

M

Digitized by Google

13.25.c

Digitized by Google

Digitized by Google

SVMMA
BVLLARII
EARVMVE
SVMMORVM PONTIFICVM CONSTITVTIONVM,

QVÆ AD COMMVNEM ECCLESIAE VSVM, poſt volumina Iuris Canonici, vſque ad Sanctiſſimum D. N. D. PAVLVM Papam V. emanarunt.

AVCTORE STEPHANO QVARANTA I.V.D. Canonico, & Iudice Synodali Neap. Cum Adnotationibus, & Additionibus eiuſdem.

Et Additionibus PROSPERI de AVGVSTINO V. I. D. Preſbyteri Neapolitani.

Cum duplici Indice verborum, & titulorum iuxta Seriem Decretalium.

Acceſſerunt etiam quatuor tractatus Canonici: Necnon extrauagantium communium Liber Sextus, & alia prout verſa pagina indicabit.

Hac vltima editione magis ordinata, & Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac additionibus locupletata.

CVM PRIVILEGIO.

VENETIIS, Apud Iuntas, M D C VIII.

Digitized by Google

13 . 25 . C . 16

TRACTATVS.

De rebus Eccleſiæ non alienandis cum explicatione extrauagantis Pauli II.incip.Ambitioſæ.fol.7.

De præſtantia, & auctoritate Archiepiſcoporum in Suffraganeos, eorumque ſubditos,& in tota Prouincia.fol.42.

De Concilio Prouinciali. fol 169.

De officio,& poteſta te Capituli Sede vacante.fol.127.

Extrauagantium communium liber Sextus, in quinque diuiſus libros ſub titulorum decretalium ſerie,quæ a diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librum extrauagantium communium emanarunt vſque ad Sanctiſſimum D.N.D.Paulum Papam V.

Canones,& Decreta Sacroſancti Oecumenici,& Generalis Cócilij Tridentini, iuxta eundem ordinem Titulorum Decretalium,cum citationibus Conſtitutionum ſummorum Pontificum,editis ad declarationem quorumdam Capitum eiuſdem Concilij,vt habetur in fine.

ILLVSTRISSIMO
ET REVERENDISSIMO
D. OCTAVIO AQVAVIVAE
S. R. E. CARDINALI
AMPLISSIMO.

CVM multi iam anni ſint (Cardinalis Ampliſſime) quibus mihi cum Stephano Quaranta, viro vitæ integritate, ac doctrina conſpicuo, non leuis interceſſit conſuetudo; Cumque is in cauſis eccleſiaſticis diiudicandis domi, foriſque, diu multumque verſatus eſſet, & ob id maximam Apoſtolicarum Conſtitutionum, tum veterum, tum nouiſſimarum, adeptus eſſet cognitionem, videretque quantam vtilitatem omnibus, & præcipuè Eccleſiaſticis allaturus eſſet, ſi eas in vnum redactas, Summiſtarum more colligeret; atque ita eos ex immenſo penè Bullarij Oceano liberatos, paruula hac rate ad tutum, tranquillumque cognitionis portum perduceret, hiſce ipſe ſtimulis concitatus, nempè publicæ vtilitatis confecit hanc ſummulam ad totius Pontificij iuris, conſtitutionumq; nouiſſimarum ſcientiam illuſtrandam, accommodatam. Qua in re, me qui eo doctore vſus plurimum profeci, uoluit ſtudiorum ſocium adhibere atque calcaria, ut ita dicam, addendo, effecit ut has Additiones perficerem; Quas, qualeſcunque illæ ſint, tibi dicandas eſſe una cum opere deſtinaui, magnum inde fulgorem conſequuturus, ſi illuſtratæ tui nominis gloria ederentur. Hoc ipſum, ut facerem, auctor tui amantiſſimus, ac pariter obſeruantiſſimus maxime gratum ſe habere oſtendit. Vrgebat namque, & quaſi iure debitum exigebat; non niſi te unum hac noſtra tempeſtate penè eſſe ſuperſtitem, qui clariſſima ex familia ortus, in Ampliſſimo iſto purpuratorum Senatu, heroicis uirtutibus, & conſilij magnitudine præſtans, rebus pro Eccleſia Dei præclare geſtis, Neapolitanam hanc noſtram Vrbem illuſtras, tibiq; iure optimo quæcunque debent, quæ Neapolitana ingenia, & maxime de re eccleſiaſtica, literarum monumentis mandauerint. Accedit illud etiam, quod ex ea es familia,

Digitized by Google

quæ ſemper literatos mirificè fouit, nam ut uetuſtiores tuos maiores prætercam, qui ipſi tamen hoc magnificentiſſimè præſtiterunt, dicam tantum eximia beneficia, quibus ſum ornatus ab Illuſtriſſimo Duce Atriæ tuo parente, qui me uoluit ſuo ſub præſidio ac tutelâ eſſe. Cuius beneficiorum in animo meo altius inſedit memoria, cumque ei nequeam his meis ingenij fructibus, licet tenuibus gratias, quas debeo, perſoluere, eas nunc tibi tanto Patre digniſſimo quas poſſum immortales ago, perſoluoque, oroque ut me in tuam tutelam, qua ſoles alios benignitate, ſuſcipias. Vale.

Illuſtriſſimæ, & Reuerendiſſimæ Dominationis tuæ

Humiliſſimus ſeruus.

Proſper de Auguſtino.

Digitized by Google

Sub tuum præſidium confugimus Sancta Dei Genetrix, noſtras deprecationes ne deſpicias in neceſſitatibus, ſed a periculis cunctis libera nos ſemper Virgo glorioſa, & benedicta.

QVONIAM poſt editionem multarum Summarum ſuperuenerunt noua iura innouando, moderaudo, ampliando, limitando, & quandoque corrigendo iura anteriora, quod non debet reprehẽſibile iudicari, Ideo ego Stephanus Quaranta Eccleſiæ Neapolitane ſeruus inutilis, viſis omnibus ferè conſtitutionibus Apoſtolicis hucuſq. poſt vnlumina iuris Canonici promulgatis, cum annis ſuperioribus recollegiſſem communes iuxta ordinem titulorum Decretalium, fui deinde requiſitus à Reueren. Sacerdotibus, vt hanc recollectionem facerem, ſectando communem ſtilum Summiſtarum, quid de nouo fuerit prouiſum recenſendo, onus libenter ſuſcepi, eis obtemperando, nam Domini mei ſunt, quos prę cunctis reuereri Sanctus Franciſcus monuit. Interceſſione igitur ſemper Virginis Dei Genetricis MARIÆ, cuius precibus nos adiuuari mente, & ſpitiru deuotiſſime poſsimus, opus compleui, cum adnotationib. & additionibus omni qua potui breuitate. Salua correctione Sanctæ Matris Eccleſiæ, cui omnia ſubmittimus. Habetis Sacerdotes ſancti, quod mihi iniunxiſtis, tãtum vos rogo vt ad Altare Domini memineritis mei. Vni trinoq; Domino ſit ſempiterna gloria, qui vitam ſine termino nobis donet in Patria. Amen.

Animaduertenda ad Lectorem.

QVoties citantur conſtitutiones exiſtẽtes in folijs Bullarij, intellige de Bullario Romæ impreſs. anno 1586. ſub Pontificatu fel. rec. Sixti V.

Quoties nõ addetur in Bullario, intellige de folijs præſentis operis, in quo adſunt quamplures conſtitutiones, & inſuper Decreta Sacrarum Cõgregationum, quæ non reperiuntur in Bullario, & aliquæ adhuc non ſunt redactæ in voluminibus, quæ tamen hic non deſiderantur.

Digitized by Google

INDEX VERBORVM.

A

ABbas. fol.1
Abbatiſſa. fol.1
Abortus. 2
Agnus Dei. 6
Alienatio rerum Eccleſiæ. 7
Ambitio. 40
Apoſtata. 40
Apoſtolorum limina. 41
Archiepiſcoporum auctoritas. 42
Arhiuus. 87
Aſtrologia iudiciaria. 87

B

BAnnitorum fautores. 88
Beneficiorum parochialium collatio. 90
Beneficiorum poſſeſſio. 94
Beneficiorum reſignationes fol.101
Beneficiorum reſignatorum publicatio. 111
Beneficiorum permutatio. 117
Beneficiorum priuatio. 119
Beneficiorum reſeruatio. 120
Blaſphemia. 123
Bona naufragantium. 124
Bona Eccleſiæ vſurpantes. fol.125.

C

CAmbia, vide in verbo vſura.
Campana. 126
Canonicus regularis. 127
Capitulum ſede vacante. 127
Caſus reſeruati. 153
Conceptio Beatæ Mariæ. 168
Concilium Prouinciale. 169
Concilium Tridentinum. 193
Confeſſor. 194
Confeſſio ſacramentalis. 200
Communio ſacra. 200
Confraternitates. 201
Contractus ad caput ſaluum. 204
Contractus cenſualis. 205

D

DAta, & promiſſa pro iuſtitia, vel gratia obtinenda. 210
Dies feſtus. 211
Diſtributiones quotidianæ. fol.212
Diuinum officium. 214
Duellum. 215

E

ELectio. 423
Excommunicatio ad finem reuelationis. 230
Excommunicatorum vitatio 231
Excommunicatorum abſolutio 231
Excommunicationes in bulla die cenę domini. 233
Exemptio. 241

F

FAbricæ Sancti Petri de Vrbe officium 245
Fidei profeſſionis forma a Latinis. 208.
Fidei profeſſionis forma a Gręcis. 253
Forum competens. fol.155.

G

GRecorum Ritus. 259

H

HAbitus clericalis. 272
Heretici. 276
Horæ canonicæ. 282

I

ILlegitimi. 283
Inuentarium auctorum. 289
Indulgentiæ. 366
Iudex. 290
Iuramentum. 290

L

LIbri prohibiti. 291
Litaniæ. 293

M

MAgiſter. 294
Matrimonij impedimenta. 295
Matrimoniales diſpenſationes. 298

Medicus

Medicus. 300
Miſſa. 302
Monaſteria, & cōuentus Regularium virorum. 304
Monaſteria monialium. 336
Montes pietatis. 360
Munerum largitio Regularib. vtriuſque ſexus interdicta. 361

N

NVllitas. 369

O

ORdo. 370

P

POenæ pecuniariæ. 395
Præcedentia. 396
Prædicator. 198
Priuilegia Regularium. 402

Q

QVarta Epiſcopalis. 417

R

REgulę Cācellarię Apoſtolicę. 418
Reſidentia. 440
Reuerentia Diuinorum Officiorum, & Eccleſiarum 451

S

SEqueſtrum. 456
Seruitium Dapellaniæ. 458
Simonia. 459
Sodomia. 475
Spolia clericorum. 479
Sinodus Diœceſana. 487

T

TOrneamenta. 490

V

VEctigal 491
Vicarius perpetuus fol. 498
Vſura.

Prædictorum omnium recollectio iuxta ordinem titulorum Decretalium in fine operis.

C O P I A

GLi Eccelentiſs. Signori Capi del Illuſtriſſimo Conſil. di X. Infraſcritti hauuta fede dalli Signori Riformatori del Studio di Padoua per relation delli doi aciò deputati, cioè del Reuerendo Padre Inquiſitor, & del Circ. Secretario del Senato Zuanne Marauegia, con giuramento, che nel libro Intitulato, Summa Bullarij Earumue Summorum Pont. Conſtitutionum, Authore Stefano Quaranta V.I.D. Canonico, non ſi troua coſa contra le leggi & ſon degni di ſtampa; Concedono licentia che poſſi eſſer ſtampato in queſta Città. Datta die 14. Aprilis 1606.

D. Lorenzo Loredan
D. Franceſco Moreſini } Capi dell'Illuſtriſſimo Conſil. di X.
D. Franceſco Treuiſan

Illuſtriſſ. Conſil. X. Sec.

Leornardus Otthobonus

1606. a 15. Aprilis.

Regiſtrato in libro a carte 150.

Antonius Lauredanus officij

Contra Blaſphe.

Digitized by Google

ABBAS.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt, quod Abbas prouidere debet in monaſterio, vbi commodè fieri poteſt vt adſit lector Sacræ ſcripturæ ex Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 5. capit. 1. *Cõgruit titu. de magis.*

Abbates vſum mitræ, & baculi habentes ex priuilegio Apoſtolico, aſſiſtere poſſunt degradationi loco epiſcoporum. Conc. Trid. ſeſſ. 13. cap. 4. de refor. adde ad c. degradatio. de pœni. in 6.

Abbates priuari non poſſunt in criminibus etiam notorijs niſi copia, & facultas defenſionum permittatur Leonis 10. Conſtitutione cauetur in Conc. Later. fol. 191. in Bullario.

Abbas nullius diœceſis eſt ordinarius, & poteſt facere omnia quæ poteſt epiſcopus in diœceſi ſua circa ea, quę ſunt iuriſdictionis, vt ſunt etiam commendatarij. Nauar. conſ. 5. de ſponſal. in antiqu.

De collatione ordinum ab Abbatibus, dicam infra in verbo, Ordo.

ABBATISSA.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt quòd Abbatiſſæ, & aliæ monaſteriorum monialium ad vitam præfectæ, cum vacauerint, ſeu ceſſerint non vltra triennium per vniuerſam Italiam in futurum eligantur iuxta Decreta Sac. Conc. Trid. & regularia ſuorum ordinum inſtituta, quo tempore finito pręeſſe deſinant, & abſtineant per triennium a die finitæ adminiſtrationis, quo elapſo ſeruata forma eiuſdem Concilij iterum & pluries eligi poſſint ex cõſtitutione Greg. xiij. Romę publicata die 4. Ianuarij 1583. incip. 1351. expoſcit debitum. & infra hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſtatuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus in omnibus & ſingulis monaſterijs monialium Sancti Benedicti Ciſtercien. Cartuſien. & aliorum quorumcumque ordinum in vniuerſa Italia & pręſertim in vtriuſq; Siciliæ Regnis Cõſiſtentib. quæ nũc per Abbatiſſas, vel alias pręfectas perpetuas reguntur & gubernantur, cum primum Abbatiſſæ aut alię præfectę huiuſmodi regimini & adminiſtrationi ipſorum monaſteriorũ, ceſſerint, etiam apud ſedem Apoſtolicam, vel deceſſerint, earum Abbatiſſatus, ſeu præfecturas vacare contigerit, Abbatiſſæ, aut aliæ præfectę non amplius perpetuæ ſeu ad vitam (quarum nomen ac titulum ex nunc prout ex tunc Apoſtolica auctoritate ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine tenore præſentium perpetuo extinguimus, & abolemus) ſed triennalis tantum a cõuentu vniuſcuiuſque monaſterij, & aliàs iuxta decreta ſancti concilij Tridentini. & regularia ſuorum ordinum inſtituta eligantur, & præficiantur, quæ poſtmodum elapſo triennio ſuis officijs pręfunctę præeſſe deſinant omnique prorſus careant auctoritate, ac à regimine, & adminiſtratione monaſterij per trienium a die finitæ adminiſtrationis in-

 choandum

Digitized by Google

choandum abſtineant,quo elapſo ſeruata eadem forma concilij Tridentini, iterum & pluries elegi poſſint. Diſtinctius inhibẽtes omnibus & ſingulis dictorum monaſteriorum conuentibus,ſuperioribus,& perſonis aliquam Abbatiſſam aut aliam præfectam perpetuam,ſeu ad vitam,ſed triennalem tantum eligere & præficere vllo modo audeant, vel prẹſumant,quod ſi ſecus a quoquam quauis auctoritate fuerit attentatum,electionem,& prẹfectionem huiuſmodi,ac omnia,& ſingula,quæ inde ſequentur irrita, nulla & inania, nulliuſque roboris & momenti fore: ſicque per quoſcunque iudicaſet c. electio autem quomodo faciẽda ſit habetur in c.indemnitatibus, de elect.in 6. & in d.Conc.Trid.ſeſ.25.de regul.c.6.& 7.Hæc autem conſtitutio declaratur per Nauar. conſ.82. de regula lib.3.in antiquis non includere eas, quæ verè non ſunt profeſſæ regulam a ſancta ſede Apoſtolica approbatam.

Abbatiſſa tenetur ante menſem certiorem facere epiſcopum de tempore profeſſionis nouitiæ,alioquin quãdiu epiſcopo videbitur,ab officio ſit ſuſpenſa ex Decreto dicti Conc.Trid.ſeſ.25.c.17.de poteſtate præfectæ monialium. Sot.in 4.ſent.diſt.20.q.1.ar.4.

Abbatiſſa temporalis non eſt iure benedicenda, niſi ſacroſancta Sedes Apoſtolica aliud ſtatuat expreſsè vel ſeruet contrarium. Nauar.conſ.4.de regul. li. 3.fol.574.in antiquis.

ABORTVS

1 *Conſtitutionis Sixti V. Relatio.*
2 *Eiuſdem per Greg.xiiij Moderatio & nu.4.*
3 *Pœna contra perſonas eccleſiaſticas procurantes abortum,quæ nam ſint.*
4 *Cui reſeruatur abſolutio in foro conſcientiæ.*
5 *Fœtus annimatus quando dicatur,et præſumatur.*
6 *Caſus in quibus perſona eccleſiaſtica tradi poteſt Curiæ ſeculari.*

Cõgniti tiu. de homici.

ABORTVS. Pręter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt,quòd abortum procurantes, conſultantes,& conſentientes quocunq; modo,incurrunt in pœnas contentas in Conſtitutione Sixti V. Romę publicata die 16. Nouembris 1588.Neap.aliàs impreſſa incipiente Effrenatam,& infra.

*Omnes, & quoſcunq; tam uiros , quàm mulieres cuiuſcunq; ſtatus,gradus,ordinis,& conditionis,etiam clericos ſeculares,uel cuiuſuis ordinis regulares,quauis dignitate, & præminentia eccleſiaſtica,uel mundana fulgentes,qui de cætero per ſe,aut interpoſitas perſonas, abortus,ſeu fœtus immaturi, tam animati, quàm etiam inanimati formati,uel informis eiectionem procurauerint percuſſionibus,uenenis,medicamentis potionibus,onerib:laboribuſq; mulieri prægnanti impoſitis ac alijs etiam incognitis,uel maximè exquiſitis rationibus,inde,ut re ipſa abortus ſequutus fuerit,ac etiam prægnantes ipſas mulieres,quæſcienter præmiſſa fecerint pœnas tam diuino quam humano iure,ac tam per canonicas ſanctiones,& Apoſtolicas Conſtitutiones quàm ciuilia iura aduerſus ueros homicidas. qui homicidium uoluntarium actu,& re ipſa patrauerint,propoſitas, & inflictas(quorum omnium tenores his noſtris literis pro expreſſis, & ad uerbum inſertis habemus) eo ipſo incurrere hac noſtra perpetuò ualitura conſtitutione ſtatuimus,& ordinamus,ipſaſq; pœnas,leges,& con-

cōſtitutiones ad caſus præfatos extendimus. Eos verò qui clerici fuerint, omni priuilegio clericali, officijs, dignitatibus, & beneficijs eccleſiaſticis, quæ ſic vacatura, noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni perpetuo reſeruamus, ipſo facto priuamus, & in futurum inhabiles ad ea ſuſcipienda decernimus; adeò vt illi, qui hoc delictum commiſerint, non ſecus atq; ij qui ſua voluntate homicidium perpetrauerint, iuxta Concilij tridentini decreta etiam ſi crimen id nec ordine iudiciario probatum nec alia ratione publicum, ſed occultum fuerit, ad ſacros ordines promoueri, aut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare nullo modo poſſint nec illi aliqua eccleſiaſtica beneficia, etiam ſi curam non habeant animarum, conferri liceat: ſed omni ordine, ac beneficio, & officio perpetuo careant: nec non, & illos qui clerici non fuerint, & talia perpetrauerint, non ſolum pœnas incurrere ſupra narratas, ſed etiam inhabiles ad ordines, & alia prædicta decernimus, & declaramus. Volētes, quod hi qui foro eccleſiaſtico ſubiecti, vt præfertur, deliquiſſe comperti fuerint per iudicem eccleſiaſticum depoſiti, & degradati, curiæ, & poteſtati ſæculari tradantur, quæ de eis illud capiat ſupplicium, quod contra laicos verè homicidas per diuinas leges, ac ciuilia iura eſt diſpoſitum. Præterea eiſdem pœnis teneri omnino ſtatuimus eos, qui ſterilitatis potiones, ac venena mulieribus propinauerint, & quominus fœtum concipiant, impedimentum præſtiterint, ac ea facienda, & exequenda curauerint ſiue quocunq; modo in his conſuluerint, ac mulieres ipſas, quæ eadem pocula ſponte, ac ſcienter ſumpſerint Quo circa mandamus vniuerſis, & ſingulis iudicibus ordinarijs, & Delegatis, tam eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, quibus contra criminum reos, etiam quò ad cauſas huiuſmodi de iure, vel ratione delicti, aut perſonarum legitimè competet iuriſdictio, ita tamen vt inter eos præuentioni locus ſit, vt in his delictis, quæ ut plurimum in occulto perpetrantur, contra quoſcunq; non ſolum per accuſationem, & delationem, verùm etiam per inquiſitionem, ac ſimplicem denuntiationem procedant, ac ad illa probanda, teſtes alias de iure inhabiles, eorundem tamen iudicum arbitrio habita ratione perſonarum, cauſarum & qualitatum illarum ac circumſtantiarum quarumcunq; admittant, ac in eos qui culpabiles fuerint, prout per nos ſancitum eſt, demum animaduertant. Inſuper ut immaniſſimi huius delicti grauitati non ſolum temporalibus, uerum etiam ſpiritualib. pœnis proſpiciamus, ac prouideamus, omnes, & ſingulos cuiuſcunq; ſtatus, gradus, ordinis, uel cōditionis exiſtentes, tam laicos, quàm clericos ſeculares, & cuiuſcunque ordinis regulares, nec non mulieres ſeculares, uel quemcumque ordinem profeſſas qui uel quæ, uel uti principales, uel ut ſocia, conſcia ad tale facinus committendum, opem, conſilium, fauorem potionem, uel alia cuiuſcunq; generis medicamenta ſcienter dederint, ac etiam ſcribendo literas priuatas, uel apochas uel alias uerbis, aut ſignis iuuerint, aut conſuluerint (ultra ſupradictas pœnas) ipſo facto, nunc prout ex tunc excommunicamus, & pro excommunicatis declaramus Decernentes, ac declarantes, quod per quacunq; Iubilea, & Indulgentias per nos, & ſucceſſores noſtros etiam anno Iubilei, aut alio quouis tēpore, etiam Cruciatæ ſanctæ, Iubilei, uel quouis alio titulo conceſſas, & concedendas, nec non per quaſcunque literas Apoſtolicas quibuſuis Principibus, ſeu ad eorum inſtantiam per nos & ſucceſſores noſtros pariter conceſſas, & concedendas, ac etiam uigore priuilegiorum Mare magnum, uel alias quomodolibet nuncupatorum quisbuſuis congregationibus Regularium, aut epiſcopis uigore Concilij Tridentini, uel aliàs per nos, & prædeceſſores noſtros quomodocunq; conceſſorum, uel in futurum concedendorum: nec perſona, ſic ut præfertur, delinquentes, & excommunicata præter quam in mortis articulo abſolui ualeant: nec cum ijs clericis, qui huiuſmodi delicta perpetrauerint, etiam ſi eorum crimen occultum fuerit, ſuper irregularitate præmiſſorum occaſione contracta, nec per locorum ordinarios, nec per alios quauis auctoritate fungen

Digitized by Google

*tes quàm per nos,& Romanos Pontifices noſtros ſucceſſores, & tunc non niſi urgen
tiſſimis de cauſis diſpenſari poſſit. Ac tam abſoluendi, quam diſpenſandi fcultatem
huiuſmodi,etiam quò ad forum conſcientiæ in caſibus ſuperius expreſſis nobis,et ſuc*
2 *ceſſoribus noſtris duntaxat reſeruamus.* Hæc tamẽ cõſtitutio fuit moderata per
Greg.xiiii. prid. Kal Iunii 1591.& Neap. alias impreſſa incip. Sedes Apoſtolica
pia mater & infra. *Habita ſuper hoc cùm venerabilibus fratribus noſtris S. R. E.
Cardinalibus ſuper negotijs,& conſultationibus epiſcoporum deputatis matura deli
beratione,de eorum conſilio, conſtitutionem prædictam ſic duximus moderandam,
vt a peccato,& excommunicatione contra perſonas ibi expreſſas lata, tam quo ad
eos qui hactenus deliquerunt,quam quo ad illos, qui poſt noſtram conſtitutionem in
eiſdem caſibus deliquerint,quilibet presbiter tam ſecularis, quam cuiuſuis ordinis
regularis ad Chriſti fideliũ confeſſiones audiendas, & ad hos caſus ſpecialiter per
loci ordinarium deputatus plenam,& liberam,in foro conſcientia tantum, abſoluen
di habeat facultatem eãdem prorſus quam idem Sixtus prædeceſſor ſibi, ac ſuis ſuc
ceſſoribus reſeruauit. Quò verò ad pœnas procurantium abortum fœtus inanimis,
aut exhibentium mulieribus, vel ſumentium venena ſterilitatis, aut quocunque mo
do auxilium, vel conſilium eis dantium in prædicta conſtitutione cõtentas, conſtitu
tionem præfatam in ea parte, vbi de his agit, ad terminos iuris communis, ac ſacro-
rum Canonum,& Concilij Tridentini diſpoſitionem auctoritate Apoſtolica tenore
præſentium,tam quoad præterita,quam quoad futura perpetuo reducimus,perinde
ac ſi eadem conſtitutio in huiuſmodi parte nunquam emanaſſet non obſtantibus ea-
dem Prædeceſſoris noſtri conſtitutione quam quoad reliqua omnia præter contenta
in hac noſtra conſtitutione in ſuo robore omnino permanere uolumus, cæteriſq; con-
trarijs quibuſcunque. &c.*

3 Nota per hanc moderationem remanere ſupradictas † pœnas impoſitas a
Sixto V. poſt animatum fœtum,priuationis,inhabilitatis,degradationis, tra
ditionis Curiæ ſeculari, & præuentionis ut ſupra: ſed ſolùm fit moderatio in
4 partem quoad † abſolutionem a peccato, & excommunicationem reſeruatã
ordinario in foro conſcientiæ tantùm,quando verò non eſt fœtus animatus,
in totum tollitur Conſtitutio Sixti V & reducitur ad diſpoſitionem iuris cõ
munis vt in c. ſicut el.2.cap.ſi aliquis,de homicid. vbi glo. Abb. Felin.& Do
ctor.tex.in cap.quod verò,cum ſeq.32.q.2. Couar. in clem. ſi furioſus in 2.
5 par.§.3.de homicid.& non facit Irregularem. Dicitur † autem fœtus *a* ani-
a matus in maſculo poſt quadraginta dies,in fœmina poſt octuaginta, & ſi du
bitatur, an maſculus ſit vel fœmina,præſumendum eſt eſſe animatum poſt
b quadraginta dies Nauar.in Man. confeſſ.cap.15.nn. 14.quia in dubio *b* tu
tior pars eſt eligenda,& eſt communis opinio,quam ſequitur Sacra Pęniten
tiaria ut teſtatur Nauar in conſ.22.de homic.in antiq.& in conſ.26.in nou.
non tamen eſt Irregularis conſulens abortum ei quæ dubitat eſſe prægnan-
tem,ſi non apparet de abortu,vt per eundem in conſ.ſeq.d.tit.
Pœnam à iure diuino impoſitam habes Exodi c.21. & c. Moyſes 32. q.2. Pœ-
nam vero à iure ciuili impoſitam habes in l.ſi aliquid §.abortionis,& in l. Ci
cero ff.de pœn.in l.ſi mulierem,& in l.3.§.ex Senatuſconſulto ff.ad l.cornel.
de ſicar. Afflict.in conſti.reg.terminum vitæ nu 29.& in conſt.mala.§.ama
toria pocula num.5. Grillan.de ſortileg.q.13. Boſſ.in tit.de homic. Foller.in
pract.crim.par.4.in princ.in verbo pœnis debitis feriantur ſub nu. 63. Iul.
Clar.

Clar.in §.ſi.pract.crim.q.68.

6 Nota ex prędictis † caſum, in quo eccleſiaſtica perſona poteſt tradi *c* Cu-
c riæ ſeculari ob abortum animatum; Id etiam conſiderauit Chapeauilla in tract.de caſ.reſeruat.par.2.cap.9.q.1.fol.259. Alium caſum habes in perſona eccleſiaſtica exercente Sodomiam per Bullam Pij V.incip.Horrendum. relatam per Nauar.in c.27.nu.249.in Man.confeſſ.&per Moder.in addit. ad Diaz.c.86.fol.341.& infra in verbo Sodomia. Alios etiam caſus traditionis Curiæ ſeculari eſt contra eos,qui cum ad ſacrum Presbiteratus ordinem minimè promoti ſint,ſacerdotis tamen auctoritatem temerè ſibi aſſumentes miſſarũ celebrationẽ vſurpare,& ſacramentũ pęnitentię Chriſti fidelib. miniſtrare præſumunt,ut patet ex nouiſſima Conſtitutione Sanctiſſimi D.N. Clementis viij.relata infra in verbo Ordo,quam ad tit.de cler.non ordi.mi-
d niſtra.*d* Reliquos verò caſus refert Iul.Clar. in pract.crim.q.36.& tunc an teneatur iudex ſecularis exequi ſententiam iudicis eccleſiaſtici habetur per eundem Iul. Cla.q.96.nu.7.poſt Iſer.& affl.in Conſt.regni, Luc. de Pen. latè in l.1.C.de priuileg. ſcolar.lib.12.& in l.nemo C.ne digni.eo.lib.Diaz in pract.crim.Canon.c.144.in verbo curiæ ſeculari,& ibi addentes.

a *ADDITIO. Ex quo infertur quod poſtquam fœtus eſt viuificatus per anima infuſionem qua cenſetur infuſa ſiue in mare,ſiue in fœmina ſi lineamenta omnium mẽbrorũ habebit ut per Burgaſ.in tract.de irregular.par.6.tit.de veneficis ſub nu.14. licet adhuc uere non ſit in rerum natura, & multa poſſent impedire ne naſcatur; l.1.§.ſed & ſi quis ventrem.ff. de ventr.in poſſ. mitt. tamen illum occidens uere homicidium committere dicitur c.quod uero,& c.Moyſes 32.q 2.c.conſuluiſti in fine, & ibi gloſ.2.q.5.*

Prædicta autem pœna an uendicent ſibi locum etiam in eo qui procurauerit abortum fœtus animati ad præſeruandam ipſam prægnantem quam medici dicunt non aliter poſſe euadere mortem niſi exiſtens in utero occidatur uide Sylu.in v.Medicus §.4. Burgaſ.notab.in d.tract.p.6.tit.de Phyſicis et Chirurgis fol 269. Amplia ut quoad euitandam irregularitatis pœnam nihil ſuffragetur alleganti ſe non habuiſſe intentionem,& propoſitum occidendi fœtum quoties operatur actum illicitum, & de ſui natura aliquo modo ordinatum ad abortum cauſandum c. ſicut el.2. de homic Na. conſ.24.de homic.in antiq. Couar. in relect.clem ſi furioſus de homic.§.4.p.2 licet non incurrat irregularitatem indiſpenſabilem ex dictis per eundem Nau. in man. confeſſ.c.27.ſub.nu.240.

Limita,& primo in eo qui non fuit in dolo & ſic in ignorante mulierem eſſe prægnantẽ,ut clarè habetur per Auguſt. Ariminen.in apoſt.l.ad Aug.in tract.maleſ.in uer. & ex interuallo per Cãpanum in c regni ad perverſorum ſub num.50.& colligitur ex dictis per Afflict in rub.conſt.Terminum vitæ nu 2 Couar.in prealleg.§. 4 ſub nu.10.dicens contrarium ſibi non uideri iuri conſonum & eo maxime ſi ignorãtia eſſet inconuincibilis, & hoc quoad pœnas non autem quoad irregularitatem quam euitare non poteſt.

Secundo,limita in eo qui a contrario ſenſu dederit poculum mulieri ad eam ingrauidandum,& illa eo ſumpto mortua fuerit,nam tunc debet tantum puniri pœna relegationis l.3.§.ſed ex ſenatuſconſulto.ff.ad l.Corn.de ſicar. Afflict in conſt.Malano xia.§.amatoria pocula n.6.& ratio eſſe poteſt ut excuſetur a dictis pœnis quia finalis intentio tradentis huiuſmodi poculum ad concipiendum tendit in bonum ſ.ad ſu-

 ſci-

ſcipiendam prolem quod eſt fauorabile, licet iſtud factum non debeat ex toto tranſire impunitum propter malum exemplum conſiſtens in eo, videlicet in quærendo uiolentare naturam, uolendo imponere fœcunditatem in utero in quo Deus, & natura impoſuerunt ſterilitatem, quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul. Grill. in tract. de ſortileg. q. 12. nu. 19. non tamen euadet Irregul.

Adde gloſ. celebrem in c. vnico, de ſcrutin. in ord. fac. in fi. & Felin. in c. auditis, de præſcript. ſub nu. 32. limit a tamen in foro contētioſo quoad pœnam, quia in dubio iudicis partes debent eſſe in abſoluendo iuxta tex. in c. cum ſint iura partium obſcura, de reg. iur. in 6 cum interpretatio debeat fieri in mitiorem partem l. ſi de interpretatione, ff. de pœnis, & hanc eſſe communem doctorum reſolutionem in c. ad audientiam, vbi præcipuè Abb. nu. 3. de homici. teſtatur Nauar. in ſupra alleg. conſ. nu. 21. in antiq. licet Couar. in clem. ſi furioſus, nu. 3. de homic. par. 1. in princ. videatur tenere contrarium.

b Iſta traditio operatur vt eccleſia non teneatur eum amplius defendere gloſ. in c. ſi quis ſacerdotū 11. q. 1. & qualiter fieri dēat, habetur in c. nouimus, de verb. ſig. & in caſib. in quib. clericus traditur curiæ ſeculari puniendus, communis opinio eſt quod non tenetur iudex ſecularis ſtare proceſſui facto coram iudice eccleſiaſtico, ſed poteſt de nouo formare proceſſum & ratio eſt quia per huiuſmodi degradationem, & traditionem reputatur tanquam laicus de quo tanquam ſibi ſubdito iudex ſæcularis cognoſcere poteſt Iul. Clar. in §. fin. pract. crim. q. 96. nu. 7. quod intelligatur non procedere in crimine mere eccleſiaſtico de quo iudex ſecularis non potuiſſet cognoſcere etiam ſi reus fuiſſet laicus vt in crimine hæreſis c. ut inquiſitioni §. prohibemus; de hæret. in 6. quo caſu ut refert Boſſ. in tit. de hæret. nu. 35. ſeruatur vt ſola ſententia tranſmittatur, imo ſolus effectus ſententiæ.

Et audiens ſerio confeſſionem ſacram, & abſoluendo ſimulando ſe presbyterum, eſt irregularis. Nauar. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu. 242. fol. 526.

AGNVS DEI.

AGNVS DEI benedicti ne minio inficiantur, nec venales proponantur, Gregorij xiij. Conſtitutione cauetur Romæ publicata die 11. Iunij 1572. incipiente Omni certe ſtudio & infra. fol. 1199. in bulario.

Statuimus, & ordinamus, ac ſub excōmunicationis pœna ipſo facto incurrenda, prohibemus, & interdicimus, ne quiſquam ſiue vir. ſiue mulier ſæcularis, aut eccleſiaſticus etiamſi Regularis ordinis ille ſit, & quocunq; gradu, conditione, ſtatu, nomine, dignitate, & honore præcellat, poſthac in perpetuum Agnus Dei per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem benedictos depingere, inficere, minio notare, vel aurum, aut colorem illis imponere, aut quicquam aliud ſuper inducere, neque depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, ſeu tenere quouis prætextu, qualibet ve de cauſa audeat. Verum eos albos, & mundos Agnum illum purum, & innocentem repreſentantes qui occiſus præcioſiſſimo ſanguine ſuo nos redemit, decenter, ac reuerenter à cunctis haberi deferri, & cuſtodiri præcipimus.

De ſignificatu, & eorum beneditione habetur in libro Cęremoniali vbi in fine ſunt infraſcripti verſus.

Legimus Vrbanum V. Pont. Max. miſiſſe ad Imperatorem Gregorium tres Agnus Dei cum verſibus infraſcriptis.

Balſamas

Digitized by Google

Balſamus, & munda cera cum criſmatis vnda
Conficiunt Agnum, quod munus do tibi magnum
Fonte velut natum, per myſtica ſanctificatum
Fulgura de ſurſum depellit, & omne malignum
Peccatum frangit vt Chriſti ſanguis, & angit
Pregnans ſeruatur, ſimul & partus liberatur;
Munera defert dignis, virtutem deſtruit ignis
Portatus munde deſluctibus eripit unda,
Morte repentina ſeruat: Satanaq; ruina
Si quis honoret eum, retine ſuper hoſtes tropheum
Parſq; minor tantum tota valet integra quantum
Agnus Dei miſerere mei
Qui crimina tollis miſerere nobis.

ALIENATIO RERVM ECCLESIE.

1 *Quenam iura obſeruanda ſint in alienatione rerum Eccleſiæ.*
2 *Regula traditur pro validitate alienationis rei eccleſiæ; Ampliatur a num. 15. & limitatur a nu. 18.*
3 *Cauſa alienationis, & caſus a iure permiſſi ſunt idem, & requirunt ſolemnitates, & quænam illa ſint.*
4 *Conſenſus patroni an requiratur.*
5 *Diſpoſitio huius Paulinæ quæ ſit, eius intelligentia, & praxis.*
6 *Prælati iurant non alienare, & quid operatur.*
7 *Aſſenſus Apoſtolicus, quid importet.*
8 *Aſſenſus debet præcedere contractum, & quando ſubſequi nu. 11.*
9 *Traditio poſſeſſionis ante aſſenſum quid operetur.*
10 *Cautela pro contrahentibus ne incurrant in pœnas huius Paulinæ.*
11 *Aſſenſus quando ſubſequitur.*
12 *Euidens vtilitas quando attenditur, quæ dicatur, & quid ſi poſt eſſenſum reperiatur læſio.*
13 *Pœna commiſſariorum male iudicantium, procurantium, ac talia decreta extorquentium.*
14 *Gerardina conſtitutio quæ ſit.*

ALIENATIO rerum Eccleſiæ. Præter Summiſtas in hoc verbo ſciẽdum eſt Paulum IV. aliqua conſtituiſſe circa alienationem rerum Eccleſiaſticarum, quæ Pius IV. reduxit ad viam iuris communis, vt in eius Cõſtitutione publicata Romæ die 24. Septembris 1560. Incip. Prouida f. 681. in Bullario, adeò quod hodie attenditur diſpoſitio Sacrorum Canonum, pręſertim Pauli II. fol. 91. quæ eſt inter Extrauag. com. ſub tit. de reb. Eccleſ. non alienan. tenoris ſequentis.

Ambitioſæ cupiditati illorum præcipuè, qui diuinis, & humanis affectati damnatione poſtpoſita, immobilia, & pretioſa mobilia Deo dicata, ex quibus eccleſiæ, Monaſteria, & pia loca reguntur illuſtranturque, & eorum miniſtri ſibi alimoniam vendicant profanis vſibus applicare, aut cum maximo illorum, ac diuini cultus detrimento exquiſitis medijs vſurpare præſumunt, occurrere cupientes.

Omnium rerum, & bonorum eccleſiaſticorum alienationem omneque pactum , per quod ipſorum dominium transfertur, conceſſionem, hypothecam locationem, & conductionem vltra triennium , nec non infeudationem , vel contractum , emphiteuticum , præter quam in caſibus a iure permiſſis , ac de rebus & bonis in emphiteuſim ab antiquo concedi ſolitis, & tunc in eccleſiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus & bonis, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt pro inſtantis temporis exigentia, hac perpetuò valitura Conſtitutione præſenti fieri prohibemus .

Prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus, prohibitionibus, & decretis alijs ſuper hoc editis quæ tenore præſentium innouamus , in ſuo nihilominus robore permanſuris. Si quis autem contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis, & rebus eiſdem quicquam alienare præſumpſerit, alienatio, hypotheca, conceſſio, locatio conductio, & infeudatio huiuſmodi nullius omnino ſint roboris vel momenti, & tam qui alienat quam is, qui alienatas res, & bona prædicta receperit, ſententiam excommunicationis incurrat.

Alienanti verò bona eccleſiarum monaſteriorum, locorumque piorum quorumlibet inconſulto Romano Pontifice, aut contra præſentis conſtitutionis tenorem ſi Pontificali vel Abbatiali præfulgeat dignitate , ingreſſus eccleſiæ ſit penitus interdictus, & ſi per ſex menſes immediate ſequentes ſub interdicto huiuſmodi animo (quod abſit) perſeuerauerit indurato, lapſis menſibus eiſdem a regimine, & adminiſtratione ſuæ eccleſiæ, vel monaſterij cui præſidet, in ſpiritualib. & temporalib. ſit eo ipſo ſuſpenſus. Inferiores verò prælati, commendatarij & aliarum eccleſiarum Rectores beneficia, uel adminiſtrationem quomodolibet obtinentes, prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officijs, Canonicatibus, præbendis, alijſque eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura ſæcularibus & regularibus beneficijs , quorum res & bona alienarunt dumtaxat ipſo facto priuati exiſtant , illaque abſque declaratione aliqua uacare cenſeantur , poſſintque per locorum ordinarios , uel alios , ad quos eorum collatio pertinet perſonis idoneis (illis exceptis, quæ propterea priuata fuerint) libere de iure conferri, niſi alias diſpoſitioni Apoſtolicæ Sedis ſint ſpecialiter aut generaliter reſeruata, nihilominus alienata res & bona huiuſmodi ad eccleſias, monaſteri & loca pia, ad quæ ante alienationem huiuſmodi pertinebant, liberè reuertantur . Nulli ergo &c. Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Dominicæ Incarnationis 1468. Kal. Martij Pontificatus noſtri anno quarto .

Ad euidentiam præmitto quod de Alienatione rerum eccleſiaſticarum , piorumuè locorum habetur in iure ciuili in l. iubemus la 2. & in Auth. hoc ius porrectum, cum multis Auth. ſeq. C. de ſacroſ. eccl & in lib. Authe. in tit. de aliena. & emphit. & in alio tit. clariori de non alien. nec permuta. rebus eccleſ. In iure vero Canonico habetur in lib. Decreti 12. q. 2. per totam, præſertim in c. ſine exceptione, ac in lib. Decretaliũ in tit de reb eccleſ. alie. vel non, præcipuè in c. nulli; Habetur in lib. Sexti, in Clem. ac in hac extrauag. communi eo. tit. & in Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Reform. cap. 11. incip. Magnã.

1 Standum eſt hodie † Diſpoſitioni iuris Canonici glo. in cap. 1. in verbo tractatus, de reb. eccle. non aliena. in 6. Abb. in c. in præſentia, ſub nu. 28. de probat. & in c. inter alia nu. 16. de immu. eccleſ. & in d. c. nulli nu. 6. de reb. eccleſ. alie. vel non & in conſ. 41. ſub nume. 3. par. 1. Quò dilucidius intelligi poſsit hæc materia, quæ longa & obſcura eſt, viſis omnibus penè ſcriptoribus, conſideratiſque eorum dictis, ac perpenſis facio Regulam, quod.

2 Ad validitatem alienationis Rei eccleſiaſticæ † Duo copulatiuè requiruntur,

Digitized by Google

tur, cauſa iuſta in caſu licito, & forma.i.ſolemnitas legitima.c.1.de reb.eccleſ.non.alien.in 6.d.clem.1.eo.tit.d.c.fine exceptione, glo.in ſumma. 12.q.2.Abb.in c.1.nu.8.de his quæ vi met.cau.in c.1.nu.17.de reſtit.in integ. & in c.nulli,nu.7.de reb.eccleſ.alien.& in c.ad noſtram,eo.tit.in c.tua,nu.8.de his,quæ fiunt a prælat.ſine conſenſu c.Soc.in ſuis fallent.reg.110.in verbo,eccleſ.Dec.in Auth.qui rem num.21.C.de ſacroſ.eccleſ.& in conſ.142.nu.4.Couar.lib.2.var.reſol.c.17.nu.2.qui dicunt communem eſſe opinionem,Redoa.in trac.de reb.eccleſ.alien.q.51.cap.7.nu.21.& q.36.nu.17.& q.46.Maſcar.de proba.concluſio.75.Molina de contract.diſput.468. Et hac formà omiſſà regulariter non valeat alienatio. Afflict.in deciſ.107.& dec.85.Vinc.de Frãch.dec.35.late per Franc. Sarment. Rotę Romanæ Auditorem in tract.de reddit.eccleſ.par.1.c.2. vbi doctiſſime præter alios.

3 Cauſæ iuſtæ ſunt quatuor † neceſſitatis, vtilitatis, incommoditatis, & pietatis glo.in ſumma 12.q.2.Abb.in d.c.nulli, de reb.eccleſ.alien. Silu. ver. Alienatio,nu.2.explicat Rebuff.in compen.aliena.rer.eccl.num.9.latiſſime Redoa.in d.tracta.q.19.20.21.& 22.& q.51.c.22.aliqua per Couar.d.lib.2.var.reſol.c.16.nu.8.& 9.& c.17.Moli.in d.tra.diſpu.465.Nauar.in comment.de alien.rer.eccleſ.Neceſſitas & vtilitas æquiparantur in iure, c.1.de reb.eccleſ.non alien.in 6.& clem.1.eo.tit.Abb.in c.vt ſuper de reb.eccleſ.alien.& in c.fin.de eccleſ.ędifi.Et iuſtæ cauſę dicuntur caſus a iure permiſſi,vbi reducuntur omnes,qui in iure reperiuntur expreſſi d.glo.in Sum.12.q.2.& in c.2.in verbo caſibus.de reb.eccleſ.non alien.in 6.& regulariter requirunt ſolemnitates in alienatione, exceptis aliquibus, quos ponam infra in limitationibus.

Adde quod inter alienationem ex cauſa neceſſitatis, & illam quæ fit ex cauſa vtilitatis communiter diſtinguunt DD.& ſic vt in primo caſu ſeruatis ſeruandis ſufficiat illam vtiliter eſſe cæptam, ita quod Eccleſia non ſit in damno, illiq. ſtetur qualemcumque exitum habeat: in ſecundo vero non ſufficit illam vtiliter eſſe cæptam niſi effectus ſequatur, & contrarium non euenerit, ſcilicet quod Eccleſia effecta ſit locupletior, quam differentiam pręter alios tãgit Federic.de Sen.in con.249.ſub n.2.Rebuf.in compend.alienat.nu.72.approbat Rota Rom.in deciſ.65.diuerſ.nu.4.& 23.vol.2.ſequitur Ioan.Anton.Lanar.in conſ.50.n.6.& 7.& Fabius de Anna in conſ.38.nu.36.vol.1.

Alienatio verò eccleſiæ. Diff. inter alienat. ex cauſa neceſſitatis et ex cauſa vtilitatis.

Solemnitas legitima continet quatuor de iure antiquo, vt authoritas prælati, tractatus, conſenſus capituli, & ſubſcriptio ſingulorum ſaltem per notarium, de quib. per Abb.in c.1.& c.tua de his, quæ fiunt à prælat. Silu. & Sũmiſtæ in verbo Alienatio, Rebuff.in d. compen. a num.9.vſq; 14.& à nu.

4 74.vſq; 99.& nu.118.latiſſime per Redoa.à q.24.vſq; ad q.48.† Conſenſus patroni ſi eccleſia ſit patronata, non eſt de neceſſitate. Abb.in c.vnico.vt benef.eccl.ſine dim. confer. Dec.conſ.174.Redoa.in d.tra.q.31.licet contrarium teneat Rebuf.nu.90.

Hodie verò regulariter prohibetur omnis modus alienãdi etiam in caſu licito, & ſeruatis ſolemnitatibus prædictis inconſulto Romano Pontifice

per

Digitized by Google

5 per hanc extrauag. † quæ diuiditur in duas partes, in prima ponit cauſam motiuam; in ſecunda ibi omnium rerum; prohibitionem facit, & tres tantum caſus concedit alienandi inconſulto Romano Pontif. Primus eſt locationis, & conductionis infra triennium; Secundus eſt emphiteuſis habentis tres conditiones, ſcilicet in caſibus a iure permiſſis, & de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim, & cum euidenti eccleſiæ vtilitate. Tertius eſt alienationis fructuum, qui ſeruando ſeruari non poſſunt, ſecundum tutiorem ſenſum Caieta. in verbo excommunicatio c. 75. Pro cuius prohibitionis obſeruantia ibi, Prædeceſſorum innouat, & confirmat antiquos Canones. præſertim cap. ſine exceptione 12. q. 2. c. 1. & c. nulli, de reb. eccle. alien. c. 1. & 2. eo. tit. in 6. clem. 1. eo. tit. quibus duo hæc extrauag. addit primum vt nõ poſſit fieri locatio vltra trienniũ, declarando verba ad modicum tẽpus in d. cle. 1. in fine. nam antea poterat ad decennium vt ibi per glo. & Doct. Secundum vt quælibet alienationis ſpecies non fiat inconſulto Rom. Pont. & ſic additur alia ſolennitas, quæ non requiritur in prædictis tribus caſibus hic exceptis. Item pro maiori obſeruatione huius prohibitionis annullat contractus, & imponit pœnas, ibi ſi quis autem, h. d. in ſumma. Quælibet ſpecies alienationis eccleſiaſticæ etiam locationis vltra triennium regulariter non poteſt fieri inconſulto Rom. Pont. excipit, innouat, ac confirmat iura antiqua, annullat contractus, & imponit pænas. Vltra Caieta. faciunt relata per Redoa. q. 35. qui in q. 36. & 42. aliter intelligit, hanc Paulinam, vt quando ſunt ſeruatæ cauſæ & ſolemnitates, non requiratur aſſenſus Apoſtolicus de neceſſitate, nam per eam permittitur alienatio in caſibus à iure permiſſis, videlicet iuſta de cauſa, & ſeruata forma iuris Canonici, notat etiã Nauar. in d. comment. de alien. rer. eccle. ſub nu. 2. ac in manua. confeſſ. c. 27. nu. 156. & videtur tenere Rebuff. in d. compen. Sed prima intelligentia eſt de obſeruantia, ſtilo & praxi Rom. Curiæ, congruit literæ, & ſenſui,
a ac tutior, a miror de Redoa. & Nauar. qui de iſto Caieta. ſenſu mentionem non faciunt. Animaduertendum tamen eſt, quòd etiam ſi hæc Conſtitutio
6 non fuiſſet edita † Prælati & Abbates nõ poſſent regulariter alienare in caſa etiam licito, & ſeruatis ſolemnitatibus inconſulto Rom. Pont. ob iuramentum, quod ita præſtant. Abb. in c. vt ſuper, de reb. eccleſ. alien. in c. fin. de eccleſ. ædific. & in c. ad noſtram, eo. tit. de reb. eccle. & in c. 2. de feud. nume. 13. Redoa q. 55. Nau. in d. comment. à nu. 11. vſq; 15. quantò magis hodie per hanc extrauag. cuius pœnis ſe ſubijciunt in iuramento, vt habetur in Pontificali fol. 81. & 120. His verbis, Poſſeſſiones verò ad menſam meã pertinentes non vendã, neq; donabo, neq; impignorabo, nec de nouo infeudabo vel aliquo modo alienabo, etiã cũ conſenſu capituli eccleſiæ meæ inconſulto Ro. Pont. & ad aliquam alienationem deuenero, pœnas in quadam ſuper hoc edita conſtitutione contentas, eò ipſo incurrere volo. Idem iurant Abbates vt in d. Pontificali fol. 134. mutato nomine (ad menſam) dicendo ad monaſterium, (& Capituli) dicendo conuentus monaſterij mei. In cæteris verò perſonis, quæ non ita iurant, valebit alienatio in caſu licito ſeruatis ſo-
7 lemnitatibus ante hanc extrauag. Abb. in d. c. vt ſuper † Quia aſſenſus Apo-

ſtolicus

Digitized by Google

ſtolicus ſupplet tractatum & conſenſum prælati ſuperioris, Abb. in conſ. 41. par. 1. Dec. conſil. 142. Rebuff. in d. compen. ſub nu. 15. Capyc. deciſ. 16. Pariſ. conſ. 24. lib. 2. Redoa. q. 43. & 36. Non tamen ſupplet conſenſum capituli ſeu maioris partis, & in quibus conſiſtat, & dicatur maior pars, Abb. in c. 1. de his quæ fiunt a maio. part. capit. Rebuff. nu. 76. Redoa. q. 38. & debet conuocari per eum ad quem ſpectat. Abb. in c. 1. de maio. & obedient. Authoritas Epiſcopi, ſeu prælati non eſt de neceſſitate, ſi eccleſia non habet collegium ſeu capitulum, ſed ſufficit conſenſus Rectoris ſeu beneficiati, cauſa iuſta, & aſſenſus Apoſtolicus. Abb. in c. potuit, nu. 14. de loca. Fran. in c. 1. de reb. eccleſ. alien. in 6. Rebuff. nu. 88. & 90. Dec. & Pariſ. in præall. conſ. Rolan. conſ. 15. vol. 1. Molina de contract. diſput. 468. nu. 13.

Quid operetur in alienatione Papa aucto ritas cũ declaratione.

Inde elicitur concluſio illa Doctorũ quod licẽtia obtenta à Summo Pótifice alienandi res eccleſiæ operatur, vt non requirantur aliæ ſolemnitates. Cuius ſententię ratio eſt, quia Papa dicitur eſſe dominus & diſpenſator bonorum eccleſiæ, & ob id ad libitum poteſt de eis diſponere. Menoch. in addit. nouiſſime impreſſis ad lib. 2. de arbitr. iud. caſu 172. nu. 37. in fine. Quã concluſionem intellige primo quando Papæ auctoritas legitime, & valide interponitur, at ſecus ſi fuerit ſurreptitia, & conſequenter nulla vt declarat Decius in conſ. 142. ſub nu. 5. & Ruin. conſ. 157. nu. 4. & 11. eſſet enim talis, quando aliquid narratum non fuiſſet, quod ſi Papa ſciuiſſet, veriſimiliter licentiã nõ conceſſiſſet, vel ad cõcedẽdum difficilior redditus fuiſſet, Menoch. in præf. tract. cent. 3. caſu. 201. nu. 24. Rota diuerſ. in proprijs terminis. deciſ. 65. nu. 2. & 3. vol. 2. egregie & ad rem explicat ampliando, vt ibi per eum de Anna. in præcit. conſ. 38. nu. 43. & infra. Secundo intellige quãdo d. auctoritas ſimpliciter, & abſolute obtinetur, & conſtet confirmationẽ factam fuiſſe de certa eius ſcientia, ſcilicet, quod Papa habuerit notitiam tenoris rei confirmatæ. ita Ioan. Bapt. Ferret. in conſ. 249. nu. 11. vol. 2. ſecus vero in eius mandato dato ad confirmandum, cum clauſula quatenus per diligẽtem informationem, &c. conditionaliter reſcribendo ſi ita eſt, referendo ſe ad ſupplicata. Anton. Maria de Canibus in quodã conſilio edito poſt deciſ. 46. Borgn. Caualc. par. 1. nu. 399. Tertio intellige, quod & ſi Papæ auctoritas interueniens ſolemnitates ſuppleat, non tamen ſupplet defectũ cauſæ Redoan. in ſuo tract. de reb. eccl. non alien. quæſt. 22. nu. 75. Rota diuerſ. deciſ. 178. nu. 2. volum. 2. Quarto intellige vt procedat concluſio, ſcilicet, vt valeat alienatio ſine ſolemnitatibus facta etiam per Papę Commiſſarium, ſeruata tamen forma ſuæ commiſſionis, cuius eſt executor, vt innuũt Doctores allegati in d. nu. 7. quibus adde Ferret. in conſ. 248. nu. 2. vol. 2. Menoch. ubi ſupra numero. 39. & Amæd. a Ponte in commentar. ad tit. qui feud. dare poſ. ſub num. 149.

Iſta Breuia Apoſtolica, quæ paſſim expediuntur in forma, ſi in euidentẽ, vt plurimum loquuntur de aſſenſu præſtãdo per Commiſſarios alienationi
9 faciendæ, & tunc† aſſenſus debet præcedere contractum. Abb. in c. vt ſuper, nu. 17. de reb. eccleſ. alien. in c. fin. n. 7. de eccle. ędific. ac in c. cum vos, ſub num. 5. de his quę fiunt ſine conſen. capit. quia quando aliquid eſt de forma

in

in actu,ſemper illa forma debet præcedere. Abb. in c. nulli, nu. 7. de reb. eccl. alien. Rebuff. in d. compen. alien. nu. 15. & ſub num. 52. Afflict. deciſ. 355. Camera, in c. Imperialem. de prohib. feud. alien. per Feder. fol. 54. Fel. in c. ſicut tuis, nu. 8. de ſimo. Iaſ. in l. licet, verſiculo. Quinto limito C. de procura. Hodie in curia Archiepiſcopali Neap. practicatur fieri de nouo contractum alienationis cum inſerto tenore Decreti Commiſſariorum.

9 Caueant contrahentes præſumere tradere poſſeſſioné (etiã ſi dixerint ſaluo aſſenſu) ante impetrationem, nam incurrerent in pœnas huius extrauag. cum ſit proteſtatio contraria fato. Nau. in conſ. 1. de reb. eccle. alie. in nouis, faciunt dicta per Dec. conſil. 160. Iul. Clar. in §. feudum q. 31. & in §. emphiteuſis q. 13. Gram. deciſ. 49. Vinc. de Franch. deciſio. 267. poſt Abb. in cap. 2. de feud. Iaſ. in l. fin. num. 142. C. de iur. emphi. Fel. in cap. quæ in eccleſiarum, ſub num. 84. de conſtit. Curt. de feud. par. 4. q. 20. num. 112. Capyc. in inueſt. in verbo, feudorum alienationes, amplia. 17. & limita. b 12. Frec de ſubfeud. lib. 2. auth. 1. ſub. n. 24. b Sed bona fides excuſatet, quia dicitur in hac extrauag. Præſumentes, Nauar. in d. commenta. alie. rer. eccl. nu. 16. lex poſita contra præſumentes aliquid facere, nõ comprehendit eum qui abſq; dolo vel contemptu, bona fide vel ſimplicitate facit. Card. Zabar. in cle. 1. nu. 22. de priuileg. Nauar. in c. accepta. oppo. 8. de reſtitu. ſpoliato, & in manuali confeſſ. c. 27. nu. 74. ſunt etiam aliæ cauſæ, quę excuſant à pœnis huius paulinæ, quas dicam infra limit. 21.

10 Cautius agendo conſului, vt Beneficiatus, qui terrã ſui beneficij volebat concedere in emphiteuſim, illam locaret per triennium, & eo elapſo in emphiteuſim concederet cum pactis emphiteuticis in forma, ſaluo tamen & reſeruato aſſenſu Apſtolico infra dictum triennium impetrando, ita quod eo elapſo non ſit translata poſſeſſio, nec vtile Dominium, niſi impetrato & exequuto aſſenſu Apoſtolico, & non aliter nec alio modo, alias eo non obtempto, habeatur pro non facta dicta conceſſio, niſi locatio pro dicto triennio tãtum. Sint cauti Contrahentes vt in breui Apoſtolico fiat mentio de alienatione iam facta per traditionem poſſeſſionis, ſi fuerit tradita, quia tunc aſſenſus præſtandus traheretur ad præterita. Ita procedit quod dicunt.

11 Doctores † ſufficere aſſenſum ſubſequi alienationem Rebuff. in d. compen. alien. verſiculo, nonus caſus, Redoa. q. 42. ſub numer. 16. Vinc. de Franch. dec. 163. licet ſit diſputabilis articulus, an requiratur nonus contractus. Capy. in inueſt. verbo Defectus fol. 83. Iacobi. inueſti. in verbo, & cum pacto de non alienando nu. 19. Ad maiorem cautelam conſulerem celebrari contractum de nouo, ſi in aſſenſu non ſit mentio. de alienatione iam facta, & valebit vt nunc tempore aſſenſus Rebuff. in d. compen. alien. nu. 93. & 95 tum quia aſſenſus debet præcedere contractum cũ in hac Paulina dicatur Inconſulto ſummo Pontifice, quæ verba denotant actum nullum, niſi præcedat aſſenſus. Abb. in d. c. vt ſuper, de reb. eccl. alien an. Funda

12 tur talis aſſenſus ſuper euidenti vtilitate, † quæ conſideratur tempore alienationis. Pariſ. conſ. 24. lib. 4. Rebuff. ſub nu. 73. Redoa. q. 20. nu. 141. Euidens vtilitas dicitur, quando nullum dubium eſt, quin alienatio ſit

magis

Digitized by Google

magis profutura eccleſiæ,c.fine exceptione. 12.q.2.ubi Rebu:nu.97.& 98. c.tua nuper,de his quæ fiunt à præl.ſi.conſi.c.Red.d.q.20. ſub nu.81.

Ad pleniorem intelligentiam adde Rebuf. conſ.111.n.8.& cõſ.112.nu. 13. & ſcripta per Menoch. in prælleg.addit.ad caſ.172.nu.22. & infra late,& notab.Borgnin.Caualcan.deciſ.45.nu.34.& ſeq.par.1.Anton.Mar.de Canib.loco cit.num. 121.& infra,ex cuius dictis,num.160.cum plurib.ſeq. perbelle colligitur,quæ regula ſit obſeruanda, quoties ex aliorum atteſtationibus adeſſet uariatio circa uerum rei eccleſiæ ualorem liquidandum, & poſtremo præ cæteris diligenter examinat Dom. de Anna in præfa. conſilio 38.nu.5. & infra. Item quando in utilitatem eccleſiæ dicendæ ſint fieri alienationes,tradit Eman.Roderic.tom.1.quæſt.regular. q.27. attic.8.Id vero, quod in hac materia a Doctoribus reſpondetur, nempe, quod vt de euidenti eccleſiæ utilitate cognoſci poſſit, ſpectari debeat tempus ipſius alienationis, declarationem recipit in re aliqua eccleſiæ,quæ diſtraheretur tempore belli, peſtis,& alterius ſimilis calamitatis, ut ſi propter dictos caſus inſolitos, & rato contingentes res diſtrahenda effecta ſit deterior,ueluti ſi ager qui alienatur per ceſſationem culturæ ſterilis,& infructuoſus redditus eſſet, ſeu ſyluoſus effectus,uel quia ab eo arbores ſucciſæ eſſent,ut tunc attendatur ualor ſeu æſtimatio temporis contractus: ſi uero nullum paſſa ſit damnum, ſed in eodem ſtatu permanſerit,tunc æſtimari debet ſecundum iuſtum, & uerum valorem, prout erit in futurum ceſſante bello, peſte, & ſimilibus. ita ſane colligitur ex deductis per Dominos de Rota in deciſ.65.diuerſ.annotat Menoch. loco cit. & adducitur ratio, quia illud tempus tanquam non ſucceſſiuum,& perpetuam cauſam habens,ſed momentaneum, & breui duraturũ, non attenditur. Caualcan.deciſ.45.nu.53.& dec.46.num.26.par.1.Secundo declaratur ampliando idem procedere, ſcilicet,vt debeat etiam attendi tempus contractus in dignoſcenda læſione eccleſiæ, non autem tempus anterius,vel poſterius,Calderin.conſ.5.ſub tit.de rer.permut.Ruin.conſ.35. ſub nu.35.lib.1.Iaſ.in conſ.54.num.20.vol.1. ſequitur Rota diuerſ. deciſ. 18.nu.4.vol.2.quæ eccleſiæ læſio iuxta eandem Rotam in alia deciſ. 677. par.3.lib.3.erit probanda ex communi æſtimatione,non vnius tantum terrulæ,ſed aliorum prædiorum,quæ circumuicina ſunt. Tertio declaratur cõmunis concluſio,quæ ſe habet,ſcilicet valorem rei inſpiciendum eſſe tempore contractus, vt tamen in articulãdo probatio valoris ipſius rei tempore contractus conſiderati,non reſtringatur ſolum ad tempus breue celebrati contractus,ſed debet fieri attendendo etiam tempus anterius, & poſterius per multos annos. Afflict. deciſ. 316. num.6. Rota in prælleg.dec.65. numer. 13. & 20. par. 2. ſequendo theoricam Bartoli, & aliorum in leg. pretia rerum, ff. ad leg. Falcid. Sed quid ſi in emptione alicuius rei eccleſiaſticæ concurrant duo inuicem æmuli, quorum alter obtulit iuſtum pretium,alter vero deinde obtulit ſatis plus iuſto pretio,Quis iſtorum ſit pręferendus? Reſp.quod cum hic caſus cõtingeſſet Vincent.Caroc.in ſuis dec. & proprie in deciſ.99. refert aliquos iudices ardenter inclinaſſe ad fauorem eius,qui plus iuſto pretio obtulit tanquam magis vtile eccleſiæ,ipſe vero ex

Quo tempore attẽdendus ſit in alienatione ualor rei eccleſ. cũ declaratione.

ro ex

Digitized by Google

ro ex multis cumulatis circa id, qđ eccleſia eſt cultui iuſtitiæ cōtrariū ſenſit

Et licèt Decreti interpoſitio faciat præſumptionem pro vtilitate eccleſię, Abb. in conſ.41.par.1.Dec.cōſ.341.Redoa.ibid.nu.75. Maſcar.de proba. conclu.488.Tamen ſolemnitatibus adhibitis non obſtantibus eccleſia reſtituitur, ſi fuerit læſa.c.ad noſtram, de reb.eccleſ. alien. vbi Abb. & in c. 1.de reſt.in integ.ac in d.c.tua nuper, Couar.lib.2.var.reſol.c.17. ſub numer. 2. Dec.conſ.141.Gram.deciſ.79.Redoa.q.78.cap.4.

Quando prędecreto non præſumatur.

Declara primo quod licet in dubio pro decreto Cōmiſſariorum præſumatur, ſecus tamen ſit quando non apparet, quod præceſſerit cauſæ cognitio per ipſos adhibita, eoque magis, vbi in commiſſionibus breuis Apoſtolici adeſſent clauſulæ conditionales iuxta tenorem, & formam a Caualcano deſcriptam in deciſ.45.ſub nu.77.par.1.quia tuc de iſta diligenti perquiſitione, & cauſæ cognitione non perfunctoriè, & per ſolam ipſorum Commiſſariorum relationem, ſed expreſſe, clare, ac liquido de ipſarum verificatione apparere debet, quia ita mandat Papa, vt per eundem ibidem nu.81.concluditur, & in deci.46.nu.28.eadem par.1.quem ſequitur Maſcard. de probat. concluſ.1317.nu.37.Anton. Mar. Canis cum alijs ab eo allegatis in præd. conſ.num.281.& 374.cum ſeq. non enim Commiſſarij poſſunt aſſumere poteſtatem cōfirmandi alienationes, niſi purificatis prius conditionibus, & clauſulis in breui Apoſtolico contentis, quæ ſunt ſuæ poteſtatis fundamentum. late Ruin. conſi.68. numer.5. lib.1. In quo animaduertendum, quod vbi Papa committeret alicui; vt diligenter ſe informet ſeruata forma Paulinę requirentis receptionē teſtium, & probationum ſuper veritate narratorum, tunc hęc informatio aliunde conſtare, & probari debet, quam ex aſſertione Commiſſarij; Vbi vero Papa ſimpliciter cōmitteret, vt ſe informet, & ſi apparuerit illam cedere in euidentem vtilitatem, eam confirmet alias non, derogando Paulinæ, in hoc caſu ſtabitur aſſertioni Commiſſarij. & ſufficit extraiudicialis informatio, ita in hac materia diſtinguunt Domini de Rota in deciſ. 716. diuerſ. numer.4. vol. 1. in cuius finalibus verbis habetur, quod ideo hodie ſaluantur ſimiles proceſſus, & in deciſ. 160.numer. 7.& 8.vol.2. Secundo declara, vbi de cauſa non fuiſſet mature cognitum; ſeu indagatum, ſed per nimiam accelerationem, nimiſque propere, & feſtinanter ad decreti interpoſitionem proceſſum fuiſſet, nam propter temporis breuitatem reſultaret præſumptio ipſos Commiſſarios minus diligenter, nec rite ſeu rectè ſuum officium fuiſſe exequutos, circa loci viſitationem, & inueſtigationem expoſitorum in ſupplicatione vt per Octau. Simōcel.in tract.de decretis lib.3.tit.7. inſpect.3.nu.47. Præfatus de Canib. in eod.conſ.nu.162.& 283. alijque cumulati per Menoch.in tracta.de præſumpt.lib.2.præſ.75.nu.15.quo loco agit an & quando decretum in alienationibus bonorum Eccleſiæ rectè, & rite interpoſitum pręſumatur. Tertio declara vt admittatur probatio in contrarium, ſcilicet, quod non ſuberit neque neceſſitas, neque euidens vtilitas, imò defectus cauſæ reddit nullam interpoſitionem decreti ſuper alienatione. Gemin.conſ.48.nu.9. quia tunc non verificatur conditio ſub qua Papa reſcripſit, nempe ſi cedebat in euidē

tem

Digitized by Google

tem vtilitatem, vel neceſſitatem eccleſiæ Rota diuerſ. deciſ. 178. numer. 3. vol. 2. & præſertim quando iſtud contrarium oſtenderetur ex actorum in ſpectione. Alciat. in tract. de pręſumpt. reg. 3. præſ. 10. limit. 4. & late per Hyp. Rim. in conſ. 5. nu. 162. & infra, volens vero probare contrarium, oneratur grauiori probatione; ita vt requiratur probatio valde elata per, teſtes valde graues Alex. de Neuo in conſ. 30. nu. 3.

Sciant autem Commiſſarij ꝙ idem Paul. 2. conſtituit vt in cauſis alienationum examinandis, qua à Sede Apoſtolica in forma ſi in euidentem vtilitatem cedant, committuntur.

Si Delegatus conſcientia ſua prodigus in grauamen uel detrimentũ eccleſia, per gratiã, aut timorem uel ſordes alienationi conſenſerit, aut Decretum uel authori-
13 *tatem interpoſuerit † inferior quidem epiſcopo ſententiam excommunicationis incurrat, epiſcopus uero aut ſuperior ab exequutione officij per annum nouerit ſe ſuſpẽſum; ad extimationem detrimenti eccleſia illati nihilominus condemnandus. ſciturus quòd ſi ſuſpenſione durante damnabiliter ingeſſerit ſe Diuinis, Irregularitatis laqueo ſe inuoluet, a quo non niſi per Rom. Pont. poterit liberari: is uerò, qui dolo, uel fraude uel ſcienter in detrimentum eccleſia alienationem fieri procurauerit, aut per ſordes, aut impreſſionem alienationis Decretum extorſerit, ſimilem ſententiam excommunicationis incurrat, à qua niſi per Rom. Pont poterit abſolui, ad reſtitutionem nihilominus rerum alienatarum cum fructibus de pramiſſis conſtiterit, condemnandus.* Vt patet ex Conſtitutione d. Paul. de Anno 1465. in-
6 cip. Cum in omnibus fol. 88. in Bullario. *c*

Vltra prædictas ſolemnitates aderat ante hanc Paulinam in hoc Regno
14 Neapolitano Conſtitutio Gerardina cōſtituens quòd † alienationes bonorum eccleſiarum inferiorum, quæ fiunt cum Decreto Prælati, non aliter valeant niſi præcedentibus ſubhaſtationibus, & hoc per Conſtitutionẽ Gerardi Cardinalis Epiſcopi Sabinenſis, de qua meminit Afflict. in conſtit. Inſtrumentorum robur ſub nu. 19. & Gram. deciſ. 79. tamen non uidi ſeruari, ſed paſſim conceſſiones fieri abſque ſubhaſtationibus.

a *ADDITIO V.I.D. PROSPERI DE AVGVSTINO. Congruit etiam Rub. qua eſt ſub uerbis negatiuis de reb. eccl. non alienan. & a rubro infertur ad nigrum & rub ſape facit regulam iuris communis, nam quando eſt negatiua omnes caſus generaliter prohibentur niſi contrarium probetur expreſſim, ita, & è contra quando eſt affirmatiua, Hoſtien. in Sum. in tit. de teſti. in decretali vero Rub. eſt ambigua de reb. eccle. alien. uel non. Niſi fiat proteſtatio reſeruando aſſenſum directi domini etiam in actu traditionis Minado deciſ. 24.*

c *Commiſſiones huiuſmodi fiunt à Sum. Pont. ordinario loci & alteri perſona in dignitate eccleſiaſtica conſtituta, coniunctum, & ſi de ipſius ordinarij intereſſe & praiudicio agatur, tunc loco ipſius cõmittuntur Metropolitano & ſi res ad ipſum Metropolitanum pertineat, ordinario uiciniori. Cõcedebãtur antea iſta commiſſiones etiam per ſacram Pœnitẽtiariam Romanam cuius facultates Pius 4 reſtrinxit die 15. Maij 1562. incip. In ſublimi fol. 744. & d. inde Pius 5. in totum has facultates in futurum reuocauit. Kal. Maij 1569. incip. Tempus & neceſsitas fol. 1047. in bullario ita ut nec quicquam etiam incertum habeant expedire.*

15 ***Inter eccleſias permutantes adinuicem etiam requiritur ſolemnitas.***

16 Con-

16. Contractus per quos transfertur dominium vtile qui nam ſint, & in dubio quis cõtractus præſumatur.
17 Hypotheca generalis bonorum eccleſiæ etiam prohibetur.
18 Quando res eccleſiæ poteſt locari vltra triennium.
19 Succeſſor in beneficio an teneatur ſtare contractui.
20 Quando tranſactio & compromiſſum poſſit fieri abſque ſolemnitatibus.
21 Seruitutis impoſitio requirit ſolemnitates.
22 Ceſſio iurium, actionum, litis, & cauſæ alienatio eſt.
23 An in acquirendis poſſit fieri remiſſio abſq; ſolemnitatibus.
24 Inter mobilia precioſa quænam connumerentur.
25 Pecunia eccleſiæ quando prohibetur alienari.
26 Iura actiones & nomina debitorum computantur inter immobilia.
27 Mobilia eccleſiæ quæ & quando poſſint pignorari.
28 Quorum locorum priorem bona non poſſunt alienari, & quænam ſint loca pia.
29 Locus eccleſiæ, ſeu pij loci etiam diruti non poteſt alienari.
30 Quando conſuetudo poſſit remittere ſolemnitates.
31 Solennitas in alienatione rei eccleſiæ incorporatæ requiritur etiam ſi a donante fuerit remiſſa.
32 Relicta eccleſiæ incapaci poſſunt alienari non obſtante quauis diſpotione in contrarium.
33 Inciſio arborum, an dicatur alienatio.
34 Quando contractus eſt vtilis eccleſiæ an requirantur ſolemnitates.
35 Vnio eccleſiarum dicitur alienatio.
36 Quando res eſt obligata creditoribus, & peruenit ad eccleſiam an poſſit alienari abſq; ſolemnitate.
37 Quænam debeant concurrere in alienatione rei ſterilis.

HAnc Regulam ſic firmatam, & declaratam quòd in alienatione rei eccleſiaſticæ requirantur copulatiuè cauſa, & ſolemnitas, Amplia & limita.

Primò amplia procedere in omni contractu, per quem transfertur dominium directum, & vtile etiam in permutatione. c. nulli, de reb. eccle. alien. c. 2. vbi Abb. de re. permu. c. ſine exceptione. 12. q. 2. ubi Rebuff. nu. 66. tenet
15 procedere † etiam, quando eccleſię inuicem permutant. Redoa. q. 2. ca. 20. & q. 12. nu. 28. permutatio enim alienatio eſt Iaſ. in l. fin. nu. 101. C. de iur. emphi. Redoa. q. 2. c. 4. ita vidi practicari, & expediri Breuia Apoſtolica etiã inter eccleſias permutantes, ſi in euidentem vtilitatem vtriuſque partis ceſſerint, quamuis ante hanc extrauagantem ſufficiebat conſenſus Epiſcopi in eccleſijs ſibi ſubiectis. c. 1. & c. vt ſuper §. fin. de reb. eccl. alien. iſte eſt vnus de caſibus a iure permiſſis nempè Permutatio, requirens ſolemnitates, etiã ſi fiat pmutatio cum Principe ſecundũ Inno. & Abb. in c. 1. de rer. permut.

Secundò, amplia in omni cõtractu, vbi transfertur Dominium vtile retẽto directo, probatur in hac extrauag. & in loc. præalleg. Rebuff. in d. com-
16 pen. nu. 3. & 6. Redoa. q. 2. cap. 24. cum ſeq. † Et ſunt ſex vt ſuperficiarius, locatio ad longum tempus, emphiteoticus, libellarius, feudalis, & præcariæ in genere fœmineo, Declarant Aluarot. in proe. feud. Redoa. loc. præalleg. & Bened. Canophi. in repet. huius extrauag. ſub nu. 10. vſq; 34. & in dubio prę̃ſumitur emphiteoticus potiùs quã cenſualis. Iul. Clar. in §. emphiteuſis q. 1.

Digitized by Google

ſis.q.1.nu.3. Maſcar.de probatio.conclu.281.poſt Affl.deciſ. 128 ſub nu.4.

Et quia valde intereſt, an iudicetur cenſus, vel emphyteuſis, adde q magis recepta opinio eſt in cōtrarium, de qua atteſtatur Menoch. doctores in hoc conuenientes, longa ſerie recenſendo, in tract. de præſumpt.lib.3.præſ. 106. nu.3. quam opinionem vltra allegatos per eum ſectatur Creſcent.dec. 1. ſub tit.de cēſibus, in eam etiam deſcendit Nauar.tam quoad forum interius, quā exterius in commentar.de vſur.nu.109. eamque amplectitur Molina de con tract.diſput.38.nu.6. nec caret ratione de qua ibi per eos, & vendicat ſibi lo cū ēt ſi ageretur de re eccleſiæ, Corbulus in tract.de iure emphy.ti.de cauſa priuat.ob non ſolutū canonē, limi.34.nu.3. Couar.li.3.var.reſol.c.7. ſub.n. 1. Molina loco cit. declaratur non procedere, quando in ipſa regione magis frequens eſſet vſus conċedendi in emphyteuſim, Iaſ. in l.2.nu.165.C.de iure emphy. Aluar. Vallaſc. in tract.de iure emphy.quęſt.32.nu.35. Maſcard. de probat.concluſ.281.nu.7 Et vt clare diſcerni poſſit, an ſit iudicandus cōtractus cenſualis vel emphyteuticus, quatuor caſus diſtinguendo proſequitur Borgn. Caualcan.deciſ.30.nu.103. & infra par.2. vide per eum.

Tertio, amplia in hypothecatione, ſeu obligatione vt expreſsè in hac extrauag. dicitur, & in c. nulli, de reb. eccl. alie. vbi Abb. & in c.2.nu.3. de præca. in c.1.nu.4. de pignor. Couar.lib.2.variar.reſol.ca.16. nu.7. Redoa.q.2. c.6. & q.51.c.29. Ludoui. Molina in tract.de contract.diſputa.466.num.2. Redoa.q.2.c.6.& q.51.c.29. qui dicunt procedere in hypotheca tantum ſpeciali, non in generali, quia in d. c. nulli dicitur neq; ſpecialis hypothecæ titulo obligare, ſed attenta diſpoſitione huius extauag. † etiam generalis hypotheca eſt prohibita, quia ſimpliciter loquitur de hypotheca, facit l.vlt.C.de reb.alien.non alien. vbi prohibita alienatione ſimpliciter videtur prohibitus omnis actus, per quem alieni quæritur ius aliquod in re, & probatur in hoc extrauag. vt per Nauar. in d.comment.de alie.rer.eccle.ſub.num. 1. amplia etiam in ſubmiſſione.c.2.de reb.eccle. alien. in 6.

Quarto, amplia in locatione, & conductione vltra triēnium; nam per hāc extrauag. prohibetur locatio non ſolum ad longum tempus, quod eſt ad decem annos iuxta gloſſ. ſingul. in clemen.1. de rebus eccleſ. alienan. ſed etiam ad minus tempus vltra triennium: † intelligitur tamen iſta extrauag. de rebus eccleſiæ, quæ quotannis coluntur, & ex eis fructus quolibet anno colliguntur, alioquin ſi res eccleſiæ eius ſit conditionis, vt ex eis quolibet triennio vnicus tantum fructus percipiatur, poterit in nouem annos locari, quia primum triennium æquiualet vnico anno, ita ſecundum & tertiū, & ſi alternum fructificant, poterunt per ſex annos locari. Couar.lib.2.uar.reſol.cat.16.num.6. Nauar. in comment.de alien.rei.eccle.num.21. Qui ampliat etiam in emphiteuta rei, quæ non fructificat niſi tertio quoq; anno, ut non uoluatur eccleſiæ, ſi non ſoluerit per quinquennium, neq; per octo annos non ſoluerit laico, iuxta terminos cap. potuit, de loca. & l.2.C.de iur.emphyt. Idem Couar.loc.citat.nume.4. Concludit non poſſe fieri locationem ſex, vel nouem annos cum hac clauſula, vt tot ſint locationes, quot triennia, & vt finito primo triennio, tunc facta ſit noua locatio, quia eſt in frau-

 dem

Digitized by Google

dem huius Cõſtitutionis,ſed valida erit in tempore permiſſo primi triennij. Molina de iuſti. & iur. diſput.467. Erit tamen in totum nulla,quando fuit facta ſimpliciter vltra triennium etiam quoad caſum permiſſum vt expreſſè in hac extrauag.dicitur,Couar.ibid.ſub.n.5. Redo.q.58.Afflict.dec.107. Molina de contract.diſputa.466.& 467.

Quando locatio rei eccleſiæ vltra trienium in totum vitietur.

Hunc atriculum An ſcilicet alienatio per conceſſionem in emphyteuſim rerũ eccleſię vltra tẽpus permiſſum facta,in aliquo teneat, late tractat Ioã. Gutier.lib.2.canon.quæſt.c.13. Et quid in locatione rei eccleſiæ vltra triennium,an in totum reſcindatur,& vitietur,an ſaltim ſuſtineatur,& valeat per infra triennium,vide Doctores citatos per Annan.in ſingul.327.& diſputat ad vtramque partem Lap.allegat.80.magis tamen communis opinio eſt, vt valeat,& reſtringatur quoad triennium permiſſum,de qua teſtatur Vicent. Caroc.in tract.loc.& cond.par.3.concluſ.9.ampliat.4.quamuis ſuperius cõcluſ.6.num.20. & ſeq. contrarium aſſeueret, Verum vt perpendi vtraque opinio eſt ſuſtentabilis,& priorem ſequendo declara,ut per eundem Caroc. in præd.concluſ.9.nu.97.niſi ex probabilibus coniecturis appareat non minori tempore rem illam per locatorem,vel conductorem locaturam,vel conducturam fuiſſe,aut ſit conuentum vt unica tantum penſio ſoluatur pro toto tempore, quo caſu in totum locatio vitiatur & tradit etiam Tiraquel.de retract.lignag.§.23.glo.1.nu.12.

Secundo declaratur iſta extrauag non procedere in locatione vltra triennium rerum exigui valoris,per can.terrulas 12.q.2.vt non requiratur ſolemnitas ſupradictæ regulę.

Tertio. Declaratur diſpoſitio huius extrauag. procedere,quando conſtituitur ius in re vltra triennium,vt ſi concedatur vſufructus rei eccleſiaſtica durãte vita beneficiati;quæ conceſſio ſpecies eſt alienationis, quia vſusfructus conſtitutio alienatio eſt Rebuff.in d.compen.ſub.nu.4.Secus autem quando quis obligat ſe actione perſonali ad dãdam commoditatem, & vtilitatem percipiendi fructus vita ſua durãte,vel tanto tẽpore vltra trienniũ,q̃a tũc nõ transfertur aliquod ius in re,ſed tenetur dũtaxat exhibere conductori cõmoditatẽ percipiendi fructus, & hæc eſt cautela vt valeat talis contractus vltra trienuium Rebuff.in d.compen.nu.26.verſi.6.& Molina d.diſp.366.nu.5.

Quarto. Declaratur,vt non poſſint duo beneficiarij in eadem eccclesia alter alteri locare vita durante portionem obuentionum & fructuum ſuorum, quia ſpecies eſt alienationis Nau.in conſ.10.in nouis,de reb.eccle.non alie.

Quinto. Declaratur non procedere quando adeſſet conſuetudo locandi vltra triennium,quia valet Pariſ. conſ.98.lib 4.

19 Animaduertendum eſt quod † locationi factę infra triennium ſucceſſor in beneficio non tenetur ſtare, Abb.in c.fin.ne prælat.vic.ſuas cũ diſtinctione ut ibi per eũ. Etiam ſi ſit facta repreſentata pecunia abſq; aſſenſu Apoſtolico,qui non conceditur ex Conc.Trid,ſeſſ.25.c.11.magnam.Redoa.q.57. Et quando à Summo Pontifice confirmantur locationes vltra triennium, apponitur clauſula,dummodo locatio huiuſmodi iuſto pretio, & citra anticipatam ſolutionem facta fuerit & quod finito nouennio omnia,& ſingula bona

Digitized by Google

bona ſub locatione huiuſmodi comprehenſa cum iuribus, & pertinĕtijs ſuis vniuerſis,nec non quibuſuis melioramĕtis de ſuper pro tempore quomodo libet factis,ad eccleſiam pleno iure,& omnino reuertantur,illiq; libere cedant,abſq; eo quod ipſe conductor,eiuſq; filij hæredes & ſucceſſores conſanguinei vel affines,aut alij quicunq; ius renouationis dictæ locationis quouis prætextu,& ex quacunq; cauſa petere vel prætĕdere poſſint. Igitur vt locationi teneatur ſtare ſucceſſor, requiritur aſſenſus Apoſtolicus,& ſi adeſt & fuerit facta ſolutio anticipata prędeceſſori,ipſi ſucceſſori non nocet, niſi in aſſenſu fuerit facta expreſſa mentio,vt poſſit fieri anticipata ſolutio.

Amplia idem iuris eſſe, vbi rector eccleſiæ,qui locauit,beneficio renunciauerit ante finitam locationem,vt eius ſucceſſor non teneatur ſtare locationi, ex communi opinione. Couar.lib. 2. var. reſolur.c.15.ſub nu.6. & ita in Rota reſolutum fuiſſe refert Pariſ.lib.1.de reſignat.benef.quæſt. 16. num.47.Secundo amplia,quod ſicut ſucceſſor in beneficio non cogitur ſtare locationi factæ per Rectorem iam mortuum,pariter non cogitur conductor perſeuerare in d.conductione,ſi noluerit,vt ſeruetur,æqualitas Caroc. cum alijs ab eo adductis in d.par.3.concluſ.20.num.78. Limita in Prælato adminiſtrationem habente, qui non nomine proprio, ſed nomine eccleſiæ debita iuris ſolemnitate ſeruata contraxiſſet. Soc.regula 388. dummodo cŏtractus tendat in commodum,ſeu vtilitatem eccleſiæ.Rota deciſ.332.incip. ſi Prælatus,in nouis,ſub tit.de locat.& cond.poſt Calder.conſ.279. ſub ead. rubr. Vincent.de Franch.deciſ.163.nu.14. & ſeq. Rota diuerſ. deciſ. 805. nu.4.vol.1.Borgn.Caualc.deciſ.44.nu.31. par. 1.faciunt dicta per Sylueſtr.in uerbo,locatio,ſub quęſt.11.& eſt communis opinio referente Caroc. in d.par.3.concluſ.2.in cuius fine inquit,quod ſi quis locat uti rector dicitur facere nomine eccleſiæ,quam limitationem intellige,ut procedat,dummodo locatio ſit facta ad tempus a iure permiſſum ipſiuſq; rei locatæ reditus ad eccleſiam,& non ad Prælatum pertineant,ita eruditiſſimus, & ſummo iudicio præditus Didac.Couar.loco.prox.cit.& iuxta ipſius mentem prędictis concurrĕtibus haberet locum præſens limitatio etiam ſi contractus eccleſiæ inutilis eſſet licet ob ipſius læſionem poſſit in integrum reſtitutio peti. An autem ſucceſſor Pręlati,vel alterius beneficiati teneatur ſtare locationi prædeceſſoris proprio nomine,& in ſui vtilitatem factæ,late tradit Ioan. Gutier.lib.1.can. quæſt.c.36. & an ſucceſſor ſingularis eccleſiæ teneatur ſtare colono,vel inquilino,remittimus lectorem ad Hierony.Grat.conſ.96. nu.23.Petr.Duen.reg.240.nu.9. Aluar.Valaſc.deciſ.40.Luſitan.tom.1.& Gutier.lib.2 can.quæſt.cap.8.n.66.& ſeq. Inter alios enim caſus in quibus ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono, quos proſequit Caroc. in præd. tract.par.3.concluſ.11.quatuor ſeq.enumerantur uidelicet.Quando S.Pontifex licentiam concederet locandi ad tot annos,& vt d. tempore durăte Cŏductor à nemine,nec à ſucceſſoribus in beneficio moleſtari poſſit Mandoſ. de ſignat.grat.tit.Indultŭ locandi.verſ.Supponamus igitur &c.Item quando inchoatus eſſet annus,vel laborerium, & res non eſset amplius integra, & ſic vt pro anno incæpto ſucceſsor in beneficio teneat ſtare colono,Franc. *Caſus in quibus ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono.*

B 2 Marc.

Marc.deciſ.delphi.196.colu.fi.par.2.Borg.Caualc.d.deciſ.44.num.32.qui Doctores hanc opinionem tanquam æquiſſimam,& in conſcientia fundatã valde commendãt,& faciunt dicta per Octau.Cacheran.deciſ.pedem.182. ſub.nu.10.& hic caſus extenditur etiam ad ipſum conductorẽ,ſcilicet,ut pro anno cæpto non poſſit recedere à locatione,ut quia forte videret parum vtilitatis eſſe conſequuturum. Franc. Marc.deciſ. 102.in fine par. 1. Caualc. ibidem nu.24. Item ut ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono,ſi conſuetudo loci ita obſeruet,quæ in hoc attendenda eſt,Franc.Marc. deciſ.144. p. 1.Caroc.loco cit.concluſ.14.per quem etiam in concluſ.20.nu.75.declaratur diſpoſitio Sacri Concilij Trid.Seſſ.25.de ref.cap 11.vt locatio anticipatis ſolutionibus,licet non pręiudicet ſucceſſoribus,afficiat tamen locatorem, quare ſi beneficium uacaret per reſignationem , tenetur locator refundere id,quod accepit,ſi vacaret per mortem tenebitur hęres,ne locupletetur cum aliena iactura,& ſic ſolum datur actio ad repetendum contra recipientem , & eius hæredem.Caualcan.loco prçcit.num.9.ſed an ſucceſſor in beneficio recipiens canonem cenſeatur contractum prædeceſſoris ratum habere,vide Gutier.lib.1.cano.quas.cap.36.vbi etiam habetur quando hæres prædeceſſoris reſoluta locatione teneatur ad intereſſe locatori.

20 Quinto, amplia etiam † in tranſactione, & in compromiſſo Rebuff. in d.compen.nu.2.& 66.Redoa.q.2.c.1.& c.36.& q.51.c.17. Feder. de Sen. optimè conſ.94. caſus talis eſt,Barbat.in rub.de reb.eccleſ.non alien.col.4. Quod intellige de rebus eccleſiæ incorporatis. Franc.in c.1.in fin.de reb.eccleſ.non alien.in 6.latè per Rolan.conſ.15.vol.1.Dicam in limit.12.prohibita alienatione cenſetur prohibita tranſactio, per quam transfertur poſſeſſio in alium.Crauett.conſ.197.nu.7.Et tranſactio nõ poteſt fieri ſuper decimis futuris,ſed de pręteritis ſic.Abb.in c. vt ſuper,nu.6.de reb.eccleſ.alien.

Hinc eſt,quod cum tranſactio ſit quędammodo alienatio ipſa,ſuper re immobili eccleſiæ facta,ſeu ceſsio iuris,litis,& cauſæ, quando actio ad rem immobilem eccleſiæ competebat,ſit inualida,niſi interueniſſet debita ſolẽnitas. Panor.in c.1.ſub nu.8.de depoſito, Caputa q.deciſ.106. par.1. Hinc ẽt ſit,quod cum cõpromiſſum ſit ſpecies alienationis,vt per Pariſ.conſ.134. nu.11.lib.4.& Caualcan.cũ alijs ab eo relatis deciſ.45.nu.34.par.1.Cõpromiſsum factũ per beneficiatos abſq; conſenſu Epiſcopi, & Papæ, & laudũ illius vigore ſubſequutũ,non præiudicat Epiſcopo, & beneficiatis ſucceſsoribus prout reſolutũ fuit p Rot.Rom.teſte eodẽ Caputaq; deciſ.165.par.1.

21 Sexto,amplia † in impoſitione ſeruitutis,l.fin.C.de reb.alien.non alien. Rebuff.in d.compen.num.4. & 6. in fin. Redoa. q.2.c.16.& c.44.& q.14. num.22.quia computatur inter immobilia Abb. in c.nulli,num. 10. de rebus eccleſiæ alien.

22 Septimo amplia † vt non poſsit fieri ceſsio iurium,actionum, litis & cauſæ,quia eſt ſpecies alienationis,Abb.in c.1.nu.8.de depo. in c.cum pridem nu.4.de pact.& in d.c.nulli,nu.9.de reb.eccle.alien. Armilla in verbo Alienatio,num.16.facit l.bonorum,la prima ff.de verb.& rer.ſignif.& dicam infra amplia.10.12.& 13.

23 Octauo

23 Octauo amplia non ſolum in acquiſitis, † ſed etiam in acquirendis, quæ tranſeunt in eccleſiam ipſo iure, iuxta l.fin.C.de ſacroſ. eccleſ. vt nō poſſint a ſolo prælato abſq; ſolemnitate remitti. Anchar. in c. vt ſupra, de reb. eccleſ. alien. & in c. 1. eo. tit. in 6. Alex. in l. legatum, ff. de leg. 1. Lamber. de iur. pat. lib. 3. art. 9. q. 2. prin. Ripa. in l. ſi vnquam, q. 11. C. de reuoca. donat. Molina de iuſti. & iur. diſput. 465. Contrarium tenet Feder. de Senis conſ. 9. Lapus alleg. 25. Abb. in c. tua, nu. 9. de his quæ fiunt à prælat. ſine conſen. capit. in c. 1. nu. 21. de dolo & contu. in c. potuit, nu. 15. de loca. & in c. quoniā, de decim. Gemin. & Franc. in c. 1. de reb. eccleſ. non alie. in 6. Socc. in reg. 110. nu. 6. & in d. l. legatum, de leg. 1. Afflict. in c. vnico §. & iterum, nu. 6. de ca. Corrad. Rebuff. in d. compen. alien. ſub nu. 30. Sil. in uer. Alienatio, nu. 18. & Armilla nu. 17. Et hanc eſſe magis communem opinionem dicunt Iaſ. & Ripa in d. l. legatum, Fel. in c. præſentia, ſub numer. 57. verſ. 10. de probat. Rola. conſ. 15. nu. 23. Vinc. de Franc. deciſ. 14. ſub nu. 16.

Sed verior, & tutior eſt prima opinio, quam dicit Alex. in d. l. legatum, eſſe magis communem, eamque tenuit Molina de cōtract. diſput. 468. nu. 11. ac Præceptor meus Doctor Marius Andria vita & doctrina celeberrimus in relectione huius extrauag. Non tamen repudiando, vel remittendo incurrit in pœnas huius Paulinæ, vt dicam infra in limit. 9.

Nono, ampliatur regula procedere etiam in precioſis mobilibus, nā æquiparantur immobilibus per hanc Paulinam, & pari paſſu ambulant in hac materia. l. ſancimus C. de ſacroſ. eccleſ. l. lex quæ tutores. C. de admi. tuto. Abb. in c. nulli, de reb. eccleſ. & ſine cauſa & ſolēnitate alienari, tranſigi aut
24 amicabilis compoſitio fieri non poteſt. Redoa. q. 8. inter quas † etiam connumerat theſaurum, & decimas, & ideo res mobilis præcioſa eccleſiæ non vſucapitur triennio. Nomine verò bonorum mobilium præcioſorum, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, intelliguntur vaſa aurea, argētea, veſtes præcioſæ, quæ longe ab interitu diſtant, & commodè ſeruari poſſunt, gemmæ & his ſimilia. Grex etiam ouium aut caprarum, de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere conſueuit monaſterium aut eccleſia, licet poſſit vendere arietes, agnos, hircos, & hædos: non tamen licet alienare totum gregem niſi concurrentibus cauſis, & ſeruata forma. Ludoui. Molina de contract. diſput. 465. nu. 4. dicam in amplia. ſeq.

Decimo, Amplia in bonis, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, ut ſine cauſis, & ſolemnitatibus alienari non poſſint Abb. in c. tua, nu. 7. de his quæ fiunt à prælat. in c. nulli ſub num. 8. de reb. eccl eſ. alien. Nauar. in c. ſine exceptione, nu. 5. & probatur in hac Paulina. ex quo infertur, gregem pecudum ſer-
25 uādo ſeruari poſſe §. ſed ſi gregis, inſtitutio. de rer. † diuiſ. De pecunia verò cuius proprietas eſt Eccleſia, quæ eſt deſtinata ad emptionem ſtabilium, cēſuum uel mobilium pretioſorum, conſiderando pecuniam quoad fructuoſam conſeruationem, non poteſt alienari ſine ſolemnitate & cauſa. nam tūc connumeratur inter immobilia, ſeu mobilia precioſa. Alexan. Iaſ. & Ripa in l. 1. §. quæſitum ff. ad trebeli. Tiraq. de vtroque retract. glo. 7. nume. 105. Boer. deciſ. 209. Redoa. q. 16. & 6. facit tex. in §. conſtituitur, inſtitu. de vſufr.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

vbi ſenatus cenſuit pecuniã in fructu eſſe: ſic etiã pecunia, quæ ſeruatur pro aliqua futura neceſſitate pro conſeruando magis patrimonio, l. ſi Caius §. 1. ff. de leg. 3. Iaſ. in d. §. quæſitum, nu. 38. vel ſi deſeruiret pro locatione ad pompam, l. 3. in fin. cum ſeq. ff. commodati. Regulariter tamen pecunia eſt de rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt. glo. in d. §. quæſitum. Quæ percipitur ex redditibus beneficij, & non eſt de proprietate eccleſiæ, poteſt alienari ſine ſollemnitate, Abb. in d. c. nulli, vbi Bero. notabiliter diſtinguit, quẽ refert Redoa. in d. q. 16. & q. 51. c. 25. Theſaurus non pertinet ad beneficia
d tum, ſed ad eccleſiam. arg. tex. in l. diuortio. §. ſi fundum ff. ſol. matr. d

26 Vndecimo, amplia, † vt iura, actiones, nomina debitorum, annui redditus & huiuſmodi, non poſſint alienari ſine cauſa, & ſollemnitate, cum habeantur loco rerum immobilium, cle. exiui de paradiſo §. cumq; annui redditus, de verb. ſign. Abb. in cap. nulli de reb. eccleſ. alien. Rebuff. in d. compen. num. 54. vbi declarat rei appellatione quid contineatur, l. rei, la 1. & l. alienationis ff. de verb. ſignif.

27 Duodecimo, amplia † etiam in pignore, ut bona mobilia præcioſa, & ea mobilia, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, nõ poſſint pignorari ſine debita cauſa & forma, quia pignoratio alienatio eſt, præſertim quãdo res tanti eſt obligata, quãti eſt. Rebuff. in d. cõpen. nu. 7. niſi in extrema, & vrgẽti eccleſię neceſſitate. c. 1. vbi Abb. de pigno. Coua. li. 2. var. reſ. c. 16. nn. 8. Redoa. q. 2. c. 6.

28 Decimotertio, ampliatur regula procedere † etiam in bonis locorum piorum per hanc Paulinam, ut non poſſint alienari ſine cauſa, & ſollemnitate requiſitis in rebus eccleſiarum, Abb. in cap. nulli, in fin. de reb. eccleſ. alie. Franc. in c. 1. eod. titu. lib. 6. Loca pia dicuntur quæ ſunt fundata authoritate epiſcopi, alias non eſtò quod ibi exerceãtur opera pietatis, & concernant pium vſum, nam aliud eſt dicere de loco, & aliud de operibus: Ideoque
e iura loquentia de pijs locis non comprehendunt Hoſpitalia, e Confraternitates, Collegia, & congregationes abſque authoritate epiſcopi fundatas, & conſequenter eorum bona poſſunt alienari ſine ſollemnitate. Franc. in d. cap. 1. extat de hoc ſingulare Conſ. Pariſ. 34. vol. 4. vltra Felin. in c. de quarta, de præſcript. quib. adde Rebuff. in compen. alien. rei eccle. nu. 56. & 57. Redoa. q. 28. 47. 49. & 51. nu. 12. Afflict. de iur. prothom. in princ. numer. 12. vbi de ſtatutis loquitur non fundatis authoritate epiſcopi, alias ſecus, vt habetur in additio. Moder. ad Neapod. de iure congrui in §. eccleſia fol. 340. dicam infra limi. 5. Et quoniam Cardinal. Pariſ. in d. conſ. nihil reliquit intactum, de poteſtate, quam habent epiſcopi in uiſitando has confraternitates, & laicorum collegia, poſt Dec. in conſ. 72. & 148 eius tamen dictis adde Conc. Trid. ſeſſ. 22. c. 8. & 9 de refor. & uide quod antea fuerat diſpoſitum per cap. 1. de cenſi. in 6. ibi pia loca, & per c. 3. c. tua, & c. Ioannes, de teſta. clem. quia contingit, de religio. domi. Abb. in c. inter dilectos in fin. de donat. Bald. in c. nulli. ſub nu. 15. C. de epiſc. & cler.

Adde Mandoſ. de ſignat. Grat. tit. ſi in euidentem, verſ. limitari poſſunt, &c. & Borgn. Caualc. deciſ. 17. nu. 65. par. 2. Et ad ſciendum ex quibus ſignis præſumatur, & probetur Hoſpitale eſſe locum religioſum, & Epiſcopi

auctoritate

Digitized by Google

auctoritate ædificatum poſt Ioan.de Sylua.in tract.de beneſic.par.1.quæſt. 6.num.17.late agit Maſcard.de probat.concluſ.869.& adeſt egregia Rotæ Rom.deciſio in dec.725. diuerſ.par.1. & ſi neſciretur, an auctoritate Epiſcopi fuerit locus ille ad talem vſum deputatus,in dubio ſtandum eſſe poſſeſſioni & rei,quæ prima facie apparet,docet Feder.de Senis in conſ.130. ſub nu.2.& uide Anto. Gabriel.li.1.com.opinio.de cauſa pia,concluſ.2.per totum,& Ioſeph. Ludouicum deciſi.93.

Decimo quarto,amplia procedere non ſolum in bonis eccleſiæ,& pij lo-
29 ci,† verum etiam in ipſa eccleſia, ſeu oratorio pij loci authoritate epiſcopi fundato ad perpetuũ eccleſiaſticum vſum, ſeu in ipſo pio loco;vt non poſſit alienari,concedi ſeu ſeruitus imponi ex prædictis auth.multò magis C.de ſacroſ.eccleſ.eap.ad hæc,de religio.domi.facit regula ſemel, de reg. iur.in 6. Non tamen comprehenduntur oratoria in priuatis domibus,de quib. loquitur Abb.in c.inter dilectos,de donat.quamuis in eis nõ poſſit celebrari miſſa,abſque licentia epiſcopi ex Decreto Conc.Triden.ſeſſ.22.c. quanta,quia nõ ſunt ad perpetuum eccleſiaſticum vſum,neq;comprehenduntur conceſſiones cappellarum cum ſepulturis,quæ paſſim fiunt,quia non dicitur alienatio,ſed conceſſio ad uſum deſtinatum. Si tamen eccleſia eſſet diruta, & non poſſet reedificari, vel reparari propter nimiam egeſtatem,poteſt tunc epiſcopus transferre,& eccleſiam ad profanos vſus non ſordidos,erecta tamen ibi Cruce conuertere ex Decreto eiuſdem Concil. Trid. ſeſſ.21.ca.7.

Quando autem Eccleſiæ,& Oratoria ſolemnitate,& Epiſcopi auctoritate conſtructa præſumantur poſt Maſcard.de probat. concluſ.583. habetur per Menoch.in tract.de præſump.lib.6.præſ.79.vbi nu.9.& infra agit.quæ dicantur Oratoria publica,& quæ priuata,de quibus ante eum ſcripſerunt, Lambertin.de iurepatron.par. 1. lib.1.q.11.art.12.& Remig. in tract. de immunit.eccleſ.par.1.ampliat.2.Item cui debeantur oblationes,& eleemoſine factæ in huiuſmodi Oratorijs vide Dec.conſ.148.nu.2.& Caualcan.qui alios commemorat deciſ.17.nu.71.par.2.Et circa id ſcilicet.An bona Confraternitatum,ſeu Congregationum Laicorum poſſint ſine ſolemnitate alienari,ſatis mihi arridet diſtinctio Menochij in commenta.de recuper. poſſeſſione remedio 15.nu.34.& infra,qui doctor propter varias interpretum opiniones difficilem huiuſmodi diſſolutionem eſſe ſentiens, tandem ſic determinat quod ſi Oratorium,in quo iſti laici omnes vna conueniunt,eo animo ab eis ſit extructum,ac bona ea mente vna ſimul congeſta,ut Confraternitati deſeruiãt,& poſſit ipſa Confraternitas ad libitũ de illis diſponere & tractare,tunc illa bona ſeu reditus tanquam loci prophani ad libitum diſtrahi, & alienari poſſint.ſic intelligendo Bald.in Auth Hoc ius porrectum col. 2. verſ.2.quæro,C.de ſacroſ.eccl.& in l.Id quod pauperibus, quæſt.21.C. de epiſ.& cler.Balb.in tract.de præſcrip.particula prima 5. par. princip. verſ. amplia.5.& Pariſ.in conſ.34.nu.19.lib.4.Si vero Oratorium illud ab eis ſit extructum,vt ſit ſacrum,& Deo Opt.Max. dicatum, bonaque vna ſimul eo animo congeſta,vt ad opera Oratorij neceſſaria, & ad pauperes ſubleuandos perpetuo ſint,& tunc bona illa veluti ad illud ſolum commodum tendẽ-

Bona confraternitatum laicorum an, & quando ſine ſolemnitate alienari poſſint.

tia,tanquam loci religioſi iudicanda ſunt,etiam ſi epiſcopi non acceſſerit cõſenſus,& proinde non poſſint ad libitum diſtrahi,niſi accedente totius Confraternitatis conſenſu,& Epiſcopi auctoritate, ac in illis caſibus, in quibus aliorum locorũ religioſorum bona alienari conceditur, ſic intelligendo quæ ſcribit Pet. Rebuf. in commentar. Regiarum conſtitut.tom.2.tract.de Confratris,nume.9 Zabarel.in conſ.13.in princ. Panorm.in conſ. 31. ſub nume.1.verſ. Sed his non obſtantibus, li.1.& Socin.ſen.in conſ. 82. ſub num. 34.volum.4.

30 Decimo ſexto,ampliat† etiam ſi conſuetudo eſſet in contrarium, nam ſolemnitas à canonibus requiſita in alienandis rebus eccleſiarum, non poteſt conſuetudine remitti.glo.in c.cum cauſa,de re iud. Abb.in c.nulli, ſub nu. 6.de reb.eccle.& in c. cæterum de donat. Rolan.conſ.15.nu.14.& eſt communis opinio,& teſtatur Couar.lib.2.var.reſol.c.17.nu. 4. Subdens id eſſe verum,quod alienationem propriam,& perpetuã,ex qua vtile, & directum dominium trãsfertur,ſecus in datione in emphiteuſim,vel in feudum, quia conſueta dari poſſunt in emphiteuſim concedi ea ſolemnitate,qua dari conſueuerunt,& dicam infra limita.3. Quando autem conſuetudo poſſit augere vel diminuere has ſolemnitates,latè per Fel.in d.c.cum cauſa, de ſent. & re iudi. Rebuff.in d.compe.nu.20.32.& 35.Redoa.q.51.c.18.fol.196.

31 Decimo ſexto,ampliat† procedere etiam vbi ita donatur vel legatur eccleſiæ,vt poſſit alienari ſine ſolemnitatibus, quia requiruntur non obſtante dicta voluntate,quæ tanquam illicita ſeruanda non eſt,c.tua,vbi Couar.nu. 6.de teſta.facit tex.in l.nemo poteſt.ff. de leg.1.& habetur pro non appoſita,cum ſit improbata à iure.glo.& Abb.in cap.verum,de condit.appo. nam cum dominium rei ſit quęſitum eccleſiæ,res eſt effecta eccleſiaſtica,ideo requiritur authoritas iudicis eccleſiaſtici Innoc.in capi.verùm de for.compet. Non obſtat text.in l.1.& 3.C.quando Decr.opus non eſt, quia non militat eadem ratio de re minoris ad rem eccleſiæ, quia minor maior factus poteſt ratificare alienationem factam in minori ætate,toto tit. C. ſi maior fact.rat. habue.quod ſecus eſt in eccleſia, quia per eccleſiæ ratificationem abſque ſolemnitatibus, non validatur contractus, cum de neceſſitate requirantur ſolemnitates, etiam quòd appareat de euidenti vtilitate, vt dicam infra amplia.18.ſecus eſt in alienatione rei minoris,in qua tũc non requiritur Decretum Capy.dec.113.faciunt not.per Redoa.q.78.c.2.nu. 13. Tũ etiam quia res minoris remanet laicalis, & in caſu noſtros res efficitur eccleſiaſtica, & mutata perſona,mutatur rei ſtatua.l.per procuratorem ff.de acqui. hæred.

32 Hoc intellige quando legatur eccleſiæ capaci,ſecus ſi incapaci,quæ non poteſt retinere in communi,quia tũc poteſt alienari ſine ſolemnitate. Rebuff. in d.comp.num.29. Rolan.conſ.15.vol.4.poſt Hyppol.ſingul.132.in alienatione,Franc.in ca.1.de reb.eccleſ.non alie. in 6.verſ.12.limita. Idque amplia.etiam ſi in tali legato facto eccleſiæ incapaci dicatur ꝙ non poſſit alienari quia adhuc poterit alienari, & inde pecunia conuerti in eccleſiæ vtilitatem gloſſ.in capit.1.de relig. domi.lib.6.in verb. Domum, Abb.Fel.& Deciſ.in cap.cum in præſentia,de probat.S.Anto.in 3.par.Summ.tit.12.c.5. in prin.

Armilla

Armilla in verb. Alienatio, num. 29. Dicam in limit. 6.

Decimo ſeptimo, amplia regulam prædictam procedere non ſolum in bo
nis ſtabilibus eccleſiæ, ſed etiam in rebus ſolo cohærentibus, vt ſunt arbo-
res, quæ ſolo cedunt, ſi radices egerint, & iure ſoli iudicantur. l. adeo. §. ſi alie
nam ff. de acqui. re. do. §. ſi titius, inſti. de re. diuiſ. ideo ſeruus ruſticus deputa
tus predio computatur inter immobilia. Abb. in c. nulli, num. 2. de rebus ec
33 cle. alien. † & poſſeſſionis appellatione continentur res poſſeſſæ, vt ſunt ar-
bores quæ ſolo inhærent. Nauar. in conſ. 6. nu. 2. de reb. eccleſ. alien. quas re
gulariter beneficiatus non poteſt incidere etiam non fructiferas, & contra-
ueniendo incideret in pœnas huius Paulinę. Nauar. in conſ. 7. eo. tit. Benefi
ciatus enim æquiparatur vſusfructuario. gloſſ. in ca. preſenti, de off. ordi. in 6.
f & vſufructuarius *f* non poteſt incidere, l. equiſſimum §. fructuarius ff. de vſu
fru. limita non procedere in ſilua cædua, nemore, arundineto, & alijs arbori-
bus cæduis, quæ per inciſionem ſunt in fructu, & renaſcuntur, quia per hu-
iuſmodi inciſionem non deterioratur fundus. l. diuortio, §. ſi fundum. cum
§. ſequ. vbi Bart. Iaſ. ff. ſol. mat. l. qui fundum §. cum fundum. ff. de contrah.
emp. l. ſilua cædua ff. de verb. ſig. limita etiam ſi ex inciſione huiuſmodi ar-
borum fundus fieret fructuoſior, quàm eſſet antea incidendo arbores opa-
cas, ſiue quæ vmbram ſummam efficiunt, vt quando nimia denſitas noceret
arboribus, & fructui ab eis ferendo, & impedirent augmentum fructuum,
& vtilitatem aliarum arborum ſufficientium prædio. Nauar. in d. conſ. 6. eo.
tit. vel exciderentur arbores fructiferę vetuſtæ ac corruptę, uel non fructife-
ræ, & in earum locum aliæ vtiles ſubſtituerentur. l. agri. ff. de vſufr. arg. §. in
pecundum, inſti. de re. diui. Bart. & Iaſ. in d. §. ſi fundum. Tiraq. de retract.
conuen. §. 3. gl. 1. à nu. 23. vſque ad 30. vbi etiam de creditore habente in pi-
gnus, emphiteuta, colono, & alijs habentibus ius in re, & per Redo. de rebus,
eccleſ. alien. q. 79. c. 7. Itaq; beneficiatus debet vti arboribus, & fundo, vt ni-
hil agriculturæ, & arboribus noceat, & proprietas agri non deterioretur d. §.
fructuarius, ac boni viri arbitratu, frui, & rectè colere quaſi bonus paterfami
g lias. l. item ſi fundi. ff. de vſufruct. *g*
34 Decimo octauo, amplia etiam † ſi contractus eſſent vtiles eccleſiæ, nam ſi
ſine ſolemnitate fiant, ſunt nulli, Franc. Sarment. de reddit. eccleſ. par. 1. ca.
2. 3. & 4. Vinc. de Franch. deciſi. 35. & alijs, quos refert Redoa. q. 46. & 24.
in d. tract. de rebus eccleſ. alienan. Contrarium tenent Deciſ. in cap. 1. in 1.
lectu. num. 71. de conſtitu. & ibi Adden. in verbus contentioſo, & in ca. quæ
in eccleſiarum, nu. 28. eo. tit. Rebuff. in d. compen. num. 34. Redoa. q. 20. &
51. ca. 7. Nauar. in comment. de alie. ter. eccl. ſub nu. 17. alios cumulat Ant.
Gabriel lib. 3. com. opin. in titu. de reb. eccl. alien. concl. 1. & nouiſſime Maſ-
card. de probat. concl. 75 qui refert hanc eſſe magis communem & ueriorē
opinionem. faciunt dicta per Afflict. in conſt. Reg. conſtitutionem diuæ me
moriæ, nu. 65. quod in augmentum feudi valet alienatio ſine aſſenſu directi
domini, eſt tamen in electione eccleſiæ, ſi vult ſtare contractui, & procurare
expeditionem ſolemnitatum etiam inuito contrahente. Sarm. d. c. 2. nu. 21.
Redoa. d. q. 20. nu. 193.

Digitized by Google

Ad cuius opinionis corroborationem, ſcilicet, quod contractus initus in ecclesiæ utilitatem, non ſeruatis ſolemnitatibus ſuſtineatur, adde quod illam etiam ſectatur Roderic.tom.1.quæſt.regular.q.27.art.9.& ratio eſt, quia in hoc caſu interuenit finis, ſeu effectus, ad quem reſpiciunt iura ſolemnitates requirentia in alienatione rei eccleſiæ, cum ſint inuentæ ad euitandas deceptiones. Rebuf.in conſ.109.num.13.& conſ.111.num.9.& ſequ. poſt Albert.Brun.in tract.de forma & ſolemnit. actus rubr.de cauſis formæ, & ſolemnit. Declara quod ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, ſi eccleſia in cuius fauorem ſolemnitates ſunt introductæ, hoc volet, eique placebit, adeo, quod hæc nullitas non poſſit ab alio allegari, quam ab ipſa eccleſia. Innocent.cuius dictum ſequuntur Hoſt. Zab.& alij in ca.1.in princ. de his quæ fiunt à præl. ſine conſ.cap. Pan.in ca.diuerſis fallacijs, nu.6.de cler. coniug. Dec.in c.quæ in eccleſiarum, nu.31.in fine de cōſtitut. Rota Rom. in deciſ.diuerſo.deciſ.133.num.11.& ſeq.vol.2.& deciſ.262.num.9.par.3. lib.3.ita quod ipſa volente ſtare contractui non poteſt eius aduerſarius dicere contractum nullum. Menoch. qui alios congerit in addit. ad caſ.172. num.62.& infra. Intellige dummodo Eccleſia poſt initum contractum, illi ſtare volens, parata & ſollicita ſit adhiberi facere legitimas ſolemnitates, vereque ac cum effectu eas adhiberi faciat, ſeu Papæ aſſenſum ſuper contractus validitate obtineat, ne conductor, ſeu ceſſionarius perpetuo ſtet in ſuſpenſo, & eccleſia ſemper in tuto, iuxta terminos inſignis deciſionis Vinc. de Franch. in deciſ.35. quem ſequitur Amæd. à Ponte in commentar. ad tit.qui feud.dare poſſ.nu.148. Secundo declara, quod licet defuerint ſolemnitates iuris poſitiui, dummodo iuſta cauſa interuenerit tutta conſcientia, poterit quis res eccleſiæ detinere, donec contractus in foro exteriori caſſetur ob defectum ſolemnitatum, vt pręter Sarment.in d.tracta.par.1.ca.2.nu.6. & 7. voluernnt etiam Abb.in c.1.in fi.de reſt.in integr. Nauar.in commet. de ſpol.cleric.§. 2.ſub num.6. Redoan.in præd.tract.q.46.nu.4. & ſeq.& Roderic.in præd.q.27.art.10.

35 Decimonono, amplia † in vnione ecccleſiarum, quia vnio dicitur alienatio, ut not. Abb.in c.tua, num.4.de his quæ fiunt a præla.text.in clem.fin.de reb.eccleſ.non alien. Rebuff.in d.compen.nu. 14. præterquam in caſibus à iure permiſſis vigore etiam Decretorum Conc. Trid.ſeſſ.21.de refor.c.5. & ſeſſ.24.de refor.generali,c.13.& 15.& ſeſſ.23.c.18.

36 Vigeſimo amplia † etiam ſi res, quæ peruenit ad eccleſiam, erat antea obligata creditoribus, vt non poſſit alienari abſque ſolemnitatibus pro illis ſatisfaciendo ſecundum unam opinionem, quam refert Lapus allega. 25.numer. 4.nam dominium ipſo iure tranſiuit ad eccleſiam vt ſupra amplia. 8. & eſt effecta eccleſiaſtica vt dixi ſupra amplia. 16. quæ opinio mihi magis placet, tamen ipſe Lapus in fine refert alteram opinionem contrariam, quam ſequitur Redoa. quæſtio. 51. capitu. 8. numer. 18. Ego verò cenſeo quod aut alienatio, ſeu venditio fit a iudice eccleſiaſtico ad inſtantiam creditorum, ſicut poteſt fieri propter vrgens debitum legitimę *b* contractum ab

b eccleſia, prout not.gloſſ.in ſumma 12.q.2.& Abb.in c.ad noſtram, de rebus eccleſ.

eccleſ.alie.& tunc debet adhiberi cauſæ cognitio. ſ. vt exiſtat cauſa vrgens alienandi,2.quod debitum ex bonis mobilibus eccleſiæ nõ poſſit ſolui, idq́, liqueat iudici per diſcuſſionem bonorum,3.quod vendatur res minus damnoſa,4.quod pro paruo debito non vendatur res magna,5. vt ipſius iudicis eccleſiaſtici interueniat authoritas, & quod omnia iſta præcedant Decretũ iudicis,& ſubſequatur ſubhaſtatio,quæ ſi cõſiderantur in venditione rei minoris vt per Afflict.dec.249.multò magis in re eccleſię.prohibita alienatione non præſumitur prohibita alienatio ex cauſa neceſſaria, vt ea quæ ob æs alienum fit l.alienationes ff.fam.erciſc.& non ſufficit Simpliciter æs alienũ ſubeſſe niſi etiam creditores vrgeant Maſcard.de proba.conclu.1237. Aut ipſe prelatus eccleſiæ vult vedére ex ſe,& tunc non poteſt abſq.aſſenſu apoſtolico,& ita vidi practicari,& expediri Breue Apoſtolicum commiſſum ordinario loci ad inſtantiam Conuentus IESVS Maria de Neap. ordinis Prædicatorum.

37 Vigeſimo prim o,amplia † etiam in re ſterili ſeu domo,quæ plus incommodi quam vtilitatis affert Rebuff.in d.compen.nu.121.ſi modo non cõcurrunt tria,de quibus in limit.4.Capy.deci.105.Rodoa.q.51.c.20.nu.2. & 3.

d *ADDITIO. De theſauro inuento ad quem pertineat vide §.theſauros, inſtit. de rer.diuiſ.l.1.C.de theſaur.lib.10.Conar.in reg.peccatum, in fi. de reg.iur. in 6. Tiraq de retract conuent.in fin.nu. 96.*

Ad pleniorem illius explicationem poſt Afflict.in conſt.Regni Dohanę ſecreti.recentiores ſcribentes videlicet Menoch.in tract.de preſumpt.lib.5. præſ.30 nu.5.& infra.Petr.Nauar. in tracta. de reſtitu.lib.4.cap 2.nume. 75.& ſeq.Ludoui.Lopez.in inſtructor.conſcientiæ.par.1.c.2.& latius Molin.de iuſt.& iure diſpu.56.& de Theuſauro in bonis eccleſiæ reperto,vide Borgn.Caualc.deciſ.62.par.2.

e *ADDITIO. Hoſpitale fundatum authoritate epiſcopi gaudet priuilegijs eccleſiæ Afflict.deciſ.67.*

f *Idem tenet Affl.in Conſti.reg.Iuſtitiarijs nu.18 vbi etiam tenet quod inciſio arborum fructiferarum ſit iudicium criminale, & appellatione arborum fructiferarum contineri quercus: & de Beneficiato ſi æquiparetur vſufructuario vel vſuario, vide Abb.in c.cum eſſes nu 2. de teſta. Redoa.q.51.c.25.*

g *Sequitur ex prædictis, quod pretium arborum, quas beneficiatus non poterat incidere item marmorum & lapidum quia non ſunt in fructu, tenetur conuertere in vtilitatem eccleſiæ, & non ſuam, & quando dicatur in eccleſia vtilitatem conuerti declarat Rebuff.in d.compe nu 7. De fodinis auri argenti, creta, & arena eſt tex. in d l.diuortio.§ ſi uir ff ſol.matr & quando poſſit inquirere, vel exercere ac inſtituere, habetur in d. § fructuarius; & de lapidicinis eſt etiam tex. in l ſi ex lapidicinis ff.de iur dot.*

h *Tunc dicitur debitum legitime contractum ab eccleſia quando fuit cum aſſenſu Apoſtolico alioquin non poſſunt bona eccleſiæ obligári, vt fuit dictum ſupra amplia 3.niſi fuiſſet verſum in vtilitatem eccleſiæ, quod tenetur probare creditor in tribus caſibus ut in mutuo, in depoſito, & pro ſolutione debiti eccleſiæ legitime contracti, nec creditur aſſertioni prælati Rebuff in d.comp. alien.nu.38.uſq. 41. Couar.lib.2. uar.reſol.c.17.nu.3. Deci.conſ 36.poſt Ab.in c.1.depo. & in c. quod quibuſdam, de fideiuſſo.Bart.in l.ciuitas.ff.ſi cer.pet.*

Hoc

Hoc videlicet, quando creditor probare habeat pecuniam eſſe verſam in eccleſiæ vtilitatem, & quando eccleſia ex mutuo ſuſcepto à Prælato, vel alio eius adminiſtratore teneatur, poſt Redoa. in præf. tract. quæſt. 56. cũ duob. ſeq. capit. diligenter explanat Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. cent. 5. caſu 432. quo loco, & in tract. de præſumpt. lib. 3. præſ. 55. diſſerit etiam de coniecturis, ex quibus id probari poſſit, cuius dictis adde, quod Abbas, qui recipit pecuniam conuertendam in certam cauſam pro neceſſitatibus monaſterij, obligat monaſterium, licet non conuerterit in illam cauſam, ex com. opinione de qua teſtatur Ioan. Vincẽt. de Anna ſingulari. 1. Et quod ibi ſubdimus, ſcilicet, quod de hac verſione in vtilitatem eccleſiæ non credatur aſſertioni Prælati, amplia vt nec ex eius aſſertione probetur tractatus requiſitus in alienatione rei eccleſiæ, ſed de eo fieri debere ſcripturam ſeparatam, docent ex multis Domini de Rota deciſ. 716. diuerſ. nu. 2. & 3. par. 1. Extende vt neq. præd. tractatus probetur etiam ſi in inſtrumento alienationis diceretur, habito colloquio & tractatu, cum non ſit ad id ſpecialiter confectum, neque ſufficeret ſi in d. inſtrumento fieret de tractatu mentio per relationem ad aliud inſtrumentum, niſi producatur & exhibeatur. Hier. Magonius deciſ. 12. Rotæ Lucenſis. n. 24. & 25. nota 6. Rolan. à Valle conſ. 15. nu. 10. Qualiter autem debeat fieri, & præcedere tractatus circa alienationem bonorum monaſterij, tradit Rodericus tom. 1. quæſt. regul. q. 27. art. 2. Formam vero, ſeu ſolemnitatem, quam Capitulum Cathedralis, ſeu inferioris eccleſiæ adhibere debet in alienatione alicuius prædij ipſius Capituli, deſcribit Menoch. in prælleg. addit. ad caſ. 172. nu. 28. & infra. Proſper de Auguſtino V. I. D.

Non creditur prælati aſſertioni interueniſſe tractatum in alienat. rei eccl. cum extenſionibus.

38 *Quænam ſint res quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
39 *Conceſſio in emphiteuſim abſq; aſſenſu Apoſtolico quando ualeat.*
40 *Quænam dicantur ſolita concedi.*
41 *Intelligentia tex. in c. terrulas 12. q. 2.*
42 *Quando imminet ſumma neceſſitas non ſeruantur ſolemnitates.*
43 *An diſpoſitio huius Paulinæ habeat locum in remiſſione legati, ac rei non incorporata*
44 *In remiſſione caducitatis non requiritur ſolemnitas.*
45 *An in principe permutante cum eccleſia.*
46 *Præſumuntur ſolemnitates ex antiquitate temporis.*
47 *Preſcriptio legitima ſuccedit loco decreti.*
48 *An hac Paulina ſit ubiq; recepta.*
49 *Pœna contra male alienantes, & an habeant locum antè condemnationem.*
50 *Quænam excuſant a pœnis huius Paulinæ.*

HAnc Regulam ſic ampliatam, limita Primo in locatione, & conductione per triennium, vt in hac Paulina, cum declaratione tamen de qua ſupra in 4. amplia.

38 Secundo, limita in rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, vt in hac extrauag. glo. in ſumma 12. q. 2 Rebuff. in d. comp. alie. rer. eccl. nu. 25. Socci. in fallen. reg. 110. nu. 2. & ſunt quæ vltra triennium durare non poſſunt ab ſ

que

que notabili deterioratione.arg.l.lex quæ tutores C. de admin.tutor.cum ſi mil.alleg.per Redoa.q 6.nu.29.vbi tenet quod etiam veſtes attritæ,& animalia ſuperuacua poſſunt vendi abſq; Decreto,& facit tex.in l.fi.C. quando Decre.opus non eſt. Sed debet pretium conuerti in vtilitatem eccleſiæ. Ac ea,quæ magis expedit diſtrahi quam ſeruari,non ſunt prohibita alienari, Redoa.q.51.c.1.nu.4. Et quid bonorum mobilium appellatione, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt,comprehendantur,vltra Abb.in c.nulli, de reb. eccleſ.alien.& prææallegatos,declarat etiam Molina de contract.diſput.465. nu.3. Idem dicendum eſt de re mobili minus precioſa Rebuff. nu. 24. Redo.loco prææalleg.dicam infra.lim.8.

39 Tertio limita † in conceſſione in emphiteuſim, habent tres conditiones ſcilicet in caſib.à iure præmiſſis,de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim,& cum euidenti eccleſiæ vtilitate,ut in hac extrauag.ſecundum Caieta. in verbo,excommunicatio,cap.75.& dixi ſup.in reg.ſub nu.5. Bona igitur, quæ reuertuntur ad eccleſiam,vt ſunt ſolita concedi,ſi non ceſſet prima cauſa,poſſunt iterum concedi iuxta conſuetum modum ſine ſolemnitate. Abb. & Doct.in cap.vt ſuper,de reb.eccleſ.alien. Rebuff.in d.compen.num.33. probatur etiam in c.2.de feud.in tit.de his qui feud.dar.poſſ.& tit. epiſcop. vel Abba.in vſib. feud.vbi Iſer. Alua. Prepoſ.& Afflict. Ruin. conſ.41.nu. 39.Franc. Curt.in tract.de feud.par.2.q.1.Couar.lib.2.var.reſolut.cap.17. Iul.Clar.de feud.q.13.& in §.emphiteuſis q.6.Calderi.cóſ.vlti. Paul.Caſt. in l.etiam ff.ſol.matr.Beto.conſ.86.vol.1.Redoa. q. 51.c.6.& q. 60.& 61. Menoch.conſ.72.vol.1.Alex.Stiat.in repet.huius extrauag.num.34.43.& 44. Molina de contract.diſputat.466.& 468.num.20.poſt Afflict.in conſti. Baiulos ſub nu.85.

40 Sed quando dicatur † res ſolita cócedi,declarant etiam Dec.in cóſ. 142. nu.4.& in Auth.qui rem,nu.20.C.de ſacroſ.eccle.Franc.Curt.ibid.nu.44. Capy. in inueſti.feud.in verbo,feudum dant,verſiculo Prælati eccleſiarũ, fol.142.vſque 148.Iul.Clar.in d.§.feudum q.13.Redoa.q.65.ſed vltra eos lege aurea uerba Afflict.in Conſtit.regni Conſtitutionem diuæ memoriæ ſub nu.67.quem ſequitur Alex.Stiat.ſub nu.19.& 33. & Molina d. diſput. 468.nu.20.vide Ripam in l.filiusfam.§.Diui.nu.65.ff.de leg.1.

Notandum tamen eſt communem eſſe opinionem quòd tunc dicatur res ſolita concedi,quando reperiuntur duæ conceſſiones illo modo factæ,ſimul cum curſu quadraginta annorum,vt refert Iul. Cla.in loco prææallegato, dicens eſſe tenendam tanquam tutiorem.

Concluſionem hanc nempe,quod Prælatus bona concedi ſolita,ad eccleſiam reuerſa,poſſit iterum ſine aliqua ſolemnitate cócedere ſeu infeudare, notabiliter ampliat & limitat Amædæus à Ponte in commentar. ad tit. qui feud.dare poſſ.à nu.155.vſq; ad finem,item amplia vt per Rolan.cóſ.1.nu. 83.vol.1. Item quando dicatur res ſolita concedi ſeu infeudari, præter Doctores citatos,videndi ſunt Paris de Puteo in tract. de feud. reintegrat. ſub rubr. Res ſolita concedi quando dicitur,nu.11.& infra Præfatus à Ponte loco cit.nu. 151. & ſeq.& Anton.Maria de Canib. in quodam alio ſuo conſi.

collocato

collocato poſt 30.deciſ. Caualc.par.2.nu.95.119 173.& 185.cum ſeq.probatur autem iſtud ſolitum aut per duas locationes cum curſu 40. annorum aut per vnam ſolemniter factam prout ita fuiſſe alias tãtum in Rota Rom. ac eſſe communem opinionem traditur in deciſ.160.diuerſ. nu.5.vol.2.vbi vero in ſecunda locatione fuiſſet adiecta noua conuentio,ſeu noua qualitas tunc facit,vt non poſſit dici confirmatoria primæ locationis, ſed eſſet noua conceſſio diuerſa à prima, vt in eadem deciſ. nu.9.habetur, & per Caualc. deciſ.30.nu.87.& ſeq.par.2.ac ex adductis per Cacheran.deciſ.pedem.23. nu.22.& infra ſatis comprobatur. Idem etiam vbi excederetur modus conſuetus,ſeu forma conſueta alteratur, vt declarat Vtſil. in annot.ad deciſ.Afflicti 305.nu.8.& latius d.Amæd.ibidem,n.144.& eſt com. Doctorum ſententia referente Ripa,reſpon.2. nu.17.& 18.ſub tit.de iure emphyt. Caualc. deciſ.25.nu.13.par.2.ideoque vti nouus, contractus debitas requireret ſolemnitates. Intellige procedere,vbi alteratio ex nouis pactis adiectis eſſet, quoad ſubſtantialia ipſius actus,non autem ſi aleratio eſſet reſpectu aliquarum,qualitatum,quæ tanquã accidẽtales non eſſent in conſideratione, Cal. in conſ.11.ſub rubr.de feud.eſt cõmunis concluſio referente Alex. in conſ. 9.nu.2.lib.3. Hieron. Magonius deciſ.14.Rotæ Lucenſis,num.30.& 39.& ibi addentes lit. E,& quando alienatio dicatur in melius, exẽplificat Rimin. conſ.340.num.17.vol.2. vbi etiam aliqua tradit quot tempora requirantur vt res dicatur effecta de menſa. Inſuper ſupra aſſirmata concluſio,videlicet, quod in bonis eccleſiæ concedi ſolitis remittatur ſolennitatis obſeruatio, inter cæteras,quas,patitur exceptiones eſt,vt non procedat in bonis, quæ & ſi ſemel vel pluries fuerint conceſſa, ſunt tandem aliqua de cauſa ad ipſam eccleſiam reuerſa,eiuſque patrimonio incorporata,ac de illius menſa effecta,ſicque prima ſua natura amiſſa nouam aſſumpſerint, Creſcent.deciſ.1. nu.5.ſub tit.de reb.eccleſ.alien.vel non, poſt Zabarel. in c.2.q.12.de feu. Menoch.li.2.de arb.iud.cen.5.caſu.433.quo loco,& in tracta.de præſump. lib.6.præſ.87.exprimit coniecturas ex quibus id conijciatur poſt Redoan. in præd.tract.q.62.& Parid.de Puteo vbi ſupra,nu.6.& ſeq.Amæd.à Ponte loco cit.nu.160.notab. Maſcard.de probat.concluſ.203. late præd.Anto. Mar.in prælleg.conſ.nu.194.& infra. Reliquas recenſere omitto, cum ſatis abunde per Doctores ſcribentes ſuper c.1.qui feud.dare poſſunt, & per Redoan.quæſt.62.de eis agatur; Vnum non pertranſeundum duxi ſcilicet, vt bona ed eccleſiam reuerſa,quotieſcunque ceſſaret cauſa primæ cõceſſionis,& rebus non ſic ſtantibus non poſſint dari pro eodem canone, ſeu pretio quando plus fuerit oblatum,vel facta diligenti inquiſitione plus reperiri potuiſſet,propter veriſimilẽ ſpem maioris perceptionis iuxta terminos ſingulariter diſcuſſos per Dominos de Rota in dec.360. diuerſ. vol.1.& vide Paul.de Caſt.conſ.61.incip.videtur.& Rimi.conſi.100.nu.4.& conſi.567. volum.3.

Res ſolita concedi qualiter probetur.

Quando non procedat cõcluſio q in bonis eccleſia concedi ſolitis remittatur ſolemnitatum obſeruatio.

41 Quarto, limita † in re immobili parua, vt poſſit alienari cum conſenſu epiſcopi abſq; ſolemnitatibus.c.terrulas 12.q.2. & tunc tria copulatiuè requiruntur, vt res ſit exigua & modica,q non ſit eccleſiæ vtilis & neceſsitas.

Rebuff.

Rebuff.in d.compen.nu.122.& 60.Redoa.q.13.num.19.& q.51.cap.8.& 20.num.6.Res igitur ſterilis,ſeu inutilis prædictis non concurrentibus non poteſt alienari abſq; ſollemnitate.Capy.deciſ.105.Bero.conſ.83.85.89.& 91.vol.1.Guid.Pap.deciſ.156.Rebuff.num.121.& iuramentum prælati de non alienando non extenditur ad hanc rem exiguam.Abb.in c.fin.de eccl. ædific.in cap.vt ſuper,de reb.eccle.& c.2.de feud.Redoa.d.q.13.num.11. Capy.in inueſt.feud.in verbo feudum dant concluſ.20.fol.147. Nota quod tex.in d.c.terrulas,per hanc extrauag.non eſt correctus,vt dicit Ale.Stiatic. hic,nu.3. Non obſtat tex.in c. ad aures,de reb.eccleſ.quia ibi ponitur vnus de caſibus à iure permiſſis,& procedebat ante hanc extrauag. per quam ho die nō poteſt concedi in emphiteuſim niſi tribus concurrentibus ſcilicet, ꝙ ſit in caſibus à iure permiſſis, de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim,& cum euidenti vtilitate,vt in preced. limita.quibus tribus concurrentib. poteſt concedi inconſulto Romano Pontifice: Quænam dicatur res exigua & modica,vltra glo.in d.ca.terrulas.& Redoa.q.10. eſt arbitrio boni viri inſpectā cōditione eccleſiæ,ſi eſt tenuis vel multum abundans,attēta qualitate temporum,locorum & rerum arg.l.1.de iur.delibe.& ca. de cauſis §. 1.de off.delega.Abb.in cap.1.nume. 8.de reſtit.in integ.Canophi.in repet. huius Paulinæ,nu.46.

Adde quod hoc cenſuit Sacra Congregatio Concilij,ſcilicet neq; conſtitutionem Pauli ſecundi,neque Conc. Trid.decretum derogaſſe diſpoſitioni cap.terrulas 12.q.2.

Quinto,limita in bonis ſtauritarum, fraternitatum,hoſpitalium,collegiorum,ſeu aliorum locorum non fundatorum authoritate epiſcopi in quibus non habet inſtitutionem neq; deſtitutionem,Redoa.quæſt.49.nu.8. & per ea quæ dixi ſupra 13.amplia.

Sexto , limita in bonis relictis,& donatis eccleſiæ quæ eſt incapax retinendi etiam in communi vt ſunt fratres Sancti Franciſci de obſeruantia, & Capuccini,de quibus mentionem facit Con.Trid.ſeſſ.25.de reg.c.3. vt poſſint alienari ſine ſolemnitatibus,& precium conuerti in eccleſiæ neceſſitatem.Socci.in Reg.110.num.3.Deci.in cap.preſentia, num. 271.de proba. & dixi ſupra amplia.16.

42 Septimo,limita † ſi immineret ſumma neceſſitas alienandi,& tantam celeritatē requireret, quod ſuperiorem conſuli non patiatur,tunc poteſt fieri alienatio ſine conſenſu Papæ,vel alterius ſuperioris,cui fuit iuramentū preſtitum de non alienando minimè requiſito,Abba.in cap.fin.nu.8.de eccleſ. edific.Card.Zabar.loquens de bonis hoſpitalium in clem.2.q.11.de religio.domi.Rebuff.in d.comp.nu.35.loquens pro vtili communi in munienda Ciuitate,per Redoa.q.13.nu.13.cum ſeq.& q.9.num.51.& q.35.nu.7. & 9.Canophil.in repet.huius extrauag. nu. 85. item pro redemptione captiuorum,& alimonia pauperum quādo periculum eſſet in mora.lege aurea iura in c.aurum, & c.gloria epiſcopi 12.q.2.

Octauo limita in re mobili minus precioſa.Rebuff.in d.compend. num. 24.Redoa.q.51.c.1.nu.4.

43 Nono,

43 Nono, limita † non habere locum diſpoſitionem huius Paulinæ in repudiatione, vel remiſſione legati, ſeu hæreditatis, ac rei eccleſiæ nõ incorporate, quia remiſſio non eſt alienatio. l. alienationis ff. de verb. ſigni. & prælatus, ſeu beneficiatus poteſt præiudicare eccleſiæ, in acquirendis. Iaſ. in l. ſeruus, nu. 2. C. de pac. & in l. legatũ ff. de leg. 1. dixi ſupra in amplia. 8 tamẽ tenetur eccleſiæ reſarcire damnũ. gl. in c. 2. in verbo aut neglectũ 12. q. 4. Ab. in c. ad præſentium, de pigno. Franc. in c. 1. de reb. eccle. non alienan. in 6. Silu. in verbo, immunitas primo, nu. 12. Rebuff. in d. comp. alie. nu. 31. Redoa. in d. tract. q. 2. c. 7. nu. 12. & q. 3. n. 60. ac q. 22. nu. 52. q. 76. nu. 31. & q. 51. c. 4. non tamen incurrit pœnas huius Paulinæ. arg. odia, de reg. iur. in 6. facit tex. in l. qui autem ff. quæ in frau. credi. de debitore qui poteſt renunciare legatum in fraudem creditorũ. Couar. in c. Rainaldus. §. 3. de teſt. Bal in l. maximum vitium, num. 11. C. de lib. præte. quem refert Ang. in ver. excõmunicatio primo, nu. 20. Sed hæc procedunt in foro exteriori, non autem interiori, quia tenetur debitor facere id quod poteſt pro ſoluendis debitis iuſtis. Pet. Naua. li. 3. de reſt. c. 1. nu. 13. ſi tamẽ prȩlatus ex iuſta cauſa ob ſcandalum vitandum omiſiſſet acquirere, nõ tenetur, quia eccleſia potius debet pati damnum temporale quam permittere ſcãdalum animarum fideliũ, S. Thom. & ibi Caieta. 2. 2. qu. 43. art. vlt. in reſp. ad 5. in fi. Quando vero eſſet res, ſeu actio communis prælato, & eccleſiæ, ſeu capitulo, non poteſt in præiudicium capituli renunciare. Rebuff. in d. comp. num. 30. verſ. & iſta opinio. Iul. Clar. in §. emphiteuſis q. 11.

Prælatus poteſt præiudicare eccleſiæ in acquirendis, vide Riminal. conſi. 315. nume. 15. vol. 2. adde quod hanc opinionem ſequitur Aluar. Valaſc. deciſ. 77. Luſitan. nu. 2. to. 1. amplexi ſunt etiam Domini de Rota vt liquet in deci. 233. diuerſ. num. 6. par. 3. lib. 3. iuncta deciſ. 284. nume. 9. eo. lib. ad obiectionem illam ſcilicet, quod quando Prȩlatus cedit iura ſibi competentia ratione hæreditatis eccleſiæ ſuæ relictæ, ad quam ſibi, & eccleſiæ actio eſt quæſita ex teſtamento, cedendo, & repudiando videtur acquirere, & adire hæreditatem tanquam neceſſarium antecedens ex Ripa conſil. 170. colum. 2. vol. 1. non enim poſſet cedere, niſi prius ſaltem ordine intellectus intelligatur adijſſe, & ita potius eſſemus in acquiſitio, quam in acquirendo, & per conſequens ceſſioni illi obſtaret Paulina tanquam abſque ſolemnitatibus per eam requiſitis facta, ſi quidem per eoſdem Dominos in alia deciſ. 30. par. 3. lib. 2. iuncta deciſ. Putei 519. li. 2. reſpondetur, ꝙ ex quo illa ceſſio non eſt ordinata ad acquirẽdum & adeũdum principaliter, ſed potius ad repudiandum, quod illa acquiſitio momentanea, quæ fit, non eſt in conſideratione, licet verior & tutior ſit opinio contraria relata ſupra, ſub nu. 23. ſcilicet, quod non tantum in acquiſitis, ſed etiam in acquirendis non poſſit fieri remiſſio a ſolo Prælato abſque ſolemnitate, quȩ vltra ſupra allegatos corroboratur ex deciſ. Caputaq. 359. par. 9.

Decimo, limita in rebus quæ nondum ſunt incorporatȩ menſȩ epiſcopali, ſeu capitulari, clem. 1. in ver. ad menſam, de exceſſ. prǽla. c. 2. de feu. Abb. in c. vt ſuper, de reb. eccl. alien. vt poſſint concedi ſine ſolemnitatib. dummodo

duret

duret prima cauſa, vt dixi ſupra lim.3. quæ & quomodo res dicatur de menſa vltra Doc. in locis præallegatis, & in c.1. de his qui feu. da. po ſ. in vſi. feu. vide Redoa. quęſt. 62. Aduerte quia tam per nonam, quam per hanc decimam limitationem euitantur pœnæ extrinſecæ huius Paulinæ, non tamen intrinſecæ nullitatis cõtractus, nõ enim præcluditur uia eccleſię aduerſus repudiationem, ſeu remiſſionem legati, ac rei non incorporationem factam in damnũ Eccleſiarum, quia rectores earum vtilia, non inutilia agere potuerunt; ideoque dato, ꝙ in quærendis videatur, quod factum Prælati poſſit præiudicare Eccleſiæ, & licet Eccleſia poſſit agere contra Prælatum, qui illi præiudicauit in non acquirendo, non tamen per hoc uidetur ſublatum remedium reſtitutionis in integrum ex allegatis per Riminal. in conſ.315. n.15. & inf. vol.2.

Vndecimo, limita vt poſſit Prælatus ſine ſolemnitatibus reſtituere rem, quam iniuſtè detinet Rebuff. in d. comp. nume.28. Canophi. in repet. huius Paulinæ. nu.37.

Duodecimo, limita vt ualeat tranſactio abſq; ſolemnitatibus quando poſſeſſio non eſt penes Eccleſiam, nam ſi per tranſactionem Eccleſia rem relaxaret in cuius poſſeſſione exiſtit, tunc requiruntur ſolemnitates. Rebuff. in d. comp. num.21. Rolan. conſ.15. dixi ſupra amplia.5. intellige de re dubia, alioquin non dicitur tranſactio l.1. ff. de tranſact. & dummodo ſit in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, tutius tamen erit aſſenſum Apoſtolicum obtinere ſi in futurum Eccleſia nollet ſtare contractui ſic practicatur, & vidi expedita breuia.

44 Decimotertio, limita † vt poſſit ſolus prælatus, ſeu Rector remittere caducitatem emphiteutæ Eccleſiæ. Iaſ. in l. legatum, num.18. de leg.1. & in l. ſeruus nu.2. C. de pac. Cur. de feu. par.2. q.2. princ. nu.7. per ea quæ dixi ſupra limi.9 hoc enim dependet ex uoluntate beneficiati. Afflict. deciſ.97. Iul. Clar. in §. emphyteuſis, quæſt.9.10. & 11. quæ pœna caducitatis an, & quãdo remiſſa præſumatur, notab. tradit Menoc. in tract. de præſump. lib.3. præſump.112. & an caducitas incurſa tempore prædeceſſoris, poſſit per ſucceſſorem intentari, & de canone decurſo tempore prædeceſſoris, & non ſoluto cui debeatur an hæredibus illius, vel ſucceſſori in Eccleſia de vtroq, agit Hiero. Mangon. deciſ.70. Rotæ Florent.

Decimoquarto, limita quando contractus eſſet in euidentem Eccleſię vtilitatem, vt non requirantur ſolemnitates ſecundum quoſdam doct. relatos ſupra amplia.18. ſed hodie per hãc Paulinam requiritur aſſenſus Apoſtolicus, vt dixi ſupra nu.5.

45 Decimoquinto, limita † in principe permutante cum Eccleſia ſecundum Hoſt. in c.1. de rer. permut. licet contrarium teneat Innocen. vt pręedixi amplia.1. & eſt magis tutum.

Decimoſexto limita quando eccleſia eſſet grauata per fideicommiſſum reſtituere, Rebuff. in d. compen. nu.29. & 30. Redoa. q.51. c.3. nu.22.

46 Decimo ſeptimo, limita † quando non apparet de ſolemnitatibus, ſed prę ſumuntur propter diuturnitatem temporis mortuis cõtrahentibus. Rebuff. in d. comp. num.37. & in conſil.111. num.12. Affl. deciſ.107. num.5. & de-

Digitized by Google

norum cum continua quaſi poſſeſſione, ſeuſolutione canonis præſumatur beneplacitum Sedis Apoſtolicæ. Et an præſumatur conſenſus Confraternitatis in alienatione facta per Ioan. Antonium in ſorores de Caracciolis. Circa primam reſoluerunt ex lapſu 30. annorum cum poſſeſſione præſumi beneplacitum ex Put. & Aug. de reb. eccleſ. non alien. & alijs plurib. in Roman. Sancti Laurentij in Damaſo, coram D. de Rubeis iſto anno allegatis. Quoad ſecundam partem Domini dubitabant, cum ſimus in Vniuerſitate vel collegio, in quo requiritur conſenſus Collegij ad remittendam caducitatem vt late cumulat Clar. in § emphiteuſis q. 19. Et quia moniales videntur potentiores, cum quibus eſt facta alienatio; ſed hoc tollitur ex facto, quia ab initio fuit in particulares. Solum igitur remanet difficultas de Collegio, ſeu Vniuerſitate ex adductis per Clar. d. q. 10. Hactenus deciſionis verba. Verum quia hæc reſolutio non eſt vſquequaque ſufficiens, ad pleniorem dilucidationem firmo concluſionem, ſcilicet, quod quando intercedit ſolus lapſus annorum 30. vel, 40. abſque alia coniectura non inducitur pręd. præſumptio, Hugo, Celſ. in conſ. 111. num. 18. Ferret. notab. vbi huius rationem reddit, in conſ. 248. nu. 12. & ſeq. vol. 2. Limitatur primo quando cum præd. temporis decurſu probatur etiam, ſeu conſtaret Summum Pontificē habuiſſe ſcientiam, & tolerantiam illius contractus, ſeu alienationis, in qua eius licentia, & conſenſus erat neceſſarius, & de cuius præſumptione agitur ex Alexand. in conſ. 9. nu. 8. lib. 3. quam Alexandri declarationem eam ſequendo commendat Felyn. dicens de ea nunquam obliuiſcendum in c. ſicut, ſub nu. 33. verſ. Bene fateor, de ſen. & re iud. Afflict. deciſ. 107. in fine, Crauet. in tract. de antiq. temp. par. 3. in princ. Ioan. Cephal. conſil. 528. nu. 80. volu. 5. Redoan. in præf. tract. quæſt. 48. num. 16. Maſcard. de probat. concluſ. 416. nu. 2. com. opinio. de qua per Menoch. in tracta. de præſump. lib. 3. præſ. 132. num. 71. qui hanc ſcientiam præſumi inquit, vbi cōtractus fuiſſet celebratus in eo loco, in quo eſſet notorium, & conſequenter veriſimile, quod ipſe ſuperior, & ſic Papa ſciuerit ex dictis per Capyc. deci. 4. nu. 29. & 30. Secundo limitatur quando concurreret perſeuerantia partium in ipſo contractu cum afflictorū ſolutione prout Romę iudicatum fuiſſe atteſtatur ex quibuſdam deciſionibus manuſcriptis Mohedani, & Fabij, quę circumferebatur, Hieron. Gabriel conſ. 88. nume. 18. & ſeq. volum. 1. quibus conformatur prænarrata à nobis deciſio, quæ eſt Robuſterij, & quod hæc ſit magis comm. opinio etiam abſque ſcientia & patientia ſuperioris Ferret. conſ. 249. num. 26. vol. 2. Declara vt hæc limitatio non procedat, quando, per partium conuentionem ſeu pactum, & ſic conditionaliter Papæ beneplacitum requireretur propter appoſitionem clauſulæ videlicet, (ſi & quatenus beneplacitum, & conſenſus S. Sedis Apoſtolicæ interueniat) per quam ſignificatur ipſarum partium uolūtatem eſſe, vt eccleſię omnino ſit cōſultum per Papæ aſſenſum, & notitiam, & per conſequens vt à d. futuro euentu ipſius contractus validitas pēdeat, & demōſtretur, quo caſu vere & non præſumptiue de dicto aſſenſu apparere debet, ad tradita per Ruin. in conſil. 68. nu. 17. & 18. libr. 1. & per Ioan. Cephal. in conſ. 447. nu. 88. & infra vol. 3. & eſt communis opinio, vt docet Berous conſ. 19. nu. 14. & conſ. 90. num. 4. vol. 3. Ioſephi. Ludic. deciſ. 52. Rotæ Lucan. num. 25. & ſeq. optime, & in ſpecie Caualcan. deciſ. 8. ſub nume. 23.

Optime ad hanc 2. limitationem faciunt dicta per Rimi. cōs. 199. col. 1.

C 2 par. 3.

par.2.aſſerens hoc eſſe valde notandum,quia pauci ad hoc animaduertunt, ac ita per ipſum vti iudicem delegatum fuiſſe iudicatum, eiuſque ſententiam Romæ confirmatam. Tertio limitatur,quoties cætera habilia ſupponerentur,ſcilicet,quod de iuſtitia tituli appareret,aliaque de iure requiſita coucurriſſent,& ſic quod cauſa alienandi ſuberit,ac in euidentem eccleſiæ vtilitatem ſit contractum &c.ex Ferretto in præalleg.conſ.248. numer.24.qui in terminis ita reſpondet ſi aliud canonicum non obſtet. Quarto limitatur vt præd.licentia,ſeu conſenſus præſumatur adhibitus, quando tranſactum eſſet tempus immemorabile. Crauet.loco præcit.nu.19. quem ſequitur Menoch.vbi ſupra in eod.nu 71.in fine. Declara niſi conſtaret, vel alia coniectura colligi poſſet,quod partes arbitrabantur eo opus non eſſe, vel non intellexiſſe illum velle adhibere ex Ioa. Vincent. Hondedeo in conſil. 21.nu. 36.cum ſequen.& conſil.89.nu.26.lib.2.

Hinc non immerito quæritur, An præd.tempus 30.aut. 40.annorum intelligatur currere viuente illo Prælato,ſeu Rectore,qui fecit alienationem. Reſpondeo negatiue,imò neque poſt mortem illius,niſi data ſcientia,& patientia cuiuslibet Rectoris,ſeu Prælati ſucceſſoris,eoque maxime vbi plures intra d tempus ſucceſſiſſent,quam probare habet is,qui ſe fundat in d.præſumptione,prout colligitur ex dictis per Caualcan.dec.46.ſub n. 29. par. 1.

Quando non appareat de decreto Commiſſarij an ex temporis diuturnitate interueniſſe præſumatur.

Ex præcedentis articuli diſcuſſione alia emergit quæſtio dubitandi materiam præbens,& in qua iudices,apud quos in facti contingentia huiuſmodi proceſſus abſoluendi pendent,nimis perplexi eſſe videntur; An ſcilicet ſi appareat de ſupplicatione,& petitione præd.aſſenſus,ac de commiſſione facta à S.Pontifice delegatis ad confirmandum ſi in euidentem & c.de ipſa confirmatione,ſeu Commiſſariorum decreto ſubſequuto non conſtet, num, ex temporis diuturnitate illud interueniſſe præſumendum ſit. Reſpódeo,quod et ſi præſens dubium à doctoribus formaliter,& in ſpecie tactum non reperi,compellor negatiue reſpondere,nempe,quod niſi appareat omnia contéta,& mandata per S. Pontificem in huiuſmodi reſcriptis Apoſtolicis comiſſis iudicibus delegatis, per ipſos vere fuiſſe exequuta ad illa præſumenda temporis diuturnitas non ſufficiat, imò eſſet maxima præſumptio, quod Commiſſarij voluiſſent decretum interponere,eo quod non inueniſſent expoſita in ſupplicatione verificari,verũ vbi cum temporis curriculo concurreret etiam iuſtitia contractus & euidens eccleſiæ vtilitas, continuatio poſſeſſionis cum canonis ſolutione, ſcientia & patientia cuiuslibet Rectoris ſucceſſoris aliter reſpondendum eſſet. vide Riminal. conſ. 430.vol.3. & conſ. 74.volum.primo.

47 Decimooctauo,limita † vt poſſit res eccleſiæ alienata præſcribi bona fide poſt mortẽ illius,qui male alienauit ſpatio quadraginta annorũ, Rebuff. in d.compen.nu.36.Redoa.in tract.de reb.eccl.quæſt.79.c.3. Maſcard. de probat.concl.225.nu.12.Molina de iuſtit.diſput.79.Alex. Stiat. ſuper hac Paulina ſub n. 56.Nau.conſ.1.2.& 3.de epiſc. in nouiſ. Io. And. & Doc.in c.2.de reb.eccleſ.alie.in 6.& in c.cura,& ibi gl. de iurepatr. & cum Paulus IV.contra res male alienatas exceptionem legitimæ præſcriptionis opponi

non

Digitized by Google

non poſſe conſtituiſſet Pius IV. reuocauit,& ad viam iuris communis redu xit,ut in eius Bulla incipi. Prouida fol.681. in bullar.& tunc præſcriptio ex 40.annorum curriculo habet vim decreti Redoa.q.1.c.3.nu.12.& aduerſus præſcriptionem datur nihilominus eccleſiæ reſtitutio Felin.in c.1. nu.8. de præſcrip. Affl.deciſ 329.Couar.in regula poſſeſſor par. 3.§.fin.de reg. iur. in 6.Moli.de iuſtit.diſput.80. Item non in congrue dici poſſe videtur,quod cum in terminis noſtris præter ius commune antiquum alienationi rerum eccleſiæ reſiſtat hæc Paulina, per quam additur, vt etiam in caſu licito non poſſit fieri abſq; aſſenſu Apoſtolico, quod hæc quadragenaria præſcriptio concurrẽte duplici prohibitione fortior redditur, & hodie non ſufficeret ex adductis in ſimili per Rui.in conſ.41.nu.27.vol.1.& per Tiber. Dec ia.cõſ. 43.nu.19.uol.1.& prohibita præſcriptione non intelligitur centenaria,nec K illa cuius initij K Feli.in rub.de præſcr.nu.18.& mala fides probatur,eo ipſo quod inſtrumentum iniuſti tituli reperitur pœnas poſſeſſorem.Nauar.in conſ.3.& 5.de præſc.in nouiſ. & de iuſtrumento reperto poſt præſcriptionem nide eundem in conſ.1.de reb.eccleſ.alie.in antiq.& 16.in nouiſ.

Decimonono limita in locatione vltra triennium de bonis quæ non fructificant quolibet anno vt dixi ſupra amplia.4.

Vigeſimo limita in quibuſdam Religionibus,quę poſſunt alienare vſque ad certam ſummam ex priuilegio Apoſtolico,ut refert Compen l. Mendic. in verbo Alienatio.quæ priuilegia erunt videnda,an ſint reuocata per illam clauſulam generalem in eorum confirmationem, dummodo ſint in vſum, ſacris canonibus,& decretis Concil.Triden.non aduerſentur,ut infra in verbo priuilegia Regularium.

48 Vigeſimo primo limitant † hanc Paulinam nõ procedere in locis in quibus non fuit vſu recepta in totum vel in partem Card. Caiet.in verbo Excõmunicatio c.75.quem ſequitur Nauar. in Man. confeſſ.c. 27. ſub nu.149. ſubdens quod in paucis locis eſt recepta quoad pœnas extrinſecas, quamuis in multis ſit recepta quo ad diſpoſitionem principalem,& pœnam intrinſecam nullitatis contractus.qui idem di cit in c. 23.ſub nu. 62. & in compen. alien.nu.21.& in conſ.10.nu.2.de reb.eccl.alie. in nou.tolet.in Sum. li.5. c.91.verſ.dico tertio de hac Paulina Felin.in c.de quarta,ſub.nu.3. de præſcr.& vltra Naua. vide Boe.deciſ.224.Silue.in uer. Excommunicatio 7.nu. 83.in fi. Sarmen.de redi.eccleſ.par.1.c.2.nu.20.Io.Gutier.lib.1.cano. q.c. 8.Molin.de contract.diſp.466.nu.8.Redoa.de reb.eccl.alie.q.36.nu.21.& q.58.nu.25.vbi de ea nu.21.vſq; 26.Quando autem dicatur lex non vſu recepta,vt non obliget trangreſſores,Abb.& profundius Fel.in c.1.de treg.& pac.Nauar.c.23.nu.41.Sil.in ver. Alienatio q.15.& in verbo lex,Couar.li. 2.var.reſol.c.16.ſub nu.6.Menoc.in tract.de præſump. lib.2. præſump. 2. Eman.Roderic.tom.1.queſt.reg.q.6.art.11.in fi.& in proprijs terminis huius Paulinæ Borg.Caualc.deciſ.43.nu.2.4.& 5.Vinc.Carocius in tract.locati,& conduc.par.3.tit.1.de reb.eccleſ.locan.cõcl.9.f.129.Verũ aſſertio illa.ſ.opus eſſe ut lex obliget,quod ſit vſu populi recepta c.in iſtis,§.leges 4. diſt.l.de quib. ybi Doct.ff.de legib.non eſt ita amarè intelligenda vt à ſub-

C 3 ditorum

ditorum volũtate pẽdeat obſeruatio,ſed ſatis eſt,ut lex ſit promulgata in Ciuitate Metropolitana ſicuti Romæ cõmuniter fit. Nauar. late in conſ. 1. nu. 19. de conſt. ſed quãdo per lapſum decennij, ex quo lex promulgata fuit ab initio a populo, non fuerit uſu recepta, neq; moribus vtentium approbata, idq; legiſlator ſciens ſeu videns taceat, diſſimulet, & non obſeruantes impunes relinquat, tunc eſt tacita reuocatio. Medin. in C. de reſtit. q. 36. Couar. loco præcit. Gemin. in d. §. leges. Doctores communiter in prçalleg. c. 1. de treg. & pace, ac Nauar. in eod. conſ. nu. 23. Igitur cum iſta extrauag. ſit cum alijs in corpore iuris impreſſa, ac in iudiciali foro citetur, quotidieque Rom. Curia pro eius obſeruantia pronunciet, ac ita eius praxis ſe habeat in expediendis paſſim breuibus ſi in euidentem & c. & ex ea emanent abſolutiones à cenſuris, diſpenſationes, & habilitationes in vtroq; foro quoad contrauenientes, ob id ſignificatur Summos Pontifices velle illam obſeruari quoad omnes partes ſuas, prout expreſſe dicitur in iuramento quod præſtant Prælati, & Abbates, vt dixi ſup. nu. 6. ideoq; exiſtimo nõ poſſe dici, quod non ſit moribus vtentium recepta integraliter, licet prafatorum Doctorum præſertim
49 Caiet. & Nau. magna ſit auctoritas. † Malè tamen alienantes committunt ſacrilegium Caiet. in d. c. 75. Innoc. in c. verum, de for. compet. Pœnas contra eos impoſitas refert Rebuff. in dicto comp. a nu. 102. vſq; ad 116. & Redoa. q. 76. Quatuor verò pœnæ expreſſe per hanc Paulinam imponuntur, Prima eſt nullitas contractus, Secunda quoad perſonas excommunicatio vniuerſalis tam contra alienantes quam recipientes. Tertia eſt interdictus ingreſſus eccleſiæ ipſo iure quoad Pontifices, & Abbates, & poſt ſex menſes ſuſpenſio eo ipſo à regimine & adminiſtratione. Quarta ultra excommunicationem quoad beneficiatos eſt priuatio ipſo facto illius beneficij, cuius bona alienauerint, & abſq; declaratione vacatio, & ſic ipſo iure priuati Nau. conſ. 4 & 18. de reb. eccl. alie. in nouiſ. Sed abſolutio eſt epiſcopalis cum nõ ſit reſeruata c. nuper, de ſent. exco. cenſuræ tamen ſtatim infliguntur in foro conſcientiæ, in pœna verò priuationis requiritur ſententia etiam quod hic dicatur abſq; declaratione; quod intellige non opus eſſe ſententia condẽnatoria ad pœnam, ſed ſolum requiritur ſententia declaratoria criminis reum incurriſſe, & ſic requiritur declaratio facti, nam pœna ipſo iure inducta non habet locum in foro conſcientiæ ante condemnationem glo. notab. in cap. fraternitas 12. q. 2. quam declarant Fel. in cap. 1. ſub numer. 41. verſi. tertius caſus, de conſt. ubi Dec. num. 72. etiam ſi dicatur abſque declaratione Nau. in Man. confeſſ. c. 23. nu. 66. & de dat. & promiſſ. nu. 41. Molina de iuſt. diſput 86. Caiet. in D. Tho. 2. 2. q. 62. art. 2. Ant. Gabriel lib 7. commu. opi. concl. 34. Couar. latè & not. in epitome 4. lib. Decret. in 2. par. de ſponſ. c. 6. §. 8. ſub nu. 10. vbi quòd nec ante exequutionẽ. vnde iſti beneficiati nõ tenentur abſtinere ſe à beneficijs, dignitatib. & officijs, niſi præceſſerit ſententia declaratoria, ita tenuit Doctor P. Marius Andria. in relect. huius Paulinę q. 14. Henri. in ſum. lib. 13. de excom. c. 56. §. 3. in tex. & gloſ. q. & uide infra in verbo beneficiorum reſignatio, & in verbo Sodomia in fine. Sed vtcumque ſit, ego vidi breuia à Sacra Pœnitentiaria in foro conſcientiæ tantum

tum

Digitized by Google

rum obtenta ab ijs,qui alienarunt ſaluo aſſenſu Apoſtolico , & tradiderunt poſſeſſionem eo non obtento vt poſſint abſolui à cẽſuris,& diſpenſari ab irregularitate ac retinere,& obtinere beneficia ita vt curent obtineri beneplacitum Apoſtolicum,aut alienationes reſcindi, ac bona eccleſiaſtica reſtitui alia etiam breuia vidi expedita in foro exteriori per ſignaturam S. D.N. & ita conſulerem pro tutiori præſertim ad obuiandum moleſtationibus quæ in futurum oriri poſſent.

50 Alienans autem bona eccleſiaſtica ſine ſolemnitatib.† excuſatur à pœnis prædictis, Primo ex bona fide quæ in foro conſcientiæ excuſat;dicitur enim in tex.præſumpſerit,quod verbũ denotat dolum, & temeritatem,vt dixi ſupra ſub nu.9.Nauar.in conſ.19.de reb.eccl.in nouiſ.Secundo ignorantia facti probabilis excuſat,ac ignorantia iuris in perſonis non ita peritis.Nau. in d.c.23.nu.44.Tertio quando fuiſſet erratum in ſubtilitatib.iuris,non peccauit mortaliter,vel quando pro alienatione eſſent aliquę Doctorũ opiniones, vel eſſet ius non clarum vel dubitabile Fel.in c.1.nu. 15. de ſent.& re iudi. Nau.in conſ.8.de reb.eccleſ.alien.in antiq.& conſ.2.de præſcr.in nouiſ. & in commen.de alien.rer.eccleſ.ſub nu. 16.vbi dicit quod non peccat mortaliter,qui tranſgreditur legem humanam malè intellectam ,: ſed credens bona fide ita eſſe intelligẽdam ſecundum Inno.receptum in c.per tuas il 2. de ſimo.Fel.in loc.prælleg. Quarto excuſat à pœnis huius Paulinæ reuocatio alienationis,& pœnitentia ante realem , & pacificam traditionem c.ſi quis presbyterorum,& ibi glo.in verbo celeriter,de reb.eccl.alien. Iaſ. in l. fina. num. 132.C.de iu.emphit.Couar.lib.2.var.reſol.c.16.nu.7.nam reuocatio & reſtitutio poſt traditionem non excuſant à cenſura,& pœna Nau.in con. 3.nu.4.de reb.eccl.non alien.in antiq.& 18.in nouiſ.Quinto apparentia iuſtæ cauſæ excuſat alienantem à culpa mortali, licèt alienatio eſſet ipſo iure nulla,quia qui bona fide facit aliquid contra legem humanam putans ſe iuſtam cauſam habere id faciendi,non peccat mortaliter Nauar.in Man.confeſſ.c.23,nu.43.& in d.commen.alien.nu.10.Sextò beneficiatus, qui alienat.iuſta de cauſa rem eccleſiæ inconſulto Papa etiam cum conſilium eius requiratur quoad forum exterius , bona fide faciens conditionem eccleſiæ meliorem,non peccat quoad Deum mortaliter,nec incidit in pœnas præfatæ Paulinæ,tum quia non frangit legem per præſumptionem,tum quia alienat in caſu permiſſo a iure , tum quia licèt non ſeruet formam alienandi iuris humani,ſeruat tamen formam iure naturali,& diuino neceſſariam;quæ eſt magna conſolatio multorum,qui per ſimplicitatem vel ignorantiam alienant res eccleſiæ inconſulto Papa,ita Nauar.in d.commẽ.ſub nu.17.vbi tenet valere alienationem in foro conſcientiæ poſt Abb. in c. 1.nu.17.de reſti.
l in integr.Fel.in c.1.nume.39.de conſtit. l & hæc breuiter , clarè,vtiliter,& ordinate dixiſſe ſufficiant de hac materia alienationis rerum eccleſiæ.

Stephanus Quaranta V.I.D.

K ADDITIO *Præſcriptio immemorabilibus etiamſi omnibus præſcriptionibus & conſuetudinis derogaretur ſub tali derogatione non comprehenditur. Maſca. de probat.concl.12.15.nu.55.*

3: Limita primo niſi ſpecialiter ipſa immemorabilis reijciatur Roderi.tom. 1.q.regular.q.9.ar.5.in fine. Secundo limita quando conſuetudo vti iniqua aufertur, & reprobatur, quia tunc ſimiliter, & immemorabilis ſublata, & reuocata cenſetur. Couar.cum alijs ab eo citatis lib.3.var.reſolut.cap.13.ſub.nu.5.vide Gonſalen.ad 8.reg.cancel.gloſ.33.fol.472.& Alex.monetam. in tract.de diſtribu.quotidia.par.2.q.12.nu.22.

ADDITIO Aduertendum uero eſt, quod licet quidam Doctores tenuerint contrarium, ut refert Rebuff. in d comp.num 42. & Redoa.q 46.tamen eſt intelligendum ut poſſit quis tutta conſcientia retinere rem eccleſiæ abſque ſolemnitatibus alienatam in euidentem eius vtilitatem quouſque eccleſia reſtitutionem petterit. ita Sarmen. notabiliter conciliando Doctores in tract. de rediti.eccleſ.par.1.capitul.2. num.6. & 7.

AMBITIO.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt Pium Quartum edidiſſe Conſtitutionem Romæ publicatam die 5. Octobris 1565. Incip.& ſi Rom.Pont. fol. 849.in bullario.

Cótra nuncios Apoſtolicos ne à principibus ad quos mittuntur, debeant mendicare fauores, aut literas commendatitias ad dignitates, & gradus obtinendos, aut fauores ad officia eccleſiaſtica conſequendum per Rom. Pont. conferenda ipſis, vel alijs conſanguineis, & neceſſarijs ſuis, ne vè illis etiam vltro ſibi per Principes ſponè oblatis vti ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis eccleſiarum, & beneficiorum pœnis, & inhabilitatis ad illa, & ſufficiunt litteræ vel præces oratorum Principum adhæc legitimè probandum, & omninò conuincendum.

APOSTATA.

PRAETER. Caietan. & Summiſtas in hoc verbum ſciendum eſt, conſtitutionem Pauli 4 contra Apoſtatas à religione Pium 4 reuocaſſe & ad terminos iuris reduxiſſe, ut in Bullar.fol. 654 incip. Sedis Apoſtolica, adeo quod hodie attenditur diſpoſitio iuris cõmunis prout habetur in c.pen. & fin.de apoſt in c. fideregular. & in c 2 ne cler.uel monac.in 6. De huiuſmodi Apoſt.item & de legitime a religione expulſis, nouiſſime & copioſè ſcripſit Eman. Roder.tom.1.q regu q.30 per totã, quibus quomodo ex Nauarri ſententia ſit conſulendum, uide ipſum in conſ. 75 de regular.in nou An autem regularis, qui ob timorem iuſtitiæ propter aliquod crimen ab eo perpetratum, ne capiatur, & puniatur, à ſuo ſuperiore, deferens tamen habitum regularem ſed coopertum alio habitu publice ſuperindutus incedens ſit Apoſtata cenſendus: Reſpondeo, quod cum caſus Venetijs accidiſſet, fuit pro tali diiudicatus, & punitus referente Thoma Triuiſano lib.2.deciſ.19.tum quia deferre habitum regularem eſt de eſſentia religionis, & geſtare illum copertum, perinde eſt ac ſi non ferret cum non videatur, tum quia prædictus timor cum ſit reſpectu pœnæ benemerita, non dicitur excuſabilis, & iuſtus, quinimmo punibilis. Et an ex ſola habitus regularis dimiſſione, etiam, quod non aliter conſtaret de animo deſerendi religionem apoſtaſia crimen incurratur, videndus eſt Achil de Graſ deciſ. unica, ſub tit. de apoſtatis.

AIO-

APOSTOLORVM LIMINA.

TENETVR epiſcopi viſitare limina Apoſtolorum ca. iuxta 93. diſtin. c. ego, de iureiur. habetur in Pont. Rom. de forma iuramenti electi in epiſcopum, & de Pallio. & ſtatuit Sanctus Greg. magnus ut legitur in Breuiario Rom. die 12. Martij. Sixtus V. conſtitutionem edidit de viſitandis liminibus Apoſtolorum publicatam Romæ die 20. Decembris 1585. incip. Romanus Pontifex, & infra. fol. 45.

Hac perpetua conſtitutione ſancimus, decernimus, & mandamus vt omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, epiſcopi per vniuerſum orbē terrarū conſtituti a nobis deinceps ordinādi etiā ſi cardinalatus honore præfulgeant, antequā munus cōſecrationis ſuſcipiāt ſeu eis cōſecratis Palliū de B. Petri corpore ſūptū tradatur, aut ſi ad aliā eccleſiā transferantur, antequā illius regimini, & adminiſtrationi ſe immiſceant, ſi quidem præſentes in curia fuerint, iu manibus S. R. E. Diaconi Cardinalis ordine prioris, ſi verò abſentes in manibus Antiſtitis qui ad impendendum munus prædictum, aut ad tradendum Palium huiuſmodi a Sede Apoſtolica delegabitur, iurent iuxta formulam in libro Cancellariæ Apoſtolicæ Quinterno Appellato, nuper deſcriptam ſe Beatiſimorum Apoſtolorum Petri, & Pauli limina ſtatutis in hac noſtra Conſtiutione temporibus perſonaliter, ac per ſeipſos viſitaturos, ac nobis, & ſucceſſoribus noſtris pro tempore exiſtentib. Romanis Pontificibus rationem reddituros de toto eorum paſtorali officio, deque rebus omnibus ad ipſarum quibus præſunt eccleſiarum ſtatum, ad cleri & populi diſciplinam, animarum deniq; quæ illorum fidei creditæ ſunt ſalutem quouis modo pertinentibus, & viciſſim mandata Apoſtolica humiliter recepturos, & quam diligentiſſime exequuturos.

Quod ſi legitimo impedimento detenti fuerint, iurent ſe prædicta omnia adimpleturos per certum nuncium ad illa ſpeciale mandatum habentem de gremio ſuorum capitulorum aut alium in dignitate eccleſiaſtica conſtitutum, ſeu alias perſonarū habentem, aut ſi huiuſmodi hominem eccleſiaſtica dignitate, & perſonatu præditum non habeant per diœceſanum ſacerdotem, & ſi clero careant omnino per aliquem alium presbiterum ſecularem, vel regularem ſpectatæ probitatis, & religionis de ſupradictis omnibus plene inſtructum. De huiuſmodi autem impedimento docere debeant per legitimas probationes ad dictum primum Diaconum Cardinalem per ſupradictum nuncium tranſmittendas.

Quin etiam principes temporales, ſi quid pro eorum pietate, & erga hanc Apoſtolicam Sedem obſeruantia Rom. Ponti. voluerint ſignificare, eoſdem ſiue epiſcopos, ſiue alios qui ab eis mitentur fidos habebunt nuncios, ac relatores, quorum opera ab eadem ſede pro illorum dominijs Ditionibus, & rebus firmandis ac ſtabiliendis, & cum Dei & Sanctæ Religionis cauſa ſine qua tuto conſiſtere haud poſſint coniungendis opportuna ſinceræ charitatis officia, conſilia, atque ſubſidia expectare certò poterunt.

Ad hoc autem debitum viſitationis officium commode explendū ſupradicti omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiſc. & Epiſc. Itali videlicet vel ex Italicis inſulis, vnde in Italiam commodius traijci poteſt veluti Siculi Sardi, Corſi, & alij adiacentium Prouinciarum Italiæ ac etiam Dalmaciæ, & Græcarum, quæ è regione ipſis Italiæ & Siciliæ oris ſunt tertio anno Germani vero Galli, Hiſpani, Belgæ, Bohemi, Vngari, Poloni, Angli, Scoti, Iberni, & cæteri omnes qui in Europa ſunt citra mare Germanicum, & Belticum, ac omnium Inſularum Maris Mediterranei quarto anno, & qui intra Europæ fines ſunt his prouincijs remotiores; ac etiam Africani lit-

ni littoribus noſtris aduerſi, ac inſularum Maris Occeani Septentrionalis, & Occidentalis Europæ & Africæ citra continẽtem noui orbis tam qui nunc ſunt quam qui ad Chatolicam fidem per miſericordiam Dei aliquando redierint Vianno. Aſiatici vero & qui extra Aſiam, & in alijs nouis terris Oriẽtalib. Meridionalib Occidẽtalib. & Septẽtrionalib. tam in inſulis quã in cõtinentib. & deniq; in quibuslibet Mũdi partibus decimo anno iter ſuſcipiant, & Deo concedente perficiant, idemq; inſtitutum tertio quoq; quarto, quinto & decimo anno repetant & obſeruent. Hæc autem annorum ſpacia a tempore ſuſcepti muneris conſecrationis, uel pallij traditionis, aut tranſlationis vt præfertur incipiant. Quæ, ne longius differatur, Volumus quod tempus qualecumque excurſum alicui ex ſupradictis præſulibus qui ſiue morte præuentus ſiue alia quacunque de cauſa ob non finitum tempus ei præſcriptum dicta limina non viſitauerit, ita illius ſucceſſori effluxiſſe, & excurriſſe intelligatur vt termino ipſo iuxta prædeceſſoris ſui iuſiurandũ completo, debitam tunc viſitationem quam primum conficere teneatur.

Hi uero ex ſupradictis Antiſtibus qui hactenus ab hac Sancta ſede ordinati ſunt aut dictum pallium ab ea ſuſceperunt, aut ad aliam eccleſiam tranſlati ſunt prout cuique diſtantia locorum & temporum interualla præſcripta ſunt ad ſupradicta omnia obſeruanda a die publicationis præſentis Conſtitutionis omnino teneantur.

Iubemus igitur in virtute ſanctæ obedientiæ ſupradictis omnibus Antiſtibus præſentib. & futuris, vt viſitationem prædictam ſibi ſuiſq; eccleſijs ade o vtilem, ac neceſſariam iuxta, præſcriptam formulam omninò conficiant. Si vero quod abſit, non egerint, eos ab ingreſſu eccleſiæ, ac etiam ab adminiſtratione tam ſpiritualium quam temporalium, nec non a perceptione fructuum ſuarum eccleſiarum, a capitulis eorũ omni exceptione, & mora ceſſante interim libere exigendorum, & in opus fabricæ, ſeu ornamentorum eccleſiæ emptionem prout maior exegerit neceſſitas infumendorum ipſo facto tandiu ſuſpenſos, eſſe volumus donec a contumacia reſipiſcentes relaxationem ſuſpenſionis huiuſmodi a ſede prædicta meruerint obtinere. Non obſtantibus &c.

ARCHIEPISCOPI AVCTORITAS.

1 *Archiepiſcopus in quo differat ab Epiſcopo.*
2 *Iuriſdictio Archiepiſcopi uarijs nominibus in iure exprimitur.*
3 *Archiepiſcopi auctoritas olim in electione, confirmatione, & conſecratione Epiſcoporum, & exactione iuramenti.*
4 *Ad cõſecrationem Metropolitani, & ſuffraganei comprouinciales Epiſcopi accedere tenentur.*
5 *Suffraganeus non conſecratus à Metropolitano quid prima uice facere debeat.*
6 *Archiepiſcopus eſt pater & Epiſcopus animarum ſuffraganeorum, & de dilectione, obedientia, & reuerentia erga eum.*
7 *Epiſcopus extra ſuam diœceſim quem poſſit ſibi eligere confeſſarium.*
8 *Archiepiſcopus poteſt proferre cenſuras contra Epiſcopum.*
9 *Epiſcopus coadiutor quanam poſſit exercere.*
10 *Archiepiſcopus an ſit iudex ordinarius ſuffraganeorum.*
11 *Vicarij ſuffraganeorum an ſubſint immediatè Archiepiſcopo.*
12 *In caſibus tantum in iure expreſſis Archiepiſcopus habet iuriſdictionem.*

ARchiepiſcopi auctoritas. Præter ſummiſtas in hoc verbo ſciendum eſt Greg. XIII. erexiſſe Eccleſiam Bononien. in Metropolim, & Archiepiſcopatum

Digitized by Google

ſcopatum f. 1320. in bullar. incip. Vniuerſi vbi enumerat aliquas Archiepiſcopi auctoritates, & quoniam hodie Archiepiſcopi non poſſunt exercere omnia, quæ eis competebant per anteriores canones, cum in quibuſdam eorum iuriſdictio ſit limitata, vt Ego Stephanus Quaranta dixi in tractatu meo impreſſo Neap. in anno 1586. de præſtantia Archiepiſcopi, & eius auctoritate in ſuffraganeos, eorumque ſubditos. & in tota prouincia, qui cum non facile reperiatur, hic inſerendum eſſe cenſui, recognoſcendo, & addendo, &
1 dicimus, quod † quamuis reſpectu ordinis in ſubſtantia, ideſt reſpectu characteris nihil plus habeat Archiepiſcopus quam Epiſcopus, tamen reſpectu exequutionis & exercitij maiorem ſollicitudinem habet Archiepiſcopus. Card. Zabar. in Clem. Archiepiſcopo nu. 7. de priuil. (ad dicta per eum vide notab. glo. in c. quia periculoſum in verbo de Epiſcopis de ſent. excomm. in 6. & in extrauag. Ioan. 22. ne Sede vac. in verbo coepiſcoporum, Sot. in 4. ſent. diſt. 24. q. 2. art. 4. ideo in vniuerſali diſpoſitione facta de Epiſcopo cōprehenditur Archiepiſcopus. Imo. in clem. ſi de beneficio nu. 9. de præb.) & præcellit cæteros Epiſcopos honore. Gemin. in c. per ſingulas el. 2. 9. q. 3. & eſt perſona magis priuilegiata c ſeruatis, & c. igitur. 25. q. 2. cuius præſtātia
2 † aliquando appellatur auctoritas Metropolitana c. ſollicitudinem, de app. c. de his 12. diſt. c. fin. 51. diſt. & auctoritas accipitur hic pro iuriſdictione gl. Io. Paul. Lancel. in proœ. Iuſtit. cano. in princ. in verbo auctoritate. Alibi dicitur metropoliticum ius c. cum à nobis, de arbitr. & in auth. de eccleſia. tit. in prin. & Archiepiſcopalis dignitas c. ſi. de purg. cano. hinc dicitur in extrauag. cōmuni incip. Saluator, de præb. quod Metropolitana Eccleſia eſt grādioris honoris tit. ſuffraganea, quæ eſt ſub iuriſdictione, poteſtate, & ſubiectione Archiepiſcopi, Capituli, & Eccleſiæ Metropolitanæ Paui. de offi. & poteſt. cap. par. 2. q. 6. ſub num. 6. facit tex. in c. ſuper eo, de cenſi. quod prouincia eſt ad iuriſdictionem Metropolitanæ Eccleſiæ, & nota ex d. extrauag. quòd Metropolitanus, & Archiepiſcopus idem ſunt. c. paſtoralis in prin. de offic. ord. Imola, Zab. & Vital. in d. clem. Archiepiſcopo, Lancel. Corrad. in templo omni. iud. lib. 2. c. 4. ſunt tamen aliqui Archiepiſcopi, qui non ſunt Metropolitani, inter alios eſt Roſſaneñ. & Lancianeñ. qui nullum habent ſuffraganeum. Ad oſtendendum igitur quanta ſit auctoritas Metropolitani in ſuffraganeos, eorumq; ſubditos, & in tota prouincia dicta ſacrorum Canonum, & Doctorum in hac materia ſparſi ſcribentium in vnum redigere curabo referendo ſingulas auctoritates, & in quibus hodie reperiatur limitata, ac incipiendo à perſonis ſuffraganeorum.

3 Prima auctoritas erat, vt electum in Epiſcopum Archiepiſcopus confirmabat. c. 1. 64. diſt. c. innotuit, & c. cum dilectus, de electio. c. inter corporalia de transla. epiſ. c. qua fronte, de appell.

Secunda auctoritas erat, quod electione non celebrata infra tres menſes iuſto tamen impedimento ceſſante ab ijs qui eligere debuerant, eligendi poteſtate ea vice carebant, & deuoluebatur ad Archiepiſcopum ſuperiorem proximum c. ne pro defectu, de electio. c. quamquam, de electio. in 6. ſed antea deuoluebatur ad Papam c. dilectus, de conceſſ. præben. vbi Inno. 3. caſſauit

uit quandam electionem factam ab Archiepiſcopo Sanctę Seuerinæ,ſed po ſtca idem Innoc.in d.c.ne pro defectu aliter generaliter decreuit.

Tertia auctoritas erat,quia quando duo contentioſè in ſuffraganeam eccleſiam eligebantur & hinc indè erant æqualia omnia,poterat Archiepiſcopus gratificari cui volebat c.fin.63.diſt. vide Hoſtien.in ſum.de offic. ordi. ſub nu.7.verſ.cuſtos, ſed hæc Archiepiſcopi exercebant quando ſeruabatur Scrutinium Serotinum quo Antiqui vtebantur antequam electus in epiſcopum conſecraretur de quo in Pōtificali Romano in fi. de quibus epiſcopus ordinandus à Metropolitano interrogabatur habetur in c.omnes,38.diſt.& quoniam eccleſiarum Cathedralium,ſiue Metropolitanarum , ac Patriarchalium prouiſiones,ſeu electionum ad illas confirmationes ad Sedem Apoſtolicam hodie pleno iure pertinent,& ab eadem eccleſijs paſtore viduatis, vel de nouo prouidetur,vel electiones ab illis quibus ex priuilegio licèt canonicè celebratę confirmantur vt legitur in d.Pontific.par.1.in rub.de cōſecratione electi in epiſcopum fol. 22. extant de hoc regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ in princ.vbi Summus Pontifex ſibi reſeruat generaliter omnes eccleſias Patriarchales,Primatiales,Archiepiſcopales,& Epiſcopales.ſuperfluum eſt hodie de his diſputare dicit Vgonius in tract.de concilijs in prælu dijs c.7.in fi.adeo quod prouiſio facta à Papa habet vim electionis , & confirmationis Abb.in c.cum olim,de ca. poſ. & pro.poſt glo. in c.1. de electi. in 6.Feli.in c.eam,de reſcript. Henri. Bot.de Syno.par.1.nu.33.de quorū examine habendo circa eorum qualitates vide Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor. gene.c.1.& ſeſſ.22.c.2.extat conſtitutio Greg. xiiij.de forma faciendi proceſſus & inquiſitiones ex præſcripto Conc. Trid. ſuper promouendis ad regimina eccleſiarum Cathedralium,& aliarum ſuperiorum,ſeu monaſteriorum;atq; ad cæteras dignitates de quibus in conſiſtorio prouidetur. Dat. Romæ Idib.Maij 1591 incip. Onus Apoſtolicæ ſeruitutis. Conſecratio vero epiſcoporum ſi extra Romanam curiam fiat in eccleſia ad quam promoti fuerint , aut in prouincia ſi commodè fieri poterit celebretur ex decreto Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor.gener.c.2.

Quarta auctoritas erat, nam confirmato electo in epiſcopum Archiepiſcopus in conſecratione ſui ſuffraganei interuenire debebat vel eam committere, nec alij epiſcopi ſine eius mandato conſecrare debebant, vt habetur 64.& 65.diſt.per totum c.qui in aliquo 51.diſt.c.ſuffraganeis de elec.c. ſi Archiepiſcopus cum ſequ.de temp.ord.cap.inter corporalia de tranſ.epiſco.c.quod ſedem.de offic.ord.glo.in c.perlectis in verbo iurgia 25.diſt. Et cognoſcens epiſcopum conſecrandum eſſe indignum Metropolitano poterat denunciare cap.1.de Scrut.in ordi.facien. Hodie Metropolitani hac auctoritate non vtuntur,quia prouiſio fit à Papa,& ceſſat iſta auctoritas, quādo quis eſt ordinatus à Papa,vel de eius mandato c.nunc verò 9.q.3.& epiſcopum à Papa promotum inferiores non conſecrant ſine licentia Summi Pōtificis,quæ datur in ipſis litteris promotionis,vt à quocunq; catholico epiſcopo conſecretur Fely.in c.per tuas, ſub nu.2.de maio.& obed. & tunc in mandato promotionis vidi apponi clauſulam abſq. præiudicio Metropolitani,

tani,& quando conſecratur extra Romanam Curiam,fit etiam preuia ſcien tia ordinarij loci at g.c.ex tuarum,de autho.& vſu pal.

Quinta auctoritas erat, quia Metropolitanus a ſuffraganeo exigebat iuramentum,non tamen vltra formam ſtatutam a canone c.dilecti.de maio. & obedi.& ibi Abb.

4 Sexto † ad conſecrationem Metropolitani debent epiſcopi Comprouinciales venire c.qui in aliquo,in fin.51.diſt.& 66.diſt.& c.ſi Archiepiſcopus cum ſeq.de temp.ordin.

Septima auctoritas eſt, nam vocati ab Archiepiſcopo pro conſecratione alterius ſuffraganei tenentur accedere c.non debet,cum ſeq.65.diſt.d.c. ſi Archiepiſcopus,Card.Alex.in c.ſi epiſcopus 18.diſt.& vbi vult Metropolitanus,ibi conſecrari debet d.c.qui in aliquo,expenſis tamen conſecrandi.

5 Octauum Metropoliticum ius eſt, † ꝙ epiſcopus,qui in Metropolitana Ciuitate non fuerit ordinatus infra duos,ſeu tres menſes proprij Metropolitani ſui præſentiam viſurus accedere tenetur vel impeditus ſcribere, vt ab eo monitis eccleſiaſticis inſtructus plenius quid obſeruare debeat, recognoſcat c.cum longe 63.diſt.& c.ſi quis 65.diſt.

6 Nonum Metropoliticum ius eſt,quia † Archiepiſcopus eſt pater,& epiſcopus animarum ſuffraganeorum,ita ſcripſit Innoc.iij.Arelaten. eccleſiæ ſuffraganeis,vt legitur in primo tomo Decretalium,& aliarum eius epiſtolarum Romæ impreſſo de anno 1543.fol.228.quarum literarum tenor hic duximus inſerendum,videlicet. *Cum ſecundum doctrinam euangelicam quæcunq; vultis vt faciant vobis homines,& uos eis eadem facere debetis,eam reuerētiam vos conuenit præſtare prælatiſquam vobis vultis à ſubditis exhiberi,ſanè cum venerabilis frater noſter N.Arelaten.Archiepiſcopus Metropolitanus veſter illis ſtudijs,& meritis adiuuetur,vt commendationibus non indigeat aliorum fraternitati veſtræ duximus auctoritate præſentium iniungendum per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandantes quatenus ei tanquam patri, & epiſcopo animarum veſtrarum deuote ſtudeatis, & humiliter obedire, ad uocationem ipſius niſi euidens neceſſitas contradicat,ſecundum traditionem canonicam ſine difficultate qualibet accedentes.Dat.Lateran.4.Decemb.*

Idem Innoc.ſcribens N.Lexouien.eſpiſcopo ſuffraganeo Rotohomangen.Archiepiſcopi fol.108.inter alia ſcribit hæc verba,videlicet. *Ad hæc ne propter hoc tu videaris ab ipſius ſubiectione ſubtractus, volumus, vt ſibi tanquam Metropolitano,ſuo debitam obedientiam exhibeas cum honore, ipſe verò(ſicut ratio mutuæ charitatis expoſcit)tibi ut fratri,& coepiſcopo ſuo paternam benignitatem ac dilectionem impendat.*

Idem Innoc.ſcribens ſuffraganeis Acheruntinæ eccleſiæ fol.367. inter alia ſcribit hæc verba,videlicet *Fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus atq; præcipimus,quatenus ad eum ſicut patrem, & paſtorem ueſtrum pium geratis deuotionis reſpectum.*

Notatur ex modo relatis quòd Archiepiſcopus paſtoralem habet auctoritatem ſuper epiſcopum ſuffraganeum c.1.34.diſt.Gemin.in c.1.de ſupplē. negl.prælat.in 6.col.4.in fin.Ex proxime dictis infertur quod ſuffraganei ſuo Metropolitano obedientiam,& reuerentiam præſtare debent c. ad ſupplicatio-

plicationem,de renunc.glo.in cap.antiqua in verbo,obedientiæ,de priuile. & in literis Apoſtolicis quæ diriguntur ſuffraganeis in alia hæc habentur videlicet. *Mandantes quatenus eidem Archiepiſcopo tanquam membrum capiti obſequentes exhibeatis ei obedientiam,& reuerentiam debitas,& deuotas.*

Et ſuffraganei partē ſui Metropolitani fauere debent quoad ea,quę ſpectant ad honorem ipſius.gl.in c.cum in iuuentute,in verbo,tunc purgarent, de purg.cano.debitum ergo honorem debent ſuffraganei exhibere Metropolitano,& eū diligere,& reuereri,ac meminiſſe ſe eſſe ſub Metropolitano c.quia per ambitiones,vbi gl.in verbo meminiſti 64.diſt.c.per ſingulas vbi gl.in verbo cognoſcere 9.q.3.Solicitudo namq; totius Prouinciæ Archiepiſcopo commiſſa eſt c.cleros 21. diſt. & d.c.per ſingulas,c.1.de auct. & vſu pal.& per ſingulas prouincias oportet epiſcopos recognoſcere Metropolitanū ſuum,qui eis præeſt d.c.per ſingulas,il primo,& 2.c.1.de offic.leg. & ei tanquam maiori obedire glo.in c.ſi epiſcopus in verbo.perceptione 18.diſt. dummodo mandatum ſit ſecundum Canones c.dilectus, de temp.ord. facit text.in capit.dilecti filij,de maior.& obedien.glo.in capitu.ad aures d.titulo de temp. ordin. & capitu. ne Dei eccleſiam , de ſimon. in capitu. ſanè de exceſſ.prælat.& in c.ex tenore,de ſent.excom. Item *qui ſcit ſe quibuſdam eſſe Prępoſitum,non moleſtè ferat aliquem ſibi eſſe prælatum, ſed obedientiam, quā exegerit,etiam ipſe dependat,& ſicut non vult graui oneris ſarcinas ferre, ita nō audeat alijs importabile pondus imponere;* verba ſunt hæc Leonis Papæ relata à Gratiano in c.qui ſcit 2. q.6.vbi glo.infert ad epiſcopos, qui non debent ægrè ferre appellationes ab eis interpoſitas,facit tex.in cap.quorundam 74. diſt.d.c.dilecti filij,de maior.& obed.c.prohibemus,de cenſi.

Reuerentiæ cauſa fuit decretum,quod præſente ſeu adueniente ſuo Metropolitano ceſſet Epiſcopus à Benedictionibus priuatis,vt habetur in Cęremoniali epiſc.nuper edito c.4.

Hinc deducitur ſecundum Hoſtien.in ſum.de pæni.& remi.nu. 18. in fi. ſub nu.20.quod ab Archiepiſcopo de anima epiſcopi ratio exigetur,& quod ei tenetur confiteri ſubdens nec iſtud prohiberi per c.fin.de pœni.& remiſſ. Abb.in c.cum inferior,de maio.& obe. idem tenet habere locum d. c. fi. in exemptis tantum,ſed contrarium tenet in d.c.fi.& Pe.de Palu.vt refert Sylue.in verbo confeſſor.1.q.8.nu.3. quòd epiſcopus etiam non exemptus po-
7 teſt ſibi eligere confeſſarium , † & intellige non ſolum in ſua diœceſi , ſed etiam extra,dummodo confeſſarius ſit approbatus ab ordinario per declara-
a tionem Concil.Trid.ſeſſ.24.cap.15.a

Decimum Metropoliticum ius eſt,quo Archiepiſcopus poteſt iniungere epiſcopis ſuis,vt per ſuas diœceſes ſeruetur qđ ſeruatur per Metropolitanū ipſum in ſua Diœceſi cap.dilectus el.ſecundo,de ſimon.dicam.infra 23.aucto.

Vndecimum ius eſt.Nam abſentia epiſcopi probanda eſt à Metropolitano,à quo in ſcriptis approbanda eſt Conci. Trid. ſeſſ.6.de refor.c.3.& ſeſſ. 21.c.1.de refor.

Duodecimum ius eſt,quod abſq; legitima cauſa eo non reſidēte Archiepiſcopus poteſt applicare fructus fabricæ eccleſiæ, aut pauperibus loci, & creſcente

Digitized by Google

creſcente contumacia denunciare Summo Rom. Pontifici iuxta prædicta decreta Conc. Trid. & Conſtituit. Pij iiij. de anno 1562. pridie non. Septemb. incip. De ſalute gregis.

8 Decimatertia auctoritas eſt quod † Archiepiſcopus poteſt epiſcopum ſuſpendere, interdicere, & excommunicare c. 2. §. fin. de offi. ord. in 6. c. venerabili, vbi Abb. de ſent. exco. glo. in c. ſi. 12. diſtin. Hoſtien. in c. graue, col. 3. de præb. & in c. 1. de offi vica. in 6. Abb. in c. nõ poteſt nu. 8. de ſen. & re iu. & in c. poſtulatio nu. 11. de cleri. exco. miniſ. Gemi. in c. vt litigantes nu. 4. de off. ordi. in 6. & in c. 1. §. fin. de ſo. comp. in 6. Deci. in c. 1. de iudi. nu. 28. in 2. lect. Syno. Vgo. in præludijs ca. 9. fol. 10. col. 2. Lancel. Corrad. in templo om. iudi. lib. 2. c. 4. ſub nu. 18. Boecte. de Syno. par. 1. nu. 45. 46. & 47. vbi tenet quod epiſcopus omittens congregare Synodum eſt ſuſpendendus ab exequutione officij, & poterit ſuſpendi per Archiepiſcopum cui ſubeſt. Eo excommunicato iuriſdictio non deuoluitur ad Archiepiſcopum c. 1. de ſup. negli. præl. in 6. & tunc ceſſat iuriſdictio Vicarij, & eius officialis, & ſi de facto audit cauſas, poteſt eum ſuſpendere, & excommunicare. Hoſtien. in c. 1. de off. vica. in procedendo tamen contra epiſcopos ſeruanda eſt diſpoſitio c. 2. de off. deleg. in 6. & ſicut Epo exco͞icato non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, ita nec etiam ſi propter morbum incurabilem paſtorale officium exercere non poſſit adeo quod non coadiutorem dare poſſit c. ex parte de cleri. egro. cum hoc ſpectet ad Papã c. vnico. eo. ti. in 6. Conc. Trid.
9 ſeſſ. 25. c. 7. de refor. generali † de facultate q̃ habent epiſcopi coadiutores cum futura ſucceſſione, & quænam exercere poſſint ultra doc. in locis præallegatis, & Oldrad. conſ. 44. ac Nau. in conſ. 2. de cleri. ægrot. extant declara-
b tiones ſacræ Congregationis ſuper ſacris ritibus. *b*

Decima quarta auctoritas eſt. Quòd ſi epiſcopus eſt negligẽs in eo, quod facere debet, Archiepiſcopus poteſt ipſum compellere. Abb. in repetitione cap. ſiquis contra clericum, nu. 5. & nu. 40. de foro compet. & in c. paſtoralis in princ. de off. ordi. in c. auaritiæ, de præben. in cap. cum Bertoldus, de re iudi. nu. 10. & poteſt in eum exagerare pœnas Felin. in d. c. paſtoralis, nu. 6. Si autem epiſcopus non vult facere, an ſupplebit Archiepiſcopus, dicam infra. Ideoque Archiepiſcopus cogere debet epiſcopum negligentem in erectione Seminarij eiuſq; conſeruatione ſi ſuam portionem ſoluere detractauerit ex decreto Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 18.

Decimaquinta auctoritas eſt, nam Archiepiſcopus uocans epiſcopos ad concilium prouiuinciale, tenentur accedere, de quo infra uerbo, concilium prouinciale.

10 Decimaſexta auctoritas eſt, † nam Archiepiſcopus eſt ordinarius iudex omnium epiſcoporum ſuæ prouinciæ. c. quia cognouimus 10. q. 3. c. paſtoralis in prin. vbi Abb. nu. 2. de off. ordi. c. ſollicitudinẽ, de appella. glo. in c. Metropolitanum 2. q. 7. & in c. ſicut vnire, in verbo, attentare, de exceſ. prælat. & in authen. clericus, in verbo epiſcopalis C. de ſacroſ. eccleſ. Abb. in c. excommunicato ſub nu. 13. de reſcript. in c. ſuffraganeis, nu. 1. de elect. in c. non poteſt, ſub nu. 8. de re iudi. in c. nullus, nu. 2. de iure patro. in c. dilectis, nu. 7. de appella.

Digitized by Google

appella.in c.poſtulatio,nu.11.de cleri.excom.miniſtran.& in c.antiqua, de cleri.excom.miniſtran.& in c.antiqua,de priuileg.Gemi.in c.venerabilibus in princ.nu.4.de ſen.exco.in 6.per illum tex. & in c.cleros 21.diſt. vbi etiã dicit,quòd epiſcopi immediatè ſunt ſubiecti Metropolitano.Card. Zaba. in clem.abuſionibus ſub num.8.de pœn.& remiſſ.Gemi.& Franc.in c.vt litigantes,de off.ord.in 6.Roma.conſ.121.num.3.Feli.in c.cum inferior , de maio.& obedi.Bott.de ſyno.par.4.arti.2.num.28.& 29.eſt enim epiſcopus ſuus,& idem Metropolitana lege ſubiectus d.ca. paſtoralis,in prin.facit tex. in c.dilectus filius,el ſecondo,de ſimo.ibi epiſcopis tuis, & c.1.34.diſt. & eſt de clero Metropolitani c.miratus,& ibi glo.93.diſt Botte.de ſyno.par.3.ar. 2.ſub nu.27.qui eſt eorum ſuperior clem.1.& ibi gl.in verbo ſuperiores, de exceſ.præla.glo.in c.quia periculoſum,de ſent.excomm.in ſexto. & in cap. cum Apoſtolus in verbo rationabilis,de cenſi.& dicuntur ſuffraganei a ſuffragando,quia ſuffragantur ſibi in officio epiſcopali Abb. in d. c. ſuffraganeis,& c.quod ſedem,de electio. Ex quibus infertur quòd ſi epiſcopus manus iniecit in clericum,& eſt ſenex vel debilis vel impeditus,poterit abſolui per Metropolitanum qui eſt eius ordinarius, vel ſede Metropolitana vacante per capitulum ipſius Specul in tit.de diuerſis ſenten. for. ver. quid ſi ipſe epiſcopus.Bertachi.tract.de epiſcopo in præludijs nu.13.& qualiter Archiepiſcopus poteſt indifferenter cognoſcere de cauſa ciuili, & poteſt conueniri etiam per eius ſubditum abſq; petitione veniæ Abb.in c.legebatur, ſub nu. 3.de maio.& obe.Alberi.Oliua ſuper ritu 11.cur.Archiep.Neap.& quid in criminibus vide Abb.in d.capitu.paſtoralis in princip.& in capit. 2. de appella.& quid ſi de crimine agatur ciuiliter Abb. in d. cap. non poteſt num. 8.& in cauſa ciuili non ſolum procedit ſi conueniretur actione perſonali, ſed etiam ſi reali,vel ratione rei ſitæ in eius diœceſi,vel prouincia Abb.in c. ſanè nu.5.de for.comp.cuius dictus adde Gemi.& Fran.in d.c. vt litigãtes, & Lancei.Conrad.in d.templo omni iudi. lib.2.c.4.nu.17.18.& 19. & Iacob.Sbrozzius in tract.de off. Vica.lib.2. q. 58. in cauſis vero criminalibus vide decretum Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor.generali c.5.& ſeſſ.13.c.6. & 7. Non deſunt tamen aliqui Doc.dicentes ꝙ Archiepiſcopus in ipſis ſuffraganeis nullam habet poteſtatem,niſi quatenus expreſſum in iure reperitur gl. in clem.ſi vna,in verbo menſe ſuæ,de reb.eccle.non alienan.Dec. in c.ſollicitudinem nu.11.de appellat.poſt Hoſtien.& Ioan.And.in cap.magnæ, de uoto,idem dicit Io.And. in c.nullus,de iure patro.refert Feli.in d.c.paſtoralis in princ.& in c.cum ex officij num.7.de præſcript.qui dicit eſſe doctrinã ſolitariam,& quòd in hac materia epiſcoporum Metropolitanis eſt prohibitum quicquid expreſſe non reperitur conceſſum , colligitur euidenter in eo quod legitur,& notatur in c.inter corporalia.§.ſed neque verſi.& quod non eſt,de transla.epiſco.ſecundùm Hoſtien.in d.c.magnæ.facit etiam tex.in c. dilectus,de temp.ordi.c.duo ſimul,de off.ordi.& glo.fin. in c.1. de ſup. negli.præla.in ſexto,vbi dicit Hoſtien.per d.c.2.de tranſ.epiſc. quod Archiepiſcopo reſponderi poteſt , quia ſufficit quòd caſus iſte non inueniatur expreſſe conceſſus.

Decima-

na ſeptima auctoritas eſt † quod nedum Archiepiſcopus eſt iudex
ıeorum d.ca.paſtoralis, in princ.ſed etiam vicariorum generalium
ca.1.de off. vica.in ſexto & hoc in ijs,in quibus vicarij delinquunt
d.c.1.& tunc officialis dicitur delinquere in exercitio officij,quan
ritas officij eſt in cauſa ut delinquat,& ſic quoties prætextu, fauore
latione & colore officij delinqueret. Paris De puteo in tract Syndi
bo officialis offenſa,ſub nu.6.Carauı.ſuper Ritu.49.mag.curiæ Vi
u.27.Rota Roma.in deciſ. diuerſo 754.nu.2.& 3.vol.1. poteſt er-
epiſcopus eos punire Card.Zaba.in clem.abuſionibus,ſub num.8.
. & remiſſ.idem dicit in clem. Archiepiſcopo ver.ſimili.nu.2.de pri
od Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in epiſcopos ſuffraganeos,
officiales principales per d.c.paſtoralis,in prin.& c.Ro.de off.ord.
& quod qui habet quærelam contra epiſcopum vel eius officialem,
ire Archiepiſcopum per ſimplicē quærelam ca.venerabilib.§.ſed ſi
ıicatus,de ſent.excō.in ſexto ſecundū Card.in d.clem.Archiepiſco-
in d.cap. venerabilibus,nu.4. vbi etiam dicit quod quilibet ſubdi-
ganeorum poteſt adire Archiepiſcopum per uiam quærelæ contra
eum,vel eius officialem,nec obſtat text. in ca.1.§. nec etiam.& §.
o compe. in ſexto, quia intelligitur quando extra officium ut per
n d.§.fin.& ideo ſi in exercendo iuriſdictionem epiſcopalem delin
iciales in aliquo in talibus immediatè ſubſunt Archiepiſcopis,vnde
js eorundem ad Archiepiſcopum appellatur c.Romana,de appel-
o,& poſſunt Archiepiſcopi animaduertere in eoſdem,verbi gratia
uant priuilegia Sedis Apoſtolicæ, ſententiam proferunt per gra-
per ſordes,contra cap.1.de ſent.& re iudic.in ſexto, excommuni-
criptis,cap. 1.de ſent.excom.in ſexto,vel vniuerſitatem,ſiue colle
generaliter,ſine cauſę rationabilis,& veræ expreſſione cap. Roma
.& fi.eod.tit.& multa alia exempla poteris colligere per te ipſum,
tem, quę facit vel poſſidet officialis epiſcopi tanquam priuatus nō
ıtromittere Archiepiſcopus, pluſquam de alijs ſubditis ſuffraga-
:.Romana.§.nec etiam & §.fin de foro comp.in ſexto,& Archie-
oteſt contra eundem procedere, quando de facto & contra iura
cet officiū.ita dicit Hoſt. in d.ca.1.de off.vica.in ſexto in verbo of.
& in verbo non arctatur,idem etiam dicit in d.c. 1.de fo.comp. in
erbo,officiales,inquiens quòd cum cōſiſtorium epiſcopi,& officia
& idem ſit d.c.Romana,de appell. in ſexto videbatur quòd vterq;
rſona cenſeretur,& ideo poſſet Archiepiſcopus diſtringere officia
& epiſcopum prout in d. cap. paſtoralis in princ. Sed non ita eſt,
n quibus officialis delinqueret,circa dictum conſiſtorium,ſiue of-
ti conſiſtorij ut patet in d.cap.1.§.fin.de foro comp.in ſexto, vbi
t Ioan.Andr.Gemi.& Franc. in ijs ergo quæ ſunt extra officiala-
e intromittit † Archiepiſcopus pluſquam de alijs ſubditis ſuffraga
cob.Sbrozzius in tract. de off. Vica. lib. 2. q.59.& lib.3.q.57.in
ariter nullam habet poteſtatem,niſi in caſibus expreſſis in iure c.

D Roma-

Digitized by Google

Romana,& c.venerabilibus,de ſent.excom.in ſexto. d. c. paſtoralis vbi præter alios Bellam.nu. 1. & 10.& Feli.nu.5.& eſt t.in d. cap. 1. de ſup.negli. præla.in ſexto.c. 1.de fo.comp.cap.ſicut vnire,de exceſſ.præla. Abb.in c.ſiquis contra clericum,ſub.nu.40.de foro comp.& in c. ex parte nu.5. de conceſſ. præben.Card. Zabar. in d. clem. Archiepiſcopo, & ibi etiam Imo.nu. 11.Feli.in ca.cum ex officij nu.7.de præſcrip. Deci.in ca. ſolicitudinem nu. 10.de appell.in tantum quod Archiepiſcopus excommunicãs ſubditum epiſcopi,vel abſoluens in caſu non ſuo extra caſus exceptos, non tenet excommunicatio vel abſolutio.Inno.in d.ca.paſtoralis,de off.or.& ibidē Bellame. nu.12.& Abb.ſub nũ.10.qui dicit quòd communiter tenetur, & vide eundem in ca.quanto,de off.ordin.poſt gloſ.in cap.per ſingulas,el ſecondo,9.q. 3.& gloſſ.in Summa,16.q.6.in verbo Metropolitanum. vnde Archiepiſcopus ſubditos ſui ſuffraganei non poteſt compellere cauſas delegatas ab eo ſuſcipere,ſuas ſententias exequi,vel teſtimonium in cauſis, ad eum deuolutis proferre,niſi conſuetudo aliud diſponat.cap. 1.§.neq; de foro comp. in ſexto vbi Gemi.num. 3.notat quod iudex non poteſt compellere teſtem ad teſtificãdum in cauſa coram eo uertente,niſi ſit ſuę iuriſdictioni ſubiectus. Item Archiepiſcopus nec contra officiales,vel prælatos ſuffraganeorum conſuetudine aliud non diſponente,nec contra ſubditos eorum ſuper ſalarijs aduocatorum,& procuratorum cauſarum fori Archiepiſcopi iudex competens eſt d.ca.1.§. nec etiam.Item Archiepiſcopus non compellit inuitos contrahentes aliarũ diœceſim in ſua propria coram ſe reſpondere, niſi ibi inueniãtur, ſed ſi citati nolunt comparere,vel malitioſè ſe occultant ne citentur,in bonis ipſorum in ſua diœceſi poteſt miſſionem facere,vel in alia decernere per ordinarios faciendam d. ca.1.§.contrahentes vbi no.doc.& Gemi. quod ratione contractus non poteſt quis conueniri in loco contractus niſi reperiatur ibi, & ſic patet quod in contractibus non fit remiſſio ad locum contractus ſicut fit in delictis: quid ſi diœceſanus non vult illam facere? non poteſt compelli à iudice contractus niſi alias ſit ſuus,ſecundum Ioan. Mona. Archi. & Gemi. in d.§.contrahentes,& nota quod iudex non poterit excommunicare exiſtentem extra territorium ratione contractus initi in territorio,ſi ibi non inueniatur , quòd limita niſi iudex prius præueniſſet illum per citationem antequam exiret eius territorium,quia tunc teneret excommunicatio contra exiſtentem extra territorium ratione contumaciæ commiſſæ in territorio, tenet Inno.& Ioan.And. in ca.præterea,de dilatio.& Franc.in d.§.contrahẽtes,& nota quod diſpoſita in d. §. contrahentes,habent locum in quolibet alio iudice contractus,licèt non ſit Archiepiſcopos Io. And.& Gemi. ibi ſub nu.15.& probantur omnia ibi diſpoſita in l.hæres abſens,& le.omnem , & l.interdum. §.fina.de iudi. cum ſimilibus allegatis per Hoſtien. ibidem in verbo ſuper contractibus.Item non poteſt Archiepiſcopus ſuos clericos mittere in Diœceſim ſuffraganeorum vt coram ipſis fiant contractus, vel iam facti approbentur,nec ſi facti, vel approbati ſunt coram illis poſſunt ſuffraganeorum ſubditos cogere coram ſe litigare ſuper illis, nec excomunicare ſuffraganeorumm officiales,vel ſubditos ſi nolunt litigare coram ipſo d.c.1. §.fin.

Digitized by Google

§.fi.de foro comp. in ſexto.vbi Ioan. And. amplíat etiam ſi contractus fierent coram ipſo Archiepiſcopo extra ſuam diœceſim, non ſortirétur contrahentes ipſius forum.infertur etiã ex regula prædicta quod ſi Archiepiſcopus citat ſubditum ſuffraganei,& in citatione exprimit caſum per quem concluditur ſua iuriſdictio,tenetur citatus comparere ;aut non exprimit talem caſum,& non tenetur comparere ſecundum Hoſtien. Ioan. Mon. Ioan. And. & Gem.in d. §.fin.num.3. etiam notat quod citatus à non ſuo iudice,licèt non compareat,tamen excommunicari non poteſt,& ratio eſt quia iſte non poteſt dici contumax & Franc.in d. §.fin. vnum caſum colligit in quo excómunicatio eſt ipſo iure nulla, quando ſcilicet quis citatur à non ſuo iudice, quia tunc non tenetur comparere,nec poteſt excommunicari ſi non comparet,eſto quod aliquo caſu poſſet eſſe ſuus iudex,caſus in quibus excommunicatio eſt nulla,ponit glo.in c.præſenti,de ſent.excom. Item Archiepiſcopus non poteſt conſentire vnioni eccleſiarum quæ ſunt in diœceſi ſui ſuffraganei cap. ſicut vnire,de exceſſ. prælat,alios caſus negatiuos poterit quis colligere per ſeipſum inter principales ergo caſus exceptos in quib. Archiepiſcopus habet iuriſdictionem,eſt qui ſequitur.

a *ADDITIO. Verba declaratoria decreti Conc. Trid. ſeſſ. 23.c.15. ſunt videlicet S.D.N. audita relatione Congregationis declarauit epiſcopos vigore priuilegij de quo in c.fi de pœnit.& remiſſ. non poſſe ſibi eligere ſacerdotem non ſubditum qui a proprio ordinario non fuerit adhuc ad formam huius decreti concilij admiſſus & approbatus ad audiendas confeſſiones.*

Communis intelligentia d.c.fin. eſt vt habeat locum etiam in epiſcopo ſuffraganeo vt poſſit ſibi eligere confeſſorem contra Hoſtien. qui confeſſor electus etiam Archiepiſcopo inuito poteſt omnia in eum de quibus non eſt ſedes Apoſtolica conſulenda, quia hanc poteſtatem non habet ab epiſcopo eligente ſed a iure committente S. Anto. in 3. par ſum.tit. 17.ca.2. §.2. Sylueſ. in ver. Confeſſor. 1.q.9. & dum legitur ibi epiſcopo inuito dic. Archiepiſcopo inuito. ſic enim dicit. S. Anton. in loco preallegato.

b *De coadiutore epiſcoporum fecit tractatum Thomas Campegius, habetur etiam per Tarſium in tract. de reſigna. benefi. lib. 8.q.20. & extant declarationes tenoris ſequentis videlicet Die Iouis 31. Ian. 1591. Congregatio Illuſtriſs. Dominorum Cardinalium ſuper ſacris ritibus ad dubia nomine Illuſtris. Dominorum Card. Paleotti & Veronen. propoſita ſic reſpondendum cenſuit.*

Ad primum dubium cenſuit coadiutori cum futura ſucceſſione non licere ingredi ciuitatem pontificaliter, quia licet ſit coadiutor cum futura ſucceſſione, ex quo tamen non habet ius in re ſed ad rem, non debet recognoſci tanquam ſuperior, & caput, ſed vti coadiutor, & eo magis quia contingere poteſt ut non ſuccedat in epiſcopatu, ſed prior moriatur.

Ad ſecundum reſpondit ipſum non debere vti cruce in diuinis, nec in functionibus pontificijs, nec dum incedit per urbem cum crux ſit ſignum & ornamentum dignitatis, & iuriſdictionis & coadiutor vtraque careat.

Ad tertium cenſuit coadiutorem pontificalia in eccleſia exercentem abſente Archiepiſcopo vti poſſe cappa, cum ea ſit tantum ornamentum dignitatis epiſcopalis, præſente autem Archiepiſcopo vti debet mantelletto, & rochetto, neque licere vnquam coadiutori vti mozzetta, & rochetto, etiam abſente Archiepiſcopo, cum hoc

proprium ſit eius penes quem eſt dignitas, & iuriſdictio.

Ad quartum reſpondit negatiue cum una ſedes non capiat duos.

Ad quintum cenſuit canonicos eſſe compellendos vt coadiutori epiſcopo ſollemnẽ et celebranti, & pontificalia exercenti ſemper aſſiſtant, alioquin indecorum videretur ſi epiſcopus ſine canonicorum aſſiſtentia celebraret, nec non videretur eſſe cõtra decretum Conc. Trid. quod extenſiue huic etiam caſui accommodari poteſt.

Quoad circulos reſpondit canonicos nõ debere accedere ad circulos cum ipſi circuli denotent membrorum unionem ad ipſum caput, & ex ſuperius deductis conſtat coadiutorem non debere eſſe caput.

Quo uero ad confeſſionem faciendam cum celebrante ſollemniter reſpondit decere vt coadiutor epiſcopus confeſſionem faciat cum ſacerdote canonico celebrãte, & ut idẽ quoq; benedicat in fine miſſæ, ne populus præſens diuinis benedictione epiſcopali defraudetur, & iam eſt uſu receptum vt epiſcopus benedicturus in fine miſſæ faciat etiam confeſſionem cum celebrante.

Ad ſextum cenſuit licere coadiutori de licentia tamen Archiepiſcopi benedicere populo dum per ciuitatem incedit.

Ad ſeptimum reſpondit maxime decere vt canonici prodeant obuiam coadiutori epiſcopo ad eccleſiam pontificaliter accedenti ad oſtium eccleſiæ, eumq; diſcedẽtem ad idem oſtium deducere, immo eſſet valde commendandum, ſi nonnulli canonici officij & urbanitatis gratia ad ipſius coadiutoris ædes accederent.

Ad Octauum reſpondit. coadiutorem non habere facultatem largiendi indulgentias, & ſic eas Archiepiſcopi nomine ſi quas Archiepiſcopus concedere voluerit, eſſe publicandas.

Quarum declarationum exemplar habui ab admodum Illuſt. & Reuerendiſs. Domino Alphonſo Piſano Archiepiſcopo S. Seuerinæ, & inſuper vidi Bullas Apoſtolicas in perſona Domini electi epiſcopi Caliponen. coadiutoris Domini epiſcopi Inſulanen. cum futura ſucceſſione vbi inter alia ſunt appoſita hæc verba videlicet, te prædicto Annibali epiſcopo quamdiu idem Annibal epiſcopus eidem eccleſiæ Inſulanen. præfuerit coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem in regimine, & adminiſtratione eccleſiæ Inſulanen. huiuſmodi in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus cum plena facultate omnia, & ſingula quæ ad huiuſmodi coadiutoris officium de iure, vel de conſuetudine quomodolibet pertinerent, & c. hæc recenſui quia in bullis coadiutorum non ſolet exprimi aliqua facultas ſpecialis, ſed abſolute prædicta generalis clauſula. Proſp. de Aug. I. V. D.

13 *Quam iuriſdictionẽ habeat Archiepiſcopus per appellationem, & de eius effectu.*
14 *Abſolutio ad cautelam quæ ſit quando habeat locum, & dari poſſit.*
15 *In quo loco Archiepiſcopus poteſt cognoſcere cauſas appellationum.*
16 *Archiepiſcopus in diœceſibus ſuffraganeorum eis inuitis nihil poteſt regulariter agere niſi in caſibus ſibi a iure conceſſis.*
17 *An de conſenſu partium.*
18 *Quæ ſunt conſideranda ante inhibitionem.*
19 *An per ſuſpicionem ſuffraganei deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*
20 *A quibus decretis hodie admittenda ſit appellatio.*

13 DEc ima octaua auctoritas eſt,† nam Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganei per appellationem in appellantẽ, & appellatum, illoſq; qui ſe ſpontè offerunt liti ſuper illa re de qua eſt quæſtio c. Romana.

Digitized by Google

mana.§.in alium, & ibi Gemi. & Franc. de appellat.in ſexto, & appellatio principaliter operatur duos effectus, vnum ſententiæ ſuſpenſiuum, alium vero iuriſdictionis deuolutiuum. Abb.in rub.& in c.per tuas, nu.2.de ſent.excōmu. Franc.in c.ex parte, de appella.a ſubditis enim epiſcopi ſuffraganei ad Archiepiſcopum appellatur c.per ſingulas, el ſecondo c.conqueſtu.9. q.3.c.1.de offi.lega.c.duo, & c.paſtoralis, de off.ordi.c.dilectis, c.cum cauſam, c.ſolicitudinem, de appella.c. per tuas, de ſent.excom.c.1. de foro comp. in ſexto d.c. Romana, de appella.in ſexto, c. 1.& c. vt litigantes, de offi.ordi.in ſexto, c.venerabilibus, de ſent.excom.in ſexto cū ſimilibus, & nō ad Patriarchā ſi Archiepiſcopus illum habet in ſuperiorem, quia omittitur medium, ſ. Archiepiſcopus. Feli.in c.cum te conſulente, de off.deleg. valet autem conſuetudo appellandi eo omiſſo qua ceſſante valet appellatio, ſi non fuit obiectum. Abb.in rub.de appell.ad Papam autem appellatur omiſſo medio.ca. ad Romanam, 2.q.6.c.antiqua, de priuileg.glo.in d.cap.Romana, in princ. Feli.in d. c.cum te, quia ipſe eſt omnium iudex ordinarius, glo.in d.c.ſi duobus, de appella.de qua appellatione debet Archiepiſcopus certificari.vt non poſſit ſe intromittere. Hoſtien. in c.1. de ſup. negli. præla. in ſexto.de qua ſcientia vide glo.in reg.eum qui ſcit, de reg.iur.in ſexto, nam ſi appellatum ſit ad Papam ab vno, & ab alio ad Archiepiſcopum qui ignorans appellatum fuiſſe ad Papam, ratione cōtumaciȩ excommunicauit, tenet excommunicatio c.ſi duobus, de appell.& ſic nota Archiepiſcopum eſſe legitimum iudicem ſubditorum ſuffraganeorum in cauſa appellationis, & appellatio interiecta ad Papā, quā ignorabat Archiepiſcopus, non habet impedire iuriſdictionem ipſius, cui renunciare poterat appellans. Gemin.in d.c.Romana.§. cum autē, de appella.in ſexto, quod extendit in quolibet ordinario ignorāte fuiſſe appellatum ad ſuperiorem vt non ſuſpendatur eius iuriſdictio Pet. Duena.reg.24.limit.4.per d.c.ſi duobus, & ſciens de appellatione ad Papā, non poteſt Archiepiſcopus tunc ſe intromittere etiam in concernentibus appellationem, niſi appellans appellationi renūciauerit verbo vel facto, vel niſi notorium ſit actum illum eſſe iniuſtum.d.c.ſollicitudinem, de appella. & vide glo.in c.per tuas, in verbo remitti, de ſent. excommu.& per d.c.ſollicitudinem, dicit ibi Card. Alex. nu.4. quod licet regulare ſit Archiepiſcopum in criminibus notorijs habere poteſtatem ſupra ſubditos ſuffraganeorum c.Romana §.notoria, de cenſi.in ſexto, tamen ampliat etiam poſt interpoſitam appellationem ad Papam, & hoc per elegantem deciſionem prædictæ decretalis, de qua per Hoſtien.in c.ex conſcientia, de crim.fal.Antonius Gabriel.lib.2.com.opin.in tit.de appella.conclu.2.

Ampliatur tamen præcedens concluſio, quod nedum in ſpiritualibus, ſed etiam in temporalibus ab epiſcopo ad Archiepiſcopum appellari poſſit Hoſtien.in d.c.Romana.in princ.& in §.debet, & nedum in ciuilibus, ſed etiā in criminalibus; & non ſolum cum proceditur per viam accuſationis, ſed etiam per viam inquiſitionis Abb.in c.licet nu.3. de offi. ordi. an autem in cauſis fidei ab ordinario ad Metropolitanum appellari poſſit vide Fran.Pegna.in 3.par.direc.inquiſi.in ſcholia ſeu adnotatione 42.fol.153.c

Declaratur prædicta concluſio vt per appellationem ſolum deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum quoad partes, non quoad alios ſubditos, & ideo in compulſione aliorum ſubditorum reccurrendum eſt ad epiſcopum.gloſ. & Abb. in capitu. paſtoralis, in princip.numer.12. de offic. ordin. vnde non poteſt Archiepiſcopus compellere ſubditos epiſcopi ad perhibendum teſtimonium niſi aliud de conſuetudine obtineat cap.1. §.neque,vbi gloſſ.in verbo,ſuſcipere,de foro comp.in ſexto, & Hoſtien. in verbo,teſtimonium, dicit neceſſe eſt quòd ordo ſeruetur, vt ſcilicet is qui ordinarius eſt perſonarum primitus requiratur, qui ſi non obedierit puniri poterit, & ſi infra tempus per Metropolitanum congruum aſſignatum hoc non fecerit,eo elapſo ipſe Archiepiſcopus faciet no. in c. Romana. de ſup. neg.præl.in ſexto, ſed iſtud non placet Archidia. qui dicit quòd licet tunc poſſit compellere ſuffraganeum,non tamen ſubditum ipſius; & ita Io.And. reſidet.Imo.tamen in d.§. neq; dicit quod fortè poſſet dici illud procedere quando eſt negligens in termino à iure ſtatuto,ſecus in termino per Archiepiſcopũ ſtatuto ne alias aperiatur via malitijs c.quanto,in fi.de diuor.ſecundum eum:deciſio autem huius articuli dependet à notatis in d.c. Romana, quia ſi teneatur opinio quod negligentia epiſcopi deuoluat iuriſdictionem ad Archiepiſcopum,procedit opinio Hoſtien. Si vero teneatur opinio contraria,procedit opinio Archi.& ita nihil affirmando tranſeunt Gemin. & Franc.in d.§.neque.de qua quæſtione dicam infra.

Id autem quod diximus de effectu appellationis,limita vt per appellationem non ſuſpendatur exequutio,ſi appelletur ab excommunicatione, vel ab alia ſententia cenſuræ eccleſiaſticæ, nam tunc cauſa tantum tranfertur ad ſuperiorem c.paſtoralis §.verum,vbi Abb.aſſignat duodecim rationes.de appell.c.ad reprimendam,& ibi glo.in verbo conqueſtus, de offi.ordi.ca. is cui,de ſen.excommu.in ſexto (ſecus eſt in appellatione a declaratione excommunicationis,vt dicam infra ſub nu. 20.) & poteſt Archiepiſcopus aliquando abſoluere ad cautelam c.per tuas,de ſen.excom.c.ſolet,& c.venerabilibus,eo.tit.in ſexto,& de abſolutione ad cautelam etiam habetur in c. ad præſentiam,de appell.in c.veniens,el 2.in fi.de teſti.in c. Apoſtolicæ,de excep.c.cum deſideres §.1.& c.venerabilibus,de ſent.excom.& in c.pra ſenti.
14 eo.tit.in ſexto,† eſt autem abſolutio ad cautelam vera ſeu putatiua ab eccleſiaſtica cenſura liberatio Io.And.in d.c.ſolet,nu.12.qui poſt Inno.Hoſt. & Io.Mon.ibi longe diffuſius tractar hanc materiam abſolutionis ad cautelam per modum ſummæ,ex cuius,& aliorum dictis ad intelligentiam terminorũ has breues concluſiones delegimus. Abſolutionem.ſ.ad cautelam nõ habere locum niſi in ſent.excom.lata ab homine, & à cenſuris latis in homines, quia illæ poſſunt eſſe nullæ,& iniuſtæ,in ſententijs vero latis à canone, & à iure de quibus non dubitatur quòd ſint iniuſtæ, iſta abſolutio locum non habet,& hoc niſi occurrat dubium facti,vel probabile dubium iuris, ſecundũ Io.And.quem ſequuntur cæteri doc.quorum dicta reaſſumit Franc. in d.ca. ſolet in 1.nota.& col.3.& ſequitur Felin.in d.c.Apoſtolicæ num. 20.de excep.Bott.de ſyno.par.2.ar.1.concl. 13.nu. 112.vbi etiam tenet quod ſicut

abſolutio

Digitized by Google

abſolutio ad cautelam,non habet locum incenſuris latis per canones,ita nec in cenſuris ſtatutorum ſynodalium, idque colligitur etiam ex præallegatis iuribus loquentibus de abſolutione ad cautelam,quæ loquuntur in cenſuris latis ab homine, & excommunicatio nunquam fertur ab homine niſi propter contumaciam. Abb.in c.qua fronte,nu.11.de appellatio.in rub.de ſen. exc.& in c.2.de rap.

Secunda concluſio eſt, quod quando ex quacunque cauſa allegatur nullitas ſententiæ,habet locum iſta abſolutio ad cautelam, & hæc opinio eſt cõmunior,& verior,& communiter tenetur .dicit Abb.in d.c.Apoſtolicæ,ſub nu.10.de exceptio.& ideo ſi ſententia cenſuræ dicatur iniuſta,tunc non debet peti abſolutio ad cautelam,ſed ſimpliciter ex quo eſt ligatus,cum ſiue iuſta, vel iniuſta ligat.idem quando ſententia eſſet æqua,& iuſta,ita ex dictis doctorum concludit Franc.in d.cap ſolet col.4.ver.5.quærit,habet ergo locum in omni caſu quo dubitatur de nullitate. Franc.in d.c.ſolet in 3.no.Sed ſi conſtat eam eſſe nullam,tunc debet ſtatim pronunciari nulla,nec fiet iſta abſolutio ad cautelam .Card.Alex.in c.quoties.2.q.6.à ſententia itaque iniuſta non datur abſolutio ad cautelam,quia fatetur ſe ligatum,ideo habet neceſſe petere directe abſolutionem, & non ad cautelam. Gemi.in d.c. ſolet. nu.7.caſus in quibus excommunicatio eſt nulla,enumerat glo. in c. in præſenti,de ſent.excom.in ſexto,& quæ dicatur iniuſta, & nulla, vide glo.in c. ſacro,eo.tit. in antiquis, Abb. in c. ab excommunicato, de reſcrip. Nau. in Man.confeſſ.c.27.ſub nu.2.

Tertia concluſio eſt,quod qui non poteſt directam abſolutionem impendere,non poteſt nec illam quæ fit ad cautelam. Franc.in d.c.ſolet.col.1.

Quarta concluſio eſt quod abſolutio ad cautelam eſt ex gratia, nam de iure eſſet vt primo conſtaret de ueritate cauſæ quam fieret abſolutio, ideo eſt in arbitrio ſuperioris, qui poterit eam concedere, & denegare ſecundum coniecturas occurrentes,et concludunt Inno. Hoſtien.& Io.And.in d.c. ſolet vbi Franc.in 2.nota.

Quinta concluſio eſt,quod quando fit hæc abſolutio ad cautelam, requiritur citatio illius cuius intereſt, niſi periculum eſſet in mora; & debet fieri abſolutio cum cautione de parendo mandatis,ſi apparebit eum iuſte excommunicatum,cum enim hæc abſolutio fiat ſolum in dubio, tale dubium poſtea per probationes certificabitur, per quas patebit an abſolutio habeatur pro putatiua,& imginaria,quod erit cum patebit non fuiſſe ligatum,an vera ſi apparebit illum iuſte ligatum, vnde non bene eſſet in hunc caſum prouiſum aduerſario, ſi non cauiſſet, debet etiam præſtari iuramentum ſecundum Io. And. cuius dicta reaſſumit Franc.in d.c.ſolet,col.4.ver.6. quærit,& notat unam regulã quod vbicunq; pars poteſt impedire ne actus fiat, ſemper requiritur citatio.facit quod notatur.3.q.9.c.omnia, quare autẽ iſta abſolutio dicatur,& fiat ad cautelam,vide Abb.in d.c. Apoſtolicæ,nu.10. de except.referẽtem Hoſtien.& Io.And.in d.c.ſolet vbi gl.in verbo opponat, dicit quod propter peccatum,& propter excommunicationem facilius quis moritur gl.in ca.epiſcopi 11.q.3.Silua nup.lib.6.ſub nu.58.Oliua ſuper ri-

Digitized by Google

tu 18.cur. Archiep. Neap.& proprie dicitur abſolutio quando fit à cenſura iuſta vel ad cautelam,ſed vbi eſt cenſura iniuſta,vocatur proprie relaxatio, licet reſpectu ſuſpenſionis iura vtantur verbo relaxationis. Felin.in d. capi. Apoſtolicæ,in princ.qui a nu.17.vſque ad finem dictis per Io.And. in d.ca. ſolet,circa abſolutionem ad cautelam multa ſatis notabilia addidit.

Sexta concluſio eſt,quòd abſolutio ad cautelam poteſt fieri etiam antequam iudex de veritate cauſæ cognoſcere incipiat cap.venerabilibus §. ſed ſi ex cauſa,& ibi Franc. de ſent.exco.in ſexto,plus ergo poteſtatis habent Archiepiſcopi in hac abſolutione ad cautelam quã in inhibitione quam facere non poſſunt,niſi prius incipiant cognoſcere de veritate cauſæ appellationis ante diffinitiuam.glo.fi.in d c.venerabilibus.

Septima concluſio eſt ſecundum Card. Alex.in cap.ſolitudinem,num.4. de appella.qui ex eo tex.notat quod in omni caſu in quo nulla cauſæ cognitio requireretur, tunc inferior pendente appellatione coram ſuperiore poteſt adiri, & infert ſatis notabiliter quod cum abſolutio ad cautelam poſſit impẽdi præſtita cautione abſque cauſæ cognitione, pendente appellatione coram Papa a facto epiſcopi,poterit excommunicatus ab epiſcopo petere ab Archiepiſcopo ad cautelam abſolui ab excommunicatione non obſtante quod interpoſuerit appellationem ad Papam.

Octaua concluſio eſt,quod non ſolum fit abſolutio ad cautelam quando quis principaliter appellat ut ſupra dixi, ſed etiam quando contra aliquem teſtem poſſet opponi exceptio excommunicationis vt repellatur a teſtimonio,tunc iudex poteſt abſoluere ad cautelam teſtes,quando tamen aliter veritas haberi non poteſt,niſi ſit tale genus excommunicationis cuius abſolutio reſeruaretur Papæ,& durabit durante eius depoſitione c.veniẽs l.2. in fi. & ibi glo.Io.Andr.& doc.de teſti.ſicut,& abſolutio eligere debemus d. cap. Apoſtolicæ, de excep. & poteſt fieri tunc a quocunq; iudice cauſæ Feli. in c. paſtoralis,nume.13. de off.ordi. tales enim abſolutiones prouident negotijs quibus functis reuiuiſcit ſententia,& procedit quando excipitur de excommunicatione in uim dilatoriȩ,ſecus in uim peremptoriæ,nam tũc non fieret abſolutio ad cautelam, Franc.in d.c.ſolet,colum.2.& 5.ver.8.quærit,qui ita dicit poſt Archi. & Io.And.in cap.1.nu.2.& Gemi.nu.10.de excep.in ſexto,quȩ omnia notabilia ſunt, quia multi errant in iſta abſolutione ad cautelã
d dicit Card.Alex.in c.quoties,2.q.6.fit etiam abſolutio ad cautelam extra caſum excommunicationis propter ambiguum duplicitatis,glo.in cap.fi.de his qui fi.occid.& in verbo bonum,& in c.ſignificaſti,in verbo ad cautelam,de hom.de pænitentia ad cautelam legitur in c.ſignificaſti,el.2.de homi.gloſſ. in c.perpendimus,de ſent.excom.de venia ad cautelam in c.exhibita,eo.ti.c. 2.& 3.& ibi glo.fin.de cleri.percuſ. & quicunq; abſoluitur ſaltim ad cautelam ſemper obtineat literas abſolutionis.glo.in ca.propoſuit in verbo de abſolutione,de cleri.exc.miſ. & de iuramento ad cautelam gloſſ. in cap. ſuper eo,de ſent.excom.Sed redeundo ad appellationis materiam quatenus ad Metropolitanum attinet,quæro de loco iudicii in cauſis appellationum tractan-
15 dis. Reſp. conſtitutione Bonifacij octaui eſſe cautum † ne Archiepiſcopus

cauſas

cauſas quæ per appellationem, vel alias iure Metropolitico deferuntur ad ipſum alibi quam in ſua propria ciuitate, vel diœceſi, aut in eis in quibus appellatum extitit, vel cauſæ ipſæ conſiſtere dignoſcuntur audiat, vel etiam audiẽdas committat niſi ſibi aliud de conſuetudine competat in hac parte c. vt litigantes, de offic. ordi. in ſexto, ex quo text. notat ibi Gemin. caſum in quo Archiepiſcopus poteſt locare ſedem, & de cauſa cognoſcere in diœceſibus ſuffraganeorum ſuorum, nam Metropolitanis ne ſuorum ſuffraganeorum ingrediantur diœceſes, ut in eis auctoritate propria iudicent, diſponãt aliquid ve aliud agant, canonica prohibent inſtituta, dicitur in cap. 1. de off. ordi. in
16 ſexto. ſuper quo tex. exorditur Hoſtien. † quod Archiepiſcopus in diœceſib. ſuffraganeorum ſuorum nihil poteſt inuitis ſuffraganeis regulariter agere, eſt tex. in c. ſicut vnire, de exceſ. præl. facit etiam tex. in c. paſtoralis, in princ. de offi. ordi. & c. duo eo. tit. & ca. 1. de ſupplen. negl. pręla. in ſexto, vbi etiam Hoſtien. dicit quod prohibitum eſt Archiepiſcopis, ut in diœceſibus ſuorum ſuffraganeorum aliquid exerceant, ſed ſuis terminis ſint contenti, cap. nullus primas. 9. q. 2. & ideo in nulla debent ſe intromittere, niſi in caſibus a iure conceſſis, & Hoſtien. in d. c. 1. de ſup. negl. præla. in ſexto, refert decem & octo caſus, alias debet regulariter Metropolitanus abſtinere per d. ca. paſtoralis, & capit. ſicut, & eoſdem etiam caſus refert in ſumma de offic. ordi. ſub num. 7. Archiepiſcopus inſuper non poteſt in diœceſi ſuffraganei conſtituere officiales, qui de cauſis ad eam per appellationem deuoluendis, cognoſcãt niſi de conſuetudine habeat, licèt poſſit delegare cauſas in diœceſi epiſcopi ſibi per appellationem deuolutas d. c. 1. de off. ordi. in ſexto, & Metropolitani geſta in diœceſi ſuffraganei in caſibus qui non ſunt in iure expreſſi, ſunt nulla. gloſ. in ca. per ſingulas el. 2. 9. q. 3. Card. Alex. in d. c. nullus Primas, & facit regula ea quæ, de reg. iur. in ſexto, & ibi gloſſ. Item quæro pro declara-
17 tione proximè dictis quid ſi adeſſet conſenſus partium. Reſp. † quod Archiepiſcopus vel eius officialis de cauſis clericorum, tanquam iudices, abſq; diœceſanarum ſuorum voluntate non cognoſcunt, quando tamen non fuit appellatum, & ſi in ipſos ijdem clerici de facto conſentiant d. c. 1. in prin. de foro comp. in ſexto vbi Gemi. notat quod Archiepiſcopus non poteſt adiri per viam querelæ per ſubditos ſuffraganei ſui niſi ipſe conſentiat, & ſic patet quod de iure canonico clerici non poſſunt prorogare iuriſdictionem non ſui iudicis etiam eccleſiaſtici ſuo iudice non conſentiente ca. ſignificaſti, de fo. cõp. & conſenſus debet eſſe epiſcopi. & non eius officialis generalis Gemi. in d. ca. 1. nu. 2. & nouem concurrere debent, vt conſenſus clerici teneat Hoſtien. in d. c. 1. in verbo de facto, de fo. comp. in ſexto. Inter ſubditos ergo epiſcopi citra remedium appellationis non poteſt Archiepiſcopus regulariter aliquid diffinire. Abb. in c. ſollicitudinem, num. 5. de appell. & ſi Vicarius epiſcopi detulit appellationi non deferendæ, non præiudicatur iuriſdictioni epiſcopi. Iacob. Sbroz. in tract. de off. Vic. lib. 2. q. 204. Vlterius quæro, quæ
18 nam cauſæ cognitio requiratur antequam inhibeatur. Reſp. quod † Archiepiſcopus antequam ſuffraganeo inhibeat plura conſiderare debet, & primo an cognitio cauſæ appellationis ad ipſum pertineat, nam ab inferioribus prę-

laus

latis epiſcopo ſubiectis non facientibus idem conſiſtorium cum eo non appellabitur ad Archiepiſcopum, ſed ad epiſcopum, niſi aliud de conſuetudine eſſet c. Romana §. ab Archidiaconis. de appella. in ſexto, vbi Franc. poſt Io. Andr. & Gemi. limitat duodecim modis inter quos ſi non opponeretur exceptio, quia tunc valet appellatio omiſſo medio, Rebuff. in tract. concordatorum in rub. de friuolis appell. vbi de prædictis limitationibus. Item in cauſis in quibus epiſcopus iuriſdictionem temporalem habet appellatur ad Archiepiſcopum niſi ex conſuetudine, aut priuilegio, aut alio iure ſpeciali ſit appellandum ad alium d. c. Romana §. debet, de appell. in ſexto Capi deciſ. 137. nu. 12. & dictis ibi per Gemi. & Franc. adde Mari. Frec. in tract. de ſub feud. lib. 1. ſub. titu. de orig. Baro. q. 11. & lib. 2. titu. de differen. feud. quater. ſub nu. 34. fol. 142.

Similiter reſpectu appellationis interponendæ eſt differentia an epiſcopus habet delegatam, vel ordinariam iuriſdictionem, nam ſi habet ordinariam, appellabitur ad Archiepiſcopum d. c. Romana, ſed ſi delegatam, ad delegantem, & epiſcopus tunquam delegatus Papæ maior eſt Archiepiſcopo quo ad illum articulum, vt in c. ſane de off. deleg. ca. paſtoralis §. præterea, de offic. ordi. ergo non debet appellari ad minorem. Abb. in cap. ad abolendam, ſub num. 15. de hæreti.

Item ſi Papa mandat epiſcopo, id quod poteſtate ordinaria poteſt facere, non derogatur quin ab epiſcopo ad ſedem Metropolitanam appellari poſſit c. licet, de offic. ordi. quia tunc dicitur potius excitata iuriſdictio ordinaria ſecundum Doct. ibi & præcipuè Feli. qui declarant & ponunt caſus, quomodo poſſit cognoſci, quando videatur dari delegata iuriſdictio, vel excitari, & vide eundem Feli. in rub. de offic. deleg. Iaſ. & Dec. in l. & ſi prætor. ff. de offi. eius, & ab habente vtramq; poteſtatem ordinariam, & delegatam ad quem appellabitur vide Felin. poſt Abb. & alios in ca. cum ex officij de præſcript. Item appellari poteſt a iudice in commiſſis arbitrio ſuo ſi partem ledit, aut grauat glo. in c. ſuper his de accuſa. & in c. Romana. §. quod ſi obijciatur in verbo minus legitima, de appell. in ſexto, glo. & Bart. l. ſi qua pœna ff. de verbo. ſigni. & vide Card. Alex. qui refert opiniones contrarias, & concordiam in rubr. de appell. & Feli. in c. cum ſpeciali, & in c. ex ratione eo. tit. amplia iſtam concluſionem, & limita vt per Feli. notabiliter in d. ca. ſuper his, a nu. 7. vſq; 14. de accuſa.

Secundo principaliter Archiepiſcopus antequam ſuffraganeo inhibeat, conſiderare debet an per appellationem ſit deuolutum negotium, & cauſa, & an appellatio ſit legitime interpoſita, nam aut appellatur ante ſententiam diffinitiuam, & tunc vt poſſit inhiberi, debet appellans exprimere probabilem, ſeu legitimam cauſam grauaminis, & quod fuerit appellatum infra decem dies, & antequam fieret fides iudex ad quem, non poteſt procedere, nec inhibere. vnde cauti appellantes portant ſententiam diffinitiuam, vel interloquutoriam, & ipſam appellationem vt per iſta ſimul appareat eſſe appellatum infra decem dies, infra quem terminum in dubio nõ præſumitur appellatum niſi probetur, & ſic ante non eſt fundata iuriſdictio iudicis ad quem,

Item

Digitized by Google

Item debet citari appellatus cum termino ad opponendum contra appellationem,& ſi opponitur;quod cauſa in eo expreſſa non ſit legitima vel vera, tunc ſi conſtat iudici ad quem quod per appellationem ſit ad eum deuoluta cauſa,vt quia cõſtat eſſe appellatum infra legitima tempora, & quod cauſa ſit legitima,debet tunc admittere appellationem ex cauſa legitima interpoſitam,& deinde debet incipere cognoſcere de veritate cauſæ,& his præcedẽtibus ſtatim poteſt inhibere, & non antea,vt hæc omnia colliguntur ex text. in d c. Romana §.cum autem §.ſi verò & §.quod ſi obijciatur,& ibi Io. An. Gemi.& Frãc.ex quibus iuribus dicit Franc.in d.§.quod ſi obijciatur. quod habetur practica,quæ debet ſeruari in appellatione ab interlocutoria per ipſum iudicem antequã inhibeat. Car. Alex.ſeu Præpo.in c.vt debitus honor. de appell.dicit decem eſſe neceſſaria in appellatione ab interloqutoria, quæ etiam refert Rebuff.in tract.concordatorum in rub.de friuolis appell. Si verò appellatur à diffinitiua,tunc debet primo conſtare eſſe appellatum infra decem dies,& ſtatim poterit inhibere etiam ſi cauſa non ſit expreſſa vt not. Franc.poſt Gemi.& cæteros doc.in d.§.quod ſi obijciatur,tamẽ hoc fallit,ſi dicatur eſſe appellatum in caſu à iure prohibito, quia tũc debet cognoſci de legitimitate ipſius appellationis ſeparatim ab articulo cauſæ principalis d.c. Romana §.ſi autem.vbi Franc.etiam notat quòd licet in appellatione ab interloquutoria iudex ad quem nõ poſſit inhibere antequam appellationem, vt legitimam admiſerit, & inceperit cognoſcere de veritate cauſæ in appellatione expreſſæ,vt in d.§.quod ſi.tamen ſi appellatur in caſibus in quibus allegatur appellari non poſſe,poterit inhibere ſtatim ad cognoſcendum , an appellatio ſit recipienda vel non,& ſic antequam appellatio ſit admiſſa per d.§.ſi autem.& hæc quãdo allegatur quod appellatio ſit interpoſita in caſu à iure prohibito,& tamen de hoc nõ conſtat,quia ſi de hoc conſtaret,tunc iudex à quo & ad quem ipſam recipere non debet. Sed illud nota quod antequam procedatur in iudicio ſuper appellatione ſemper ſunt citandæ partes etiam ſi agatur de appellatione à diffinitiua, vnde ſequitur quòd per iudicẽ ad quem debet aſſignari terminus ad opponendum contra appellationem antequam procedatur vlterius etiam ſi ſit appellatum à diffinitiua. notat Franc.ex d.cap.Romana §.ſi vero,& ex dictis iuribus,etiã colligitur, atque notatur quod ipſe iudex ad quẽ cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio,& an appellatio ſit admittenda vel non,& ideo quantũcunq; iudex à quo non admiſerit appellationem,tamen vtrum appellatio ſit admittenda,vel non , ſpectat ad iudicem ad quem Franc.in d.§.ſi autem, quis vero exequatur ſententiam a qua eſt appellatum,latiſſime proſequitur idem Fran.in d.§.cum autẽ. appellans ergo ante diffinitiuam debet exprimere cauſas grauaminis nominatim & illas,& nõ alias proſequi,& iuſtificari ex eiſdem actis.c.vt debitus, & ibi Abb.num.2.de appella.clem.appellanti ad appell.& non exprimens cauſã reputabitur non appellans Hoſtien.in d.c. Romana.§. cum autem per text. in c.cordi nobis,de appell.in ſexto,ita etiam appellans ab excommunicatione tenetur exprimere cauſam Abb.in c.ſacro num.5.de ſent.excomu. & ex quo Archiepiſcopus pronũciauerit,& legitimè cognouerit,ſtatim debet cau

ſam

ſam ad ſuffraganeum remittere d.c. Romana.§.fin.& ibi Franc.non tamen
debet Archiepiſcopus cauſam ad ſuffraganeum remittere appellatione ad-
huc nõ iuſtificata,niſi de conſenſu partium c.accepta,de appell. & ſi per iu
dicem à quo grauaretur in alio,poteſt iterum pars adire Archiepiſcopũ, &
appellare.c.dilectæ nobis,de appell.Si tamen iudex à quo appellationem fri
uolam admiſit appellationi deferens,tunc totius cauſæ deciſio deuoluta eſt
ad ſuperiorem.c.cum appellationibus,eo.tit.in ſexto, & per appellationem
ante diffinitiuam ante inhibitionem non ſunt ligatæ manus iudicis, ſecus
per appellationem à diffinitiua c.non ſolum,de appella.in ſexto.

Archiepiſcopus etiam non prius ante diffinitiuam appellationem admit-
tere debet quam ei conſtiterit eam interpoſitam fuiſſe vel à grauamine, vel
19 iniuſta condemnatione c.cum in eccleſia,de appella. † ideoq. ſi appellatur
propter ſuſpitionem epiſcopi ſuffraganei, non debet appellans audiri, niſi
prius Archiepiſcopo conſtet coram ſuffraganeo fuiſſe propoſitam recuſa-
tionem c.cum ſpeciali c.ſecundo requiris §.fin. eod.tit. eaq; eſt ratio quare
ſuſpicio non ſufficit, quia ſuſpicio habet a iure ſuum remedium recuſatio-
nis vt in dictis iuribus,nã licet cauſa ſuſpicionis ſit contra eum, non tamen
ſequitur quod grauet,iudex enim ſuſpectus bene poſſet procedere in cauſa,
ita quod nullam partem grauaret,& appellatio non habet locum niſi a gra-
uamine d.c.vt debitus,ac ſtulte faceret recuſans proſequendo appellationẽ
quando poſt recuſationem non proceſſit: volens ergo recedere à iudice or-
dinario,vel delegato ſuſpecto, oportet quod proponat recuſationem, nam
quantumcumq; ſuſpectus niſi recuſetur,eſt iudex, & poteſt procedere. Car.
Alex.in c.poſtremo nu.5.de appe.& tunc ſi iudex recuſatus cauſas recuſa-
tionis non admittit,patens eſt quod in hoc grauat,& ab hoc grauamine po-
teſt appellari.cap.ſuper quibuſdam.§.fi.de off.deleg.& hoc verum niſi cau-
ſa recuſationis eſſet euidenter fruſtratoria,vel notorie falſa. ita concludunt
in d.cap.cum ſpeciali in princ.Inno.ſub num.1.& 6. Io.And.col.1.Ant.de
But.num.8.Ancha.nu.1.Bellame.nu.3.Abb.num.6.Franc. & Card.Alex.
nu.11.Idem Card.melius quam alij in c.quoties epiſcopi.2.q.6.& quod re-
cuſatione propoſita non poſſit à iudice recedi donec admiſerit vel non, cau-
ſam recuſationis niſi per viam appellationis.Bellam.in d.c.cum ſpeciali nu.
16.vera ratio prædictorum ea eſt quia per ſuſpicionem ordinarius iuriſdi-
ctionem non amittit,& remanet iudex etiam poſt pronunciationem factam
ſuper ſuſpicione Franc. in c. iudex in 3.nota. de off.delega.in ſexto.recuſa-
tio enim ob ſuſpitionem perſonam concernit non iuriſdictionem recuſati;
idem Franc.poſt Pet.de Ancha.in c.ſi contra vnum,eod. tit in ſexto. ſuſpi-
tio namq. perſonam ſigillat,iuriſdictionem autem non tollit. Mari. Frec. in
tract.de ſubfeu.lib.2.in tit.de differen.feud.quater.nu.37.fol.143.ratio ra-
tionis eſt,quia ordinarius habet iuriſdictionem generalem, & licet propter
ſuſpitionem non habeat exercitium illius cauſæ, tamen iuriſdictionem ha-
bet,& poterit delegare reſpectu ordinariæ,& generalis poteſtatis quam ha-
bet in committendo neutri parti ſuſpecto maximè de partium conſenſu nul
la contra eum poterit oriri ſuſpitio,ſecus autem eſt in delegato qui nihil ha-

Digitized by Google

bet iure proprio, ſed iure delegantis, & iuriſdictionem non efficaciter, ſed eligibilem cui Papa non intendebat cauſam committere, ſi ſciuiſſet ſuſpitionem, & hæc eſt ratio quare poſtquam eſt pronunciatum ſuper recuſatione, deſinit eſſe iudex, vt nec etiam de conſenſu partium poſſit exercere d. ca. iudex de off. deleg. in ſexto. vnde in articulo in quo ceſſat ſuſpitio, ordinarius vtitur iuriſdictione delegando non ſuſpecto, & exequendo ſententiam delegati ab eo, cum tantum ſit excluſus reſpectu cognoſcendi Abb. in c. ſi quis contra clericum nu. 1. 6. 7. 11. 16. 18. 26. vſq; 28. de foro comp. Capic. deciſ. 137. nu. 10. Quæro an poſſit recedi à iudice per appellationem ſine ſuſpitionis propoſitione coram eo. Reſp. quod non, etiam ſi ſuſpitio eſſet notoria, quia licet notorium excuſet a probatione, non tamen excuſat a propoſitione ſuſpitionis coram eo, niſi ſuſpitio non concerneret perſonam iudicis, ſed locum, vt quia citatur ad locum notoriè non tutum, & tunc poteſt recedi à iudice appellando etiam ſine grauaminis propoſitione Cardi. Alex. in d. c. quoties epiſcopi 2. q. 6. vbi Gemi. & vide Franc. in c. ex parte, de appel. nam & ſi notorietas alicuius iuris mihi competentis releuet me ab onere probandi, non tamen releuat ab onere allegandi, & non allegando nihil prodeſt notorietas glo. in clem. appellanti, in verbo alias, de appellat. Item quæro ſi recuſatus ſuſpectus ex cauſa rationabili, procedat poſt recuſationē ad vlteriora in cauſa non obſeruata forma d. c. cum ſpeciali, & appellatur an recuſans teneatur probare cauſas ſuſpitionis. Reſpondet Inno. in d. c. cū ſpeciali num. 6. quod ab ordinario legitimè appellatur ſi arbitros non elegerit etiam ſi cauſæ ſuſpitionis non probarentur: finita autem cauſa appellationis, quæ eſt vt caſſetur quicquid factum eſt contra eam, non oportet proſequi cauſam recuſationis, quia ſola appellatio ad hoc ſufficit c. interpoſita de appell. Io. And. ibidem ſequendo Inno. dicit quod aut recuſans vult proſequi cauſas recuſationis, & tunc oportet eas probare, ſi vero cauſam appellationis, & tunc nihil habet neceſſe probare, de veritate cauſarum recuſationis Ant. de Bu. ſimiliter dicit ſub nu. 5. & Imo. eo enim ipſo quod iudex procedit poſt appellationem, & recuſationem grauat partem, ita quod ſatis ex hoc dicatur iuſtificata, & probata veritas cauſarum grauaminis, & appellationis licet recuſans non obtulerit coram eo incontinenti ſe probare, cum coram iudice recuſato non debeat fieri probatio, ſed coram arbitris d. c. cum ſpeciali in princ. vbi per Franc. contra Butr. Præterea quæro quid ſi reprobaretur appellatio an poſſit proſequi cauſas recuſationis. Reſp. quòd ſic, vt dicunt Inno. & Ioan. And. in d. c. cum ſpeciali. Quæro quis compellit arbitros. Reſp. ꝙ iudex recuſatus cōpellit arbitros ad finiēda cauſam recuſationis c. ſuſpitionis, de off. deleg. & ipſe aſſignat terminū arbitris d. c. cum ſpeciali, & c. legitima, de appellat. in ſexto. Item quæro à delegato recuſati ad quē appellabitur. Reſp. ꝙ à delegato iudicis ordinarij recuſati appellatur ad ipſum ordinarium recuſatum non vt cauſam diſcutiat, ſed vt alteri diſcutiendā, & finiendam committat ita concludit Abb. in c. ſi quis contra clericum ſub nu. 31. de foro comp. contra Hoſtien. Specul. Io. Andr. & alios tenentes ad Archiepiſcopum eſſe appellandum quorum opinionem communem eſſe dicit

Carau.

Carau.ſuper ritibus Magnæ Cur.Vic.in rito 265.nu.37. Vlterius quæro an ſuſpicio epiſcopi tangat Vicarium. Reſp. quod epiſcopo certa ratione ſuſpecto, recuſari poteſt eius Vicarius, quamuis contra Vicarium nulla adſit ſuſpitio c. inſinuante, vbi Abb. nu. 2. de offic. deleg. Cap. deci. 137. nu. 9. non ſic è contra, nam ſuſpecto Vicario epiſcopi, vel delegato ab epiſcopo non cenſetur ſuſpectus ipſe epiſcopus, coram quo cauſa ſuſpitionis cognoſci debet c. ſi contra vnum, de offic. dele. in ſexto: quando tamen principaliter, & ex certa cauſa recuſatur, ſecus autem ſi cauſa ſuſpitionis cõcernat epiſcopum pariter & vicarium, vel delegatum, quia tunc coram arbitris talis cauſa tractabitur Franc. in d. c. ſi contra vnum. Deci. in c. 1. nu. 70. de iud. in 2. lect. & quid ſi in cauſa commiſſa vicario epiſcopus nullam habeat poteſtatem, quia delegatus, & tali caſu ſeparatum eſt auditorium epiſcopi, & vicarij Deciſ. in cap. quoniam Abbas nu. 62. de off. delega. an tunc ſuſpecto epiſcopo cenſeatur ſuſpectus vicarius. Reſp. quòd ex ſequenti patet ſolutio. Quæro an Archiepiſcopo ſuſpecto cenſeatur etiã ſuſpectus eius ſuffraganeus. Reſp. quòd ſic per c. accedens, vt lite non conteſt. & rationem aſſignat gloſ. in c. cum in iuuentute, de purg. cano. Deinde quæro an epiſcopus recuſatus poſſit remittere cauſam ad Archiepiſcopum. Reſp. quod epiſcopus recuſatus poteſt remittere cauſam ad Archiepiſcopum, & ſic aliter quam per appellationem Archiepiſcopus qui non poteſt adiri per quærelam, poteſt tamen in cauſa ſubditorum ſui ſuffraganei cognoſcere, ſcilicet in caſu recuſationis inferiore remittente d. cap. cũ ſpeciali, de appellat. in quo text. hoc expreſſe notat Abb. nu. 5. Fran. in vlti. no. & Car. Alex. nu. 10. & ſic epiſcopo recuſato Archiepiſcopus in iuriſdictione nõ ſuccedit Abb. in c. ſi quis contra clericũ nu. 7. de fo. comp. ita vt nec etiam de cauſis recuſationis poſſit cognoſcere cũ appellandi cauſa non ſit legitima non ſubſiſtente grauamine, ſicq; inhibitioni locus non erit, ſi tamen epiſcopus non vult remittere, procedendum erit iuxta formam d. c. cum ſpeciali. Signatura autem Sanctiſſimi D. N. Papæ iuſta, ſeu legitima cauſa ſubſiſtente tam iudicibus Roma. Curiæ, quam extra eam conſueuit dare adiunctum vt nouiſſime poſt alios refert Mandoſius in praxi commiſſionum ſuper commiſſione deputationis adiũcti, in verbo adiunctũ, fol. 60. de qua adiuncti deputatione vide Abb. in d. c. ſi quis cõtra clericum, & in c. licet ex ſuſcepto nu. 16. de foro comp. & auth. ſi vero C. de iudi. Cap. deciſ. 137.

Deniq. in admittendis appellationibus, & cõcedendis inhibitionibus ſeruanda eſt forma, & tenor ſacrarum Conſtitutionum præſertim Inn. 4. in d. c. Romana, de appell. in ſexto, quacunq; cõſuetudine etiam immemorabili, aut ſtilo, vel priuilegio in contrarium non obſtantibus, aliter inhibitiones & proceſſus, & inde ſequuta ſunt ipſo iure nulla ex dec. Cõc. Trid. ſeſſ. 22. c. 7. in qua decretali diffinit Papa in quantum iuriſdictio Archiepiſcopalis ſe extendat quò ad ſubditos ſuffraganeorum vt inquit Hoſt. in c. 1. de ſupp. neglig. præl. in 6. quã decretalem ſi iudices appellationum præ oculis haberẽt non ſic paſſim inhibitoriales concederẽt, nam ſua vnicuique epiſcopo iuriſdictio ſeruari debet c. peruenit 11. q. 1. ca. 2. de religio. domi. glo. fin. in c. ſicut

cut

cut olim,de accuſat.in cap.dilecti filij,de priuileg.& in c.fin.de confir. vtil. vel inutil.epiſcopus enim inſolidum eſt iudex in ſua diœceſi, & cuncta debent deferri prius ad ipſum cap.vlt.de offic.Archi. & ipſe omnem cauſam ſibi competentem debet adire in ſua diœceſi c.de perſona vbi Card. Alexa. 11.q.1.& habet iuriſdictionem vniuerſalem in tota diœceſi cap.conquerente,de off.ord.Gemi.in d.c.Romana,§.Archidiaconis,facit text.in cap.1. de iudi.loquitur d.inſignis decretalis de Archiepiſcopo Rhemenſi, facit ius quoad omnes,qui dedit cauſam determinandi multas lites cum ſuffraganeis vt patet ex decretalibus ſexti in c.1. de ſupple.negl.prælat.in c.1.de off. ordi.c.1.de foro comp.d.c.Romana,de appell.cap.1.de pęnis,c. Romana,de ſent.exc.c.1.de pęn.& remiſ.& quid ei ſcripſit Nicolaus Papa quando carcerauit epiſcopum habes in c.arguta,2.q.6.

Poſt Con.Lateran.ſub Leone 10.& Bullam Pij.4.fol.678.in bullario & infra in verbo Reſidentia incip.de ſalute ſuperuenit Conc. Trid.ſeſſ.24.ca-
20 pi.20.de refo.generali,& ſeſſ.13.c.1.de refor.ex quib. patet † appellationē eſſe admittendam,& inhibendum in infraſcriptis caſibus.

Primo a diffinitiua d.c.20.

Secundo ab habente vim diffinitiuæ.d.c.20.

Tertio à grauamine quod per appellationem à diffinitiua reparari non poteſt d.c.1.& d.c.20.

Quarto quando ab ipſa diffinitiua appellari non poteſt d.c.1.

Declarat hos terminos Oldrad.conſil.20.Abb.& Felin. in rub. de ſente. & re iudic.Alex. Iaſ. & Doct. in rub.& in l.quod iuſſit, ff.eod. Maranta in ult.par.4 pecu.vbi poſt Specul.in tit.de appell. refert 45.caſus in quib. non poteſt appellari à diffinitiua,& tamen poteſt ante diffinitiuam ab interloquutorijs appellari, quia grauamen non ſperatur poſſe reparari per appellationem à diffinitiua,& ſi interloquutoria non habeat vim diffinitiuæ, & tunc quando fuit appellatum à diffinitiua poteſt inhiberi iudici à quo, ne ſētentia mādetur exequutioni, antequam iudex ad quem cognoſcere cęperit. vtrum ſit recipienda appellatio d.c.Romana.§.ſi autem de app.in 6.exempla de interloquutorijs continentibus grauamen irreparabile ponit Bar.in l. 2.ff.de appel.recip.vbi excellens Marinus Quaranta pater meus Iurecconſultus, & Aduocatus Neapo. nemini ſecundus vita,& doctrina conſpicuus in eius apoſtolis dictis per Bart.multa addidit,& examinat per omnes partes iudicij incipiendo à citatione,inter quas cauſſas connumeratur, quod ſi epiſcopus habet amplam dięceſim,& vellet cauſam cognoſcere in loco multum remoto à partibus, poſſunt partes petere cauſam cōmitti in loco propinquo & ſi hoc denegaret, poteſt appellari,& ſic limitatur c.cum epiſcopus, de offici. ordi.in ſexto,per Decium in c.cum te nu.12.de off.deleg.Rebuff. in tracta. concordatorum in rub.de friuolis appell.Nauar.conſ.3.de offic.ordin.nam illud magnū incōmodum partiū dicitur continere grauamen irreparabile.

Opinionem iſtam Doctorum aſſerentium,quod vbi diœceſis eſt ampla, Epiſcopus nō poteſt cogere ad litigandum in loco longinquo,ſed debet vel ipſe accedere,vbi vertitur litigium,vel delegare, nō amplectitur Rota Ro. *Epiſcopus ī qualibet ſu-*

vt

diœceſis parte poteſt ĩ ſub ditos iuriſdictionẽ exercere cum declaratione.

vt patet in deciſ.297.diuerſ.nu.7.par.2.ſed vt in omnem euentum procedat,quando cauſa eſſet modica,& locus valde diſtaret ex Felyno qui optime hoc diſcutit in c.nõnulli col.1.de reſcript. Amplia vt etiam ſi Epiſcopus aliquãdo retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco ſuæ diœceſis, non poſſit communitas,ſeu uniuerſitas d.loci contra Epiſcopum intentare petẽdo ſe manuteneri in illa poſſeſſione Caputaque deciſ.306.par.1.

A carceratione datur appellatio Duen.in reg.52.& extat declaratio Sacræ congregationis. *b*

b Si à carceratione quanto magis a decreto torturæ,eiuſque comminatione datur appellatio,quotieſcunque enim iudex cõminando,vel interloquendo protulerit decretum quo exequutioni mandato grauaretur pars irreparabiliter,poteſt appellari.ita hodie procedit tex.in c.cum ceſſante,de appellat. & à tali futuro grauamine appellari poſſe tenet Barr.in d.l.2. ff.de appella. recip.& ius ciuile concordat cum hac diſpoſitione conciliari Nauar.conſ.2. da appella. *K*

K Cenſura eccleſiaſtica vt eſt excommunicatio,ſuſpenſio,& interdictum c. quærenti,de verb.ſign.dicitur grauamen irreparabile Rebuff.in tract. concorda.in rub.de friuo.appellat.Duen.reg.52. & ſi appellatur non ſuſpenditur cap.paſtoralis,§.verum,de appell.c.ad reprimendam, de off.ord.c.is cui,de ſent.excom.quæ cenſura quando profertur ab homine ſemper eſt ratione contumaciæ Abb.in c.qua fronte de appel. & eſt interloquutoria, ut per Doct.in d.rub.de re iudi.& de ſent.exc.& Maran. par.6.nu.40. in ver. & demum fertur,& ideo ſi fuit appellatum a futuro grauamine,& ſic a cenſura futura,excommunicatio poſtea lata eſt ipſo iure nulla.c.dilecti filij de appel.Aduen.reg.42.licet à futuro grauamine appellari non poſſit Abb. in cap.dilecto,de appella.Felin.in c.ſignificauerunt num.9.de teſtib.Maran. in d.vlt. par. nu.273.fol.167. niſi ab illato,vel comminato irreparabili vt ſupra, & tunc ſi à decreto torturæ,vel eius comminatione etiam excommunicationis comminatione fuerit appellatum coram ſuffraganeo,& per eum admiſſa,poteſt ſtatim inhiberi,aut non fuit admiſſa,& tunc Metropolitanus ad quem fuit appellatum,antequam inhibeat poteſt mandare pro tranſmiſſione copiæ actorum,ut illis viſis prouideri poſſit ſi adeſt grauamen,& quod interim nihil innouetur,& hoc eſt de iure,quia per appellationẽ à grauamine irreparabili, vel comminato ſtatim ſunt ligatæ manus iudicis antequam per iudicem ad quem inhibeatur,ſicuti per appellationem a diffinitiua ita limitatur tex.in c.non ſolum,de appel.in ſexto,Maran.d.par.6. in verbo, & quandoq; appellatur nu.212.quibus actis viſis per Metropolitanum,et conſtito de grauamine poteſt inhiberi ſuffraganeo vt non procedat ad torturam vel excommunicationem comminatam,et remmittere cauſam vt in ea procedat ad vlteriora citra torturam,vel excommunicationem ſi vero non conſtat de grauamine debet remittere cauſam appellatione non obſtante ita conſului in Curia Archiepiſc.Neap.

Quando vero excommunicatio eſt pęna delicti impoſita à iure vt per Abb.in rub.de ſent.excom.dicitur declaratio,et per appellationem ſuſpenditur.

ditur ſententia declaratoria,nec habet exequutionem Feli.in c.cum ab homine nu.12. de iudi.& in c.Rodulphus nu.43.de reſcript. Aduen.in d.reg.42. Naua.conſ.12.& 20.nu.5. & in conſ.35.& 65.de ſent.excommu.vbi etiam dicit in alio differre,quia declaratoria abſq; citatione eſt ipſo iure nulla,non ſic excommunicatio,ſeu cenſura ab homine,idem in conſ.4.eod.tit.in antiquis:ſi tamen crimen eſt publicum ſeu manifeſtum, & notorium, poteſt denunciari non obſtante appellatione cap.peruenit,el primo cũ ſeq. de appel. Couar.in c.alma mater §.2.nu.9.de ſent.excom.in 6.

Id quod diximus de appellatione non impedire exequutionem excommunicationis ab homine,limita non procedere in eo qui appellauit poſt excommunicationem, quando excommunicatio poſt denunciationem fortior redderetur,cuius abſolutio poſt denunciationem reſeruaretur Papæ,ut in c. tua de ſent.excom.nam tunc per appellationem ſuſpenditur Nauar. in ca. cum contingat.de reſcript.remed.6.nu.7.poſt. Francum in d.c. paſtoralis §. verum,de appell.

Primo,quæro an extra prædictos caſus poſſit appellari, Reſpondeo non poſſe neq; tenetur iudex deferre appellationi ex decretis d.Conc.Trid.quãuis ante Conc.poterat appellari ab interloquutoria in ſcriptis, & expreſſa cauſa iuſta,licet non cõtineret grauamen irreparabile,vel non haberet vim
1 diffinitiuæ l c.ut debitus honor,de appel.Nau.conſ.2.de appell.Imo Metropolitanum non poſſe cognoſcere de grauamine etiam citra præiudicium curſus cauſę coram epiſcopo neq; ad eum effectum,etiam abſq; vlla inhibitione poſſe ſimpliciter mandare,vt ſibi tranſmittatur copia proceſſus expenſis appellantis extra caſus à prædicto Conc.conceſſos appellandi vt extat declaratio Sacr.Congregationis Conc.

Secundo, Quæro an dicti caſus appellandi ſeruari debeant, quando is à quo appellatur,non eſt epiſcopus habens iuriſdictionem ordinariam, Reſpondeo ſeruandos eſſe,& locum habere vt patet ex verbis decretorum dicti Conc.præſertim in d.cap.20.ſeg.24.& extat declaratio Sacræ Congregationis.

Tertio,Quæro quid ſi dicti termini à Cõc.præſcripti in inhibendo nõ ſint ſeruati? Reſpondeo iudicem à quo non teneri obedire, ſed inhibitione non obſtante poſſe ad vlteriora procedere ex relatis decretis Conc.Trid.

Quarto,Quæro an Archiepiſcopus poſſit de nullitate principaliter abſq; appellatione cognoſcere.Reſp.quòd Abb.in c.in literis,in fi.de off.deleg.tenet quod ſic,ſed contrarium tenent ibi Feli.ſub nu.5.Deci.nu.47.Franc.in cap.dilecto,de appell.& ratio eſt, quia Archiepiſcopus non poteſt adiri per viam quærelæ cap.1.de offic. lega.ergo nec per uiam nullitatis, quia paria ſunt ut ibidem per Decii & quęrela propriè dicitur quoties cauſa defertur ad iudicem abſque appellatione gloſſ.& Abb. in capit.quærelam, de procura.quam opinionem veram eſſe cenſet, & tenet Couar.pract.quæſtio.cap.9. ſub num.2. dicens opinionem Abb.eſſe veram in ſuperiore,qui poteſt adiri abſque appellatione,non autem in eo qui tantum eſt iudex ex appellationis cauſa,ut Archiepiſcopus qui regulariter niſi per appellationem eſt iudex in

ſubditos epiſcopi, Abb.in c.ad reprimendam, ſub nu.6.de off.ord.& nullitas impedit exequutionem ſententiæ,gl.fi.in clem.vni.de ſeq. poſſ.& fru. Bart. in l.4.§.condemnatum vbi Iaſ.nu. 20. ff.de re iud.& in l. ſi expreſſim ff. de appel. Vanti.de nullit.tit.9.Ant.Gab.lib.6.com opin.conclu. 2.ſub rub.de ſtatu.Troiſius in Prag.Regni Neap.poteſt autem excommunicatus Archiepiſcopum adire per viam quærelæ,prout in caſu d.c ad reprimendam,& ca. venerabilibus,de ſenten.exco.in 6.quæ iura iuncto c. per tuas,de ſent.exco. ſunt notabilia in hac materia abſolutionis,& Archiepiſcopi eorumq; vicarij antequam abſoluant; debent habere præ oculis,quia dant regulam, & formam quomodo ſit procedendum.

Quinto,Quæro quid in caſibus,in quibus expreſsè Conc. ſubſtulit appellationem? Reſpondeo extare declarationem eiuſdem Sacræ Congregationis Concilij,appellationem, ſcilicet ſublatam intelligi quo ad effectum deuolutiuum,non autem ſuſpenſiuum, & ex Decretis eiuſdem Conc. habes quod appellatio non ſuſpendit exequutionem Decretorum in cauſa reſidētiæ ſeſſ.23.de refor.c.1. Item ſi de viſitatione, aut morum correctione agatur,exquutio non impeditur,aut ſuſpenditur per appellationem ſeſſ. 24. de refor.generali cap.10.& ſeſſ.13.de refor. c.1.§.in cauſis,niſi de grauamine irreparabili agatur,tunc enim appellationi locus erit etiam quo ad effectum ſuſpenſiuum vt extat declaratio. Item examinatorum relationem circa examinatos per concurſum quo minus exequutionem habeat, nulla deuolutio aut appellatio impedit,aut ſuſpendit ſeſſ.24.de refor.generali c. 18.& quòd appellari poſſit mala electione in beneficijs per concurſum vide Bullam Pij V.incip.In conferendis,quam habes infra in verbo Beneficiorum parochialium collatio. Item epiſcopus controuerſias omnes de præcedentia in proceſſionibus publicis tum in his, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus,& in deferenda vmbella, & alijs ſimilibus amota omni appellatione,& non obſtantibus quibuſcunq; componat ut in ſeſſ. 15.de refor. cap. 13.Item exequutionem Decreti eiuſdem Conc.ſeſſ.25.de refor.ca.14.contra concubinarios clericos appellatio aut exemptio non impedit,aut ſuſpendit, & per iudicem appellationis erit videndum ſi fuit exceſſus modus in corrigendo,quia tunc a correctione legitimè appellatur c.ad noſtram ca.reprehenſibilis in fi.& cap. quia nos,c.inquiſitioni de appella.c.licet,de off.ordi.vbi de clauſula appellatione remota.

Declaratur concluſio, ſcilicet nō poſſe Religioſos appellare à correctione. vide decretum p fratib. S.

Concluſionem, quæ ſe habet, ſcilicet Religioſos appellare non poſſe a correctione in eos facta per ipſorum ſuperiores,declara primo, vt intelligatur denegata eis appellatio a correctione,quæ fit ſecundum ſtatuta ordinis, non autem ab ea,quæ contra ſtatuta fieret ex deductis per Pariſ.in conſ.28. nu.15.& infra vol.4.Secundo declara vt ſit permiſſa ipſis Religioſis appellatio, quando correctionis modus excederetur veluti, qu a ob aliquod leue peccatum ſupra modum grauarentur,vt præter Doctores per eundem Pariſ. ibidem nu.21.allegatos comprobat Nauar.in conſ.4.ſub nu.3.de appellat.in nou.& apud religioſos adire ſuperiorem ob iuſtum grauamen ad conquerendum de illo, habet vim appellationis, neque id vetare Concilium

Trid.

Trid.ſeſſ.25.de regular.cap.4.docet idem Nauar.in comment. ſuper capit. non dicatis 12.q.1.nu.61. etiam ſi præd. acceſſus ob hanc cauſam ad ſuperiorem fieret ſine licentia, & conſenſu ſui ſuperioris ratione de qua ibi per eum,& concinit Roderic.tom.1.quæſt.regul.q.30.art.3. afferens opinionē Dom.Bagnes ad D.Thom.2.2.q.12.ar.1.procedere poſſe caſu, quo non cō ſtaret de iniuſtitiā grauaminis,& hoc ratione ſcādali,qui Roderic. in q.29. art.2. eiuſdem tomi refert per ſacram congregationem Illuſtriſſimorum Cardinalium eſſe impoſitum decretum anno 1587.vt appellatio hoc ordine proſequatur,à Guardiano ad Prouincialem, a Prouinciali ad Generalē, a Generali ad Protectorem,a Protectore ad Sacram Congregationem , & vide hoc decretum relatum in verbo monaſteria & conuentus regularium virorum incip.quoniam.

Frane de obſeruantia relatū in uerbo Monaſterii & conuētus regularium uirorum.

Sexto, Quæro an ſint alij caſus , in quibus appellatio non retardat exequutionem,Reſp.quod ſic vt ſunt decreta affirmatiua quæ enumerat Affli. deciſ.152.& 271.ſed primi duo per eum relati habeant locum in foro laicali huius Regni, cum de iure communi ciuili, & canonico appellationi ſit deferendum etiam pro cauſa minima , cap. de appellationibus , de appel.l.& in maioribus C.de appell.Tiraq.de iudi.in reb.exig. feren. fol. 82. Item appellatio non ſuſpendit exequutionem in cauſa inſtitutionis qua pendente inſtitutus poteſt capere poſſeſſionem beneficij. Lamb. de iure patro. 5.art.11.q.prin.2.par.2.lib.nu.2. verſi. bene uerum fo 337. ſed in contrarium eſt veritas,quia talis poſſeſſio dicitur attenta ,& non poſſe inſtitutum poſſionem capere pendente appellatione, plures fuiſſe deciſum in Rota. Roma. referr Lancel. de attenta. par.2.cap.13.limita.49.fol.298.

Septimo,Quæro an elapſo biennio dato per Conc.Trid.pro expeditione cauſarum,poſſint partes adire iudices ſuperiores,quando non ſtetit per iudices.Reſp.non poſſe,faciunt dicta per Abb. in c. venerabilis nu. 10. de iudi. extat declaratio Sacræ Congregationis Concilij .

Octauo,Quæro an acta originalia ſint tranſmittenda.Reſp.extare declarationem Sacræ congregationis Concilij cauſis epiſcoporum præpoſitæ, quod acta originalia proceſſuum primæ inſtantiæ ad iudicem appellationis notarius mittere non cogatur,niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa,& ſuſpicio incidat,quæ iudicialiter obijciatur,& tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad ordinarium,ut in ſuo archiuio conſeruentur.

Vltimo erit animaduertendum quòd ſi appellatio non ſuſpendit pronunciatum vt in cauſis ſupra relatis,& admittitur appellatio ad effectum deuolutiuum tantum, literæ inhibitoriales erunt pro tranſmiſſione copiæ actorum tantum,ita etiam quando appellatur ab indebita carceratione,non apponitur clauſula quòd interim nihil innouetur,quia per appellationem non impeditur impugnatio informationis,ſi vero appellatio admittitur,de iure, etiam quoad effectum ſuſpenſiuum,tūc in literis inhibitorialibus apponitur clauſula quòd appellatione pēdente nihil innouetur,& innouata & attentata reducantur in priſtinum,& ſi coram Metropolitano appellans produxerit copiam ſententiæ vel decreti ſuffraganei à quo fuit legitimè appellatum,

E 2 erit

erit inſerenda in literis inhibitorialibus; quando verò appellans non producit, ſed in eius comparitione coram Metropolitano exprimit caſum à Conc. Trid. permiſſum appellandi, tunc vidi practicari in literis inhibitorialibus inſeri comparitionem appellantis cum clauſula quod veris exiſtentibus præ narratis, & ſi infra legitima tempora fuerit appellatum, tunc tranſmittere habet copiam actorum inhibendo in forma iudici à quo, eum admonendo, vt ſi quid ei pro cauſæ inſtructione videbitur, poſſit ipſi iudici appellationis ſignificare: ſed modus inhibendi cũ inſertione ſententię, ſeu decreti cõſtito de legitima appellatione eſt tutior, & iuridicus ex prædictis ſub nu. 18. ver. 2. principaliter. Et vt nihil relinquatur intactum in hac appellationis materia, quæritur an Metropolitanus ad quē fuit legitimè appellatum à grauamine illato ante diffinitiuam, coram quo fuit iuſtificata cauſa appellationis, conſtito de grauamine poſſit cognoſcere de negotio principali, & prouidere quòd ſtãtibus grauaminibus cauſa remaneat. vide c. ut debitus honor, in fin. de appell. cap. 1. in princ. & ibi glo. de fo. comp. in 6. Bar. in l. eius qui nu. 10. ff. de appell. recip. Couar. pract. quæſtio. c. 9. ſub nu. 6. aut grauamen non fuit illatum ſed comminatum, & tunc non poteſt retinere cauſam, ſed reuocato grauamine comminato, remittere cauſam, vt dictum fuit ſupra ſub nu. 20. de appellatione à comminata tortura, vel excommunicatione: ſi vero nõ fuit pars grauata, debet ſtatim remittere c. Roma. §. fi. de appell. in 6. limita niſi iudex à quo detuliſſet appellationi, tunc de neceſſitate non tenetur remittere c. cum appellationibus, eo. ti. in 6. *Steph. Quaranta. V. I. D.*

Sciendum eſt denique in hac materia appellationum extare decretum Sacrę congregationis tenoris ſequentis.

Decretũ S. Congregationis.

Ad tollendas ambiguitates, & controuerſias iuriſdictionales quæ inter appellationum & prioris inſtantiæ indices, non ſine partium diſpendio curſuſq; iuſtitiæ impedimento, & ſæpe cum ſcandalo oriuntur, Sacra congregatio cauſis Epiſcoporum præpoſita facta prius relatione Sanctiſſimo D. N. Clementi Papæ VIII. ac de Sanctitatis ſuæ mandato viuæ vocis oraculo deſuper habito, in hunc, qui ſequitur, modum ab omnibus, ad quos ſpectat in poſterum fieri, ac ſeruari debere mandauit, & mandat.

Metropolitani, Archiepiſcopi, Primates, aut Patriarchæ in ſuffraganeos, eorumue ſubditos non iudicent, niſi in caſibus à iure expreſſis.

Idem, nec alij ſuperioris etiam Nuntij, uel Legati de latere ſpecificam facultatem maiorem non habentes, cauſas in curijs Ordinariorum, vel aliorum inferiorum Iudicum pendentes ad ſe non aduocent, niſi per uiam legitimæ apellationis ad ipſorum Tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorum iuriſdictionibus quoad alias cauſas eximere non poſſint.

Appellationes nunquam recipiantur, niſi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius conſtiterit appellationem à ſententia diffinitiua, vel habente uim diffinitiuæ aut à grauamine, quod per diffinitiuam ſententiam reparari non poſſit, in caſibus à iure non prohibitis, per legitimam perſonam, & intra debitâ tempora fuiſſe interpoſitam ac proſequutam.

Nec dum cauſa coram inferioribus iudicibus pendent, ante diffinitiuam ſententiam, uel uim diffinitiuæ habentem, de grauamine illato ſuperiores cognoſcere ua-

leant

leant, licet citra præiudicium curſus cauſarum ſe id facere conteſtentur.nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut ſimpliciter mandare, ut ipſis copia proceſſus tranſmittatur etiam expenſis appellantis.

Inhibitiones poſt appellationem,ſicut præmittitur,receptam,nõ concedantur,niſi eum inſcriptione tenoris ſententiæ,aut decreti diffinitiui,aut vim diffinitiui habentis, vel damnum per diffinitiuam irreparabile continentis, alias inhibitiones, & proceſſus & inde ſequuta quæcunq; ſint ipſo iure nulla eiſq; impunè nõ parere liceat.

Si appellans aſſerat ſententiæ, aut appellationis exemplum culpa iudicis a quo vel actuarij habere non poſſe,non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda ſed eis tantum ad quos pertinet,iniungi poterit, vt ſoluta condigna mercede,actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem cõpetentem terminum tradatur. Caueat tamen Iudex à quo ne ſi uerè appellatum fuerit in caſu appellabili,interim aliquid in præiudicium appellantis attentet, etſi per actum publicum,aut per teſtium depoſitiones conſtiterit acta denegari appellanti,tunc mandato tradendi acta poſſit Iudex appellationis adijcere, ne interim aliquid noui contra appellantem attentetur.

Ab executione decretum S. Concilij Trid. aut viſitationis Apoſtolicæ appellationes à Metropolitanis non recipiantur,nec ſi Epiſcopi virtute eiuſdem Sacri Concilij procedunt vt Sedis Apoſtolicæ delegati in cauſis, quæ ſub eorum iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur ſalua tamen in hoc caſu Legatorum, & Nuntiorum Apoſtolicorum authoritate.

In cauſis verò viſitationis ordinariorum aut correctionis morum, quoad effectum deuolutiuum tantum admittantur,niſi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur,vel cum viſitator citata parte,& adhibita cauſa cognitione iudicialiter procedit;tunc enim appellationi locus erit etiam quoad effectum ſuſpenſiuum.

Cum a grauamine,quod per diffinitiuam reparari nequit,vt indebita carcerationis vel tortura,aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur,non,niſi uiſis actis,ex quibus euidenter appareat de grauamine,appellatio admittatur,aut inhibitio,vel prouiſio aliqua concedatur.

Cauſa appellationis pendente,appellans in eodem quo reperitur carcere,permanebit,quoad iudex ad quem appellatum eſt,viſis actis,& cauſa cognita aliter decreuerit,& tunc ſi à Iudicis ad quem decreto uim diffinitiuæ habente fuerit appellatum nihil mandare,aut pro ſui decreti executione attentare poterit,donec per iudicem ſuperiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia proceſſuum primæ inſtantiæ ad Iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur & tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad Ordinarium; ut in ſuo Archiuio conſeruentur.

Cenſura eccleſiaſtica in appellantem prolata relaxari, aut nulla declarari per Iudicem appellationis non poſſit,niſi auditis partibus,& cauſa cognita,tuncq; ſi cõſtiteret eam iuſtam eſſe ad iudicem, qui excommunicauit, appellans remittendus eſt, ut ab ipſo iuxta ſacros Canones beneficium abſolutionis, ſi humiliter petierit debitamq; emendationem præſterit, obtineat: ſi vero iniuſtam eſſe clare appareat ſuperior abſolutionem impendat, ſi dubitetur honeſtius eſt ut ad excommunicatorem intra breuem aliquem competentem terminum eidem præfigendum abſoluendus remittatur,licet etiã ſuperior hoc caſu in idipſum per ſe præſtare iure poſſit.

Abſolutio ad cautelam non niſi parte citata, & uiſis actis,cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolata, uel a iure ſi occurrat dubium facti, uel probabile dubium iuris,concedenda erit,tuncque ad tempus breue cum reinci-

dentia, & præſtita per excommunicatum cautione de ſtando iuri, & parendo mandatis Eccleſiæ tantum, & ſi iuxta formam a iure præſcriptam apparebit, quem ob manifeſtam offenſam excommunicatum fuiſſe, debitam etiam ſatisfationem præſtare, & ſi ob contumaciam manifeſtam, expenſas pariter ſatisfacere, & cauere de iudicio ſiſti coram excommunicatore quis tenebitur, priuſquam ad cautelam abſoluatur.

A ſententia etiam diffinitiua contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouiſio, quamdiu appellans in huiuſmodi vera contumacia perſtiterit, conc. datur.

Romæ in Sacra Congregatione die xvi. Octob. 1600.

Alex. Card. Floren.

Hiero. Agucchius Sec.

c *ADDITIO. Quòd ab inquiſito de hæreſi poſſit appellari ad Metropolitanũ, tenet Zanch. in tract. de hære cap. 29. num. 3. & 4. Repert. inquiſ. in uerbo appellare, quamuis de prouocando ad Metropolitanum non facile admittat Franc. Pegna in directo inquiſ. par. 3. commen 31. fol. 459.*

d *Dictis per Dominum Authorem adde quod poſtulans abſolutionem ad cautelam non fatetur ſe excommunicatum glo. recepta in c. venerabilem in verb. poſtulauerit de elect. Nau. conſ 5 nume. 13 de empt. & vend. neq; inducit eius neceſſitatem idem Nauar. in conſ. 1 ne cler. uel monac. numer. 3. & abſolutionem ad cautelam an poſſit dare is, cui commiſſa eſt abſolutio ſimpliciter. Nau. in man. confeſſ. ca. 27. ſub nu. 178 qui tenet quod non contrarium aſſerendo in Delegato cui committitur cauſa faciendo differentiam inter commiſſionem abſolutionis ab excommunicatione, & commiſſionem cauſæ quæ ſine abſolutione partium ad cautelam non ſatis commodè poſſet tractari, de quo plenius per Couar. in cap. alma mater par. 1. §. fin ſub nu. 8. Et in abſolutione ad cautelam requiritur licentia à Diœceſano loci, quando fit ad partis inſtantiam, ſecus ſi ex officio procedit Paul. in tract. de effic. & pot. cap. ſed. vac. par 2. q. 6. nu. 6. & poteſt excõmunicatus abſolui ad tempus cum reincidentia Couar in d. par. 1. §. 11 ſub nu. 6.*

Deniq; de hac materia poſt primam editionem ſcripſit latè Author theſauri Caſuum conſcientiæ lib. 2. c. 18 quibus adde Lancell. lib. 4. inſtit. Canon. in tit. de excom. §. ſi quis tamen, & ibi glo.

e *Extat declaratio Sacræ Congregationis Conc. Trid. ad inſtantiam Epiſcopi Nicoteren. videlicet.*

An quòd c. 10. ſeſſ. 24 de refor. dicitur quod epiſcopi tanquam Apoſtolicæ ſedis Delegati ius, & poteſtatem habeant & c. Ita intelligendum ſit, vt poſſit epiſcopus declinare iuriſdictionem Metropolitani.

Congregatio Concilij cenſuit non poſſe in caſibus illis, in quibus ante Concilium tanquam ordinarius poterat vti eodem iure, eademq; poteſtate.

f *Iuriſdictio duplex aliquando in perſonam vnius reſidet c. ſuper quæſtionum §. ſi verò & ibi Anchar. de off. Deleg. Menoch de præſumpt. li. 2. c. 16 & 17. & iuriſdictionem ordinariam, & delegatam habens videtur procedere illa, quæ magis firmatur proceſſus Nauar. in conſ. 33 de ſent. excom. in antiq.*

Differt autem ordinarius à delegato tãtum, quia abſolutio excommunicationis facta ab habente poteſtatem iure ordinario non ſeruata forma iuris valet etiam ante ſatisfactionem non tamen facta a Delegato Nau. in man conf. c. 27. nu. 37.

g *Epiſcopus cognoſcit de ſuſpicione Vicarij, eo tamen exiſtente in remotis, cognoſcunt*

ſcunt arbitri, ſicut cognoſcunt de recuſatione epiſcopi Iacob. Sbrozz. in tract. de offi. Vica. lib. 3 q. 16.

Acta tamen facta per iudicem recuſatum an ſint ipſo iure nulla Ant. Gabr. in ti. de iudicijs concluſ. 5. Minado. conſ. 27. & de attentatis poſt recuſationem iudicis Lancell. in tract. de attent. par. 2. c. 6. A decretis verò in cauſis ſuſpicionum non datur appellatio de iure regni Vinc. de Franch. dec. 408.

Quando epiſcopus litigat cum ſubdito, vel eſt ſuſpectus eliguntur, arbitri, Capi. deciſ. 137 à quorum ſententia appellari ad Papam tenet Maran. in 6. par. in verbo, & quandoq; appellatur nu. 376. per glo in c. ab arbitris, de off delega. in 6. ſed hoc procedit in arbitris delegati Papa non autem ordinarij, quia tunc poteſt appellari ad Archiepiſcopũ vt eſt com. opi. Cara. in ritu M C. Vic. 265. & tenet D. Quaranta ſupra ſub nu. 19. verſ. item quaro a delegato recuſati.

Hinc dubitari poteſt, an Epiſcopus ſit iudex legitimus in cauſa ſuæ eccleſiæ, ſeu ad Epiſcopatum pertinente. Reſpondeo affirmatiue prout expreſſe, & indiſtincte tenet glo. in can. ſi quis erga, verſ. priuetur 2. q. 7. & Innoc. in c. noſti, nu. 1. de elect. Put. deciſ. 210. nu. 3. lib. 2. quam gloſam communiter receptam fatetur Nauar. in conſ. 20. ſub nu. 9. de reſcript. in nou. & eſt com. canoniſtarum ſententia, de qua teſtatur Redoa. in tract. de reb. eccl. non al. q. 78. c. 8. nu. 4. & 5. Quam concluſionem declara primo, ut tamen conſultius ſit alij committere, in quo omnes concordare aſſerit Alberic. in rubr. C. ne quis in cauſa ſua nu. 3 Secundo declara, vt non procedat quando cõmodum venit ipſi Epiſcopo applicandum ex Panor. in c. venerabili, nu. 4. de cẽſib. Tertio declara vt poſſit nihilominus recuſari, & propter præſumptam affectionem vti ſuſpectus allegari, vt poſt Abbatem, Franc. & Dec. in c. poſtremo de appel. concludit Stepha. Aufret. in tract. de recuſat. nu. 8. ex com. & veriori opinione Maranta. in Spec. aduocat. par. 6. in 2. actu princip. nu. 51. Cæſar. de Graſ. in dec. 4. nu. 1. ſub tit. de excep. & Capyc. dec. 137 nu. 6.

b *Tenor uero declarationis eſt, An quod decreto Sacri Conci. Trid. ſeſſ. 13. c. 1. de refor. & alio ſeſſi. 24 c. 20 de refor. dicitur de grauamine quod per appellationem à diffinitiua reparari non poteſt, intelligi poſſit & debeat de grauamine indebite carcerationis.*

Sanctiſſimus D. N. audita relatione Congregationis concilij declarauit ita eſſe intelligendum, & ideò ab huiuſmodi grauamine appellari poſſe & ordinarium teneri huic appellationi deferre & teneri proceſſum trãsferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus donec iudex appellationis cauſa cognita aliud iuſſerit.

Carceratis ſine proceſſu appellatio à Metropolitano cognoſci poteſt dummodo nõ impediat exequutionem correctionis, eadem Sac. Congregatio cenſuit hactenus uerba declarationis.

K *In quibus caſibus poteſt inferri tortura Carau. in tit. Mag. Cur. Vic. 41. num. 13. idem in tit. 259. ſub nu. 11. tenet & probat quod a decreto de torquendo admittatur appellatio, & tortura ſuſpendetur etiam antequam per iudicem ad quem inhibeatur, nã licet regulariter appellatio ab interloquutoria nõ liget manus iudicis a quo antequam inhibeatur, vt in c. non ſolum, de appell. in 6. limitatur non procedere in ea interloquutoria quæ infert grauamẽ irreparabile, ut iſta de torquẽdo, & ampliat prædicta procedere non ſolum quando tractatur de eruenda confeſſione, ſed etiam ſi tortura inferatur ad eruendam reſponſionem affirmatiue vel negatiue, ampliando*

etiam quando appellatur a comminatione torturæ, vt ligentur manus iudicis ſicut per appellationem à decreto de torquendo, & grauamen irreparabile dicitur omnis actus irretractabilis ferens ſecũ exequutionem in inſtãti, vt excõmunicatio, carceratio, tortura, & alia huiuſmodi, quæ continent factum quod infectum eſſe non poſſet. leg. in bello. §. facta ff. de cap. & poſt. reuer. ideo illud grauamen irreparabile cenſetur Doc. in l. quod iuſſit ff. de re iudi. Diaz reg. 39.

Idem iudicium ſit de grauamine reparabili. ſed cũ magna diffi ulta te quod de irreparabili.

Amplia vt idem iudicetur, quando grauamẽ eſſet quidem reparabile, ſed cum magna difficultate, aut præiudicio partis, vt nec tunc iudex procedere poſſit, Felin. in c. accepimus, nu. 5. de fide inſtrum. Duen. reg. 52. limit. 13. nu. 13. Menoch. in comment. de adipiſ. poſſ. remed. 4. num. 866. Lancello. in tract. de attentat. par. 2. c. 12. lim. 1. nu. 104. Hier. Gonzalez in comment. ad reg. 8. Cancell. gl. 9. §. 1. f. 282. nu. 187. qui alios etiam caſus refert.

l Dicitur etiam decretum habere vim diffinitiuæ, quando epiſcopus ſuffraganeus petierit remiſſionem cauſæ, & Archiepiſcopus declaraſſet ſe iudicem competentem, & ab hoc decreto ſuffraganeus appellaſſet, quo caſu non poterit Archiepiſc. ad vlteriora procedere, quia talis interloquutoria habet vim diffinitiuæ ſecus vero ſi ad inſtantiam rei hoc decreuiſſet vt per Carau in d. ritu. 259 in fi. vbi alleg it Rebuff.

In hac materia Appellationis addendo omnibus prædictis ſciendum eſt quod appellatio debet fieri coram iudice à quo infra decem dies niſi ſit abſens, vel adeſſet iuſtus metus, quia tunc coram iudice ad quem, vel extra iudicialiter coram notario iudice & teſtibus c fin. vbi Zab. de appellat. Maran. in 6 par. in verbo, & quandoq; appellatur. nu. 133.

Item inhibitio ſuperioris legitime interpoſita cum cauſa cognitione, & parte citata ligat manus iudicis, alias ſecus. Maran. in d. 6. p. nu. 207. Prof. de Aug. V.I.D.

21 *An propter negligentiam epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*
22 *An extra cauſam negligentiæ.*
23 *Quænam poſſit Archiepiſcopus exercere in ſua prouincia ſuffraganea, & in locis exemptis ſuæ diœceſis, & prouinciæ.*

21 DEcimanona auctoritas eſt, † vt propter negligentiam m epiſcopi deuol- m uatur poteſtas ad Archiepiſcopum 9. q. 3. vbi glo. in ſum. & in ca. fin. in verbo negligeres, quæſ. eadem, ac in c. paſtoralis, in prin. de off. ord. in c. ſicut olim, de accuſ. in c. 1. de ſupp. negli. præla. in ſexto. Hoſtien. in ſum. de off. ordi. ſub nu. 7. Abb. in c. quanto nu. 6. de off. ord. Gemi. & Franc. in c. venerabilibus §. ſanè, de ſen. excom. in ſexto. notant ex eo tex. quod Archiepiſc. habet iuriſdictionem in ſubiectos ſuffraganei ſi ſuffraganeus negligit facere iuſtitiam, & hanc eſſe communem opinionem dicit Abb. in ca. graue, nu. 9. de off. ord. Felin. in d. c. paſtoralis, num. 6. & quòd negligentia ſit iuſta cauſa priuandi aliquem exercitio, & modos probandi negligentiam vbi a iure vel ſuperiore non eſt præfixum tempus, Feli. ponit in c. irrefragabili, de off. ord. Sed contra prædictã cõmunẽ opin. tenet Abb. in c. ſi quis contra clericũ, nu. 7. de fo. cõp. & in repetitione eiuſdem qui à nu. 40. vſq; 42. latè examinat, & concludit ꝙ epiſcopo pro ſuis exceſſib. excõmunicato, vel iuriſdictionẽ exercere negligẽte, eius iuriſdictio regulariter ad Metropolitanũ nõ deuoluitur,

quam-

quamquam in caſu negligentiæ ad iuſtitiam miniſtrandam eundem cōpellere vale..,in prælatis vero epiſcopis inferioribus quoad ipſum, ſecus eſt cenſendum, & ex hoc infert corrolarium quòd pinguius ius habent epiſcopi in ſubditos ſuorum ſubditorum,quam Archiepiſcopi in ſubditos ſuorum ſuffraganeorum. idem tenet Abb.in d.c.paſtoralis,in princ.nu. 10.& 12.in c.ex parte nu.17.de conceſſ.præben.in c.auaritiæ nu.6.de præben.in cap.ex frequentibus nu.10.de inſtitu.in c.cum Berthold.nu.10.de ſent. & re iud.in d.c.graue num.9.de offic.ordi.& in c.nullus,de iure patro.ſimiliter dicit quòd Archiepiſcopus non ſuccedit data qualibet negligentia, ſed tantum in caſibus a iure expreſſis. vnde licet regulariter poſſit compellere epiſcopum ad officium ſuum debite exercendum,non tamen ipſe ſuccedet in exercitio, & notat etiam Gemin.in c.1.num.5.de ſuppl.negli.præl.in ſexto, & ſic maior eſt iuriſdictio Archiepiſcopi in ſuffraganeos, quam in ſubditos ſuffraganeorum. Ancha.notat in d.c.paſtoralis in princ.Card. Alex.in cap.de hijs 12.diſtinc. propter negligentiam ergo ſuffraganeorum non deuoluitur actus ad Archiepiſcopum,ſed vniuerſus mundus tenet oppoſitum vt refert Felin. in d.c.paſtoralis,qui dicit opinionem Abbatis eſſe nouam, & tuendo communem,tria pro ea conſiderat,cuius dictis adde quòd non conuincitur iudex de retardata inſtitia niſi fuerit ter requiſitus Gram.in conſ.crimi.54.nu.8.Bauer.in tract.de mora.par.1.niſi in prima interpellatione recuſaret,tunc vna ſufficit,& ſequitur Rebuff. in tract. concordatorem in rubr.de friuolis appella.vbi concludit eſſe communem opinionem quod quando quis non poteſt habere iuſtitiæ complementum a ſuo iudice,appellare poteſt ad immediatè ſuperiorem poſt trinam monitionem iudici factam,& iudex negligens circa ea quæ ſibi incumbunt,tenetur ad intereſſe vt per Rebuf.in loco præallegato poſt glo.in c.dominus noſter 23.q.2.& aduerte quòd Abb.in d.ca.ſi quis contra clericum, loquitur quando quis vult adire Archiepiſcopum per viam querelę,& dictum ſuum dicit Abb. non procedere in caſibus exceptis vt in abſolutione ab excommunicatione c.ad reprimendam,de off.ordi.c.ſacro,de ſent.excom.glo.in c qua fronte,in verbo conqueruntur,de appell. & in correctione criminum,c.Romana.§.notoria,de cenſ.in ſexto,qui tex.procedit etiam ſi Archiepiſcopus non viſitat. Abb.in c.ex frequentibus,num.10. de inſtit.vtroq; enim caſu mora affert periculum in illa Abb.in d.repetitione c.ſi quis contra,nu.40.de fo.cōp.ex qua ratione infertur quod licet Archiepiſcopus non poſſit ipſe dare licentiam,vel conſentire,ſed tantum compellere epiſcopum ad conſentiendum,tamen ſi cauſa eſt multum fauorabilis propter aliquod bonum emergens,quod bonum aliter non ſuccederet,poterit etiam ipſe dare licentiam,vel conſenſum præſtare. Lamb.de iure patro. lib.1.par.2.ar.20.q.1.princ.nu.21.fol.123.vbi pro ornatu d.c.nullus,de iure patro. Late tractat, quando aliquis habens conſentire non vult conſentire an poſſit adiri ſuperior,ut illum compellat, ad conſentiendum vel ipſe conſentiat,& concludit quòd,quotieſcumq; conſenſus eſt præſtandus per inferiorem prælatum epiſcopo iura epiſcopalia habentem, poteſt epiſcopus adiri in omni caſu, vt vel compellat inferiorem prælatum ad conſentiendum

dum

dum, vel ipſe cõſentiat, & ratio eſt in Epiſcopo verſus ſubditos prælatos, quia ipſe habet intentionem ſuam fundatam de iure ſuper omnes exiſtentes in diœceſi c. omnes baſilicę 16. q. 7. gl, in c. ſanè & in c. ſicut videre, de exc. prel. & in c. q̃q̃ in verbo loci ordinario de vſu. in 6. c. cũ contigat, de fo. cõp. & res, de facili reuertitur ad ſuã priſtinã naturã d. ab exordio 36. diſ. Secus tamen eſt in Archiepiſcopo qui non poteſt ſupplere negligentiam epiſcopi, niſi in caſib. à iure expreſſis per d. c. paſtoralis, prout etiam ſupplet in caſu inſtitutionis in quo poteſt recurri ad Archiepiſ. quando Epiſco. non vult inſtituere qui præfiget terminum infra quem ſi non inſtituit ipſe ſupplebit Abb. in d. cap. ex parte nu. 17. de conceſſ. præben. & vltra rationem. Abb poteſt dici quod ille caſus eſt expreſſus à iure ſcilicet in collatione beneficiorum, vel inſtitutione vt epiſcopo negligente Archiepiſcopus ſuccedat per ca. 2. de conceſſ. præbe. c. cum in cunctis, in fine de electio. d. c. ex parte, de conceſſ. prę̃b. Rocchus de iure patro. in verbo pro eo quod diœceſani conſenſu num. 16. Lamb. vbi ſupra, & in quæſt. ſeq. & lib. 2. par. 2. ar. 17. quæſt. 8. prin. fol. 191. & in eodem lib. 2. par, 3. ar. 7. quæſt. 7. princ. fol. 217. qui in præcedenti art. 6. nu. 4. ponit multos caſus in quibus ſuperior poteſt præfigere tempus, vbi tempus iure non eſt præfixum habenti facere actum, & ſi infra illud tempus ille actus non fuerit factus, ipſe ſuperior ſupplebbit, ſi tamen epiſcopus habens conſentire noluerit conſentire ex iuſtis cauſis, & ſuperior aditus non vult eum in illis audire, ſed loco ipſius vult conſentire, epiſcopus, vel habens conſentire poteſt appellare ad ſuperiorem ſuperioris ſui Lamb. in d. ar. 20. num. 13. fol. 123. & ſecundum communem opinionem infertur quod ſi ſuffraganeus eſt negligens in exhibenda iuſtitia, & ſubditus conqueritur Archiepiſcopo de ſuffraganeo qui noluit procedere, tali caſu deuoluitur poteſtas ad Archiepiſcopum, vt tamen quo ad hoc nulla, reſtet obiectio, conſuluit Hoſtien. in d. c. 1. de ſupp. negl. præla. in ſexto, ut Metropolitanus remittat ſubditum ad ſuffraganeum aſſignans ei certum terminum competentem, infra quem iuſtitiam, reddat, quo elapſo ſi hoc non fecerit, debet Archiepiſcopus definire, & vt epiſcopus monitionem negare non poſſit, fiat de præſentatione literarum publicum inſtrumentum. pro hac opinione Hoſtien. quæ eſt communis vt inquit Felin. in d. ca. paſtoralis, de off ordi. facit diſpoſitio Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 20. §. legatis. & ritus. 10. Cur. Archiep. Neap. & ibi Alberi. Oliua Frec. de ſubfeu. lib. 2. auctori. 11. Card. Alexand. etiam dicit in ſum. 9. q. 3. quod ſi ſuffraganeus eſt negligens, vt non ordinet vel excommunicet, vel condemnet quos debet, & generaliter non facit ea, quæ debet & admonitus non emendauerit, tunc Archiepiſcopus inuito eo ſupplebit vices eius, ſcilicet quod in parochia eius ordinabit clericos, inſtituet in eccleſijs, excommunicabit, abſoluet, & damnabit ſecundum Hugonem. idẽ Car. etiam in d. cap. fin. 9. q. 3. notat quod epiſcopus non debet eſſe negligens in diœceſi ſua, ſed facere ea ad quæ tenetur, vt puta ordinare clericos, iudicare & alia diſponere ad quæ tenetur, alia Metropolitanus defectum vel negligentiam ſupplere poteſt, idem tenet Berta. de epiſc. lib. 4. par. 2. q. 44. & ſit dicta 9. q. 3. abbreuiatur vt ponitur in principio voluminis decreti vbi quæritur

tur

Digitized by Google

tur,an liceat Archiepiſcopo clericos ſui ſuffraganei abſoluere vel damnare, & quod non niſi data negligentia,vel appellatione interpoſita. excluſa ergo negligentia, vel appellatione non poteſt Archiepiſcopus ſe intromittere vt quando epiſcopus aduerſus monitionem Metropolitani allegaret cauſam rationabilem, præſertim contra promouendum etiam extraiudicialiter ſibi notam arg.cap.ad aures de temp.ordi.& Conc.Trid.ſeſſ.14.c.1.& ſeſſ.23. c.8.de refor.dum dicitur quod vnuſquiſq; à proprio epiſcopo ordinetur, & alius epiſcopus non poteſt ordinare niſi eius probitas,& mores ordinarij ſui teſtimonio commendetur ſub pœnis ibi expreſſis.Sed ſi epiſcopus ſuffraganeus non allegaret cauſam rationabilem,& perſona promouenda eſſet idonea de vita,moribus,doctrina, ac arctata ratione beneficij curati & adeſſet vrgens neceſſitas eccleſiæ,& in loco eſſet magna penuria presbyterorum, periculum etiam eſſet in mora ob ſalutem animarum circa adminiſtrationem ſacramentorum, & non adeſſet copia temporis conſulendi ſummum Pontificem ad maiorem cautelam,crederem attentis prædictis circunſtantijs,ac negligentia epiſcopi præuia monitione, & capta informatione de prædictis omnibus per Metropolitanum tunc poſſe ordinare ſubditum ſui ſuffraganei, & ita procedere prædicta.idem dicendum ſi epiſcopus eſſet in remotis partibus,& non adeſſet copia temporis recurrendi ad ipſum, vel ad ſummum Pontificem,& Vicarius eſſet negligens in concedendo licentiam ordinandi attentis terminis prædictis.Præterea ex hac communi concluſione deducitur quòd Archiepiſcopus poteſt aſſignare terminum epiſcopo vt n conſtituat ſibi Vicarium, vel officialem,a quo elapſo Archiepiſcopus ſupplebit Abb.in c.quoniam,de off.ord.ſi tamen epiſcopus eſt in diœceſi,& poteſt omnia epiſcopalia munera obire,non tenetur habere Vicarium glo.Io. Pau.Lancel.in lib.1.inſtitu.iu.cano.in titulo de off.Vicar.in verbo non poteſt.Vlterius infertur quod in exequutione vltimæ voluntatis epiſcopo negligente ſuccedit Archiepiſcopus Abb.in d.cap.paſtoralis,in princ. Lancel. Corrad.in temp.om.iudi.lib.2.c.4.ſub nu.22.Item Archiepiſcopus ſupplet negligentiam prælati,regularis perſonæ ſuæ prouinciæ ſi poſt eius monitionem non reuocauerit ad clauſtra c.quanto,vbi Abb.de off.ordi.Quæro quid ſi in terminis c.omnis vtriuſq. ſexus,de pœn. & remiſſ. epiſcopus malitiosè recuſauerit dare licentiam alteri confitendi,an poſſit Archiepiſcopum adire.Reſp.prout in gl.in d.c.in verbo obtineat.Itē quæro quid ſi epiſcopus eſt exemptus.Reſp.ꝙ Metropolitanus non ſupplet negligentiam epiſcopi exēpti,Abb.in c.2.nu.8.de conceſſ.præb.prout erat epiſcopus Adonen.qui non recognoſcebat alium ſuperiorem niſi Papam,cui eſt directa decretalis in c. nullus,de iure patro.& ideo de Papa ille tex loquutus fuit dicit Lamber. in d.ar.20.nu.9.fol.122.vbi nu.15.ponit quando dicatur negligens, & neglectus,& habetur per Gemi.in c.eccleſiæ nu.12.de ſuppl.negli.præla.in ſexto.Quæro etiam quid ſi capitulum Sede vacante negligens eſt. Reſp. quòd nedum Archiepiſcopus ſupplet negligentiam epiſcopi, ſed etiam capituli cathedralis eccleſiæ vacantis deputando viſitatorem iuxta diſpoſitionem c.fin.de ſuppl.negli.prælat.in 6.Abb.in cap.1.ne ſede vaca. & vide glo. in clem.

Digitized by Google

clem.1.in verbo capituli de hæreti.

22 Quarto † etiam quid extra caſum negligentiæ? Reſp. quod in caſu extra negligentiam non ſuccedit Archiepiſcopus, ſi epiſcopus ex ſuis culpis fuerit excommunicatus, nam tunc iuriſdictio ipſius ſuffraganei excommunicati ad metropolitanum non deuoluitur c.1.de ſuppl. negli. prælat. in 6. ſed ad Papam vt ibi per Gemin.& Docto. vbi aſſignant rationem, quia negligens peccat in iuriſdictionem, ideo ad proximum ſuperiorem deuoluitur. non ſic ex alia cauſa. epiſcopo verò à paganis, vel à ſciſmaticis capto, non Archiepiſcopus, ſed capitulum adminiſtrat. c.3.d.ti.in 6.& ratio ponitur in tex. Quod amplia etiam in abſentia epiſcopi remota, qui non prouidit de Vicario, vt Capitulum ſuccedat, Card. Zab. in clem. vnica, ſub nu.17.de off. Vicar. Vitali. in clem.1.§.volumus, nu.17.de for. compet. facit etiam tex. in ca. vnico §. fin. de ſed. vac. in 6. ita fuit in voto pro Capitulo noſtro Neap. mortuo Vicario exiſtente Archiepiſcopo in Polonia.

m *ADDITIO. Quod propter negligentiam epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, tenet etiam Afflict. in capi. Imperialem. §. præterea nu.33. de probi. feu. alie. per Feder. & qualiter conſtare debeat de negligentia, vide eundem in c.1. ſi de inueſti feud. inter dom. & vaſſal. nota. 13. in fin. & propter negligentiam ſolam non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum niſi poſt terminum aſſignatum per Archiepiſcopum quando tamen crimina non ſunt notoria Paul. de viſita. part. 2.q.5. Item ſi epiſcopus non vult exhibere auxilium iudici ſæculari, poteſt adire Metropolitanum, vt illum cogat auxilium præſtare ad exequutionem ſententiæ vt eſt communis opinio Couar. cap. 10. pract. quæſt ſub nume. 10. Et an epiſcopus poſſit cogi ab Archiepiſcopo ad pronunciandum, vide Bal. in l.1. nume. 18. C. quom. & quando iudex poſt gloſ. fin. in ca. admonet, de renunc. Tu dic quòd ſi cauſa eſt in expeditione, vel retardat expeditionem, tunc ad inſtantiam partis poteſt moneri ab Archiepiſcopo cum termino, alias eo elapſo, & nulla ſubſiſtente cauſa rationabili poterit ipſe Archiepiſcopus procedere. Nec poteſt epiſcopus ſe tueri termino biennij dato per Conci. Trid. in prætalleg ſeſſ. 24 capi. 20. quia in eodem capi. in § legati quoque expreſſe cauetur quòd negligēte epiſcopo, eoq; prius requiſito iudex ſuperior poteſt procedere & ratio eſt, quia illa retardatio expeditionis præſertim ſi Reus detinetur in carcere continet grauamen irreparabile à quo poteſt appellari, carcer enim ſemper grauat, Bald. in l. 2. nume. 6. & 7 C. de epiſc. audien. & ſupradictum eſt auctο. 18. & in hac auctoritate, 19. & non debet reſultari iniuria vbi iura naſcuntur l. meminerit. C. vnde vi, ac inducta in fauorem, non debent retorqueri in odium l quod fauore C. de legi. Item per negligentiam epiſcopi in collatione beneficij deuoluitur collatio, ad Archiepiſcopum poſt ſex menſes cap. 2. de conceſſ. preben. Limita in beneficio Curato, ad quod ſi patroni præſentauerint, & præſentatus per examen fuerit approbatus, tenetur epiſcopus infra duos menſes inſtituere, alias poterit Archiepiſcopus ex Bulla Pij V. incip. In conferendis; ſed eo caſu ego conſulerem vt prius certioretur ordinarius ad dicendum cauſam quare non debeat fieri inſtitutio ab Archiepiſcopo, vt ipſe tutius procedere poſſit.*

Amplia non ſolum in negligentia ſed etiam in recuſatione, vt quando epiſcopus negaret diſpenſare vbi patet ratio diſpenſandi, ut eo caſu poſſit adiri Metropolitanus, uel alius Superior Burgas. in tractat. de Irregu. p. 2 fol. 28. ſub rub. qua diſpenſatio dicatur debita facit text. cum gloſſ. in c. exigunt 1. q 7. & in c. Domino ſancto, 50. diſt. & c. nullus de iure patr. & tunc debet remittere ad ſuffraganeum ut diſpenſet

ſet

ſet quo recuſante, uel negligente tunc ſuperior diſpenſabit. Burga. in d. tracta part. 3. in tit. de diſpenſatione Archiepiſcopi fol 77. & quando liceat diſpenſare ultra Burgaſ. uide Rebuff. not. in praxi. benefic. p. 2. ſub tit. de diſpen. ad plu. benef. à nu. 43. ad 62. Et prædicta de diſpenſatione intellige iuxta terminos relatos ſatis notabiliter conſideratos in præſenti auctoritate in quo exiſtente neceſſitate, & non ita ſimpliciter. Item amplia in monitionibus excommunicationum, quæ fiunt ad finem reuelationis, ut ſi epiſcopus eas denegaret, liceat parti appellare ad Metropolitanũ quamuis reſideat in eius arbitrio illas concedere per Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 3. & ita practicatur, à commiſſis enim arbitrio iudicis ſi partem ledit, aut grauat appellari poteſt dictum fuit ſupra auct. 18. ſub num. 18 etiam ſi fueris datus breuis terminus ad reuelandum Nauar. conſ. 11. de offic. ordin. in nouis. ubi etiam ſi obſcuritatem, uel repugnantiam contineant.

n *Hæc quæſtio, an epiſcopus teneatur conſtituere Vicarium, diſputatur ad partes per Iacob Sbrozz. in tract de Vica. epiſc. lib. 1. q. 46. & concludit pro parte affirmatiua, quod ſaltim tenetur habere Vicarium in ſpiritualibus generalem, ſed tutius eſt, Vt etiam in temporalibus; Et quænam ſignificent iſta verba, In ſpiritualibus, & temporalibus, declarat gloſſ. in c. auaritia de elect. in 6. & quòd poſſit Archiepiſcopus conſtituere Vicarium epiſcopo negligente tenet idem Sbrozz, d. lib. 1. q. 57. & Nauar. conſ. 4. de off. ord. in anti.*

23 XX. auctoritas eſt † nam in concernentibus totam Prouinciam poteſt Archiepiſcopus exercere iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganeorum vt in tollendo prauam conſuetudinem ca. ad extirpandas, & c. fin. de fil. presbyr. cap. ex frequentibus, de inſtit. c. in tantum, de ſimo. c. perniocioſus, vbi Abb. de celebr. miſſ. Abb. in cap. paſtoralis, in prin. de offic. ord. & ibi Fel. num. 7. & iſte eſt caſus, in quo Archiepiſcopus exercet iuriſdictionem in Diœceſi ſuffraganeorum ſuorum Abb. in d. cap. ex frequentibus, num. 4. & 10. verſi. tertia ſolutio, & Hoſt. in c. 1. de ſuppl. negli. prælat. in 6. dicit quando peccatum eſt vniuerſale, ſcilicet, quia per vniuerſam Prouinciam frequẽtatur, ſollicitudo enim totius Prouinciæ Archiepiſcopo commiſſa eſt c. cleros 21. diſt. facit tex. in c. ea noſcitur, de his quæ fiunt à prælat. ſin. conſ. cap. c. tuarũ de priuileg. c. quoniam 75. diſt. glo. in d. c. paſtoralis, de offic. ord. Gem. in c. fin. in princ. num. 9. de offic. deleg. in 6. & gerit ſollicitudinem vniuerſaliter non particulariter Butri. in d. c. paſtoralis.

XXI. auctoritas eſt quod Archiepiſcopus cum in Prouincia ſuam iuriſdictionem exequitur, poteſt punire ſubditos ſuffraganei notorios iniuriantes ſibi, nuncijs, & familiæ ſuæ tàm ſi ob id ſua iuriſdictio impediatur, quam non, tex. eſt not. in c. 1. de pœn. in 6. & de iudice quod poſſit procedere contra impedientes eius iuriſdictionem, vide cap. 1. de offic. Deleg. & ibi glo. & in c. cum voluntate §. fin in verbo, Ratione officij de ſent. excommun. & in extrauag. vnica Ioan. 22. de priuil. in verb. impediatur officium. faciunt dicta per Vinc. de Franc. deciſ. 147. poſt Pau. de Caſ. in l. addictos C. de epiſc. audien. officiales & miniſtri Archiepiſcopi ipſum repreſentant glo. in extra uag. Ioan. 22. de pœnis in verſ. calcata reuerentia, & de prorumpente contra iudicẽ vt arbitrio ſuperioris puniatur, vide cap. dilectus, de pęnis vbi Abb.

Digitized by Google

ADDITIO: Nec erit tunc iudex in cauſa propria, ex quo factum eſt notorium & non requiritur cauſa cognitio.cap.manifeſta 2.q.1.ca. cum ſit romana de appel.c.euidentia & ibi glo.de accuſat.cum alijs concord. Sed erit potius exequutor iuris vt per Innoc.& Card.Zabar.in c.ex parte,de verb. ſignif per Gem. & Frãc. in d.c.1.de pæn.in 6.& ideo nec poterit vt ſuſpectus recuſari c.nouit, de appella. & aſſerunt prædicti Doct.vbi ſupra Hoc autem intelligit & not. limitat Abb. in cap. cum veniſſent ſub nu 8.de iudi.quando pro illo delicto ſeu iniuria eſt certa pœna in poſſet excedere modũ,& per cõſequens nõ diceretur merus exequutor exequẽdo ſimpliciter iuris diſpoſitionem,ſed iudex,& poterit vt ſuſpectus recuſari ex allega. ibi per eum,quia nulla ratio patitur vt quis iudicet in cauſa propria,cum ſit res valdè iniqua vt in rub.C.ne quis in ſua cau. & tunc debet committere non ſuſpecto, per ea quæ fuerunt dicta aucto.18 ſub nu.19. Et Prælatus poteſt punire iniuriam propriam etiam occultam quando procedit extraiudicialiter per viam correctionis & impoſitionis cuiuſdam pœnæ,vel pœnitentiæ ex his,quæ notantur in c & qui emendat & ibi gloſ.45 diſt.& ſentit expreſsè Abb.in d.c.cum veniſſent ſub nu.12. Et poterit Archiepiſcopus etiam iniurias occultas punire,dummodo de illis conſtare poſſit ſecundum Hoſt.& Archid.in d.c.1.de pæn.in 6.

XXII. auctoritas Metropolitani eſt, vt puniat deuiantes à conſuetudine Metropolitanæ eccleſiæ in diuinis officijs c.de ijs 12.diſtin.ſuam enim Metropolim tenetur ſequi eccleſia ſuffraganea c. altaria, el primo,de conſecr. diſt.1.c.inſtitutis,de conſec.d.2.gl.in c.penulti.de celeb.miſſ.c.fin.de ſpõſ. duor.& facit tex.in cap.dilectus el 2.de ſimo.& in cap.1.de poſtu.præla. & ſic nota caſum in quo Archiepiſcopus iudicat inter ſubditos ſuffraganei videlicet,quando agitur de modo officiãdi,& ratio poteſt eſſe, quia concernit totum ſtatum Prouinciæ,in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem c. ex frequentibus de inſtitu. Gemi.notat in d.c.de ijs,quem ſequitur Cardin. Alex.ibidem dicens,quòd cum modus publicus officiandi debeat eſſe in tota Prouincia vniformis,talis modi obſeruantia,& violatio reſpiciunt totam Prouinciam,& ipſum Archiepiſcopum , & pro talibus poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos ſuffraganeorum ſuorum,niſi eccleſiæ Prouinciæ haberent ſpecialem conſuetudinem rationabilem. Sylu.in verb. Archiepiſcopus ſub nu.2.ſed hodie attenduntur conſtitutiones Pij V.ſuper recitatione Romani Breuiarij incip.quod à nobis poſtulat, Datum Romæ 6.Id.Iul. 1568. quæ eſt impreſſa in Breuiarijs,& in Bullario fol.1031.& altera Conſtitutio eiuſdem Pij de Miſſalis Romani ex Decreto Conc.Trie.reſtituti approbatione incip.quod primum, Datum Romæ prid.Id.Iul.1570.quæ eſt impreſſa in Miſſali,& in Bullario fol.1099. In matrimonio etiã debet conſuetudo metropolitanæ eccleſiæ attendi c.3.de cogna.ſpiri.ſed quoad illum text. attenditur Conc.Trid.ſeſſ.24.cap.2.de refor.matr.

XXIII. auctoritas eſt,nam Metropolitanus ad querelam epiſcopi tanquam delegatus Papæ procedit contra canonicos ſui ſuffraganei ceſſantes à diuinis abſque cauſa rationabili & manifeſta c.irrefragabili §.cæterum , de offic.ordina.

ADDI-

ADDITIO: *Ceſſatio a diuinis nil aliud eſt quam ſuſpendere organa miniſtrorum vt in eccleſia non celebrent,& eſt quid facti; Abb.in c.dilectis,de appell. & de hac materia ceſſationis a diuinis habetur in ciſi canonici,& c.quamuis,de offic.ordi.in 6.de qua etiam multa vtilia tradit Aluarez.in ſpeculo iuris canon. ac Caſarei c.37.de eccleſ.interd.& de ratione quare ipſe epiſcopus non corrigat hunc exceſſum ſuorum canonicorum vide per Innoc. & alios doct in d.§.caterum.*

XXIIII. auctoritas eſt quando crimina ſunt notoria, poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos ſuffraganeorum in tota prouincia c.1.§.notoria,de cẽſi.in 6.qui tex.procedit etiam ſi Archiepiſcopus non viſitat. Abb.in c.ex frequentibus nu.10 de inſtitu.quando tamen epiſcopus eſt negligens. Silueſt. in ver.Archiepiſcopus ſub nu.3.in fi.ſed in criminibus non notorijs, & de quibus ſolum laborat infamia,non poteſt Archiepiſcopus procedere,ſed debet compellere epiſcopum vt inquirat,& puniat.Socci.de viſitat.ſub.nu.29 & epiſcopus tunc non procedit in puniendo eius ſubditos, tunc poteſt Archiepiſcopus.Paui.de viſita.par.2.q.5.

XXV.auctoritas eſt quia Archiepiſcopus poteſt exercere iuriſdictionem in prouincia conſuetudine ſibi permittente.vnde licèt Archiepiſcopus regulariter non poſſit exercere iuriſdictionem in prouincia in ſubditos epiſcopi ſuffraganei c.1.de fo.comp.in 6.niſi in caſibus in iure expreſſis per gl. in c. paſtoralis de off.ord & in ſum.9.q.3.& in c.con queſtus,ea.q.inter quos eſt quando conſuetudo hoc ſibi tribueret d.c.1.de for.cõmp.& c.1.de pænis in 6.vbi Gem.& Franc.notant.

ADDITIO Ex quo enim quis eſt in poſſeſſione per aliquod tempus ſine controuerſia dicitur pacifice poſſidere ita quod ſit in ea conſeruandus.Cardi.Zab.declarando dictum Hoſtie.in c.duo ſimul,de off.ord.& ex hoc inducitur conſuetudo,qua conſuetudo tribuit iuriſdictionem c.conqueſtus 9.q.3.c.cum contingat,de for.comp. l.vlt.C.de emancip.liber.limita vt non poſſit Archiepiſcopus vel alius Prælatus cõſuetudine acquirere illa qua tendunt ad honorem,qua communiter non conceduntur eccleſijs ſine priuilegio Apoſtolico vt probatur in c.contra morem 109.diſt.vel ſi vellet inducere,vt eccleſia ſua præ cæteris habeat aliquam præminentiam,videlicet vt in ea haberet canonicos cardinales,aut eſſet aliqua dignitas omnino noua doct in c.cum acceſſiſſent,de conſt.Petr.de Rauen ſingulariter in enarrat.in tit.de conſuet.ſect.nu.22.

XXVI. auctoritas eſt,nam Archiepiſcopus,vel eius officialis poteſt mittere quæſtores elemoſynam per totam Prouinciam pro fabrica eccleſiæ Metropolitanæ,quibus ſi à ſubditis ſuffraganeorum reſiſtitur,vel non paretur,non poſſunt eos citare c.1.de pæn.& remiſſ.in 6.vbi Franc.dicit procedere pro quolibet opere pio.Imo.in clem.abuſionibus,nu.28.& Card.Zab. nume.9.eod.titu.& de operibus pijs vide glo.in capi.fin.in verbo Caſibus eo.titu.de pænit.& remiſſ. Ideoque licèt Archiepiſcopus punire poſſit ſubditos ſuffraganeorum impedientes eum vel eius officiales in iuriſdictione contentioſa,vel quaſi cap.1.de pæn.in 6.non tamen poterit iuriſdictionem exercere contra ipſos ſubditos ſuffraganeorum impedientes eum,vel eius of

ficiales

Digitized by Google

ficiales circa charitatem & exhortationem, ſed benè poteſt Archiepiſcopus coercere ſuffraganeos, & eorum officiales, ſi abſq; cauſa iuſta non permittũt cum poteſtas ipſorum Archiepiſcoporum circa exhortationẽ eſſet alias deluſoria, vel quia ſunt iudices ſuffraganeorum, & eorum officialium Franc. in d.c.1.in 3.not.de pæn.& remiſſ.in 6.Imo.& Card.Zab.in d.clem. abuſionibus nu.8.& Bonifa.de Vitali.nu.62.Ipſi tamen quæſtores debent literas Archiepiſcopi oſtendere Diœceſano qui habebit illas examinare, quo facto debet facere incorporari in literis epiſcopi, & tales literæ Archiepiſcopi & epiſcopi conceſſæ quæſtoribus erunt exhortatoriæ, non autem compulſoriæ. Imo.in d.clem.abuſionibus nu.28.De forma autẽ literarum, & quales debeant eſſe quæſtores, habetur in c.cum ex eo de pœnit.& remiſſ. Dum hic dicitur, quòd tenentur oſtendere literas ſuffraganeo, conſului in ſimili Archiepiſcopum non poſſe propria auctoritate affigere cedulones contra excõmunicatos, & publicatos ab ipſo in ſua metropolitana, in eccleſijs ſuffraganeorum, ſed debet eis ſcribere, vt publicentur, & affigantur iux.cap. curæ ſit 11.q.3.cuius literis creditur c. ad probandum, de ſent.& re iudi. & cum ſit eius ſuperior tenetur obedire niſi ſint notorie iniuſtę.gl.in c.vnic.§. eorundem in ver.requiſiſti, & ibi doct.præſertim Vitali.de for.comp. His quæſtorib.nõ obſtat Conc.Trid.ſeſſ.5.de refor.c.2.& ſeſſ.21.de refor.c.11.& ſeſſ. vlti.in Decre.de Indulg. quia loquitur Concilium de prauis eleemoſynarum quæſtoribus quorum abuſus narrãtur in d.clem.abuſionibus Naua. in conſ.33. de pænit. & remiſſ.in nouis, & hodie eſt penitus abolitum iſtud nomen quæſtorum per Conc.Trid.in d.c.9. ſed debent nuncupari collectores vt extat declaratio.& debent habere qualitates prout in d.c. cum ex eo. adeo quod hodie per Conc.Trid.dicta auctoritas fundata in d.ca.1.de pæn. & rem.in 6.remanet intacta.

XXVII.auctoritas, eſt vt Archiepiſcopus poſſit mittere edictum per totã Prouinciam ſuam in caſibus ad ſuam iuriſdictionem pertinentibus capit. 1. vbi not.Gem.& Franc.de ſupplen.negli.prælat. in 6. congruum tamẽ eſſet ſcribere epiſcopo, vel eo abſente Vicario generali vt illud publicari, & affigi faciant ad valuas eccleſiæ Cathedralis vel alibi, ita vidi obſeruari in publicatione edicti Concilij Prouincialis quod quolibet triẽnio tenetur Archiepiſcopus celebrare vigore decreti Conc.Trid.ſeſſ.24.cap.2.

XXVIII. auctoritas eſt, quia Archiepiſcopus de iure communi poteſt ante ſe deferri facere crucem per totam ſuam Prouinciam: quod amplia etiam ſi locus eſſet exemptus vigore conſtitutionis editæ in Conc.gene. Viẽnenſi relato in clem.Archiepiſcopo de priuileg. & antea poterat per prouinciam, habetur in cap.1.vt lit.pen.& ibi Abb. ſed ut poſſit liberè in loco exempto hoc fuit inductum per d.clem.vbi Card.Zaba.ſub num.5.etiam dicit quòd delatio Crucis licet non ſit contentioſæ iuriſdictionis, eſt tamen inſigne ſapiens ſuperioritatem, & poſſe in loco exempto vti inſignijs voluntariæ iuriſdictionis & honoris, quem ſequitur Vitali.in 3.not.dicens ꝙ delatio Crucis ſignificat quandam præeminentiam eius, qui ante ſe illam facit deferre, idem tenet Abb.in d.cap.1.ſub.numer.7. vt lit.pen. Card. in d.clem. & doct.

& doct. dicunt hoc ei cócedi propter reliquias precedentis ſubiectionis, cum per exemptionem talia loca non deſinant eſſe in Prouincia vel diœceſi, ius namq; reuerentiæ nunquam tollitur per exemptionem, & ideo eccleſia exẽpta ſeu liberata tenetur nihilominus exhibere reuerentiam epiſcopo, & ire ei obuiam proceſſionaliter more aliorum. Feli. in ca. cum non liceat, ſub nu. 2. de præſcript. Crucis enim prælatio illius cui præfertur, præcipuam quádam dignitatem demonſtrat, explicat Fiuizanus in commentario de ritu ſanctiſſimæ Crucis Romano Pontifici præferendæ li. 3. c. 7. vbi eo. li. c. 1. refert eius ſignificatus. Quid vero ſignificet delatio Crucis in funere, declarat Vitali. in d. cle. & quid in proceſſionibus Rationa. diui. lib. 6. ca. 102. nu. 8. Amplia vt poſſit Archiepiſcopus etiam quando non viſitat Card. in d. cle. nu. 8. multo magis quádo viſitat locum exemptum in ſua diœceſi vel Prouincia uti ſedis Apoſtolicę delegatus. nam d. clem. generaliter loquitur & verbum decli nanti ad locum exemptum, de quo in d. clem. etiam in uiſitatione verificatur, ca. cum ex officij, de præſcript. quem tex. allegat glo. in d. clem. & ex emptis nul lum fit ex hoc pręiudicium ut in d. clem. expreſsè dicitur. Limita niſi eſſet præſens legatus Papæ, quia tunc nec Patriarca cap. antiqua, de priuileg. vel præſens Cardinalis nó legatus vel nuncius cum facultate legati de latere ut in cæremo. epiſc. c. 3. vbi de habitu ordinario Archiepiſcopi, & epiſcopi in ſua Prouincia, diœceſi, & ciuitate.

XXIX. auctoritas eſt quòd Archiepiſcopus de iure communi poteſt benedicere populo per totam Prouinciam, quod amplia etiam in loco exempto per d. clem. Archiepiſcopo, de priuileg. & per talem benedictionem delentur uenialia, & intellige tam de benedictione ſollemni per illa verba ſit nomen domini benedictum, ut inquit gloſſ. quam ſimplici, quam iterando præſtant, vt ibidem per Card. & Doct. ita etiam expreſsè habetur in cæremo. epiſc. cap. 4.

XXX. auctoritas eſt poſſe Archiepiſcopum diuina officia in Pontificalibus celebrare in Prouincia etiam in loco exempto, & ab alijs in ſua præſentia ſine Pontificalibus celebrari facere d. clem. Archiepiſcopo, & poteſt vti pallio diebus tamen permiſſis illo vti. glo. ibidem, computatur enim inter Pontificalia, & indiſtinctè per d. clem. permittitur inquit Card. ſub. nu. 10. & tenent Anchar. nu 3. Imo. nu. 6. Vitali. num. 16. & cæteri doct. in d. clem. & Paui. de viſita. par. 2. c. 4. Ampliatur ut pro celebratione in Pontificalibus poſſit collocare ſedem, quia ſpectat ad honorem epiſcopalem, & eſt de acceſſorijs ad celebrationem, & his pontificalibus vtitur ſine iuriſdictionis exercitio vel officio, ut miſſam celebrando, & predicando, ſed ſi iuriſdictione vel officio vti vellet, id non poterit ſine licentia epiſcopi vel ſuperioris loci exempti, vt ordinare, c riſmare, degradare, vel ſimilia faciendo. glo. eſt celebris, & magiſtra in d. clem. Archiepiſcopo, quam communiter ſequuntur omnes Doctores. & Paui. de viſita. par. 2. q. 4. Id amplia etiam ſi uellet hoc exercere in ſubditum ſuum non ſolum in loco exempto, ſed etiam in diœceſi ſui ſuffraganei Couar. pract. quæſt. ca. 9. ſub num. 2. quod etiam amplia ut non poſſit Archiepiſcopus etiam extra Pontificalia exercere ea quæ ſunt iuriſdi-

Digitized by Google

ctionis contentioſæ, vt excommunicare, iudicare, & alia ſimil. ca. 1. de offic. ord. in 6. niſi in caſibus a iure expreſſis Card. in d. clem. §. ſimili ſub nu. 2. Dixi ſupra aucto. 18. ſub num. 15. & ideo quando vellet in ſua præſentia ab alio celebrari facere in Pontificalibus, eſſet auctoritatiue demandare & iuriſdictionem exercere, quod non poteſt non ſolum in loco exempto, vt declarant Ancha. nu. 4. Imo. nu. 9. & Card. in d. §. q. 7. ſed etiam in Prouincia ſuffraganea Card. in d. clem. in prin. nu. 3.

Amplia hanc auctoritatē multo magis poſſe Archiepiſcopum diuina officia priuatim, vel publicè in Prouincia audire etiam in loco exempto d. cle. Archiepiſcopo, & hoc eis competebat etiam extra Prouinciam ſine Pontificalibus, & cuilibet epiſcopo extra Diœceſim per cap. fin. de priuileg. in 6. vt animaduertit Card. in d. clem. ſub nu. 3. ſed hodie quo ad locum ſeruanda eſt diſpoſitio Conc. Trid. ſeſſ. 22. c. quarta verſiculo ne patiantur, contra quā diſpoſitionem non poteſt loci ordinarius dare licentiam Nau. conſ. 1. de conſt. nu. 76. in antiq.

Notandum quòd in caſibus in quibus poteſt Archiepiſcopus vel epiſcopus in locis exemptis exercere vigore huius clem. ſi de facto prohibeatur, ita quod exemptis eis reſiſtant, non poterunt in eos animaduertere, ſed debent agere coram ſuperiore exemptorum, qui eos coget ad parendum huic conſtitutioni, & non parentes puniet Card. in d. clem. §. fin. in fi. Vitali. nu. 56. extra locum exemptum in Prouincia poterit ipſe Archiepiſcopus procedere ut dixi ſupra 21. auctorit. Alia quæ poteſt Archiepiſcopus vel epiſcopus in loco exempto tam vti ordinarius quam vti Sedis Apoſtolicæ Delegatus vigore Decretorum Conc. Trid. dicam infra in ver. exemptio.

XXXI. auctoritas eſt quia Archiepiſcopus in Prouincia ſua, poteſt concedere indulgentias ſecundum formam Conc. General. ca. noſtro de pœnit. & remiſſ. cap. 1. eod. tit. in 6. de quo Conc. habetur in c. cum ex eod. tit. Notandum tamen eſt ſecundum Nauar. in tract. de Iubileo, & Indulg. not. 31. nu. 13. fol. 156. quod epiſcopi, & ſuperiores non poſſunt concedere Indulgentias non ſubditis, exceptis primo exemptis ſui epiſcopatus; exceptis ſecūdo iis, quibus a ſuperioribus ſuis facta eſt facultas eas quærendi; exceptis tertio ſaltem mediatè ſubiectis, quales ſunt ſubditi ſuffraganeorum, reſpectu Archiepiſcopi. His enim Archiepiſcopus concedit d. ca. noſtro de pænit. ita Nau. loco prealleg. Sed quòd in loco exempto epiſcopus, ſeu Archiepiſcopus non poſſit concedere Indulgentias, cum ſit dignitatis, & iuriſdictionis epiſcopalis, tenet Card. Zab. in clem. Archiepiſcopo in §. ſit tamen à nu. 4. vbi Anchar. nu. 6. & Vitali. nu. 66.

XXXII. auctoritas eſt, vt Archiepiſcopus intra quamlibet eccleſiam Prouinciæ ſuæ poſſit uti pallio c. 1. de auctor. & vſu pal. etiam in loco exempto glo. in d. clem. Archiepiſcopo, de priuil. Abb. in ca. 1. de aucto. & vſu pal. & quia Pontificalis officij plenitudo confertur per pallium antequam obtinuerit palium, licet ſit conſecratus, non ſortitur nomen Archiepiſcopi, vel Primatis aut Patriarchæ, & non poterit Archiepiſcopus conſecrare, nec conuocare ad Concilium, nec chriſma conficere, nec eccleſias dedicare nec cleri

cos

Digitized by Google

eos ordinare etiam ſi pallium in alio Archiepiſcopatu habuiſſet cum oporteat petere nouum pallium: Poteſt tamen quando vult Miſſam ſine pallio & ſandalijs celebrare poteſt etiam huiuſmodi cõſecrationes ante pallij receptionem alteri committere, dummodo non ſit in mora petendi pallium. nec ante habitum pallium, poteſt Metropolitanus ante ſe crucem deferre, ſed tantum poſtea, nec poteſt Archiepiſcopus vel Patriarca vti pallio extra ſuam Prouinciam vel Patriarchatum, & non omni tempore, ſed tantum in eccleſia in miſſarum ſolemnijs, in feſtis præcipuis, non in proceſſionibus neque in Miſſis pro defunctis, & eſt perſonale, & ideo accommodari non poteſt nec, in morte alicui relinqui, ſed Archiepiſcopus, vel Patriarca cum eo ſepeliri dẽt, vt dicitur in Pontificali Romano ſub rub. de pallio, vbi exprimuntur etiam dies, quibus pallio vt poteſt. Probantur prædicta omnia in diſt. 100. & in d. tit. de aucto. & vſu pall. per totum, & in c. ſuffraganeis & in c. quod ſicut §. ſuper eo. de elect. c. 3. in fi. de poſtu. prælat. De pallio Patriarchæ vide c. antiqua de priuil. & de electio. in Archiepiſcopũ, & confirmato quid exercere poſſit vide gl. in c. 1. de tranſ. epiſ. & in d. c. ſuffraganeis.

Notandum quòd licèt hodie Archiepiſcopus non viſitet Prouinciam vt proximè dicam, tamen poteſt vti prædictis auctoritatibus 28. 29. 30. 31. & 32. non enim ſequitur, non viſitat, ergo non poteſt vti, quia etiam extra actum viſitationis poſſunt prædicta exerceri, non. n. probat hoc eſſe quod ab hoc contingit abeſſe l. neq; natales C. de prob. tum quia locum exemptum Archiepiſcopus non viſitat, & tñ in eo vtitur d. clem. Archiepiſcopo, de pri.

Præterea per Decreta Conc. Trid. prædicta Archiepiſcopo non prohibẽtur, quæ ei competunt iure communi vigore etiam Conciliorum generalium, & non ex priuilegio ſpeciali, exemptis habentibus priuilegium, fuit derogatum in hoc per d. clem. Archiepiſcopo, quæ ideo fuit ſituata ſub tit. de priuileg. reſpectu exemptorum priuilegiatorum, ibi non obſtante quocũque priuilegio, iuri tamen communi præſertim diſpoſitioni conciliari non cenſetur derogatum niſi expreſſè dicatur c. ex parte, de capel. mo. ideoq; prędictis non obſtat Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 5. de refor. quia loquitur de Pontifica lib. cum exercitio, ut de collatione ordinum, & de epiſcopo ordinare uolẽte etiam prætextu priuilegij ordinandi extra ſuam diœceſim, prout erant ante Conc. Trid. multi titulares epiſcopi, & ordinabant vbicunq; volebãt ſine epiſopi illius loci conſenſu, & ita dicit Nauar. conſ. 21. de temp. ordi. in antiq. qui in conſil. 69. de ſent. excommu. in antiq. extendit, etiam ad epiſcopũ qui in aliena dięceſi ſine licentia conſecrauit calices, & benedixit corporalia, & epiſcopus circumſcripto priuilegio etiam ante Concilium nõ poterat per cap. epiſcopus, 7. q. 1. ac Archiepiſcopus etiam vigore prædictarum auctoritatum ante Conciliũ nõ poterat ordinare in diœceſi ſuffraganei etiam ſubditum ſuum nec alia exercere d. c. 1. de off. ord. in 6. & 9. q. 3. per totum, vt dictum fuit ſupra. Inſuper licèt dięceſis ſuffraganei non dicatur diœceſis Archiepiſcopi, tamẽ eſt de eius Prouincia ſuffraganea & in ea habet iuriſdictionem ordinariam Metropoliticam Archid. in c. per ſingulas 9. q. 2. nu. 4. Bott. de ſynod. epi. par. 3. art. 2. nu. 27. ſollicitudo namq; totius Prouinciæ

Digitized by Google

Metropolitano commiſſa eſt dixi ſupra autho.9.ſub nu. 6. & autho. 20. & eſt ſuffraganei ſuperior.& iudex eius ſubditorum in caſibus ſibi à iure permiſſis ut latè etiam fuit demonſtratum autho.16.num.10.& autho.17. nu. 12.& autho.18.ſub num. 16. Non eſt ergo iudicandum de Archiepiſcopo ſicut de epiſcopo alieno,& ſic remanent prædictæ auctoritates intactæ ſecũdum diſpoſitionem iuris communis,& non correctæ per Conc.Trid.ſeſſ.6. cap.5.Igitur Archiepiſcopus in quolibet loco ſuæ Prouinciæ etiã exempto non obſtante quocunq; priuilegio contrario poteſt facere ante ſe libere portari Crucem,benedicere populo,& audire publicè vel priuatum diuina officia,& in Pontificalibus celebrare,& coram ſe facere celebrari ſine Pontificalibus tamen d.clem.Archiepiſcopo,de priuileg.

a *ADDITIO. Licet epiſcopus poſſit miniſtrare illa quæ ſunt ordinis, tamen poſtquam fuerit in Archiepiſcopum promotus, & nondum pallium conſequutus,nõ poteſt ordines conferre,vt epiſcopus,nec Archiepiſcopus:& iſtud eſt verum de clericis ſui Archiepiſcopatus,quia tunc uidetur conferre ordines iure ſuo,& tanquam Archiepiſcopus in ſubditum ſuum, & in collatione ordinum in ſua diœceſi & Prouincia vtitur pallio quod adhuc non habuit.Ita intelligitur tex.in d.c.quod ſicut, §.præterea,in fine,de elect.Poteſt tamen ante receptum pallium alteri committere glo.in c.1.de transl.epiſ.Alios tamen clericos poteſt ordinare ſi ſit inuitatus ab alio epiſcopo, & nomine illius, alia epiſcopalia exercere, & ratio eſt, quia illud non videtur facere iure ſuo & tanquam Archiepiſcopus,ſed ut ſimplex epiſcopus, tum quia etſi habuiſſet pallium,non poſſet,eo extra Prouinciam ſuam vti ita colligitur ex dictis per Innoc.Zabar.& Ancha.in d cap.quod ſicut.§.præterea,& in c.ſuffraganeis co.tit.de elect.*

Item Archiepiſcopus,qui renunciauit Archiepiſcopatui,& ſic loco,& non dignitati,non poteſt exercere Pontificalia cum pallio in diœceſi & Prouincia renunciata etiam cum conſenſu Archiepiſcopi ſucceſſoris,& ſuffraganeorum ſed tantum exercere Pontificalia ſine pallio cum conſenſu prædictorum quemadmodum in alijs diœceſibus de conſenſu diœceſanorum,quia illo pallio amplius vti non poteſt ſed debet retinere penes ſe, & cum eo ſepeliri,ut per docto.loc.cita. & facit tex.in c. ad ſupplicationem,de renunc.Pari.de reſigna.benef.lib.1.q.7.

Item ante receptionem pallij nihil interim de eccleſia Prouentib.recipere poteſt. vt in extrauag.communi prima,de elect.in fine & pallij traditio per obiectum criminis, vel defectus retardari non debet, niſi obijciens præſtito iuramento offerat ſe promptam de obiectis facere fidem, ut in extrauag.communi unica de auth.& uſu Pall.

XXXIII.auctoritas eſt,nam Archiepiſcopus poteſt viſitare Prouinciam, & procurationem à ſubditis ſuffraganeorum ſuorum exigere c.cum Apoſtolus & ibi glo.in uerbo Archiepiſcopi,c.ſopitæ,& c.ſuper eo,& c.cum nuper de cenſib.cap.cum ex officijs,de præſcript.c.1.& c.fin.de cenſi.in 6.vbi dicitur ꝙ Archiepiſcopus dũ uiſitat Prouinciam,poteſt confeſſiones ſubditorum ſuffraganeorum audire, & abſoluere confitentes, & ipſis pœnitentias iniungere ſalutares,& poterit abſoluere a caſibus epiſcopo reſeruatis, & cẽſuris.Faui.de viſita.par.2.q.4. & diſpenſare in foro conſcientiæ.Abb.in c.

ad

Digitized by Google

ad extirpanda,de fil.præsb.Non poteſt ordinare,neq; concedere literas dimiſſoriales,quia non reperitur à iure ei permiſſum. Franc. & Gemin. in d.c. fin.neq; criſmare,vt per Petr. Subert.in tract.de cultura vineę Dei par. 1.c. 9.Non poterit exercere iuriſdictionem fori contentioſi in ſubditos epiſcopi ſuffraganei niſi in duobus caſibus,in criminibus notorijs,& contra impedientes eius iuriſdictionem.ut per Socci.de viſita.ſub nu.29. & dictũ fuit ſupra aucto.21.& 24.hodie verò per Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor.c. 3. non poteſt viſitare diœceſes ſuffraganeorum niſi cauſa cognita,& probata in Concilio Prouinciali,& tunc viſitando habebit eaſdem facultates, quas ante Concil. de iure communi habebat,vt ex præalleg.iur.nec non alia quæ à Conc.Prouinciali, in ſpecie ei committerentur iuxta facultatem , quam habet à iure Conc.Prouinciale.

XXXIV. auctoritas eſt, quia Metropolitanus poteſt per totam Prouinciam ſuam prædicationis officium aliquibus interdicere,prout in c.tuarum,de priuileg.

XXXV. auctoritas eſt,nam metropolitanus poteſt confirmare electũ confirmãdum ab epiſcopo ſuffraganeo,ſi eccleſia ſuffraganea vacat,ſi tamẽ eſt conſuetudo c.ſicut tuis,& ibi glo.in ver.ad Colonienſem,de ſimo.

XXXVI. auctoritas eſt,vt Metropolitanus poſſit deputare Vicarium, ſeu officialem in eccleſia ſuffraganea,ſi infra octo dies poſt mortem epiſcopi capitulum non prouiderit ex decreto Sacri Conc.Trid.ſeſſ.24. de refor. generali c.18.& emolumenta ſede vacante erunt ſucceſſoris, & non capituli.clem.ſtatutum,de electio.In quibus hodie in Regno Neapolitano regulariter ſuccedit Nuncius Camera Apoſtolica,electio tamen Vicarij debet fieri de capitulari perſona ſi idonea ibi reperiatur c.ne pro defectu, & ibi glo. de elect.& in c.nullus inuitis 60.diſt.ſed de neceſſitate ut infra in verbo capitulum ſede vacante nu.6.

XXXVII. auctoritas eſt,quia metropolitanus tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus,poteſt compellere Abbates & Regulares prælatos negligentes vt prædicatio euangelij fiat in eccleſijs parochialibus ſubiectis monaſterijs in nulla diœceſi exiſtentibus, in cuius Prouincia diœceſes ipſæ ſitæ ſunt ex decreto eiuſdem Conc.ſeſſ.5.de refor.c.2.Item metropolitanus tamquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus poteſt conuocare Regulares in cuius Prouincia monaſteria ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione ſita ſunt, negligentes exequi Decretum eiuſdem Conc.ſeſſ.25.de refor.c.8.de regul. de quo latè per Nauar.conſ.83.de regular.

XXXVIII. auctoritas,quia metropolitanus cum duob. antiquiorib. ſuffraganeis põt in Prouincia erigere vnũ, aut plura collegia ſeminarij ob eccleſiarũ paupertatẽ,iuxta Decretũ eiuſdem Conc. ſeſſ. 23.de refor.c.18.

XXXIX. auctoritas, nam Archiepiſcopus poteſt in caſibus ſibi permiſſis reum exulare extra Prouinciam cap.2.de arbitr.An vero poſſit relegare extra Prouinciam quando in Prouincia, ſeu diœceſi metropolitana nõ extat inſula,& an tunc ſententia operetur extra territorium, uide Felin. in c.poſtulaſti,ſub nu.2.de for.comp.

Digitized by Google

XL. auctoritas eſt, quia licet Archiepiſcopus non diſpenſet cum ſubditis ſuffraganeorum ſuorum, vt per Doct. in c. ad extirpandas, de fil. presbyt. tamen in caſibus in quibus poteſt iudicare, poterit etiam diſpenſare Felin. in c. paſtoralis nu. 7. de off. ord. & in quibus caſibus poſſit Archiepiſcopus diſpenſare vide Burgaſ. de Irreg. p. 3. in tit. de diſpen. Archiep. fol. 76.

ADDITIO. Burgaſ. in loco preallegato tenet quod Archiepiſcopus dum viſitat diœceſim ſuffraganei audiendo confeſſiones in pœnitentialibus poteſt diſpenſare in foro conſcientiæ, idem dicit Abb. in c. ad extirpandas de fil. presb & dictum fuit ſupra auct. 33. Item quando in foro exteriori diſpenſatio eſt debita ratione cauſa & perſona debet remittere ad ſuffraganeum eius ſubditum, vt diſpenſet cum eo quo recuſante, vel negligente Archiepiſcopus diſpenſabit. quod intellige vt dictum fuit ſupra auct. 19 Item vbicunque ſuffraganeus culpa ſua ius diſpenſandi perdidiſſet poteſt Archiepiſcopus diſpenſare: Item quando epiſcopus eſt ſuſpenſus ad tempus & diſpenſatio pro magno bono fiendo, vel magno ſcandalo uitando celeritatem requireret, tali caſu ſit deuolutio ad Metropolitanum, ita per Burg. vbi ſupra qui multa allegat.

Alius caſus eſt quod ſi eccleſia Cathedralis non habet capitulum actu ſed habitu, & quando nullus canonicus eſt in ſacris in eccleſia ſuffraganea, tunc Metropolitanus poteſt exercere iuriſdictionem, & vacante ſede Metropolitana, capitulum Metropolitanum ita per Fani de off & pot. can ſed. ua. par. 1. q. 10. ſub nu. 5. Item quando eſt diſcordia inter epiſcopos ſuffraganeos ſuper perceptione iurium epiſcopalium in eccleſia que eſt ſita in confinibus duarum diœceſum. poteſt metropolitanus eos cogere ut concordent Bellenci. in tract. de charita ſubſi. q. 52. Item Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganei quando clericus publicè tenet illicitè eccleſiã ut in terminis c. ad extirpandas. de fi præsby. dictũ fuit ſup. auct. 20.

Et licet Archiepiſcopus nihil poſſit in diœceſibus ſuffraganeorum niſi in caſibus a iure expreſſi. an idem ſit in ſimilibus uide Felin in cap. paſtoralis ſub nu. 3. de reſcrip. ubi uidetur tenere eſſe periculoſum hoc dicere.

Hæc breuiter non ſine magno labore recollegiſſe ſufficiat de Caſibus Archiepiſcopo competentibus in iure expreſſis, ultra glo. Abb. & Felin. in d. c. paſtoralis, de off. ordin. glo. in ſumma, & in c. conqueſtus 9. q. 3. & glo. Hoſt. & Doct. in capitu. 1. de ſuppl. negl. prælat. in 6. & per eundem Hoſt. in ſumma de off. ordin. & Paui. de viſita par. 1. quæſt. 10. num. 50. Lancell. Corrad. in templo omnium iudi. lib. 2. c. 4. in tit. de Archiepiſcopo. Cæteras verò auctoritas lector ſuppleat.

His tamen quadraginta auctoritatib. puto fuiſſe ſatisfactum hodie die 9. Martijs 1585. In feſtiuitate Sanctorum Quadraginta martyrum familiæ meæ Protectorum; eſt. n. in honore hic numerus, vt legitur in lectionibus iſtorum Sanctorum.

Archiepiſcopus autem his, & alijs auctoritatibus in caſib. à iure permiſſis expreſſis vtendo, moneo eſſe memores de dicto Apoſtoli (ut non dominãtes in Clericum) relato à Gratiano in c. quia 10. q. 3. & legitur in epiſtola in feſtiuitate Sancti Appollinaris die 23. Iulij.

Fuit autem iſte Tractatus deinde Neap. Impreſſus in anno 1586. ſimul

cum

cum alio tractatu, ſic inſcripto de Concilio Prouinciali, & auctoritate Archiepiſcopi in ſuffraganeos, eorumq; ſubditos, & in tota Prouincia tractatus auctore Stephano Quaranta V.I.D. Canonico Neapolitano. &c.

ARCHIVVS.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt, quòd bonorum eccleſiaſticorum Archiuum tenentur facere Prælati in eorum diæceſibus, & adminiſtratores eccleſiarum ex Conſtitutione Sixti V. incip. Prouida, publicata Romæ die 8. Iunij 1587. Et per hanc Conſtitutionem determinatur quæſtio diſputata per Abb. in ſua q. 3. dub. 4. ſub nu. 16. & per Couar. in c. 1. de teſta. nu. 9. An epiſcopus, ſeu Prælatus teneatur facere Repertorium, ſeu Inuentarium rerum eccleſiæ: De hoc Archiuio faciendo fuit prouiſum per multa Concil. Prouin. Metrop. præſertim per Neap. ſub tit. de viſita. §. quoniam fol. 60. Et omnes beneficiati tenentur facere Inuentaria, & maior eccleſia tenetur habere Archiuum vbi collocari debent Paui. de viſita. par. 2. q. 3. Fuſcus de viſita. cap. 15. nu. 33.

ADDITIO. Archiuus eſt locus in quo reponuntur ſcripturæ publicæ quem armarium librorum appellat glo. in clem. vnica in ver. Archiuis de iureiuran. in quo tex. & in c. peruenit 30. q. 1. fit mentio. de Archiuis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & nota quod qualibet ciuitas debet habere archiuum publicum, & cameram actorum in quo reponantur acta, & inſtrumenta publica vt facilius inueniantur, ac incorruptè ſeruentur tex. eſt nota. in auth. de defenſo. ciui. §. pen. verſ. præcepta ubi. glo. etiã ponit qualiter uocetur præpoſitus archiuo publico, & quod facia fidem inſtrumentum productum ex publico archiuo habens publicum teſtimonium, eſt tex. in auth. ad hac. C. de fi. inſtru. in l. cẽſu, ff. de probat. in l. moris §. ſoles ff. de pœnis Crau. cõſ. 602. nu. 2. lib. 4. & quando dicatur habere publicum teſtimonium ultra gloſſ. ibi declarat Abb. in c. ad audientiam, de præſcrip. & ad prædicta uide etiam Innoc. in c. 1. de procura. & Quintil. Mandoſ. ſuper glo. facult. §. Habita in uer. Archiuij.

ASTROLOGIA IVDICIARIA.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt quod contra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcunq; diuinationum genera, libroſq; de eis legentes, ac tenentes extat Sixti V. Conſtitutio Romæ publicata die 9. Iauuarij 1586. & alias Neap. impreſſa, Incip. Cæli, & terræ creator Deus, & infra. fol. 51. in Bullario.

Hac perpetuo ualitura Conſtitutione Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, & mandamus ut tam contra Aſtrologos, Mathematicos, & alios quoſcunque dictæ Iudiciariæ Aſtrologiæ artem, præterquam circa Agriculturam, Nauigationem, & rem medicam in poſterum exercentes, aut facientes, iudicia, & natiuites hominum quibus de futuris contingentibus ſucceſſibus, fortuitiſq; caſibus, aut actionibus ex humana uoluntate pendentibus, aliquid euenturum affirmare audent, etiam ſi id ſe non certo affirmare aſſerant, aut proteſtentur quam contra alios utriuſ-

F 4 *que*

que ſexus qui ſupradictas damnatas vanas, fallaces, & pernicioſas diuinandi artes ſiue ſcientias exercent, profitentur, & docent aut diſcunt, quiue huiuſmodi illicitas diuinationes, ſortilegia ſuperſtitiones, beneficia, incantationes, ac premiſſa deteſtãda ſcelera, & delicta ut praefertur faciunt, aut in eis ſe quomodolibet intromittunt, cuiuſq; dignitatis, gradus, & conditionis exiſtant tam epiſcopi, & praelati ſuperiores, ac alij ordinarij locorum quam inquiſitores heretice prauitatis vbiq; gentium deputati, etiam ſi in pleriſq; ex his caſibus antea non procedebant, aut procedere nõ ualebant, diligentius inquirant & procedant, atque in eos ſeuerius canonicis pœnis, & alijs eorum arbitrio animaduertant. Prohibentes omnes & ſingulos libros opera & tractatus huiuſmodi Iudiciaria Aſtrologia, Geomantia. Hydromantia Pyromantia, Onomantia Chyromantia, Necromantia, Artis magice, aut in quibus Sortilegia, Veneficia, Auguria, Auſpicia, execrabiles incantantiones, ac ſuperſtitiones continentur, ac ut ſupra in memorato Indice interdictos ſub cenſuris, & pœnis in eo contentis, à quibuſcunque Chriſti fidelibus legi aut quomodolibet retineri, ſed illos epiſcopis, & ordinarijs locorum, vel inquiſitoribus praedictis praeſentari, & conſignari debere, & nihilominus eadem auctoritate ſtatuimus & mandamus vt contraſcienter legentes, aut retinentes libros, & ſcripta huiuſmodi ſeu in quibus talia continentur. ſimiliter ijdem inquiſitores liberè, & licitè procedant, ac procedere, & pœnis condignis punire, & coercere poſſint: Non obſtantibus, &c.

Indicis librorum prohibitorum Regula 9.

Libri omnes, & ſcripta Geomantia, Hydromantia, Aeromantia, Pyromantia, Onomantia, Chiromantia, Necromantia, ſiue in quibus continentur Sortilegia, veneficia, auguria, auſpicia, incantationes artis magica, prorſus reijciuntur.

Epiſcopi verò diligenter prouideant, ne Aſtrologia iudiciaria libri tractatus, indices legantur, vel habeantur, qui de futuris contingentibus ſucceſſibus, fortuitiſue caſibus, aut ijs actionibus qua ab humana uoluntate pendent, certò aliquid euenturum affirmare audeant. Permittuntur autem iudicia, & naturales obſeruationes, qua nauigationis, Agricultura, ſiue Medica artis iuuanda gratia conſcripta ſunt.

Cenſuras, & pænas de quibus in prædicta conſtitutione fit mentio, vide infra in uerbo libri prohibiti, & ad declarationem omnium prædictorum vide Abb. in c. ex tuarum, nu. 6 de ſortileg. & Caieta. in ſum. in ver. obſeruatio aſtrorum, & pro interpretatione, et ſignificatu vocabulorum vide cap. 1. 26. q. 3. & cap. nec mirum 26. q. 5.

ADDITIO. vltra Abb. in d. cap. 2. de ſorti. adde Paul. Grillan. in tract. de ſortile. q. 11. num. 12. & 22. & Corrad. Lancel. in templo omni. iudi. lib. 1. c. 1 verſ. ſortilegia euitare Nauar. conſ. 1. ſub tit de ſortile. & qua diffuſius refert Ambroſ. de Vignat, vna cum annot. Franc. Pegn. in tract de heret. q. 10.

BANNITORVM FAVTORES.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt, quod contra eccleſiaſticas perſonas Regni Neapolitani Bannitorum fautores fuit per Sixtum V. prouiſum per breue tenoris ſequentis videlicet.

Sixtus Papa V. Dilecte fili nobilis vir ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis nuper feciſti, in Regno, Neapolitano, ac praeſertim in Prouincia Aprutij nonnullos Bannitos viarum graſſatores exiſtere, contra quos pro tui officij debito omni ſtudio procedere intendis, & ad id neceſſaria omnia remedia praeparaſti. Ne

autem

autem dicti banniti & viarum graſſatores condignas delictis ſuis pœnas euadant, prouidere volentes omnibus & ſingulis Abbatibus, Prioribus, Abbatiſſis, Prioriſſis, Præpoſitis, Plebanis, Guardianis, Archipresbyteris, Præceptoribus, Commendatarijs, Rectorib. & aliis quibuſuis perſonis eccleſiaſticis ſæcularibus, & quorumuis ordinum & militiarum regularibus, Regni & Prouinciæ huiuſmodi ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, à qua niſi à nobis aut Romano Pōtifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo abſolui nequeant, diſtrictè prohibemus, ne dictos bannitos & viarum graſſatores in Monaſteria domos, eccleſias, cappellas, hoſpitalia aut quæuis alia loca recipere, ſeu in eis occultare, aut illis auxilium conſilium, fauorem ſeu victum aut veſtitum vel alia eis neceſſaria directè, ſeu indirectè, quomodolibet præſtare audeant, ſeu præſumant, non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, nec non monaſteriorum & aliorum locorum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſq; contrariis quibuſcunque. Cæterum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæq; loca deferri, volumus & ſimiliter Apoſtolica auctoritate decernimus quod præſentium tranſumptis etiam impreſſis & ſigillo tuo obſignatis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 20. Maii 1589. Ponti. noſtri anno quinto. M. Veſtrius Barbianus. Antonius Ruloffius. A tergo. Dilecto filio nobili viro Ioanni de Zunica Proregi Neapolitano. Locus Sigilli. Impreſſa Neap. Apud Horatium Saluianum. 1589.

De materia bannitorum, & reorum fautorum extant nonnullæ Bullę præſertim Greg. 13. incip. Tanta fol 1294. in Bullario, & Sixti V. incip. Hoc noſtri fol. 18. cum ibidem adnotatis per dominum Laertium Cherubinū Iure conſultum Romanum eximium compilatorem Bullarij ſuper quibus extant conſ. Nauar. 57. 68. & 59. de ſent. excom. in antiq. vbi tenet non incurrere eos, qui dictos bannitos quoad victum adiuuant in extrema neceſſitate, faciendo eleemoſynam vel aliud opus genere ſuo bonum, ad finem conuertendi, & pœnitendi.

ADDITIO. Nec etiam incurrent illi qui per ignorantiam receptauerint aliquos neſcientes eos eſſe bannitos ex dictis per Ang. in tract. malefic. & ibi Augu. Ariminen. in apoſtil. in ver. maleficio ſemper aſtitit. nu. 23. per Nell. in tract. bann. in 3. par. ſecundi temporis q. 20. Afflict. in conſt. Pactarenorum nu. 8. cum receptare in ſe non ſit delictum Boſſ. in titu de rapinis nu. 21. in foro autem exteriori præſumitur ſcientia quando eſſet publicum, & notorium illos eſſe bannitos. gloſſ. in l. 1. ff. de receptat. & per dictos doctores in locis præalleg. & quando dici poteſt eſſe publicum late per Boſſ. vbi ſupra.

Eſt & alius caſus vt non incurrant quoties huiuſmodi receptatio à perſonis eccleſiaſticis eſſet coacta & non voluntarie facta propter uiolentiam bannitorum adeo ut non poſſent illos expellere abſq; ſui periculo Afflict. in d. conſt. num. 3. Campan. in c. regni licet contra receptatores ſub nu. 10. Rolan conſ 45. uol. 1.

Tertius eſt caſus vt non incurrant quoties ipſa perſona eccleſiaſtica tales bannitos receptarent animo exhibendi & præſentandi curiæ, dummodo talem habuerint intentionem in ſpecto tempore receptionis, ſecus vero ſi ex poſt facto hoc deliberauerint prout colligitur ex dictis notabiliter per Nell. vbi ſupra. q. 24.

Contra

Digitized by Google

Contra vero receptantes alias perſonas etiam non bannitos,neq; viarum graſſatores extant literæ directe Illuſtriſſimo Neap.in quibus inter alia diſponitur in hæc verba. Non piace a N.S.che le Chieſe,ne gl'altri luoghi ſacri ſeruano d'aſilo,& di ricettacolo à triſti, Onde mi ha fatto commandare di ſcriuere à V.S.che faccia prohibire,& intimare per parte di Sua Beatitudine à i Superiori de Monaſterij de Regolari de tutti gli Ordini co'l mezo de gli Ordinarij,ò come meglio parerà a lei, che per l'auuenire non diano ricetto a ſorte alcuna de condennati,ne banditi ladri,ò altre genti di male affare,ne a falliti,& debitori ſotto pena della priuatione d'officio,ſi hauerà notitia del ricetto, ancora che non ſiano trouati queſti tali ne i Monaſterij, & ſotto altre pene anco magiori ad arbitrio della Santità ſua, & vuole in oltre che ſi ſtia auertito per punire quelli,che haueranno ardire di contrauenire a quell'Ordine Potrà dunque V. S. andar publicando la prohibitione per li luoghi,doue ne ſarà maggiore biſogno, & dimano in mano per tutto, che non ſe ne poſſa pretendere ignoranza;& il Signore l'aſſiſta con la ſua ſanta grazia. Di Roma alli 11.d'Aprile 1602.

Di V. come fratello amoreuoliſſimo.
Il Cardinal di Firenzè.

BENEFICIORVM PAROCHIALIVM COLLATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd in prouiſione facienda de eis obſeruanda ſunt diſpoſita per Sacros Canones, nempè in cap. cum in cunctis §. inferiora,de electio.ad cuius materiæ declarationem extant ca. licèt canon.c.nemo deinceps,c.ſtatutum,cap.cum ex eo.& c. commiſſa d. tit. in 6.& vide cap.cum ſit ars artium,de æta.& quali.ca.graue nimis, de præben. cap.cum in illis d.tit.in 6.& Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor.gene.c.18.extat poſtremò Pij.V.Conſtitutio ſuper collatione Parochialium eccleſiarum Romæ publicata die 16. Maij 1567. quæ diuiditur in duas partes, in prima allegat iura prædicta diſponentia circa hanc materiam,in ſecunda illa innouat,ac ampliat, & diſponit obuiando fraudibus contrauenientium ſecunda ibi ſed quoniam res humanæ,& c. Hanc conſtitutionem explicat Gonzalez, in commentario ad octauam Reg. cancellariæ glo. 6. Sequitur tenor dictæ Conſtitutionis Pij Quinti.

IN conferendis beneficijs eccleſiaſticis, & præſertim Parochialibus eccleſiis perſonis dignis & habilibus, quæ in loco reſidere, & per ſe ipſos curam exercere valeant quantam diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III in Lateranen. & Greg. X. in Lugdunen. generalibus Concilijs, ac Innocentij ſimiliter III. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum edita conſtitutiones teſtantur, quod vt diligentius ac rectius perficiatur, ſtatuit etiam Synodus Tridentina vt occurrente vacatione Parochialis eccleſiæ etiam generaliter vel ſpecialiter, etiam vigore indulti in fauorem S. R. E. Cardinalium, aut aliàs quomodolibet reſeruatæ vel affectæ debeat Epiſcopus habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis aſſignatione conſti-

conſtituere, qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec, ei de Rectore prouideatur. Et deinde Epiſcopus, & qui Iuſpatronatus habet, intra decem dies, aut aliud tempus ab Epiſcopo præſcribendum aliquos clericos ad regendum eccleſiam idoneos Examinatoribus, iuxta formam eiuſdem Synodi deputatis, nominet & non niſi ab eiſdem Examinatoribus per concurſum aliorum examinatorum etiam tanquam magis idoneus ab Epiſcopo iudicato & electo de eccleſia prouideatur, aliàs prouiſiones ſeu inſtitutiones omnes præter formam prædictam factæ, ſubreptitiæ cenſeantur. Sed quoniam res humanæ ſemper in deterius prolabuntur, niſi ſit qui eas retineat ac debitæ executioni demandet, & verendum ſit ne propter Cōſtitutionum huiuſmodi tranſgreſſionem maximi abuſus oriantur, Nos ad quorum notitiam non ſine graui noſtra moleſtia peruenit nonnullos ex venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis occurrente vacatione parochialium eccleſiarum eas nullo aut minus rite ſeruato examine, præſertim illo quod per concurſum fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiam examine, rite ſeruato, perſonis minus dignis, carnalitatis aut alium humanæ paſſionis affectum non rationis iudicium ſequentes contuliſſe, & de eis prouidiſſe: volentes quantum cum Deo poſſumus huiuſmodi ac etiam futuris periculis occurrere, eorūdem prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones Præfatas etiam innouando, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium omnes & ſingulas collationes, prouiſiones, inſtitutiones parochialium eccleſiarū ab eiſdem Epiſcopis, & Archiepiſcopis, ac quibus ſuis alijs collatoribus tam ordinarijs quam delegatis, etiam Sanctæ Romanæ eccleſiæ Cardinalibus, ac Sedis Apoſtolicæ Legatis vel nuncijs præter & contra formam ab eodem Concilij Tridētino præſertim in examine per concurſum faciendo præſcriptam factas aut in futurum faciendas, nullas, irritas ac nullius roboris vel momenti fore, & eſſe, nullumque prouiſis ius aut titulū ēt coloratum poſſidendi præbere, & parochiales eccleſias huiuſmodi quæ vacabant, exnunc vacare ſtatuimus, decernimus & declaramus, eaſq; omnes pro tempore ſic vacantes noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ ſeu eorum quibus ius conferendi eas, præterquam Epiſcopis & Archiepiſcopis, qui curam dicti examinis iuxta decretum eiuſdem Concilij habere debent compete, diſpoſitioni reſeruamus. Inſuper ne parochiales Eccleſiæ diu in ſuſpenſo maneant in maximum animarum periculum quarumcumq; parochialium Eccleſiarum, quarum dum pro tempore vacant, ad Epiſcopos, Archiepiſcopos Primates, & Patriarchas, & quoſuis alios ordinarios collatores in menſibus ordinarijs collatoribus etiam per noſtras regulas aſſignatis prouiſio & collatio ſpectat & pertinet, de quibus ijdem Epiſcopi & ordinarij prædicti intra ſex menſium ſpatium à die vacationis earundem perfecto examine iuxta formam Concilij Tridentini præfati non prouiderint ac illarum etiam quarum collationes nobis & dictæ ſedi generaliter vel ſpecialiter ex quauis cauſa reſeruatæ, ſeu affectæ exiſtunt, aut alijs ex indulto ſedis Apoſtolicæ competunt, ad quas occurrente illarū vacatione Epiſcopi & Archiepiſcopi præfati perſonas per examen concurſu mutuo habito iuxta dicti Concilij Tridentini formam approbatas & magis idoneas non elegerint, aut electas nobis vel ſucceſſoribus noſtris, aut ijs ad quos collatio ſpectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor menſium ſpatium à die illius vacationis non ſignificauerint, nec non parochialium eccleſiarum ſimilium quæ Iuriſpatronatus eccleſiaſtici uel laicorum ſeu clericorum & laicorum ſimul fuerit, ſic præſentatus intra tempus eiſdem patronis a iure præfixum præuio examine iuxta formā dicti Concilij approbatus peta ur inſtitui, inſtitutioq; ipſa per duos menſes a die præſentationis dilata fuerit, colationem, prouiſionem, inſtitutionem, ac omnimodam diſpoſitionem nobis & ipſi ſedi ac perſonis indulta huiuſmodi conferendi, prouidendi ſeu inſtituendi obtinentibus reſpectiue reſeruamus, data tamen in parochiali-

bus

bus Iuriſpatronatus optione ipſis patronis, vt ſi inſtitutio ad ordinarios ſpectabit ipſis ordinarijs illam facere negligentibus, & vltra dictos duos menſes differentibus, poſſint pro huiuſmodi inſtitutione obtinenda habere recurſum ad Metropolitanum, vel viciniorem ordinarium, aut adſedem Apoſtolicam. Prohibentes etiam eiſdem ordinarijs ne tempus decem dierum eiſdem ordinarijs, & patronis ab eodē Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum vltra alios decem dies prorogare audeant vel præſumant. Diſtrictius inhibentes ne quis præter Romanum Pontificem aut alios indulta huiuſmodi obtinentes vt præfertur, quæcunq; ſit ſuper hoc auctoritate munitus, de huiuſmodi beneficijs ſic reſeruatis vt præfertur diſponere, vel circa illa etiam per viam permutationis vel alias innouare quoquomodo præſumat. Vt autem non ſolum dignis ſed magis idonei repertis iuxta eiuſdem Concilij decretum parochiales eccleſiæ cōferantur, volumus & eadem auctoritate decernimus, quod ſi Epiſcopus minus habilem poſthabiti magis idoneis elegerit, poſſint ij qui reiecti fuerint, a mala electione huiuſmodi ad Metropolitanum, vel ſi ipſe eligens Metropolitanus aut exemptus fuerit, ad viciniorem ordinarium vti noſtrum & ſedis huiuſmodi delegatum, aut alias ad ipſam ſedem Apoſtolicam appellare, ac praelectum ad nouum examen coram ipſo appellationis Iudice, & eius Examinatoribus prouocare, & conſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio eoque reuocato parochialis magis idoneo per eundem Iudicem appellationis auctoritate noſtra (quatenus collatio ad Epiſcopum a quo appellatum fuit ſpectaret) conferatur, alias eidem magis idoneo per Iudicem appellationis approbato conferenda remittatur, ad eum, ad quem collatio, prouiſio, vel inſtitutio ſpectabit: Hac tamen appellatio interpoſita interim non impediat aut ſuſpendat quominus electio per ordinarium primo loco facta interim debita demandetur executioni, & prouiſus ab eadem eccleſia, cauſa appellationis huiuſmodi pendente non amoueatur. Et ſi quis à ſententia per Iudicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc adſedem ipſam Apoſtolicam appellabit. Si ſecus in præmiſſis omnibus, & ſingulis actum aut attentatum fuerit, irritum decernimus & inane, &c.

ADDITIO. Ea quæ concurrere debent, vt eccleſia dicatur parochialis, & vt quis dicatur Curatus, habentur per Staphil. de liter. grat. tit. de qualit. & ſtat. benef. nu. 27. & infra, Gomeſ. in regul. cancel. de idiomate quæſt. 11. Hoied. de benef. incompatib. par. 1. cap. 13 & notab. diſcutiuntur per Rot. Rom. in deciſ. diuerſ. deciſ. 52. vol. 2.

Circa examen per concurſum, in vacatione parochialis eccleſiæ faciendum, quæritur de infraſcriptis & primo. An notorietas idoneitatis de vita, moribus, & ſcientia alicuius perſonæ qualificatæ operetur, vt non ſubijciatur huic examini. Reſpondeo ngatiue etiam ſi eſſet famoſiſſimus doctor, qui cū maximo applauſu per plures annos legerit ad tradita per Fuſc. lib. 2. de viſitat. cap. 5. num. 10. etiam ſi eſſet Vicarius ipſius Epiſcopi ex declar. Sacra Congreg. referente Pariſ. libr. 8. de reſign. benef. quæſt. 9. numer. 87 neque hoc caret ratione, patet enim præd. examen requiri pro forma, cum alias ſtante præfata Pij V. Conſtit. annulletur collatio, & ideo omitti non poteſt ad notata per Lambert. qui alios citat de iurepatr. lib. 2. par. 1. quæſt. 11. art. 3.

Secundo quæritur, An iſtud ius examinandi, & edicti proponendi ſolis epiſcopis competat, ita vt alij inferiores, ad quos ipſarum parochialium eccleſiarum collatio pertineret, ab hoc excludantur. Reſpondeo affirmatiue & ita pluries reſolutū fuiſſe per ſacram Congregationem, eius deciſiones, & reſponſa ad verbum recitando

doteſtatur Pariſ.loc.cit.limitatur in illis,qui omnimodam iuriſdictionem epiſcopalẽ haberent nec alicui ſubderentur, ſe immediate Sedi Apoſtolicæ ſubiecti eſſent ac nullius diœceſis cenſerentur,proprium,& diſtinctum territorium habentes cum facultate congregandi ſynodum,quam antea etiam coegiſſent, & in ea examinatores elegiſſent & habetur in Archiep.Bononien.part.4.tit.de exam. per concurſ. & cenſuiſſe Sacram Congregationem affirmat in d.q.9.Pariſ.nu. 98.

Tertio quæritur in quibus caſibus hæc forma examinis a Concilio præſcripta omitti poſſit. Reſpondeo quod præter caſus in prælleg.cap. 18.in eius fine, expreſſos ſunt etiam alij,quorum primus eſt in cura animarum quæ in eccleſia collegiata exercetur per canonicos vel hebdomadarios,arg.tex.in cap.ſtatutum,de elect.in 6.nam in iſto caſu cura dicitur eſſe penes collegium,& non penes ſingulos, aut quẽcumque canonicum per ſe ita vt canonicus dicatur curatus. Oldrad.conſ.67. tit. de præben. Puteus deciſ.290.lib.1.& cenſuit ſacra Congreg.in vna hebdomadaria collegiata eccleſiæ S.Ioannis maioris de Neap.Sed obſtare videntur verba Conc. Triden. in princ.d.capit.18. adiecta quibus aperte ſignificatur prædictam examinis formam non eſſe prætermittendam,etiam ſi cura eccleſiæ vel Epiſcopo incumbat & per plures adminiſtretur. Hinc Domini de Rota in prox.cit.deciſ 48.dixerunt, quod vbi cura beneficio inhærens eccleſiæ vel Epiſcopo incumbat,& ab ipſo eccleſiæ ſuperiore pluribus inuicem proprie & diſcrete,veluti ſingulis hebdomadis exercenda & adminiſtranda committitur in hoc caſu verificari verba Conc. Trid. vbi vero promiſcue,confuſe, & indeterminate cura beneficij ſeu ipſius miniſterium per plures exercetur,& eccleſia vel Epiſcopo non incumbat,tunc locum eſſe d. Oldradi conſ. & ita eſſe intelligen.vt non repugnet decreto Conc.Triden. Secundus caſus vt nõ requiratur nouum examen in prouiſionibus faciendis de beneficijs ex cauſa permutationis declarãdo vt per Pariſ.in d.quæſt.9.nu.95. Tertius vt nõ oporteat ſeruare formam examinis per concurſum in collatione canonicatus,cui vnita ſit Parochialis prout fertur cenſuiſſe ſacram Congregationẽ. Quartus in reſignatione Parochialis facta in manibus ſanctiſſimi ad fauorem certæ perſonæ,ſed ſufficere ſi examinetur eo examinis genere, quod vocatur in forma dignum,iuxta quam opinionem plures in facto contingenti reſpondiſſe ſacram Congregationem refert Pariſ.libr.10. de reſignat.benef.quæſt.7.& illa verba in Concilio poſita ibi.ſ.(per reſignationem etiam in curia)intelligi de reſignatione ſimpliciter facta & non de ea quæ ſit in fauorem,quod & ipſe ex pluribus ſimilibus comprobat.

Quarto quæritur. Quando incipiat currere tempus quatuor menſium Epiſcopis datum ex præd. Pij V.conſtitutione. Reſpondeo quod non incipit currere niſi a die habita notitia vacationis,ita in terminis huius bullæ vnanimiter concluſum fuit per Dominos de Rota in deciſ.diuerſ.deciſ.481.uol.1.

Deniq; quæritur in quib.caſib.poterit Epiſc.terminum decẽ dierũ in edicto præfixũ ad alios decẽ dies prorogare. Reſpõdeo ꝙ hoc nõ aliter ei licebit, niſi, qui deſcripti ſunt, legitimo impedimẽto detẽti fuerint, quominus præſtituto tẽpore ad cõcurſum acceſſerint,ſiue etiã ſi in tẽpore quidẽ ſe obtulerint,ſed legitima aliqua cauſa ne ad concurſum accederẽt,impediti fuerint. At ſi nullus intra priorem terminum ſe obtulerit,uel ex accedentibus nullus idoneus repertus fuerit,tunc edictum erit proponendum,cuius termino elapſo ſi nemo ſe exhibeat,aut ex oblatis nullus idoneus inueniatur, tunc omiſſo edicto atque concurſu præcedente tamen examine alteri beneficium poterit conferri. Non etiam aliud edictum erit neceſſarium proponere,aut propoſitum prorogare.ſi infra terminum unus tantum ſe exhibuerit, nam de eo ſolo periculum erit faciendum,prout hæc & alia habentur in d.Archiep.Bononien.

Et quoniã Conc.Trid.& præfata Pij V.Conſtitutio præcipere uidentur tale examen,

men, ut poſtea poſſit de digniori & magis idoneo aduocantis beneficij regimī electo fieri, ad ſciendum qua ſciētia in aliquo requiratur ut dicatur dignus & prefici poſſit eccleſiaſticis beneficijs uide Io. Sylua in tract. de benef. part. 3. q. 5 & Gonzalez ad 8. Reg. cancel gl. 4. à nu. 60.

Item an magis idoneus doctrina præferendus ſit illi, qui ſufficiens literas habens, eſſet tamen magis idoneus moribus & prudentia adde D. Tho. 2. 2. q 63. artic. 2. & Kodriquez in noua ſu. caſ. conſe. par. 1. c. 160. nu. 2. & An patroni ſalua conſcientia praeſētabūt dignū & idoneū cū præſentare poterint digniorē & idoneiorē, ac teneat huiuſmodi præſentatio late Lābert. de iure patron. lib. 2. par. 1. quaſt. 1ō art. 3. Item in quibus caſibus liceat conferre beneficia eccleſiaſtica minus digno, digniore poſtpoſito. poſt Sot. lib. 3 de iuſt. & iur. abunde tradit Naua. in miſcellan. 38. de orat. et Rodriq. in præalleg. cap. 106.

Item An & quomodo iuxta terminos Conc. Trid. *d. cap. 18: minus dignus in beneficio competitor, cum digniore concurrendo poſſit ſe excuſare a peccato idem Nauar. optime in Miſcellan. 40. & An eligens dignum prætermiſſo digniori teneatur ad reſtitutionem ac damni ſatisfactionem, & cui. poſt Caiet. in ſum. in uerbo Acceptio perſonarum, & Sot. libr. 4. de iuſt. & iur. q. 6. art. 3. uerſ. Ad ſextum argumentum, diſputat hanc quaſtionem Couar. qui alios citat in regula peccatum part. 2. §. 7. nu. 6. de reg iu. in. 6 Et deniq; quomodo impediens ne detur beneficium eccleſiaſti cum digniori, uel digno ad reſtitutionem, teneatur uidendi ſunt D. Thom. & ibi Caiet. 2. 2. q. 62. art. 2. ad 4. Syluest. in uerbo Reſtitutio 3. §. 12 Couar. loc. cit. & Nauar. in Man. cap. 17. nu. 74. & in præd. Miſcellan. 40. nu. 16. qui in utroq; loco loquitur in materia concurſus.*

BENEFICIORVM POSSESSIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod prouiſus a Sede Apoſtolica non
poteſt poſſeſſionē adipiſci niſi literis expeditis, & contra tales adminiſtra-
tioni ſe ingerentes extat extrauag. communis incip. Iniūctæ nobis, de elect.
quæ fuit innouata per Iulium ſecundum fol. 151. in Bull. & per Iulium ter-
tium fol. 134. extenditur, & ampliatur per Paulum tertium folio 360. & per
Pium IV. 804. & fol. cum ante confectionē literarum gratia Apoſtolica ſit
a informis *a* voluit Summus Pontifex in reg. Canc. 26. de non iudicando iux-
ta formam ſupplicationum, ſed literarum expeditarum.

In Regno Neapolitano ad hoc vt prouiſi faciāt fructus ſuos vltra literas
b Apoſtolicas requiritur quòd poſſeſſionem recipiant de manu Nūtij *b* ob bre
ue Pij. V. de anno 1568. die 8. Ianu. fol. 1008. incip. Cupiētes, habetur infra
fol. 515. & imprimatur hic per extensū qua impreſſa proſequere et ratio eſt
c vt ſequit̃ hic. & ratio eſt quia beneficio vacāte ſuccedit Camera in fructib. *c*
vt Nuntius Apoſtolicus redatur certior quando Camera deſinat poſſidere.

De electo ſe ingerente adminiſtrationi ante confirmationem eſt text. in
d ca. auaritiæ, de elect. in 6. *d*

a *ADDITIO. Ratio eſt quia ex quo gratia à mente Papa dependet, & ipſe non vult quod gratiatus gratia utatur niſi literis expeditis ſecundum Gomeſ. in reg. de non iudic iuxta for. ſup. quæſt 9. & talis conceſſio habeat quaſi tacitam conditionem videlicet ſi per Cancellariam tranſierit ut per Mandoſ. in ead. reg. q. 3. Hinc dicitur,*

quod

Digitized by Google

*quod in beneficialibus litera expedita habentur loco tituli. Staphil.in tracta de lit.
gra.in princ.numer. 17.qua quando dicantur ſuam formam recipere vt poſſint dici
expedita uide per Rebuff.in prax.tit. de bul.nou.declarat Gomeſ.loc.citat.quaſt. 1.
& in tractat.breuium ſub num.2.Maſcard.de probat.concluſ.1269.num.2. & qui
bus rationibus id ſtatutum ſit uidè per Pariſ.de reſign.benef.lib. 8.q 2.nume.13. &
lib.10.q.1 num. 12.Et diſpoſita contra capientes beneficiorum poſſeſſionē ex ſola ſi-
gnatura abſq; litteris expeditis limita primo,ut habetur per Staphil. tit. de reſcri-
pt.in for.breu.nu.24.& Gomeſ.in tract. breuiū ſub nu. 14.Secundo limita niſi poſ-
ſeſſio capiatur vigore breuis nomine Camera, vt fieri ſolet in beneficijs litigioſis
cum clauſula citra vitiū ſpolij & attentatorum de quo late per Lancell.de attētat.
par.2.c.4.nu.455.cū ſeq.Pariſ.in d.trac.lib.11.q.6.nu.29.quo caſu ex bulla Pij V.
incip.Cordi.quam habes infra in verbo ſequeſtrum fructus beneficiorum lite pendē
te de poni debent apud perſonam à iudice eligendam non obſtantibus quibuſcunque
Statutis diſponentibus quod Capitula & canonici percipiant.Et quid ſi poſt ſupplica
tionem ſignatā manu Sanctiſſimi ipſius mors intercedat priuſquam peruentum ſit
ad bullarum confectionem uide doctores in procem.Sixti ver. vniuerſitati Felin.
in rubric.de conſtit.ſub num.5.Gomeſ.loc.primo citat. & in reg.de infir.reſigna.q.
18.Boer.deci.346.Afflict.deciſ.253.nu.4 & Pariſ.in d.trac.lib.10.q.1.num.35.&
infra.Et an Epiſcopus pro expeditione literarum collationis beneficij poſſit tertiam
partē fructuum illius accipere uide Nauar.conſi.13.de ſimon.in antiq intrepide te
nentē quod non ad quod facit tex.in c ex multis temporibus 1.q.3.Conc. Trid.ſeſſ.
24.de ref.c.14.& Bulla Pij V.incip.Durū nimis.quam habes infra in uerbo Simo
nia illius decreti declaratoria reuocans omnia priuilegia & cōſuetudines eccleſia
rum aliquid recipiendi in collatione,prouiſione,ac miſſione in poſſeſſionem benefi-
ciorum; adeo ut pro immiſſione in poſſeſſionem alicuius beneficii uel receptione in
canonicum tam Epiſcopo,quam Capitulo ſint de genere prohibitorum etiam dulcia
ria multa,& quid ſimile exigere prout Sacra Congregatio cenſuit.*

*An & quādo beneficiatus cogi poſſit ad oſtendendum titulum ſui beneficii ultra
gloſſ.in c. 1.de reg.iur.in 6.uide Gomeſ.in reg.de trien.poſſeſ.q.43.Marā. in Spec.
par.6.tit.de inquiſit.nu.152.& par.4 diſt. 13.nu.6.Couar.in c alma mater de ſen.
excomm.in 6.par.2.§.2.ſub nu.9.Io.Sylu.de benef.par.3.q.25.Maſcard.late & no
tab.de probat.concl.1373.Capyc.dec.6.& Nauar.conſi.14.de offi.ord.in antiq. Et
quid in ſucceſſore in beneficio an & quando tentatur docere de titulo ſui pradeceſ-
ſoris adde Boer.deciſ.42.nu.3.Maſcar.de probat.conclu.1374 Pariſ.in d.trac.lib.
10.q.4.Quid autem ſi bulla fuerint deperdita quomodo poſſit earum probatio fieri
uide Affl.deciſi.302.num.3.& deciſ.274.Mandoſ.in reg.de non iudic.iux.for.ſup.
q.6.Maſcard.conſ.246.Pariſ.in d.tract.libr.8.quaſt.2.nu.22.& infra ac per alios
doctores à pradictis citatos.*

*Qui poſt bullas ſibi praſentatas ſcribit litteras ſuo collectori ſiue cōmiſſario diœ
ceſis in qua eſt ſitum beneficium impetratum a Sede Apoſtolica, ut prouiſo poſſeſſio
nem relaxet,uel ipſum in eam immittat. Et an quis poſſit propria auctoritate benefi
cii poſſeſſionē capere,ac de corporali inductione ad ipſius apprehenſionē prater Re-
buff.late de hoc ſcribentē in prax.tit.de miſſ.in poſſeſſ.dociſſime loquitur Couar.
lib. 3.uar.reſol.c.16. Roſſin de benef.ca.12.Pariſ.in d.tract.li.10.q.6.Et quid ſi pro
uiſus à Papa nō poſſit capere poſſeſſionē beneficii eo quod fuerit impeditus expedire
bullas ab aliquo penſionario ob non ſolutionem penſionis antiqua ſuper illo beneficio
impoſita, an ad remouendum illud impedimentum poſſit illam ſoluere uel impediē
ti aliquid promittere.R.quod iſte talis ad hoc cauere debet abſq; auctoritate uel li
centia Sanctiſſ.D.N.alias committeret peccatū ſimonia,quia quāuis liceat benefi*

ciario

Digitized by Google

ciario pro iure ſpirituali iam quæſito & poſſeſſo conſeruando dare aliquid tẽporale moleſtatori de facto vt probatur in c. dilectus el primo de ſimon. & per gloſſ. in c. decimis 16. q. 7. in ver. decimæ, ſecus tamen eſt pro iure ſpirituali quærẽdo neque pro quæſito nondum poſſeſſo conſeruando, vt per Panorm. in d. c. dilectus nume. 4. & in fin. pred. gloſſ. quam rationem affert Nauar. conſ. 17. de ſimon. in antiq & tamen verum eſt poſſe penſionarium iure petere penſiones decurſas, & non ſolutas annorum præteritorum à nouo poſſeſſore beneficij, qui forte nihil recuperabit ab hæredibus ſui prædeceſſoris prout colligitur ex dictis Philip. Franc. in cap. præſenti. §. fin. de offi. ordin. in 6. & latiùs ex Gigan. in tract. de penſion. q. 39. & quod ita ſe habeat ſtylus Curiæ teſtatur Nauar. in conſ. 49. num. 5. de præb. in antiq.

Quamuis liceat beneficiario & c. Quod licite poſſit quis redimendo vexationem aliquid dare ne moleſtetur ſuper beneficio, quod poſſidet, & pro conſeruatione illius iuris iam quæſiti, poſt Doctores in ca. dilectus el 1. de Simon. vide Pariſ. in cõſ. 135. nu. 20. vol. 4 Burgaſ. in tract. de irregu. par. 6. tit. de Simon. num. 58. & Rebuffum plene declarantem in praxi par. 2. tit. de Simon. in reſignat. nu. 17. & pluribus ſeq. ac Nauar. in Man. cap. 23. ſub num. 102. & conſ. 47. num. 44. de Simo. in nouiſ. Toletum in Su. lib. 5. c. 90. Ioann. Guttier lib. 2. cano. quæſt. c. 23. à nu. 57.

At an quis licite & tuta conſcientia poſſit beneficium ſimplex accipere animo illud poſtea relinquendi & mutandi ſtatum, vide Nau. in miſcel. 44. de orat. & quid in accipiente beneficium curatũ animo non reſidendi in eo, ſed permutandi ob aliud ſimplex vel renunciandi reſeruata penſione, vide eundem Nau. in conſi. 16. & conſ. 24 de preb in antiq. ideoq; ad hoc euitandum de ſtylo in Curia quando datur examen apponitur clauſula, dato prius iuramento quod illud non recipiat animo renunciandi, teſtante Pariſ. d. tract. lib. 9. q. 10. in fin.

Inter alia requiritur vt prouiſi à die adeptæ poſſeſſionis intra duos menſes, ſi qualitas beneficij hoc expoſcit, debeat emittere profeſſionem fidei iuxta decretũ Conc. Trid ſeſſ. 24 ref. c. 12. §. Prouiſi etiam & bullæ Pij 4. incip. Iniunctum nobis quam habes infra in verbo fidei profeſſio ſub pœna vt alioquin non faciant fructus ſuos nec poſſeſſio illis ſuffragetur vt habetur in d. Concil. quã Concilij diſpoſitionem amplia & primo in eo, qui illam infra tempus à Concil. præfixum nõ fecerit, vt nihilominus poſſit, & debeat deinde illã facere ratione à Nauar. aſſignata conſ. 4 de Sum. Tri. & fid. cathol. Secundo amplia ut tali non ſuffragetur quoad fructus poſſeſſio triẽnalis tum per rationem eiuſdem Nauar. conſ. 1. num. 1. eod. tit. tum quia hoc noluit Cõgr. Conc. Trid. ſ. ut nec longiſſima poſſeſſio proſit ei qui non emiſit profeſſionem fidei quoad fructus percipiendos quandiu illam non emiſerit. Limita & primo ut propter illa uerba Concilij ſ. ut nec illis poſſeſſio ſuffragetur non excludatur prouiſus quo ad titulum & proprietatem beneficij ſicuti per plura reſpondet Nauarr. in facti contingentia in conſ. 5. de uerb. ſigni. in antiq. Secundo limita in omittente illã ex incogitantia uel ignorantia, ut nec mortaliter peccet neq; in foro conſcientiæ obligetur ad fructuum reſtitutionem, idem Nauar. conſi. 1. & 3. eod. tit. admonens tacendam eſſe hanc negligentiam coram hominibus, ſecus uero in foro exteriori, quia illa ignorantia eſt iuris clari quæ non excuſat cap. ignorantia, de regu. iur. in 6. & ſic præſumeretur mala fide illos percepiſſe arg. reg. qui contra iura cum concord. in gl. alllegatis eo. 11. & lib. Tertio limita intelligẽdo ut propter omiſſionẽ profeſſionis fidei amittantur tantum fructus præbendarum, non autem diſtributiones quotidianæ, quas inſeruiendo quis acquiſierit prout eadem Sacra Congregatio cenſuit.

Refertur Sacram Congregationem Conc. cenſuiſſe ſcribẽdum eſſe ad Nuntium Hiſpaniarũ, Ei, qui profeſſionem fidei non emiſit poſſeſſionem non ſuffragari quoad faciendos fructus ſuos tantum, quoad cæteros autem, effectus commodo poſſeſſionis,

& ca-

& cæteris iuribus, ſi qua habet, non priuari, ac alias declaraſſe omiſſionem profeſſionis fidei non priuare Canonicum alijs poſſeſſionis effectibus, ſed ipſum, & uocem in Capitulo, & præcedendi habere a die adeptæ poſſeſſionis, niſi aliud obſtet.

Quos fructus à die vacationis obuenientes vſqe ad diem quo prouiſus per S Pontificem poſſeſſionem ceperit, hodie applicat ſibi Camera Apoſtolica pro Eccleſia Romanæ neceſſitatib. releuandis vt colligitur ex extrauag. cũ nonnulli ſub ti. de preb. inter cõm. & fuit etiam prouiſum per alias diuerſorum SS. Pontificum conſtitutiones, qui in regno Neap. exiguntur a commiſſarijs deputatis per Nuncium; idq; limitatur in Epiſcopatibus, & beneficijs huius regni pertinentibus ad regiam nominationem ut fructus decurrentes durante tempore uacationis reſeruentur futuro ſucceſſori, in quo uidetur obſeruari ius commune prout ſtatuitur in c. quia ſæpe, de elect. in 6. & in c. præſenti, de off. ord. eod. lib. & habetur per Nauar. in tract. de ſpol § 12 n. 2. & per Boer. deciſ. 340. Quid uero dicendum ſit de fructib. beneficiati demortui infra annum ad quem debeant ſpectare pro rata temporis decurſi vſque ad illius obitũ preter doct. in d c. præſenti, vide Couar. lib. 1. uar. reſol. ca. 15 nu. 12 & late per Redoan in tract de ſpol. q. 5: faciunt dicta per vibc. de Franch dec. 168. & eo magis ſtãte concordia facta cum Sede Apoſtolica ſuper ſpolijs ad quod etiam vide bullã. 9. Iul. 3 incip. Cum ſicut nobis fol. 504. in bullario & uide infra in verbo Spolia clericorũ Et an ex iſtis beneficiis fructibus, pedentibus, ac inexactis poſſit creditoribus ob debi ipſius beneficiarij ſatisfieri, tangit Naua. in apolog. de redit. eccleſ. q. 2. mon. 26 in fi. & in conſ. 4. de ſucceſ. ab inteſt. in antiq. Et an camera teneatur ad ſoluenda debita ipſius beneficiarij, vel prælati de fructibus beneficiis & ſpolijs remanſis tempore obitus eorum habetur plene per Redoan. in ſupra d. tract. q. 10. vide etiam Nau. con. 14. regul. in antiq.

1 *Cuius tex. diſpoſitionem licet pænalem tanquam eccleſiis fauorabilem amplia procedere etiam in præſentato à patronis ante inſtitutionem Lap. alleg. ſua. n. 4. Rocc. de cure. in tract iuriſpatronat. in ver. honorificum q. 39. Reb. in prax. 3 p ſignat. nu. 54. & 55. & rõ diſpoſitioni illius tex. erit quia nemo debet a ſeipſo aſſumare honorẽ Pau. Apoſt ad Heir. c 5. e. qualiter de ele. Limita non procedere in tẽtante et parãte ſe tantum ad illud faciendum abſque executione ut per gl. Gem. & Franc. in d. tex.*

Quamuis ex relatis per Lambertin. in tract. de iurepatron. p. 2. lib. 2. q. 5. art. 1. apparet aliqualiter controuerſum, Num diſpoſitio tex. c. Auaritiæ, de elect. in 6. extendatur ad præſentatum ingerentem ſe in adminiſtratione, ipſe vero declinat in partem affirmatiuam, & hãc litem nobis clare diffiniuit Rota Rom. teſte Creſcentio in deciſ. 6. ſub. tit. de iurepatron. quo loci à no. 12. & inf. plura notatu digna ad intellectum, & ampliationem præd. tex. traduntur. uide Mandoſi. de ſignat. gratiæ tit. priuationes fol. 37.

SEQVVNTVR CONSTITVTIONES IVLII III. ET Pij. IIII. Supra allegatæ.

Contra retinentes beneficia eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis ſuper eiſdem retentionibus. Nec non contra quoſcunque apprehendentes poſſeſſiones beneficiorum eccleſiaſticorum abſque eiſdem literis Apoſtolicis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & dominus noſter Dominus Iulius, diuina prouidentia Papa III. Cui nuper innotuit quod licet alias fe. re. Gregorius Decimus in Generali Concilio Lugdunenſi, ſua Generali Conſtitutione

ſanciuerit quod nullus ex tunc de cȩtero adminiſtrationem dignitatis,ad quã
electus eſſet prius quam celebrata de ipſo electio confirmaretur ſub œcono
matus,vel procurationis nomine,aut alio de nouo quæſito colore in ſpiritua
libus,vel temporalibus per ſe , vel per alium pro parte, vel in totum gerere,
vel recipere aut illis ſe immiſcere prȩſumeret,omnes illos,qui ſecus feciſſent
iure,ſi quod illis per electionem quȩſitum foret,decernens eo ipſo priuatos,
& piæ me.Bonifacius VIII. etiam ſua perpetua valitura conſtitutione ſan-
ciuerit,vt Epiſcopi,& alij Prælati ſuperiores,nec non Abbates,Priores,& cæ
teri Monaſteriorum regimina exercentes quocunque nomine cenſerentur,
qui apud Sedem Apoſtolicam promouerentur, aut confirmationis,conſecra
tionis,vel benedictionis munus reciperent:aut cõmiſſas eis eccleſias,& Mo-
naſteria dictæ ſedis literis eorum promotionem,confirmationem,conſecra-
tionem,ſeu benedictionem huiuſmodi continentibus non confectis accede-
re,vel bonorum eccleſiaſticorum,adminiſtrationem accipere non præſume
rent,nullique eos abſque dictarum literarum oſtenſione reciperent , aut eis
parerent,vel intenderent. Quòd ſi forſan contra præſumptum fuiſſet, quod
per Epiſcopos,Prælatos,Abbates,Priores,& alios Monaſteriorum regimina
exercentes prædictos medio tempore actum foret , irritum haberetur , nec
quicquam interim ijdem Epiſcopi,vel Prælati, Abbates,Priores, vel regimi
na exercentes de Eccleſiarum, vel Monaſteriorum eorundem prouentibus
perciperent,& re.me.Paulus Tertius Rom.Pontifi.prędeceſſores noſtri qui
buſcunque Tabellionibus publicis , ſub excommunicationis latæ ſententiæ
pœna inhibuerit,ne ex tunc de cætero de tranſumptis ſupplicationum præ-
terquam habentium clauſulam quod earum ſola ſignatura ſufficeret,ac de-
creto, & conceſſione literarum,ſeu mandatorum poſſeſſionem beneficiorũ
eccleſiaſticorum vigore ſupplicationum huiuſmodi apprehendi , rogari de-
berent,ne ve illa ſcribere,vel ſubſcribere,aut quouis modo auctenticare,vel
partibus tradere præſumerent,volens, & Apoſtolica auctoritate ſtatuẽs in-
ter cætera quod partes tranſumptis,ſeu literis aut mãdatis huiuſmodi, ex tũc
deinceps vtentes,ac illorum prætextu poſſeſſionem huiuſmodi apprehendẽ-
tes fructus quos ex illis pro tempore perciperent ſuos non facerent. Qui-
nimmò ad beneficia in eiſdem tranſumptis , & literis , ac mandatis expreſſa
efficerẽtur,ipſo facto perpetuo inhabiles,& ad reſtitutionem fructuum ex il
lis pro tempore perceptorum in utroque foro tenerentur. Decernentes ſic
iudicari debere,ac irritum &c.& ſucceſſiuè Sanctitas ſua,attendẽs quod an-
te confectionem literarum gratia Apoſtolica,'eſt informis,inter alia volue-
rit,ſtatuerit,& ordinauerit, quod Iudices in Rom. Curia,vel extra pro tem-
pore exiſtentes,etiam,ſi eſſent S.R.E.Cardinales,vel cauſarum Palatij Apo
ſtolici auditores,aut quicunque alij non iuxta ſupplicationem ſuper impetra
tione ſignatarum tenores,& formas iudicare deberent,etiam decreto irritãti
adiecto. Nihilominus diuerſi Epiſcopi, & alij Prælati ſuperiores, & Abba
tes , literis ſuper diſpenſatione retinendi beneficia per eos antequam pro-
mouerentur,aut eorum electiones confirmarentur obtenta per prædictam
Sedem pro tempore conceſſis minimè confectis beneficia per eos obtenta

præ-

Digitized by Google

prędicta retinere,& diuerſæ aliæ perſonæ eccleſiaſticæ poſſeſſionum benefi ciorum eccleſiaſticornm eis dicta auctoritate cõferri,ſeu comendari, vel in eorum fauorem vniri,aut alias diſponi cõceſſionem literis Apoſtolicis deſu per non expeditis apprehendere prę̨ſumunt,inhabilitatem,& alias pęnas in ſanctionibus,& inhibitione,ac voluntate,& ſtatuto prædict.contentas dam nabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculum; Volens periculis animarum huiuſmodi latius occurrere; Sanctiones,& inhibitionem,ac voluntatem,& ſtatutum huiuſmodi,quorum tenores Sanctitas ſua,ac ſi de ver bo ad verbum inſererentnr,haberi voluit pro expreſſis,approbans,& innouans,ac perpetuò obſeruari debere decernens,& Sanctiones ipſas ad inferiora beneficia Eccleſiaſticá quæcunque quomodocunque qualificata ampliãs & extendẽs,hac ſua in perpetuo valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit quod omnes,& ſingulæ perſonæ eccleſiaſticæ,tàm ſeculares,quam quorumuis ordinum regulares cuiuſuis ſtatus,gradus,ordinis,vel conditionis exiſtãt etiam ſi Epiſcopali, vel Archiepiſcopali,aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate præfulgeant,quod de cœtero literis ſuper diſpenſationem retinendi beneficia per eos antequam promoueantur,aut eorum electiones confirmẽtur,obtenta eis per Sedem eandem pro tempore conceſſis minime confectis beneficia ipſa retineri,aut poſſeſſionem alicuius,ſeu aliquorum beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura,vel ſine cura ſecularium,vel quorumuis ordinum regulariũm quæcunque, & qualitercunque qualificatorum eis dicta auctoritate apoſtolica conferri,ſeu comendari, aut in eorum fauorem, & accommodũm vniri, ſeu alias diſponi conceſſionem literis Apoſtolicis ſuper collatione,ſeu commenda, aut vnione, ſeu alia diſpoſitione huiuſmodi non expeditis per ſe,vel per alium, ſeu alios eius nomine etiam ſupplicationũ ſeu ſumptorum vel tranſumptorũ huiuſmodi, aut collationũ eis poſt modum de ipſis beneficijs tanquam etiam tunc certo modo in ſupplicatione expreſſo uacantibus ordinaria,uel alia quauis auctoritate factarũ prætextu apprehendere præſumpſerint,aut per alios apprehenſam ratam,& gratam habuerint ipſorum beneficiorum non poſſeſſores,ſed meri, & nudi detentores,ac uiolenti ſine aliquo titulo in eis intruſi cenſeantur, & pro talibus habentur,& reputentur nec fructus ſuos faciant,ſed ad illorũ reſtitutionem,vt præfertur,teneantur, & obligati exiſtant, conſtitutiones ſeu dictæ cancellariæ regulæ de annali,& triennali poſſeſſore in illis locũ non habeãt nec eiſdem detentoribus,& intruſis in aliquo ſuffragentur,quinimò beneficia per eos tempore promotionis ſuæ aut eorum electionis, confirmationis obtenta literis ſuper diſpenſatione ea retinendi,ſibi conceſſa non expeditis retinentes,aut poſſeſſionem beneficiorum literis Apoſtolicis ſuper illis non confectis apprehendentes,ſeu per alios apprehenſam,ratam, & gratam habentes beneficia ſic retenta,aut apprehenſa,& omne ius ꝙ in illis,vel ad illa pro tẽpore quomodolibet habuerint,eo ipſo amittant,illiſq; & illo priuari,ac ad illa de cætero obtinenda perpetuò inhabiles,nec illa vlterius,et prætextu noui tituli aut nouæ commendę, vel vnionis, ſeu alterius diſpoſitionis,etiam apoſtolica auctoritate facta aſſequi ualeant,ſed beneficia ipſa tan

quã de iure,& facto uacantia alijs conferri,ſeu commendari,& per quoſuis, tam ab eorum ordinarijs collatoribus,quam a ſede prædicta liberè impetrari poſſint,& ſi beneficia ipſa litigioſa fuerint collitigantis in omni iure,& ad omne ius quod beneficia retinentibus,aut poſſeſſionem apprehendentibus huiuſmodi in eiſdem beneficijs, vel ad illa quomodolibet competebat aut competere poterat eo ipſo abſq; iuris, aut hominis miniſterio ſurrogentur,& ſurrogati eſſe cenſeantur, ac in eorum fauorem cauſa deſuper pendens adnocata,& lis eſtincta fuiſſe,& ſimiliter eſſe cenſeantur. Quodq; de cætero ſupplicationes etiam manu noſtra & motu proprio ſignatæ, niſi habuerint clauſulam quod eorum ſola ſignatura ſufficiat nullã aliam quam per literarum ſuper illis conficiens fidem,aut probationem faciant,ſeu præſtēt,nec nulla eis in aliquo alio caſu fides adhibeatur,& adhiberi poſſit. Decernens ſic,et non aliter,tam in eadem curia quam extra eam & in partibus per quoſcũque iudices,ac Commiſſarios quauis etiam Apoſtolica auctoritate prædicta fungentes etiam cauſarum palatij huiuſmodi Auditores, & ipſius R.E.Card. in quauis cauſa, & inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi autoritate, & facultate iudicari, & diffiniri debere,ac irritum.&c.

Placet publicetur,& deſcribatur. I.

DE ELECTIONIBVS AD REGIMINA MONASTERIOrum Præpoſiturarum,& aliarum dignitatum Conuentualium.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater,& dominus noſter dominus Pius diuina prouidentia Papa Quartus. Ad cuius peruenit notitiam,quod licet alias omnia monaſteria virorum,valorem ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentia,necnon prioratus,præpoſituras,ac alias dignitates Conuentuales,& præceptorias generales,ordinum quoruncunq; diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauerit,ac propterea illorũ prouiſiones,& ad ea quæ ſpeciali priuilegio eligendi ſibi per ſedem Apoſtolicam conceſſo ſuffulta ſunt,Canonice factarum electionum confirmationes,ad ſanctitatem ſuam, & dictam ſedem pertinere noſcantur:nihilominus plerique Religioſi cæca nimis ambitione agitati,partim electiones de ſuis perſonis ad monaſteria , prioratus, & alias dignitates conuentuales huiuſmodi, vel priuilegium eligendi prædictum habeant,uel illo careant,nullo iuris ordine ſeruato, nullaque boni, vel æqui ratione habita temere fieri,factaſque per ordinum ſuperiores, aut locorum ordinarios de facto confirmari,partim verò nedum priuſquam electiones de ſe ad monaſteria,& alias cõuentuales dignitates eligendi priuilegio ſuffulta factæ,ritè confirmentur:ſed ne electi quidem canonice,ſe in regimine,& adminiſtratione tam in ſpiritualibus,quam temporalibus monaſterorum,aliarumque dignitatum uacãtium eorundem,ac illorum bonorũ immiſcere non verentur,in animarum ſuarum periculum auctoritatis Apoſtolicæ contemptum,& plurimorum ſcãdalum: Volens tantis qui paulatim in religioſos irrepſerunt abuſibus,& auſibus nimis licentioſis aliquando,ſicut par eſt,occurrere,ſuamq; ſedi præfatæ prærogatiuam aſſerere, omnes,

&

Digitized by Google

& ſingulas electiones quarumuis perſonarum ad regimina monaſteriorũ, prioratuum, præpoſiturarum, & aliarum dignitatum conuentualium, ipſarumq; electionum confirmationes per quoſcunque cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis, & cõditionis exiſtant, & quauis etiam archiepiſcopali, patriarchali, aut maiori præfulgeant dignitate hactenus ſic præſumptas, nullas, & inualidas, ac pro nullis inualidis, & prorſus infectis habendas eſſe, perſonaſque ſic vt præfertur electas, & cõfirmatas, monaſteria, aliaſque dignitates huiuſmodi ſine legitimo titulo poſſediſſe, & poſſidere, Necnon illorum fructus, redditus, & prouentus indebitè percepiſſe, & percipere. Ac perſonas ipſas ad abſolutionem, & habilitationem ſuper his, necnon confirmationem electionum de ſe factarum a ſanctitate ſua ſeu Romano Pontifice pro tẽpore exiſtente, aut ſede prædicta infra ſex menſes à data præſentium computandos impetrandum, ac literas Apoſtolicas ſuper huiuſmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit. Et nihilominus hac ſua perpetuo ualitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod nullus de cætero ſe in regimine, & adminiſtratione monaſterij, vel alterius dignitatis conuentualis, ad quod ſeu quam illum eligi contingerit in ſpiritualibus, uel temporibus antequam rite celebrata electio a ſanctitate ſua, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, & ſede prędicta confirmata, & literæ Apoſtolicæ deſuper expeditæ fuerint, per ſe, vel alium in toto, vel in parte quouis quæſito colore immiſcere, aut ad illud, vel iſtam te recipi facere, vel alias ſe pro eius prælato gerere pręſumant.

Decernens omnes, & ſingulos qui ſecus fecerint, iure ſi quod illis ad monaſteria, vel eorum regimina, & adminiſtrationes, ac alias conuentuales dignitates per electionem huiuſmodi quęſitum fuerit, eo ipſo priuatos, & deinceps ibi ineligibiles eſſe, ipſaq; monaſteria, & alias dignitates ab eadem ſęde impetrari poſſe; qui vero ſimiles electiones confirmare præſumpſerit, etiam eo ipſo ſuperiores ordinum uidelicet ſuis dignitatibus priuatos; ordinarijs autem locorum etiam ſi Archiepiſcopali, & maiori præcellant dignitate ingreſſum eccleſiæ interdictum, eoſq; ab eccleſiarum ſuarum regimine, & adminiſtratione ſuſpenſos exiſtere.

Placet publicetur, & deſcribatur I.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta regula Romæ, in Cancellaria Apoſtolica, Anno incarnationis Dominice milleſimo, quingenteſimo ſexageſimo quarto Die verò Martis vltima menſis octobris, Pontificatus præfati. S. D. N. Papæ Anno Quinto.

Ant. homelius Cuſtos.

BENEFICIORVM RESIGNATIONES.

PRÆTER Summiſtas ſciendũ eſt beneficium potuiſſe olim reſignari ſimpliciter in manibus collatoris c. admonet, de renun. glo. in clem. vnica in ver. manibus, eo. tit. & in c. de regularibus, in ver. dimittãt, de ſimo. Mãdo. in praxi ſigna. gratię in ver. reſignatio. non tamen ad fauorẽ, quia eſſet ſimonia. glo. & Abb. in c. ex parte, nu. 4. de off. deleg. & in c. cũ vniuerſorũ, nu. 5.

de re permu. niſi fieret in manibus Papæ ſecūdum ſtilum curiæ à multis ſeculis ſeruatum, o quo tamen cæpit recedere Greg. xiij. qui permiſit vt vna cum renunciatione vnius præſentetur petitio alterius cui renuncians vellet conferri Nauar. in man. conf. c. 23. ſub nu. 107.

Sed poſtea Pius V. ſuſpendidit facultates, & auctoritates cóferendi beneficia per reſignationem, ſeu permutationem vacantia in manibus quorumcunque ordinariorum vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die Auguſti 1657. Incip. Officium creditæ fol. 992. in Bullario.

De idem Pius V. relaxauit ſupradictam prohibitionem de non admittendis reſignationibus per ordinarios cum modificationibus vt ex altera eius conſtitutione publicata Romæ die 10. Aprilis 1568. fol. 1014. Incip. Quanta eccleſiæ Dei incommoda & infra.

Poſt hac Epiſcopi, & alij facultatem habentes eorum duntaxat reſignationes recipere, & admittere poſſint, qui aut ſenio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij, cenſuriſq; eccleſiaſticis irretiti, aut noqueunt, aut non debent eccleſia, vel beneficio inſeruire, qui vnum aliud, vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri. Religionem quoque ingreſſuri, vel matrimonium contracturi ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur. deniq; cum quis ex alijs caſibus acciderit qui conſtitutione fel. recor. Innocentij Papæ iij de dimittendis cathedralibus eccleſiis edita continētur. Qui etiā ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audēt in loco beneficij reſidere ſecuri, Sed nec horum vllus ſacro ordini mancipatus, niſi religionem ingreſſuros valeat vllo modo beneficium, vel officium eccleſiaſticum reſignare, niſi aliunde ei ſit quo in vita poſſit commode ſuſtentari. Ad hæc beneficiorum, & officiorum pramutationes admittere quæ canonicis ſanctionibus & Apoſtolicis conſtitutionibus, permittuntur Caueant autem epiſcopi, & alij prædicti, Itemq; omnes electores, præſentatores, & patroni tam eccleſiaſtici, quam laici qnicunq; ſint, ne verbo quidem aut nutu, vel ſigno futuri in huiuſmodi beneficijs & officijs ſucceſſores ab ipſis reſignantibus aut aliis eorum ſignificatione vel hortatu deſignatur, aut de his aſſumendis promiſſio inter eos, vel etiam intentio qualiſcunq; intercedat.

Cæterum præcipimus atq; interdicimus ne ipſi epiſcopi, aut alij colatores de beneficijs & officijs reſignandis prædictis, aut ſuis aut admittentium conſanguineis affinibus, uel familiaribus etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum, audeant prouidere: quod ſi ſecus, ac etiam quicquid præter uel contra formam prædictorum fuerit a quocunque timore attentatum, id totum ex nune uires, & effectum decernimus non habere.

Qui vero contra ſecerint ut in eo quo delinquerint puniantur a beneficiorum, & off. collatione, necnon electione præſentatione, confirmatione, & inſtitutione prout cuiq; cōpetierit tādiu ſuſpenſi remaneāt donec remiſſionē a Ro Pont meruerint obtinere, & qui talia beneficia, ſeu off. receperint eos prædictis pœnis volumus ſubiacere. Et nihilominus in eos qui ſic ſuſpenſi conferre, eligere, præſentare, confirmare vel inſtituere auſi fuerint, excom quo ad perſonas, quo vero ad capitula, & cōuētus a diuinis ſuſpenſionis ſententias ipſo facto promulgamus, quibus nullus alius quam ipſe Rom Ponti. ſiue abſolutionis. ſiue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) ualeant impartire, prohibitione & literis noſtris prædictis nihilominus in cæteris omnibus perpetuo valituris. Non obſtantibus &c.

Hæc

Digitized by Google

Hæc conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſium in tract.de reſigna.beneſi.par.1.lib.5.q.6.

Decreto Conc.Trid.ſeſſ.21.c.2. de ref. prouiſum eſt quod ordinatus ad titulum beneficij, illud reſignare non poteſt, niſi facta mentione quod ad illius beneficij, titulum ſit promotus, neq; ea reſignatio admittatur, niſi cõſtito quod aliunde viuere commode poſſit & aliter facta reſignatio nulla ſit.

AD maiorem dilucidationem Bulla Pij V. relata in fol. 104. ſciendum eſt extare declarationem quam ex authentico habuimus, uidelicet. Nos Hieronymus tit. Sancti Pancratij S.R.E. Præsbyter Cardin. Matthaius Fidem facimus, & atteſtamur in libris Sacræ Congregationis Concilij, qui apud nos aſſeruantur, adnotatum, eſſe quod fel. rec. Greg. XIII declarauit beneficia iuriſpatronatus non comprehendit in §. cæterũ, cõtento in Conſtitutione ſanctæ mem. Pij V. relaxante prohibitionem de nõ admittendis reſignationib. quo §. prohibetur Epiſcopi beneficia in eorum manibus reſignata eorum, aut reſignantium affinibus conſanguineis, vel familiaribus conferre.

Hieron. Card. Matthaius. *Locus ſigilli.*

Quafides facta fuit ad requiſitionem Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Salernitani.

ADDITIO. Recolligendo huiuſmodi cauſas, ex quibus Ordinarij poſſunt beneficiorum reſignationes admittere. Prima eſt quando beneficiatus uolens reſignare eſt ſenex, & quisnam dicatur ſenex, comm. opinio. eſt hoc remitti iudicis arbitrio conſiderata qualitate perſonarum propter complexionum diuerſitatem vt per Menoch. de arb. iud. caſa 59. Pariſ. loco ſuperius allegato num. 7.

Secunda cauſa eſt infirmitas volentis reſignare beneficium quis autem dicatur valetudinarius comm. Doctorum ſententia eſt hoc etiam iudicis arbitrio relinqui. Menoch. de arbitr. iud. caſ. 60. eſſet talis in terminis noſtris, qui ab aliquo malo corporis affectu adeo frequenter uexatur quod non poſſit muneri ſibi iniuncto ſatisfacere Pariſ. ibidem nu. 12.

Tertia cauſa eſt quando beneficiatus eſt corpore impeditus & impeditum eſſet tale vt non poſſit præſtare id ad quod tenetur uel alias ipſi Ordinario videretur eſſe ſufficiens Pariſ. ubi ſupra nu. 32. qui hoc ſuperius exemplificat in octo morborum generibus uidelicet in leproſo, in ſcabioſo herculeo, in paralitico, in aplopetico, in habente morbum comitialem in lunatico, in laborante morbo gallico producente vlcera per corpus, in habente manus tremulas, vel chiragram continuam, quorum morborum genera late oxplicat Maiol de irregul. lib. 2. c. 15. 16. 18. 19 & 24.

Quarta cauſa eſt quando beneficiatus eſt corpore uitiatus vbi Pariſ. nu. 26. vſq; 54. exemplificat in ſex corporis deformitatibus, ſ. in caco, in claudo, in habente pedem fractum cum magna deformitate, in habente manum mutilam, vel articulatas manus ad utendum ineficaces in habente crus penitus abſciſſum, aut adeo contractum vt ligneo pede ſit opus, in gibioſo, & tandem ſecundum cum in diminuto qualibet parte corporis notabili, quos defectus fuſius proſequitur Maiol. de irregul. lib. 1. c. 14. 19. & quæ ſit ratio huius conſtitutionis in hãc parte, vide per Paul. Fuſc. in tract. de viſitat. libr. 2. cap. 28. numer. 18. accedit etiam quia, aliquando hi diuinis miniſterijs tractandis impotentes ſunt, ideoq; recta ratione conſtitutum fuiſſe tradit Menoch. de arb iud. caſ. 226.

Quinta cauſa eſt ſi beneficiatus eſt crimini obnoxius vbi Pariſ. nu. 58. exemplificat in

cat in caſibus in quibus ob crimen commiſſum uenerit beneficio priuandus uidelicet in homicida, in ſimoniaco, in adultero, in concubinario qui poſt admonitionem non reſipiſcit, in ſuſtinente excommunicationem per annum, in periuro, et in blaſphemo, & ratio huius conſtitutionis in hac parte erit, quia ad eorum priuationem etiam iura conueniunt quam aſſignare videtur Fuſc. de uiſitat. l. 22. c. 28. nu. 25.

Quæſtio tamen eſt an iſti criminoſi inquiſitione pendente, quando in ſententia, ex deductis uenirent priuandi beneficijs, poſſint illa reſignare tam coram Papa quam coram Ordinario. R. quod ſimpliciter poſſunt etiam poſt receptas probationes & concluſum in cauſa ca dudum el 2. in fin. & ibi Doct. de elect. Rebuff. in praxi, in tit. de mod. amitt. benef. niſi Boer. deciſ. 2 6. numer. 3 modo fiat mentio criminis & proceſſus incepti niſi crimen illud renunciantem indignum non redderet Pariſ. in d. tract. de reſignat. benef. tom. 1. lib. 3. q. 16. nu. 23. quod amplia etiam pendente appellatione a ſententia priuationis. cuius ratio erit quia ſententia non priuat ſine executione per text. in l. qui a latronibus §. ulti. ff. de teſtamen. quæ per appellationem ſuſpenditur Lap. alleg. 2. modo fiat mentio priuationis ſecundum veriorem & tutiorem opinionem Pariſ. in d. quæſt nume. 23. Ad fauorem autem alterius non poſſunt in duobus caſibus. Primus poſtquam eſt concluſum in cauſa ita ut nihil reſtet niſi proferenda ſententia, & eſt comm. opinio referente Pariſ. in ead. q. 16. ſub nu. 46. & rationem aſſignante, quia tunc renunciatio iudicatur doloſa & malitioſa, & ſic elideretur iudicium arg. text. in c. 2 de renunc. in 6 Secundus caſus eſt poſtquam tales inquiſiti ſciuerint impetrationem factam a tertio de eorum beneficijs in euentum priuationis Boer. deciſ. 205. nu. 8. Lancellot. de attentat. c. 5. nu. 10. cenſeretur enim facta in fraudem & præiudicium impetrantis cui eſt ius quæſitum ad illa beneficia de quorum vacatione ſperatur c. ſi poſtquam, de præb. in 6. c. fi. de conceſſ. præb cod. huiuſq; impetrationis in hoc caſu communem, quotidianam praxim inſinuat Pariſ. in d. q. 16. nu. 37.

Huius occaſione quæro. An ob delictum occultum ob quod quis eſſet beneficio priuandus poſſit ipſe criminoſus beneficium tuta conſcientia retinere an vero illud reſignare teneatur. R. quod non tenetur reſignare, cum nemo teneatur pœnam exequi contra ſe ipſum & pœna etiam ipſo iure ſtatuta in foro conſcientiæ locum non habeat gloſ. communiter recepta in c. fraternitas 12. q 2. Couar. notab. in 4. lib. decret. par. 3 § 8 nu. 10. cum ſuis extenſionib. Nau. in man. conf. c. 23. numer. 66. & ſeq. limita niſi initium eſſet vitioſum quale eſſet ingreſſus ſimoniacus intruſio in beneficio cap. eum qui, de præb. in 6. & ibi Gemin. & ſimilia ſecundo limita niſi a iure addatur ut etiam in foro conſcientia non poſſit illud retinere pro hoc habeo tex. Conc. Trid. loquentem de fructibus beneficij pro rata temporis abſentiæ non retinendis tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecuta ſeſſ. 23. de refor. c. 1. verſi. ſi quis autem. Tertio limita ſi ab ipſo iure declaretur inhabilis ad illud obtinendum ut in eod. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de refo. c. 14 cæteriſq; conſtitutionibus hac uerborum forma loquentibus.

Rurſus quæro. Quomodo ſit intelligenda priuatio beneficij propter crimen ipſo iure a canone facta. R. ut non aliter ſortiatur effectum niſi prius per ſententiam a iudice declaretur ipſum reum illius criminis eſſe culpabilem per tex. in cap. cum ſecundum leges, de hæret. in 6. & per regulam generalem quam in hoc facit Ioan. Andreas in cap. 1. nume. 10. de homic. in 6. Gomeſ. in reg. de ann. poſſeſſore quæſtio. 52. & dictum fuit ſatis notabiliter ſupra in verbo Alienatio ſub num. 49. amplia etiam ſi crimen eſſet notorium & eius author prout indiſtincte tent. Couar. dicens quod ita praxis recepiſſe videtur in rept. capit. alma mater de ſent excomm. in 6. par. 1. §. 2. nume. 9. in fin. intelligendo ante declarationem poſſe conferri beneficium tanquam

ipſo

Digitized by Google

ipſo iure vacans, licet non poſſit poſſeſſio auferri ab ipſo poſſidente donec lata ſit ſententia declaratoria ſecundum Rip. in cap. ſæpè de reſtit. ſpoliat. colu pen. faciunt dicta per. Nauar. conſ. 12 de heret. in antiq. limita ut hoc non procedat cum contrarium conſtet de mente legislatoris, & quando priuatio beneficij non imponitur proprie ut pæna ſed ut quædam conditio vel modus rei tradita ut in terminis c. licet canon. de elect. in 6. Nauar. in man. conf. c. 25. nn. 118.

Quid ſi in ſententia condemnatoria ſuper crimine lata nil fuerit dictum de priuatione beneficij, R. quod niſi hoc in ea exprimatur ipſe criminoſus non eſt priuatus beneficio Rebuff. in prax. de modo amitt. benef. nu. 64. & eſt com. opinio teſtante Pariſ. in ſupra ad q. 16. num. 30. limita niſi tale eſſet crimen per quod ipſo iure & ipſo facto, id eſt ſimulatq; commiſſum eſt crimen beneficij priuatio irrogetur. Abb. in c. inter dilectos, de exceſ. prælat. prope fin. & quoties canon vtitur verbis executionē denotantibus de quibus late Felin. in cap. Rodulphus, de reſcrip. tunc enim ſufficit pronunciari reum illud crimen incurriſſe ut locus ſit pæna priuationis beneficij quæ & ſi non exprimatur in ſententia, intelligitur poſſita auctoritate iuris per lex. in l. 1. ff. ad turpil. & colligitur ex dictis Gem. in cap. 1. § ſacri, de homicid. in 6. Diaz. in pract. crim. 123. in verbo Beneficijs priuari.

An autem clericus criminis beneficio priuatus teneatur ad reſtitutionem fructuum a die perpetrati criminis uide Felin. in cap. de quarta nume. 32. de præſcript. Diaz. loc prox. cit. Cou. in 4. l. decret. de ſponſal. par. 2. c. 6. § 7. nu. 8. & 8. Bo. dec. 98.

Deniq; ſciendum iudices cauſarum criminalium concernentium priuationem beneficiorum; eorumque affines. & familiares non poſſe beneficia illa impetrare ex Bulla 20. Pij 4. incip. Cupientes, & c. relata in infra uerſ. Beneficiorum priuatio.

Sexta cauſa eſt quoties beneficiatus eſſet cenſuris eccleſiaſtici irretitus de quibus in c. quærentis de uerb. ſignif.

Septima cauſa eſt quando beneficiatus nequit eccleſiæ ſine beneficio inſeruire & exemplificat Pariſ. num. 93 in quolibet irregulari, clerico bannito, in dæmoniaco, & in muto effecto. de quibus vltimis plene loquitur Maiol. de irregul. lib. 1. cap. 26. & lib. 2. cap. 15. in qua ſeptima cauſa includit etiam illos qui & ſi poſſint non tamen debent eccleſiæ ſine beneficio inſeruire ſub quo capite comprehēduntur primo clerici turpiter & ſcandaloſe viuentes ſecundo lunatici, item patientes ſtomachi languorem & ſic vomitum de quo etiam per Maiol. lib. 2. cap. 27. Item illiterati de quibus habetur in Conc. Trid ſeſſ. 21. de ref. c. 6. idq; propter ſcandalum quod dant in ipſo ſeruitio ad quod ſunt obligati & vltimo ſecundum eum nu. 105. continentur habentes morbum caducum.

Octaua cauſa ex qua Ordinarij poſſunt reccipere reſignationem beneficiorum, eſt quando beneficiatus unum aliud, aut plura obtinuerit beneficia quod prohibetur per decretum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. capitu. 17. quando vnum eſt ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ratione in eodem text. aſſignata in verbis illis cum eccleſiaſticus ordo & ca ab eodem Pariſ. declarata num. 116. aliaſq; rationes tradit Alph. Hoied. in tract. de incompatib. benef. par. 1. c. 19. numer. 2. qui doctores aſſerunt contrafacientes mortaliter peccare iuxta glo. quam celeberrimam & ad hoc receptam inquit Nauar. in miſcellan. 62 de orat. nume. 1. & in conſi. 26. de præb. in antiq. in cap. dudum el 2. in uer. retinere de elect. idq; amplia ut non excuſet commun. obſeruantia in contrarium etiam ſi eſſet temporis immorabilis ex alleg. per Pariſ. numer. 119. cum ſeq. & per Hoied. in d. capitu. 19. num 9 limita niſi in hoc cum aliquo ad eſſet diſpenſatio ex rationibus adductis per eum Pariſ. in eodem loco nume. 125. & per Hoied. d. num 9 & tunc an diſpenſatus in hoc ſine rationabili cauſa ſit tutus quoad. Deum comm. ſententia eſt quod non, teſte Conar. lib. 4. de ſponſal. par. 2.

6. 6.

Digitized by Google

c.6.§.9.num.9.in quam etiam deſcendit Abb.in c.extirpandæ §.qui,vero num.45. de præb. & prædicti Doctores confirmant . . Et quæ poſſet eſſe iuſta cauſa illa retinendi & etiam diſpenſandi vide Nauar. in man.conf.ca.25.ſub num.128.& 129. & in conſ.1. de conſtitut.in antiq. ſub nume.40. Quod autem dicatur beneficium ſufficiens ad congruam ſuſtentationem iuxta mentem dicti Concilii, quia hoc non eſt a iure diffinitum & ſub certa regula comprehendi non poteſt, cum illud quod reſpectu vnius dicitur magnum reſpectu alterius dicitur parum, vera & recepta ſententia eſt referente Par. ibidem numer.132.hoc relinqui arbitrio iudicis Paulo plus vel minus eſtimandum per reg.l.1.ff.de iure delib.& c.de cauſis §. illis etiam, de off.deleg.conſideratis conſiderandis ſ. qualitate perſonarum, locorum, & temporum de quibus præter Nauar. loco citat. latiſſime habetur per Pariſ. & Hoied. in locis præalleg. Et an in iudicanda beneficii ſufficientia debeat haberi ratio bonorum patrimonialium ipſius beneficiari. R. negatiue ſtante commu. opinione quæ ſe habet poſſe clericum conſeruare proprium patrimonium eiuſque fructus, & beneficijs reditus in proprios vſus impendere in quam ſententiam præter alios conſentiunt Innoc. & Abb.in capitu.epiſcopus,de præb.Felin.in ca.poſtulaſti de reſcript. Franciſc. Sarment. in tract.de redit.eccleſ.par.1.capitu.1.num.18.Couar.in ca.1. num.2.de teſtam. Nauar.in apologia lib. de redit.eccleſi.quæſt.1.monit.30.eamque poſt reſponſiones ad aliquas obiectiones, quibus commun. hæc ſententia improbatur firmat Alfonſ.Hoied.in d.cap.19.num.45.In quo animaduertendum differentiam eſſe,an quis poſſit honeſtè & ſic ſine penuria viuere,& an poſſit decenter & commode viuere, iuxta gloſſ.notab.in capit.1.§ ſanè verſic.abſque penuria, vbi Franc.& Gemin.de ſtat.regul.in 6.quam etiam ſequitur Panor. in cap. 1.num. 4.de inſtitut. & in cap. poſtulaſti,notab. 2.de reſcrip.ipſamque ſollemnem in hoc prædicat Naua. in d.miſcellan.62.numer.8.aſſerens illud dici ſufficere ad viuendum honeſtè alicui quod ſufficit ad viuendum ita vt non cogatur mendicare, & ſecundum hunc intellectum ex mente ipſius Nauar.loc. citat. ad effectum vt quis poſſit ad ordines ſacros promoueri ex diſpoſ.Concil.Trid. ſeſſ. 21.de ref.capitu. 12.beneficium 50 aureorum communiter ad honeſtè viuendum proſufficienti haberi, non autem ad commode & decenter viuendum ſecundum terminos in quibus loquimur.idem confirmat.Pariſ.vbi ſup.nu.155.

Circa renunciationem beneficij,ad cuius titulum quis eſt promotus, qua ratione exprimi debeant illæ duæ qualitates de quib.Concilio vide per Pariſ.in d.tract.to. 1 lib.2.q 6.num.38.cum ſeq. Et quid ſi Ordinarius admiſſerit huiuſmodi renunciationem contra formam decreti Concil.Trid. R.à ſacra Congreg.eiuſdem.Conc.reſolutum fuiſſe referente eodem Pariſ in proxime alleg. quæſt.6.ſub.num. 41.non poſſe prædictum Ordinarium eidem reſignanti beneficium.illud iam reſignatum reſtituere collationemq; inde factam tenere,ipſumq; Ordinarium teneri de proprio reſignanti uita neceſſaria ſub miniſtrare iuxta diſp. cap. Epiſcopus,de præb. illud autem non procedere in permutatione æquiualenti eadem Congregatio cenſuit. Quid autem ſi quis ad tit.cuiuſdam beneficij ad ſacros ordines promotus & nihil aliud habens unde uiuere poſſet illud renunciauerit reſeruata ſibi penſione centum ducatorum nulla facta mentione quod ad titulum illius beneficij ſit ordinatus, num talis reſignatio ſit ualida ſtante ſupra d.Concilij decreto uide Nauar.ad partem affirmatiuam inclinantem ratione ut ibi per eum conſ.23.de preb.in antiq.

Noua cauſa eſt quando contingerit beneficiatum ad aliud beneficium promoueri quo caſu talis reſignatio non tam dicitur fieri propria uoluntate quam ex neceſſitate per tex.in ca.de multa,de præb.& in extrauag. Execrabilis uerſ. Qui uero deinceps,eod.tit. inter communes. Hinc incidenter quæro An, & quando per aſſecu-

tionem

tionem alterius beneficij ipſo iure vacet primum. In quo Prima ſit concluſio quod habens beneficium curatum ſi aliud curatum obtineat, ipſo iure vacat primum vt in iuribus pręalleg. & in cap. cum ſingula, de pręb. in 6. cum alijs concord. Diaz. in ſua pract. cum cap. 42. ver. Beneficia plura poſſident, quia per diſp. Conc. Tridenti. ſeſſ. 7. de ref. c. 4. & ſeſſ. 24. de ref. capit. 17. incompatibilia indicantur, eritque ratio; clarum eſt enim in illis perſonalem reſidentiam eſſe neceſſariam. cap. quia nõnulli, de cler. non reſid. cum ſimilibus, & impoſſibile eſt quem vno eodemque tempore in diuerſis eccleſiis reſidere poſſe Lap. alleg. 116. nume. 3. & cum regimen ac cura animarum ſit ars artium capi. cum ſit ars de ętat. & qual. Rebuff. in prax. in titul. de non reſiden. num. 20. ideoque in hoc videtur electa induſtria perſonę. & non poteſt regulariter per Vicarium deſeruire art. ex. in l. inter artifices. ff. de ſolut. cap. fin. §. 1. de offic. deleg. cap. is cui eod. titu. in 6. Abb. in c. extirpanda, §. qui vero, de pręb. Quod vero non intelligatur procedere per ſolam gratię impetrationem ad ſecundum beneficium ſed poſt obſtentam pacificam ipſius poſſeſſionem clem. gratię vbi Card. Zabar. quęſt. 12. de reſcript. vel ſi acceptata collatione per eum ſteterit quominus ipſam haberet c. commiſſa de elect. in 6. & primum intelligitur uacare ipſo iure ſic tamen ut eius poſſeſſio alteri tradi non poſſit, niſi uocato primo poſſeſſore c. licet epiſcopus de pręb. in 6. quę uerba ipſo iure in eo quod attinet ad hoc propoſitũ pulchre declarat Grec. Toloſ. in inſtitut. non rei beneficiar. cap. 25. nume. 1. 2. & 3. Amplia hoc adeo eſſe uerum quod etiam poſt obtentam pacificam poſſeſſionem alterius beneficij incompatibilis, in quo quis iuſte putabat ſibi ius eo eſſe quęſitum & uere non erat ut in hoc caſu primum non uacet, & poterit ad illud redire abſq; nouo titulo & collatione Nauar. in conſ. 31. num. 3 de pręb. in antiq. per tex. in ca. ſi beneſici de pręb. in 6. Secundo amplia quoties non poſſet fructus ſecundi beneficij percipere eo quod alteri ex aliqua cauſa debeantur, tunc enim non cenſetur uacare primum cap. ſi tibi conceſſo ubi Gemin. & Franc. de pręb. in 6. Quę uero dicatur pacifica poſſeſſio, uide gloſ. & ibi doct. in d. cap. commiſſam, in uer. pacificam. Caſſad. deciſ. 9. de cauſ. poſſeſ. & propr. Maſcard. ſingulariter in proprijs terminis loquentem de probat. concluſ. 183. Limita & primo ut licite poſſit quis duo beneficia curata obtinere quando unum ab altero legitimè dependet capi. ſuper eo ubi gloſſ. & Franc. de pręb. in 6. capi. eam te, de ętat. & qualit. gloſ. in capit. dudum el. 2. in uer. inutitulatam, de elect. & ratio huius compatibilitatis eſt, tum quia beneficium per unionem amittit nomen beneficij & deſinit eſſe per ſe Oltrad. conſ. 257. nu. 15. & 18 Caſſad. deciſ. 13. ſuper reg. Cancel. tum quia in eccleſia annexa non tenetur quis reſidere in qua poterit per Vicariũ deſeruire ca. extirpanda § qui uerò, de pręb. Mãdoſ. in addit. fin. ad Lap. alleg. 35. Secundo limita quando quis haberi unum beneficium curatum in titulum & aliud in commendam, capit. qui plures 21. quęſt. 1. d. ca. dudum ubi gloſ. Rebuff. in prax. in tit. de commenda nu. 4. intelligendo de beneficio tempus commendato & ſi eccleſia eſt parochialis non ultra ſex menſes. cap nemo de inceps. de elec. in 6. ſecus uero in perpetuum. 1. ad uitam illius cui conceditur quia hoc ęquiparatur beneficio dato in titulum Gomeſ. in reg. de infir. reſig. q. 13. in fin. Nauar. in man. conf. c 25. num. 126. & in cenſ. 1. nu. 39. de conſtit. in antiq. Verum in hoc Alphonſ. Goied. in tractat. de beneſ. compatib. part. 2. c. 4. num 18. reſolutiue tenet quod etiam attento, iure nouiſſimo Conc. Trid. ſeſſ. 7. de ref. cap. 4. licitum ſit habere duo beneficia curata unum in titulum & alterum in commendam perpetuam, declarando primo dummodo illa conceſſio beneficij curati in commendam perpetuam ſimile habẽti fiat a Papa, nõ autem ab Epiſcopo. & ita ait intelligendum eſſe Nauar. d. cap. 25. num. 126. Secundo eo quod ex verbis Conc. Trid. in d. ca. 4. clare pateat nolle prohibere pluralitatem duorum beneficiorum, ſ unius in

titulum

Digitized by Google

titulum & alterius in commendam perpetuam, ſed ſolummodo pluralitatem duarum beneficiorum collatorum per viam commendæ ſiue perpetuæ ſiue temporalis. & quod cōmenda noſtri temporis hodie ſemper fiant in perpetuum ad vtilitatem commendatariorum aſſerit. Pariſ de reſign benef. lib. 11. q. 5. nu 40. Tertio limita ſi de duob. beneficijs curatis, alterum eſſet habitu & potentia curatum, & non actu quia iſtud nō cadit ſub diſpoſitione iuriū ſupra alleg. Abb. in d. c. de multa ſub nu. 42. rationibus vt ibi per eum Io Sylua in tract. de benef. 3. part. qu 42. Staphil. de lit. grat. titu de qualit. & ſtat benef. numer. 20. & eſt commu. opinio, vt per Benedic. Capra. in tracta. regu. & falleni. regu. 90. numer. 74. cum ſeq eſſet enim tale quando tunc temporis ex defectu Parochianorum non poſſet cura exerceri, vt quia occaſionis peſtis, vel timore hoſtilitatis vel alia de illo loco parochiani reſſerunt transferentes ſe ad alienas parocchias gloſſ. in cap. licet canon. in uer. parochialis, de elect. lib 6. & firmat Nauar. in alio propoſito in conſ. 4. de prab. in antiq. declarando niſi poſtea per reuerſionem ipſorum parochianorum ad deſertam parochiam illud beneficium ad actum curæ reducatur, quia tunc ceſſaret compatibilitas & tenetur ipſe beneficiarius infra ſpacium ſex menſium vnum ex præfatis dimittere ex d. decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24 c. 17 Nunquid autē licite ab vno obtineri poſſint duo beneficia curat a propter eorum tenuitatem, & inſuper quid agendum erit ſi hac de cauſa ſibi conceſſa fuerint, & poſtea dicta beneficia ad pinguiorem fortunam perueneri nt ita quod vnumquodq; illorum per ſe eſſet ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ipſius beneficiarij primum & ſecundum tangit, & explicat Hoted. in ſuo tract. de benef. compatib par. 2. ca. 5. nu. 4 & c. 6 14. cum ſeq.

Secunda ſit concluſio illud idem affirmandum in obtinēte dignitatem vel perſonatū vt per adeptionem alterius ipſo iure inducatur vacatio prima vt clare habetur in d. c. de multa & in d. extra. execrabilis. adeo ut nullo modo contrarium ex cōſuetudine introduci poſſit c. 1. & ibi ſcribentes de conſue. in 6. optimaq; ratione per dicta iura hoc eſt prouiſum, tum quia quando uni aſſignātur duæ dignitates, vel perſonatus in eadem eccleſia, illud eccleſ. defraudatur neceſſario miniſterio vnius beneficiarij, & conſequenter ex miniſtrorum paucitate diuini cultus diminutio fit cū potius ſit augendus c. ex parte de conſt. Tum quia ex eo quod quis pluralis in aliqua eccleſia vendicans ſibi ſtipendia plurimorum contra tex. in d. c. quia nonulli, ſequitur maxima inæqualitas ſ quòd alius quidem eſurit alius autem ebrius eſt. Quā cōcluſionem etiam declara vi ſup. uidelicet diſpoſitioni prædictorium iurium non eſſe locum niſi ſecunda aſſecutio dignitatis vel perſonatus ſit pacifica non ſolum de facto ſ. ut in poſſeſſionis apprehenſione non ſit incontinēti de turbatus per rete ctionem ab illā, ſed etiā de iure ſ. ut non ſit litigioſa dummodo in limitibus legitimæ poſſeſſionis moueatur ſibi lis prout expreſſe habetur per Egid. de Bellamera deciſ. 596. Staphil. de litt. grat. tit. de qualit & ſtat benef. nu. 48 & de intellectu d. extrau. execrabilis diſponentis circa dimiſſionem uerbaliter ſub publico teſtimonio faciēdam de primo beneficio curato ſeu dignitate coram Ordinario uide Egid Bellam conclu. 754. & Staphil. de lit grat. tit. de uar. mod uacat numer. 59. Quid uero iuris ſit in beneficijs illorum qui ſunt promoti ad epiſcopatum præter doct. in c. cum in cunctis §. cum uero, de elect. uide Hoted. in tract de incompatib. benef. par 1 capito. 4. Mandoſ. in reg. de benef. uacant per promot. q. 2. Gig de penſion. quæſt. 56. Pariſ. de reſig. benef. lib 3. q. 1. nu 75 & infra. & Card. Simon. in tract. de benef. q. 17.

Tertia concluſio ſit, Quando duo beneficia ſunt uniforma. i. ſimilia, & eiuſdē ſpēciei, tunc per alterius adeptionem in eodem tecto uacat primum ipſo iure cap. literas de conceſſ præb. etiam ſi iure annexionis ad aliquam dignitatem alterum pertineret clem fina. de præb. Nauar. conſ. 23. eod. titut. in nouis. ſecus uero ſi ſint difformia

mia Rebuff. in prax. de diſpenſ. rat. ætat. §. incompatibilia, num 4. Franc. in d. ca. n. de conſuetud. in 6. vt eſſet theſauraria cum cappellania in eadem eccleſia Nauar. conſ. 21. de præb. in nou. canonicatus cum dignitate idem Nauar. conſ. 24. eod. tit. qua etiam habentur loco vnius Staphil. de lit. grat. fol. 12. Declaratur hac concluſio non procedere quando beneficium venit et ſecundario in quandam conſequẽtiam primi beneficij vt quando quis eſt rector alicuius eccleſiæ & percipit reditus alicuius cappellaniæ in ea ſi t quo caſu non dicitur duplex in beneficio quia cappella venit ſecundario arg. tex. in cap. ſuper eo de præb. in 6. Lap. alleg. 117. & ita declarat Felin. in c. ex parte el. 2 numer. 3 de reſcript. vnum quoad propoſitum noſtrum, & ad effectũ incompatibilitatis vt duo beneficia dicatur vniformia nõ ſufficit quod vno, & ſimili nomine nuncupẽtur, ſed requiritur ut ſint inſtituta ad unũ & eundem finem, habeantque idem prorſus officium, & onus, ſecus ſi diuerſum nel non eadem tempore explendum Nau. ſingulariter conſ. 16. de præb. in nou. & dicũtur beneficia eſſe ſub eodem tecto quando ſunt intra eandem eccleſiam eiſq; circuitum Rebuff. in prax. de diſpenſ. ra . ætat. §. etiam ſi ſunt ſub eodem tecto. An autem in vna & eadem eccleſia poſſit quis duas obtinere penſiones abſque diſpenſatione. & an diſpenſatus ad duo beneficia cenſeatur diſpenſatus ut poſſit illa obtinere intra eandem eccleſiam quãdo illud in diſpenſatione nõ exprimitur, habetur per Rebuff. loco prox. citato & late diſputat utrumque articulum Alphonſ. Hoeid. in tract. de incompatib. benef. par. 1. c. 20.

Quarta, & vltima concluſio in præſenti quæſtione erit quod omnia alia beneficia præter illa de quibus ſtatuitur in d. cap. de multa. & in d. extrauga Execrabilis quamuis ſint ex aliqua cauſa incõpatibilia cum alijs non vacant ipſo iure etiã poſt Conc. Trid. ſeſſ. 7 de ref. cap 4 & ratio eſt quia nulla pæna, ipſo iure incurritur niſi in caſibus a iure expreſſis iuxta gloſ. pen. & memorabilem in cap. fi. de iure patr. aliſq; rationibus firmat Nauar. in conſ. 17. de præb. in nou. prout etiam cenſuit Rota diuerſor. part. 1. deciſ. 84. ſed datur electio ita ut teneatur illorum unum quod maluerit relinquere c. referente & cap. præterea, de præb. & multi effectus reſultant ain inducatur ipſo iure beneficiorum uacatio, an uero per ſententiam quos cumulat Hoseda in d. tract. par. 1. ca. 13. nu. 59. cum ſeq. & Gregor. Toloſan. ubi ſupra c. 26. nu. 13. & infra Pariſ. de reſign. benef. lib. 3. q. 1. & ad refrenandam beneficiorum pluralitatem ueluti animabus periculoſiſſima legendus eſt Diaz. in ſua practi. crim. c. 42. in uer Beneficia plura poſſident.

Decima cauſa eſt quando clericus beneficiatus uellet religionem ingredi aut matrimonium contrahere, dummodo ſtatim re ipſa id exequatur, & in primo caſu non poterit ipſe Ordinarium beneficium cõferre niſi ſecuta profeſſione cap. beneficiũ de regular. in 6. in ſecundo uero non ſufficerent ſponſalia Fuſc. de uiſit. libro. 2. cap. 28. ſub num. 18.

Vndecima, & ultima cauſa eſt quando beneficiatus nequit, aut non audet propter capitales inimicitias in loco beneficij ſecurus reſidere. Quæ autem dicatur capitalis inimicitia remittitur iudicis arbitrio. Grammat. conſ. 57 nu. 9. Menoch. de arbitr. iud caſ. 110. quæ poſſet argu. ſi ex magna cauſa præcedente fuerit ipſius beneficiarij uita inſidiatum, uel de uniuerſa ſubſtantia controuertitur, de quibus coniecturis plene per Maſcard. de probat. concluſ 859. uerum an tales inimicitiæ ſint legitima cauſa ut ſemper beneficiatus excuſetur a non reſidendo dicetur infra in uerbo Reſidentia

Attamen ut renũciatio ex relatis cauſis ab ipſis Ordinariis admitti poſſit requiritur ut reſignans ſi eſſet in ſacris ordinibus conſtitutus, habeat aliunde unde uitam commode ſuſtentare poſſit, & ratio erit ne in opprobriũ ordinis mendicare cogatur nel

vel ſordidum aliquem queſtum exercere c.ad ſupplicationem,de ren.& habetur in Conc.Trid.ſeſſ.21.de ref.in c.2.in prin.quod amplia etiamſi quis fuerit ordinatus ad titulum patrimonij ut Ordinarius in ipſa beneficij renunciatione debeat inſpicere an ei ſuperſit tantum ut ipſius iudicio commode viuere poſſit Pariſ.ibidem num. 176.limita niſi renuncians ſit religionem ingreſſurus,quia tunc ceſſat ratio de allegata mendicitate qua exceptio in d.conſtitutione firmat regulam in alijs caſibus nõ exceptuatis l.nam quod liquide §.legetur,in fi.ff.de pen.leg.

Quid ſi ordinarij admittant beneficiorum reſignationem abſq; quo adſit aliqua ex prædictis cauſis num puniatur aliqua pœna? R.quod nõ,ut aduertit Pariſ.n.225. ſed reſignatio erit nulla propter decretum irritans ibi,quod ſi ſecus &c.

Et quare Ordinarij per iſtam conſtitutionem prohibeantur beneficia ex prædictis cauſis reſignata conferre ſuis aut admittentium,ſeu dimittentiũ conſanguineis affinibus,& familiaribus etiam per circuitum ut in ea continetur. R. quia ſi hoc facerent hac renunciatio præſumeretur tacitè & indirecte facta ad fauorem quæ coram eis fieri non poteſt ut ſupra dictum eſt , & quod directe prohibetur cenſetur prohibitum etiam indirecte cap.cum quid una via,de reg.iur.in 6. Quæ autem ſit ratio quod reſignatio ad fauorem certæ perſonæ quæ non poteſt fieri coram Ordinario,ſecus ſit coram Papa,vide per Greg.Tholoſ.in inſtitu.nou.rei benef.cap. 28.ſub num 8.

Et quid ſi Ordinarij ignorantes hanc conſtitutionem contrauenerint conferendo huiuſmodi beneficia ſic reſignata talibus perſonis prohibitis,an ligetur reſpectu pœna in d.conſtit.impoſita. Reſp.in praxi affirmatiuam opinionem tanquam tutiorem ſeruari,ut etiam in caſu ignorantiæ habeatur abſolutio à Summo Pont.teſtãte ibidẽ Par.ſub n.121.ſe in proprijs terminis huius conſt.Pij.V.ita vidiſſe obſeruari.

An autem Ordinarij in Curia Romana commorantes poſſint huiuſmodi reſignationes beneficiorum recipere & illis admiſſis conferre cui eis placuerit. Reſp. Couar.libr.3.var.reſol.cap.20.ſub num.8.tenere quod non , quia ex hoc dicuntur vacare in curia,& eo caſu collatio palam ad Sum.Pontificem ſpectat capi.2.de preb. in 6.licet communiter Epiſcopi referẽte Gommeſ.in reg.de non iud.iux.for.ſup.adhibeant hanc cautelam in conferendo ut exeant ab urbe ad hoc ut dicantur eſſe in aliena diœceſi.

Pro complemento viſum eſt inſinuare quod non oſtante hac conſtitutione prohibente,ut in huiuſmodi renunciatione coram Ordinario facienda nec etiam nutu deſignari poſſit ſucceſſor in beneficio,alias collatio ſit inualida,poſſe reſignantem nutu non præcedente dimiſſione facta in foro conſcientiæ rogare collatorem abſq; labe ſimoniæ ut conferat beneficium à ſe nominato ,neque etiam peccare renunciantes ea intentione vel ſpe concepta quod Ordinarij conferent illud beneficium cui ipſi volent quando nihil horum eſt in conuentione deductum,cum alias eſſet inijcere laqueum contra tex.in cap de uiduis 27.q.1.quia vix aliquis ad hoc ſpontanee inducitur abſque prædictis.probantur hæc per ea quæ Domini de Rota declarauerunt referente Caſſadoro deciſ.2.de ſimon & ex dictis per Nau.in man.conf.c.23.nu. 107.& 109.& in conſ.36.& 38 de ſimon.in antiq.

Sciẽdum eſt etiam quod ad obuiandum illis qui beneficia acceptant vel procurãt animo non retinendi,ſed alteri renunciandi,ſeruatur in Curia quod in examine faciendo detur illi iuramentũ,quod tale beneficium non recipit animo renunciandi.ita refert Pariſius de reſigna benef.lib 9.q.10.in fine,Ideo.Innocen.nonus bene inſtituit ut accipiens beneficium curatum uel ſimile non poſſit illud renunciare ante triennium ut ibi ut teſtatur Dominus Iſidorus Muſconius in tract. de Maieſtate militantis eccleſiæ lib.1.par.3.c.2.rub.de benefi.fol.451.

BENEFICIORVM RESIGNATORVM PVBLICATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, ꝙ ad prohibendum ſimulatas occultaſuè beneficiorum reſignationes per diuerſos Ro. Pont. fuit prouiſum vt per Iunoc. 8. incip. Sicut bonus paſtor fol. 130. in Bulla. per Clem. 7. incip. Sanctiſſimus fol. 318. per Piũ 4. fol. 662. & fol. 898. per Pium V. fol. 1187. præſcribendo quomodo etiam ordo ſit tenendus in confectione bullarum ſuper gratijs reſignationum Parochialium, & ſimplicium fol. 1167. & per Regulas cancellariæ Apoſtolicæ de publicandis reſignationibus ſuper quibus ſcripſerunt Rebuff. in praxi. benefi. & Gome. Hodie verò attenditur conſtitutio Greg. xiij. de modo, & forma publicandi reſignationes, & ceſſiones fol. 1324. tenoris ſequentis. *Cōgruit tis. de renun.*

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriã. Humano vix iudicio ita bene quicquam, & prudenter ſanciri poteſt, quin vſus ſæpe aperiat, doceatq; id quod ſalubre fore credebatur, minus experiundo prodeſſe, quod in illis conſtitutionibus quas ad prohibendas ſimulatas occultaſue beneficiorum eccleſiaſticorum reſignationes diuerſi Rom. Pont. multifariam ediderunt. & fe. rec. Pius Papa V. prædeceſſor noſter nouiſſime promulgauit, cognoſcimus accidiſſe. Nos hoc malum, prout occaſio neceſſitaſq; poſtulat, coercere volentes, ſtatuimus, ut poſthac omnes & quæcunq; reſignationes etiã cauſa permutationis, ac commendarum & etiam literis Apoſtolicis non confectis, & poſſeſſione non habita, nec non litis, & iurium quorumcunque ceſſiones, ac retroceſſiones, quæ deinceps de quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis in noſtris ſeu Rom Pont. pro tempore exiſtentis manibus, ac etiam coram Notario publico, & teſtibus fient, & a nobis uel illo ſeu noſtro vel illius mandato admittentur & ſuper eis prouiſiones, & quæcunque alia diſpoſitiones, ſiue temporales, ſiue perpetuæ, aut ad hoc mandata Apoſtolica ſub quacunque forma, & quibuſcunque etiam S.R.E. Cardinalibus, ac pijs locis quocunque priuilegio ſuffultis facta, publicari debeant cum literis Apoſtolicis deſuper confectis intra ſex menſes, ſi beneficium citra montes fuerit, ultra vero intra nouem a data conceſſionis, gratiæ non autem a die præſtiti ſuper ea conſenſus numerandus, etiã ſi poſtea conceſſio gratiæ huiuſmodi ex quauis cauſa, diuerſiſque ſubſequentibus datis, ac quotieſcunque & quouis modo reformata, & valida reddita fuerit, pluresq; & quotquot in alium, vel alios ceſſiones, ac etiam in ipſummet primũ reſignantem vel cadentem retroceſſiones termino prædicto nondum elapſo retroceſſerint, ita ut unicus dumtaxat terminus omnibus ſucceſſiuis ceſſionibus, ac retroceſſionibus decurrat, ut qui poſtremus gratiam habuerit publicationem huiuſmodi facere, cæteraq; omnia hic præſcripta intra eundem terminum præſtare teneatur. *Cauſa conſtitutionis.*

Ipſa autem publicatio cathedrali, & in beneficij eccleſia vel eccleſiis, ſi in pluribus illud ſi fiat ibique dum frequens populus ad miſſarum ſolemnia conuenerit, palam omnibus literæ Apoſtolicæ prædictæ earumue tranſumptum authenticum exhibeatur, claraque & intelligibili uoce reſignatio, ſeu ceſſio huiuſmodi, ac beneficij qualitas, & inuocatio nominaque, & cognomina reſignantis, ſeu cedentis, ac illius in cuius fauorem gratia huiuſmodi facta eſt pronuncietur ita, ut hæc omnia poſſint ad notitiam omnium ibi exiſtentium veriſimiliter peruenire, ſcriptoq; de his omnibus exemplo collato, ualuis dictarum eccleſiarum affixum relinquatur. *Omnes reſignationes, & iuriũ ceſſiones publicari debent intra ſex menſes ſi beneficia ſint.*

Si uero eccleſia beneficij ruralis ſit aut populo conuentuque careat, eo caſu in parochiali, intra cuius parochiæ limites beneficium ipſum conſiſtit, & in cathedrali

eccleſiæ,

de re permu.niſi fieret in manibus Papæ ſecũdum ſtilum curiæ à multis ſeculis ſeruatum,o quo tamen cæpit recedere Greg.xiij. qui permiſit vt vna cum renunciatione vnius præſentetur petitio alterius cui renuncians vellet conferri Nauar.in man.conf.c.23.ſub nu.107.

Sed poſtea Pius V.ſuſpendidit facultates,& auctoritates cõferendi beneficia per reſignationem,ſeu permutationem vacantia in manibus quorumcunque ordinariorum vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die Auguſti 1657.Incip.Officium creditæ fol.992.in Bullario.

De idem Pius V.relaxauit ſupradictam prohibitionem de non admittendis reſignationibus per ordinarios cum modificationibus vt ex altera eius conſtitutione publicata Romæ die 10.Aprilis 1568.fol.1014.Incip. Quanta eccleſiæ Dei incommoda & infra.

Poſt hac Epiſcopi, & aliy facultatem habentes eorum duntaxat reſignationes recipere, & admittere poſſint, qui aut ſenio confecti, aut valetudinary, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxiy, cenſuriſq; ecc.eſiaſticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent eccleſia, vel beneficio inſeruire, qui vnum aliud, vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri. Religionem quoque ingreſſuri, vel matrimonium contracturi ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur. deniq; cum quis ex aliys caſibus acciderit qui conſtitutione fel. recor. Innocentiy Papæ iy de dimittendis cathedralibus eccleſiis edita continẽtur. Qui etiã ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audẽt in loco beneficiy reſidere ſecuri, Sed nec horum vllus ſacro ordini mancipatus, niſi religionem ingreſſuros valeat vllo modo beneficium, vel officium eccleſiaſticum reſignare, niſi aliunde ei ſit quo in vita poſſit commode ſuſtentari. Ad hæc beneficiorum, & officiorum pramutationes admittere quæ canonicis ſanctionibus & Apoſtolicis conſtitutionibus, permittuntur Caueant autem epiſcopi, & aliy prædicti, Itemq; omnes electores, præſentatores, & patroni tam eccleſiaſtici, quam laici qnicunq; ſint, ne verbo quidem ant nutu, vel ſigno futuri in huiuſmodi beneficiys & officiys ſucceſſores ab ipſis reſignantibus aut aliis eorum ſignificatione vel hortatu deſignatur, aut de his aſſumendis promiſſio inter eos, vel etiam intentio qualiſcunq; intercedat.

Cæterum præcipimus atq; interdicimus ne ipſi epiſcopi, aut aliy colatores de beneficiys & officiys reſignandis prædictis. aut ſuis aut admittentium conſanguineis affinibus, uel familiaribus etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum audeant prouidere: quod ſi ſecus, ac etiam quicquid præter uel contra formam prædictorum fuerit a quocunque timore attentatum, id totum ex nunc uires, & effectum decernimus non habere.

Qui vero contrafecerint ut in eo quo delinquerint puniantur a benefioiorum, & off.collatione, necnon electione præſentatione, confirmatione, & inſtitutione prout cuiq; cõpetierit tãdiu ſuſpenſi remaneãt donec remiſſionẽ a Ro Pont meruerint obtinere, & qui talia beneficia, ſeu off. receperint eos prædictis pœnis volumus ſubiacere. Et nihilominus in eos qui ſic ſuſpenſi conferre, eligere, præſentare, confirmare vel inſtituere auſi fuerint, excom quo ad perſonas, quo vero ad capitula, & cõuẽtus a diuinis ſuſpenſionis ſententias ipſo facto promulgamus, quibus nullus alius quam ipſe Rom Ponti. ſiue abſolutionis. ſiue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) ualeant impartire, prohibitione & literis noſtris prædictis nihilominus in cæteris omnibus perpetuo valituris. Non obſtantibus &c.

Hæc

Hæc conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſium in tract. de reſigna. beneſi. par. 1. lib. 5. q. 6.

Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 2. de ref. prouiſum eſt quod ordinatus ad titulum beneficij, illud reſignare non poteſt, niſi facta mentione quod ad illius beneficij, titulum ſit promotus, neq; ea reſignatio admittatur, niſi cōſtito quod aliunde viuere commode poſſit & aliter facta reſignatio nulla ſit.

AD maiorem dilucidationem Bullæ Pij V. relatæ in fol. 104. ſciendum eſt extare declarationem quam ex authentico habuimus, uidelicet. Nos Hieronymus tit. Sancti Pancratij S. R. E. Præsbyter Cardin. Matthæius Fidem facimus, & atteſtamur in libris Sacræ Congregationis Concilij, qui apud nos aſſeruantur, adnotatum, eſſe quod fel. rec. Greg. XIII declarauit beneficia iuriſpatronatus non comprehendit in §. cæterū, cōtento in Conſtitutione ſanctæ mem. Pij V. relaxante prohibitionem de nō admittendis reſignationib. quo §. prohibetur Epiſcopi beneficia in eorum manibus reſignata eorum, aut reſignantium affinibus conſanguineis, vel familiaribus conferre.

Hieron. Card. Matthæius. Locus ſigilli.

Quæ fides facta fuit ad requiſitionem Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Salernitani.

ADDITIO. Recolligendo huiuſmodi cauſas, ex quibus Ordinarij poſſunt beneficiorum reſignationes admittere. Prima eſt quando beneficiatus uolens reſignare eſt ſenex, & quisnam dicatur ſenex, comm. opinio. eſt hoc remitti iudicis arbitrio conſiderata qualitate perſonarum propter complexionum diuerſitatem vt per Menoch. de arb. iud. caſu 59. Pariſ. loco ſuperius allegato num. 7.

Secunda cauſa eſt infirmitas volentis reſignare beneficium quis autem dicatur valetudinarius comm. Doctorum ſententia eſt hoc etiam iudicis arbitrio relinqui. Menoch. de arbitr. iud. caſ. 60. eſſet talis in terminis noſtris, qui ab aliquo malo corporis affectu adeo frequenter uexatur quod non poſſit muneri ſibi iniuncto ſatisfacere Pariſ. ibidem nu. 12.

Tertia cauſa eſt quando beneficiatus eſt corpore impeditus & impeditum eſſet tale vt non poſſit præſtare id ad quod tenetur uel alias ipſi Ordinario videretur eſſe ſufficiens Pariſ. ubi ſupra nu. 32. qui hoc ſuperius exemplificat in octo morborum generibus uidelicet in leproſo, in ſcabioſo herculeo. in paralitico, in aplopetico, in habente morbum comitialem in lunatico, in laborante morbo gallico producenťe vlcera per corpus, in habente manus tremulas, vel chiragram continuam, quorum morborum genera late oxplicat Maiol de irregul. lib. 2. c. 15. 16. 18. 19 & 24.

Quarta cauſa eſt quando beneficiatus eſt corpore uitiatus vbi Pariſ. nu. 26. vſq; 54. exemplificat in ſex corporis deformitatibus, ſ. in cæco, in claudo, in habente pedem fractum cum magna deformitate, in habente manum mutilam, vel articulatas manus ad utendum ineficaces in habente crus penitus abſciſſum, aut adeo contractum vt ligneo pede ſit opus, in gibboſo. & tandem ſecundum eum in diminuto qualibet parte corporis notabili, quos defectus fuſius proſequitur Maiol. de irregul. lib. 1. c. 14. 19. & quæ ſit ratio huius conſtitutionis in hāc parte, vide per Paul. Fuſc. in tract. de viſitat. lib. 2. cap. 28. numer. 18. accedit etiam quia, aliquando hi diuinis miniſterijs tractandis impotentes ſunt, ideoq; recta ratione conſtitutum fuiſſe tradit Menoch. de arb iud. caſ. 226.

Quinta cauſa eſt ſi beneficiatus eſt crimini obnoxius vbi Pariſ. nu. 58. exemplificat in

ipſo iure vacans, licet non poſſit poſſeſſio auferri ab ipſo poſſidente donec lata ſit ſententia declaratoria ſecundum Rip. in cap. ſæpè de reſtit. ſpoliat. colu pen. faciunt dicta per Nauar. conſ. 12. de heret. in antiq. limita vt hoc non procedat cum contrarium conſtet de mente legislatoris, & quando priuatio beneficij non imponitur proprie ut pœna ſed ut quædam conditio vel modus rei tradita ut in terminis c. licet canon. de elect. in 6. Nauar. in man. conf. c. 25. nu. 118.

Quid ſi in ſententia condemnatoria ſuper crimine lata nil fuerit dictum de priuatione beneficij, R. quod niſi hoc in ea exprimatur ipſe criminoſus non eſt priuatus beneficio Rebuff. in prax. de modo amitt. benef. nu. 64. & eſt com. opinio teſtante Pariſ. in ſupra ad q. 16. num. 30. limita niſi tale eſſet crimen per quod ipſo iure & ipſo facto, id eſt ſimulatq; commiſſum eſt crimen beneficij priuatio irrogetur. Abb. in c. inter dilectos, de exceſ. prelat. prope fin. & quoties canon vtitur verbis executionẽ denotantibus, de quibus late Felin. in cap. Rodulphus, de reſcrip. tunc enim ſufficit pronunciari reum illud crimen incurriſſe ut locus ſit pœna priuationis beneficij quæ & ſi non exprimatur in ſententia, intelligitur poſſita auctoritate iuris per lex. in l. 1. ff. ad turpil. & colligitur ex dictis Gem. in cap. 1. § ſacri, de homicid. in 6. Diaz. in pract. crim. 123. in verbo Beneficijs priuari.

An autem clericus criminis beneficio priuatus teneatur ad reſtitutionem fructuum a die perpetrati criminis uide Felin. in cap. de quarta nume. 32. de preſcript. Diaz. loc prox. cit. Cou. in 4. l. decret. de ſponſal. par. 2. c. 6. § 7. nu. 8. & 8. Bo. dec. 98.

Deniq; ſciendum iudices cauſarum criminalium concernentium priuationem beneficiorum; eorumque affines, & familiares non poſſe beneficia illa impetrare ex Bulla 20. Pij 4. incip. Cupientes, & c. relata in infra uerſ. Beneficiorum priuatio.

Sexta cauſa eſt quoties beneficiatus eſſet cenſuris eccleſiaſtici irretitus de quibus in c. quærenti de uerb. ſignif.

Septima cauſa eſt quando beneficiatus nequit eccleſia ſiue beneficio inſeruire & exemplificat Pariſ. num. 93 in quolibet irregulari, clerico bannito, in dæmoniaco, & in muto effecto. de quibus vltimis plene loquitur Maiol. de irregul. lib. 1. cap. 26. & lib. 2. cap. 15. in qua ſeptima cauſa includit etiam illos qui & ſi poſſint non tamen debent eccleſia ſine beneficio inſeruire ſub quo capite comprehẽduntur primo clerici turpiter & ſcandaloſe viuentes ſecundo lunatici, item patientes ſtomachi languorem & ſic vomitum de quo etiam per Maiol. lib. 2. cap. 27. Item illiterati de quibus habetur in Conc. Trid. ſeſſ. 21. de ref. c. 6. idq; propter ſcandalum quod dant in ipſo ſeruitio ad quod ſunt obligati & vltimo ſecundum eum nu. 105. continentur habentes morbum caducum.

Octaua cauſa ex qua Ordinarij poſſunt reccipere reſignationem beneficiorum, eſt quando beneficiatus unum aliud, aut plura obtinuerit beneficia quod prohibetur per decretum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. capitu. 17. quando vnum eſt ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ratione in eodem text. aſſignata in verbis illis cum eccleſiaſticus ordo & ca ab eodem Pariſ. declarata num. 116. aliaſq; rationes tradit Alph. Hoied. in tract. de incompatib. benef. par. 1. c. 19. numer. 2. qui doctores aſſerunt contrafacientes mortaliter peccare iuxta glo. quam celeberrimam & ad hoc receptam inquit Nauar. in miſcellan. 62 de orat. nume. 1. & in conſi. 26. de preb. in antiq. in cap. dudum el 2. in uer. retinere de elect. idq; amplia ut non excuſet commun. obſeruantia in contrarium etiam ſi eſſet temporis immorabilis ex alleg. per Pariſ. numer. 119. cum ſeq. & per Hoied. in d. capitu. 19. num 9. limita niſi in hoc cum aliquo ad eſſet diſpenſatio ex rationibus adductis per eum Pariſ. in eodem loco nume. 125. & per Hoied. d. num 9. & tunc an diſpenſatus in hoc ſine rationabili cauſa ſit tutus quoad. Deum comm. ſententia eſt quod non, teſte Couar. lib. 4. de ſponſal. par. 2. c. 6.

c.6.§.9.num.9.in quam etiam deſcendit Abb.in c.extirpandæ §.qui,vero num.43.de præb. & prædicti Doctores confirmant . . Et quæ poſſet eſſe iuſta cauſa illa retinendi & etiam diſpenſandi vide Nauar. in man.conf.ca.25.ſub num.128.& 129.& in conſ.1. de conſtitut.in antiq. ſub nume.40. Quod autem dicatur beneficium ſufficiens ad congruam ſuſtentationem iuxta mentem dicti Concilii , quia hoc non eſt a iure diffinitum & ſub certa regula comprehendi non poteſt , cum illud quod reſpectu vnius dicitur magnum reſpectu alterius dicitur paruum , vera & recepta ſententia eſt referente Par. ibidem numer.132.hoc relinqui arbitrio iudicis Paulo plus vel minus æſtimandum per reg.l.1.ff.de iure delib.& c.de cauſis §. illis etiam, de off.deleg.conſideratis conſiderandis ſ. qualitate perſonarum, locorum, & temporum de quibus præter Nauar. loco citat. latiſſime habetur per Pariſ. & Hoied. in locis præalleg. Et an in iudicanda beneſſicii ſufficientia debeat haberi ratio bonorum patrimonialium ipſius beneficiari. R. negatiue ſtante commu. opinione quæ ſe habet poſſe clericum conſeruare proprium patrimonium eiuſque fructus , & beneficiys reditus in proprios vſus impendere in quam ſententiam præter alios conſentiunt Innoc. & Abb.in capitu.epiſcopus,de præb.Felin.in ca.poſtulaſti de reſcript. Franciſc. Sarment. in tract.de redit.eccleſ.par.1.capitu.1.num.18.Couar.in ca.1.num.2.de teſtam. Nauar.in apologia lib. de redit.eccleſi.quæſt.1.monit.30.eamque poſt reſponſiones ad aliquas obiectiones , quibus commun. hæc ſententia improbatur firmat Alfonſ.Hoied.in d.cap.19.num.45.In quo animaduertendum differentiam eſſe,an quis poſſit honeſtè & ſic ſine penuria viuere,& an poſſit decenter & commode viuere, iuxta gloſſ.notab.in capit.1.§ ſanè verſic.abſque penuria, vbi Franc.& Gemin.de ſtat.regul.in 6.quam etiam ſequitur Panor. in cap. 1.num. 4.de inſtitut.& in cap. poſtulaſti,notab.2.de reſcrip.ipſamque ſollemnem in hoc prædicat Naua. in d miſcellan.62.numer.8 aſſerens illud dici ſufficere ad viuendum honeſtè alicui quod ſufficit ad viuendum ita vt non cogatur mendicare, & ſecundum hunc intellectum ex mente ipſius Nauar.loc. citat. ad effectum vt quis poſſit ad ordines ſacros promoueri ex diſpoſ.Concil.Trid. ſeſſ. 21.de ref. capitu. 12.beneficium 50 aureorum communiter ad honeſtè viuendum proſufficiens haberi , non autem ad commode & decenter viuendum ſecundum terminos in quibus loquimur.idem confirmat.Pariſ.vbi ſup.nu.155.

Circa renunciationem beneficij,ad cuius titulum quis eſt promotus , quæ ratione exprimi debeant illæ duæ qualitates de quib.Concilio vide per Pariſ.in d.tract.10.1 lib.2.q 6.num.38.cum ſeq.Et quid ſi Ordinarius admiſſerit huiuſmodi renunciationem contra formam decreti Concil.Trid.R.à ſacra Congreg.eiuſdem.Conc.reſolutum fuiſſe referente eodem Pariſ in proxime alleg. quæſt.6.ſub.num. 41.non poſſe prædictum Ordinarium eidem reſignanti beneficium.illud iam reſignatum reſtituere collationemq; inde factam tenere,ipſumq; Ordinarium teneri de proprio reſignanti uita neceſſaria ſub miniſtrare iuxta diſp. cap. Epiſcopus,de præb. illud autem non procedere in permutatione æquiualenti eadem Congregatio cenſuit. Quid autem ſi quis ad tit.cuiuſdam beneficy ad ſacros ordines promotus & nihil aliud habens unde uiuere poſſet illud renunciauerit reſeruata ſibi penſione centum ducatorum nulla facta mentione quod ad titulum illius beneficij ſit ordinatus, num talis reſignatio ſit ualida ſtante ſupra d.Concilij decreto uide Nauar.ad partem affirmatiuam inclinantem ratione ut ibi per eum conſ.23.de preb.in antiq.

Nona cauſa eſt quando contingerit beneficiarium ad aliud beneficium promoueri quo caſu talis reſignatio non tam dicitur fieri propria uoluntate quam ex neceſſitate per tex.in ca.de multa,de præb.& in extrauag. Execrabilis uerſ.Qui uero deinceps,eod.tit. inter communes. Hinc incidenter quæro An , & quando per aſſecu-

tionum

tionem alterius beneficij ipſo iure vacet primum. In quo Prima ſit concluſio quod habens beneficium curatum ſi aliud curatum obtineat, ipſo iure vacat primum vt in iuribus præalleg. & in cap. cum ſingula, de præb. in 6. cum alijs concord. Diaz. in ſua pract. cum cap. 42. ver. Beneficia plura poſſident, quia per diſp. Conc. Tridenti. ſeſſ. 7. de ref. c. 4. & ſeſſ. 24. de ref. capit. 17. incompatibilia iudicantur, eritque ratio; clarum eſt enim in illis perſonalem reſidentiam eſſe neceſſariam. cap. quia nõnulli, de cler. non reſid. cum ſimilibus, & impoſſibile eſt quem vno eodemque tempore in diuerſis eccleſiis reſidere poſſe Lap. alleg. 116. nume. 3. & cum regimen ac cura animarum ſit ars artium capi. cum ſit ars de ætat. & qual. Rebuff. in prax. in titul. de non reſiden. num. 20. ideoque in hoc videtur electu induſtria perſonæ. & non poteſt regulariter per Vicarium deſeruire art. ex. in l. inter artifices. ff. de ſolut. cap. fin. §. 1. de offic. deleg. cap is cui eod. titu. in 6. Abb. in c. extirpanda, §. qui vero, de præb. Quod vero non intelligatur procedere per ſolam gratiæ impetrationem ad ſecundum beneficium ſed poſt obſtentam pacificam ipſius poſſeſſionem clem. gratiæ vbi Card. Zabar. quæſt. 12. de reſcript. vel ſi acceptata collatione per eum ſteterit quominus ipſam haberet c. commiſſa de elect. in 6. & primum intelligitur uacare ipſo iure ſic tamen ut eius poſſeſſio alteri tradi non poſſit, niſi uocato primo poſſeſſore c. licet epiſcopus de præb. in 6. quæ uerba ipſo iure in eo quod attinet ad hoc propoſitũ pulchre declarat Grec. Toloſ. in inſtitut. non rei beneficiar. cap. 25. nume. 1. 2. & 3. Amplia hoc adeo eſſe uerum quod etiam poſt obtentam pacificam poſſeſſionem alterius beneficij incompatibilis, in quo quis iuſte putabat ſibi ius eo eſſe quæſitum & uere non erat ut in hoc caſu primum non uacet, & poterit ad illud redire abſq; nouo titulo & collatione Nauar. in conſ. 31. num. 3 de præb. in antiq. per tex. in ca. ſi beneficii de preb. in 6. Secundo amplia quoties non poſſet fructus ſecundi beneficij percipere eo quod alteri ex aliqua cauſa debeantur, tunc enim non cenſetur uacare primum cap. ſi tibi conceſſo ubi Gemin. & Franc. de præb. in 6. Quæ uero dicatur pacifica poſſeſſio, uide gloſ. & ibi doct. in d. cap. commiſſam, in uer. pacificam. Caſſad. deciſ. 9. de cauſ. poſſeſ. & propr. Maſcard. ſingulariter in proprijs terminis loquentem de probat. concluſ. 183. Limita & primo ut licite poſſit quis duo beneficia curata obtinere quando unum ab altero legitimè dependet capi. ſuper eo ubi gloſſ. & Franc. de præb. in 6. capi. eam te, de ætat. & qualit. gloſ. in capit. dudum el. 2. in uer. inutitulatam, de elect. & ratio huius corpatibilitatis eſt, tum quia beneficium per unionem amittit nomen beneficij & deſinit eſſe per ſe Oltrad. conſ. 257. nu. 15. & 18 Caſſad. deciſ. 13. ſuper reg. Cancel. tum quia in eccleſia annexa non tenetur quis reſidere in qua poterit per Vicariũ deſeruire ca. extirpanda § qui uerò, de præb. Mãdoſ. in addit. fin. ad Lap. alleg. 35. Secundo limita quando quis haberi unum beneficium curatum in titulum & aliud in commendam, capit. qui plures 21. quæſt. 1. d. ca. dudum ubi gloſ. Rebuff. in prax. in tit. de commenda nu. 4. intelligendo de beneficio tempus commendato & ſi eccleſia eſt parochialis non ultra ſex menſes. cap nemo de inceps. de elec. in 6. ſecus uero in perpetuum. 1. ad uitam illius cui conceditur quia hoc æquiparatur beneficio dato in titulum Gomeſ. in reg. de infir. reſig. q. 13. in fin. Nauar. in man. conf. c 25. num. 126. & in cenſ. 1. nu. 39. de conſtit. in antiq. Verum in hoc Alphonſ. Goied. in tractat. de beneſ. compatib. part. 2. c. 4. num 18. reſolutiue tenet quod etiam attento, iure nouiſſimo Conc. Trid. ſeſſ. 7. de ref. cap. 4. licitum ſit habere duo beneficia curata unum in titulum & alterum in commendam perpetuam, declarando primo dummodo illa conceſſio beneficij curati in commendam perpetuam ſimile habẽti fiat a Papa, nõ autem ab Epiſcopo. & ita ait intelligendum eſſe Nauar. d. cap. 25. num. 126. Secundo eo quod ex verbis Conc. Trid. in d. ca. 4. clare pateat nolle prohibere pluralitatem duorum beneficiorum, ſ unius in

titulum

titulum & alterius in commendam perpetuam, ſed ſolummodo pluralitatem duorum beneficiorum collatorum per viam commendæ ſiue perpetuæ ſiue temporalis.& quod cõmendæ noſtri temporis hodie ſemper fiant in perpetuum ad vtilitatem commendatariorum aſſerit. Pariſ de reſign. benef. lib. 11. q. 5. nu 40. Tertio limita ſi de duob. beneficijs curatis, alterum eſſet habitu & potentia curatum, & non actu quia iſtud nõ cadit ſub diſpoſitione iuriũ ſupra alleg. Abb. in d. c. de multa ſub nu. 42. rationibus vt ibi per eum Io Sylua in tract. de benef. 3. part. qu 42. Staphil. de lit. grat. titu de qualit. & ſtat benef. numer. 20. & eſt commu. opinio, vt per Benedic. Capra in tracta. regu. & fallent. regu. 90. numer. 74. cumſeq. eſſet enim tale quando tunc temporis ex defectu Parochianorum non poſſet cura exerceri, vt quia occaſionis peſtis, vel timore hoſtilitatis vel alia de illo loco parochiani reſſerunt transferentes ſe ad alienas parocchias gloſſ. in cap. licet canon. in uer. parochialis, de elect. lib 6. & firmat Nauar. in alio propoſito in conſ. 4. de preb. in antiq. declarando niſi poſtea per reuerſionem ipſorum parochianorum ad deſertam parochiam illud beneficium ad actum curæ reducatur, quia tunc ceſſaret compatibilitas & tenetur ipſe beneficiarius infra ſpacium ſex menſium vnum ex præfatis dimittere ex d. decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24 c. 17 Nunquid autẽ licite ab vno obtineri poſſint duo beneficia curata propter eorum tenuitatem, & inſuper quid agendum erit ſi hac de cauſa ſibi conceſſa fuerint, & poſtea dicta beneficia ad pinguiorem fortunam peruenerint ita quod vnumquodq; illorum per ſe eſſet ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ipſius beneficiarij primum & ſecundum tangit, & explicat Hoteã in ſuo tract de benef. compatib par. 2. ca. 5. nu. 4 & c. 6 14. cum ſeq.

Secunda ſit concluſio illud idem affirmandum in obtinẽte dignitatem vel perſonatũ vt per adeptionem alterius ipſo iure inducatur vacatio primæ vt clare habetur in d. c. de multa & in d extra execrabilis. adeo ut nullo modo contrarium ex cõſuetudine introduci poſſit c. 1. & ibi ſcribentes de conſue. in 6. optimaq; ratione per dicta iura hoc eſt prouiſum, tum quia quando vni aſſignãtur duæ dignitates, vel perſonatus in eadem eccleſia, illud eccleſ. defraudatur neceſſario miniſterio vnius beneficiarij, & conſequenter ex miniſtrorum paucitate diuini cultus diminutio fit cũ potius ſit augendus c. ex parte de conſt. Tum quia ex eo quod quis pluralis in aliqua eccleſia vendicans ſibi ſtipendia plurimorum contra tex. in d. c. quia nonulli, ſequitur maxima inæqualitas ſ quod alius quidem eſurit alius autem ebrius eſt. Quã cõcluſionem etiam declara vt ſup. videlicet diſpoſitioni prædictorium iurium non eſſe locum niſi ſecunda aſſecutio dignitatis vel perſonatus ſit pacifica non ſolum defacto ſ. ut in poſſeſſionis apprehenſione non ſit incontinẽti de turbatus per reiectionem ab illã, ſed etiã de iure ſ. ut non ſit litigioſa dummodo in limitibus legitimæ poſſeſſionis moueatur ſibi lis prout expreſſe habetur per Egid. de Bellamera deciſ. 596. Staphil. de litt. grat. tit. de qualit & ſtat benef. nu. 48 & de intellectu d. extrau. execrabilis diſponentis circa dimiſſionem uerbaliter ſub publico teſtimonio faciẽdam de primo beneficio curato ſeu dignitate coram Ordinario uide Egid Bellam conclu. 754 & Staphil. de lit grat. tit. de uar. mod vacat numer. 59. Quid uero iuris ſit in beneficijs illorum qui ſunt promoti ad epiſcopatum præter doct in c. cum in cunctis §. cum uero, de elect. uide Hoted. in tract de incompatib. benef. par 1 capito 4. Mandoſ. in reg. de benef. uacant. per promot. q. 2 Gig de penſion. quæſt. 56 Pariſ. de reſig. benef. lib 3. q. 1. nu 75 & infra. & Card. Simon. in tract. de benef. q. 17.

Tertia concluſio ſit, Quando duo beneficia ſunt uniforma. i. ſimilia, & eiuſdẽ ſpeciei, tunc per alterius adeptionem in eodem tecto uacat primum ipſo iure cap. literas de conceſſ præb. etiam ſi iure annexionis ad aliquam dignitatem alterum pertineret clem ſina. de præb. Nauar. conſ. 23. eod. titut. in nouis. ſecus uero ſi ſint difformia

Digitized by Google

mia Rebuff. in prax. de diſpenſ. rat. ætat. §. incompatibilia, num 4. Franc. in d. ca. de conſuetud. in 6. vt eſſet theſauraria cum cappellania in eadem eccleſia Nauar. conſ. 22. de præb. in nou. canonicatus cum dignitate idem Nauar. conſ. 24. eod. tit. quæ etiam habentur loco vnius Staphil. de lit. grat. fol. 12. Declaratur hæc concluſio non procedere quando beneficium veniret ſecundario in quandam conſequētiam primi beneficij vt quando quis eſt rector alicuius eccleſiæ & percipit redditus alicuius cappellaniæ in ea ſit quo caſu non dicitur duplex in beneficio quia cappella venit ſecundario arg. tex. in cap. ſuper eo de præb. in 6. Lap. alleg. 117. & ita declarat Felin. in c. ex parte el. 2 numer. 3 de reſcript. vnum quoad propoſitum noſtrum, & ad effectū incompatibilitatis vt duo beneficia dicatur vniformia nō ſufficit quod vno, & ſimili nomine nuncupētur, ſed requiritur ut ſint inſtituta ad unū & eundem finem, habeantque idem prorſus officium, & onus. ſecus ſi diuerſum uel non eodem tempore explendum Nau ſingulariter conſ. 16. de præb in nou. & dicūtur beneficia eſſe ſub eodem tecto quando ſunt intra eandem eccleſiam eiſq; circuitum Rebuff. in prax. de diſpenſ. ra . ætat. §. etiam ſi ſunt ſub eodem tecto. An autem in vna & eadem eccleſia poſſit quis duas obtinere penſiones abſque diſpenſatione. & an diſpenſatus ad duo beneficia cenſeatur diſpenſatus ut poſſit illa obtinere intra eandem eccleſiam quādo illud in diſpenſatione nō exprimitur, habetur per Rebuff. loco prox. citato & late diſputat utrumque articulum Alphonſ. Hoeid. in tracta. de incompatib. benef. par. 1. c. 20.

Quarta, & vltima concluſio in præſenti quæſtione erit quod omnia alia beneficia præter illa de quibus ſtatuitur in d. cap. de multa. & in d. extrauga Execrabilis quamuis ſint ex aliqua cauſa incōpatibilia cum alijs non vacant ipſo iure etiā poſt Conc. Trid. ſeſſ. 7 de ref. cap 4 & ratio eſt quia nulla pœna, ipſo iure incurritur niſi in caſibus a iure expreſſis iuxta gloſ. pen. & memorabilem in cap. fi. de iure patr. aliiſq; rationibus firmat Nauar. in conſ. 17. de præb. in nou. prout etiam cenſuit Rota diuerſor. part. 1. deciſ. 84. ſed datur electio ita ut teneatur illorum unum quod maluerit relinquere c. referente & cap. præterea, de præb. & multi effectus reſultant an inducatur ipſo iure beneficiorum uacatio, an uero per ſententiam quos cumulat Hoeda in d. tract. par. 1. ca. 13. nu. 59. cum ſeq. & Gregor. Toloſan. ubi ſupra c. 26. nu. 13. & infra Pariſ. de reſign benef. lib. 3. q. 1. & ad refrenandam beneficiorum plurarit atem uelut animabus periculoſiſſima legendus eſt Diaz. in ſua practi. crim. c. 42. in uer Beneficia plura poſſident.

Decima cauſa eſt quando clericus beneficiatus uellet religionem ingredi aut matrimonium contrahere, dummodo ſtatim re ipſa id exequatur, & in primo caſu non poterit ipſe Ordinarium beneficium cōferre niſi ſecuta profeſſione cap. beneficiū de regular. in 6. in ſecundo uero non ſufficerent ſponſalia Fuſc. de uiſit. libro. 2. cap. 28. ſub num. 18.

Vndecima, & ultima cauſa eſt quando beneficiatus nequit, aut non audet propter capitales inimicitias in loco beneficij ſecurus reſidere. Quæ autem dicatur capitalis inimicitia remittitur iudicis arbitrio. Grammat. conſ. 57 nu. 9. Menoch. de arbitr. iud. caſ. 110. quæ poſſet argu. ſi ex magna cauſa præcedente fuerit ipſius beneficiaris uitæ inſidiatum, uel de uniuerſa ſubſtantia controuertitur, de quibus coniecturis plene per Maſcard. de probat. concluſ 839. uerum an tales inimicitiæ ſint legitima cauſa ut ſemper beneficiatus excuſetur a non reſidendo dicetur infra in uerbo Reſidentia

Attamen ut renūciatio ex relatis cauſis ab ipſis Ordinariis admitti poſsit requiritur ut reſignans ſi eſſet in ſacris ordinibus conſtitutus, habeat aliunde unde uita commode ſuſtentare poſsit, & ratio erit ne in opprobriū ordinis mendicare cogatur

uel

Digitized by Google

vel ſordidum aliquem quæſtum exercere c. ad ſupplicationem, de ren. & habetur in Conc. Trid. ſeſſ. 21. de ref. in c. 2. in prin. quod amplia etiam ſi quis fuerit ordinatus ad titulum patrimonij vt Ordinarius in ipſa beneficij renunciatione debeat inſpicere an ei ſuperſit tantum vt ipſius iudicio commode viuere poſſit Pariſ. ibidem num. 176. limita niſi renuncians ſit religionem ingreſſurus, quia tunc ceſſat ratio de allegata mendicitate quæ exceptio in d. conſtitutione firmat regulam in alijs caſibus nõ exceptuatis l. nam quod liquide §. legetur, in fi. ff. de pen. leg.

Quid ſi ordinarij admittant beneficiorum reſignationem abſq; quo adſit aliqua ex prædictis cauſis num puniatur aliqua pœna? R. quod nõ, vt aduerſit Pariſ. n. 225. ſed reſignatio erit nulla propter decretum irritans ibi, quod ſi ſecus &c.

Et quare Ordinarij per iſtam conſtitutionem prohibeantur beneficia ex prædictis cauſis reſignata conferre ſuis aut admittentium, ſeu dimittentiũ conſanguineis affinibus, & familiaribus etiam per circuitum vt in ea continetur. R. quia ſi hoc facerent hæc renunciatio præſumeretur tacitè & indirecte facta ad fauorem quæ coram eis fieri non poteſt vt ſupra dictum eſt, & quod directe prohibetur cenſetur prohibitum etiam indirecte cap. cum quid vna via, de reg. iur. in 6. Quæ autem ſit ratio quod reſignatio ad fauorem certæ perſonæ quæ non poteſt fieri coram Ordinario, ſecus ſit coram Papa, vide per Greg. Tholoſ. in inſtitu. nou. rei benef. cap. 28. ſub num 8.

Et quid ſi Ordinarij ignorantes hanc conſtitutionem contrauenerint conferendo huiuſmodi beneficia ſic reſignata talibus perſonis prohibitis, an ligetur reſpectu pœna in d. conſtit. impoſita. Reſp. in praxi affirmatiuam opinionem tanquam tutiorem ſeruari, vt etiam in caſu ignorantiæ habeatur abſolutio à Summo Pont. teſtãte ibidẽ Par. ſub n. 121. ſe in proprijs terminis huius conſt. Pij. V. ita vidiſſe obſeruari.

An autem Ordinarij in Curia Romana commorantes poſſint huiuſmodi reſignationes beneficiorum recipere & illis admiſſis conferre cui eis placuerit. Reſp. Couar. libr. 3. var. reſol. cap. 20. ſub num. 8. tenere quod non, quia ex hoc dicuntur vacare in curia, & eo caſu collatio palam ad Sum. Pontificem ſpectat capi. 2. de preb. in 6. licet communiter Epiſcopi referẽte Gommeſ. in reg. de non iud. iux. for. ſup. adhibeant hanc cautelam in conferendo vt exeant ab vrbe ad hoc vt dicantur eſſe in aliena diœceſi.

Pro complemento viſum eſt inſinuare quod non obſtante hac conſtitutione prohibente, vt in huiuſmodi renunciatione coram Ordinario facienda nec etiam nutu deſignari poſſit ſucceſſor in beneficio, alias collatio ſit inualida, poſſe reſignantem nutu non præcedente dimiſſione facta in foro conſcientiæ rogare collatorem abſq; labe ſimoniæ vt conferat beneficium à ſe nominato, neque etiam peccare renunciantes ea intentione vel ſpe concepta quod Ordinarij conferent illud beneficium cui ipſi volent quando nihil horum eſt in conuentione deductum, cum alias eſſet inijcere laqueum contra tex. in cap de uiduis 27. q. 1. quia vix aliquis ad hoc ſpontanee inducitur abſque prædictis. probantur hæc per ea quæ Domini de Rota declarauerunt referente Caſſadoro deciſ. 2. de ſimon & ex dictis per Nau. in man. conf. c. 23. nu. 107. & 109. & in conſ. 36. & 38 de ſimon. in antiq.

Sciẽdum eſt etiam quod ad obuiandum illis qui beneficia acceptant vel procurãt animo non retinendi, ſed alteri renunciandi, ſeruatur in Curia quod in examine faciendo detur illi iuramentũ, quod tale beneficium non recipit animo renunciandi. ita refert Pariſius de reſigna benef. lib 9. q. 10. in fine, Ideo. Innocen. nonus bene inſtituit vt accipiens beneficium curatum uel ſimile non poſſit illud renunciare ante triennium vt ibi vt teſtatur Dominus Iſidorus Muſcouius in tract. de Maieſtate militantis eccleſiæ lib. 1. par. 3. c. 2. rub. de beneſi. fol. 451.

BENEFICIORVM RESIGNATORVM PVBLICATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,ꝙ ad prohibendum ſimulatas occultaſuè beneficiorum reſignationes per diuerſos Ro. Pont. fuit prouiſum vt per Innoc.8.incip. Sicut bonus paſtor fol.130.in Bulla.per Clem. 7. incip. Sanctiſſimus fol.318.per Piũ 4.fol.662.& fol.898.per Pium V.fol. 1187. præſcribendo quomodo etiam ordo ſit tenendus in confectione bullarum ſuper gratijs reſignationum Parochialium,& ſimplicium fol. 1167. & per Regulas cancellariæ Apoſtolicæ de publicandis reſignationibus ſuper quibus ſcripſerunt Rebuff.in praxi.benefi. & Gome. Hodie verò attenditur conſtitutio Greg.xiij.de modo,& forma publicandi reſignationes,& ceſſiones fol.1324.tenoris ſequentis. *Cõgruit tit. de re- num.*

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriã. Humano vix iudicio ita bene quicquam, & prudenter ſanciri poteſt, quin vſus ſæpe aperiat,doceatq; id quod ſalubre fore credebatur, minus experiundo prodeſſe,quod in illis conſtitutionibus quas ad prohibendas ſimulatas occultaſue beneficiorum eccleſiaſticorum reſignationes diuerſi Rom. Pont. multifariam ediderunt. & fe.rec. Pius Papa V. prædeceſſor noſter nouiſſime promulgauit,cognoſcimus accidiſſe. Nos hoc malum,prout occaſio neceſſitaſq; poſtulat, coercere volentes, ſtatuimus,ut poſthac omnes & quæcunq; reſignationes etiã cauſa permutationis,ac commendarum & etiam literis Apoſtolicis non confectis,& poſſeſſione non habita, nec non litis, & iurium quorumcunque ceſſiones, ac retroceſſiones, quæ deinceps de quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis in noſtris ſeu Rom Pont. pro tempore exiſtentis manibus,ac etiam coram Notario publico,& teſtibus fient,& a nobis uel illo ſeu noſtro vel illius mandato admittentur & ſuper eis prouiſiones,& quæcunque alia diſpoſitiones,ſiue temporales,ſiue perpetuæ,aut ad hoc mandata Apoſtolica ſub quacunque forma,& quibuſcunque etiam S.R.E. Cardinalibus,ac pijs locis quocunque priuilegio ſuffultis facta,publicari debeant cum literis Apoſtolicis deſuper confectis intra ſex menſes,ſi beneficium citra montes fuerit,ultra vero intra nouem a data conceſſionis,gratiæ non autem a die præſtiti ſuper ea conſenſus numerandus,etiã ſi poſtea conceſſio gratiæ huiuſmodi ex quauis cauſa, diuerſiſque ſubſequentibus datis,ac quotieſcunque & quouis modo reformata,& valida reddita fuerit, pluresq; & quotquot in alium,vel alios ceſſiones,ac etiam in ipſummet primũ reſignantem vel cadentem retroceſſiones termino prædicto nondum elapſo retroceſſerint, ita ut unicus dumtaxat terminus omnibus ſucceſſiuis ceſſionibus, ac retroceſſionibus decurrat,ut qui poſtremus gratiam habuerit publicationem huiuſmodi facere,cæteraq; omnia hic præſcripta intra eundem terminum præſtare teneatur. *Cauſa conſtitutionis.*

Ipſa autem publicatio cathedrali, & in beneficij eccleſia vel eccleſiis,ſi in pluribus illud ſi fiat ibique dum frequens populus admiſſarum ſolemnia conuenerit, palam omnibus literæ Apoſtolicæ prædictæ earumue tranſumptum authenticum exhibeatur, claraque & intelligibili uoce reſignatio,ſeu ceſſio huiuſmodi, ac beneficij qualitas,& inuocatio nominaque,& cognomina reſignantis,ſeu cedentis, ac illius in cuius fauorem gratia huiuſmodi facta eſt pronuncietur ita, ut hæc omnia poſſint ad notitiam omnium ibi exiſtentium veriſimiliter peruenire,ſcriptoq; de his omnibus exemplo collato,ualuis dictarum eccleſiarum affixum relinquatur. *Omnes reſignationes, & iuriũ ceſſiones publicari debent intra ſex menſes ſi beneficia ſint.*

Si uero eccleſia beneficij ruralis ſit aut populo conuentuque careat, eo caſu in parochiali,intra cuius parochiæ limites beneficium ipſum conſiſtit, & in cathedrali

eccleſiæ,

citramontes ſi vero vltra intra nouem menſes.

Modus, & forma publicandi reſignationis & ceſſionis.

De eccleſia rurali & populo carente. De capienda poſſeſſione beneficij etiam litigioſi intra prædictum tempus & quomodo.

eccleſia, uel ſi locus bello, ſeu peſte aliiſue manifeſti periculis ſubiaceat, tunc in proxima parochiali, ac etiam in cathedrali eccleſia, uel ſi aditus ad illas aut utrauis minime ſit ſecurus, in alia cathedrali, ve. parochiali uel minori periculorum immuni publicatio huiuſmodi peragatur.

Is quoque in quem diſponi, vel mandari de beneficio etiam litigioſo, vel a cedente non poſſeſſo ſub quacunque forma contigerit, poſſeſſionem beneficij intra dictum tempus vigore literarum Apoſtolicarum deſuper confectarum, nec alias apprehendere debeat, & ſi propter litem aut aliud legitimum impedimentum nequiuerit, ſaltem literas Apoſtolicas cum earum publicatione ſi tunc facta erit, Iudici, ſeu executori illarum, vel alijs ad quos pertinet, per ſe, vel procuratorem ſuum legitimum, intra idem tempus præſentare, & apud illum, uel illos pro ipſarum literarum executione inſtare, & poſſeſſionem huiuſmodi inſtanter petere teneatur.

Cæterum modus, & forma hic tradita ſemper, & vbiq; debeat obſeruari, nec alia vel æquipollens vllo modo admitti in omnibus huiuſmodi reſignationibus, ceſſionibus, & retroceſſionibus, de quibuſcunq; Eccleſiis, Monaſterijs, prioratibus tam virorum, quàm mulierum dignitatibus, officijs, & beneficijs eccleſiaſticis ſæcularibus, & quorumuis ordinum etiam militiarum regularibus, etiam electiuis, & manualibus ac etiam de iure patronatus laicorum illuſtrium, & aliàs quomodocunq; exiſtentibus, ſiue pacificis, ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio litigioſis, etiam de quibus in conſiſtorio noſtro diſponi conſueuit, ſeu debet, quæ poſt hac ex quacunq; cauſa fient, & per nos, ac prædictos ſucceſſores, extra tamē dictum cōſiſtorium admittentur, etiā cum reſeruationibus nominis, tituli, adminiſtrationis, poſſeſſionis, fructuum etiam omnium, ac rerum, et iurium quorumcunque.

Ad prædictorum tamen obſeruationem eum in quem iuris ſit ceſſio beneficij, quod tempore ceſſionis huiuſmodi, & ante illam vigore literarum apoſtolica. ut ſupra, ſi ad id tenebatur, publicatarum realiter poſſidebat nolumus obligari.

Quod ſi quicquam prædictorum omnium omiſſum fuerit, dictis terminis, ut quicq; præſcripti ſunt elapſis, omnes diſpoſitiones, & gratiæ reſignatorum, & ceſſorum beneficiorum, aut iurium huiuſmodi, cum omnibus inde ſecutis, ſiue de pacificis, ſiue de litigioſis ſint irritæ, & inanes, nullaq; alia gratia ſuper huiuſmodi beneficio, ſiue iure ceſſo, his quibus conceſſa fuerit, ſuffragetur: ſed ipſis tales inhabiles, & incapaces ſint ad huiuſmodi beneficia ſic reſignata, & ceſſa quandocunq; obtinenda, illaque, ſiue iura ab ipſa ſtatim prima reſignatione ſeu ceſſione etiam ſi illa alias nullæ & inualidæ eſſent vacauiſſe, & vacare cenſeatur eo ipſo, nec reſignantib. ſeu cedentibus, ſi poſtea in ſua poſſeſſione remanent, conſtitutiones de annali & triennali poſſeſſore, nec præſumptæ, aut tacitæ retroceſſiones, etiam propter diuturnam continuatæ poſſeſſionis huiuſmodi tolerantiam, nec omnino aliud ius, vel beneficium vllo tempore ſuffragetur ſed ipſa beneficia ſiue iura ſic a principio vacantia a Sede Apoſtolica prædicta dumtaxat impetrari valeant, ac concedi.

Illorum uero impetrationes, vel etiam Motu proprio conceſſiones, quibuſcunq; derogationibus ſuffultæ nunquam ſub clauſulis generalibus, aut vacationum modis conditionalibus vel implicitis comprehendantur, ſed ſpecialiter, & expreſſe ob non ſeruatam præſentis conſtitutionis formam, ac cum declaratione nominum, & cognominum reſignantis ſeu cedentis. & gratiam habentis, diſpoſitiuè & non conditionaliter fieri omnino debeant, & quicunque ſic impetrans aut gratiam etiam motu ſimilis habens præfinitum cuiq; caſui tempus prædictum a data conceſſionis gratiæ ſibi factæ huiuſmodi, ea omnia quæ cadens a iure prædicto debeat, præſtare teneatur, & ſi pluribus gratiam huiuſmodi fieri contigerit præ omnib. obtineat, qui primus publicationem ſuæ impetrationis fecerit, & poſſeſſionem adeptus fuerit, aut petierit

rit, omniaq. requiſita prædicta adimpleuerit quamuis in data ſit poſtremus, & poſſeſſio ab alio in publicando negligentiore prius apprehenſa fuerit, vel petita.

Reſeruationibus omnibus nominis adminiſtrationis fructuum etiam omnium, ac penſionum, & aliarum rerum quarumcunque, nec non facultatibus, indultis, & alijs conceſſionibus tam ipſis reſignantibus ſeu cedentibus qui tamen poſſeſſionem ab initio re ipſa dimiſerint, quam alijs ex huiuſmodi reſignationibus ſeu ceſſionibus à Sede Apoſtolica factis nihilominus ualidis, plenumque effectum ſortituris.

Sed ne in beneficijs ſuper poſſeſſione, vel proprietate litigioſis litis proſecutio turbari valeat vel differri, in cauſis huiuſmodi contra cedentem ad ulteriora, etiam ad ſententiam diffinitiuam, & rem iudicatam, ac illius executionem quouſque ille qui gratiam ex reſignatione ſeu ceſſione, aut ex omiſſa forma publicationis huiuſmodi obtinuit, ad cauſam per ſe, vel procuratorem legitimum acceſſerit, litemque huiuſmodi ſuſceperit, eodem modo, & ordine procedi poſſit, quo potuiſſet legitime, ſi ceſſio huiuſmodi facta non fuiſſet, ac quicquid interim ſic procedendo decretum & expeditum fuerit, ſiue cum cedente ſiue contra eum, etiam poſtquam ipſe, vel quiuis alius incumbentiam ſibi ſecundum prædict. præſtiterit, non ſolum circa fructus, ſed etiã circa poſſeſſionem & ipſum ius quod ceſſum eſt valeat omnino & uim obtineat. Illumq; ipſum, cui gratia facta eſt non minus afficiat quã ſi ipſo legitime citatato contra eum decretum & expeditum fuiſſet, nec ipſe aduerſus hæc prætextu non acceptatæ gratiæ, vel etiam illius ignorata aut citationis, vel intimationis executioni contra ipſum minime demãdatæ, aliaue ratione valeat excuſari. Poſſit tamen ipſe ẽt ſi in lite, & cauſa huiuſmodi ſurrogatus non ſit quãdocunque ad illius proſecutionẽ, & terminationem uenire, & a Iudice, corã quo cauſam ipſam etiam ex delegatione pendere contingerit, in illis ipſis ſtatu, & terminis, in quibus tunc eam eſſe repererit, etiam abſque reſcripto ſpeciali admitti.

De beneficiis autem quæ deinceps in manibus ordinariorum collatorum, etiam Cardinalium, etiã indulta, & facultates ad hoc ab Apoſtolica ſede habentium, ac legatorum etiam de latere, & delegatorum etiam ſpecialium eiuſdem ſedis extra Romanam Curiam reſignari, etiã ex cauſa permutationis contigerit, ipſi intra menſem negotium vniuerſum admiſſionis, vel reiectionis reſignationis huiuſmodi, & (ſi per eos facienda erit) prouiſionis, reſignati beneficij iuxta apoſtolicas, & alias canonicas ſanctiones omnino abſoluant. Et qui ſic prouiſus fuerit intra tres menſes die ſibi facta prouiſionis illam publicet & poſſeſſionem beneficij capiat modo & forma ſupradictis, alioquin illis elapſis nulla ſit eius prouiſio, & beneficium vacare cenſeatur eo ipſo.

Ordinarijq; & alij prædicti qui hæc, vti eis præſcribuntur, non perfecerint, eo caſu poteſtate diſponendi de ipſis beneficijs ſint ea uice priuati, eorumq; diſpoſitio eo ipſo ad ſedem Apoſtolicam deuoluta exiſtat, aut alijs idoneis ab ipſa ſede dumtaxat modo, & forma prædictis concedantur.

Decernentes ſic per quoſcunq; iudicari debere, necnon irritum & inane quicquid ſecus his per quoſcunque ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus prædicti Pij Quinti, & alijs omnibus aliorum prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus de publicandis reſignationibus huiuſmodi hactenus editis & reformatis, quas omnes omninò abrogamus. Ita tamen quod in publicandis illis reſignationibus, & ceſſionibus quæ in manibus noſtris hucuſque facta, & a nobis admiſſa ſunt, & tempus ad eas publicandas, iuxta dicti Pij prædeceſſoris conſtitutionẽ nondum effluxit, conſtitutio ipſa quo ad eas duntaxat integre obſeruetur. Necnon reſignantium ſiue cedentium uoluntatibus, conditionibus proteſtationibus & clauſulis, in ipſis necnon reſignationibus, & ceſſionibus, ſeu procuratorum conſtitutionibus,

Digitized by Google

& mandatis, ac alias etiam ad præſeruationem ſuorum iurium, & ſignificationem quod non aliter nec alio modo reſignant, ſeu cedunt appoſitis, & quacunque uerborum ui formula & multiplicatione expreſſis, nec non indultis, priuilegiis, & gratijs Apoſtolicis, etiam prædictis Cardinalibus; ac eorum & noſtris familiaribus continuis commẽſalibus, nec non literarum apoſtolicarum ſcriptoribus, abbreuiatoribus cæteriſque Romanæ Curiæ officialibus, & ex quibuſuis cauſis quomodocunque conceſſis & confirmatis, quæ omnia etiam tollimus, & annullamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Vt autem præſentes, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo octuageſimo tertio. Non. Ianuarij. Pont. noſtri Anno Duodecimo.

Sequitur relatio publicationis Romæ die 19. Ianuar. 1584.

Hæc conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſ. in tract. de reſigna. benef. tom. 2. lib. 11. per totum.

ADDITIO. Quia hæc conſtitutio eſt ampliſſima, ideo dubiorũ quæ in hac materia in foro aſſidua excitari poſſent, reſolutio ex eius lectura euidenter apparet, aliqua tamen de quibus in ea non ſit expreſſa mentio per aliquas ampliationes, & limitationes breuiter explicanda cenſui.

Amplia igitur primo præſentem conſtitutionem, ut quoties ex defectu publicationis non factæ ſeruata ipſius forma contingerit reſignationem eſſe nullam, non poſſit reſignans repetere beneficium reſignatum neque ſpolio agere, quia omne ius ab eo cecidit ut ex d. conſt. colligitur, quamuis alias regulariter, ubi ex aliqua cauſa reſignatio redderetur nulla, & niſi beneficiũ reipſa reſignatario acquiratur nunquam ab ipſo reſignante ius abdicetur, & ad illud redire poſſit prout uſu compertum, & clariſſimum eſt de quo late ſcripſit Pariſ. de reſign. benef. lib. 1. q. 3.

Secundo amplia pari ratione ubicunque prima reſignatio ob publicationem non factam eſſet nulla effecta, & reſignans iterum eidem vel alteri beneficium reſignauerit cuius ſecundæ reſignationis vigore ſit poſtea publicatio facta, & poſſeſſio capta, ut tanquam inualida non ſubſiſtat, quia in hoc caſu cum per primam reſignationem ſit abdicatus titulus & omne ius ab ipſo reſignante, ut notiſſimum eſt Caſſad. deciſ. 9 de conceſſ. præb. Gomeſ. in regu. de public. reſign. quæſt. 18. & tempus publicandi per hanc conſtitutionem computetur & currat a die primæ prouiſionis, nihil potuit per ſecundam reſignationem transferre quia nihil habebat arg. tex. in cap. quod autem in fin. de iure patron. quod enim ſemel eſt extinctum non reuiuiſcit l. qui res §. arcam ff. de ſolut.

Tertio amplia, ut per hanc conſtitutionẽ teneatur ad publicandum etiam, minor 14 ann. cum quo per Sum. Pontificem fuerit diſpenſatum ad huiuſmodi beneficia reſignata, quia licet in minore ceſſet ratio fraudis uigent tamen aliæ, quæ ſunt æque principales, propter quas requiritur publicatio beneficiorum reſignatorum de quibus per Pariſ. lib. 11. quæſti. 1. intelligendo etiam præſuppoſita ignorantia ex parte ipſius minoris ex communi omnium ſententia Pariſ. d. libr. 11. q. 4 numer. 62. & eo magis ſi ob non factum publicationem fuerit alteri collatum beneficium, quia cum res non ſit integra, & etiam de lucro tractetur non uenit minor reſtituendus cum damno tertij Abb. in c. ex parte de reſtitut. ſpoliat. Boer. deciſ. 350 nu. 4.

Quarto amplia hanc publicationem requiri etiam in renunciationibus hoſpitalium tam reſpectu eorum quæ dantur in titulum quam eorum quæ dantur in adminiſtrationem quando hoſpitalarij deputantur in regimẽ de quibus habetur in clem. quia contingit, §. verum & ibi Doctores de religioſ. dom. idq; fuiſſe apud. Rotam indiſtincte firmatum ſcripſit Pariſ. d. lib. 11. quæſt. 3. accedit quia hæc conſtitutio ve-

luti

luti fraudibus obuiatiua & bono publico introducta cenſetur fauorabilis & in materia fauorabili appellatione beneficiorum eccleſiaſticorum veniunt hoſpitalia etiã ſolita laicis concedi in adminiſtrationem Card. Zabar. in clem. diſpendioſam q. 3. de iudic. Felin. in c. de quarta num. 15. & 16. de præſcript. Mandoſ. in reg. de benef. vac. per promot. q. 5.

Quinto amplia etiam ſi Papa in cuius manibus fuit renunciatio facta moriatur intra illud tempus datum ad publicandum, vt nihilominus teneatur reſignatarius ſede vacante, vel tempore ſucceſſoris ad publicandum, intra eundem terminum præſcriptum, & ratio eſt quia renunciatio huiuſmodi iam habuit ſuum effectum tũc temporis quo Papa viuebat, per cuius obitum ſuperuenientem non poteſt. tolli cum ſit iam cauſatus, ad quod faciunt dicta notabiliter per Dec. conſ. 24 ſub num. 5. & hanc veram concluſionem, & de ſtylo receptam fatetur Parıſ. d. lib. 13 q. 2. num. 32. intellige tamen niſi propter impedimentum ſedis vacantis, quia tunc ius non redditur, bullas expedire non potuerit arg. tex. in l. iure ciu. ff. de reg. iur. quo caſu de ſtylo tempus prorogatur Pariſ. d. lib. 11. q. 13. nu. 136.

Limita primo, quoties fuiſſet prorogatum tempus à Sum. Pontifice quo caſu cenſetur reſtitutus aduerſus lapſum temporis tribus concurrentibus primum ut ſi allegetur reſignantem adhuc viuere hoc iuſtificetur ſi ſuper hoc fundatur ipſa reſtitutio ſecundum vt poſtea fiat publicatio infra illud tempus in prorogatione conceſſum tertium vt iſta prorogatio non operetur ſi medio tempore eſſet ius alteri acquiſitum per collationem factam ab eodem Sum. Pontifice, ideoq; apponi ſolet clauſula præſeruatiua iuris tertij Pariſ. d. lib. 11. q. 7. nu. 78. & 79. qui etiam ſuperius, nu. 69. ponit formulam huius ſupplicationis.

Secundo limita hanc conſtitutionem non habere locum in tranſlatione penſionis in aliquem, & ſic vt ille non teneatur ad publicandum Gomeſ. in reg. de public. reſign. q. 10. ratione vt ibi per eum neque appellatione beneficij regulariter ipſa penſio veniat Gigas de penſion. quæſt 28. nu. 10.

Tertio limita quoties prætextu legitimi impedimenti publicatio fieri non potuerit cum impedito non currat tempus cap quia diuerſitatem de conceſſ. præb. Naua. conſ. 3. de renunc. in antiq quod non ita ſimpliciter, & abſolute intelligendum eſt, recipit enim aliquas declarationes quarum prima eſt, vt impedimentum illud probari debeat l. vlt. §. illud etiam C. de temp. appell. & quod fuerit cauſa immediata non faciendi quod debebat Abb in cap. plerumque ſub numer. 6. de reſcript. Crauet. conſ. 151. nume. 22. quod an & quando ſufficiat probare per iuramentum ipſius impediti Maſcard. notab. de probat. concluſ. 885. ſecunda declaratio eſt, vt per dictam probationem verificetur impedimentum fuiſſe tale quod euitari non potuerit Dec. conſ. 677. num. 4. & 5. Crauett. conſ. 270. nu. 3. & inſuper adhibitam fuiſſe debitam diligentiam pro illo remouendo Maſcard. loc. citat. num. 9. Boer. deciſ. 40. num 4. niſi ex qualitate impedimenti notorium eſſet, quod omnis diligentia fuiſſet fruſtratoria Felin. in c. ex tranſmiſſa nu. 2. de præſcript. Lancellot de attent. par. 2. c. 12. amplia. 1. numer. 68. Afflict. deciſ. 29. incip. Quidam exterus Boer. d. deciſ 40. num. 7. deciſ. 9. ſenatus Pedemont. num. 4 Tertia declaratio vt ſi impedimentum eſſet ex facto aduerſarij vel tertij tunc demum excuſetur ſi ui armata impediretur ipſe reſignatarius, vt nõ poſſit nec per ſe, neque per alium facere illud ad quod tenetur ſecus vero ſi ex dolo prædictorum Pariſ. d. lib. 11. num. 100. Quarta & vltima declaratio, ut non liberetur reſignatarius ſi ob iuſtum impedimentum non poſſit publicare in loco deſtinato, & præſcripto quin illam facere teneatur in alio æquipollenti Gomeſ. in reg. de public. reſig. quæſt. 15. ſ. in cathedrali, & parrochiali viciniori ab impedimentis immuni, vt in præſenti conſtit. ſtatuitur in § ſi uero eccleſia verſ.

H 2 uel

vel ſi locus ex quo recipiunt interpretationem, & modificationem verba eiuſdem conſtit. in §. ceterum, ut in hoc caſu ſpeciali forma ibi requiſita remittatur Pariſ. d. q. 13. ſub nu. 47.

Quarto & deniq; limita ut excuſetur reſignatarius ſi non publicauerit infra tẽpus præfixum quoties Datarius ſignata ſupplicatione mandauerit ad alicuius inſtãtiam in ea apponi ut nihil tranſeat, dummodo citauerit partem aduerſam coram ipſo Datario ad dicẽdum quare vult impedire ipſius ſupplicationis regiſtrationem & per cõſequens literarum expeditionem & inſtare vt ſupplicatio relaxetur, quod ſi Datarius ex cauſa ſibi uiſa noluerit ipſam dimittere, adhuc excuſabitur a publicatione modo vſus fuerit diligentia per totum tempus datum ad publicandum per ſe, vel per procuratorem ad petendam ſupplicationis relaxationem Pariſ. ibidem a nu. 112. uſq. 120. & illud idem affirmandum ſi reſignatarius eo quia fuerit carceratus literas expedire nec per alium potuerit uel ipſa litera expedita detineretur a iudice, modo proteſtetur coram iudice notario & teſtibus per eum non ſtare neque culpa ſua tempus tranſire Gomeſ. d. q. 13. Pariſ. loc. cit. nu. 121.

Adueniente tamen caſu vt huius conſtitutionis diſpoſitioni ſit locus, ſciendum eſt onus probandi non publicationem imcumbere impetranti beneficium tanquam vacans ob publicationem non factam, non autem reſignatario qui ad illam tenebatur; & ratio eſt quia negatiua qualiſcunque ſit probanda eſt per eum qui in ea ſuæ intentionis fundamentum facit de comm. omnium doctorum opinione ex adductis per Gabriel. lib. 1. comm. opinionum de probat. concluſ. 6. & eo magis quia præſumitur factum quod de iure erat faciendum Dec. conſ. 416. nu. 7. Crauett. conſ. 22. nu. 5. & conſ. 149. Maſcard. de probat. concluſ. 734.

Quam concluſionem. ſ. reſignatarium non teneri probare publicationẽ limita & primo quoties eſſemus in ſpolio, nam tunc nec triennalis poſſeſſio induceret præſumptionem illam eſſe factam, hocque pluries per Dominos de Rota fuiſſe reſolutum tradit Pariſ. d. lib 11. q 14. nu. 31. Secundo limita vt teneatur reſignatarius publicationum exhibere ſi ſuperior ex officio procedens vellet eam videre Rebuff. in praxi. tit. & de reſcript. ad benef. uacant. nu. 20. etiam ſi eſſent miniſtri deputati a camera Apoſtolica Pariſ. in d. q. 14. nu. 37. niſi ſuperior conſtituiſſet ſe aduerſarium eius qui beneficium obtinet. gloſ. communiter recepta in c. conquerente in uer. voluerit, & ibi Abb. de reſtit. ſpoliat. Felin. in c. licet heli, num 9. de ſimon Gem. & Franc. in cap. ordinarij §. 1. de offic. ordin. in 6. Tertio limita quando ipſe reſignatarius peteret ſuam gratiam canonizare ad aliquem effectum Innoc. in c. ex inſinuatione ſub, nu. 3. de procurat. Rebuff. ibidem nu. 17. Gemin. & Franc. loc. cit. late Coſmas Guynier in pragmat. ſanct. titu. de pacif. poſſeſſ. ſuper uerbo inquirant.

Modus autem probandi per impetrantem hãc negatiuam quæ de ſui natura difficilis probationis æſtimatur ut per Doct. in c. quoniam contra, de probat. Dec. conſ. 172. nu 3. poterit eſſe per coarctationem loci & temporis de quo late per Herculan. in tract. de negatiua num 260. & 318. vſq; in finem quoties impetrans probaret fuiſſe relaxatas literas in fine termini dati ad publicandum ita ut impoſſibile fuerit literas tranſmitti potuiſſe in partibus vbi erat facienda publicatio Menoch. de arbitr. iud. caſ. 472. Mandoſ. in reg. de ueriſim. notit. quæſt. 9. Alter probandi modus erit ſi a perſonis per quas actus publicationis fieri oportebat ut ſunt notarij, vel ſciri debebat quales ſunt canonici, vel clerici eiuſdem eccleſiæ, ſcriptus non reperitur, neq; ſcitur ex adductis per pariſ. d. q 14. num. 60. cum ſeq. uel etiam per ipſius partis confeſſionem ut per Herculan. in d. tracta. de negat. numer. 196. Optimum vero eſſet ex mente Pariſ. loc. citat. nu. 52. ad tollendas lites, & diſpendia ut facile conſtare poſſit an ſit facta publicatio; uel ne mandari vt

publica-

publicationes omnium beneficiorum regiſtrentur penes actuarium Curiæ Epiſcopalis illius loci in quo fiunt.

BENEFICIORVM PERMVTATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod beneficiorum, & officiorum permutationes Ordinarij admittere poſſunt quæ canonicis ſanctionibus, & apoſtolicis conſtitutionibus, permittuntur, vt patet ex conſtitutione Pij V. ſupra relata in verbo, beneficiorum reſignationes, adeo quod hodie in ipſorum permutationibus coram Ordinarijs attẽditur diſpoſitio iuris quæ habetur in tit. de rerum permut. præſertim in cap. quęſitum, vbi Abb. nu. 4. & 10. ca. 1. eod. tit. in 6. & clem. Nau. in man. c. 23. ſub. nu. 100. & debet fieri publicatio iuxta conſtit. Greg. xiij, ſupra relatè in verbo beneficiorum reſignatorum publicatio. Requiſita in permutatione ponit Rebuff. in praxi benef. tit. de permutatione p. 3. reaſſumẽdo dicta Feder. de Senis, Ægidij Bellame. ac Petri de Vbaldis in trac. de permutationę beneficiorum, de quo extat etiã alius tractatus nouiſſime conſcriptus per Petrum Andream Gambarum.

ADDITIO. Frequentèr tamen accidere ſolet auctoritate ipſorum Ordinariorũ fieri permutationes beneficiorum, quæ ſunt de iurepatronatus laicorum, ideo non abs re elucidandum erit an huiuſmodi permutationes ſubſiſtant, quoties Ordinarij illas admiſerint patronis non uocatis, & abſq; eorum conſenſu. Et quidem ex doctoribus de hac materia ſcribentibus quos uidi, percepi omnes in unum concurrere (Staphyleo excepto in tit. de mod. & for. impetr. nu. 26. quod ſ. nulla & inualida ſit talis permutatio;) & communis huius concluſionis erit ratio, quia patronorum intereſt ut uideant ne habeant rectorem eis odioſum & non acceptum, unde cum de eorum præiudicio tractetur ſequitur illos neceſſario eſſe uocandos, eorumq; conſenſum requiri per reg. quod omnes tangit, de reg. iur. in 6. quod ultimum limita quando ipſi patroni fuerint peremptorie uocati dato eis termino ad comparendum cum expreſſione cauſæ, & ipſi infra terminum præfixum non comparuerint ad contradicendum permutationi quòd tunc ſecuta inſtitutione Ordinarij ulterius non audientur nec poterint ſe opponere etiam infra reſiduũ temporis dati ad præſentandum: ſi uero comparuerint declarando ſe permutationi nolle conſentire & uelle alium præſentare, tunc licet non præſentauerint infra tempus præfixum in edicto per Epiſcopum appoſito, poterunt nihilominus uti beneficio temporis legalis uſque ad finẽ quadrimeſtris, tum per reg. indultum, de reg. iur. in 6. tum etiam ratione, quia hoc tempus datum patronis ad præſentandum eſt pœna inductiuum, cum eo elapſo amittant pro illa uice ius præſentandi, propter quem pœna incurſum ſequitur neq; ex cauſa poſſe illud tempus per Ordinarium abbreuiari.

Quę permutatio abſque patronorum conſenſu facta ſiue ſit nulla ipſo iure prout quidam ex doctoribus pro conſtanti & indiſtincte aſſeuerant, ſiue ueniat per ſententiam annullanda, & retractanda prout magis commu. ſententia eſt, defectus huius conſenſus præter ipſius permutationis irritationem operatur duo. Primum ut in pœnam propter patronorum contemptum non poſſint permutantes redire ad eorum beneficia licet regulariter contra. Secundum quod dicti patroni freti auctoritate eis conceſſa per c. decernimus 16. q. 7. libere poſſunt illis excluſis alios in eccleſiis patronatis præſentare. Prædicta intellige in permutatione quæ fit ad libitum Ordinarij, vel fauore & intuitu permutãtium & tã Ordinarius quam ipſi fuerint in culpa, eo quod ſcientes eccleſias eſſe patronatas ſpretis patronis contra ius, & honeſtatem

eos non uocando ad actum permutationis, deuenerunt, vel quando ordinarius eis inuitis, & recte contradicentibus permutationem admiſerit. Amplia etiam ſi quo ad effectum euitandi pœnam amiſſionis beneficiorum in ipſa permutatione apponatur conditio ſi placeat patrono: quod vero limita duobus modis, & primo ut iſta conditio ſi placeat patrono, operetur quando copia patroni haberi non potuit ex quo fuiſſet in longinquis partibus. Secundo limita quoties non ita abſolute apponeretur, ſed adiiciendo illa verba nec aliter nec alio modo uelle permutare. quia virtus huius clauſula eos excuſabit reſeruando conſenſum patroni.

Ex quibus concludendum omnino in huiuſmodi permutatione patroni conſenſum eſſe requirendum, qui conſenſus habetur loco præſentationis, & conſeruat eos in quaſi poſſeſſione abſque noua, & actuali præſentatione, & poterit etiam interuenire poſt actum permutationis ad ipſam conualidandam, & in hoc nullus doctorum diſcrepat ſiue expreſſe illum interponendo intra tempus datum a iure patronis ad præſentandum, ſiue tacite quoties patronus reuocando ſibi ad iniuriam quod fuiſſet contemptus permitteret labi tempus 4. menſium non contradicendo, nec aliũ præſentando, quæ conſenſus interpoſitio non erit dicenda ratihabitio, ſed potius quædam ſuppletio, ſeu perfectio illius actus permutationis qui propter eius defectum tunc non habuit effectum declara ut ſi patronus incepiſſet non contradicere, & intro lapſum quatuor menſium moriatur non per hoc dici poſſe quod uideatur tacite conſenſiſſe in præiudicium hæredis qui poterit reliquo tempore contradicere vel tacendo tacitè approbare.

Hæc autem limita in caſu in quo per Ordinarium poterit patronus compelli ad cõſentiendum ſcilicet uergente neceſſitate, & utilitate eccleſiæ ſiue populi, quia cum hæc permutatio ſit de iuſtitia poterit Epiſcopus diſponere de beneficio patronali aliter quam eius natura exigit, ipſiſque patronis inuitis quòd intellige procedere duobus modis. primo ut ad hoc non ſufficiat qualibet ſimplex neceſſitas; uel utilitas eccleſiæ, ſed talis cui ſine illa permutatione aliter prouideri nõ poſſet, idque in duobus tantum caſibus accidere poſſe ait Lambertin. loco infra citando. Prius quando perſona præpoſita ad eccleſiam patronatum per permutationem eſſe talis ſine qua plebs pateretur in conſcientia eo quod in illa parochia eſſent hæretici, & non reperiretur alter rector theologus qui plebi conſulere poſſet. Secundus caſus quando bona eccleſiæ occuparentur ab aliquo potente cum quo nemo ſe præualere poſſet pro illis recuperandis niſi perſona illa præpoſita, & alias ſecundum eum eſſet deſtruere gratiam à iure patronis factam, ut in hoc iure ſuſtineantur, quo per hanc uiam ſæpe frandari poſſent. Couar. uero loco etiam infra cit. cauſam neceſſitatis & utilitatis eccleſiæ non ita ſtricte exigit, ſed ſufficere inquit quod conſtet talem permutationem factam fuiſſe in magnam eccleſiæ utilitatem. Secundo intellige procedere niſi patroni allegarent aliam cauſam rationabilem, & præualentem neceſſitati & utilitati eccleſiæ & in permutatione quæ fit ex gratia & fauore ipſum permutantium tenet Egidius de bellamera. loc. inf. cit. ſimplicem & uoluntariam patroni contradictionem valere ad eam impediendam.

Prædicta extende ut eodem iure cẽſeatur quoad inualiditatẽ permutationes quæ fiunt in Curia non facta mentione de iurepatronatus laicorum ratione per Lap. aſſignata allegat. 96. ubi Mandoſ in addit. lit. num. 9. in quo loco etiam refert ita fuiſſe pronunciatum a Greg. 11. a quo nunquam potuit quidam Cardinalis obtinere quod ex cauſa permutationis fieret derogatio iuripatronatus laicorum, in caſu autem in quo fieret expreſſio de iurepatron. & de patronorum conſenſu non conſtaret, vel ab eis hoc ignoraretur dubium facit permutationem tenere, cuius ualiditas oritur ex eo quod illa expreſſio, et Papæ admiſſio inducerent præſumptam

dero-

derogationem, quæ derogatio non præſumuitur, neq; tenet niſi expreſſe de ea in literis appareat, & Egidius Bellamer. aſſerit quod tempore quo ipſe fuit Referendarius in Curia vidit ſeruari permutationem non expediri niſi habeatur conſenſus patroni laici, & ratio quare non ita de facili præiudicetur iuripatron. laicorum adducitur per gloſſ. in cap. cum dilectus, in ver. quempiam præſentare in fine de iurepatron.

Quos terminos intellige etiam procedere in renunciatione beneficiorum iurispatronatus laicorum ſiue ſimplici, ſiue ad fauorem alterius, ſiue in manibus Papæ, ſiue Ordinarij facta, vt abſque patronorum conſenſu ſit nulla, & collatio inde ſequuta de iure admitti non debeat eadem ratione, quia patronorum intereſt ne beneficiati dimittant eorum beneficia ipſis ſpretis, & ne forſan beneficijs præficiantur perſonæ eis non gratæ, quæ etiam conualidatur per ſuperuenientem eorum conſenſum ſiue expreſſe, ſiue tacite quoties ſcientes & patientes non reclamauerunt, quod declara niſi conferatur cum clauſula (dummodo accedat patronorum conſenſus ex fundatione) quo caſu non ſufficit tacitus inductus ex lapſu quatuor menſium, quia per illam clauſulam inducitur forma, quæ non impletur per conſenſum tacitum qui dicitur fictus, per quem etiam non inducitur ſtatus libertatis, vt quaſi poſſeſſio præſentandi amittatur ut ſupra dictum eſt. Prædicta uero limita quoties Summus Pontifex admitteret reſignationem, & conferret cum expreſſa derogatione iurispatronatus laicorum, quod poteſt tum quia eſt dominus abſolutus, & diſpenſator præſertim in beneficialibus, & ſit ſupra ius, tum etiam quia illud laici habent ex mera gratia ipſius Papæ, in qua derogatione non ſufficiunt clauſulæ generales, neque ſi in literis exprimatur (etiam ſi ad alicuius præſentationem & collationem benefitium pertineat,) & ſolet de ſtylo paſſim ſeruari, ut dicatur pro hac vice tantum, & alias minime cenſendum & iudicandum eſt Sum. Pontificem uelle derogare iurepatron. laicorum & in hoc nulla eſt controuerſia inter doctores, quæ derogationes tanquam odioſæ non admittuntur, vt tradunt Reb. & Cou. de quibus ſcribit Mand. in prax ſignat. grat. verbo derogationes iurispatron.

Quæ ſub breui quodam compendio annotaui ex dictis doctorum in cap. 1. de rer. permutat. in 6. Card. Zab. in rep c. ſi quæſitum eod tit. Panor. in diſput. 5. incip. Augerio nu. 17. Gemin. in c. nemo deinceps, ſub num. 11. de elect. in 6. Felin. in cap. cum Bertoldus, de re indic et in tract. quando lit. apoſt. noceant patron. Bonif. de uitalinis in clem. vnic. nu. 47. cum ſeq. eod. tit. Egid. Bellam. in tracta. de benef. rer. permutat. par. 4. et deciſ. 87. et 181. Rocch. de curt. in tract. de iure patr. in uer. honorificum q. 3. & 51. Lambertin. in eod. tract. par. 1. lib. 2. art. 9. q. 6. & part. 3. lib. 2. art. 9. & 10. q. 3. & lib. 3. art. 5. q. 5. Couar. libro pract. q. c. 36. Pariſ. in tract. de reſignat. benef. li. 2. q. 4. Deciſ. conſil. 172. & 223. nu. 3. Grauet. conſ. 8. & 153. nu. 10. & aliorum. Et intentionis meæ fuit loqui tantum de iurepatron. laicorum ex fundatione constructione, uel dotatione, non autem de acquiſito ex priuilegio, vel præſcriptione, nec de iurepatr. eccleſiaſtico, & mixto in quibus quid iuris ſit remitto me ad eoſdem doctores, ad quorum narratorum comprobationem nō uſus fui allegationibus, quia in præalleg. locis ad ſaturitatem reperiri poſſunt.

PRIVATIO BENEFICIORVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod Iudices cauſarum beneficialium, vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorumque affines, & familiares, beneficia illa impetrare non poſſint, fuiſſe prouiſum per Pij IV. conſtitutionem fol. 682. in Bullar. tenoris ſequentis.

Pij IV. Cōgnit. de præben.

Cupientes vnicuique iuſtitiam, prout par eſt, æqua lance miniſtrari, & omnem delinquendi occaſionem ab ipſius iuſtitiæ miniſtris, preſertim Iudicibus in beneficialibus, ac etiam criminalibus priuationem beneficiorum Eccleſiaſticorum concernentibus cauſis tam a Sede, Apoſtolica, & eius legatis & uicelegatis quam alias quomodolibet, & quibuſcunque pro tempore deputatis, ſeu ad quos illarum cognitio tam de iure, quam de cōſuetudine, etiam ratione eorum quæ obtinent officiorum & alias quomodolibet pertinet, & pertinebit ſeu quibus cauſæ ipſæ tam Apoſtolica, quam alia autoritate commiſſæ ſunt, & pro tempore committentur, penitus remoueri, ac eorum fraudibus obuiare & animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernimus, & declaramus quoſcunque iudices etiam S. R. E. Cardinales, nec non cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores ſeu Locatenentes, & utriuſque ſeu alterius ſignaturæ Referendarios, & quoſuis alios etiam Archiepiſcopali, Patriarchali aut alia etiam maiori dignitate, etiam legationis munere fungentes ad audiendum, cognoſcendum, & decidendum cauſas ſuper quibuſuis Eccleſiis Monaſterij, Prioratibus, & alijs beneficijs eccleſiaſticis tam in Rom. Curia quam extra eam quomodolibet hactenus, motas, etiam priuationem earundem concernentes, & in futurum mouendas, tam a dicta Sede eiuſque Legatis, ſeu Vicelegatis prædictis, ac tam Apoſtolica quam ordinaria, aut alia auctoritate, & a quibuſuis in dicta curia, & extra ea, vel alias ubilibet pro tempore deputatos ſeu ad quos ſimilium cauſarum deciſio, ſeu qualiſcunque cognitio etiam quomodolibet, ut præfertur ſpectat, & ſpectabit in futurum; aut quib. illas quouiſmodo audiendas, cognoſcendas, & decidendas, & ut prefertur, alias committi contigerit, nec non eorundem Cardinalium, Auditorum Locatenentium, Referendariorum, & aliorum, ut præfertur qualificatorum Iudicum huiuſmodi nepotes, conſanguineos, affines, procuratores, ſollicitatores ac domeſticos, vel familiares, cuiuſcunque ſtatus gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & etiam ex quorum ſententijs priuationes eccleſiarum monaſteriorum prioratuum, & beneficiorum huiuſmodi, aut alias emanauerint, ac emanabunt eorum per priuationem eandem, aut alias quomodolibet occurenda vacatione nullo unquam tempore a nobis ſeu Sede, aut alijs legatis prædictis, vel quibuſuis illarum Ordinarijs Collatoribus impetrare, aut ab alijs impetrari, ſeu ſibi cōferri, & de illis prouideri facere quoquomodo poſſe ſeu debere, ſed illos penitus ad illa impoſterum obtinenda inhabiles fore, & eſſe, ac quaſcunq; impetrationes ſic ab eis etiam, ut prefertur qualificatis, nec non collationes, & prouiſiones, ac quaſuis alias diſpoſitiones aut alias conceſſiones de eccleſiis, monaſterijs, prioratib. & beneficijs huiuſmodi etiā per nos aut prædeceſſores noſtros, etiā motu, & poteſtatis plenitudine ſimilib. hactenus quomodolibet factas, & in poſterū faciendas nullas irritas, & inanes, nulliuſq; roboris, & momenti exiſtere, nulliūq; per illas eis ius quæſitū fuiſſe fore aut eſſe ſeu dici, vel cenſeri, ac de annali, & triennali poſſeſſore, aut alias Cancell. Apoſto. regulas ſeu alias conſtitutiones eis aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe ſed illos eis ſic impetratis omnino priuatos, & ab eis amouendos eſſe prout nos harum ſerie priuamus, & amouemus ac priuatos, & amotos eſſe denunciamus, & ita etc. Non obſtantibus. etc.

BENEFICIORVM RESERVATIO.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt quod quibuſuis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub ſuſpenſionis a diuinis, & interdicti ingreſſus eccleſiæ quoad Archiepiſcopos,

& Epiſco-

& Epiſcopos, quo uero ad alios inferiores etiam ſub excommunicationis & alijs arbitrij noſtri, & quod ad omnes ſub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum menſibus pro tempore vacantia pænis diſtrictæ præcipi mus, & inhibemus ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicę reſeruata, ſeu affecta quouis prętextu, cauſa aut quaſito colore cuiquam conferre, ſeu de illis prouidere aut in illis, ſeu eorum poſſeſſione ſeſe intromittere quoquomodo audeant vel præſumant, inquit Pius Quartus in conſtitutionibus ſub die 22. & 25. Aprilis 1561. fol. 700. in bull. incip. Volentes, & in alia incip. Cupientes, & Pius V. fol. 1008. uide ſupra in verbo beneficiorum poſſeſſio. Et nota pro ampliatione extrauag. com. Pauli Secundi de præb. ſub quo titulo etiam habetur extrauag. Benedicti xij. incip. Ad regimen, & Ioannis 22. incip. Execrabilis. vbi de beneficij Sedi Apoſtolicæ reſeruatis. In c. 2. 3. & in c. præſenti, de præb. in 6. tractatur de vacantibus in curia *a* ac in extraua. cõm. Bonif. 8. eodem tit. Alię reſeruationes ſunt in regulis Cancellariæ quas habes infra ac collatores ſcire oportet *b* & dictæ bullæ Pij 4. & 5. loquuntur quando tempore vacationis fructus ſpectant ad Cameram Apoſtolicam.

Nota etiam quod nulliter prouiſus ab ordinario de beneficio reſeruato in impetratione poſtea facienda a Papa oportet mẽtionem facere de nulla collatione facta ab ordinario alias eſt inualida ut per Æneam de falconibus in tract. reſeruat. benef. in 35. effectu. fol. 48.

Reſeruatio beneficiorum vacantium, & quæ in poſterum vacabunt Sede Epiſcopali vacante fuit facta per conſtitutionem Pij. V. incip. Sanctiſſimus ut in bull. fol. 1167.

Rurſus omnia beneficia vacantia propter crimen hæreſis ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per conſtitutionem pij V. incip. Cum ex Apoſtolatus Romæ publicata 1567. die 17. Febr. fol. 968. Gregorius xiij. annullauit collationes beneficiorum perſonis prohibitis propter genus; aut hęreſim & a fide apoſtaſiam, ſunt reſeruata ut in eius conſtit. publicata Romæ die 18. Nouembri 1580. incip. In ecclesijs, fol. 1297. in bullario.

Item omnia beneficia recepta in confidentiam vacant ipſo iure & ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per conſtit. Pij Quarti incip. Romanum Pontificẽ, fol. 820. & per conſtit. Pij V. incip. Intolerabilis. fol. 1051. in bullario & vide infra in verbo Simonia.

Etiam beneficia parochialia collata non ſeruata forma Cõcil. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 18. ſunt. reſeruata ut ſtatuit Pius V. in eius conſtit. incip. In conferendis *c* & vide infra in verb. Beneficiorũ parochialium collatio. Alia beneficia reſeruata refert. Pariſ. de reſign. benef. libr. 2. quæſt. 6. poſt Mando. ſup. reg. Cancel. to. 1.

a ADDITIO. Quomodo ad hunc effectum reſeruationis curia intelligi debeat adde Gomeſ. in reg. de trien. poſſeſ. quæſt. 31. verſi. ſed antequam ſpecialia, & Mandoſ. in quæſt. 2. 5. reg. reſeruat, & an ſit idem beneficia vacare in curia & apud Sedem Apoſtolicam Couar. in libr. pract. quæſt. c. 36. ſub num. 3. Limita ut ſub huiuſmodi reſeruatione non cadant beneficia illa quibus ex erectione, vel fundatione, aut alijs conſtitut. requiruntur aliqua qualitates, ſeu certa onera iniuncta

ſunt,

ſunt, vt ſunt præbendæ theologales, pro magiſtros, & ſim Conc. Trid ſeſſ.25. de reſt. c. 5 in cuius fine dicitur vt prouiſio de eis facta ſubreptitia cenſeatur, & hoc multum conducere ex mente Couarr. loc. cit. Secundo limita vt non comprehendantur beneficia quæ ſunt de menſa epiſcopali declarando vt per Aene. de Falcon. in tract. reſer. 3. q princ. nu. 1. & 2. quæ vero talia ſint vide gloſ. in clem. frequens in verſ. ad menſam & ibi Card. Zabar. de exceſſ præl. & eundem Zaba. cum glo. in clem. quia regulares in ver. de menſa de ſupp. neglig. præl. & Pau. Ro. in tract. de penſ. c. 1. n. 7. Tertio limita in terminis c. ſi apoſtolica, de præb. in 6. Quid autem dicendum ſit in beneficiis iuris patronatus laicorum vacantibus in curia præter doc. in c. 2. de præb. in 6. adde Staph. de lit. grat. tit. de mod. & for. imper. nu. 7. & infra lap alleg. 96. Rebuff. in 3. par. ſignat. uer. nec non iuriſpatronatus Mandoſ. in reg. 1. Cancel. q. 10. & in trac. de ſigna. grat. ver. Derogationes iuriſpatronatus. Lambert. in tract. de iure patron. q. 6. prima par. lib. 2. art. 22. Pariſ. de reſig. benef. lib. 2. q. 4. nu. 45. & inf. & denique Couar. d. c. 36. nu. 4. & 7.

Controuertitur tamen inter aliquos num cap. ſtatutum, de præb. in 6. diſponens (quod ſi Papa beneficia vacantia in curia per menſem a die vacationis numerandum non conferat poſſint illa conferri ab illis ad quos collatio pertinebat) ſit reuocatum, & correctum per iura noua nempe per extrauag. in c. Ex debito, de elec. & extrau. in c. Piæ ſollicitudinis, de præb. inter com. quam controuerſiam ceteris omiſſis videre poteris per Staph. in tract. de grat. & expectat. ſub. num. 28. per Mand. in add. ad Lap alleg. 96. lit. e & per Aen. de Falcon. in trac. de reſeru. q 4 prin. nu. 2. in 6. effect. poterit tamen defendi & corroborari opinio inclinantium in fauorem Epiſcoporum & ea potiſſimum ratione, quia cum c. ſtatutum nihil de nouo concedat eo quod poteſtas Epiſcoporum reducatur ad ſuum ius primæuum iuxta tex. in c. peruenit 11. q. 1. cum ſimil. & res de facili ad naturam ſuam reuertatur c. ab exordio 35. diſt. l. ſi vnus §. pactus ne peteret vbi Iaſon. ff. de pact. & hoc eſſe fauorabile per plura probat Felin. in ca. cum omnes nu. 8. de conſt. per conſequens potius ampliandum quam reſtringendum vulgat iuribus.

b *Quæ ſint cauſæ propter quas Summi Pontifices inducti fuerunt ad faciendas huiuſmodi reſeruationes vide per Card. Simon. in tracta. reſeruat. benef. queſtio. 3. Quæ beneficia ſic reſeruata intellige vt ſemper durent affecta etiam per obitum ipſorum Pontificum & ipſa Romana Sede vacante vt in exatrauag. incip. ad Romani Pontificis inter comm. ſub titu. de præb. & extat regula Cancel. nona incip. Item declarauit licet talis affectio multoties naſcatur ex appoſitione manus Papæ cui datum eſt in prærogatiuam ſupremæ poteſtatis ut in quibus ipſe manum appoſuerit alyſe intromittere non poſſint vt in c. noſtrum, de appel. & plenius per Mandoſ. q 5. proem. reg. Cancel.*

c *Quæ conſtitutio eſt in viridi obſeruantia referente Pariſio in tract. de reſign. benef. libr. 8. q. 9. ſub num. 79. & ad interpretatioem dicti decreti Concil. Triden. diſponentis in vacatione eccleſiarum parochialium debere fieri examen per concurſum vide Fuſ. in tract. de viſit. lib. 2. c. 5. & eundem Pariſ. d. qu. 9. & libr. 10 q. 7. in quibus locis ad intelligentiam dicti decreti præter alia ſcitu digna & neceſſaria ſatis notabiliter congerit quamplures deciſiones Illuſtriſſimorum Cardinalium deputatorum ſuper declaratione Conc. Trid. ponens etiam formulam Edicti circa examen eorum qui eccleſiæ parrochiali præficiendi ſunt.*

Inſuper quod attinet ad materiam reſeruationis beneficiorum Conc. Triden. ſeſſ. 24. de refor. ca. 19 annullat & prohibet mentales reſeruationes quas declarant Caſſador. deciſ. 4 cum tribus ſeq. ſub. tit. de reſeruat. & Mandoſ. q. 4. & 15. num. 7. 11. reg. Cancel. & explicat Sim. in trac. reſeruatio benef. queſt. 4. & 15. fol. 20. & 71.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod *quicunque clericus Deum,& D. N. Ieſum Chriſtum, vel glorioſam Virginem Mariam eius genitricem expreſſe Blaſphemauerit pro prima vice fructibus vnius anni omnium & quorumcũque beneficiorum ſuorum, pro ſecunda beneficys priuetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus e ſ‍utus deponatur,& in exilium mittatur. Quod ſi clericus nullum obtinuerit beneficium pœna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur, pro ſecunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad tryremes mittatur. Qui reliquos ſanctos blaſphemauerit pro qualitate blaſphemiæ, atq; perſonæ arbitrio iudicis puniatur.* Pij V. conſtitutione cauetur Leonis X. in Concil. Lateranenſi ſtatuta innouando, fol. 929. in bullar. incip. Cum primum §. ab abolendam, & de dicti Concilij ſtatuto fol. 194. in bullar. meminerunt & ad literam referunt Diaz. in practic. crimi. cap. 110. in verbo Blaſphem. Nauar. in cap. inter verba, 11. q. 3. corrol. 57. nu. 148. & Couar. in c. quamuis pactum par. 1. §. 7. ſub nu. 10. de pact. in 6. de hac Pij V. conſtitutione vide Farinaci. in prac. crim. in tit. de delictis & pœnis prauitatis inquiſitores animaduertunt, extat Gregor. xiij. ſtatutum Romæ publicatum die x. Iunij 1581. Incip. Antiqua fol. 1305. in bull. & vide Abb. in ca. gaudemus, de diuor. quæ conſtitutio eſt tenoris ſequentis Antiqua &c. imprimatur hic præter infra fol. 517.

ADDITIO. Pœnas contra blaſphemantes impoſitas præter Diaz. in d. c. 116. eas diligenter recenſet Boer. deciſ. 30. num. 9. 10. & 15. & Couar. in d. §. 7. num. 10. & 11. & ratio quare pœna ſtatuta in ca. 2. de maled. non habeat locum quoad clericos prout communiter teneri atteſtatur ibi Abb. num. 8. eſt ne propter publicam illam ſatisfactionem vileſcat dignitas ordinis clericalis Iul. Clar. in pract. crimi. §. Blaſpemiam num. 3. Ignat. Lopez in addit. ad Diaz. loc. cit. verb. clericos non ſubire. Quibus adde quod de iure nouiſſimo Pragm. Regni Neap. quoad laycos eſt pœna triremium per quatuor annos & hac eſt in uiridi obſeruantia ſuper cuius Pragm. commentario plura notatu digna Alex. Roman. Meſſapien. congerit. De iure canonico nouiſſimo eſt illa quæ continetur in d. Conc. Lateranen & in d. conſt. Pij V. eſt tamen animaduertendum quòd verba illa bullæ pro prima vice interpretanda ſunt pro prima uice punitionis, & nõ blaſphemiæ etiam ſi clericus fuerit pro illa prima uice inquiſitus quod pluries blaſphemaſſet, quia bulla videtur habere reſpectum ad correctionem clericorum ad quod facit tex. in c. graue, de præb. ibi poſt primam, & ſecundam correctionem. Et ad hoc ut quis dicatur conſuetus blaſphemare, non ſufficit quod per duas uel tres uices id crimen commiſerit Alex. conſ. 72. in 1. uo. nu. 8. & quæ ſit ratio ſpecialitatis uide per Rocch. Cur. in rubr. de conſuetud. q. 5. nume. 36. Boer. in d. deciſ. 301. ſub num. 11. ſed ad inducendum prauum uſum, & uitioſum habitum blaſphemandi requiruntur multo plures reiterationes Iaſ. in l. ait prætor, §. iuraui num. 14 ff de iureiur. Menoch. lib 2. de arbit. iud 4. cent. caſ. 379 Inſuper adſciendum an clericum à prædictis pœnis excuſent uel ſaltem operentur ut cũ eo mitius eſſet agendum, regionis conſuetudo ex frequenti uſu hominum illius loquentium quibuſdam uerbis in contemptum Dei tendentibus, lubricum linguæ, & præſertim in eo qui non perfecit blaſphemiam, & ſtatim ſe pœnituit, & ad hoc ut excuſet

cuſet iracundiæ calor quib. eſſe debeat circunſtantijs vallatus præter prælleg. doct. in præd. loc. quare etiam apud Alex. conſ. 15. ante fin. vol. 3. Afflict. in conſtit. Regni blaſphemantes num. 5 & 10. Cauens ſuper Pragm. 50. Regis Ferdinandi nu. 6. Grã. deciſ. 50. plenius per Foller in pract. cenſ in ver. Nicolaus Epiſcopus a nu. 56. vſq; 67. Iul. Clar. in pract. crim quæſt 60. num 6. & Io Franc. Ponzibium in tractat. de lamijs ſub num. 86. Si quis calore iracundiæ pluries vno inſtanti blaſphemat, præſumitur quod ſemel tãtũ blaſphemauerit Menoch. de præſump. lib. 5. præſump. 2. n. 27.

BONA NAVFRAGANTIVM.

Cõgruis tis. de rapto. ſeu de fur.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod raptores prædictorum bonorum ſunt excommunicati , & abſolutio eſt reſeruata Papæ in bulla cænæ, nam licet antea fuiſſet lata, non tamen erat reſeruata vt in cap. excommunicationi, de raptor. & declarat Nauar. in manu. confeſſ. cap. 27. nu. 60. & nu. 118. & contra tales raptores prouiſum eſt in Regno Neap. per conſtit. Rapinas eorum, vbi Afflict. eorumque dominis ſucurritur pro conſeruatione bonorum per conſtit. Dohanę de ſecretis, quantum vero attinet ad excommunicationem Papalem non incurritur ſi furtum non excedit duos aureos quãuis peccet mortaliter. ita tenuit Pręceptor meus Pater Marius Andria in expoſitione d. Bullæ per tex. in l. ſi oleum §. fin. cum l. ſeq. ff. de dolo. Sed per decretum ſacræ congregationis relatum infra in verbo caſus reſeruati fol. 146. & 152. contra præſumentes abſoluere ab vllo ex caſibus , clare uel dubie in bulla die cenæ domini conſulerem pro tutiori abſolutionem obtinẽdã eſſe a Summo Pontifice; quando tamen furtum bonorum naufragantium aſcenderet ad eam quantitatem, quæ ſit peccatum mortale, Vgolinus de cenſuris in expoſitione d. bullæ. c. 4. ver. 7. fol. 143.

ADDITIO. Limitatur ſecundo, vt etiam non incurratur quando eſſent bona naufragorum, non tamen Chriſtianorum ſed infidelium, Iudæorum hæreticorũ, & aliorum quomodocunq; Chriſtiano nomini inimicorũ auth. Nauigia C. de furtis & ex verbis bullæ comprehenditur fuiſſe Sum. Pontificis intentionem prouidere bonis fidelium.

Tertio limitatur vt hæc excommunicatio maior non extendatur ad tertiam perſonam tam per bullam Sixti V quam Clem 8. licet per bullam Greg. 13. a Nauar. relatam ſecus , vt ex eius verbis palam colligitur , quãuis teneatur illa tertia perſona cognito uero domino nauis & rerum ablatarũ illa reſtituere quæ a ſurripiente acceperat , uel emerat etiam nullo ſibi ſoluto pretio per text. in l. in ciuilem C. de fur. Quid dicendum in eo qui naufragium paſſus uenit ad terram , & aliquas res quas ſaluare potuit penes tertium depoſuerit, ſi ille poſtea negauerit dictum depoſitum quod ab ipſo domino non poſſit ſufficienter probari, an teneatur pœna huius bullæ ac ſi res ipſas ſurripuiſſet illas contra domini voluntatem retinendo Reſp. hunc caſum attentis verbis bullæ non videri comprehendi poſſe.

Limitatur quarto, vt nec etiam incurratur ex ſolo actu acceptionis talium bonorum animo conſeruandi ea, & tradendi uero domino illius habita notitia, non autẽ vſurpandi & in uſum , ac proprium commodum cõuertendi, alias ſecus licet deinceps eum pœniteat & mutato illa reſtituet. ſi quidem per illam pœnitentiam excommunicatione non liberatur; ſed opus eſt abſolutione arg. tex. in c. cum deſideres de

ſent.

ſent.excom.declara hanc 4.limitationem niſi adſit mora reſtituendi.1. cũ quis poteſt reſtituere & non reſtituit glo.fin in d. capi.excomunicationi,ratione per Caietan. aſſignata in verbo excom cap.23 propter quam eum ſequitur Nauar.in d cap. 27 nu.118.etiã ſi non præcedat monitio pro dictis bonis ablatis reſtituendis cum Panormit.in d.c.excommunicationi diſtinguente,ut ibi per eum nu.2.in fine,communi tamen opinione in contrarium exiſtente teſtantibus Syluest. in uer.excom.7.§.20 Roſel.in eod.verbo el 1.excom.21.loquentibus attentis verbis d c.excommunicationi de rapto,ſed tu conſidera uerba bullæ diæ cœnæ domini nouiſſime promulgatæ & quæ ſcripſit Suarez.de cenſuris diſp.21.ſect.2.cenſu 4 fol.366.

Quinto limitatur ut per hanc bullam non intelligantur excommunicari putãtes propter ignorantiam illa non eſſe bona naufragorum,ſed aliorum,licet nolint reſtituere,& ſint in mora reſtituendi,Nauar.in conſ.1.nu.2.de pœnit,& remiſſ.in antiq.item per ſimplicitatem rapientes de dictis bonis credentes eis id licere ex alia cauſa,Sylu.& Roſel. in ver.naufragium Nauar.in man.c.17 nu 99.

Limitatur ſexto, Quando Dominus illa bona habuerit pro derelictis amiſſa omni ſpe ea recuperandi l.falſus §.ſi iactum ff.de fur.ſecus vero ſi illa proieciſſet in mari propter procellam,& uim tempeſtatis ad nauem exonerandam ut periculum euadat quia tunc dominium remanet penes proprium dominum:l.qui leuandæ ff.ad leg. Rhod.de iactu:quæ ſi quis acceperit animo retinendi furtum committit l. quæ ratione §.fin.ff.de acq.rer dom.§.fin inſt.de rer. diuiſ. Abb.in c cum dilecti, de accuſat. nu.11.in dubbio autem non præſumitur habuiſſe illa pro derelictis l.interdum.§.1. ff.de acq.poſſ.ex reg.illa quia nemo putatur ſuum iactare l.cum de indebito ff.de probat.& quãdo cenſendum ſit aliquid habitum pro derelicto uide tex.in §.pen in ſtit. de rerum diuiſ.gl.in l.ſi quis merces ff pro derelicto Syluest.in uer.inuenta ſub nu. 3. Roſel.in ver.Furtum §.12. Nauar.in manu.cap.17.ſub nu. 99.& in hoc caſu ad coniecturas eſſe recurrendum inquit Panor. loc.cit.vbi etiam Felin.nu. 6.quæ coniectura deprehendi poſſunt ex dictis eiuſdem Nau.in d.cap.17.num.170.& 176.de quibus etiam habetur in lib.theſaur.caſ.conſc.in expoſit.bull.Can.ca.8. & per Bartholom.Vgolin.in tract.de cenſuris Rom.Pont.reſeruatis c.4 §.2.

Vide menochium lib. 5. de præſum. 20. nu. 5. Mol. de inſt. eiu. diſput. 5.

Septimo, & denique limita in eo qui pro recuperandis talibus bonis quæ de ſui natura ſtatim erant peritura cuicunque periculo mortis expoſuit uitã ſuam,& Do Dominus veriſimiliter dictã bona per aliud medium,& uiam non erat rehabiturus ita vt poſſit tuta conſcientia ſibi illa retinere,Vgol.loc.cit.ſub nu.3.ſecus uero ſi illa ſalua feciſſet ſine vllo periculo vitæ,etiam ſi dominus illa bona, nec per ſe, nec per alium erat alias recuperaturus quia ex charitate tenebatur ad præbendum auxilium d.cap.excommunicationi,vbi etiam glo.& plenius in ſupra alleg.conſtit. Rapinas debet tamen habere mercedem ſui laboris iudicio boni viri, ita communiter Summiſta in uer.Naufragium & Nauar.d.c.17.ſub nu.98.aſſerens etiam quod ſi fulminaretur excommu.contra habentes de talibus bonis.& ſi quis poſſit licite illa retinere ut in caſu proximè dicto,teneatur ſaltim manifeſtare.

BONA ECCLESIAE VSVRPANTES.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt uſurpatores tales eſſe excommunicatos,& abſolutionem eſſe reſeruatam Papæ,ut in Concil.Trid.de ref.ſeſſ. 22.c.11.& hodie eſt in bulla Cœnæ clauſula 17.his verbis uidelicet. *Quive iuriſdictiones ſeu fructus redditus,& prouentus ad nos & Sedem Apoſtolicam,& quaſcunque eccleſiaſticas perſonas ratione eccleſiaram,monaſteriorum,& aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum pertinentes vſurpant,uel etiam quauis occaſione uel*

Congruit tit.de ſẽ. excom.

cauſa

Digitized by Google

cauſa ſine Rom. Pont. uel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expreſſa licentia ſequeſtrant.

ADDITIO. Verum ad hanc cenſuram incurrendam quinq; conditiones requiri docent Caiet. in v. excommunicatio cap. 27. & Nauarr. in Manu. cap. 27. ſub nu. 71. verſ. Sexta, explicantur etiam in lib. Theſaur. caſ. conſc. in expreſ. Bull. Can. cap. 21. & ille dicitur vſurpare qui ſibi vendicat id quod ad eum non pertinet gloſſ. in c. multi 2 q. 1. cuius termini ſignificatum quoad præſentem materiam optime explicat Vgolin. in prealleg tract. c. 17. nu. 4. & eod. c. §. 2. & quod vſurpantes iura eccleſiaſtica tanquam ſacrilegi iudicantur eſt tex in cap. conqueſtus de for. compe.

Item pœnam huius excommunicationis effugiet is qui tanquam creditor vt ſuum recuperet beneficij fructus capit prout conſuluit Nauarr. conſ. 35. de ſentent. excom. in antiq.

Poſtremam partem huius canonis intellige de ſequeſtratione neceſſaria quæ fit iuſſu iudicis, non autem de voluntaria quando partes interſe conueniunt vt ſequeſtrum fia ad quod non eſt neceſſarium licentiam poſtulare Vgolin. loc. proximè cit. in fine. Secundo intellige vt non incidat in pœnam huius excommunicationis is qui id faciendum procurauit, quia ſumus in diſpoſitione pœnali, & ideo non debet fieri extenſio de uno caſu ad alium c. pœna de pænit. diſt 1. Nauarr. conſ. 34 de ſent. exco. in antiq.

CAMPANA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt per Leo. x. in Conc. generali Lateranenſi fol. 217. in bulla. fuiſſe moderata Priuilegia Mendicantium, & inter alia fuit prouiſum, *Vt debitus honor matrici Eccleſiæ reddatur tam ipſi fratres quam alij clerici ſæculares etiam ſuper hoc Apoſtolica, Sedis priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadæ antequam Campana Cathedralis, vel matricis Eccleſia pulſauerit campanas in eccleſiis ſuis pulſare minime poſſint, contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.* Quæ adde ad c. patientibus, de priuileg. & ad extrauag. Io. 22. incip. Quia cunctus inter communes, de off. cuſtod. cæteris vero diebus non poſſunt impediri, vt patet ex declaratione relata infra in verbo confeſſor, & aderat antea conſtitutio Pij V. incip. Et ſi mendicantium fol. 932. in bul.

ADDITIO. De diuerſis finibus ad quos Campana pulſetur eorumq; ſignificatu vide per Guliel. Durand. in ration. diuin. lib. 1. cap. 4. Abb. in c. 1. nu. 2. de off. cuſtod. Bonif. de vital. in clem grauis nu. 13. & 14 de ſent. excom. & quando vniuerſitas uocari poſſit per ſonum campanæ per eundem Abb. in cap. in cauſis de elect. Et quare tempore interdicti prohibeatur ſonus campanæ Gemin. in ca. Alma §. adijcimus nu. 4. de ſent. excom. & an tunc temporis illam pulſantes incurrant irregularitatem Philip. Franc. ibidem numer. 3 Et qua ratione campanæ ſileant triduo ante Paſcha habetur in d rational. diuin. lib. 6. capi. 72 Nunquid autem pulſans uel pulſari iubens campanam ad arma ſumenda pro captione alicuius rebelis, uel malefactoris incurrat irregularitatem ſi ob illum ſonum ille reus fuerit captus & deinde morte, uel mutilatione damnatus. Reſp. Maiolus in tract de irregu. lib 2. c. 10. tenet affirmatiue hoc idem extendẽs in pulſante ut conuocetur populus quando reus duci tur ad ſupplicium, declarando dummodo pulſet ad finem ut reus ſecurius ducatur

ad

Digitized by Google

ad mortem, ſecus uero ſi pulſet tantum ad ſignum & publicum exemplum. Et quid in eo qui pulſando campanam ipſa uel eius malleus cadens aliquã interfecerit quãdo ſit irregularis, uide tex. in cap. Ioannes de homic. & ibi dicta per Cardi. Zaba. & Abb. una cum additione Alex. de neo ad ipſum, Syluestr. in uer. Homicidium 2. uer. 10. Maiol. in d. tract. lib. 5. cap. 48. §. 3. nec omittas uidere quæ de campanis traduntur per Io. Sylu. in tract. de benef. par. 1. q. 5. numer. 82. & infra & per Paul. Fuſc. in tract. de uiſit. lib. 1. cap. 14.

CANONICVS REGVLARIS.

PRæter Summiſtas, & Doctores ſciendum eſt, quod hodie nulli Regulares, etiam ſi ſint Canonici, habere poſſunt ſine diſpenſatione Apoſtolica, beneficia curata, nec in perpetuum neque ad tempus, & ita in praxi obſeruari atteſtatur D. Hieron. Gonzalez in comment. ad 8. reg. Cancell. gl. 7. nu. 53. referens etiam declarationem Sacræ Congregationis Con. Trid. uidelicet. Sanctiſſimus D. N. Gregor. XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congreg. Lateranen. etiam de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Summi Pontificis, aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus.

Quam declarationem adde ad cap. quod Dei timorem, de ſtatu monach.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Sede Vacante in quibus Epiſcopo ſuccedat latiſſime declaratur.*
2 *Ante Vicarij Capitularis electionem quis adminiſtret.*
3 *An Capitulum poſſit reuocare Vicarium.*
4 *An facta electione Vicarij Capitulum abdicet à ſe iuriſdictionem poſſitque ſibi aliqua reſeruare.*
5 *Qui congnoſcit de ſuſpicione Vicarij Capitularis.*
6 *An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli.*
7 *Ex cuius bonis Vicarius debeat habere ſalarium.*
8 *An Vicarius præcedat canonicus in ſeſſionibus.*
9 *An Capitulum poſſitq; plures Vicarios conſtituere.*
10 *An Vicarius Capitularis poſſit alium ſubſtituere.*
11 *An inhibitio facta Vicario Capitulari afficiat Epiſcopum ſucceſſorem.*
12 *An Epiſcopo uiuente detur caſus, in quo Capitulum ualeat Vicarium conſtituere.*
13 *In quibus caſibus expiret officium Vicarij Capitularis.*
14 *An Vicarius teneatur ſtare ſyndicatui.*
15 *Sede uacante an poſſint agitari cauſa ipſius eccleſiæ, & ſalarium aduocatis debeatur, & curret præſcriptio.*

CAPITVLVM SEDE VACANTE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt ne ſede vacante acta cauſarum criminalium occupentur fuiſſe Pij V. conſtitutione præceptum vt Epiſcopi, vtriuſq; Siciliæ quotannis conficiant inuentarium vt habetur infra in verbo inuentarium, actorum. Itē ſciendum eſt capitulum cathedralis eccleſię &c.
1 † capitulum cathedralis Eccleſiæ defuncto Epiſcopo ſuccedere in his quæ Epi-

epiſcopalem iuriſdictionem concernunt c.cum olim,vbi glo.& doct.de maior.& obed.c.vnic.eod.tit.lib.6.& totum Capitulum durante vacationis tẽpore poterat de iure per ſe ipſum adminiſtrare illamq; exercere. Abbas in c.irrefragabili,ſub nu.2.de offic.ordin. Felin.in d.cap.cum olim num.9.hodie vero ex decreto Cõcilij Trid.ſeſſ.24.de ref.c.16. tenetur infra octo dies poſt mortem Epiſcopi omnino Vicarium conſtituere, vel exiſtentem confirmare,qui ſaltem in iure canonico ſit doctor,vel licentiatus,vel alias, quãtum fieri poterit idoneus;ſi ſecus factum fuerit ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur, Et ſi eccleſiæ ipſa Metropolitana fuerit,aut exẽpta,tunc antiquior epiſcopus,ex ſuffraganeis in Metropolitana,& propinquior in exempta Vicarium idoneum poſſit conſtituere.

Pro intelligentia huius materiæ uidenda ſunt ſequentia iura v3.

Cap.illa & c.fin.ne ſed.vac.
cap.vni.eo.tit in 6.
cap.cum olim & c.his quæ,de maio. & obe.
c. p.ad abolendam,de hæret.
cap vnic.de inſtit.in 6.
cap.ſi epiſcopus & c.eccleſiç de ſup. neg.prælat.in 6.c.quia ſepe de elect.in 6.
clem.ſtatutum de electio.
cap.cum nullus §.epiſcopo de tem po.ord.in 6.c.vnicum de maio. & obedien.in 6.
Conc.Trid.ſeſſ.7.c.10.
& ſeſſ.23.cap.10.de refor.
& d.ſeſſ.24.cap.16.

In quibus iuribus diſponitur de poteſtate capituli.

Qvia in dies accidit cathedrales eccleſias ſuis Paſtoribus ex hac luce ſubtractis viduari operæ pretium duxi per quaſdam quæſtiones magis notabiles deciſiue procedendo breuiter enucleare, ad quæ tunc temporis capituli poteſtas ſuum Epiſcopum repræſentantis extendatur. Quæro igitur qualiter intelligatur generalis regula illa capitulum ſ. Sede vacante ſuccedere Epiſcopo in his quæ ſunt iuriſdictionis vulgatis iuribus. Reſp.ex mente glo. celebris in clem.1.verſ.capituli prope finem, de hæret.hanc maximam in pluribus declaratione egere,vnde non ab re erit per ſequentes exceptiones dilucidandã. Et primo vt intelligatur de iuriſdictione ordinaria,non autem de delegata Feder.de Senis conſ.30. Abb.in d.c.cum olim,quod amplia procedere etiam in iuriſdictione generali quam haberet Epiſcopus à iure delegatam Apoſtolica authoritate vt in caſu c.ad abolendam, de hæret. alijſque ſimilibus,quos recenſet Pauin.in prælleg.tract. par.1.quæ. 10.in prin. Io. Andreas quem communiter ſequuntur doctores in d.cap.ad abolendam,& precise Card.Zab.qui tam in d.loco quam in clem.1.quæſt.8.de hæret.omnibus contrarijs libratis hanc veriorem eſſe aſſerit,& quod hæc ſit communis teſtatur Philipp. Franc.in c.vnic.de maior.& obed. in 6.ſubdens ita eſſe tenendum,& ibidem Gemin.caſu 7.rationem affert quia in talibus potius eſſet ſupplere vices Papæ quam Epiſcopi, idque cõfirmare videtur Bellam-

con-

concluſ.166.quamuis huiuſmodi iuriſdictio per viam iutis conceſſa, ſit per petua Feder.de Senis conſ.130.incip. Factum eſt tale in fine. Pauin. tamen loco cit.ſub nu.4.pro concordia diſtinguit illud colligendo ex mente Inn.& Hoſt.in d.cap.ad abolendam, aſſerens,quòd ne in hoc fiat amara i nterpretatio,dici poſſet in talibus caſibus capitulum ſuccedere ſtante neceſſitate, vel vtilitat e actus expediendı eoque maxime ſi non ſit de proximo futurus ſucceſſor,alias ſecus.

Subſequenter hanc regulam intellige procedere in iuriſdictione,quę cōpetit Epiſcopo iure communi & proprio. ſ. eo ipſo quod eſt Epiſcopus, ſecus vero vbi competeret aliquo iure ſpeciali,ſeu accidentali. doct.in cap.verum,de for.compet. Rebuf.in prax.tit.de deuolut.nu.68.declara dummodo per illud accidens ſiue caſum aduentitium ipſi Epiſcopo noua tribueretur iuriſdictio alias ſi non tribueretur noua iuriſdictio, ſed eſſet quædam annexio, ſeu additamentum ad generalem & naturalem iuriſdictionem , quam haberet à iure in ſua diœceſi, tunc ſuccederet capitulum Ant. But. in c.cum in cunctis,de elect.latius per Gem.in c.quamquam,de elect.in 6.Felin.in d. c.uerum ſub nu.3.cuius ratio eſſe poteſt quia idem iudicium fieri debet de additamento quod de principali Abb.in clem.ſtatutum in 3.oppoſ.de elect. Hinc dixerunt aliqui capitulum ſuccedere in iuriſdictione, ſeu alio iure, quod Epiſcopus ex conſuetudine ſibi acquiſiuiſſet.Ab.in d.cum olim.q.10. licet oppoſitum voluerit in c.ſcriptum nu.12.de elect. Franc.in d.c. vni.ſub nu.4.Pauin.par. 1.q.9.nu.7.Ex quibus etiam Felin.in c.eam te,num,17.de reſcri.infert ad tria notatu digna. Primum eſt ex mente Butr.& Imol. in d. tex.5.in mandato facto Epiſcopo ipſo defuncto capitulum non iſuccedere etiam literis iam præſentatis. Secundum quod capitulum Sede uacante nō ſuccedit in poteſtate literarum exequutorialium,quæ datur in perſonam epiſcopi ſi conferunt poteſtatem non concurrentem cum poteſtate iuris communis ex mente Lud.Rom.conſi.606.De tertio iudicemus infra vbi magis opportune cadet in fine 3.q.ſpecialis.

Tertio intellige regulam procedere in iuriſdictione contentioſa , vel neceſſaria.1.vbi fieri non poteſt quin illle actus fiat,iux.doctrinam præd.gl. in clem.1.de hæret.communiter approbatæ vt inquit Felin.in d.c. cum olim , & ſic in his quæ ſunt iuſtitiæ, & quoties actus de neceſſitate expediendus,ſi ſine cauſa denegaretur, poſſet adiri ſuperior pro compulſione. arg. eorum quæ notantur in c.nullus,de iurepatron.& eorum quæ in ſimili ſuperius dicta fuerunt in verbo Archiepiſcopi auctoritas,nu.21. & ſeq. ſecus autem ex mente aliquorum in iuriſdictione volūtaria,& ſic in his quæ ſunt gratiæ Io. Monac.in d.cap.vnic.de maior.& obed.in 6.& in cap.fin.de ſuppl. neglig. præl.eod.libr.niſi inquantum a iure reperiatur conceſſum. Gemin. in d ca. vnic.ſub num.4.vel exiſtente neceſſitate Felin.in c.cum omnes , ſub num. 10.de conſtit.quidam verò in hoc diſſentiunt volentes indiſtincte circa poteſtatem capituli Sede vacante eſſe conſtituendam regulam affirmatiuam videlicet,vt eiſcopo in omnibus regulariter ſuccedat quæ ſunt iuriſdictionis ordinarię exceptis caſib, expreſſis , prout nouiſſime poſt alios per eum citatos

tos cenſuit Nauar.conſ.31.nu.2.de temp.ord.in antiq.

Quarta declarat.

Vlterius ſciendum quod Capitulum in quantum epiſcopo ſuccedit, eiuſque vices ſupplet, non dicitur eo inferius, ſed par, & ratio eſt, quia eius iurib. vtitur, habetq; eandem poteſtatem tãquam ſubrogatum arg.tex. in c.his qui in ius.de reg.iur.in 6.& ex relatis per Iacob.Sbroz.in tract.de Vicar. Epiſc. lib.1.quæſt.15.clare patet, in quo fere omnes conueniunt. Quam extende, & primo vt in ea dicatur ſuccedere pleno iure.ſ. quoad liberam adminiſtrationem tam ſpiritualium quam temporalium c.ſi epiſcopus, cum ſeq.de ſup. neglig. prælat.in 6.& quæ comprehendatur ſub iſtis vocabulis. ſ.in ſpiritualibus, & temporalib.traditur notabiliter per Feder.de Sen.conſ. 302. etiam ſi ſpiritualia eſſet talia quæ requirerent ſpeciale mandatum epiſcopo viuente.Gemin.& alij in c. cum nullus §. epiſcopo, de tempor.ordin.in 6. Secundo extende vt illam exercere poſſit tam in perſonas eccleſiaſticas, quam ſeculares, quando.ſ. prælatus defunctus prçter epiſcopalem habebat etiam temporalem iuriſdictionem, vt poſſet cognoſcere de cauſis quç mouentur inter laicos ſuæ diœceſis arg. tex. in c.conqueſtus, de for.compet.& in c.Romana §. debet, de appellat. in 6. quam in criminibus per alios exercere ſolet abſq; irregularitatis incurſu cap.fin.ne cler.vel monac.in 6. Pauin.par.1 q. 2.nu.5. Tertio extende ut poſſit illam exercere contra ſingulos de capitulo etiam Decanum vel præpoſitum ipſius capituli ſecundum omnes teſte Nauar.conſ.7.ſub.nu.3.de offic.ord.in antiq.

Quinta declarat.

Prædicta reſtringe &, primo vt non ſuccedat capitulum in caſu in quo epiſcopus exercitium iuriſdictionis non haberet ſolus, ſed cum alio, quia tūc non ad capitulum, ſed ad collegam ſuperſtitem fieret deuolutio cap.fin.65. diſt.hoc tamen declarando ex mente Zab.in d.c.ad abolendam, quando taliter epiſcopo, & alio competeret quòd inter eos eſſet locus iuri accreſcendi arg.tex.in l.vnic.C.quando non petent par.alias ſi non inſolidum competeret, expectandus eſſet ſucceſſor in ipſa dignitate Epiſcopali c. quoniam Abbas, de off.deleg. Secundo illam reſtringe vt intelligatur quando contenditur de nudo exercitio ipſius iuriſdictionis, ſecus autem quoties verteretur quæſt. ſuper proprietate alicuius certi iuris; ſeu iuriſdictionis ut nõ ſuccedat capitulum in examinatione illius quæſtionis, & ratio eſt propter præiudiciū, quod generari poſſet futuro epiſcopo cum tunc eccleſia careat legitimo defenſore c.fi.ne Sed.vacan. exempla ponit Panor.in c.verum num.12 de fo.com

Notabile doctrina.

pet.veluti ſi cotenderetur an talis ſit ſubiectus an exemptus, item an talis locus ſit de diœceſi vel ne. Poſſet etiam exemplificari quãdo dubitaretur de aliquo beneficio an eſſet de iure patronatus, vel pertineret ad meram epiſcopi collationem, eo quod per iura a patronis producta liquide non appareret de exiſtentia ipſius iuriſpatronatus, quod intellige etiam ſi huiuſmodi cauſa reperiretur incepta ante vacationem, & ſic ipſo epiſcopo viuente.ſ.vt non poſſit proſequi, ſed ab ea deſiſtendum vſque ad noui prælati aduentum Doct.in d.c.fin. Pauin.par.2.q.9. Tertio regulam hanc generalem reſtringe quod & ſic capitulū Sede vacante ſuccedat in iuriſdictione, nõ tamen in emolumento proueniente ex ipſa iuriſdictione & ſigillo Curiæ, vel alias vndecunque

Sexta declaratio.

decunque

Digitized by Google

decúque ad prælatum pertinente,ſed illud ſucceſſori reſeruandum eſſet per tex.in clem.ſtatutũ, de elect.quod intellige etiam vbi iſtud emolumentum iuriſdictionis quod percipitur,eſſet commune Epiſcopo & capitulo, quia cum conſiſtat in re diuiſibili pars capituli ſibi cedet, pro parte vero epiſcopum tangente fiet reſeruatio vt dictum eſt. Zab.ſingulariter in d.tex.quæſt. 5. Secundo intellige hoc procedere quando emolumentum directe ex iuriſdictione proueniret,ſecus ſi ex cauſa perſonæ illam exercentis gratis,& nõ tamquam debitum aliquid detur arg.tex.in c. ſtatutũ.§.inſuper,de reſcript. in 6. Imol.in prælleg.clem.ſub nu.19. verum in locis in quibus adſunt collectores Cameræ Apoſtolicæ illud vacationis tempore durante eadem camera ſibi appropriat vt eſt in Regno Neap.& per emolumentum intelligitur pœna impoſita inobedientibus ratione contumaciæ, eſſet etiam tale id quod percipitur ratione decreti quod interponitur Vital.in dict.clem.num. 47.& ſeq.intelliguntur etiam compoſitiones,& pœnæ pecuniariæ, ſeu emen de quæ & cui debeantur habetur per Felin.in c.irrefragabili,de off.ord.per Diaz.in ſua prax.c.146.per Couar.lib.2.var.reſolut.c.9.nu.9.& nouiſſime per Conc. Trid.ſeſſ.25.de ref.c.3.§.in cauſis vero iudicialibus diſpoſitum eſt vt huiuſmodi mulctæ pecuniariæ,eo ipſo quod exactæ fuerint,aſſignentur locis pijs ibi exiſtentibus,cuius canonis auctoritate id ſtatim exequi poterit Vicarius capituli & ex dictis emolumentis Sede vacante obuenientibus deduci debent rationabiles expenſæ,& quæ eſſent tales vide per gloſ.in d. clem.ſtatutum,ver.expenſæ. Quarto limita quod licet de iure abſque hominis miniſterio capitulum in prædictis ſuccedat cuius ſucceſſionis rationes aſſignat Lambert.in tract.de iurepatron.lib.1.par.1.art.9.1.quæſt.princ.tamen ſecus eſſet vbi talis iuriſdictio Sede uacante ex aliquo iure ſpeciali cõpeteret certæ perſonæ ratione ſuę dignitatis,veluti ſi hoc conſtitutum eſſet in fundatione illius dignitatis,ſiue eccleſiæ vel conſuetudine,ſeu priuilegio Io. And.in c.pen.de off.leg. Pauin.par.1.quæſt.9.nu.5.arg.tex.Cõc. Trid. ſeſſ.23.de ref.c.10.prope finem etiam ſi illa iuriſdictio deferretur cũ emolumento d.clem.ſtatutum in fine,cum ibi adnotat.per glo.& doct.de elect. Nec capitulo obſtabit quominus in huiuſmodi adminiſtratione ſuccedat perſona.ſ. vel coadiutoris pro tempore, quem forſan epiſcopus habebat,vel adminiſtratoris,ſi quem Papa dederit,quia horum poteſtas expirat mortuo epiſcopo Franc.in d.c.vnic.ſub nu.3. Felin.in d.cap.cum olim nu.8.

Septima declara.

Subnectitur congruè quęrendum,quid dicendum in his, quę ſunt ordinis epiſcopalis, Reſp. quod in illis etiam capitulum ſuccedit. illud ſane intelligendo.ſ.quoad poteſtatem ea committendi alteri epiſcopo vicino quem ad illa exercenda inuitabit arg.tex.in ca. Pontifices 7. quęſt. 1.cum ſimil. Franc.in d.cap.vnic.num. 9. & ſi non poſſit commode habere aliquem ex conuicinis epiſcopis poterit vocare alium commodiorem Sedis Apoſtolicę habentem cuius copiam habere poterit Pauin.par.1.q.3.n.4.proteſtatione vero adhibita,quod per hoc nihil iuris illi epiſcopo vocato acquiratur. Panor.in c.his quę nu.3.de maior.& obed.quod amplia in omnibus quæ conſecrationis miniſterium expoſcerent de quib. per Pauin.loc.cit.in princ. il-

An Capitulum Sed.uac. ſuccedat in his preſumptio. ordis epi.

la enim de lege iuriſdictionis epiſcopalis exiſtere,docet gl.recepta in c.dilectus,de offi .ord.limita tamen vt non ſuccedat quod immunitates, & priuilegia conceſſa epiſcopis ratione ordinis,& dignitatis Pontificalis quæ numerantur per gl.in c.fi.de priuil.in 6.quod pro indubitato ponunt doct.in d.c. vnic.& Pauin.ibidem refert ſub nu.9. Item quę ſint ordinis epiſcopalis, & quæ eis competant ratione dignitatis,& quę contineat iuriſdictio epiſcopalis clare,& diſtincte notat Iacob.Sbroz.in tract.de vicar.Epiſc.lib.2.q.2.& duabus ſeq.

An in poteſtate uiſitandi.

Quibus ſic prælibatis vltro ſe offerunt ſpeciales quęſtiones decidendę, inter quas erit prima in ordine. An Poteſtas viſitandi diœceſim Sede vacante tranſeat in capitulum. Reſp. quod Panor.in prealleg.c.cum olim,indiſtincte tenet quod ſic idem confirmat Soc.in tract.de viſitat.col.4. Bonif.de vital.in clem.1.nu.79.de hæret.ratione de qua ibi per eum quod declara duobus modi & primo niſi ſperaretur quod de proximo prouideretur eccleſię de epiſcopo ſucceſſore,vt colligitur ex theorica Inno.in d.c.ad abolendam. Felin.in d.c. cum olim ſub.nu.3. Secundo vbi viſitatio competeret epiſcopo de iure ſpeciali,vt quando epiſcopus exemptos Sedi Apoſtolicę immediate ſubiectos authoritate Apoſtolica viſitat iuxta tex.in clem.attendentes de ſtat.monac.vbi Card.Zab.q.4.& in c.cum olim q.9.Fede.de Sen. conſ. 291.Franc.in d.c.vni.nu.5.Phil.Prob.in addit.ad Io.Monac.in cap. eccleſię nu.1.de ſup.neg.præl.in 6.verum in hoc vltimo Pauinus par.1.q.7.in fine ſibi placere inquit moderationem collectarij in d.c. cum olim.ſ. vt capitulum id etiam poſſit ſubſiſtente neceſsitate, & vide eundem in tract. viſit. par.2.princ.in fine.

An poſſit diſpẽſare

Secundo quæro. An capitulum Sede vacante poſsit diſpenſare in caſibus Epiſcopo permiſsis.Reſp.quod Feder.de Sen.conſ.30 poſt multa hinc inde adducta concludit tandem affirmatiue cuius dicta ad verbum recitat Pauin.par.1.q.5.quam partem amplectitur Abb.in d.c.cum olim & in c.at ſi clerici §.de adulterijs,ſub nu.16.de iud. Zab.in cap.cum omnes quęſtio. 10.in fine de conſt.cui etiam accedit Gem.in c.cum ex eo uum.7.de elect. in 6.eamque expreſſe ſequitur Nauarr.conſ.31.de tempor.ordin.in antiq. volens poſſe capitulum Sede vacante diſpenſare cum illegitimis ad ordines min ores,& Beneficium ſimplex iux.tex.in c.1.de fil.presb. in 6. quam concluſionem declara procedere in caſu in quo ſubſiſtente legitima cauſa diſpenſatio eſſet debita,iux.glo.in c.vt conſtitueretur, & c. Domino ſancto 50.diſt.tum quia cum fiat cauſa cognita dicitur eſſe iuriſdictionis Zab.in c. 2.q.3.ne Sed.vac.tum quia cum tunc exequatur iuſtitia vt per Abb.in d.§. de adulterijs,ſub nu.20.eſſet ius non omnino voluntarium ſed coactum Felin.in d.c.cum olim q.8.Secundo declara non procedere in Vicario à capitulo ſimpliciter dato arg.tex.in c.3.de off. Vic.in 6.ſecus vero ſi poſt aliquos caſus ſpecificatos eſſet appoſita clauſula generalis Fed.de Sen.conſ.40.in fine. Emanat dubitatio,An capitulum ſuccedat in poteſtate Epiſcopis conceſſa diſpenſandi in irregularitatibus, iuxta decretum Concilij Tridentini, ſeſsione 24.de reform.cap.6.Reſpondeo,quòd affirmatiuam ſententiam te-

net

Digitized by Google

net Henrinq.in Sum.libr.14.de irregular.cap.20.§.1.in fine,rationem aſſignans,quia ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione, præterquam in paucis exceptis. Idem etiam colligitur ex relatis per Ioannem Gutier. libro 1.canon. quæſt.cap.3.numer.10.Sed Suarez oppoſitum ſentit. in tractatu de cenſuris diſput.41.ſectio.2.pag.748.colum.2.

Tertio quæro An ſuccedat in poteſtate excommunicandi, & abſoluendi ab excommunicationis ſententia quoſcunque poſſet Epiſcopus ſi viueret. Reſp.quod de ſecundo clarum eſt illud poſſe prout ad literam habetur in c. vnic.de maior.& obed.in 6.etiam ſi excommunicatio eſſet lata à iure,dummodo alteri non ſit reſeruata Nauar.in man.confeſſ.c.27.nu.39.& per conſequens idem concludendum circa poteſtatem excommunicandi cum poteſtas abſoluendi,& ligãdi pari paſſu ambulent,& qui poteſt vnum poteſt aliud c.verbum,de pœn.d.1.Franc.in d.c.vni.nu.1.& eo magis in excommunicatione ad finem reuelationis vt animæ exeãt à peccato iuxta diſpoſita in Conc.Trid.ſeſſ.25.de ref.c.3.Prædicta amplia vt ad finem abſoluendi à caſibus epiſcopo reſeruatis de quibus habetur per gl.in c.2.de pœ.& remiſ.in 6.poſſit deputare pęnitentiarium vt expreſſe decidit Pan.in c.his quę in fine de maior.& obed.& hoc propter periculum quod imminere poſſet ipſis animabus ex ſuperioris defectu ſede epiſcopali vacante arg.tex.in c. ne pro defectu de elect. Secundo amplia procedere etiam in abſolutione à iuramẽto Card.conſi.35.verſ. Ad ſecundum dubium principale cuius dicta reaſſumit Felin.eum ſequendo in c.1.nu.2.de iureiur.& concurrit Ant.Gagliard. in tract.de abſol.à iuram.§.4.nu.11. *An excõmunicare, & ab eius ſententia abſoluere valeat.*

Hinc incidenter quæro Num Vicarius datus à capitulo Sede vacãte poſſit abſoluere quendam à peccato,cuius abſolutionem Papa mandauit alternatiue epiſcopo vel eius vicario. Hanc quæſtionem mouet Felin. in c. eã te poſt nu.17.de reſcr.& concludit negatiue ea ratione quia talis Vicarius à capitulo electus non dicitur Vicarius epiſcopi ſed epiſcopalis iuriſdictionis & illius quam à capitulo aſſumpſit, ſed cum hoc non poſſit capitulum tanquam iure accidentali epiſcopo competens vt ſuperius dictum eſt.ergo, nec ipſius Vicarius arg.tex.in l.Nemo plus iuris ff.de reg.iur.& c.quod autem de iurepat. Sbroz.in tract.de Vic.epiſ.lib.1.q.16.

Quarto quæro. An capitulum Sede vacante poſſit condere ſtatuta ſuper ſtatu eccleſiæ diſtringentia totam dięceſim. Reſp.quod Feder.de Sen. cõſi. 16.hanc quæſtionem diſputando affirmatiue tandem determinat, cui aſtipulatur Pan.in d.c.cum olim q.7.& ſic tranſeunt doct.in d.c.vnic.eandem allegantes rõnem quia.ſ.ius ſtatuendi dependet a iuriſdictione per tex.in c. 2.de conſt.in 6.Quam cõcluſionẽ intellige & primo vt talia ſtatuta teneant & durent etiam in tempus futuri prælati, nam licet capituli poteſtas ſit in defectum & tempus,ac in aduentu ſucceſſoris expiret, illud tamen quod tẽpore ſuo fecit,tanquam legitime factum durabit c.factũ legitime de reg.iu. in 6.& habetur per prędictos doct.in locis citat. Secundo intellige vt ſit in poteſtate ſucceſſoris quandocũq; illa pro libito reuocare arg.tex.in c.ſi qua de rebus 12.q.2.& ijdem doct.confirmant. Tertio intellige dummodo ſint *An poſſit condere ſtatuta.*

iuſta,& ſalubria,ſecus vero ſi in preiudicium eccleſię vel Epiſcopalis menſæ etiam ſi eſſent iurata c.ſicut noſtis,vbi gloſ.& Hoſt.de iureiur.& pænæ appoſitone vallata. Lap.alleg.20.& ſeq. Pauin.par.1.quæſt.6.nu.8.quod Felin.in c.cum omnes, ſub nu. 10. de conſtit. ſubintelligit procedere in his quæ de iure communi, vel laudabili & approbata conſuetudine epiſcopo competerent,ſecus ſi in aliquo iure ipſi epiſcopo non canonice quæſito pręiudicium afferretur.Quarto & deniq; intellige etiam ſi talia ſtatuta Capituli eſſent contraria ſtatutis & ſynodalibus conſtitutionibus ab epiſcopo editis cum illas poſſit tollere,& reuocare Gemin.& Franc.in d.c.vnic. Zabar. & Feli.in d.c.cum omnes Pauin.loc.cit.

cognoſcit de arduis cauſis.

Quinto quæro,An Capitulum Sede vacante poſſit cognoſcere de arduis cauſis,Reſp.affirmatiue.idq; patet,nam cauſæ matrimoniales inter maiores reputantur c.1.de conſang.& affin. de quibus Capitulum cognoſcit ut probatur in c.veniēs,iuncta ſupraſcriptione,de eo qui duxi.in matrim. & notat Abb.in cap.præterea,nu.2.de teſt.cog.ex quo hoc non reperitur prohibitū neq; agatur de aliquo ſucceſſoris præiudicio. Pauin.par.1.q.10 ſub.nu.8.& ſi opponatur de tex.Concil.Trid.ſeſſ.24.de ref.c.20.§.ad hæc, diſponentis quod cauſæ matrimoniales relinquātur examini & iuriſdictioni epiſcopi tātum, reſpondeo per illa verba excludi alios prælatos inferiores,ſed Capitulum in hoc caſu nō dicitur inferius epiſcopo,ſed par vt ſupra tactum eſt, & de intellectu d.tex.Con. Trid.vide Nauar. conſ. 1.nu.5.& 6.de off. deleg. in antiq.Item patet quia ſuccedit in officio cognoſcendi de crimine hæreſis quòd inter maxima computari nemini dubium eſt,de quo eſt tex.expreſſus in clem.1.de hæret.ex cuius verbis colligitur quod in hoc à Capitulo debet eſſe aliquis in ſpecie deputatus,ſeu delegatus vbi etiam Zabar.quæſt.12. inquit non ſufficere quod ſit Vicarius generalis ipſius Capituli,niſi ad hoc haberet ſpeciale mandatum.

An poſſit alienationi cõſentire et mutuo accipere.

Sexto quæro,An capitulum poſſit alienare bona ipſius eccleſiæ vacantis. Reſp.negatiue per tex.in c.ſi qua de rebus & c.precarie,12.q.2. poterit tamen cōſentire,& interponere authoritatem eccleſiæ inferiori ex cauſa alienare volenti,Panor.in d.c cum olim,quæſt. 3.Franc.in d.cap.vnic.ſub nu. 3.Rebuff.in prax.tit.de deuolut. num.104.limitatur etiam in rebus quæ ſeruando ſeruari non poſſunt,quas libere poterit alienare.Pauin.par.2.qu. 8.ſub num.3.etiam ſine alterius authoritate Abb.in c.1.ne Sed. vac.& tandem limita ut pro inſtantibus neceſſitatibus ipſius eccleſiæ uacantis, etiam ſine ſuperioris authoritate poſſit pecunias mutuo recipere prout tenet gloſ. in c.cupientes,§.ad hæc verſ.aliunde,de elect.in 6.quod intellige cum manifeſta ſit in hoc eccleſiæ utilitas,& negotium dilationem non caperet, & de facili ſuperioris authoritas haberi non poſſet,alias ſecus, adeo quod ex tali mutuo obligetur eccleſia,& prælatus ſucceſſor Pauin.d.q.8.n.20.Fran.in d.§.ad hæc nu.4.lo.Gutierez.lib.1.canon.q.c.1.nu.132.Redoa.in tract.de rebus eccleſ.nō alie.q.30.qui in fine ad præſentem materiam addit id quod noſtris temporibus in ſimili vacante Sede per obitum Sum. Pontif. ſeruari ſolet per ſacroſanctum Illuſtriſſimorum Cardinalium Collegium.

Sub

Digitized by Google

An in capitulum tranſeat poteſtas infeudandi bona menſæ Epiſcop.

Sub hac q.cadit alterius deciſio,an ſcilicet in Capitulū Sede Vacante trā-ſeat poteſtas infeudandi bona infeudari ſolita deuoluta, & dependentia à menſa Prælati, ad quam ſimiliter negatiue reſpondetur, niſi inueſtitura eſſet neceſſaria,cum tunc ex ea ſucceſſori nullum paretur præiudicium,vel vbi in Eccleſia eſſet conſuetudo talia infeudandi,quando ipſa Prælato vacaret,ita concludit Amæd. à Ponte in comment. ad tit. Qui feud.dare poſſ. numer.157.

Septimo quæro, An ſuccedat in poteſtate compellendi executores teſtamentorum. Reſp.quod non ſolū in hoc,ſed etiam in ipſo executionis officio ipſis executoribus negligentibus Doct.in c.Ioannes, & ibi Couar. nu.2. de teſta.& hoc communiter approbari inquit Card.in clem.vnic. q. 1. de teſtam. Pauin.par.2.q.7.quod extende etiam quoad poteſtatem cogendi ipſos executores ad rationes reddendas Imol.in d.clem.vnic.ſub nu.13.Franc.in d.c.vnic.de maior.& obed.in 6.q.11.

Exigit obedientiam manualem.

Octauo quæro, An ſuccedat in exactione manualis obedientiæ quam in quibuſdam locis ſtatuto die clerici diæceſis ſuo prælato exhibere ſolent cum muneribus. Reſp. videri dicendum quod ſic per tex.in c.his quæ, de maior. & obed.verum Card.Zab.ibi quæſt.4.in fine dicit non obſeruari quod Capitulum exigat obedientiam,ſed Neapoli Sede vacante fuit obſeruatum cō-trarium in prima Dominica menſis Maij,exigendo Capitulum reuerentialem,& manualem obedientiam ab ijs,qui tenentur comparare cum floribus,fructibus,cereis, alijſq; munuſculis & hoc ex iuris diſpoſitione iux. tex. præalleg.accedit etiam quia obedientia eſt de lege iuriſdictionis c.conquerente,de off.ord.in qua Capitulum ſuccedit.

An conferat beneficia.

Nono quæro Num Capitulū Sede epiſcopali vacante ſuccedat in poteſtate conferendi beneficia. In quo firmanda eſt concluſio negatiua quę probatur tum de iure communi per tex.clarum,in cap. 2.ne ſed.vac. vbi habetur hoc nuſquam inueniri cautum in iure,tum de iure nouiſſimo per conſtitutionem fel.mem.Pij V.incip. Sanctiſſimus in Chriſto Pater fol.1167. in bullar. per quam omnia beneficia epiſcopali Sede vacante quomodolibet vacantia ad eorundem epiſcoporum collationem,prouiſionem, pręſentationem,electionem,ſeu quamuis aliam diſpoſitionem quomodolibet pertinentia,ipſi Pontifici reſeruantur. Quam amplia & primo etiam vbi collatio beneficiorum per ipſum epiſcopum non ex toto libere ſed cum conſilio:vel cō-ſenſu ipſius Capituli fieri haberet iux.text.in ca.vnic. §. cum vero, ne Sed. vacanc.in 6.in eo enim in caſu perinde eſt, ac ſi cum conſi. tantum haberet fieri;quia ad veritatem alternatiuæ ſufficit alterum adimpleri c. in alternatiuis cum gloſ.de reg.iur.in 6.huncq; uerum illius tex.ſenſum eſſe teſtatur Pauin. par.2.quęſt.1.ſub num.2. Nauar.conſ.1.ne Sed. vac.in nou. Secundo prędictam conculuſionem extende procedere etiam quando alius ex aliquo ſpeciali iure haberet conferre cum epiſcopo Rebuff.in prax.tit.de deuolut. num.76.quod poteſt eſſe duobus modis. ſ. vel cum conſilio vel cum conſenſu epiſcopi,& in neutro ſuccedit Capitulum nec in pręſtatione conſilij neq; conſenſus,ſiquidem primo caſu poterit ille tertius libere conferre

irrequiſito Capitulo,nec tenebitur aliquem adire loco epiſcopi pro tali conſilio d.c.vnic.§. fin.vbi Gemin.& Franc.huius rationem adducunt, & in 2. caſu de neceſſitate erit expectandus ſucceſſor in epiſcopatu qui conſentiat gloſ.in d.§.fin.ver.cum conſilio,& ibi ſcribentes gloſ. in ca.ſi pro te, de reſcript.in 6.ipſiq; expectanti tanquam impedito tempus non currit cap.quia diuerſitatem,de conceſſ.præb.c.fin.de elect.quod vltimum declara niſi ille conſenſus pręſtandus eſſet ab epiſcopo ſolum ratione iuriſdictionis epiſcopalis vt in conceſſione iuriſpatronatus, & decimarum ca.nullus,cum alijs concord.de iurepatron.nam tunc ſuccederet Capitulum Pauin.loc.ſuperius cit. num.11.Tertio concluſionem amplia procedere etiã in beneficijs ad ipſum epiſcopum pertinentibus iure deuoluto ob negligẽtiam,vel culpam inferiorum prælatorum non conferentium,vel male conferentium ſecundum vnã opinionem cui ſe ſubſcribit Rebuff. in prax.tit.de deuolut.num.93.& cum huius determinatio propter doctorum varietatẽ difficillima reputetur protu præcipuè eſt videre cęteris omiſſis apud Abb.& Feli.in præalleg.cum olim, & apud eoſdem in cap. verum,de for.compet.tangit idem Abb.ſibi ipſi contrarius in cap.2.ne Sede vac.Ioan.Andr. Gemin. & Franc. tractant in cap. quam quam,de elect.in 6.habetur per Pauin.par.2.q.2.diu me cogitabundum tenuit cui potius adhærerem ſententiæ,quæ ad præſens omni difficultate carere uidetur propter d.conſtitutionem fel.recol.Pij 5.generaliter loquẽtem. Quarto & denique amplia ut capitulum Sede vacante non poſſit conferre etiam hoſpitale in titulum,quia loco beneficij habetur clem.quia contigit,de relig.dom.clem. 2. de præb. ſecus quando ad nutum daretur vt per Io.Sylu.in tract.de beneficio par.2.q.11.in fine.

Quæ concluſio recipit plures fallentias,inter quas prima eſt ut non procedat in beneficijs quæ communiter ſpectant ad collationem epiſcopi, & Capituli,quia vuo deficiente vel inhabili exiſtente alter confert c.vnic.ne Sed. vac.in 6.Similiter ex identitate rationis ſuccedet in poteſtate præſentandi, vel eligendi quoties ad vtrumq; ſimul ſpectaret electio, & præſentatio,alias non prout declarat Lap.quem ſequuntur Gemin.& Franc.in d. ca.vnic.de maior.& obed. in 6. & ita concludit Lambert.late & notabiliter examinando in ſuo tract.de iure patron.par.1.lib.2.art.14.quæſt.2.princ. & quare in his quæ communiter epiſcopo,& capitulo imminent facienda de facili trãſeat de vno ad alium poteſtas,ratio affertur per Io.Monac.in d.cap.vnic.ne Sed.vac.in 6.à doctoribus in varijs locis relata, & illud dicitur communiter pertinere quando ęquale ius quęlibet pars habet in actu prout in d.tex.notat Gemin.& explicat plene Philip.Prob.in addit.ad Io.Monac.in c.cumillis,de preb.in 6.Per quos terminos erit etiam decidenda dubitatio illa .ſ.An prouiſio pręb endæ pęnitentialis(quam Conc.Trid.ſeſſ.24.de ref. c.8.iuſſit inſtui eccleſijs Cathedralibus)facta a capitulo epiſcopali Sede vacante valida ſit ut traditur per Nauar. conſ.29.de præb. in antiq. Secundo limita ut poſſit in illis præfigere æconomum,ſeu ipſas eccleſias ad tempus commendare alicui vt ipſarum iura regat, & adminiſtret,donec fuerit per ſuperiorem prouiſum c.cum uos,vbi Panor.nu.2.de off.ord.idem Panor,in d.c.2.

ne

Digitized by Google

ne Sed.vac.& in c.bonæ de appellat.Gemin.in d.c.vnic.de maior.& obed. in 6.& in d.§.cum vero Pauin.par.2.q.3.quod rationibus comprobat Feli. in d.c.cum olim nu.6.& Rebuff.in prax.d.tit.de deuolut.n.77.& infra. Verum in Regno Neap.Camera ſtatim capit poſſeſſionem vt clare patet ex dictis ſupra in verbo Beneficiorum poſſeſſio fol.121.& 124.Tertio limita vt nihilominus ſuccedat in poteſtate inſtituẽdi præſentatos à patrono quòd eſt expreſſum in c.1.de inſtit.in 6.vbi Gemin.& Fran.diuerſitatis rationem aſſignant quare ſcilicet aliud ſic in collatione beneficiorum,& per Abb.in d. cap.1.ne Sed.vac. Item in poteſtate confirmandi electiones quas epiſcopus viuens cõfirmabat d.c.cum olim.& per Rebuff.loc.cit.nu.88.Sbroz.in tra. de vic.epiſc.lib.2.quæſt.70.nu.4.& de vtroq; loquitur Pauin.par.2.quæſt. 4.& 5.quod ſi electio alicuius dignitatis ſpectaret ad Capitulum,& Confirmatio ad epiſcopum vacante Sede Capitlũ duplici iure fungetur iux. text. in l.ſi conſul.ff.de adopt.ſ.quod eliget iure capitulari,& cõfirmabit iure epiſcopali gloſ.& doct.in c.pen.de ſup.negl.præl.in 6.Hanc limitationem extende duobus modis, & primo vt etiam ſuccedat in poteſtate dandi licentiã ædificandi eccleſiam ad finem vt ædificans acquirat iuriſpatronatus vt decidit Calder.quem alij ſequuntur,col.3.incip.An Capitulum ſub tit.de iurepatron.nam ſi retardaretur aſſenſus vſq; ad aduentum noui epiſcopi periculum eſſet in mora,quia poſſet pænitere fundatorem contra diſpoſita in c. 3. iurepatron.Lambert.tamen in d.tract.lib.1.par.1.art.9.quæſt.2.princ.hũc articulum more ſuo diſcutiendo tanquam nimis dubitabilem reliquit ſuper eo cogitandum licet ſuperius dixerit hãc partem veluti communem eſſe tenendam in iudicando & conſulendo,quam ſuſtinendo declara vt non liceat Capitulo conſentire vt in fundatione apponatur conditio aliqua propter quam præiudicium aliquod epiſcopo generetur,quia cum non adſit qui epiſcopale ius teneatur debet hoc omnino cenſeri prohibitum arg.text.in c.1. ne Sed.vac.Secundo prædictam limitationem extende,poſſe etiam Capitulum Sede vacante ſi patronus eſſet clericus ex eius motu proprio illi acceptanti eccleſiam conferre ſicut & epiſcopus poſſet Pauin.par.2.quæſt.5.in fine declarando iuxta dicta Lambert.in prælleg.tract.par. 1.lib.2.art.4.q. 7.pirnc.Quarto limita vt poſſit interponere authoritatem in beneficiorum permutatione in duobus caſibus.Primus eſt quando eorum collatio ſpectabat communiter ad epiſcopum & Capitulum ex glo.notab. & communiter approbata in clem.vnic.in ver.conferantur,& ibi Imol.num.11.de rer.permut.Zab.conſ.36.nu.2.Secundus caſus eſt quãdo beneficia pertinẽt ad collationem tertij idem Zab.clem.1.ver.Duro de hæret.Quinto limita vt poſſit recipere beneficiorũ reſignationem Panor.in d.c.cũ olim,qui fatetur ita maiorem partem Dominorum de Rota fuiſſe concluſum refert,& ſequitur Gemin.in d.c.vnic.caſu 22.de maior.& obed.in 6.idem tenet Philip. Frãc. in c.1.ſub nu.7.de rer.permut.in 6. quod quidem declara procedere tribus modis primo quando fieret ex cauſa neceſſaria non autem libere,& ſimpliciter Rubuff.loc.ſuperius cit.nu.95.vel quando fieret in pænam ipſius reſignantes vt clare elicitur ex extrauag.Execrabilis.§.cæterum de præb.& fuit

origina-

Digitized by Google

originarie ex mente Lapi in addit.ad Feder.de Sent.in tract.permut.benefi q.36.Secundo declara, dummodo talis reſignatio, & collatio fiant ante prouiſionem factam de prælato in Conciſtorio etiam antequam poſſeſſionem capiat,& ita apud Rotam fuiſſe reſolutum in ſimilib.terminis refert Pariſ. in tract.de reſign.benef.lib.7.q.23.num.47.Tertio ſecundum eundem Pariſ.declara procedere in beneficijs quorum collatio ad epiſcopum & Capitulum ſimul pertinent ex communi, & veriori opinione ratione vt ibi per eum. à quo ultimo excipe niſi Capitulum Sede vacante eſſet in poſſeſſione conferendi & recipiendi reſignationem beneficiorum ſpectantium ad collationem ſolius epiſcopi cũ in iſtis attendatur poſſeſſio c. conſultationibus, de iurepatr. Decius conſ.126.nu.2.Sexto limita vt poſſit ex cauſa vnire beneficia in omnibus caſibus, in quibus poterat epiſcopus,dummodo nihil pereat de iure epiſcopali, & cum hoc ſimpliciter tranſeunt doctores in clem. 1.de ſtat.monac.& in præalleg.cap.1.de maior. & obed.in 6.Petrus de Peruſ.in tract.de vnion.eccleſ.cap.4.nu.29.Io.Bapt.de Caccialup.in tract.de uuionibus art.3.ſub nu.19.Rebuff.in prax.tit.de vnion.benef.nu.36.Quod etiam vendicabit locum a contrario ſenſu vt Sede vacante poſſit ex cauſa dimembrare beneficia vnita in eo caſu in quo poterat epiſcopus Rebuff. in prax. titu.d.vnion.reuoc.nu.19. & tam vnio quam ipſius unionis diſſolutio durabunt etiam in tempus noui epiſcopi creati,ut concludit idem Petr.de Peru. in tract.de reuocat.vnion.num.16.& 17.& habetur per Felin.in d. ca.cum olim in fine,& in materia vnionis beneficiorũ plura ſalubriter ſanciuit Concil.Trid.ſeſſ.7.de ref.c.6.& 7.& ſeſſ.24.de ref.c.13.& 15.& ſeſſ.25.de ref. c.9.§.inſuper acceſſiones.Septimo & denique limita quod quamuis non ſuccedat in collatione beneficiorum,poterit ex cauſa deſtituere beneficiatos ipſis beneficijs,illoſque ſeruatis de iure ſeruandis priuare Doct.in d.c.cũ olim Panu.par.2.qu.6. in princ. Per quæ remanet expedita queſtio iſta,& inſuper oſtenſum quid poſſit Capitulum Sede vacante, & quid non poſſit in beneficialibus.

An conced at di-miſſoria ad ord. Decimo quero,An Capitulum Sede vacãte poſſit date literas dimiſſorias, ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos. Reſp.quod ante Conc.Trid. abſolute id poterat per tex.expreſſum in c.cum nullus §.epiſcopo, de temp. ordin. in 6.hodie vero ex Conc.Trid. ſeſſ.7.de ref.c.10.non poteſt illas concedere ſub pœna inibi contenta tam reſpectu Capituli quam ipſius ordinati.Quam diſpoſitionem amplia etiam ſi Capitulum haberet territorium diſtinctum & exemptum ob immemorabilem poſſeſſionem, & ſint iudices ordinarij prout reſcriptum fuit a Sacra Congregatione Capitulo Salamãtino. Secundo amplia procedere etiam in literis dimiſſorijs conceſſis ad primam tonſuram per gloſ.in c.1.ver.clericum.de temp.ord.in 6.Maiol. de irregular. lib. 4.c.2.idque confirmatur cum ſecundum canoniſtas prima tonſura ſit ordo c.cum contingat.vbi doct.de ætat.& qual.glo. in c.eoſqui,de tempo. ordi.in 6.Tertio pœnam impoſitam reſpectu ordinati extende etiam in eo qui tales literas non à Capitulo,ſed ab alijs quibuſuis in iuriſdictione epiſcopi loco Capituli ſuccedentibus obtinuerint vt habetur in eod. Concil.Trid.ſeſſ.23. de ref.

Digitized by Google

de ref.c.10.ſuſpendente etiam ipſo iure concedentes illas ab officio & beneficio per annum. Eandem limita & primo vbi vacatio eccleſiæ fuerit diuturnior anno, quo tranſacto Capitulum id poterit. Secundo ſtante neceſſitate, ſeu arctatione beneficij habiti vel habendi ordinem requirentis, nam tunc poterit infra annum a die vacationis illas concedere, qui caſus in eod. Concilij decreto ſeſſ.7.de ref.c.10.exprimuntur.

Et refertur Sacram Congregationem declaraſſe facultatem remittēdi interſtitia Epiſcopo competentem ex cauſis comprehēſis in ca. 11. 13. & 14. Seſſ.23.de ref.tranſire in Vicarium Capituli Sede Vacante,quando tamen ex decretis eiuſdem Concilij poteſt concedere licentiam ordinandi.

Tertio limita vt poſſit approbare de vita,& moribus habentes priuilegiū a Summo Pontifice recipiendi ordines à quouis Antiſtite cum approbatione Ordinarij de vita,& moribus,quia per talem atteſtationem non eſſet dare literas dimiſſorias,ſed ſolum literas teſtimoniales idoneitatis quas dare nō prohibetur Nauar.conſ.19.de temp.ord.in antiq.

Hinc contingit dubitare de duobus. Et primo quia in præalleg.tex.Cōc. Trid. ſtatuitur vt ordinatus in minoribus ordinibus contra formam illius decreti nullo priuilegio clericali gaudeat,an poſſit habere beneficium. Reſp. quod prima facie videtur dicendum quod nō,quia quod quis ſit capax beneficij eccleſiaſtici,eſt clericale priuilegium vt probatur in c.ex literis, de tranſact.& in c.2.de inſtitut. Verum quia taliter ordinatus ex mente Nau.conſ. 20.de tempo. ord.in antiq.hoc priuilegium non amittit ipſo iure,ſed debet illud amittere per ſentētiam,vel per exceptionem, ſequitur quod poterit beneficium habere antequam priuetur,& ratio eſt quia Concil.Triden.vtitur verbo gaudeat quod cum ſit futuri temporis non infligitur pæna ipſo iure iux.gl.receptam in reg. in pænis de reg.iur.in 6.

Secundo dubitatur,Num habens literas dimiſſorias a ſuo epiſcopo continentes facultatem ſuſcipiendi ordines à quocunq; catholico Antiſtite ſi deinde antequam ordinetur, & ſic re integra ſuus epiſcopus moriatur, poſſit virtute illarum ordinari. Reſp quod ſic,vt determinat Card.communiter receptus in clem.fin.quæſt.5.de elect.Nauar. in ca.placuit nu.163. de pænit. diſt.6.& in cōſ.49.de temp.ord.in antiq.in 2.par.Romæ impr.fol.747. Hēric.Henriquez in ſum.lib.10.de ordinis Sacram.cap.22.in fine,hocq; intrepide tenendum late demonſtrat Ioan. Gutierez,lib.2. canon.q.cap.17.extēdens etiam in literis conceſſis ad recipiendos ordines a Capitulo Sede vaca. in caſibus tamen in quibus id poteſt.ſ.ut finita Capituli poteſtate nihilominus validæ ſint,niſi nouus epiſcopus eas reuocauerit antequā exequantur,& ſortitæ fuerint effectum,conſulit vero ibidem ſub num. 12.ordinatoribus ut in utroque caſu ſi tēpore præſentationis dictarum literarū corā eis ſciuerint nouū prælatū atq; ſucceſſorem poſſeſſionē eiuſdē epiſcopatus cæpiſſe, vel in epiſcopatu adeſſe illas nō admittant,niſi reualidatæ, uel nouiter a ſucceſſore conceſſæ,productæ fuerint,vel ab eius officiali generali ad id ſpeciale mādatū habente, & hoc propter præſumptionem fraudis cum faciliter cōtingere poſſit,quod illæ ſint reuocatæ,idque ordinandus ſubticeat, ſicuti ſemel hoc

Dimiſſoria nō expiramus per mortem concedentis.

fatetur

fatetur accidiſſe, alias vero proculdubio poterint illas acceptare, & ipſarum uirtute ordines in eiſdem conteutos commendatis conferre. Hæc ille confirmatur quia gratia per mortem concedentis non expirat cap. ſi ſuper gratia, de off. deleg. in 6. cap. ſi cui de præb. eod. lib. & eſt comm. doctorum ſententia Gigas de penſion. quæſt. 91. Rebuff. in prax. benef. tit. de gratia rationi congruit num. 2. Sylu. in verbo priuilegium, §. 14. Nauar. optime in man. confeſſ. cap. 27. ſub num. 253. in 4. recoguitione Hinc idem voluit conſ. 1. de priuil. in antiq. facultatem diſpenſandi epiſcopo datam non expirare per obitum Papæ. Amplia idem dicendum in licentia quam quis haberet audiendi confeſſiones vt non deſinat valete per mortem concedentis, niſi fuerit conceſſa vſque ad eius beneplacitum iux. tex. in cap. ſi gratioſe de reſcript. in 6. ſecus vero ſi fuerit appoſita clauſula donec aliud decreuerit huiuſque differentiæ rationem aſsignat Nauar. conſ. 2. de priuileg. in antiq. ſecus etiam vbi non ſimpliciter fuerit, dictum ad beneplacitum, ſed donec reuocauerit Dec. conſ. 108. vel etiam ſi fuerit conceſſa ad certum tempus, quod adhuc expletum non eſſet, niſi poſtea fuerit ex cauſa per ſucceſſorem reuocata arg. tex. in cap. cum ad hoc vbi Innoc. de cler. non reſid. Card. & Imol. in d. clem. fin.

An poſſit concedere licentiam epiſcopo exercendi pontificaliã.

Vndecimo, quæro, An capitulum Sede vacante poſſit cõcedere licentiam extero epiſcopo exercendi pontificalia in eccleſia, vacante. Reſp. quod ſic præterquam ordinandi ſubditos, vel eos qui ſunt ſub iuriſdictione ipſius capituli Sede vacante infra annum per dec. Concil. Trid. ſeſſ. 7. cap. 10. de refor. Henriquez in ſum. lib. 10. de ordi. cap. 22. vbi intelligit concilium de ſecularibus ordinandis, & apparet ex verbis eiuſdem Concil. Poſt annum vero nullum dubium eſt quoad ſubditos ipſius capituli, & tunc neque obſtabit idem Concil. Trid. ſeſſ. 6. cap. 5. etiam quoad exteros cum dimiſſorijs ſuorum ſuperiorum vt tenet Naua. in conſ. 21. de tempo. ord. in antiq. & conſ. 44. eo. tit. in nouis.

An indulgẽtias cõcedere.

Aduerte, quod Vicarius capitularis Neap. Sede Archiep. vacante infra annum renuit concedere licentiam Epiſcooo in Ciuitate, ſeu diœceſi Neap. commoranti, vt præuio ipſius Vicarij, examine, & approbatione ordinare poſſit regulares exiſtentes de familia in Conuentibus præd. Ciuitatis & uide decretum de ordinatione regularium relatum in verbo ordo.

Duodecimo, quæro An capitulum Sede Vacante poſsit cõcedere indulgentias, quas poſſet epiſcopus uiueret iux. tex. in cap. cum ex eo cum concord. de pœnit. & remiſſ. Reſp. omiſsis in hoc variorum doctorum citationibus communiter teneri quod non quia licet poteſtas concedendi indulgentias pertineat ad clauem iuriſdictionis vt per D. Thom. 3. ſenten. 20. diſt. q. 4. art. 2. eſt vere iuriſdictio conceſſa epiſcopali dignitati cap. accedentibus, de exceſſ. prælat. de qua comm. teſtatur Zab. in clem. 2. quæſt. 3. de pœnit. & remiſſ. Pauin. par. 1. q. 4. attamen Ludo. Bologn. in ſuo tract. de indulg. ex profeſſo hunc articulum tanquam frequẽtem, & neceſſarium examinando partẽ affirmatiuam tenet. Hinc etiam parti videtur in hærere Nauar. de iubil. & indulg. notab. 31. nu. 7. preſertim ſi capitulũ Sede vac. id haberet

ex

ex conſuetudine Henriquez in ſum.libr.7.de indul.ca.21.tutius tamen eſſet vt capitulum hoc committeret alicui epiſcopo qui ſuo nomine hoc faceret vt in ſimili, ſcilicet in electo & confirmato in epiſcopum nondum conſecrato inquit Zabar.loc.cit.& in terminis noſtris Pauin.eum ſequendo d.quæſt.4.ſub.nu.5.

Verum quia propter difficultatem congregandi totum capitulum præſertim in his quæ celeritatem deſiderarent,item ob contradictionem,ac diſcordiam quæ oriri poſſet inter ſingulos de canonicis,commodius & expediens viſum fuit vt hanc iuriſdictionem quæ pænes ipſum capitulum reſidet vni committat,unumq; ad illam exercendam deputet,iure,igitur optimo Sacroſanctum Conc.Trid.ſeſſ.24.c.16.ſanciuit,vt infra octo dies &c.Circa quod de pluribus dubitare occurrit.

2 Primo dubitatur† ſtante præfixione termini octo dierum, infra quem capitulum cogitur Vicarium eligere,quis interim adminiſtrabit. Reſp. quod quamuis videatur dici poſſe Archidiaconum debere tunc temporis vices Vicarij ſuſtinere per tex.in c.1.& in cap.ad hæc de off.Archid.idq; etiam ſentiat Iac. Sbroz.in tract.de vic.epiſc.libr.1.q.61. tamen quia ex diuerſis non fit illatio & dicta iura loquantur ſede repleta, non autem Sede uacante quo caſu de iure tranſit in capitulum iuriſdictio vt ſatis abunde ſupra ſcriptum fuit,dicendum puto infra octo illos dies totum capitulum adminiſtrare debere, poſſeque etiam prædictum numerum octo dierum pro Vicarij electione reſtringere breuiorem ſtatuendo per text.in ca. eccleſia veſtra vbi Abb. notab.1.de elect.

Secundò dubitatur.Quid ſi adeſſet diſcordia inter canonicos in electione Vicarij , & plures ad hoc officium aſſumeretur. Reſp.quod in hac controverſia magis idoneus, & habens qualitates Concilij remanere debet cæteris remotis ex declaratione Sacræ Congregationis.

3 Tertio dubitatur † An facta electione vel confirmatione poſſit poſtea illum reuocare. Reſp. affirmatiue per Pauin.par.2.quæſt.10.ſub.nu.7. nam vicarium poſſe ad libitum remoueri ab eo cuius eſt vicarius modo ſolum habeat poteſtatem ab illo aſſeruit Nauar. conſ.9. de elect. in antiq. & D.Antonin.3.par.ſuę Sum.titu.19.cap. 10.§. 2.in fine ita teſtatur ſe Paduæ conſuluiſſe, arg.tex.in c.fin de præcar.tamen huiuſmodi motio non debet fieri ſine cauſa,cum abſq; ea variatio a iure improbetur ex annotatis per ſcribentes in c. publicato de elect.nec non ad fauorem Vicarij dici poſſet iuſtam,& rationabilem cauſam in reuocatione requiri , etiam ſi a capitulo ſimpliciter & ſine certa temporis præfinitione cōſtitutus eſſet, vel cum adiectione clauſulę ad beneplacitum, quam clauſulam non importare liberam voluntatem, ſed ad arbitrium boni viri referri debere voluerunt Abb. in c.verum, nu. 6. de for.compet. Iaſ.in l.ſi ſic legatum nu.6.de legat.primo Felin. in c.1. ſub. nu.51.de conſt.Capyc.deciſ.116.niſi ex communi loquendi vſu pro libero arbitrio ſumeretur ſicuti apud Gall.refert.Menoch.de arbitr. iudic.lib.1. q. 8.nu 10.ad cuius corroborationem faciunt ea quæ idem tradit in addit.ad 1. lib.q.55.num.21.& ratione comprobatur,quia ſi canonici pro libito eorum,

volunta-

voluntatis poſſent auferre vicario commiſſionem ei factam, ſequeretur abſurdum .ſ. quod ipſe vicarius ſegniter ſe haberet in adminiſtranda iuſtitia in canonicos particulares vel dependentes ab eis; hoc enim non procedit in vicario epiſcopi ad beneplacitum conſtituto, cum ad eius nutum poſſit libere remoueri arg. tex. in l. iudicium ſoluitur ff. de iudic. concord. adductis per Sbroz. in tract. de vicar. epiſc. lib. 3. quæſt. 32. ſi quidem epiſcopus iudicare poteſt de per ſe abſque vicario, ſecus in Capitulo poſt octo dies, idq; & fortius locum habere aſſerendum eſt in vicario capitulari expreſſe electo durante Sedis vacatione, vel ad certum tempus determinatum vt eo magis ſine iuſta cauſa amoueri non poſſit ante tempus finitum, alias capitulum teneretur ad intereſſe. Frecc. in tractat. de ſubfeud. libro 2. authorit. 9. verum in contrarium magna eſt authoritas D. Antonini loc. cit. loquentis in proprijs terminis. Inter iuſtas autem cauſas deponendi vicariũ ab officio enumerantur ſequentes, quarum prima eſt, quando in ſuo officio negligens admodum eſſet. l. ſi. ff. vbi pupill. educ. deb. & l. ſi quos C. de offic. præf. præt. & eo magis ſi ob eius negligentiam in iuſtitia non miniſtrata aliquis mortuus fuerit. Boer. deciſ. 153. nu. 20. Secunda cauſa iuſta eſſet, quando præuaricaretur in ipſo officio illum male gerendo .ſ. vendendo iuſtitiam, & his ſimilia faciendo Pet. Belluga in Spec. Princ. rub. 26. de priuat. offic. §. Princeps nu. 6. quinimo Capitulum teneri de delicto Vicarij ab eo conſtituti, niſi quanto citius ſciuerit, eius delictum purgauerit. ſcriptum reliquit Pauin. loc. cit. ſub nu. 22. Tertia cauſa iuſta eſſet, quando appareret inſufficiens in exercitio illius officij c. quamuis triſte 7. q. 1. Boer. deciſ. 149. num. 17. Menoch. has cauſas ex ordine colligens in addit. ad lib. 1. de arbit. iudic. quæſt. 55. nu. 29. Neq; ignorandum exiſtente iuſta cauſa poſſe capitulum Vicarium reuocare, etiam ſi interpoſitum fuerit iuramentum, vel ab ipſis canonicis ſub certa pœna promiſſum de non reuocando, vt & contrauenientes non ſint periuri nec pœnæ debitores efficiantur D. Anton in loc. præal. Pauin. d. q. 10. ſub num. 7. Sbroz. in d. tract. lib. 3. q. 32. nu. 7. An ſcilicet capitulum poſſit ad libitum amouere Vicarium alias per ipſum electum ſeu confirmatum, placuit nobis pro norma, & exemplo aliarum eccleſiarum huc transſcribere, quæ circa hoc & alia ſancita reperiuntur inter Conſtitutiones, & decreta Sexti Concilij Prouincialis Mediolanenſis, & habentur apud acta eiuſdem Eccleſiæ parte 1. pagin. 306. & ſunt prout ſequitur.

Ciprobatur cõcluſio non licere Capitulo ſine cauſ. Vicarium amouere.

Capitulum Sede Epiſcopali vacante Vicarium conſtituat, confirmetve, qui omnino iuris Canonici Doctor ſit; quod ſi huiuſmodi vir in Collegio, capitulove non extat, alium de capitulo, qui quam maxime poteſt idoneus ſit, deligere poterit.

Eidem Vicarium ſemel electum mutare ob cauſam licebit, modo alium octo dierum ſpatio conſtituat; alioquin illius eligendi facultas ad Metropolitanum, aut ad eius antiquiorem ſuffraganeum Sede Metropolitana vacante pertinebit. Electione verò in controuerſiam aut in dubium adducta, is electus cenſeatur, qui à capituli maiori parte delectus fuerit.

Ne

Digitized by Google

Ne vero œconomus, cæterive Officiales ſemel electi a Capitulo mutẽtur niſi ea electio etiam viuente Epiſcopo ad Capitulum pertineat.

Vicario autem, alijſue Officialibus abſentibus, ſubſtitutorum electio ad Vicarium, non ad Capitulum ſpectet.

Cum Vicarius, aliuſue Officialis a ſuo munere amouendus erit, fas ſit Capitulo Vicarium ipſum, Officialeſve ad reddendam rationem adminiſtrati muneris compellere, eoſque pro modo culpæ etiam non expectato nouo Prælato punire: qui nihilominus eandem adminiſtrationis rationem, quam Sede vacante reddiderint, exigere poſſit, atq; in eos, quamuis per Capitulum abſoluti eſſent, animaduertere vt iuris erit. Hæc ibi. Ex quibus infertur, quod ſi mutare Vicarium ob cauſam licebit, ſine cauſa non permittẽdum; Neque huic concluſioni obſtabit auctoritas D. Antonini contrarium aſſeuerantis, ſi quidem non eſt mirum ſi præfatus Doctor in eam deſcendit ſententiam tunc temporis, quo capitulum per ſe ipſum valebat iuriſdictionem exercere, neque ad Vicarij deputationem arctabatur, ad quam hodie vigore decreti Concilij Trid. omnino tenetur. Neque a præd. adminiſtratione erit ilico remouendus niſi cauſa, quæ aduerſus ipſum Vicarium opponitur, bene ponderata, & qua mente, quove ſpiritu d. oppoſitio fiat, & niſi ex informatione capta aliquid ſubſtantiale appareat, quia non eſt indulgendum malitijs hominum, ſed potius obuiandum l. in fundo, §. cenſuimus. ff. de rei vend.

Terminum octo dierum poſt mortem Epiſcopi præſcriptum capitulo ad conſtituendum Vicarium ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. ca. 16. refertur ſacram eiuſdem Concilij Congregationem declaraſſe currere capitulo etiam à die ſcientiæ tranſlationis Epiſcopi ad aliam Eccleſiam, quando tamẽ à Summo Pontifice fuerit Epiſcopus abſolutus à vinculo prioris Eccleſiæ, quia tunc dicitur propriè vacare ſedes per tranſlationem etiam ante adeptã poſſeſſionem ſecundę eccleſiæ. Hoſt. in ſum. de tranſlat. Epiſc. ſub nume. 6. Abbas. in conſ. 101. par. 2. Franc. Marc. deciſ. delph. 1098. & tunc ceſſare ad miniſtrationem, & fructuum perceptionem cenſuit ſacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum, quicquid dicat Alphonſ. Hoied. in tracta. de beneſ. in compar. par. 1. cap. 3. num. 12. Ex quo ſequitur infra illos octo dies non arctari capitulum ad conſtituendum Vicarium, & ſucceſſiuè de poſſe per ſe adminiſtrare cum voto conſultoris in caſibus, in quibus eo opus erit, ſed ne Eccleſia, ciuitas, Diœceſis, & Tribunal infra illud tempus detrimentum patiantur, conſulo, vt Capitulum deputet perſonam, quæ nomine ipſius adminiſtret per ſeptem dies, abſque tamen facultate determinandi cauſas, & procedendi ad actus irretractabiles, ſed tantum ad actus currentes, & ad ea, quæ celeritatem exigunt, & interim deliberare de qualitate Vicarij deputandi, qui ad id munus obeundum ſit idoneus, & attente conſiderare, an expediat illum ad certum tempus cõſtituere, an verò durante Sedis vacatione, an cũ omnimoda poteſtate, an verò aliqua reſeruare, & quę, & pro dicta inueſtigatione facienda omnes Canonici habentes vocem in capitulo non ſemel, ſed pluribus vicibus conſultò per eum, ad quem ſpectat, conuocari debent, vt de

vt de hoc tractatus inter eos habeatur, omniaque agere præuia Miſſa de Spiritu ſancto.

In caſu verò in quo Vicarius conſtitutus non eſſet Doctor, poteſt capitulum in ipſo actu deputationis, dare ei conſultorem Doctorem, vt prædiximus fol. 170. alioquin poterit ipſe Vicarius eligere conſultorem ſibi beneuiſum, partibus non ſuſpectum, in caſibus in quibus eo opus erit, vt fertur eandem Sacram Congregationem ſuper cauſis Epiſcoporum cenſuiſſe, per quam fuit etiam diſpoſitum, & pluribus capitulis reſcriptum, vt nequeat capitulum amouere Vicarium ſine cauſa approbanda prius ab ipſa Sacra Congregatione, quæ certiorari debet, alioquin reuocatio eſſet nulla.

4 Quarto dubitatur † An facta electione Vicarij videatur tranſlata omnis poteſtas à capitulo in vicarium, ità vt nihil remaneat apud ipſum capitulum. Reſp. quod poſt vicarii electionem capitulum non abdicat à ſe iuriſdictionem, ſed illius exercitium tantum, nam qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur ex iuris regula, In commiſſione tamen Vicarij poteſt capitulum ſibi aliqua reſeruare vt colligitur ex dictis per Ioan. Gutierez libr. 1. canon. quæſt. cap. 11. nu. 10. dum inquit poſſe Vicarium rite à capitulo Sede epiſ. Vacante cum plena, omnimoda, & libera poteſtate deputatum concedere literas monitorias generales ad finē reuelationis, niſi id expreſſe in mandato, ſeu commiſſione denegetur, vel reſtringatur ad alia, reſeruando cætera ipſi capitulo. Prædicta amplia etiam quando Metropolitanus, vel alius ex epiſcopis antiquior iuxt. Concilij decretum ipſum Vicarium conſtitueret ſupplendo capituli negligentiam, vt non per hoc capitulum iuriſdictione priuetur alijs vicibus, ex quo ſequitur quod ſi Vicarius à Superiore conſtitutus ex hac vita migraret vel renunciauerit, vel decurſum eſſet tēpus ad quod creatus eſſet, poſſit denuo à capitulo alter vicarius eligi, & non à Superiore, cum illa negligentia capituli ſuggillet perſonas, non autem inducat iuriſdictionis priuationem, cum capitulum ſit iudex ordinarius, & ad huius comprobationem cito ea quæ in ſimili ſcripta fuerunt ſupra in verbo Archiepiſcopi authoritas auth. 18. ſub num. 19. Per quæ non intēdimus affirmare quod ſi Metropolitanus, vel is ad quem in hoc caſu ſpectat ſupplere defectum, & negligentiam capituli, differret Vicarium deputare, liceret capitulo pænitendo ſe de commiſſa negligentia ad vicarij creationem procedere, quia eo ipſo quod lapſum eſt tempus dierum octo, ius eſt quæſitum ipſi Superiori, & fit executio ab ipſo iure, ſeu Concilio transferente ſtatim illam poteſtatem ad Metropolitanum, & ideò facta deuolutione non eſt locus purgationi moræ ex allegatis notabiliter per Geminian. in ca. fina. numer. 8. de ſuppl. negl. prælat. in 6. Hinc infertur etiam poſt vicarij conſtitutionem ad capitulum ſpectare, ne eccleſiaſtica libertas, ſeu iuriſdictio aliqua ex parte imminuatur, prout de hoc Sanctiſſimus D. N. D. Clemens Papa VIII. capitulum Neap. monuit apoſtolicis literis tenoris ſequentis, videlicet.

Dilectis

Dilectis filiis canonicis, & Capitulo Eccleſiæ Neapolitanæ

CLEMENS Papa VIII. Dilecti filij, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Pie, ac merito literis ad nos ſcriptis, deploratis iacturam, quæ à vobis, & ab inſigni iſta eccleſia nuper facta eſt in obitu venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi veſtri Alphonſi Cardinalis Geſualdi, cuius animæ ſempiterna gaudia tribuat Deus, & nos etiam viri pietate, & vitæ integritate, ac multis meritis præclati, atq; in hoc ſacro Ordine ampliſſimi mortem doluimus, ſed in Dei voluntate omnes conquieſcere æquum eſt. Vos interea pro eo quod vos decet, dum eccleſia iſta, quam paterne amamus, & in uiſceribus Chriſti gerimus, paſtore proprio viduata eſt, date operam vt cultus Dei & eccleſiaſtica diſciplina accurate conſeruetur, & vos eccleſiæ eiuſq; iuriſdictio, libertas vbique ſarta, & tecta ſit neque ulla ex parte imminuatur. Denique quicquid ad Dei honorem, & animarum vtilitatem pertinet ſumma inter vos concordia procurate quam diligentiſſime, & agite quoad Deo bene iuuante idoneum Paſtorem, & Archiepiſcopum, vt maxime cupimus, eccleſiæ iſti prçficiamus, vobis, filij, apoſtolicam benedictionem noſtram benigne impartimur. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annullo Piſcatoris. Die vij. Martij 1603. Pontificatus noſtri anno 12.

Syluius Antonianus Card.

5 Quinto dubitatur † quid agendum quando allegaretur ex aliqua cauſa ſuſpectus Vicarius à Capitulo deputatus. Reſpond. in eo caſu ad Capitulum eſſe recurrendum ipſumq; poſſe eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſis ſuſpitionum, quæ proponuntur eo, ſcilicet modo quo epiſcopus potuiſſet, & ita Sacra Congregatio cenſuit, quod ſi cauſæ ſuſpitionis militanerint in eo caſu, arbitror poſſe capitulum illas cauſas à Vicario auferre, & alteri committere.

6 Sexto dubitatur, † An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli. Reſp. non eſſe de neceſſitate, ſi vero adeſſet idoneus cæteris paribus eſſet præferendus ex declaratione Sacræ Congregationis, quæ etiam voluit irritam eſſe electionem Vicarij non doctoris, quando haberi poteſt doctor; Item quod ſi epiſcopus demortuus reliquerit Vicarium non doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, ſed alium qui ſit doctor eligere. Et quid ſi in capitulo nullus ex canonicis adeſſet doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex ipſis, an eidem poſſit deputari conſultor. Reſp. quod ſic cum per conſtitutionem Leonis 10. incip. Regimini vniuerſalis eccleſiæ fol. 188. in bulla inter alia ſit diſpoſitum, quod iudices à Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem partibus non ſuſpectum, ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti, aſſumere & ſecundum eius relationem iudicare teneantur.

7 Septimo dubitatur † quando creatur Vicarius ex canonicis ipſius Capituli, an debeat habere ſalarium ex bonis eccleſiæ uacandis. Reſp. affirmatiue

Digitized by Google

ac ſi eſſet quilibet extraneus, quia officium ſuum nemini debet eſſe damnoſum l. ſed ſi quis ex ſignatoribus ff. quemadm. teſtam. aper. & nemo tenetur ſuis ſtipendijs militare ca. cum ex officij, de præſcript. illudq; ei ſoluatur pro labore quem exercet ad opus, & vtilitatem ipſius prælaturæ, & hoc expreſſe firmat Card. in clem. ſtatutum q. 7. de elect. & Imo. ibidem nu. 13. Sbroz. de vic. epiſc. lib. 1. quæſt. 55. nu. 7. Sed an poſſint ipſi canonici conuenire, & paciſci cum Vicario ab eis eligendo ut teneatur ſalarium, & omne aliud emolumentum diuidere inter ſe, & alios canonicos, vide Naua. conſ. 2. ne prælat. vices ſuas in antiq. pro negatiua conſulentem, quia in hoc admitteretur ſimonia, non tamen inciderent in pœnam extrauag. 2. de ſimon. etiam ſi reipſa participarent, quam non habere locum niſi in ſimonia commiſſa in ordine, vel beneficio voluit etiam ipſemet in Man. confeſſ. c. 23. nu. 111.

8 Octauo dubitatur † quando Vicarius capituli eligitur vnus ex canonicis interueniens in choro cum canonicali apparatu ut lucretur diſtributiones, an debeat ſedere primus inter alios canonicos. Reſpondeo negatiue, ſed debet ſedere in loco ſui canonicatus, antiquiores non præcedendo per tex. in c. a collatione, vbi Gemin. nu. 6. & Fran. nu. 4. de appellat. in 6. Nicol. Boer. in addit. ad tract. de authorit. magni conſ. nu. 66. in illo enim caſu conſideratur vt canonicus, & non vt Vicarius, Meno. de arbitr. iudic. lib. 2. cen. 1. caſu 68. num. 23. & ideo non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicariatus Frec. de ſubfeud. lib. 1. c. incip. Alia etiam fuit quæſtio nu. 7. niſi conſuetudine contrarium in aliqua eccleſia eſſet inductum. Nauar. conſ. 2. de off. vicar. in antiq.

Quem locum in choro. & proceſſionibus habere debet Vicarius Capitularis non electus ex Canonicis.

Succeſſiue hæſitare contingit de duobus, & primo quando non eligitur Vicarius ex Canonicis, an in choro, & in proceſſionibus occupare debeat primum, & honorabiliorem locum; Ad quod reſpondendum videtur ei eſſe præferendum Archidiaconum, ſeu aliam dignitatem maiorem, & primam poſt Epiſcopum, cuius maioritatis ſigna pulchrè recenſet Ioan. Andr. & Gemin. in cap. pen. de off. legati in 6. determinantes, quod in Eccleſijs in quib. Præpoſitus præfertur Archidiacono, hanc maioritatem retinet Præpoſitus, etiam ſi Archidiaconus gerat vices Epiſcopi Sede Vacante: & tunc temporis imperet Prępoſito, quia illa poteſtas uti temporalis & breui duratura nō facit eum haberi maiorem, ſequitur Fely. in rubr. de maior. & obed. nume. 10. & Nicol. Boer. in tract. de Ordine, & præced. graduum vtriuſque fori p. 1. num. 21. & expreſſe in terminis noſtris firmat Sbroz. li. 2. de Vicar. Epiſc. q. 25. num. 20. Dubitatur ſecundo, Num Vicarius Sede vacante ex Canonicorum numero electus habeatur pro præſente ad effectum lucrandi fructus. Reſpondeo per infraſcriptos Doctores videri quod ſic, quia cenſetur eſſe in ſeruitio eccleſiæ ea ratione, cū magis commodum ſit Eccleſiæ ut deputetur vnus ad exercendam iuriſdictionem, propter difficultatem cōgregandi totum capitulum, & diſcordias, quę poſſunt oriri inter ſingulas Pauin. in tractat. de off. & poteſt. Cap. ſed. vacan. par. 2. q. 10. ſub. num. 5. cui concinit Rebuff. in praxi. par. 1. titu. de Vicar. Epiſc. num. 5. ſubnectens, quòd conſuetudo multarum Eccleſiarum illum abſentem non excuſat, ſequitur Rota Ro.

An Vicarius de capituli gremio electus Sede vac. debeat in abſentia fructus lucrari.

decif.

Digitized by Google

deciſ. 222. diuerſ. num. 6. par. 2. Verum in hoc caſu quando ſcilicet Vicarius à capitulo ſede vac. de ipſius corpore eligitur dum à choro abſens, exercet officium ſuum, illique tempore diuinorum officiorum incumbit, vt non debeat quotidianas diſtributiones percipere, dicendum putat Alex. Monet. in tract. de diſtrib. quotid. par. 2. q. 11. nu. 83. rationibus, de quib. ibi per eum.

9 Nono dubitatur † An poſſit plures uicarios conſtituere. Reſp. affirmatiue ſiue plures æque principales, ſiue vnum generalem & alium foraneum, præſertim vbi eſſet ampla diœceſis. Pauin. par. 2. quæſt. 10. nu. 6. Sbroz. de vicar. epiſc. lib. 1. quęſt. 50. nu. 2. ac etiam alterum vicarium monialium vbi epiſcopus uiuens illum ſeparatum conſtituebat vt obſeruatur Neapoli.

Refertur Sacram Congregationem cenſuiſſe ex decreto Concilij ſeſſ. 24. c. 16. à capitulo ſede vac. vnum tantum Vicarium eſſe eligendum, cæterum non eſſe eo decreto ſublatam conſuetudinem duos, aut plures eligendi præſertim immemorabilem. Et ego accepi obſeruari, quod quando duo epiſcopatus ſunt vniti, & capitula Cathedralium Eccleſiarum ſunt ſeparata, per obitũ Epiſcopi cõſtituũtur duo Vicarij, vnuſquiſq; in ſua Diœceſi.

Ad maiorem corroborationem eorum, quæ diximus ſupra fol. 171. nu. 9. & fol. 172. ſub. nu. 13. ac fol. 523. ſciendum eſt extare declarationem tenoris ſequen.

Pro capitulo Salernitano ſupplicatur Illuſtriſsimis, & Reuerendiſsimis Dominis Cardinalibus interpretationi decretorum Sac. Conc. Trid. pręfectis. declarari ſubſcripta dubia.

An capitulum Sede vacante duos Vicarios conſtituere poſsit, vt alternis menſibus Vicariatus munere fungantur, ſi ita ab immemorabili tempore conſueuerit.

An item poſsit certum tempus in ipſa Vicarij deputatione præfinire, quo elapſo eius iuriſdictio expiret.

Reueren. Dominis Canonicis, & capitulo Eccleſię Salernitanæ.

Reuerendi Domini. Ad duas dubitationes libello his literis adiuncto cõprehenſas, & nomine veſtro Sacræ Congregationi Cardinalium Concil. Trid. decretorum ex Sanctiſsimi D. auctoritate interpreti, propoſitas, ſic Congregatio ipſa (quod ad primam attinet) reſpondit, ſi legitime probetur immemorabilis conſuetudo, poſſe vtique capitulum huiuſmodi Vicarios conſtituere, dum tamen illis qualitatibus ſint præditi, quas Trid. Conc. cap. 16. ſeſſ. 24. requirit. Ad ſecundam reſpondit capitulum tempus præfinire poſſe. Quam Congregationis de vtroq; ſententiam vobis notam eſſe volumus. Deus vos ſeruet incolumes, gratięq; ſuę donis participes faciat. Romę die 26. Iulij 1589.

Veſter in Domino. A. Card. Caraſ.

10 Decimo dubitatur † An Vicarius à capitulo deputatus poſſit alium ſubſtituere. Reſp. negatiue niſi in tribus caſibus. Primus eſt quãdo ad modicum tempus & ex magna cauſa, ac non nimis frequenter alium loco ſui relinqueret. Hoſt. in c. clericos, de off. vicar. Zab. in clem. vnic. eod. tit. quæſt. 19. Secũ

K 2 dus

dus caſus eſt vbi hanc poteſtatem in mandato ſpecifice a capitulo habuiſſet Pauin.par.2.q.10.conſulens quod quando a capitulo in commiſſione datur poteſtas ſubſtituendi,ad cautelam poni debent hæc verba videlicet (quē ex nunc nos ipſi conſtituimus.) Tertius caſus eſt vt ex cauſa infirmitatis,vel alterius impedimenti poſſit delegare cauſas tunc perdentes. idem Pauin. in eod.loc.ſub nu.21.quod ego intelligo de conſenſu ipſius capituli,cuius nomine iuriſdictionem exercet,alias ſi Capitulum ſe opponeret,& vellet durā te infirmitate alium uicarium conſtituere, dicerem quod poſſit ſalua &c.

11 Vndecimo dubitatur † An inhibitio facta Vicario a capitulo ſede vacante deputato afficiat ſucceſſorem & modernum epiſcopum. Reſp.quod non, ad effectum vt ſi ipſe epiſcopus poſtea contraueniat inhibitioni, geſta per eum ſint tanquam attentata reuocanda,Lancellot.in tract.de attentat.c.20. limit.28.nu.5.dicens ita per Rotam Rom.vltimo loco fuiſſe reſolutum die 15.Decemb.1574.in cauſa ut ibi per eum.

12 Duodecimo dubitatur,† An prædicta vendicent ſibi locum extra caſum mortis.ſ.quando epiſcopus degeret in remotis partibus & Vicarius moreretur,& ipſe non prouidit. Reſp.affirmatiue,quia longa abſentia æquiparatur morti Cardin.in clem.vnic.quæſt.18.in fine de off.vicar. Vital. in clem.1. §.volumus,quæſt.5.de for.compet.& ille dicitur eſſe in remotis cuius præſentia in breui haberi non poteſt c.vnic.§.fi.vbi Gemin. notat,ne Sed.vac. in 6.ad quod vide gl.in c.cum nullus uer.remotis,de tempor. ord. in 6. idq; in facti contingentia Neap.ſeruatum fuit tempore quo bonæ memoriæ Annibal de Capua Archiepiſc.Neap.exiſtebat in Polonia nuntius Summi Pō tificis,relatum fuit ſupra in verbo authoritas Archiepiſcopi nu. 22. fol. 73. idem eſt dicendum quando ſedes epiſcopalis quaſi vacaret iux.tex.in c.ſi epiſcopus,de ſup.negl.prælat.in 6.

13 Decimotertio dubitatur † quando expiret poteſtas Vicarij à capitulo cō ſtituti. Reſp.quod ceſſabit ceſſante poteſtate ipſius capituli,cuius exerciiū continuare poterit donec nouus prælatus adeptus fuerit poſſeſſionem Pauin.d.q.10.nu.19. Rebuff.in prax.tit.for.vicar.nume. 20.nam vſque tunc Sedes habetur pro vacante Hoſt.in c.olim el 1.de reſtit.ſpol.Felin.notabiliter conſ.40.nu.4. & ſic non ſufficit quod eccleſiæ fuerit de epiſcopo prouiſum, ac de eo à Papa ſit nominatio facta. Vitalin.in clem. 1. nume. 176. de hæret.& quouſque ſuper ſua promotione nō fuerint literæ confectæ, nō poterit adminiſtrare ut habetur in extrauag.Bonifac.8.incip.Iniunctæ ſub tit.de elect.adeo quod nec ei liceat vicarium mittere. Abb.in c.qualiter,notab.1 de elect.vital.loc.cit.Ne prædictis repugnare videatur deciſio Rotæ 182.inter nouiſſimas diuerſ.par.2.quam allegat etiā Pariſ.lib.7.de reſign. benef.q.23.nume.26.& ſeq.quæ in contrarium facere videtur. Aduertēdū eſt,quod dicta deciſio fuit poſtea reuocata,& ab ipſa receſſum per aliam eiuſdem Rotę deciſionem factam in eadem cauſa Burgen.Canonicatus, vbi etiam fuit reprobata opinio tenentium quod ad hoc, vt per prouiſionem à Sede Apoſtotica de Pręlato factam ceſſet vacatio Cathedralis Eccleſię, ſola expeditio litterarum ſufficiat,& ſola ſcientia,abſque illarum pręſentatio ne

ne,& intimatione Capitulo facta,prout atteſtatur Hier.Gonzalez in cõm. ad reg.8.cancel.gl.15.nu.49.& in §.2.eiuſdem glo.nu.80.& infra, ſubdens hanc vltimam deciſionem fuiſſe poſtmodum ſæpius à Rota canonizatam, & ſic ut Capituli poteſtas ceſſet,requiritur apprehenſio poſſeſſionis Epiſcopatus cum litterarum oſtenſione.Secundo ceſſaret Capituli poteſtas ſi à Sede Apoſtolica eccleſiæ vacantis adminiſtratio fuerit cõmiſſa c. is cui , de elect.in 6.& talis adminiſtrator Capitulo æquiparatur, adeo ꝙ poterit etiam Vicarius coſtitui.Sbroz de vicar.epiſc.lib.1.quæſt.62.Tertio expirat quãdo a capitulo eius poteſtas eſſet limitata ſcilicet,vt ad certum tempus vices gerat & tempus eſſet decurſum,& quod capitulum id poſſit, colligitur ex Pauin. in d.queſt.10.ſub nu.6.

14 Dubitatur deniq. An † Vicarius capituli Sede vacante finito officio teneatur ſtare ſyndicatui,& corã quo.Reſp.quod ſic & tenetur reddere rationẽ adminiſtrationis nouo epiſcopo,& hoc eſſe ſpeciale in vicario epiſcopalis iuriſdictionis vt Sbroz.in d.tracta.lib.3.quæ.52.ſtante decreto Conc.Trid. ſeſſ.24.de ref.c.16.vbi id ſancitur in hęc verba. Epiſcopus vero ad eandem eccleſiam vacantem promotus,ex ijs quæ ad eum ſpectant,ab eodem Vicario,& alijs quibuſcunque officialibus,& adminiſtratoribus,qui ſede vacante,fuerunt a capitulo,vel ab alijs in eius locum cõſtituti,etiam ſi fuerunt ex eodem capitulo,rationem exigat officiorum,iuriſdictionis, adminiſtrationis aut cuiuſcunque eorum muneris, poſſitque eos punire, qui in eorum officio,ſeu adminiſtratione delinquerint,etiam ſi prędicti officiales, redditis rationibus,a capitulo,vel a deputatis ab eodem,abſolutionem, aut liberationẽ obtinuerint. Fidem quoq; epiſcopo teneatur capitulum de ſcripturis,ad eccleſiam pertinentibus,ſi quæ ad capitulum peruenerunt, rationem reddere.hactenus verba Concilij,illud etiam ante ipſum Concilium videtur ſenſiſſe Pauin.in d.tract.par.2.quæſt.8.nu.15.in Vicario vero epiſcopi conſuetudo ſe habet in contrarium,& expreſſe declarauit fel.mem.Gregor. Papæ xij.in quibuſdam literis de anno 1578.quæ reperiuntur impreſſæ in libro de antiq. Tarent.in fine fol.212.directis clero,& communitati Tarentinorum,quibus prætendentibus Archiepiſcopi vicarios pro tempore exiſtẽtes, ſyndicatuí eſſe obnoxios,reſpõdit his verbis,Statuimus,& mãdamus, quod Vicarij,& officiales,ſiue generales,ſiue particulares etiam foranei nuncupati per eundem Archiepiſcopum,ſiue eius pro tempore ſucceſſores in d. eccleſia Tarentina,ſiue eius diœceſi deputati,vel deputandi,ad aliquem ſyndicatum nullo modo teneantur, aut eidẽ ſub quouis reſpectu,ſint obnoxij.

15 † An capitulum ſede vacante poſſit agitare cauſas ipſius eccleſiæ.Verum quia Felin.in c.doceri,ſub num.7.verſ.vacante ſede,de reſcript. in hoc format regulam negatiuam cum ampliationibus & limitationibus,& eaſdẽ limitationes magna ex parte repetit in conſ.40.num.8.in quibus plene & ordinate procedit,nolui hic tranſcribere,addo tamen præter eum quærendo, An tunc temporis.i.vacante ſede debeat ſolui ſalarium conſuetum aduocatis ipſius eccleſiæ,& reſpondeo quod ſic , quia licet per id tempus nulla lis agitari debeat,tunc magis eccleſia indiget conſilijs,ſicuti etiam accidere poſ

Digitized by Google

Sacro Concilio Trident. Capitulo permiſſis & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu; & Quadrageſima, ac diſpenſare in foro exteriori, etiam quoad temporum interſtitia, & caſus reſeruatos de nouo facere non poſſis abſque expreſſo noſtro conſenſu capitulariter habito. Nec approbare Confeſ. ordinãdos, & ad benef. obtinẽda, niſi præuio examine ab examinatorib. deputatis, quorũ approbatione p Secr. annotentur in lib. In caſu uero infirmitatis, uel abſẽtia ſubſtituere nõ poſſis uel cauſas delegare ſed in his caſib. prouiſio ad nos ſpectare dẽat. Præcipimus itaq; vniuerſo Clero huius Ciuitatis & Diæceſis, aliiſq; huius Eccleſiæ iuriſdictioni ſubiectis, quatenus te in Vicarium Officialemque noſtrum generalem recipiant, tibique in omnibus præmiſſis pareant, & obediant. Dantes tibi uices, & uoces noſtras, &c Contradictores, & inobedientes pœnis, & cenſuris eccleſiaſticis compeſcendi. & ita te in Vicarium deputamus, cum ſolutione ſalarij, per eum cui incumbit, facienda. In quorum præſentes ſcribi iuſſimus per Notarium noſtræ Curiæ & manu propria ſubſcripſimus. Datum in noſtro Capitulo Cathedralis Eccleſiæ N. Die &c. Anno &c.

Circa quam commiſſionem erit primò obſeruandum, expedire Capitulo in ea aliqua ſpecificare, nam ſi conſtituerit Vicarium ſimpliciter abſq; temporis præfinitione, eius officium durabit durante Sedis vacatione, ſi verò cum omnimoda poteſtate Capitulari, exercitium totius iuriſdictionis trãſiret, in Vicarium, ſi ſimpliciter dicendo, Conſtituimus te Vicarium generalem in ſpiritualibus, & temporalibus, tunc dubium eſt, an tranſeant ea quæ requiruut ſpeciale mandatum, & quod minime tranſeãt, diximus ſupra fol. 160. ex Feder. de Senis in conſ. 40. quem etiam ſequitur Pauin. in ſępius cit. tract. par. 2. q. 10. num. 17. Verum an hodie poſt Conc. Trid. hoc procedat, & ſimiliter dicendum videtur non tranſire, nam Concilium eſt lex noua, & nihil ſanciuit de hoc, ſed arctauit tantum capitulum ad conſtituendum Vicarium infra octo dies, & caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis. Dubium tamen hoc indigeret declaratione à Sacra Congregatione Concilij.

Item erit obſeruandum ex dictis ſupra f. 172. nu. 13. poſſe capitulum in ipſo deputationis actu Vicarium ad certum tempus conſtituere, & non poſtea: Poſſe itidem tunc quædam reſeruare, ut prędiximus nu. 4. fol. 169. nõ autem poſtea, & de cæt. reſeruare ea, quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, quarum quædam ſunt expreſſa in formula dictæ commiſſionis, cum non requirant actus iudiciarios, neque retardetur executio iuſtitiæ per conuocationẽ Capituli. Item in ipſa deputatione Vicarij Doctoris iuris canonici poteſt capitulum, vt maturius ac conſultius in decidendis cauſis procedatur, apponere clauſulam, vt adhibeat etiam vota aliorum conſultorum, præſertim ſi Epiſcopus adhibeat: & ut in cauſis Canonicorum procederet cum voto certi conſultoris, quia vt plurimum Vicarij Capitulares ſolent eſſe exoſi iis, qui ſibi non dederunt vocem ad fauorem. Item ſciendum eſt decere Vicarium eſſe de corpore Capituli, vt dictum eſt ſupra in verbo archiepiſcopi auctoritas 36. auctoritate fol. 85. ſed non eſſe de neceſſitate, ut in fol. 170. Parochus tamen non poteſt eſſe vicarius, ut Sacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. Sciendum eſt etiam, quòd vicarius Capitularis non poteſt dici, propriè electus, cum electio cadat

in eum, qui indiget confirmatione, toto titu. de electio. & ideo not. Concilium Trident. ſeſſ. 24. capitu. 16. vtitur verbis, ſcilicet officialem conſtituant, & deputent. Quamobrem cum eius poteſtas dependeat a Capitulo, cuius vices gerit, non poterit totum capitulum ſuſpendere, & interdicere, & redundaret contra ſeipſum, quia uis officij, & iuriſdictionis Vicarij ab ipſo capitulo dependet, & ſuſpenſo capitulo, erit ſuſpenus eius Vicarius, quod procedit etiam quando Vicarij deputatio eſſet facta per Metropolitanum, vel viciniorem Epiſcopum ob negligentiam capituli. Suarez de cẽſur. diſp. 7. ſect. 3. hinc eſt, quòd Vicario excommunicato, ſuſpenſo, vel interdicto, cuius abſolutio, & relaxatio ſpectat ad ordinarium, poterit abſolui de mandato capituli, c. vnico, de maio. & obed. in 6. vel à ſuperiores Capituli, & aliud eſt capitulum, & aliud ſinguli de capitulo, Feli. in c. cum acceſſiſſent, n. 22. de conſt. & Canonici capitulariter congregati non dicuntur ibi vt ſinguli, ſed ut collegium, & ſi cognoſcit Vicarius in ſingulares perſonas de collegio eſt ex commiſſione Capituli iuriſdictionem habentis in ſingulos Canonicos, quos poterit Vicarius excommunicare, ſuſpendere, & interdicere vigore ſuæ commiſſionis. Si vero aliqui de capitulo dicerent de nullitate, & quod non fuerint vocati, nec auditi, nullitas hæc proponi poteſt coram ſuperiore Capituli, per quem ſi hoc prętextu fuerit electio iritata; poterit capitulum denuo congregari, & ad Vicarij conſtitutionem deuenire, prout Sacra congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. An autem ſit conſignanda clauis Archiuij Epiſcopalis Vicario capitulari, habetur apud acta Eccleſ. Mediolan. in 14. decreto ſecundi Concilij Prouinciali par. 2.

S V M M A R I V M.

1 *Ad quem finem caſus reſeruari debeant, & quales, & nu. 14.*
2 *Superiores Regularium quos caſus reſeruare poſſint.*
3 *Quando agitur de ſalute animæ ſit extenſio etiam iuris pœnalis.*
4 *Quænam Sortilegia inducant caſum reſeruatum*
5 *Quando per apoſtaſiam Regularis incurrat caſum reſeruatum, vel excommunicationem. & quando neutrum*
6 *Quando Regulares, & moniales dicantur proprietarij.*
7 *Quod dicatur iudicium regulàre ſeu legitimum.*
8 *Vt ſit falſitas quæ requirantur.*
9 *Quæ quantitas in furto conſtituat peccatum mortale.*
10 *Lapſus carnis quæ peccata comprehendat.*
11 *Quando percuſſio non faciat caſum reſeruatum in Regulari.*
12 *Aperire literas quando inducat peccatum mortale, & quando non, & inregularibus caſum reſeruatum.*
13 *Confeſſarij priuilegiati quibus abſoluere non poſſint.*
14 *Cautela ordinariorum in reſeruatione caſuum.*

CASVS

1 PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod Caſus reſeruatio † debet fieri ad finem vt populus Chriſtianus huius metu a peccatis arceatur, & a recidiuis præſeruetur,& licet ſit in epiſcoporũ arbitrio quos velint reſeruare, expedit tamen ut quoad fieri poteſt,ſint perpauci,breues,& clari, & obſeruare modum ut infra num.14.quæ reſeruatio debet fieri de atrocioribus,& grauioribus criminibus,Conc.Trid.ſeſ.14.cap.7.de quibus per Nau. cap.27.nu.269.& infra,& inſuper debet ipſe prælatus ſe facilem, & benignum præbere in concedenda facultate Confeſſarijs abſoluendi a caſibus reſeruatis,alias ſi ſine cauſa denegaret,peccaret,ratione quam affert Nauar. ex verbis D.Thomæ in c. placuit,num.119.de pœnit.diſt.6.& ſi Deus benignus vt quid ſacerdos eius auſterus uult apparere? cap.alligant autem onera 26.q.7. Hęc tamen facultas hodie omnibus ſuperioribus Regularium eſt reſtricta prout ſequitur Decretum Sanctiſ.D.N.Clementis Papæ viij. ſuper caſuum reſeruatione ab omnibns regularium ſuperioribus obſeruandum.

Sanctiſſi.D.N.qui iam pridẽ accuratè perpẽdit & re ipſa comperit quod reſeruatio facultatis abſoluendi Religioſos pænitentes a peccatis quibuſdã grauiorib.niſi ſuperiores admodum prudenter, ac moderate illa utantur nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidant, adducere poſſet in eterne damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem. Ideo ut
1 huic malo Sanctitas ſua opportune proſpiceret, decreuit, † ut nemo ex Regularium ſuperioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis ijs quæ ſequuntur aut omnibus aut eorum aliquot, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.

1 *Veneficia,Incantatienes, Sortilegia.*
2 *Apoſtaſia à Religione. ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eo prouenerit vt extra ſepta Monaſterij ſeu Conuentus fiat egreſſio.*
3 *Nocturna & furtiua è monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio etiam non animo apoſtatandi facta.*
4 *Proprietas contra votum paupertatis quæ ſit peccatum mortale.*
5 *Iuramentum falſum in iudicio regalari,ſeu legitimo.*
6 *Procuratio,auxilium,ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum etiam effectu non ſequuto.*
7 *Falſificatio manus,aut ſigilli officialium Monaſterij aut Conuentus.*
8 *Furtum de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus in ea quantitate,quæ ſit peccatum mortale.*
9 *Lapſus carnis voluntarius opere conſumatus.*
10 *Occiſio aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſq; perſonæ.*
11 *Malitioſum impedimentum,aut retardatio, aut apertio literarum à Superiorib. ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.*

Si quod aliud praterea peccatum graue pro Religionis conſeruationę, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbitur,id non aliter fiat quam Generalis Capituli in toto ordine,aut Prouincialis in prouincia matura diſcuſſione, & conſenſu.

Non

Digitized by Google

que tranſeundi ad aliam religionem, licet peccet mortaliter, & incidat in caſum reſeruatum, non tamen eſt excommunicatus, & quid ſi deferret habitum, ſed abſconſum, & coopertum ita quod patenter non ſe exhibeat conſpectibus hominum in habitu monachali, an taliter deferens dici poſſit habitum dimiſiſſe, & per conſequẽs ſit innodatus ſententia excommunicationis iuxt. text. in d. cap. 2. vide doctores præſertim Imol. & Vitalin. in clem. 2. ſuper gloſſ. in verb. extrinſeci, de vita, & honeſt. clericor. Oldrad. optime in conſil. 184 incip. Pater ſancte numer. 12. vſque in finem Panorm. in c. Deus qui num. 4. de vita & honeſt. cler. Nau. con. 14. nu. 4. de regula. in nou.

Secundo declara decretum hoc non habere locum in religioſo profeſſo qui inconſulto ſuperiore à ſua Religione recedit, vt aliam etiam laxiorem intret, quia tunc non diceretur apoſtata, nec eſſet excommunicatus, neque eſſet caſus reſeruatus Inn. communiter receptus in cap. intelleximus in fine de ætat. & qualit. quia non deſerit religionem in genere, ſed in ſpecie Abb. in c. fin. num. 4. de apoſta. & in capi. ſane num. 6. de regular. Caiet. egregie ad D. Thom. 2. 2. q. 12. art. 1. Neque aduerſantur, quod ſi quis ab ordine mendicantium ad aliquam monachalem religionem (Charthuſienſium duntaxat excepta) conuolet abſque debita licentia ſit ipſo facto excommunicatus per extrauag. Martini 4. inc. Viam ambitioſæ ſub tit. de reg. inter communes. nam id non eſt ratione apoſtaſiæ, ſed propter tranſitum illud vt recte aduertunt Caiet. loc. prox. cit. & Nau. in d. conſ. 1. de apoſt. & dixi abſq; debita licentia quia alias non eſſet excommunicatus licet ſit priuatus omni voce actiua, & paſſiua in omnibus vicibus cle. 1. & ibi gl. in ver. officij & Card. de reg. & ad pleniorem intelligentiam quando deſerens religionem reputetur Apoſtata, & quando non, vide quæ ſcribit nouiſſime Menoch. de arb. iud. cent. 6. caſu 546 à nume. 28. vſque 46. in quo loco etiam reperies aliquas iuſtas cauſas per eum recollectas numer. 40 propter quas Regularis profeſſus poſſet habitum dimittere animo, tamen non deſerendi religionem nec habitum ipſum.

Quoad tertium quando religioſus vagatur extra monaſterium, uel ſe celat ne inueniri poſſit, tunc dicitur uagus, & fugitiuus Pan. & alii in c. fin. de regula. per tex. in l. quis ſit fugitiuus ff de ædilit. edict. delatio autem habitus, uel ne intereſt tantum quoad excommunicationis euitationem Oltrad. conſ. 202. & neutro modo apoſtaſiã incurit quoties numquam habuerit animum recedendi a religione, nihil uero refert quominus incidat caſum reſeruatum ſub hoc decreto.

6 *Circa quartum † quando monachus dicatur habere propriũ, declaratur per doct. in c. cum ad monaſterium, ubi huius materiæ ſedes iacet de ſtat. monac. quibus add. tex. in capi. exijt §. porro de verb. ſignif. in 6. D. Tho. 2. 2. q. 186. art. 3. D. Ant. in 3. par. ſuæ ſum tit. 16 c. 1. §. 11. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 1. & 2. Syluestr. in uer. Religio 6. nu. 7. Nau. plene, & luculenter in cap. non dicatis nu. 17. & infra 12. q. 1. & in conſ. 75. de regular. in antiq quod eſt tertium in non. ſub tit. de ſtat. monac. collocatum, ex quorum dictis facile liquebit quando religioſus peccaret peccatum proprietatis contra votum paupertatis ad hoc vt ſit caſus reſeruatus in hoc decreto cõtentus, & An monialis poſſit ſine peccato mortali lucrum laborum ſuorum ſibi appropriare & de eo viuere tangunt. Anton. Franc. in addit. ad Panor. in fi. & Fel. nu. 26. in cap. cum M. Ferrarienſis de conſtitut. quod per Sacrum Conci. Trid. congregationem indiſtinctè diffinitum eſt vt quicquid fuerit moniali a parentibus donatum, relictum, vel eius labore & artificio quæſitum omne aſſignari debere in manu Abbatiſſæ, quæ ex eo primũ prouidere debet neceſſitatibus illius monialis cuius cauſa illud eſt quæſitum ſeu donatum, & reliquum in communem Monaſterij vſum eſſe conferendum, & quod quando moniales victui & vitæ ſuæ aliter conſulere non*

poſſent.

Ad 6. Licere ſi præciſa neceſſitas ſit ad indiuidui ſuſtentationem, cæterũ communem penuriam ab omnibus percipiẽdam, vſq; adeo, vt ſi quid priuatim alicui delatum, vel ab ipſo partum fuerit, id omne ad ſuperiorem recte deferri oporteat, qui ex eo primum ſuccurrat eius neceſſitati, cuius intuitu illud obuenerit, ſi peculiari aliqua neceſſitate vltra communem præmatur, reliquum conuentui incorporetur, & in communem cedat vtilitatem.

Ad 7. Non poſſe.

Hier. Card. Matthęius.

Locus Sigilli.

In aliquibus Monaſterijs monialium reperiuntur nonnullæ moniales, quæ cenſus, & annuos quoſdam redditus & prouentus, ſeu fructus percipiũt ſub diuerſis contractuum ſpeciebus. Nam

Aliquæ in ipſarum perſona emerunt certos redditus à perſonis laicis.

Aliquæ ab alijs monialibus.

Aliquæ ab ipſis Monaſterijs.

Aliæ vero dederunt pecuniam monaſterio, vt ex earum pecunijs fieret emptio nomine monaſterij ad rationem ſeptem, vel octo pro centenario, & Abbatiſſæ dabant dictis monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant ſingulis annis.

Aliquę Monaſterij, ſeu eorum ſuperioribus certas pecuniarum ſummas manualiter pro monaſteri indigentijs dederunt, pacto adiecto, vel etiam tacita conuentione adhibita, vt monaſterium, ſeu Abbatiſſa certos redditus ad rationem tot pro centenario eorum vita durante concedat.

Quæritur, An in huiuſmodi caſibus liceat Monialibus dictos reditus, fructus, & prouentus percipere abſque incurſu proprietatis, vel potius tanquam proprietariæ incurrant in pænas per Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 2. de Regularibus, in proprietarios inflictas, etiam ſi de licentia Abbatiſſæ, & Abbatiſſæ nutum, vel Conuentus, ſeu Monaſterij nomine percipiant.

Congregatio Concilij cenſuit in nullo ſupradictorum caſuum licere Monialibus dictos fructus, ſeu redditus percipere, & ſi perceperint incidere in pænas propoſitas decreto d. capitu. 2. ſeſſ. 25. de regul. neque ab huiuſmodi pænis excuſari ob licentiam Abbatiſſæ, quæ etiam dicti Concilij decreto in ſupradictis caſibus concedere quidem prohibetur, ſed debet pro ſuo munere ex Monaſterij redditibus, vel elemoſynis, Monialium neceſſitatibus in dies ſubuenire.

Hier. Card. Matthæius. Locus Sigilli.

Quo modo poſſit monachus habere ius teſtandi vide Couar. in cap. 2. nu. 10. de teſtam. item qualiter in hoc circa aliquid ſe gerere poſſit abſque nota proprietatis nec faciendo contra votum paupertatis, vide Nauar in d. cap. non dicatis, ſub nu. 22. & in man. cap. 27. nu.. 270. quod tanquam quotidianum eſt notatu dignum.

Poſtremo aduertant Regulares propter ſanctam obſeruantiam voti paupertatis

pertatis id quod Card. Zab. in conſ. 17. nu. 5. aſſerit, nempe religioſum nec habere dominium pannorum quos in dorſo defert ita vt dicere nequeat hæc veſtis eſt mea ad inſtar ſerui, l. id veſtimentum ff. de pecul. item quod poſt profeſſionem non habent neq; velle, neq, nolle. ca. fin. de teſtam. in 6. & ca. fin. de ſepult. eod. lib. quæ monitio dirigatur ad illos in quibus (quod abſit) hæc ſancta obſeruantia non vigeret, informantes conſcientias ſuas largas ex proprio ſenſu, & qualiter regularis poſſet reſtituere ordini ſuo damna quæ per peccatum proprietatis intulit, recurrat ad modos deſcriptos per Nauar. in tract. de redit. eccleſ. monit. 20. q. 2.

Quoad quintum. Ex eius verbis infertur ſecus eſſe [in iuramento falſo à religioſo facto extra iudicium vt non ſit caſus reſeruatus, ſed ſolum quando iuridice interrogatus falſum deponeret in iudicio † regulari. ſ. coram iu-
7 dice vel prælato eiuſdem ordinis & religionis, vel legitimo ſcilicet quoties examinaretur à Nuntio, Epiſcopo, ſeu quolibet alio delegato, hocque locum habet ſiue fuerit examinatus tanquam principalis, ſiue tanquam teſtis atque etiam ſiue falſum aſſeruerit, ſiue veritatem negauerit iux. text. in cap. 1. §. 1. de crim. fal.

8 Quoad ſeptimum. Quamuis ad eſſe falſificationis † vt ſit punibilis, tria debeant concurrere, de quibus per Syluest. & alios Summiſtas in verſ. Falſarius, tamen ad incurrendum caſum reſeruatum ſufficit ſcilicet quod ſit mutatio veritatis,] & quod fiat cum dolo. i. animo inferendi damnum licet non ſequatur iactura.

Vide Nauar. in man. c. 16. ſub num. 2.

9 Circa octauum ad terminandam quantitatem † quæ ſatis ſit ad effectum conſtituendi culpam mortalem in aliquo furto, licet etiam non definit qui aſſerant quantitatem furti quæ vere inducat mortale crimen debere penſari ad arbitrium boni, & diſcreti viri iuxta propoſitas qualitates in contigenti ſpecie in expoſitione huius decreti inter iuriſperitos ſuæ ætatis facile princeps omniq; eruditione inſignis Pater Marius Andria definiuit, nempe furtum mortale eſſe quotieſcunque quantitas rei ſubreptæ pertingerit ad ſummam duorum iuliorum, ſeu carolenorum, ſumens regulam in attendendo valorem, ſeu ęſtimationem mercedis diurnæ cuiuſq, operarij circa victum vnius diei in homine, qui hodie communiter conſiderari poteſt quantitas duorum argenteorum, vel trium ad ſummũ, & non ſoluere mercedem operatio pauperi eſſet ei notabile damnum inferre, eo quod eſſet auferre victũ quotidianum, cum ex illo denario diurno victum ſuſtentet Deuteron. c. 24. & ſic peccatum mortale induceretur: qui enim negat victum interficit l. necare. ff. de lib. agnoſc. Nec obſtat ordinaria illa obiectio quæ in hac materia fieri ſolet. ſ. valorem duorum argenteorum videri potius modicam quantitatem quam notabilem, idque probatur quia iuriſconſultus in l. ſi oleum §. fi. iuncta l. ſeq. ff. de dolo declarauit modicam quantitatem illam eſſe quæ non excedit ſummam duorum aureorum, & quod de modicis non ſit curãdũ, eſt tex. in l. ſcio. ff. de reſtit. in integ. & abſurdum videri quod anima condemnetur pęnis inferni pro re tam modica ſcilicet duorum carolenorum, nam reſpondeo prædicta procedere in foro exteriori ſcilicet quod pro modica ſum-

ma

ma à iure ciuili quis nõ puniatur, eo quòd deneget actionem doli, & nõ per hoc ſequitur id licitum eſſe in foro interiori, in quo attenditur lex naturalis, ne quis locupletetur cum aliena iactura l.nã hoc natura ff.de cõdict. indeb. cũ diuerſum ſit ius exterius a foro conſcientiæ, ut late habetur per Panorm. in cap.quia plerique, de immunit.eccleſ. Nauar.in c.nouit.notab.6.nu. 79. de iudic.& inſuper quemadmodum abſurdum eſſet condemnare animam pro valore duorum argentorum, ita etiam dici poſſet pro maiori ſumma, cũ anima ſit cunctis rebus prætioſior l.ſancimus C.de epiſc.& cler.& ſic daretur ꝓgreſſus in infinitũ, adeo qđ iſta oppoſitio de abſurdo euitãdo nõ vrget.

An autem hæc concluſio procedat nõ ſolum quando religioſus prædictã, quantitatem caperet vnica vice, ſed etiam ſeparatim & pluribus vicib. adeo quod omnia illa exigua, & parua furta ſimul coniũcta conflarent, ſeu efficerent quãtitatem notabilem duorum argentorũ. Reſpondeo, quod quamuis opinio communiter recepta ſe habeat in affirmatiuã partem.ſ.quod eo ipſo & vt primũ peruẽtum fuerit ad illam ſummam, peccatũ mortale committatur ratione detentionis, cũ obligatione reſtituendi, ſicuti poſt alios exprimit Couar.lib.1.variar.reſol.c.3.ſub nu.12.Nauar.in man.c.17.nu.139.quam etiam ſectatus fuit prædictus P.Marius Andria, non habita diſtinctione an interuenerit animus perueniendi ad illam ſummam, an nõ: reperi nuper eũdem Nauar.in ſollemni conſ.75.de regular.in antiq.nu.27. non negantem hanc opinionem eſſe probabilem, & communem & aſſerentem contrariam veriorem eſſe, dummodo ipſe religioſus non intenderit expreſſe, vel virtualiter in aliqua illarum vicium nocere in pluri quam tunc furabatur, & ad hũc animum præſumendum multum facere an in capiendis illis minutis habuerit memoriam prioris furti vel poſterioris, faciendi, ſubdens quod talis animus fuiſſe præſumitur in foro hominis, non autem in foro Dei, quod ſola nititur veritate cap.multi 2.q.1.

Eſſet etiam furtum mortale, & caſus reſeruatus cum obligatione reſtituẽdi in religioſo, qui ſurriperet rem ſacram licet pretio nummario non æſtimetur, vt ſunt reliquiæ & huiuſmodi. Et idem ſi ſurriperet aliqua reſcripta ſeu aliud quod eſſet æſtimabile ſingulari pretio, & intereſſe affectionis, quia res tãti valet, quãti ab eo æſtimatur qui habet rem, l.vnic.C.de ſent.quæ pro eo quod intereſt proferuntur, ſi vero religioſus clam ſurriperet, & conſumeret res comeſtibiles ex locis publicis, nempe ex officinis conuentus, quæ ſunt expoſitæ periculo probabili, poſſet excuſari, vt non ſit caſus reſeruatus, tamen cauendum eſt. Domin. Bannes in D.Thom.2.2.quæſt.66.art.6.

Diceretur etiam religioſus furtum committere & eſſet caſus reſeruatus, quoties ex pecunia quã accepit a ſuo ſuperiore pro viatico, id quod ſupereſſet non reſtitueret ipſi ſuperiori, ſine cuius licentia non poteſt de eo quod ſuperfuit diſponere ultra ſummam duorũ iuliorum, etiam ſi conſumeret in faciendo eleemoſynam, & licet Religioſus in itinere poſſit facere eleemoſynam vt inquit gloſ.in clem.2. de vita & honeſt. cleric. illud intelligendum eſt, cum tacita licentia ſuperioris. Diu.Tho.2.2.quæſt. 32.art.8. vel quod poſſit erogare conſtitutis in extrema neceſſitate Card.in d.clem.2.verſ. ſed

& tales

& tales quæſt.4.& ratio per Nauar.aſſignatur in d.c.non dicatis,nu.28.

10 Circa nonum ſciendum per lapſum carnis† comprehendi omnes ſpecies peccati carnalis de quibus per D.Tho 2.2.q.154.per plures articulos adeo, vt peccatum propriæ mollitiei, ſeu voluntariç pollutionis etiam ſine illa commixtione tertiæ perſonæ opere conſumatum, ſit caſus reſeruatus,& quã do per capitulum generale,ſeu prouinciale iuxta poteſtatem à Summo Põtifice ſibi traditam ad pręſentem nouum caſum ſupperadderentur hæc verba videlicet,(& quicquid eſt contra uotum Caſtitatis quod in actum externum prodeat)tunc ſi ſolum interceſſerint prouocatio, ſeu ſollicitatio ad turpia,oſcula,tactus,ſeu amplexus impudici ſiue in propria ſiue in aliena perſona,eſſent etiam caſus reſeruati,alias non.

11 Quoad decimum. Ad cognoſcendum † quando dicatur percuſſio grauis, ſeu enormis, mediocris,vel leuis, & cuius arbitrio hoc relinquatur, præter doct.in c.peruenit,& in c.cum illorum,de ſent.excom.vide Nauar.in man. c.27.nu.91.& ſeq.& Supra in verbo excommunicatorũ abſolutio. Amplia in religioſo qui verberaret etiam nouitium primi diei vt ſit excõmunicatus, c.religioſo.§.1.de ſent.exc.lib.6.& ſit etiam caſus reſeruatus; limita in percuſſione graui,quæ per regularem facta fuiſſet in termino iuſtę defenſionis ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ,quod quale debeat eſſe,& quando in defenſione adfuiſſe dicendũ ſit,uide conſtit.Regni incip.Pacis cultum.Aretin.in tract.de malefic.in verbo & dictus Titius ſe defendendo.Syluestr.in ver. Bellum 2.Nauar. in man.confeſſ.cap.15.nu.3.& in quibus conſiſtere habeat Boer.deciſ.168.nu.4.& infra,Maſcard.de probat.concluſ. 1126.2 nu.29.vſque in fine.n,& quando quis dicatur exceſſiſſe limites defenſionis Menoch.de arbitr.iudic.libro 2.cen.3.caſu 277.& quando non imputetur exceſſus,vt eo non obſtante dici poſſit fuiſſe ſeruatum hoc moderamen.gl. in capit.ſignificaſti verb.moderamine,de homicid.Foller.in pract. crimin. rubr.recipiantur defenſiones num.16.& in fragment.par.num. 57.& 58. denique de hac defenſione late habetur per Anchar.in capi.dilecto,de ſent. excommu.lib.6.

Circa vndecimum & vltimũ.Quibus rationibus prohibeatur literas alienas,quæ cauſæ ſint, aperiri,vide per Nauar.in c.Sacerdos nu.10.& ſeq. de pænit.diſt.6.quem refert Menoch.de arbitr. iud. caſu 311. nu. 12.cent. 4. & de pęna aperientis literas alijs deſtinatas præter Bar.in l.Titio ff.ad muni cip. & Iaſon.in l. non dubium nu.53.C. de legib. vide Abb. Felin. & alios in c.cum olim el,2.de off.deleg.quibus ad materiam adde Syluestr. & alios ſummiſtas in verbo falſarius. D. Anton.par.2.tit. 1.c.22.§.5.in fine Nauar.

12 in ma.c.18.nu.53.& late Menoch.de arbitr.iud.cent.6.caſu 538.† Vt autem religioſi propter impedimentum,retardationem,& apertionem literarum incurrant caſum reſeruatum,neceſſe eſt quod manifeſte ſit peccatum mortale;eſſet enim tale ſi eo animo aperiãtur vt nocumentum notabile proximo inferatur. Secundo ſi illud eueniret etiam ſine tali intentione. Tertio eas proditorie ſcribentis aduerſario oſtendendo.

Non eſſet mortale in manifeſto inimico mittentis,vel illius cui mittuntur

iuſte

Digitized by Google

iuſte timente per illas aliquod damnum ſibi parari, vel dubitante ne aliquid in illis contra eũ tractetur. Secundo in reſerante ac illas bono fine impediẽte.ſ.ad præcauendum aliquod malum iniuſtum alteri per illas probabiliter illaturum. Tertio quando communiter tangerent ipſum, & tertium ei illas manifeſtando. Quarto non eſſet etiam mortale aperire literas quæ non ſunt alicuius momenti neque continerent materiam grauem, ſed leuem, an autẽ ſit res leuis vel grauis facile dignoſci poteſt, & rem grauem efficere poſſent illa perturbatio qua pars afficeretur dum id contra eius voluntatem fieret, vt tenuit præd. P. Marius Andria in explicatione huius caſus, ſecus ſi id fieret ex conſenſu præſumpto mittentis, vel bona fide, ſpem ponendo in ratihabitione eius cui mittuntur. Quinto, ut non incidat in caſum reſeruatũ religioſus malitioſe frangens ſolum illam chartulam, cum qua literæ clauduntur, vel ſigillum auferens; non tamen illas legens, quia literę non dicũtur apertè ſi ſola ligatura ſit diſſoluta, niſi etiam fuerint lectæ cum ſimus in pœnalibus in quibus debet fieri ſtricta interpretatio Bart. in l. ſi quis in graui, §. ſi quis tabulas, ff. ad Senatuſc. Syllan. Felyn. in d.c. cum olim. Denique cæteris omiſſis qui per Summiſtas ſupplentur, non eſſet mortale in perſona legitimam ad id faciendum poteſtatem habente, ut in prælato ſeu præfecto ipſorum Regularium cui publica lege id licet & tunc iure ſuo vtatur c. non dicatis 12. q. 1. Nau. in d.c. ſacerdos num. 19. Summiſtę loc. cit. hinc eſt quod de laudabili & communi Religioſorum obſeruantia miſſio, & acceptio literarum ipſis prohibetur ſine ſuperioris licentia, quod vltimum limitatur non procedere in literis neceſſarijs, & vtilibus monaſterio, quas iuridice poſſent ipſi regulares ſine ſuperioris voluntate dare, vel accipere, quales eſſent illæ quibus Regularis denunciaret delicta ipſius ſuperioris arg. tex. in c. ex parte de accuſ. vel literas a Papa impetratas ſuper hoc acciperet Inn. communiter receptus in c. cum I. & A. ſub nu. 4. de ſen. & re iud. Nau. in d.c. non dicatis, in 4. notab. in fine, & in conſ. 31. nu. 4. de ſen. excom. in antiq. qualiter vero puniatur clericus literas alijs directas aperiens, & aduerſarijs oſtendens, ad de Diaz. in pract. crim. can. c. 103.

Dantur tamen aliqui caſus, in quibus Regularis habens caſum reſeruatum, poteſt abſolui ab alio, quam a ſuo Superiore, indirecte vero & cum obligatione, vt quam primum commode poterit præſentet ſe Superiori à quo directe abſoluatur; prout clare, & ad rem declarat hanc materiam Henricus Henriquez in ſum. lib. 3. de pæn. cap. 15. illud idem aſſerens eod. c. nu. 3. in ſuperiore monaſterij, ut poſſit abſolui ab inferiori cum prædicto onere ſe præſentandi.

Quæ breuiter annotaſſe ſufficiant quoad caſus reſeruatos tangentes perſo-
13 nas religioſorum, † quantum vero ad ipſos Confeſſarios tam regulares, quam ſæculares priuilegiatos circa abſolutionem a reſeruatis, ſciendum eſt eorum facultatem fuiſſe reuocatam, & moderatam per vniuerſam Italiam tantum, ut ſequitur.

Digitized by Google

Declaratio Decreti, quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis.

EDitum fuit alias à Sacra Congregatione S. R. E. Cardinalium, negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, Decretum ſuper abſolutione à caſibus reſeruatis eius, qui ſequitur tenoris.

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium prapoſita; iuſtis & grauibus cauſis, id exigentibus, ac de Sanctiſſimi D. N. Clementis Papa viij. ſpeciali mandato, viuæ vocis oraculo deſuper habito, Sacerdotibus omnibus tam Secularibus, quam Regularibus per vniuerſam Italiam extra Vrbem degentibus ad confeſſiones audiendas probatis quorumuis ordinum etiam Mendicantium, Militarum, aut congregationum, etiam Societatis Ieſu, & generaliter quarumcunque aliarum, quouis nomine nuncupentur, iubet, & pracipit, ne quis eorum, ſub pratextu priuilegiorum, indultorum, aut facultatum generaliter vel ſpecifice ſcripto, aut viua uocis oraculo, vel per communicationem a Sede Apoſtolica, vel eius auctoritate eorum Ordinibus, Congregationib. Collegijs, vel Societatibus, aut Archiconfraternitatibus ſecularium, aut ſingularibus perſonis, ſeu alias quomodocunque ſub quibuſuis tenoribus formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, ad cuiuſuis etiam Imperatoris, Regum, aut aliorum Principum inſtantiam conceſſarum ſeu confirmatarum, alicui cuiuſnis ſtatus gradus, & conditionis, aut dignitatis, tam eccleſiaſtica, quàm ſecularis etiam Regia, vel Imperialis, ab vllo ex caſibus clarè, vel dubie in Bulla die Cena Domini legi ſolita, contentis, vel alias quomodocunque Sedi Apoſtolica reſeruatis, aut in futurum per Sanctitatem ſuam, eiuſue Succeſſores pro tempore, in eadem Bulla, vel aliter reſeruandis, nec etiam a Caſibus, quos Ordinarij locorum hactenus reſeruarunt, vel in poſterum ſibi reſeruabunt, nullo caſu etiam neceſſitatis vel impedimenti, niſi in mortis articulo ſeu cum noua, vel ſpeciali Sanctitatis ſua, aut ſucceſſorum ſuorum, vel ordinariorum quoad caſus ab ipſis tantum reſeruatos, reſpectiue, impetrata in ſcriptis licentia, Ordinarijs locorum exhibenda, abſolutionis beneficium de catero impendere audeat, vel praſumat, ſed cum opus fuerit panitentes ad ſuperiores legitimoſque Iudices ſuos accedere conſulant; ſub pena contrafacientibus tam Regularibus, quam ſecularibus, excommunicationis priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatis item audiendi confeſſiones, & ad quacunque officia, prælaturas, beneficia in poſterum obtinenda, ipſo facto abſque vlla alia declaratione incurrenda: ſuper quibus a nemine, niſi a Romano Pontifice habilitatio diſpenſatio, aut abſolutio, praterquam in mortis articulo poſſit impartiri; Sanctitas enim ſua (quatenus opus ſit) facultates, & conceſſiones ipſas in hac parte vti caſſas, & irritas haberi de cœtero voluit, & vult, non obſtantibus quibuſcunque.

Praterea nouerint pœnitentes, abſolutionem, ſi quam obtinebũt contra huiuſmodi prohibitionem, eſſe nullam, nulliuſque roboris, vel momenti.

Et ne locorum ordinarij, quibus ius hoc reſeruandorum caſuum competit, plurium, quam opus ſit, reſeruatione, ſubditis, aut confeſſarijs in animarum ſalute procuranda cooperatoribus ſint onerosi, monentur omnes, vt paucos eoſque tantũ, quos ad Chriſtianam diſciplinam retinendam animarumque ſibi creditarum ſalutem, pro cuiuſuis Diaceſis ſtatu, & qualitate neceſſariò reſeruandos eſſet iudicauerint, reſeruent. in quorum fidem, &c. Dat. Roma die 9 menſis Ianuarij Anni 1601.

Cum

Digitized by Google

CVm autem dubia quædam ac difficultates circa eiuſdem decreti interpretationem, antequam obſeruationem emerſiſſent, eadem congregatio, ne vllus deinceps obſcuritati, ſcrupulo, ambiguitatiue locus relinquatur, & vt clarius appareat, in quibus caſibus vigore eiuſdem Decreti reſeruatis, intelligatur prohibita abſolutio, ſpeciali mandato eiuſdem S. D. N. Clementis Papæ viij. ſimiliter viuæ vocis oraculo ſuper ea habito, ipſum Decretum ita moderatur, ac declarat, videlicet ſub eiuſdem prohibitione illos tantum in poſterum comprehendi caſus, qui in Bulla die Cænæ Domini legi conſueta continentur. Ac præterea: Violationis immunitatis eccleſiaſticæ in terminis Conſtitutionis felic. rec. Greg. xiiij. quæ incipit: Cum aliàs nonnulli. Violationis clauſuræ monialium ad malum finem. Prouocantium & pugnãtium in duello iuxta Decretum Sacri Concilij Tridentini, & Conſtitutionẽ fæl. rec. Gregorij Papæ xiij. incipientem Ad tollendum. Inijcientium violentas manus in clericos, iuxta Canonem, Si quis ſuadente, & c. 17. q. 4. ac iuris diſpoſitionem. Simoniæ realis ſcienter contractæ, atque etiam confidẽtiæ beneficialis. Item omnes caſus, quos ordinarij locorum ſibi reſeruarunt, vel in poſterum reſeruabunt. In quibus omnibus iam enumeratis caſibus dumtaxat, & ſublata etiam pœna inhabilitatis audiendi confeſſiones eadem Sacra Congregatio vult, & mandat, dictum Decretum in ſua firmitate & priſtino robore permanere: Ac præterea declarat eos quidem ſacerdotes tam ſeculares, quam Regulares, qui aliquo ex priuilegijs, indultis, & facultatibus in ſupradicto Decreto expreſſis ſuffulti fuerint, poſſe iuxta eorum priuilegia, indulta, & facultates, vſu ante idem Decretum, receptas, & quæ ſub alijs reuocationibus non comprehenduntur, tantum, & non alias abſoluere à caſibus in præſenti declaratione non comprehenſis alijs verò ſacerdotibus huiuſmodi priuilegia non habentibus nihil de nouo
14 concedi † Sed ne locorum ordinarij, ad quos caſuum reſeruatio ſpectat, ea in re modum excedant, eadem Sacra Coogregatio illos rurſus magnopere admonendos cenſet, vt non paſſim, ſed cum id videbitur communi bono expedire, atrociorum tantum, & grauiorum criminum abſolutionem ſibi reſeruent, quorum reſeruatio ad Chriſtianam diſciplinam retinendam conferat in ædificationem, non autem in deſtructionem cædat, ne alioquin Sacramenti Pænitentiæ Miniſtrorum coarctata poteſtate, Sanctæ Matris Eccleſiæ piæ menti contrarius effectus ſubſequatur. Prohibet etiam, ne ſibi ſuperflue reſeruẽt caſus in Bulla die Cænæ Domini legi conſueta, & contentos, neque alios Sedi Apoſtolicæ ſpecialiter reſeruatos. Facultatem verò & licentiam abſoluendi à caſibns reſeruatis quam in ſcriptis tantũ concedi permittebatur, etiam ſola viua voce concedi poſſe declarat. Cæterum nequis ſacerdotum ſecularium, aut Regularium, ſub prætextu, & per primo dictum Decretum non fuerit ſufficienter eorum ſpecialibus priuilegijs derogatum, eidem Decreto ſic, vt præfertur declarato, contrauenire audeat, Sanctitas ſua Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis omnibus, in fauorem quorumcumque ordinum ſeu inſtitutorum Regularium aut Sacerdotum tam ſecularium, quam regularium e litis, nec non eorundem or-

dinum,ſeu inſtitutorum,ac etiam Eccleſ.& Monaſteriorũ,& aliorum ſecularium, ſeu Regularium locorum quorumcunq; etiam iuraměto,confirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia raboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs,quoq; indultis & literis Apoſtolicis,etiã Mari magno,ſeu bulla aurea,aut alias nũcupatis eiſdem ordinibus,ſeu inſtitutis, ac etiam Eccleſij s,& Monaſterijs,& ſecularib.ſeu Regularib.locis,aut perſonis ſub quibuſcunq; tenorib.& formis,ac cũ quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatorijs,aliſq; efficacioribus,& inſolitis clauſulis, nec non irritantibus, & alijs Decretis etiam Motu proprio,& ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine,aut alias quomodolibet etiam per viã cõmunicationis,ſeu extenſionis conceſſis,ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis,etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis,eorumque totis tenoribus,& formis,ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,& indiuidua,ac de verbo ad verbũ,non auté per clauſulas generales idem importantes,mentio,ſeu quęuis alia expreſſio habenda,aut alia exquiſita forma ſeruanda eſſet,tenores huiuſmodi,ac ſi de uerbo ad verbum,nihil penitus omiſſo,& forma in illis tradita obſeruata,inſerti forent,pręſentibus pro expreſſis habens,quo ad ea,quę pręſentibus aduerſantur,illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter,& expreſſe derogat,contrarijs quibuſcumque non obſtantibus. Romę die 26. Nouembris 1602.

Alex. Card. Floren. Epiſc. Praneſtinus.

Hier. Agucchius Secret.

SEquuntur literæ Sacrę Congregationis ad Dominum Cardinalem, & Archiepiſcopum Neap. Illuſtriſsime,& Reuerendiſsime Domine. Accipiet Illuſtriſsima Amplitudo veſtra vna cum hiſce literis exemplum Declarationis,quam Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium,negotijs & cõſultationibus Epiſcoporum,& Regularium prępoſita,de expreſſo Sanctiſſimi Domini noſtri mandato nuper edidit ſuper Decreto de prohibita abſolutione à caſibus reſeruatis die 9. Ianuarij 1601. promulgato,quod in ſuis Diœceſibus Oſtienſi & Neapolitana publicandum,ac ſtudioſe obſeruandum diligenter curabit. Cum autem locorum ordinarij magna ex parte indicem,ſeu notam ſingulorum caſuum a ſe reſeruatorum huc miſerint, compertum eſt in hoc genere varie quid a varijs admiſſum fuiſſe,quod aliqua emendatione indigeret,quoſdam nimirum quędam reſeruaſſe,quę iam Apoſtolica ſedes ſibi reſeruaret,alios alia,quę minime expediebat,nonnullos vero in ea re modum exceſsiſſe,vt nullum fere ſupereſſet peccatũ,quod non ſibi vendicaret indifferens illa ſeruandi ratio,quæ (vt neceſſe erat) res pleraſq; leuis momenti,& alioquin Conc. Trid. aliorumq; ſacrorum Canonum ſententię parum congruentes complectebatur: Verum quia nondũ ſatis hic explorata erat cuiuſque loci cõditio,ac neceſsitas,non potuit vnicuiq; reſeruationum huiuſmodi ſigillatim modus ac tẽperamẽtũ,quod res poſcebat,adhiberi. Nec ſanè debuit vna eademq; regula omnibus eccleſijs pręſcribi quandoquidẽ alia alibi magis conuenire certum eſt, & fieri vix poteſt, ut omnia omnibus in locis

æque

æque probentur,& proſint. Quæ cum ita ſint,viſum eſt eidem Sac. Congregationi præter illam declarationē priuatas quoq; literas ad ſingulos ordinarios mittere quibus moneant,vt ſimul ac eas acceperint omnes caſus ſibi iā olim reſeruatos,adhibitis aliquibus pietate & doctrina præſtantibus viris,de integro diſcutiant,diligenterq; examinent,& ad ipſius Decreti iam declarati normam accommodent,eorum multitudinem ſic reſecantes, vt ad quam pauciſſimos,eoſq; maxime neceſſarios redigātur ijdem caſus,vnde ſalutaris ille ſequatur effectus,cuius cauſa hæc reſeruandi attrociores quoſdam caſus Epiſcopis in ſua cuiq; diœceſi tributa eſt auctoritas.

Præcipue vero hęc monenda cenſet. Sac. Congregatio,vt videāt ipſi ordinarij ne illos caſus promiſcue reſeruent,quibus annexa eſt excommunicatio maior à iure impoſita,cuius abſolutio nemini reſeruata ſit,niſi forte propter frequentiam,ſcandalum,aut aliam neceſſariam cauſam aliqui huiuſmodi caſus nominatim reſeruandi viderentur,neq; caſus,in quibus abſolutio niſi cū reſtitutione,vel executione eorum,ad quæ pœnitentes tenentur,non confertur,neq; illos,qui etſi mortale peccatū inducat,circa res tamen parui momēti verſantur,& frequenter inter idiotas euenire ſolent,vti danni dati & ſimilium. In peccatis etiam carnalibus reſeruandis multa vtantur circumſpectione,propter periculum ſcandalorū,in ijs maxime perſonis,in quas ob acceſſum ad confeſſarios extraordinarios,vel frequentem reditum ad ordinarios ſuſpitionis aliquid cadere poteſt. Poſtremo eam potiſſimū ineant,ac ſequātur rationem,quæ conſideratis diligenter cuiuſq; Prouinciæ,ac populorum moribus,natura,ac propenſione magis in domino expedire videbitur. Poſt quam autem ab ijs peracta,deſcriptaq; fuerit hęc moderatio vnuſquiſq; eā primo quoq; tempore ad me perferendam curet, addita inſuper cauſa, quæ cuiuſq; caſus reſerutionem potiſſimum ſuaſerit. Hoc.n.S.D.noſtro deliberatum eſt,vt poſtmodum ſingulæ huiuſmodi reſeruationes diſtinctius examinētur,quo perfecte tandem,adiutrice Dei gratia,opportunum jis,in commodis remedium adhibeatur. Interim de ipſius Sāctitatis ſiue mandato ijdē ordinarij monentur, ut per totam ſuam Diœceſim, ac pręſertim in ijs locis qui à ciuitate & Cathedrali Sede longius remoti ſunt,Pœnitentiarios,alioſq; Sacerdotes conſtituant,ac delegent,quibus facultatem abſoluendi a caſibus ſibi reſeruatis,concedant,ita vt his quoque liceat eandem alijs Confeſſarijs ſi opus ſit,ètiam uiua vòce impartiri: Idq; maxime in ſolemnioribus,& pręcipuis anni feſtiuitatibus,vt peccatores,quibus obuia,& facilis fuerit huiuſmodi ſacerdotum copia ad peragendam confeſſionem,alliciantur,quia alioquin plerique vel ob idipſum omittere poſſent,ſi neceſſe haberent pœnitentię miniſtros,quibus indigent,longius quærere. In eam igitur curam quantū in ſe erit ſedulo incumbet Illuſtris. Amplitudo veſtra,vt hęc omnia ex Sāctitatis ſuę,& Sacræ Congregationis mente,debitę executioni mandentur, eo diligentia,eoq; zelo vbique adhibito,quem optimus quiſque Paſtor erga animarum ſibi creditarum ſalutem pręſeferre debet. Vt autē apud ſe,ſucceſſoreſq; ſuos,perpetuum extet monumentum,quid hic circa totam hanc reſeruandi rationem deliberatum ſit dabit operam,vt hæ literę vna cum ipſo

Digitized by Google

Decreto, ac Declaratione in publicis ſuarum Curiarum epiſcopalium actis integre deſcribant. Eas verum cum primũ acceperit dignabitur facere nos ea de re certiores, miſſura poſtea quantocius fieri poterit, expetitum nouæ reſeruationis iudicem ex pręſcripto huiuſce mandati confectum. Quæ omnia mandante ipſa Sac. Cógregatione ego Illuſt. Dominationi veſtrę ſcripſi Deum pręcatus, vt eandem quam diutiſſime incolumen tueatur. Romæ die 26. Nouemb. 1602. Dignabitur etiam amplitudo veſtra Illuſtr. operam dare, vt Prælatis inferioris ordinis exemptis, ſeu nullius Diœceſis, ſi qui ſint in ſua Prouincia, innoteſcat Decretum hiſce literis incluſum, tum etiam hęc reliqua, quæ ei ſcribuntur ſuper caſuum reſeruatione.

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Dominationis veſtræ.

humillimus ſeruus *Alex. Card. Florèn.*

Ex prædictis ſummarium diſtincte recolligendo habes quod Sanctiſſimus D.N. derogando omnibus priuilegijs ampliſſime; Prohibet quibuſcunque cõfeſſarijs ſecularibus & regularibus; Ne vigore ipſorum Priuilegiorum,

Abſoluant in caſibus contentis in Bulla die Cenæ clare uel dubie.
Violationis immunitatis eccleſiæ in terminis Conſt. Greg.
Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem.
Prouocantium, & pugnantium in duello in terminis Concilij, & Conſtitutionis Gregorij 13.
Inijcentium manus uiolentas in clericos iuxta cap. ſi quis ſuadente, ac iuris diſpoſitionem.
Simoniæ realis ſcienter contracta.
Confidentiæ beneficialis.

Et in omnibus caſibus quos locorum ordinarij ſibi hactenus reſeruarunt, aut reſeruabunt.
Etiam in caſu neceſſitatis & impedimenti.
Niſi in mortis articulo vel
Habeant licentiam nouam ſpecialem à Sede Apoſt. vel ab Ordinarijs in ſcriptis, vel in viua voce.
In alijs Caſibus Qui habent priuilegia poterunt iuxta d. priuilegia, & facultates abſoluere Dummodo ante decretum eſſe ne vſu recepta, vel non reuocata.
Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur
Pœna quoad Confitentes Nullitas abſolutionis.
Quoad Confeſſarios excommunicationis
priuationis officiorum dignitatum, Beneficiorum
Inhabilitatis ad ea in poſterum obtinenda

Et ipſo facto incurrunt abſq; vlla declaratione.

Et a nullo diſpenſari, habilitari, vel abſolui poſſunt, niſi à Sed. Apoſt. præterquam in mortis articulo.

Aderat etiam pœna inhabilitatis audiendi Confeſſiones, ſed hodie eſt ſublata.

Quòd

Quòd Ordinarij.

Non reſeruent caſus contentos in Bulla Cænæ Domini.

Non ſpecialiter reſeruatos Sedi Apoſt.

Non promiſcue eos, quibus annexa eſt excommunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini eſt reſeruata Niſi iudicauerint aliquos nominatim reſeruandos propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Non eos in quibus non datur abſolutio, niſi facta reſtitutione, vel executione.

Non eos in quib. licet adſit peccatum mortale tamen verſantur circa res parui momenti; & quæ frequenter euenire ſolent inter idiotas.) *vt damni dati, & ſimilium.*

Non in carnalibus ubi adeſt periculum ſcandalorum uel ubi cadere poteſt aliquid ſuſpitionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.

Non paſſim, modum excedendo.

Reſeruent.

Paucos, reſecando multitudinem.

Quam pauciſſimos, eoſque maxime neceſſarios

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum

Quos iudicauerint neceſſario reſeruandos, ad retinendam diſciplinam in ædificationem, non in deſtructionem Ad animarum ſalutem.

Vt non ſequatur effectus contrarius piæ menti Sanctæ matris Eccleſiæ.

Quos expedire iudicauerint conſiderata diligenter cuiuſque prouinciæ, & populorum moribus, Natura, propenſione, pro cuiuſque Diœceſis ſtatu, & qualitate.

Aliquos nominatim in quibus de iure eſt impoſita excommunicatio propter frequentiam ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Poſtremo animaduertendum id quod paſſim aſſeritur, ſcilicet per obitum epiſcopi caſuum reſeruationem ceſſare, intelligi debere de caſibus, quos ipſe epiſcopus ſibi reſeruauerit, ſicuti communiter ſolent epiſcopi vti his verbis ſcilicet nobis reſeruamus, quia cum ſint lati ab homine ipſo ſublato & ipſi extinguntur; ſecus vero de caſibus a iure epiſcopo reſeruatis, de quibus per Syluestr. in verbo Caſus, ſub nu. 3, quia tunc per eius mortem non expirant, & erit facienda abſolutio à ſucceſſore, vel à Capitulo Sede Vacan. ſuccedente in eius iuriſdictione; & illud idem affirmandum, quoties caſuum reſeruatio eſſet facta ab epiſcopo viuente per modum ſtatuti, ſeu perpetuæ conſtitutionis, veluti decernendo, quod abſolutio ab eis fieri non poſſit, niſi a nobis vel epiſcopo qui pro tempore fuerit, vel reſeruando Curiæ ſeu ſedi epiſcopali, tunc enim non expirat niſi fuerit facta reuocatio à Succeſſore, *Caſus reſeruati quando expirãt.*

vel a capitulo Sede Vacante.ut infra dicetur, ad quæ faciunt tex. in cap.fi. de offic. lega.in cap.2.§.ſtatuto de conſtit.in 6.& dicta per Nauar. in man. cap.27.num.2 & ſub num.74.

CONCEPTIO BEATAE MARIAE.

Congruit tit. de reliq. & ue ne. San.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,quod vltra ea quæ habentur in conſtitutione Sixti 4.relata in extrauag.commu. dereliqui.& vene. Sancto.& in Sac.Conc.Trid.ſeſſ.6.in princip.§.vl.adeſt cōſtitutio Pij 5.fol.1100.in bullario Romæ publicata die 7.Decembris 1570.ne in popularibus concionib. diſputetur de conceptione Glorioſæ Dei genetricis MARIÆ qua & innouatur quæ per fel.rec.Sixtum Papam 4.& Sac.Concil.Trid. ſtatuta fuerunt incip. Super ſpecula & infra.

Motu proprio,non ad alicuiusnobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam,ſed ex certa noſtra ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,ſtatutum fel. rec. Sixti 4.prædeceſſoris noſtri ſuper ea re,quod a præfata Synodo innouatum eſt (illud præſentibus ac ſi de verbo ad uerbum eſſet inſertum,pro plene & ſufficienter expreſſo,& inſerto habentes Apoſtolica auctoritate tenore præſentium,confirmamus,& approbamus,atq; ut deinceps efficacius a cunctis obſeruetur perpetuo ſtatuimus, & ordinamus,ac per apoſtolica ſcripta mandamus,quatenus nemo cuiuſcunq; ordinis gradus conditionis,vel dignitatis exiſtat,in popularibus concionibus,vel ubicunq; promiſcua uirorum,& mulierum multitudo conuenire ſolet,de huius controuerſia alterutra parte diſputare rationibus,vel doctorum authoritate aſſerendo propriam ſententiam,& contrariam refellendo,aut impugnando,vel de hac ipſa quæſtione,cuiuſuis pietatis,aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumat. Qui contrafecerit ſuſpenſionis pænam a diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurrat,ſi modo fuerit in ſacris conſtitutus, & quocunq; præterea gradu ſiue dignitate vel adminiſtratione fungatur,illis omnibus ſit ipſo iure priuatus. & ad eadem uel ſimilia munera obtinenda perpetuæ inhabilitatis cēſuræ ipſo etiam facto ſit obnoxius,ſuper quibus niſi a Romano Pontifice pro tempore exiſtenti diſpenſari,ſiue abſolui nō poſſit. Et nihilominus aliis pœnis,ſi opus fuerit a proprio prælato pro delicti mēſura infligendis ſubijciatur,prout ſubijcimus. Cæterum quandiu per Apoſtolicam ſedem,altera pars diffinita non fuerit, oppoſitaq; ſententia condemnata,liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus,ſiue generalium aut prouincialium capitulorum,vel vbi alias interſunt qui rem capere poſſunt , nec ſcandali vlla ſubeſt occaſio de illa quæſtione diſſerere,& argumentis utramlibet partem , vel aſſerere, vel impugnare,dum tamen neutra,veluti erronea præiudicetur,ſeruenturq; illa omnia,quæ a dicto Sixto prædeceſſore noſtro ſtatuta ſunt ,quorum ſingula ut præfertur, etiam quantum ad alias pœnas duximus innouanda,& innouamus per præſentes.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones Concilij Prouincialis requirunt approbationem a Sede Apoſtolica antequam publicentur.*

2 *Quid ſit concilium Prouinciale,per quem conuocetur , ad quem finem, & quoties.*

3 *Quomodo & qui vocandi,& quam in eo uocem habeant.*

4 *Quo*

4 *Quo tempore, & loco, & de termino ad comparendum & recedendum.*
5 *Quando poteſtas ſtatuendi deuoluatur ad accedentes.*
6 *De excuſationibus non venientium, & quæ non admittantur.*
7 *Quomodo poſſint compell. & de pœna contumacium.*
8 *An poſſit peti charitatiuum ſubſidium pro acceſſu.*
9 *De ordine illud celebrandi, & ſedendi.*
10 *Quis in eo præſidens, & iudices ſint, quomodo pronunciandum.*
11 *De quibus cauſis poſſit Concilium Prouinciale cognoſcere, quam iuriſdictionem habeat, & ſuper quos.*
12 *Ad quem ab eo appelletur, & quid ſi allegetur ſuſpectum.*
13 *De eius poteſtate in ſtatuendo & quid in eo præcipuè agendum*
14 *Quanto tempore Concilium Prouinciale durabit, & de illius publicatione.*
15 *Quinam habeant poteſtatem abſoluendi a cenſuris per illud latis*
16 *Eccleſiæ Archiepiſcopales, & Epiſcopales Regni Neapol. quæ ſint, & celebrent Concilium Prouinciale, & vbi de eis fiat mentio in corpore iuris*

CONCILIVM PROVINCIALE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod hodie per conſtitutionem
1 Sixti V.† Concilia Prouincialia poſtquam fuerint celebrata eorum ſtatuta tranſmittuntur ad Sanctiſſ. D.N. Papam, & per Sacram Congregationem Dominorum Cardinalium deputatam pro interpretatione, & exequutione Conc. Trid. recognita, & approbata deinde publicantur, vt patet ex conſtitutione eiuſdem Sixti Romæ publicata die 23. Martij 1584. incip. Immenſa. *Congruit lit. de cõſtitu.* Et quoniam de Concilio Prouinciali ego Stephanus Quaranta tractatum edidi Neap. impreſſum de anno 1589. qui cum non facile reperiatur hic inſerendum eſſe cenſui recognoſcendo & addendo.

Inter cæteras ſollicitudines quæ Metropolitano incumbunt ea non minima reputatur conuocare, ſcilicet Concilium Prouinciale de quo breuiter, utiliter, & ordinate ſcripturus nonnullas ponam quæſtiones ex ſacris canonib. varijſq; doctoribus ac locis non ſine maximo ſtudio, labore, atque vigilijs elaboratas, & collectas ad inchoationem dicti Concilij illiuſq; progreſſum atq; tractatum & ad præſtantiam Archiepiſcopi in eo pertinentes. Diuino igitur
2 inuocato auxilio dicimus † hanc Concilij Prouincialis conuocationem ad Metropolitanum ſpectare c. ſi epiſcopus c. ſi quis epiſcoporum c. quoniam c. propter 18. diſt. c. ſicut olim de accuſat. ca. 1. de pœnis in 6. ipſe namque eſt caput huius congregationis & propterea ad ipſum ſpectat huiuſmodi conuocatio Card. Alex ſiue Præpoſi. in d. c. ſi quis epiſcoporum, & Concilium Prouinciale dicitur quia repræſentat eccleſiam Prouinciæ Abb. in cap. graue in fi. de præben. & in d. c. ſicut, vbi etiam de triplici cõciliorum differentia poſt gloſ. in ſum. 17. diſt. quorum etiam diffinitiones ponit Io. Paul. Lancel. lib. 1. inſtitu. iur. cano. in titu. de eccleſ. conſtit. declarat in ſua gloſſ. vel appellatur quia regulariter fit & congregatur in prouincia authoritate Archiepiſcopi Metropolitani, qui omnibus epiſcopis prælatis, & clericis prouinciæ preeſſe dicitur Bero. in ca. 1. de iudi. & ſine authoritate Metropolitani non licet inferioribus illud congregare Card. Alex. notat in d. c. propter el 1. Sede ta-

men

men Metropolitana vacante epiſcopi prouinciæ ſe congregare poſſunt ad illud celebrandum Archid. & Gemin. in c.placuit nu.2.& in d.c.propter,vbi Io.de tur.crema. Card.S.Sixti nu.8.ac Card. Alex.in c.de concilijs in 3.notab.& in d.c.placuit 18.diſt. Petrus de monte epiſcopus Brixien.in tract.monarchiæ conciliorum c.2.nu.9. Vgonius epiſcopus Phamaguſtanus in tract. quem inſcripſit de Concilijs Synodia Vgonia in præludijs q.5.& in 3. part. fol.134.Henri. Botteus de ſynodo epiſc.par.1.nu.43.ad quem tamen finé, quoties,& quid ſit tractandum in eo,habetur in d.c.propter c.quoniam 18. diſt.& c.ſicut,de accuſat.iuſta etiam cauſa illud conuocandi eſt cum aliqua magna oritur dubitatio,quæ alias comode non poſſet diffiniri. Card.Alex.in c.multis in 4.notab. 17.diſ.etiam poteſt conuocari pro corrigendo epiſcopo, prout in c.1.34.diſt.& quando immineret neceſſitas,poteſt cógregari ante tempus ſtatutum idem Card.in d.c.de concilijs Bott.in d.par.1.num.54.ſed Archiepiſcopo non licet ante receptionem pallij illud conuocare c.quod ſicut §.præterea,de elec.& ex his patet reſponſio ſaltem remiſſiue ad primam quæſtionem,quæ erat præmittenda videlicet, quid illud ſit,per quem conuocetur,ad quem finem & quoties,& de concilijs Prouincialibus,vide quod nouiſſime fuit decretum per Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor.c.2.

ADDITIO. Verba Conc. Trid.ſunt iſta videlicet.) Prouincialia Concilia ſicubi omiſſa ſunt, pro moderandis moribus,corrigendis exceſſibus,controuerſijs componẽdis,alijſq; ex ſacris canonibus permiſſis renouentur. Quare metropolitani per ſeipſos,ſeu illis legitime impeditis, Coepiſcopus antiquior intra annum ad minus à fine præſentis Concilij,& deinde quolibet ſaltem triennio poſt octauam Paſcha Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti ſeu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat ſynodum in prouincia ſua cogere; quo epiſcopi omnes & alij qui de iure,vel conſuetudine intereſſe debent, exceptis ijs quibus cum imminenti periculo transferandum eſſet, conuenire omnino teneantur. Nec epiſcopi comprouinciales prætextu cuiuslibet conſuetudinis ad Metropolitanam Eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur. Itidem epiſcopi,qui nulli Archiepiſcopo ſubiiciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum ſemel eligãt in cuius ſynodo Prouinciali cum alijs intereſſe debeant,& quæ ibi ordinata fuerint, obſeruent, ac obſeruari faciant.in reliquis omnibus eorum exemptio,& priuilegia ſalua atque integra maneant. Synodi quoque diœceſanæ quotannis celebrentur ad quas exempti etiam omnes, qui alias, ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur accedere teneantur; ratione tamen parochialium,aut aliarum ſecularium eccleſiarum etiam annexarum debeant ij qui illarum curam gerunt, quicunq; illi ſint ſynodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani quam epiſcopi & alij ſupraſcripti negligentes fuerit,pœnas ſacris canonib.ſancitas,incurrant. hactenus verba Conc.Trid.

Eſt autem Cocilium Prouinciale conuentus epiſcoporum coactus ab habente poteſtatem congregandi vocatis vocandis de iure, vel conſuetudine. Nauar.conſ.4.nu.3.de verb.ſignif.in antiq.vbi etiam inquit poſſe Conciliũ Prouinciale congregari ad aliquas particulares cauſas in congregatione ipſius expreſſas ex mente Innoc. in c.graue num.7. de præb. itidem ex verbis Conc.Triden. ſupra relatis colligitur hodie ceſſare poteſtatem Capituli Metropolitani Sede vacante illud celebrandi, ac ſuffraganeos conuocandi licet

ante

Digitized by Google

ante ipſum Concilium Trid.id poterat vt per Pauin.in tract.de offic. & poteſt.cap.Sede vac.par.1.q.7.ſub nu.3.& Bott.de ſino.par.1.nu.43.

An autem electio ſemel facta Metropolitani ab epiſcopo exempto,vt ad eius ſynodum Prouincialem conueniat,poſſit poſtea mutari. Reſp.quod nō ſed ſemper in futurum ad illam accedere tenetur,eiuſq; electio ligat ſucceſſores,& ita declarauit Sacra Congregatio.

3 Secundo quæro † quomodo & qui vocandi. Reſp. Metropolitanum conuocare concilium ad ſtatutam diem per literas,& ſufficere vnicam citationē c.ſi epiſcopus,& ibi gloſ.17.diſt.Gemin.& Franc.in cap.1.de pænis in 6.& epiſcopi prouinciæ vocandi ſunt,& ire tenētur,vt in præall.iuribus habetur, ex quo tex.in d.cap.ſi epiſcopus,notat Card.Alex.quod ſuffraganei non tenentur venire ad Concilium Prouinciale,niſi a Metropolitano ſint vocati, in tantū quod ſi ſuffraganeus uideret omnes alios epiſcopos cōſuffraganeos ire ad concilium,ſi ipſe non eſſet vocatus,non tenetur ire, niſi in præcedenti cōcilio fuiſſet deliberatum de futuro celebrando cum aſſignatione loci & temporis,tunc qui fuiſſent præſentes non forent neceſſario vlterius vocādi, vel niſi eſſent vocati per edictum generaliter Card. Iacobatius in tracta. de concilio lib.2.art.4.q.5.fol.102.& ratio eſt,quia in ijs in quibus eſt neceſſaria denunciatio,prout hic non ſufficit ſcientia,vbi vero ſola ſciētia eſt de ſubſtantia,non requiritur de neceſſitate denūciatio,& ita procedit reg.cum qui de reg.iur.in 6.quæ potuiſſet obſtare,vt ibi per Io.And.& Fran. formulam indictionis futuri Concilij Prouincialis,vide in fine Concil.Prouin.Mediolan.4.& 5.& in cerem.epiſc.lib.1.cap.fin.

Tertio quæro quid de Abbatibus. Reſp.quod Abbates etiā interſunt Concilio Prouinciali c.ex ore,de priuileg.capit.vt apoſtolicæ,eod.titu.in 6.& an accedere teneantur,vide Gemin.& Card.S.Sixti,& Alex.in ca. epiſcopus, 18.diſt.Doct.in d.tract.par.2.ſub nu.4.

ADDITIO. Quando tamen habent populum,& membra non exempta, a quibus appellatur ad Archiepiſcopum clarum eſt quod tenētur accedere,vt in iuribus præalleg.& Abbates habentes populum,& territorium proprium, iuriſdictionemque epiſcopalem exercentes intra ambitum ipſius Prouinciæ ad Concilium Prouinciale vocari debent, quemadmodum vocantur epiſcopi Comprouinciales, & poſſunt dici ſuffraganei,nam cum habeant iura epiſcopalia,ac proprium territorium,& celebrēt de per ſe ſynodum diœceſanam,dicuntur ordinarij locorum,& appellatione ordinarij comprehenduntur gloſ notab iuncto tex.in c.ordinarij,de off ordin.li.6. quorum Abbatum multi ſunt in Regno Neap.qui obtinēt plurima caſtra de quibus per Frecc.in tracta de ſubfeud ſub rubr.de origine baronum c.3.nu.28.& iſti funguntur vice triū perſonarū ſ.Abbatis in monaſterio erga monacos,Prælati ſeu Antiſtitis erga populum,& domini iuriſdictionis tēporalis ciuilis,ſeu mixtæ ſi habent) erga laicos,qui etiam omnib. prælatis inferioribus præferūtur arg.tex.in c.1.de ætat. & qual plene per Lancellot. Conrad. alios cumulantem in templo omnium indic. lib.2 c.7.nu.18.quibus competere poſſunt nō ſolum ea,quæ ſunt dignitatis & iuriſdictionis epiſcopalis,verum etiam ea,quæ ſunt ordinis epiſcopalis de quibus in c.quamuis Chorepiſcopis 68.diſt.in c.quanto de conſuetud.in c.aqua,de conſecr.eccleſ. vel altar.& in c.accedentibus,vbi Panor.de exceſſ.prælat.præter tria videlicet,conferre or-

Digitized by Google

re ordines ſacros, conſecrare baſilicas & altaria, & cõficere chriſma prout patet ex priuilegijs quibuſdam Abbatibus a Sede Apoſtolica conceſſis. Inſuper iſti in Concilio ſedent poſt epiſcopos vt per Petr. de monte in trac. monarch. concil. quaeſt. 5. nu. 4. et per Campeg. in tract. de auctor. Sac Conc. c. 7. & tanquam locorum ordinarij in Cõ. Prouinciali habent vocem deciſiuã, vt per Alph. Aluarez in ſpeculo iuris Pontificij & Caſarei c. 5 1. §. 2. fol. 208. & tunc de eis in decretis debet fieri mentio, vt obſeruatum fuit in ſynodo Prouinciali Sipontina celebrata de menſe Ianuarij 1567. Manfredoniae, attento proemio tenoris ſequẽtis videlicet. Nos Ptolemus Gallius S. R. E. tit. S. Pancratij presbyter Cardinalis Comenſis ac Dei, & Apoſtolicae Sedis gratia Archiepiſcopus Sipontinus de conſilio, & aſſenſu Reuerendiſſimorum DD. Epiſcoporum, Abbatum, & aliorum noſtrae Prouinciae Ordinariorũ in Prouinciali Synodo Sipõtina haec ſtatuimus & ſancimus & infra Ampliatur vt accedere teneãtur etiã ſi in capite eſſent exempti not at Gemin. in d. c. vt Apoſtolicae nu 4. Secundo ampliatur in commendatarijs perpetuis conſtitutis in ſacris ordinibus habentibus propriu territorium curam animarum, ac epiſcopalem iuriſdictionem ex adductis per Nauar. in conſil. 3. nu. 2. de fil. presb. & conſ. 5. de ſponſal. in antiq. limita ut non omnes Abbates, ſeu commendatarij habeant uocem deciſiuam in Concilio Prouinciali, ſed illi tantum, qui habent iuriſdictionem epiſcopalem, & alia vt ſupra, licet habeant inſignia epiſcopalia ſcilicet, vſum mitrae & baculi, ac aliorum Pontificalium ex priuilegio Apoſtolico cum habere vocem deciſiuam ſi etiam iuriſdictionis, Campeg. in d. tracta. ca. 7. & 15. Si tamen concilio prouinciali non placuerit conſulenda erit Sacra congregatio.

An autem Abbates praedictis qualitatibus muniti habentes populum intra fines Prouinciae exiſtentem, a quorum ſententiis immediate ad Sedem Apoſtolicam appellatur; & non ad Archiepiſcopum teneantur ad concillium Prouinciale accedere, & videtur dicẽdum quod ſic ſi quidem epiſcopi exempti a quorum ſententiis ad S. Pontificem appellatur tenentur eligere aliquem uicinum Metropolitanum vigore decreti Conc. Trid ſupra relati, ergo eo magis Abbates reſpectu populi exempti, tutius enim erit conſulere Sanctam Sedẽ Apoſtolicam an ſcilicet mens Con. Trid. fuerit dictos Abbates comprehendere.

Quarto quaero quid de capitulis eccleſiarum, Reſp. quod capitula cathedralium vocari debent, & admitti ad tractatum Concilij, non autem ad decidendum, & poſſunt comparere per procuratores cap. fin. de his quae fiunt à praelat. ſine conſ. cap. vbi Abb. nu. 4. dicit procedere etiam in negotijs non tangentibus capitula, & Card. Zab. in d. c. graue q. 5. de praeb. tenet ſemper vocandos eſſe ad concilium Prouinciale canonicos cathedralium pro tutiori Bott. in d. tracta. par. 2. nu. 42. habetq; capitulum vocem conſultiuam, formulam litterarum quibus capitula canonicorum cathedralium ad illud inuitantur. vide in fine voluminis actorum eccleſiae Mediolañ. f. 359.

ADDITIO. Si tempore celebrationis Concilii Prouincialis vacaret ſedes capitulum cathedralis, ſeu Metropolitanae ſuccedens in iuriſdictione eſt ordinarius iudex, & debet de neceſſitate vocari, & poteſt comparere per Vicarium generalem cum ſpeciali mandato dandi vocem deciſiuam, cum ſit iuriſdictionis quae trã ſit in capitulum Sede Vacante, ut ſatis abundè fuit demonſtratum ſupra, & in uerbo capitulum Sede uacante ſit tamen concilio prouinciali non placuerit conſulenda erit Sacra congregatio. Notandum etiam eſt quod Sacra congregatio cenſuit capitula

Digitized by Google

Capitula Collegiatarum quaſi epiſcopalem iuriſdictionem habentia ad Synodum Prouincialem eſſe vocanda.

Quinto quæro quid de alijs, Reſp. quod ad Concilium prouinciale nedũ debent venire epiſcopi, verum etiam alij inferiores, qui ſe læſos eſſe exiſtimant, ſed epiſcopi veniunt vt diffinitores, iſti autem pro iuſtitia conſequenda d.c. propter vbi Card. Alex. in 1. notab. 18. diſt.

Sexto quæro qui debeant omnino vocari, Reſp. quod de neceſſitate ad illud vocandi ſunt epiſcopi, & non alij Innoc. Hoſt. & Zab. in d. ca. graue de prę̄b. Abb. in diſputat. 1. numer. 29. & ſequuntur communiter doctores, ut refert Card. Alex. in d. c. propter el primo.

ADDITIO. Intellige hoc non procedere quando in prouincia vltra epiſcopos adeſſent alij ordinarij locorum habentes epiſcopalem iuriſdictionem vt dixi ſupra in addit. ad tertiam. & 4. quæſtio. Item vbi fuiſſet prouiſum de epiſcopo qui nondum eſſet conſecratus licet non dicatur epiſcopus ante conſecrationem gloſſ. in clem. dignum de celebr. miſſ. & per plura citata a Felin. in cap. eam te de reſcript. Nauar. in man confeſſ. cap. 27. ſub num. 67. ſi tamen eſt electus & confirmatus, & poſſeſſionem adeptus poterit intereſse concilio & votare arg. tex. in capit. tranſmiſſam vbi glo. de elect. & per ea quæ dicit Abb. in c. accedentibus de exceſſ. prælat. Campegi. de Concil. cap. 15. eique & ſynodum conſecrato licebit ſuam ſynodum conuocare Bott. de Synod. par. 1. & ideo erit de neceſſitate vocandus.

Septimo quæro. Quid ſi epiſcopus vocatus moritur, Reſp. quod ſi citato epiſcopo, & eo mortuo fuerit prouiſum de alio ante inchoatum Concilium ex illa citatione non arctaretur ſucceſſor Card. Iacob. in d. tractat. de conc. lib. 1. art. 4. q. 6.

Octauo quæro quid ſi epiſcopus non reperitur in diœceſi, Reſpon. quod epiſcopi, qui non ſunt in ſuis diœceſibus, ſed extra eas neceſſario non ſunt perſonaliter citandi ad Concilium Prouinciale Card. Alex. in cap. peruenit in 4. notab. 18. diſt. verum in Prouinciali Concilio Sanctę Seuerinæ obſeruauimus literas Metropolitani directas epiſcopo abſenti conſignari facere eius capitulo vt tranſmittat, & proponere edictum ad valuas cathedralis, vbi tenetur reſidere, & domicilium reſidentiæ ſemper eſt principale Felin. in c. poſtulaſti, nu. 1. de for. compet.

Nono quæro † de tempore & loco, Reſp. non debere concilium Prouinciale celebrari temporibus quibus abſtinentiæ, ſeu contemplationi eſt vacãdum, vt in quadrageſima, & in diebus quibus inſiſtendum eſt celebrationi ſolemnitatum præcipuarum cap. habeatur, vbi Card. Alex. in fin. 18. diſt. Doct. de ſynodo. par. 1. num. 56. & in congregationibus conciliorum debet haberi ratio, vt hij, qui vocati ſunt, non fatigentur propter diſcrimina itinerum, debent ergo fieri huiuſmodi congregationes & conuentus in loco non multum remoto, imò proportionato reſpectu eorum, qui debent venire, etiã debet haberi ratio temporis, vt non in hyeme maxima fiant cum in iſtis temporibus periculoſa ſit itineratio Card. Alex. in cap. quoniam 18. diſt. Boct. in d. par. 1. nu. 56.

Decimo

Digitized by Google

Decimo quæro de termino ad veniendum, Reſp. quod vocati ad Concilium debét venire infra terminum, vel ſaltem ad terminum eis aſſignatum c. placuit, & c. ſi epiſcopus 18. diſt. ſed quandiu concilium non erit abſolutum, poterit epiſcopus morá purgare, & non punietur pæna canonica doct. in d. c. ſi epiſcopus Card. Iacob. in d. tract. lib. 2. art. 5. fol. 110.

Vndecimo quæro quid ſi venit & diſceſſit illicentiatus, Reſp. quod epiſcopus qui venit ad concilium, & diſceſſit illicentiatus antequam ſynodus abſoluatur, debet excommunicari, & excommunicatus a ſynodo non poteſt abſolui per ſingulos prælatos ſynodi, ſed ab ipſa ſynodo tantum cap. ſi quis 18. diſt. vbi Card. Alex. notat paria eſſe non venire & ante abſolutum conciliũ recedere facit tex. in c. certum 11. q. 3. & c. 1. de iudic. in tantum quod ſi vocatus ad cõcilium expectaſſet per plures dies alios abſentes, & poſtea etiam in die prorogata illicentiatus receſſeret, puniretur tanquam contumax non expectato fine Concilij Card. Iacoba. in d. art. 5. fol. 112. & 113. Syno. Vgo. in 4. par. fol. 144. & contumax dicitur ille qui illicentiatus recedit Dec. in c. 1. de iudic. nu. 43. in 1. lectu.

5 Duodecimo quæro quid ſi non omnes venirent. Reſp. † quod ſi Archiepiſcopus vocat ſubditos ad Concilium, & ipſi non veniunt in termino eis aſſignato, conuincuntur de negligentia & poteſtas deuoluitur ad accedentes etiam numero pauciores Card. Iacoba. in d. tract. lib. 6. art. 7. fol. 275.

ADDITIO. Ex quo enim vocati venire noluerunt, alienos ſe feciſſe uidetur. c. cum nobis, ubi Panor. num. 3. de elect. & ſic abſurdum eſt eos in numero computare iux gloſ. in clem. quod circa eod. tit. unde faciunt quod contumax reſideat in præſentibus, & in terminis noſtris aſſerit Petr. de monte in præalleg tract. de concilio quæſt. 6.

6 Decimotertio quæro de excuſationibus non venientium. Reſpon. quod eps qui nõ poteſt intereſſe concilio, debet ſe excuſare per literas ſubſcriptas per eum, & excuſationis ſuæ rationem exprimere apud Metropolitanũ, & non eſt neceſſe apud totum Concilium illam allegare Card. Alex. in d. cap. placuit 18. diſt. quem ſequitur Card. Iacob. in d. tract. libr. 2. artic. 4. quæſt. 7. fol. 103. qualiter autem probabitur impedimentum, vide gloſ. in d. capit. placuit.

Decimoquarto quæro, quæ nam excuſatio requiratur. Reſp. non quamlibet neceſſitatem excuſare epiſcopum, vt non teneatur venire ad Cõcilium, ſed requiri grauem neceſſitatem, & tunc tenetur mittere nuncium ad recipienda ſtatuta edita in Cõcilio Prouinciali c. epiſcopus, cum ſeq. & ibi Cardin. Alex. ac etiam in c. peruenit 18. diſt. vbi gloſ. in verbo, neceſſitatibus, ponit multa quæ excuſant ne vocatus teneatur venire ad Concilium, & Campeg de conc. c. 11. & formula literarum quibus epiſcopi a Concilio Prouinciali abſentis excuſatio accipitur, reperitur impreſſa in fine voluminis actorum Eccleſiæ Mediolañ. fol. 359. de quibus excuſationum cauſis latè Bott. de ſyno. par. 2. ſub nu. 56.

Decimo-

Decimoquinto quæro, quid ſi epiſcopus ſubeſt duobus Metropolitanis prout dicit glo.in ca.1.in ver.vniendo,in fin.ne Sed.vac.& eodem tempore vocetur ab ambobus ad Concilium.Reſp.quod accedendo ad vnum poteſt mittere procuratorem ad aliud.

ADDITIO. Similis gloſſ.eſt in c.& temporis uerſ. unire 16.q.1.& argu text. in c.1.de relig dom.& uide Caccialup. in tracta.de union.articu 8.nu.11.& in Regno Neapo. extant aliqui epiſcopi qui ſubſunt duobus Metropolitanis ratione duorum epiſcopatuum unitorum,& inter alios eſt epiſcopus Campanienſis, & Satrianenſis uniti qui reſpectu primi ſubeſt Archiepiſcopo Salernitano,& reſpectu ſecundi recognoſcit in Metropolitanum Archiepiſcopum Cõpſanum. Et facit in ſimili quod dicit gloſ.fin.in c.ex ore de priuileg. Imol.in c.quod ſuper his de maior.& obed Boct. in d.tract.par.2 ſub nu.42.& Fran.Aret.in conſ.

Decimoſexto quæro,Quid de vocato ad concilium a Metrapolitano,ſi eo dem tempore vocetur à Rege ad quem potius accedere debeat vide gloſ. in c.ſi epiſcopus 18.diſt.& in c.cum parati,de appellat.vbi Inno.& Abb. Car. Iacob.in d.tract.lib.1.art.5.fol.117.Lancell.Conrad.in rempl.omn.iud. li. 1.cap.2.§.3.nu.9.& Bertach.in tract.de epiſc.lib.4.par.1.q.14.& Dec. in conſ.72.Campeg.de conc.c.11.

7 Decimoſeptimo quæro,† An poſſint epiſcopi compelli vt veniant ceſſante impedimento,& quomodo. Reſp. quod ſicut poſſunt compelli ſubditi venire ad ſynodum epiſcopalem,ſic & compelli poſſunt epiſcopi, vt veniãt ad Concilium Prouinciale,Abb.in capit.quod ſuper his,de maior. & obed. in 3.not.

Decimo octauo quero de pæna contumacium.Reſp.quod epiſcopus qui impedimento canonico ceſſante non venit ad concilium,debet priuari communione aliorum epiſcoporum vſque ad futurum concilium,ſi fuerit contumax ca.ſi quis epiſcoporum,& ibi Card.Alex.in 1.not.18.diſti. faciunt eriã c.non oportet c.peruenit,in fi.c.ſi quis autem c.placuit,& cap.ſi quis epiſcopus diſt.eadem; vnde non erit talis epiſcopus prohibitus celebrare diuina officia,& recipere Sacramenta eccleſiaſtica,& communicare cum cęteris epiſcopis & alijs,ſed tantum erit ſuſpenſus à communibus negotijs cũ alijs epiſcopis,nec poterit intereſſe ſcrutinio epiſcoporum,nec conſecrationi eorum, & alijs communiter pertractandis cum Metropolitano & epiſcopis gloſ. in d.cap.placuit,& card.Alex.in fine Card.Iacob.in d.art.5.in princ.fol.111, ſubdens quo etiam poterit excommunicari excludendo a communione fidelium & erit in electione Archiepiſcopi,quod ſane debet intelligi vt ſi primo vocatus non venit, procedat prædicta pæna,ſi iterum & tertio monitus non venit,poterit excommunicari,nec punitur bis ex eodem delicto:ex multiplicato enim delicto contumaciæ augetur pæna, ideo & ſi vnica citatione monitus non venit,poterit priuari communione aliorum epiſcoporum , & iſta non eſt excommunicatio,vnde ad hanc pænam inferendam ſufficit vnica monitio d. c.ſi epiſcopus,ſi tamen poſtea tertio monitus adhuc perſiſtit in ſua contumacia,tunc poterit excõmunicari,& pro hac diuerſitate facit,quia

priuatio

priuatio à communione de qua in dd. iuribus non eſt cenſura eccleſiaſtica, ſed pœna canonica, & ideo trina monitio in ea non requiritur, ſecus in excómunicatione quæ eſt eccleſiaſtica cenſura c. quærenti, de verb. ſignif. & nó poteſt niſi trina monitione præmiſſa proferri cap. ſacro, de ſent. excom. c. 1. eod. tit. in 6. ad prædicta facit in ſimili quod nota Io. And. in cap. 1. de exceſ. prælat. vbi dicit ad inferendam pęnam ſuſpenſionis non requiri monitioné, quando profertur vt pœna: quando autem profertur vt cenſura, trina monitio debet præcedere, ita reſidet Card. Alex. in d. c. ſi quis epiſcoporum, cuius dictis addo etiam vt ſi vocatus ad Concilium negligat venire, & non mittat nec ſe excuſet, non ſtatim puniendus eſt tanquam contumax, ſed prius debet admoneri, & requiri & tádem citari ad videndum ſe declarari c propter el 1. 18. diſt. & ibi gloſ. Card. Iacoba. in d. tract. lib. 1. art. 5. in princ. fol. 114. Campeg. de conc. c. 13. facit id quod dicit Innoc. in c. cum olim in fi. de teſt. quod contumax in proceſſu iudicij citatur ad ſententiam, item in procedendo contra epiſcopos conſulerem ſeruandam eſſe conſtitutionem Alex. 3. relatam in c. 2. de off. deleg. in 6.

8 Decimonono quæro † an epiſcopus pro dicto acceſſu poſſit petere ſubſidium. Reſp. quod epiſcopus volens ire ad Concilium Prouinciale poteſt petere ab eccleſijs ſubiectis, vt conferant expenſas Bellencinus Rotę auditor in tract. de charitat. ſubſid. q. 21. Card. Iacob. in d. art. 5. fol. 111. quod intellige quando epiſcopus eſſet pauper, qui non haberet ad faciendum expenſas vt per eundem Card. Iacob. in d. art. 5. fol. 101. col. 1. Rebuff. in trac. concordat in rub. de public. concubinarij s, §. quia vero, quod charitatiuũ ſubſidiũ, non exigendum eſt à pauperibus, & ille dicitur pauper clericus qui ex reditibus non percipit vltra decentem victum ſuum. Bellenci. in d. tracta. q. 30. & quando prælatus poſſit imponere charitatiuum ſubſidium vltra Bellenc. in d tract. vide Afflict. in conſtit. Regni quamplurimum nu. 2. Boer. deci. 133. cum tribus ſeq. & Petr. duen. reg. 89. in verbo charitatiuum ſubſidiũ, & reg. 253. in verbo epiſcopus, & quæ dicatur congrua clerici ſuſtentatio, vide Menoch. de arb. iud. cent. 6. caſu 520. num. 10.

Vigeſimo quæro quid de Archiepiſcopo. Reſp. quod Archiepiſcopus, nó debet petere aliquid à prælatis venientibus ad Concilium alias teneretur in quadruplum c. quoniam 18. diſt. qui tex. loquitur quando Archiepiſcopus expetierit, ſi tamen ipſo non petente aliquis de ſuffraganeis epiſcopis aliquid daret de ibi contentis non incurret in pœnam quadrupli Archiepiſcopus, cú hanc pœnalem non debeamus extendere ad caſum non expreſſum, peccaret tamen cum abſtinere debeat à muneribus ſecundum Card. Alex. in d. c. quoniam. vbi tenet quod ex ſola petitione incurrit in dictam pœnam de rigore iuris, ſed de æquitate non ſi non obtineat, & tunc authoritate maioris poteſt compelli ad ſoluendum de proprijs bonis, & non eccleſiæ, & ſolutio debet fieri epiſcopo quando agitur de reſtitutione rei petitæ, pœna autem applicabitur eccleſiæ cui facta eſt iniuria, munuſcula autem ſeu xenia non debet illa quærere nec ea ſponte oblata reſpuere capitu. de euolgijs 18. diſtinct. & ibi Card. Alex.

9 Vigeſimo

9 Vigeſimo primo quęro † de ordine ad concilium Prouinciale celebrandum, Vide Pontificale Romanum ſub titulo de ordine ad concilium Prouinciale celebrandum, & nouiſſime ceremo.epiſc.lib.1.cap.22.

Vigeſimo ſecundo quęro de ordine in ſedendo. Reſp.quod epiſcopi, ſecundum ordinationis ſuæ tempus, ſiue ad conſedendum, ſiue ad ſubſcribendum loca tenere debent cap.fin.17.diſt.conſeruato Metropolitani primatu c.placuit.18.diſt.dicit tamen glo.in cap.per tuas, de maior.& obed. eſſe ibi argumentum pro exemptis epiſcopis, ut in ſynodo ſedeant in meliori loco, ſed an pręferantur non exemptis, primò promotis, vide Abb.ibidem ſi vero epiſcopus teneret locum Metropolitani; licet ſit poſterius ordinatus præponitur alijs gloſ.in d.c.fin.de Abbatibus, an debeant procedere canonicos tractat.Felin.in c.paſtoralis,num.9.de off.deleg.Card.Iacob.in d.lib.1. art.8. fol.72.ſynod.Vgo.fol.88.vbi poſt Gemin.& Card.Alex.in d.capit.fin. 17. diſt.tenet, quod clerici ſeculares regularibus, regulariter ſemper pręferendi ſunt.quomodo autem ſe habere debeant in concilio reſidentes, vide ca.in loco benedictionis 5.q.4.

ADDITIO. In ſeſſione vero, & ordine proferendi vota inter epiſcopos, dignitates, Canonicos, Abbates, commendatarios procutatores, & cæteros attenditur hodie nouiſſima diſpoſitio quæ habetur in d.ceremo.epiſc.lib.1.cap fi.& eod.lib. ca.3.habetur epiſcopos in congregationibus concilij prouincialis coram Archiepiſcopo vti poſſe Rochetto diſcooperto cum mozeta.

Quidam Archiepiſcopo ſiue titulari, ſiue alias prouiſo ac tranſlato ad eccleſiam ſuffraganeam an in Synodo Prouinciali ſedere debeat immediate poſt Metropolitanum ratione Archiepiſcopalis dignitatis qua functus eſt, & ſic precedere debeat alios epiſcopos antiquiores. Reſp.quod ſic arg tex.in l.1.ff.de albo ſcrib.& rubr. C. vt dignitat.ordo ſeruetur lib.12. & hoc in memoriam priſtinæ dignitatis, & honoris quem geſſit, ratione cuius retinet iura reuerentialia, ad quod faciunt ea quæ cumulat Felin. in capit. quæ in eccleſiarum, numer.81.de conſtit.eſt & alias ratio quia Archiepiſcopus tranſlatus ad eccleſiam ſuffraganeam ceſſit loco & non dignitati.arg.tex.in cap.1.de ordin.ab epiſc.qui renun.epiſcopat. & in cap.poſt tranſlationem, de renunt.

10 Vigeſimo tertio quæro † quis in eo eſt præſidens. Reſp.quod Archiepiſcopus in concilio Prouinciali eſt pręſidens d.cap. placuit. gloſſ.in cap. Paſtoralis, in verbo, exceptis.de off. ord. & eſt caput concilij Abb.in c.graue, nu. 8.& Imol.num.10.de præben.Card.Alex.in capi.ſi quis epiſcoporum 18. diſt. qui omnibus epiſcopis, prælatis, & clericis prouinciæ præeſſe dicitur Bero. in cap.1. de iud. & authoritate Archiepiſcopi celebratur, Boniſa. de Vitalinis in clem.1.nu.45.de ſent.excomm.

Vigeſimo quarto quæro, quinam iudices ſint. Reſp. ne dum Archiepiſcopum, ſed etiam alios epiſcopos eſſe coniudices, cap. 1. vbi Abb. in primo nota. & Maria. Socc.in 2.nota.de libell.oblatio.glo. in ſum.9.quęſt.8.ſine quorum conſenſu non iudicat Archiepiſcopus Abb.in cap.1.numer 14. de iudic.Cardin.Iacob.in d.tracta.libr.5.art. 11.folg. 292. Syno. Vgo. in 3. par.fol. 108.col.3.Metropolitanus ergo eſt coniudex, licet tanquam maior

M ſedeat

ſedeat Card. Alex.3.q.8.in ſum.epiſcopi congregati non dicuntur eſſe ibi ut ſinguli, ſed vt collegium capit.1.34.diſtin. Ancha. & Felin.in cap.ſicut olim, de accuſa. Henr. Bott.de ſyno.par.1.numer.48. & totum concilium eſt iudex,non autem ſingulares. Abb. in c.non poteſt.numer.18. de ſent.& re iudic.in ſynodo verò epiſcopi vnus eſt iudex,& lata eſt differentia inter iſtam, & illam, vt per Bott.in d. tractat.par.1.ſub.num. 32. ſicuti non eſt bona ſimilitudo arguere de concilio Prouinciali ad Generale. Card. Iacoba. de concil.lib.6.art.2.fol. 345.

Vigeſimo quinto quæro, quis eſt principalis iudex Reſp.quod Archiepiſcopus eſt iudex principalis,c.1.34.diſt.& ipſe habet principaliter iudicare de conſilio aliorum epiſcoporum Card. Alex.in cap.de eo 50. diſt. Archiepiſcopus enim præſidens cum epiſcopis ſuffraganeis in concilio Prouinciali habet iuriſdictionem ordinariam d. capit.ſicut olim ſuffraganei epiſcopi in concilio exiſtentes in cognoſcendo ſunt coniudices,in diffiniendo, ut aſſeſſores,Cardi. Alexand.in cap.propter, el 1.18.diſtin. Imol. in cap. graue, de præb.Bott.de ſyno.par.1.nume 33.& par. 2.num. 48 .Synod. Vgon.cap.5. ſed ſiue ſint iudices ſiue aſſeſſores, non valet quod fit eis non vocatis Innoc. & Hoſtien.in d.cap.graue.nam ſi Archiepiſcopus vult ſtatuere vniuerſaliter in tota prouincia.requiritur conſenſus ſuffraganeorum d. ca. ſicut olim, de accuſat.cum ſimil.eorum enim qui participes ſunt officij, debet attendi conſenſus, Abb.in ca.cum olim, num.4.de arbi.& tunc ligat ſubditos totius prouinciæ, aliter vero comprehenderet ſubditos diœceſis ſuæ tantum capit. Romana,& ibi gloſſ.in verſi. ſententię, de ſentent.excommu nic.in 6.Item quando uult ſtatuere vniuerſaliter in prouincia vltra conſenſum ſuffraganeorum, requiritur etiam conſenſus ſubditorum ſuffraganeorum, ſi ſtatutum concernit eorum præiudicium, vnde ſi faceret ſtatutum Archiepiſcopus, quod poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum ſuffraganeorum, & ad ſuam diœceſim illos trahere,tale ſtatutum non valeret in præiudicium ſubditorum ſuffraganeorum, niſi conſentirent Card. Alexand.18.diſtin.in ſum. Felin.in c.paſtoralis,nu.7.de off.ord.Lancell.Conrad.in templo omn. iud.lib.2.c.4.nu.22.

Vigeſimo ſexto quæro,quomodo ſit pronunciandum. Reſp.quòd Archiepiſcopus tanquam caput de conſenſu & conſilio ſuffraganeorum vel maioris partis pronunciare debet. Io. Andr.poſt. Hoſtien.in c.1.de libell.oblatio idem Card.Hoſt.& Zaba.in c.graue,de præben.nu.6.vbi Imo.n.19.& hãc eſſe veritatem dicit idem Imo.in d.c.1.in ultimo not.& ſub.nu.21.Card.Iacob.in d.tract.lib.5.ar.8.fo.288.& faciunt c.ſanè 65.diſt.c.nec epiſcopi,de temp.ord.capit.ſicut,de accuſa. & ſic in praxi obſeruari patet ex principijs nonnullorum conciliorum prouincialium,quæ ſunt impreſſa videlicet Mediolanen.Conſentit.Neap. Tranen.& aliorum.

Vigeſimo ſeptimo quæro de modo in ſtatuendo. Reſp.quòd Abb. in c.1. de pac.notat modum,& practicam condendi legem in concilio Prouinciali, nam vnus de cõcilio facit propoſitionem, & reliqui ſi eis placet,ſtatuunt illam confirmando vel reſtringendo,ſeu ampliando.

Vigeſimo

Digitized by Google

Vigeſimo octauo quæro, an alij præter epiſcopos in d. concilio ſint vocales. Reſp. quod in concilio Prouinciali Metropolitano multo plus quam alijs eſt tribuendum, nam ipſe poteſt eligere electiſſimos quoſque ſacerdotes, vt præter epiſcopos habeant in cōcilio vocem conſultiuam, & deciſiuam, vt late demōſtrat Doc. Michael Thomaſius Hiſpanus in diſputatione de ratione habēdi cōcilia Prouincialia Romę impreſſa anno 1565. a fol. 81. vſq; 99.

ADDITIO. Intellige vt ſi ipſi concilio placuerit poterunt habere vocem deciſiuam vt fuit determinatum per Gregor. 13. in reſponſione ad quintam difficultatem propoſitam à Concilio Prouinciali Rothomagenſi, quæ eſt impreſſa in d. Concilio. imo requiritur conſenſus omnium ſuorum ſuffraganeorum, nec ſufficit maior pars faciunt dicta per Campeg. in tract. de conc. c. 6. ſecus tamen eſt in voce conſultiua tantum, quia nullum affertur praiudicium habentib. deciſiuam ſaltim vbi deeſt copia epiſcoporum, vt cum maturiori iudicio proce datur Abb. in 1. q. ſub nu. 29. de alijs non epiſcopis habentibus vocem deciſiuam dixi ſupra q. 3. 4. & 6. ſuffraganeus legitimè impeditus poteſt cōſtituere procuratorem unum ex ſuffraganeis cum ſpeciali mandato ad decidendum tenet Nauar. conſi. 3. de off. deleg. in antiquis, & conſi. 7. de maio. & obed. in nouiſ. quod mihi non placet, nam pro danda voce in omnibus actibus concilij requiritur præſentia, intelligentia aliorum iudicum, & facti diſcuſſio, ex quibus mouetur ad determinandum, & non poteſt pendere ab alieno arbitrio cum ſit electa induſtria perſona ad determinandum una cum alijs, niſi dicamus poſſe conſtituere procuratorem ad preſentandum uotum in ſcriptis redactum per ipſum epiſcopum impeditum accedere ſuper aliquo particulari negocio de eo inſtructo accedente uoluntate Concilij Prouincialis.

Vigeſimo nono, quæro, quid ſi Metropolitanus a maiori parte in iudicando, vel ſtatuendo diſſentit. Reſp. quòd Metropolitano diſcrepante præualet Prouincialis concilij ſententia ſententiæ Archiepiſcopi dicit Car. Iacob. de concil. lib. 6. ar. 2. fol. 329. Henri. Bott. de ſyno. par. 3. nu. 137. nam cōcilium Prouinciale reputatur vt collegium Anchara. & Fel. in c. ſicut olim, de accuſa. & in agendis a collegio ſi diſcordāt ſtatur maiori parti c. ſanè & ibi Car. Alex. 65. diſt. gl. in c. ſi Archiepiſcopus, de temp. ord. Nauar. in conſ. 1. de his quæ fiunt a maio. par. cap. in antiq. ſtandum eſt in diſpoſitionibus concilij iudicio plurimorum Abb. in c. 1. de pac. & in c. in ſingulis nu. 5. de ſtatu mo. & ideo concilij Prouincialis iudicium integrum dicitur, quia plurimum a ſententijs comprobatur cle. 1. de ſent. excom. vbi Bonif. de Vitali. in 10. nota. nu. 45. dicit quòd ſtabilius & firmius eſt ſtatutū per concilium Prouinciale, quàm per ſentētiam præſulis prouinciæ ſicut eſt Archiepiſcopus licet auctoritate Archiepiſcopi celebretur, Item diſpoſitio ſynodalis dicitur quę fit a maiori parte Abb. in c. non poteſt, ſub nu. 16. de ſent. & re iudi. deniq; Metropolitani ſuffragium nō poteſt niſi uim vnius habere Doctor Thomaſius in dicta diſputatione fol. 89. & ſi non pręualeret maioris partis ſententia poſſet Archiepiſcopus ſolus decernere ſine conſenſu ſuffraganeorum contra prædicta in ſuperioribus quęſtionibus 24. 25. & 26. non obſtat c. ſi duis epiſcopus cum ſeq. 6. q. 4. quia ſpeciale eſt in condemnatione, vel abſolutione epiſcopi, vt ibi dicit glo. & in c. epiſcopis 65. diſtin.

Digitized by Google

a *ADDITIO. Adde tex.in c.extra conſcientiam 64.diſt.& in c.prudentiam de off.deleg. Afflict.dec.1.& ibi Vrſill.in annot.limita ut opinio ſingularis præualeat communi quãdo ratione fortiori nititur per tex in c.cappellanus & ibi Panor. nu.3.ab omnibus receptus,de ferijs Felin.in c.1.ſub nu.54.de conſtit.Petr.de monte in tract.monarch.conc.q.7 Nauar.conſi.17.nu.8 de priuileg.in antiq.*

Trigeſimo quęro.Quid ſi Archiepiſcopus non vult pronunciare ſecundũ vota maioris partis.Reſp.tunc puto eſſe recurrendum ad ſummum Pontificem per ea quæ dicit glo.in cap.ſanè 65.diſt.in vlt.dicto & in c.fin.in verb. iudic.in 63.diſtinct.

Trigeſimo primo quæro,quid ſi ſententiauerit Archiepiſcopus ſecundũ voluntatem minoris partis,dicit Abbas in c.nec epiſcopi, de tempor. ordin. quod vitiabitur factum & facit id quod in ſimili dicit gl.not.in c.2.in verſi. dum conſilio.de corpore vitiar.

32 Trigeſimoſecundo quæro, de quibus cauſis cognoſcere poſſit concilium Prouinciale quam iuriſdictionem habeat & ſuper quos.Reſp. quod conciliũ Prouinciale cognoſcit de omnibus cauſis eccleſiaſticis totius Prouinciæ c.propter,& ibi Gemin.notat.18.diſt.& habet iuriſdictionem ſuper omnes de prouincia Abb.in c.graue nu.4.de pręben.& cognoſcit,& examinat delicta non ſolum ſuffraganeorum,ſed etiam ſubditorum ſuorum d.c.graue c.ſi
c cut olim,vbi Hoſtien.de accuſat.& d.c.propter.Philip.Frãc.in c.fi. de cẽſi. in 6.Lancell.Corrad.in templ.omn.iud.lib 2.c.6.nu.2.& habet iuriſdictionem,ordinariam Card.Alex.in c.experientię 11.q.1.& 3.q.8.in ſum.Bero. in c.1.nu.125.de iudi.& cognoſcit de omnibus cauſis nedum per appellationem ſed etiam per ſimplicem querelam Card. Alex.in cap.de concilijs 18. diſt.& in rub. de appellat. nu.36.& in c.cũ ſpeciali nu.27.eod.tit.quem ſequitur Card.Iacob in d.tract.lib.5.ar.11.fol.289.Lancell.Cor.in d.templo lib.2.c.3.nu.20.& debent audiri querelæ omnium læſorum d.c. propter & ſecundum Innoc.quem ſequuntur Io.Andr.Imol.Card.Zab.in d. c. graue Abb.in c.1.nu.15.de iudi.& Card.Ale.in d.c.de concilijs 18.diſt.etiam nõ citati tenentur reſpondere de querelis ciuilibus ac ſi citati eſſent,de criminalibus autem nõ niſi ſint citati,& expoſita crimina ſuper quibus accuſantur: habent tamen ius reuocãdi domum accuſati,ſi pro ſpecialibus negotijs fiat concilium, & pateatur quod reſpondeant pro alijs arg. c.fin.de for.compet. alias ſecus ſi indiſtincte fiat concilium pro omnibus negotijs emergentibus, etiam competit ius reuocandi domum ſi concilium ſit de longinquo, niſi in caſibus,qui de ſui natura tractantur in cõcilio ſecundum Card.Zab.in d. c. graue Bott.de ſyno.par.3.in princ.nu.41.& 42.Card.Iacob.in d.lib.7.ar.8. fol.289.Synod.Vgo.in prælud c.10.in fine fol. 10.& in 3.par.fol.108.col. 1.in fine,epiſcopi in Prouinciali concilio congregati loco ordinarij ſunt in omnibus cauſis clericorum,quæ ad concilium referuntur,ad illum autẽ qui præeſt diffinitio pertinet de conſilio & aſſenſu aliorum epiſcoporum omnium,uel maioris partis Hoſt.in d.c.graue,& dixi ſupra quæſt.26.Conciliũ inſuper prouinciale habet poteſtatem excommunicandi epiſcopos illius prouinciæ Abb.in c.1.nu.5.de iudi.vbi Bero.nu.67. & prælatos ex proprio de-

licto

Digitized by Google

licito poteſt ſuſpendere, epiſcopum tamen deponere non poteſt Abb.in d.c. graue nu.4.de præben.quia depoſitio epiſcoporum ſoli Papæ eſt reſeruata Abb.in c. Paſtoralis in prin.de off.ordi. Feli.in c.1.nu.23.de iudi.dicit tamẽ Abbas in c.2.num. 3.de accuſat.quod Archiepiſcopus cum ſuis ſuffraganeis poteſt audire cauſam,ſed non diffinire,idem dicit Anchar. in d.c.graue, nu. b 18.& Imol.ſub nu.18.ſolum enim interdicitur concilio poteſtas b deponendi epiſcopos Abb.in c.1.de iudi.ſed circa hoc vide quod fuit decretum per Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor.generali c.5. & de reſeruatis Sedi Apoſtolicæ vide notab.glo.in c.quod tranſlationem,de off.lega.& in clem.quia contingit,de relig.domi.& enumerat Card.S.Sixti in c.huic ſedi 17. diſtin. & Pauin.de viſi.par.1.q.10.Habes ergo quod concilium Prouinciale poteſt cognoſcere de cauſis quæ vertuntur in epiſcopos,& clericos,itẽ poterit cognoſcere de omnibus cauſis clericorum,dummodo factum ſit notorium, vel ſi res non patiatur dilationem,vel in breui poſſit liquidari,ipſe tamen Archiepiſcopus qui præeſt concilio,vel qui habet poteſtatem diffiniendi,debet hoc facere de conſilio,& aſſenſu aliorum de concilio vel maioris partis c.nec epiſcopi,de tempor. ordin.& c.ſicut,de accuſat. Card.Iacob.in d.lib. 6. art. 8. fol.288.in quo concilio debet etiam tractari de corrigẽdis exceſſibus,& moribus reformandis,præſertim in clero d.c.ſicut,& c.propter 18.diſt.& ex nõ celebratione conciliorum ſequitur inconueniens,quod multa remanent incorrecta de his quæ concernunt eccleſiaſticum ſtatum c.peruenit 18.diſt.& debet fieri inquiſitio ſummaria propter breuitatem temporis,de his quæ sũt notoria,vel quæ confitentur per delinquentes,vel de quibus ſtatim fides poteſt haberi,de dubijs vero delictis non eſt inquirendum,ſed ſunt committenda Hoſt.& Zab.in d.c.graue,ſub nu.3.& ibi Imol.ſub nu.19 Bott.de ſyno. par.3.ſub.nu.45.debet etiam fieri generalis inquiſitio de malis, ſed contra certam perſonam non debet fieri,fama non præcedente ſecundum Abb. in d.c.graue,num.9.

b *ADDITIO. An Concilium Prouinciale poſſit capere informationem, aut formare proceſſum contra aliquem epiſcopum ſuſpectum, aut accuſatum ibi de cauſis grauioribus ad effectum tranſmittendi probationes,& proceſſum ad Romanum Põtificem. Reſp.quod hodie de iure nouo non ſolum depoſitio epiſcoporum eſt reſeruata Papæ ſed etiam omnimoda cognitio & examinatio cauſæ depoſitione digna,ita quod inferiori Papa hoc denegetur,prout habetur in præallegato Conc.Trid.ſeſſ.24.de ref.c.5.per quod Capitulum crimen hæreſeos, & alia crimina maiora depoſitione & priuatione digna exequantur quoad hoc Nauar.conſ.1.de for.compet. in antiq. amplia etiam ſi talis formatio proceſſus fieret ad finem remittendi cauſam inſtructiorem ad Papam gloſ in c.inquiſitores,de hæret.in 6. limita de mandato expreſſo Summi Pontificis iuxta conditiones in d. c.5. deſcriptas, per quod etiam permittitur ut minores criminales cauſæ epiſcoporum in concilio tantum Prouinciali cognoſcantur & terminentur,vel a deputandis per Concilium Prouinciale. Hinc quæro nũ deputandi per Conciliũ ad terminandas illas cauſas,debeãt eſſe epiſcopi,& an abſolutio Concilio poſſint in illis cauſis procedere. Reſp.uidetur dicẽdũ non eſſe neceſſe,ut ſint epiſcopi,quia illa facultas eſt generalis,& corũ iuriſdictio non expirat*

 ſi prius

Digitized by Google

ſi prius.i.ante Concilij abſolutionem cœperint cognoſcere, prout in ſimili notatur in c.relatum & c gratum, de off.deleg deceret tamen vt eſſent epiſcopi.

Trigeſimotertio quæro, an cognoſcat de Metropolitano. Reſp. quod Cōcilium Prouinciale non iudicat Archiepiſcopum c.graue, de præben. ſed tamen poteſt ex charitate reprehendere gloſ. in c.ſi autem & ibi Card. Alex. 9. q. 3. negligentiam vero Metropolitani circa iuſtitiā miniſtrandam ſupplere poteſt Concilium Prouinciale c.ſi Metropolitanus, & ibi Card. Alex. 6. q. 4. & poteſt cognoſcere de cauſis appellationum interpoſitarum a Metropolitano. glo. in c.multis, in verbo ad maiorem 17. diſt. in c.omnis oppreſſus 2. q. 6. in c.ſi Roma. conſ. 521. nu. 3. Syno. Vgo. in prælud. cap. 10. poteſt etiam cognoſcere de cauſis ad eccleſiam ipſius Metropolitani ſpectantibus gloſ. in d.c.ſicut, de perſona autem & ſtatu ipſius Archiepiſcopi prouinciale Concilium non cognoſcit ad effectum iudicandi, ſed admonendi ipſum Archiepiſcopum, ut ſe corrigat, & ſi obſtinatus ſe corrigere nollet ad effectum denūciandi ſummo Romano Pontifici. d.c.graue, de præb. Card. Alex. in c.ſi clericus 11. q. 1. non tamen poteſt ſe intromittere ad effectum iudicandi de eo ut notat glo. in d.c.ſicut, per ea quæ habentur in c.cum inferior, de maio. & obed. & in c.inferior 21. diſt. & ibi glo. & gloſ. fin. in c. 1. de rapto. ita diſtinguit Bellamer. in d.c.ſicut ſub nu. 11. vbi Card. Alex. 2. q. 8. & ratio eſt quia ipſe præeſt concilio, & ideo ab ipſo Concilio tamquam inferiori non debet iudicari Imol. in d.cap. graue nu. 10.

ADDITIO. Hinc ſequitur non poſſe Archiepiſcopum excommunicari a Concilio Prouinciali contra opinionem quam tenet Nauar. in conſ. 7. de off. ordin. in antiq. nam contradicit textui in d.cap. graue nimis, & iuribus præalleg. quæ ab ipſo non citantur.

12 Trigeſimo quarto quæro,† an ab eo poſſit appellari & ad quem. Reſp. quod a concilio Prouinciali appellatur ad Papam c.ſicut excellētiam 23. q. 4. Card. Alex. in rubr. de appellat. nu. 34. Felin. in cap. 1. nu. 6. de iudi. Bellam. & Card. Alex. in d.ca. multis. & Synodus Vgo. in prælud. q. 10. Nauarr. cōnſ. 3. de appellat. in antiq.

Trigeſimo quinto quæro, an totum Concilium Prouinciale poſſit allegari ſuſpectum, & an ſi Metropolitanus non eſt ſuſpectus poſſit recuſari propter epiſcopos ſuſpectos, & quid ſi tantum Metropolitanus eſt ſuſpectus, vel aliqui de concilio, vide Abb in c.ſi quis contra clericum ſub num. 21. de foro compet. & in c. 2. ſub nu. 14. de iudi. & ibi Dec. num. 96. in 1. & 2. lectura. Felin. nu. 6. Ripa nu. 40. Card. Alex. in c.quia ſuſpecti 6. q. 5. & in rub. de appel. col. 12. & in c.cū ſpeciali, eod. tit. Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. art. 10. fol. 291. Boer deci. 269. Capi. deciſ. 138. Menoch. in tract. de arbit. iudi. lib. 2. centu. 4. caſu 458. Synod. Vgo. fol. 108. col. 3. communis tamen eſt opinio, totam ſynodum poſſe recuſari Cardin. Alexand. in d. capit. cum ſpeciali, & Dec. in d.c. 1. nu. 66. in 1. lect. & ſuſpectus non debet intereſſe quando votatur etiam ſi non det uotum ſuum. Capi. in d.deciſ. nu. 5. Caraui. in ritu mag.

tu mag. Curiæ Vic. 265. ſuſpicionum uero cauſæ multæ reperiuntur in iure expreſſę & approbatæ, & minor cauſa repellit tã iudicem quam teſtem. gl. in accedens vt lit. non conteſt. Dec. in d. c. 1. de iudi. nu. 22. Septuaginta quatuor poſt Specula. refert. Car. Alex. in c. poſtremo, de appellat. vbi Philip. Franc. 40. reaſſumit tractando etiam de perſonis quæ recuſari poſſunt. Abb. remiſſiue in d. c. ſi quis contra clericum, nu. 24. Maran. alias 40. refert in ſpeculo par. vlt. a nu. 25. vſque 68. Multæ tamen cauſæ poſſent obuenire, quæ iuſtiores eſſent quam in iure expreſſæ, & relinquuntur arbitrio iudicis, qui ſi male arbitratur, appellari poteſt Io. Andr. in d. c. cum ſpeciali, col. 3. Ancha. nu. 13. Abb. nu. 8. & cæter. ſequuntur in d. tit. de appellat.

ADDITIO. De qua communi teſtatur etiam Nauar. conſ. 1. de appell. in antiq. & totum Concilium Prouinciale ſuſpectum dici poſſet, vbi ſolum illius caput eſſet ſuſpectum ex allegatis per Crauet. in tract. de antiquit. tempor. par. 1. nu. 80. & per Menoch. loco cit. nu. 16. poſſet tamen ſecũdum eum in hoc fieri diſtinctio, prout etiam colligitur ex mente Ripæ in c. 1. nu. 41. in fine de iudic. ſ. quod aut caput concilij amoueri non poteſt qui totum Concilium amoueatur, & tunc ſi caput eſt ſuſpectum, totum Concilium redditur ſuſpectum, cum ab eo pendeat, ipſoq; amoto non detur Concilium, aut vero caput Concilij amoueri poteſt, Concilio ipſo ſubſiſtente, & valente ſine eo de cauſa illa cognoſcere, & tunc ſolum caput eſſet remouendum, & illius loco alter ſubrogari, qui illius perſonam ſuſtineat.

13 Trigeſimo ſexto quæro de poteſtate in ſtatuendo. Reſp. Concilia prouincialia neq; diffiniendi, neq; generaliter conſtituendi, uim aliquam habere, ſed tantũ curãdi, vt id ſeruetur, quod alias ſtatutum eſt, & quod generaliter, ſeu ſpecialiter obſeruari præceptum eſt 18. diſt. in ſuum. c. ſicut olim, de accuſa. Io. Pau. Lancel. in lib. 1. inſtitu. iuris cano. in ti. de eccleſ. conſti. §. Prouincialia, & diſpoſitiones quæ fiunt in concilio Prouinciali, debẽt eſſe canonicæ & iuſtæ, canonicæ quantum ad cauſam, & iuſtæ quantum ad ordinem, notat Card. Alex. in c. multis 17. diſt. & poteſt facere ſtatuta clem. 1. de ſent. excom. Anchar. & Felin. in d. c. ſicut olim, quæ non debent eſſe in præiudicium aliorum inferiorum cap. veſtra, de locat. & conduct. neque contra ius canonicũ c. inſtitutionis 2. q. 2. c. quod ſuper, de maior. & obed. vbi Felin. notabiliter examinat, poteſt tamen ſtatuendo adiuuare ius commune. ſ. apponendo pænam vbi ius non imponit, vel grauando pænam a iure impoſitam c. innotuit, & ibi Abb. & Ancha. de eo qui fur. ord. ſuſcep. c. 2. de conſtit. in 6. gloſ. in clem. ne Romani, in verbo, tolli, de elect. Abb. in ca. cum dilectus, nu. 10. de conſuetud. & in c. a nobis el 1. nu. 2. de ſent. excom. Gemi. Card. Alex. & cæteri doct. 18. diſtin. in ſum. vbi dicit idem Card. non valere ſtatutum quod non poſſit a ſententia appellari, de quibus concluſionibus latiſſime per Henri. Doct. de ſyno. par. 3. art. 1. ac reaſſumit Duen. in regula 249. cum ſeq. Lãcell. Corrad. in templ. omn. iud. lib. 2. c. 5. §. 3. nu. 55. & ſtatuta cõcilij Prouincialis ligãt etiam ſubditos epiſcopi ſuffraganei abſentis Card. Alex. in c. epiſcopus ſynodum 18. diſtin. & laici ligantur ſtatutis Archiepiſcopi factis in ſynodo Prouinciali in materia ſpirituali cap. fin. 18. diſtin. vbi

Digitized by Google

Doct. Bott. de ſyno. par. 3. art. 2. ſub num. 3. qui ibidem num. 102. dicit quod abſtinere debent epiſcopi a nimia multitudine ſtatutorum & debẽt eſſe pauca, & de rebus in quibus iuxta temporum diuerſitatem opus eſt prouidere. Quæ etiam deberent obligare quoad pœnam tantum temporalem, & non quoad culpam Panor. in c. cum olim, ſub nu. 5. de cler. coniug. & ideo illa facientes aperte deberent mentem ſuam declarare Bott. de ſyno. par. 3. art. 1. concluſ. 16. in fine. Item in dictis conſtitutionibus raro eſt vtendum pœnis cenſurarum ne ex frequentia contemnantur, & in vilipendium ducantur iuxta Panor. in cap. clericos, notab. 2. de cohab. cle. & mulier, eoq; magis vbi præuideri poteſt illas non proficere Hoſt. in c. Romana §. ſed nec. de ſen. excom. in 6. quem ſequuntur Io. Andr. & Gemin. in c. conſtitutionem, eod. tit. & hb. Iaſon in l. quod iuſſit, nu. 42. de re iudic. Couar. in initio cap. alma mater. ſub nu. 10. de ſent. excom. in 6. ideoq; illas mitigari, & ipſarum loco pœnas temporales imponi debere docet Bott. in d. art. 1. concluſ. 13. nu. 113.

ADDITIO. Concilium Prouinciale an poſſit ſtatuere ne ſignum crucis pingatur uel ſcupatur in aliqua re humi iacente, uide Nauar. conſ. 3 de reliq. & uener. ſanct. in antiq. & quod ſtatuta concilij Prouincialis non comprehendant regulares exemptos, eorumque loca habetur per eundem in conſ. 2. de ſepult. in antiq. a ſententijs tamen excommunicationum per ſtatuta Prouicialia aut ſynodalia promulgatis, nequaquam abſoluere poſſunt, alias inciderent in Papalem excommunicationem clem. 1. de priuileg. non poteſt concilium Prouinciale dare facultatem pænitenti ſubdito epiſcopi ſuffraganei eligendi confeſſarium non approbatum a ſuffraganeo ipſo ta declarauit Sac. Congreg. die 16. Martii 1581.

Trigeſimo ſeptimo quæro, quibus præcipuè ſit in eo uacādum, & quid ſtatuẽdum in eo, ac etiam de illius poteſtate, præſertim ex decretis Sacri concilij Tridentini. Reſ. quod epiſcopi in concilio Prouinciali ſe exercere debent in meditatione euangeliorum, & canonicorum præceptorum ac in ſollicitudine ipſorum cuſtodiendorum cap. non oportet ca. quoniam vbi Card. Alex. notat 18. diſt. ex quibus infert quod illis temporibus non debent prælati intendere conuiuijs nec ludis, vel alijs actibus ſecularibus, ſed de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis præſertim in clero diligentem habeant cum Dei timore tractatum, canonicas regulas maxime qua ſtatuta ſunt in generali concilio Lateranenſi relegentes, vt eas faciant obſeruari debitam pœnam tranſgreſſoribus infligendo c. ſicut olim, de accuſat. conſtitutiones in d. generali concilio editas enumerat, Hoſt. Ioan. And. & Ioan. de Anan. in d. cap. ſicut, ſunt enim 71. quæ omnes reperiuntur in volumine decretalium iuris canonici ſparſæ ſub diuerſis relatæ titulis, illas etiam refert Synod. Vgo. in prælud. capit. 9. poſt quarum enumerationem dicit Hoſt. in d. capit. ſicut, quod ſi Archiepiſcopus in concilijs neſcit quid proferat, vt ſe quandoque vidiſſe teſtatur, poterit ſibi per has concordantias, ex quibus ſtatuta ſua eliciat, ſubuenire, alias etiam regulas morales, & vtiles poteſt addere quas reperies in eodem volumine decretalium, & refert idem Hoſt. in d. cap. ſicut.

Audiendæ ſunt relationes teſtium ſynodalium, & ſi non ſunt, de nouo ſtatuti debent, de quorum munere, & fide habetur, in d. capitu. ſicut, vbi late per glo. Hoſtien. Abb. Anchar. Felin. cæteros doctores, & per Bott. de ſyno. par. 3. a num. 57. vſque 76. Synod. Vgo. in prælud. capit. 9. & per conc. Prouinc. Mediolanenſe quartum p. 3. ſub rubr. de teſtibus ſynodal. fol. 79. & in Syno. Placen. de anno 1570. eod. tit. fol. 166.

Recipienda ſunt in primis decreta Sacri Conc. Trid. & facienda eſt fidei profeſſio ex decreto eiuſdem Conc. ſeſſ. 25. de refor. cap. 2.

Prouidebit concilium Prouinciale circa deputationem perſonarum qualificatarum pro commiſſione cauſarum a Sede Apoſtolica iuxta cap. ſtatutum, de reſcrip. in 6. ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 25. de refor. c. 10.

Synodus Prouincialis pro cuiuſque prouinciꝗ vtilitate & moribus certam cuique formulam præſcribet, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen ſpectant, deq; congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, ſimulque de omnibus eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi ex decreto d. conc. ſeſſ. 24. de refor. generali cap. 12.

Examinare debet concilium Prouinciale vocatis quorum intereſt, & diligenter expendere quas cathedrales eccleſias propter anguſtias & tenuitatem redituum inuicem vnire vel nouis prouentibus augere expediat, confectaq; de pręmiſſis inſtrumenta ad Sum. Roma. Pontificem mittere ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali c. 13.

Synodus Prouincialis prouidet, an pro moris regione videbitur magis expedire, vt per edictum etiam publicum vocetur, qui volent examinari ad beneficia curata obtinenda, quorum examinatores in Synodo prouinciali ſi opus erit rationem reddere tenentur, & ſi quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniuntur, circa quam examinis formam prouidere poteſt iuxta tenorem decreti eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali cap. 18.

Ad Metropolitanum vna cum concilio Prouinciali ſpectat iudicare de licentijs datis non reſidentibus ex decreto eiuſdem ſeſſ. 23. de refor. c. 1. quod decretum debet in eo publicari.

Archiepiſcopum, & ſuperiores negligentes in inſtitutione ſeminarij Synodus Prouincialis acriter corripere poteſt, & cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro eccleſiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud iuxta decretum eiuſdem concilij, ſeſſ. 23. de refor. c. 18.

Præſcribit propriam examinis, ſeu inſtructionis faciendæ formam a Sanctiſſ. Romano Pontifice approbandam, quæ magis eiſdem locis vtilis, & opportuna eſſe videbitur, circa promouendos ad cathedrales iuxta decretum eiuſdem concilij, ſeſſ. 24. de refor. generali c. 1.

Cauſa cognita & approbata in concilio Prouinciali Metropolitanus poteſt viſitare cathedrales eccleſias epiſcoporum comprouincialium, & eorũ diœceſes ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali c. 3.

Epiſcopi & viſitatores excedentes in viſitatione vltra pœnas impoſitas,

etiam

etiam alijs pœnis in ſynodo Prouinciali arbitrio ſynodi abſque vlla ſpe venia mulctantur ex decreto eiuſdem concilij, in loco præallegato.

Quando non conſtat, quæ cathedralis eccleſia ſit proximior eccleſiæ ſeculari nullius diœceſis, prælatus illius debet in concilio prouinciali ſemel eligere prælatum, qui tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatus viſitabit ex decreto dicti concilij, ſeſſ. 24. de refor. generali c. 9.

Supplet & coercet negligentiam epiſcoporum in exequẽdis decretis Sac. Conc. Trid. in monaſterijs ſibi ſubiectis, & in omnibus alijs ipſis in decretis d. concilij ſpecialiter commiſſis, & prouidit etiam in defectum capitulorum generalium per deputationem aliquorũ eiuſdem ordinis iuxta tenorem decreti eiuſdem concilij, ſeſſ. 25. de regula. c. 22.

Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea cognoſcunt de locationibus rerum eccleſiaſticarum in damnum eccleſiæ contra canonicas ſanctiones factis iuxta formam decreti eiuſdem concilij, ſeſſ. 25. de refor. c. 11.

Epiſcopos concubinarios ſynodus prouincialis admonere debet, & ſi perſeuerent referre ad Sanctiſſ. Rom. Pont. ex decreto eiuſdem concilij. ſeſ. 24. de refor. generali. c. 14.

Abuſus indulgentiarum, ſi quę irrepſerunt epiſcoporum ſententia cogniti in prouinciali ſynodo Sanctiſſ. Ro. Pontifici referri debent ex ſeſſ. eadem in fi. de indulgentijs, & circa noua miracula, nec non nouas reliquias recipiendas, vide in ſeſſ. 25. in decreto de reliquijs.

Minores criminales cauſæ epiſcoporum in concilio tantum prouinciali cognoſcantur, & terminentur, vel ex deputatis per concilium prouinciale, non autem grauiores ex decretis eiuſdem concilij, ſeſſ. 24. de refor. generali c. 5. & ſeſſ. 13. de refor. c. 8. & quęnam cauſa, requiratur, vt epiſcopus poſſit citari, vt compareat perſonaliter, vide in ſeſſ. 13. c. 6. vbi in c. 7. habetur quænam qualitas requiratur in teſtibus contra epiſcopum deponentibus.

Concil. Trid. ſeſ. 7. de refor. c. 3.

Debet concilio prouinciali fieri diligens inquiſitio, an beneficia fuerint collata indignis perſonis, & collatores ab eodem poſt primam, & ſecundam monitionem reperti culpabiles ſuſpenduntur a collatione, Metropolitani vero delictum ſuperioris iudicio relinquitur ex parte concilij nunciandum d. c. graue, de præben. vbi Imo. poſt Io. And. in d. c. graue, nu. 17. dicit quod epiſcopi delinquentes conferendo indignis beneficia poſſunt puniri per Archiepiſcopum ſuũ, ſed Archiepiſcopus ſi negligens eſt, tunc concilium habet poteſtatem hoc faciendi.

Per concilium Prouinciale compeſcatur ſi quis Iudæos, vel paganos officijs publicis pręfecerit dicitur in c. cum ſit, de Iude.

6 *ADDITIO. Qui teſtes ſynodales an denunciare teneantur crimina quæ probare non poſſunt, uide Silueſt. in verbo fama, in fine.*

14 Trigeſimo octauo quæro quandiu durabit. Reſ. quod congregati in concilio nõ morantur ſimul niſi tribus, vel quatuor, vel paucis diebus. Hoſtien. in d. c. graue, col. 3. de præben. & non debet concilium prouinciale durare vltra

tra vnam hebdomadam, tamen propter iuſtam cauſam poſſet vlterius differri propter imminentia negotia Card. Alex.in capi propter,el 1.18.diſt.

Trigeſimo nono quæro de illius publicatione.Reſp.quod ſinguli epiſcopi infra ſex menſes debent notificare in diœceſibus ſuis ea quæ in concilijs prouincialibus ſtatuta ſunt c.fin.18.diſt.vbi Card.Alexa.dicit, quod de his ſex menſibus ſubducitur tempus,quo ordinarius potuit redire de concilio,& quod deberent ex latino vulgarizari,vt illa idiotæ intelligerent , formulam autem acclamationum in fine concilij Prouincialis faciendam,item formulam literarum de monitionibus,quæ epiſcopis a concilio Prouinciali abſentibus mittuntur,aliamque formulam literarum quibus concilium Prouinciale mittitur ad Summum Pontificem, Itemq; formulam literarũ ad epiſcopos prouinciæ de affixione,& promulgatione illius;imprimi fecit Card. Sanctæ Praxedis in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolañ.fol.353.

15 Quadrageſimo quarto,quinam habeant poteſtatem abſoluendi à cenſuris per illud latis.Reſp.quod Archiepiſcopus & ordinarius poſſunt abſoluere a ſententia excommunicationis lata per canonem ſynodalem.doct. in d.
b c.graue,vbi Anchar.nu. 12.& quòd abſoluere poſſint ſuffraganei *b* à ſententijs per concilia Prouincialia latis,tenet etiam Bott.de ſyno.par.3.art.5. num.2.poſt Archid.& cæteros doct.17.diſt.in ſum.quando tamen quis eſſet excommunicatus a concilio Prouinciali per viam ſententiæ non poteſt abſolui niſi de mandato concilij,ſecus ſi per viam ſtatuti Card.Alex.in cap. propter,el 2.18.diſt.deniq.ex præcedentibus habetur quanta ſit Archiepiſcopi poteſtas quoad concilium Prouinciale quæ eſt in eo conuocãdo,prout in 1.& 2.quęſt.diximus. Item in recipiendo excuſationes epiſcoporum non valentium venire,vt in q.13.in procedendo contra contumaces,prout in q. 18.in ſedendo,præſidendo,& pronunciando tanquam caput, prout in quæ. 22.23.25.& 26.item in eligendo,prout in quæſt.28.item vt concilium non iudicet de eo,ut in quæſt.33.& in abſoluendo,vt in præſenti quæſt.

b *ADDITIO. Quam concluſionem etiam firmant Card. Zab.in clem. 1. §.ſi quis q. 6.de reb.eccleſ.non alien. Io.Guttierez c.5.canon.quæſt nu.22.Sbroz.de uic. epiſc.lib.2.quæſt.174.num.11. quam amplia etiam poſtquam conſtitutiones Concilij Prouincialis,in quibus fuerit appoſita aliqua cenſura,ante publicationem ſint per Papam confirmatæ Panor. & Zabar.in c.ex frequentibus,de inſtit. Felin in c. paſtoralis § præterea,col.1.de off.ord.Burga.de irregular.pa.6.rub.de abſolut. à maior. exco.ſub nu 33 & ratio eſt, quia confirmatio Papæ non tollit poteſtatem ordinariã vt notatur in c.1.de confirm.util.vel inut.Panor.loco cit.nu.12.Secundo amplia,vt non ſolum poſſint abſoluere ſuffraganei,ſed etiam alij ſacerdotes & confeſſarij inferiores Bott.in d.par 3.ar.5.concluſ.vnic.nu.2.niſi epiſcopi ſibi abſolutionem reſeruauerint Duen.reg.252.*

16 *Poſt præcedentem tractatum de concilio Prouinciali non incongruum duximus ſubnectere Metropolitanas & Cathedrales eccleſias huius Regni Neapolitani,quarum Antiſtites ad Prouinciale concilium celebrandum conueniunt,& vltra deſcriptionem Conſiliarii Marini Freccia in tract.de ſubfeud annotauimus etiam loca, in quibus in corpore iuris canonici de eis ſit mentio,& ſunt.*

Archiepiſcopus Neapolitanus.Huic eccleſiæ præfuit primus epiſcopus Neapolita

nus

nus S. Aſprē. qui à Sancto Petro Apoſtolo ab infirmitate curatus, & deinde baptizatus eiuſdē Ciuitatis epiſcopus ordinatus fuit, de quo in Martyrologio Romano ſub die 3. Auguſti, ubi die 4. Septembris de Sancta Candida quæ Sancto Petro ad eam urbem uenienti prima occurrit, atque ab eo baptizata poſtea ſancto fine quieuit. Habuit inſuper Ciuitas Neapo. multosq; alios ſanctos epiſcopos eodem Martyrol. Rom. promulgatos.

Archiepiſcopo Neap ſcripſit Gregorius Papa in c. 1. de relig dom. & in c. 2. de cōſtit. Greg. 3. in c. 1 de ſtat. monach. Innoc. 3. in c. ad noſtram el 3. de iure iur. Grego. 9. in c. fin. de ſeru. non ordin. Fortunato epiſcopo Neap. ſcripſit Gregor in c. monaſteriis 19 q 3 & in c. fraternitatem 71. diſt. Greg. uniuerſis militibus Neap. in c. Summa 73. q. 1. Idem clero, & nobilibus ciuibus Neapolitanis in c. Petrus 29. diſt. in c. de Petro 47. diſt. in c. nec nouum 8 q. 1. in c ſtudii 61. diſt. & in c. priuſquam 28 diſt. In Sardicen. Synodo Oſius Cordubenſis epiſcopus & Vincentius Capuanus epiſcopus, & Ianuarius Beneuentanus, & Calepodius Neapolitanus S. R. Eccleſiæ legati extiterunt, ut habetur in capit. prima el 2. § quarta 16 diſt. Gregorium primum in Archiepiſcopalem ſedem Neapolim erexiſſe patet ex decretalibus eiuſdem, qui in d c fraternitatem, & c monaſteriis ſcribit Fortunato epiſcopo Neap. & in c. primo de relig dom dicit Victori Archiepiſcopo Neap.

Stephanus Neap Antiſtes interfuit Concilio ſub Simacho anno 500. idem interfuit ſub Symaco in Concilio quarto, Ioannes Neapolitanus interfuit Synodo ſexta ſub eodem.

SVffraganei ſunt uidelicet. 1. *Epiſcopus Futeolanus S. Paulus Apoſtolus uenit Puteolos, ubi inuentis fratribus manſit apud eos dies ſeptem ut legitur in actibus Apoſtolorum c ult. unde uerſus. O vere Campania felix, quæ Petro Neapoli, & Paulo Puteolis gloriaris. eſt ad Regiam præſentationem 2. Epiſc. Nolanus. 3. Epiſc. Acerrarū qui eſt ad Regiam præſentationem. 4. Epiſc. Iſolanus ſeu Aenarius. 5. Epiſc. Auerſanus exemptus. Huic ſcripſit Honorius 3 in cap fin. de cler. ægrot. Gregor. Guitmundo Auerſano epiſcopo ſcripſit in c ſi conſuetudinem 8. diſt. & quod hactenus eccleſia Auerſana Archiepiſcopo Neap. reſponderit, a quo conſecrationis, & confirmationis conſueuerat beneficium obtinere, & obedientiam ac reuerentiam ſicut Metropolitano exhibere patet ex lib primo decretalium atque aliarum epiſtolarum Innocen. 3. Romæ impreſſo fol. 199 ſcribentis epiſcopo, & Capitulo Auerſan. hodie autem eſt in poſſeſſione exemptionis, & eligens Archiepiſcopum Neapo. Metropolitanum uiciniorem (iu.e. decretum Concil Trident. ſeſſion. 24. de reforma. capitul. 2.) acceſſit ad concilium Prouinciale Neapolitanum, erat tamen antea in facultate ipſius Auerſani epiſcopi, ſi maluiſſet accedere ad Capuanum Archiepiſcopum eadem uiciniat econiunctum & hac modo electio ligat ſucceſſores ex declaratione Romæ habita ad Illuſtriſſ. D. Cardin. Borromæum die 25. Aprilis 1578. tenoris ſequentis. Electio Metropolitani facta ſemel ab epiſcopo exempto ad cuius ſynodum conueniat ligat ſucceſſores, ſimiliterq; ligat ſucceſſores electio facta a prælatis nullius diœceſis pro uiſitationibus.*

Epiſcopatus Cumanus, & Atellanus ſunt uniti Auerſano.

Archiepiſcopus Capuanus. Inter Capuanam Prouinciam, & Piſanam eſt Prouincia Romana capit. tua nobis. & ibi Abb. in 3. notab. de off vicar gloſ. in c. uni. in uer. ſede uacante de ſchiſmat. in 6 Pauin. in tracta. de ofi. & poteſt. cap. Sed. uacan. part 2. quæſt. 10 ſub numer 41. & inter uniuerſa Metropoles Capuana eſt Apoſtolicæ Sedi uicinior, ita exorditur Innoc. 3. in c. cum inter de elect. Grego. in c. quoniam 61 diſt meminit de Feſto Capuanæ eccleſiæ epiſcopo, Honorius 3. de Archiepiſcopo Capuano mentionem facit in c. illa ne Sed. uacan. & Innoc. 3. in cap cum cauſa de

ſa de offic. & poteſt. indic. deleg. Anno Domini 964. in Archiepiſcopalem ſedem erigitur, vt colligitur ex chronica Caſſinenſi libr. 2. cap. 9. fol. 39. vbi quomodo, a quo Pontifice, & quis fuit primus Archiepiſcopus, & in lib. 3. c. 25. fol. 93. de Hildebrãdo Capuano Archiep. & lib. 4. cap. 7. fol. 135. de Senne cap. Archiep & eod. libro ca. 71. fol. 155. de Othone Archiep. Capuano, fuerunt multi ſancti Antiſtis Capuani deſcripti in Martirologio Rom. vt SS. Vitalianus, Rufus, Priſcus, Ariſteus Pamphilus, Paulinus, Victor, Caſtrenſis, Bernardus, & Germanus, nouiſſime autem praeſt huic inſigni Eccleſiæ Illuſtriſſi. & Reuerendiſſi. D. Robertus Bellarminus S R E. Cardinalis, & Illuſtriſſi. Religionis Societatus I E S V ſingulare ornamentum, vitæ probitate, & doctrina celeberimus cuius ſcripta, & facta teſtantur.

SVffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Theanenſis, Leoni epiſcopo Theanenſi ſcripſit Stephanus Papa V. prout in cap. de manifeſta 2. quaeſt. 1. & in capi. 1. 15. q. 5. de eccleſia Theanenſi legitur in cap. Romanus 81. diſt. præfuerunt huic eccleſiæ Sancti Antiſtites, Paris, & Vrbanus deſcripti in Martyrologio Roma. 2. Epiſc. Caluenſis 3. Epiſc. Caſertanus. 4. Epiſc. Calatinus ſeu Caiacienſis. 5. Epiſc. Caleni ſeu Calimenſis ſeu Carinola ſeu Calamenſis huic ſcripſit Honor. 3. in c. illa ne Sed. vacan. 9. Epiſco. Ceſernienſis, vbi ortus fuit S. Petrus de morino poſtea Celeſtinus Papa V. de quo in Martyro. Rom ſub die 19. May 7. Epiſc. Sueſſanus Canonicis Sueſſanis ſcribitur ab Honorio 3. in d. cap. illa. 8. Epiſc. Venafranus, de Leone Venafrano epiſcopo chronica Caſſinen. lib. 4. c. 8. fol. 127. & de Gratiano eccleſiæ Venafranæ diacono translato in Diaconum Cardinalem Neap. eccleſiæ habetur in cap. ſi aeternitatem 71. diſt. 9. Caſſinenſis: vitam S. Seueri epiſcopi Caſſinen. ſcripſit Petrus diaconus, vt refert chronica Caſſinen. lib. 4. c. 68. fol. 154. Nunc eſt cœnobiũ celebre nullius diœceſis, de quo extat d. chronica, & de electione Caſſinen. Abbatis in Tranenſem Archiepiſcopum habetur in cap. licet de offic. lega. Decano Caſſinen. ſcripſit Alex. 3. in cap. quia de præſumpt. idem Caſſinen. Abbati in cap. 1. de conſang. & affin. & Innoc. 3. in d. lib. epiſtolarum fol. 192. 10. Aquinas epiſcopus prætendit non eſſe de Prouincia Capuana, vt D. Freccia ponit, ſed Romana. Antiquitati epiſcopo ſcripſit Innoc. 3. in cap. ex litteris de pignor. & in d. lib. epiſtolarum fol. 181. De Sancto Conſtantino epiſcopo dictæ ciuitatis prophetiæ dono multiſq; virtutibus claro, uide Martyrol. Rom. die 1. Septembris, & S. Freg. in 3 lib dialog. capi. 8. cuius vitam Paulus diaconus ad Guarinum Aquinatem epiſcopum ſcripſit, ut refert chron. Caſſinen. lib 4. cap. 68. 11. Fundanus epiſcopus etiam prætendit non eſſe de Prouincia Capuana, neq; Theatina, vt Freccia ponit ſed Romana, De Benedicto fundanæ ciuitatis epiſcopo chron. Caſſinen. lib. 4. cap 55 ac de Andrea eiuſdem ciuitatis epiſcopo quomodo fuerit liberatus a carnis tentatione lege Sanctum Grego. in 3. lib. dialog. ca. 7. 12. Gaietanen. epiſc. etiam prætendit non eſſe de Prouincia Capuana, neq; Theatina, ut Freccia ponit, ſed Romana Alex. 3. huic ſcripſit in ca. cum P. Manconella, de accuſat. & in c. 1, de purgat. can. & de Raynaldo Gaietanen. epiſcopo chron. Caſſinen. libr. 4 c. 9. fol. 128. & huius ciuitatis epiſcopus præſentatur à Rege 13. Socranus epiſc. Ioanni huius ciuitatis epiſcopo ſcripſit Gelaſius Papa in c. certum de conſecr. diſt. 1. & Alex 3. de eo mentionem facit ſcribens canonicis Soranis in c. veniens, el 1. de ſponſa. De Roffrido Sorano Chron. Caſſin. in d. libr. 4. c. 8 fol. 127 qui etiam prætendit non eſſe de Prouincia Capuana, neque Theatina, vt idem Freccia ponit, ſed de Romana, quam Vrbem Summus vir, & pietate, & literis, Cæſar Baronius ortu ſuo illuſtrat, ac toto orbi celebrem reddit, qui tum ob uitæ innocentiã, tum etiã ob egregie Reip. Chriſtianæ in eccleſiaſtica hiſtoria na uatam operam, (quam multis, & rerum, & temporum erroribus implicitam maxime ordini, ſuaque veritati, qua fieri potuit, reſtituit) a Sanctiſſi. D. N. Clemente

viij.

v:ij in ampliſſimo Cardinalatus honore collocatus eſt.

Archiepiſcopus Salernitanus eſt ad regiam præſentationem: Alex. 3. Archiepiſcopo Salernitano ſcripſit in c. cum tu de vſur. & in ca. de quarta de præſcrit. & in cap. clericos, de cohab. cler. & mulier. & in cap. de cætero cum ſeq. de teſti & in cap licet, de ſponſa duorum, & in cap. 1. de cognat. ſpirit. & in c. verum, de conuerſ. coniugat. & in cap. ad hæc de præb. & in cap. 1. de corp. vitiat. prout habetur in decretali Romæ impreſſo. Honor. 3. in cap. 1. de offic. iud Greg. 3. Archid. Salernit. in cap. 3. de offic. Archid.

Suffraganei Epiſcopi ſunt. 1. Epiſc. Caputaquenſis, 2. Policaſtrenſis. 3. Sarnenſis 4. Arcɔnenſis. 5. Marſicenſis. 6. Campanienſis 7. Nucerinus. de quo Gregor. Papa meminit in c. 2. de relig. dom. & Felici epiſcopo Nucerino ſcripſit Innoc 1. in c. laici diſt. 33. 8. Epiſc. Nuſcitanus, de Sancto Amaio Epiſcopo Naſcitano legitur apud Marty. Rom die vlt. Auguſti 9. Epiſc. Cauenſis eſt exemptus, & per multos annos Abbas Sacri Monaſterij Sanctiſſ. Trinitatis de Caua Ordinis S. Benedicti habebat iura epiſcopalia in d. ciuitate, & caſalibus ante erectionem epiſcopatus quo tempore in anno Mileſimo, Nonageſimo fuit præd. Monaſterium exemprum cum eius iuriſdictione ab Archiepiſcopo Salernitano, & ab Vrbano Papa 2. in anno 1092. Abbati Cauenſi fuit data facultas exercendi omnia pontificalia, & ſpiritualia exceptis tribus. ſ. conferre ordines ſacros, baſilicas, & altaria conſecrare, & cõficere chriſma quæ hodie exercet extra tamen diœceſim Cauenſem in alijs locis ſibi ſubditis, de quo Cauenſi Monaſterio meminit Honor. 3 in ca. 1. de offic. iud. & Eugen. 3. in ca. inſuper de teſt. b. & de monaſtico ordine, qui ſecundum Dei timorem, & Beati Benedicti regulam, & Cauenſis Monaſterij obſeruantiam, ac de multitudine monachorum de Cauenſi ordine introducto in monaſterio montis Regalis lege epiſtolam Innoc. 3. directam Archiepiſcopo montis Regalis fol. 145. De hoc monaſterio legitur etiam apud Chron. Caſſinen lib. 2. c. 30. & lib 3. c. 3. De poteſtate huius Abbatis extant literæ Sacræ Congregationis tenoris ſeq.

Nos Hieron. Sancti Euſtachij diaconus Cardinalis Matthaius nũcupatus fidem facimus, & atteſtamur, in libris Sacræ Congregationis Concilij, qui apud nos aſſeruantur adnotatum eſſe Illuſtriſ. Card. Carafam fidem feciſſe, & atteſtatum eſſe ex authenticis ſcripturis alias coram Congregatione productis liquido conſtare, Abbatem Monaſterij Sanctiſſ. Trinitatis Cauæ omnimodam habere iuriſdictionem epiſcopalem, nec alicui ſubditum eſſe, ſed immediate ſubiectum Sedi Apoſtolicæ, nulliuſque eſſe diœceſis, & propriũ habere territoriũ; In quorum fidem has præſentes fieri iuſſimus, & noſtri ſigilli impreſſione muniri mandauimus.

Datum Romæ Idibus Martij. 1591. Hier. Card Matthaius.

Locus ſigill.

Sequitur tenor alterius decreti. Die 13. Auguſti 1579. Congregatio cenſuit hos monachos Monaſterii Sanctiſs. Trinitatis Cauæ non poſſe ex decreto Conc. ſeſ. 25. cap 13 de regular. cogi ad proceſſiones, tum quia non poſſunt dici exempti qui nunquam ſubditi fuerunt, item propter pactum confirmatum a Sede Apoſt. quod non tollitur per c. 22. de regul.

Archiepiſcopus Amalphitanus. Amalphitanæ Eccleſiæ ſuffraganeis ſcripſit Nicolaus Papa 2. in c, de conſanguinitate 35. q. 2. & 3. Monaſterij S. Petri de Amalphia fit mentio in c. 1. de off. iud.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Capritanus 2. Scalenſis. 3. Minorenſis 4. Lictterenſis. 5. Epiſc. Rauellenſis qui eſt exemptus, & nunc vnitus cum Scalenſi per clem. 8.

Archiepiſcopus Surrentinus. De eo mentionem facit Innoc. 3. in c. conſtitutis el 1.

de. 'j

de teſti. De Surrentino epiſcopo Gregor. meminit in c. 2. de relig. dom. Anno Domini 913. fuit erecta in Archiepiſcopalem Sedem ſecundum Frecciam. De Sancto Antonio Abbate dictæ Ciuitatis Protectore legitur apud Martyrolog. Roma. die 14. Febr. vbi die 19. Martij de S. Martyribus, Quincto, Quintilla, Quartilla, & Marco cum aliis nouem.

Suffraganei ſunt uidelicet. 1. Epiſcopus Acquenſis, ſeu Vici. 2. Lubrenſis, ſeu Maſſa. 3. Stabienſis ſeu Caſtelli ad Mare qui a Rege præſentatur.

Archiepiſcopus Compſanus. Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Muranus 2. Satrianenſis, qui eſt vnitus cum Campanienſis epiſcopo. 3. Laquedonenſis 4 Epiſc. Sancti Angeli de Lombardis, & Biſatienſis vniti. 5 Epiſc. Montis viridis.

Archiepiſcopus Acherontinus, & Materanus vniti ad regiam præſentationem. De Acherontino ſit mentio in c. cũ clamor, de teſti. & in c. fin. de colluſ. deteg. Huic ſcribitur ab Innoc. 3. in c. cum olim de cler. coniug. qui etiam Suffraganeis Acherõtinæ eccleſiæ ſcripſit vt in eius epiſtolis fol. 366. quo tempore Cãcellarii vicem agebat vt legitur in fine de epiſtolarum fol. 368.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Venuſinus. De Stephano Venuſinæ eccleſiæ epiſcopo legitur in c. bene quidem 96. diſt 2. Epiſc. Anglonenſis. De huius eccleſiæ canonicis ſit mentio in d. c. cum olim, de cler. coniug. 3. Potentinus qui eſt ad regiam præſentationem. Apud hanc Ciuitatem legitur ſucceſſiſſe miraculum de ſacris ſtygmatibus S. Franciſci in perſonam Canonici Rogerii, ut ſcribit S. Bonauentura in eius uita c. 16. §. 5. 4. Epiſc. Grauienſis. 5. Tricaricenſis de huius eccleſiæ cantore habetur in d. c. cum olim de cler. coniug. 6. Epiſc. Montis Peluſis qui eſt exemptus.

Archiep. Tarentinus, qui eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcripſit Gregor. in c. 2. de cler. percuſſ. & in ca. habuiſſe 33 diſt. Eccleſia Tarentinæ mentio habetur in cap. ex parte el 2 de reſcript. Clero & plebi Taren. ſcripſit Gelaſius Papa in cap. uenerabilis de conſecr. diſt 4.

Suffraganei ſunt uidelicet. 1. Epiſc. Motulenſis, qui eſt ad regiam præſentationẽ. 2. Epiſc. Caſtellaneti 3. Epiſc. Oriæ ſeu Vritanus, qui eſt ad regiam præſentationem Huic ſcripſit Lucius 3. in c. præterea el primo de tranſact. prout legitur in 2. collectione decretalium.

Archiep. Brunduſinus, qui eſt ad regiam præſentationem. Clero & Ordini, et plebi Bruduſis dirigitur cap. conceſſo 12. q. 2. Suffraganeus ſt 1. Epiſc. Hoſtunenſis. 2. Epiſc. Heritonenſis alias Nardonenſis exemptus. 3. Epiſc. Monopolitanus exemptus, qui eſt ad regiam præſentat.

Archiep. Hydruntinus, qui eſt ad regiam præſentationem. Deo eo legitur in c. cũ ſecundum de temp. ord. Suffraganei ſunt videlicet. Epiſco. Lycienſis alias Lupien. 2. Leucenſis, & Alexanenſis. 3. Caſtrenſis. 4. Gallipolenſis. 5. Epiſco. Vgentinus qui duo ſunt ad regiam præſentationem.

Archiep. Barenſis, & Canuſinæ Sedis Antiſtes. Huic ſcripſerũt Alex. 3. in c. ſuper hoc, de eo qui dux. in matrim. & in c. 2. de coniug. leproſ. Innoc. 3. in c. licet de off. legat. & Gregor. 9. in c. conſultationi, de tempor. ordin. & in c fin. de coluſ. deteg.

Suffraganei ſunt uidelicet. 1. Epiſc. Bitontinus. 2. Rubenſis. 3. Polignanenſis. 4. Epiſc. Menaruini. 5. Epiſc. Cuperſani ſeu Conuerſanen. 6. Epiſc. Bitecti. 7. Epiſc. Melfictensis. exemptus ut aſſeritur. 8. Epiſc. iuuenatienſis qui eſt ad regiam præſentationem. 9. epiſcopus Iauellinus.

Archiepiſc. Tranenſis & Salpenſis eſt ad regiam præſentationem. De Canonicis Tranenſibus ſit mentio in c. licet de off. legat. Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Vigilen. Huic ſcribitur ab Alex. 3. in c. debitores de iureiur. in c. cum ſit de ſimo. in c. ſponſam, de ſponſal. in c. quia nos, de teſtamen. & in c. ſuper eo, de cognat. ſpirit. &

ab

ab Vrbano 3. in c. 3. de ſecund. nupt. 2. Epiſc. Andrien. de eo legitur in c. conſuluit, de iurepatr. Hac patria eſt celeberrim. Decretorum & legum doctoris caſuum conſcientiæ primarij, Illuſtriſſima familia & Religionis Societatis Ieſu P. Marij de Marcellis, qui Neapoli per annos triginta, & plus publice legit ſacramque paginã expoſuit, Archiepiſcopus Nazarenus eſt titularis cui ſunt vniti epiſcopatus Caſinenſis & montis Viridis habet eccleſiam in castro Baroli tranenſis dioceſis ſub vocabulo Sanctæ Mariæ Nazaret cum capitulo canonicis, de dignitatibus & clero in tut dictam eccleſiam habet iuriſdictionon et utitur inſignibus Archiepiſcopalibus.

Archiep. Sipontinus alias Manfredoniæ. De eo habetur in c. te referente, de celebr. miſ. in c. 2. de adulter. in cap. ſi cuſtos 27 q. 1. vbi Gregorius ſcribit Vitaliano epiſcopo Sipontino. Paſcalis 2. erexit in Archiepiſcopalem ſedem. Suffraganeus eſt Epiſco. Veſtanus. 2. Epiſc. Melphien. & Rapollen. vniti eſt exemptus, & de eo fit mentio in c. cum clamor de teſti. eiq; ſcribit Lucius 3. in c. requiſiuit. de ſponſal.

Archiep. Beneuentanus. De ciuitate Beneuẽtana legitur in c. Frater epiſcop. 17. q. 4. Conſulibus & populo Beneuentano ſcribitur per Innoc. 3. in cap. cum cauſa de teſti. & Epiſcopo ac Archidiacono Beneuentano in cap. cum a nobis eod ti. & canonicis Beneuentanis in c. ex tenore qui fil. ſint legit.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Auſculanus, de eo in c. ſicut ne cle. vel mona. 2. Theleſinus. 3. Epiſc. S. Agathæ de eo in c. præterea de ſponſal. in c. cum dilectus de ys, quæ vi metuſue cauſ. fiunt. 4. Aliſanus. 5. Epiſc. montis marani. 6. Puellinen. & Frequentinus vniti 7. Triuicanus 8. Arianus qui eſt ad regiam præſentationem. 9. Boianen. 10 Epiſc. Bouin. 11. Vulturarien. & montis Coruini. 12. Larinen. 13. Ep. Termularum. 14. Epiſc Sancti Seueri. 15. Epiſc. Troianus exemptus de eo in c. 3. de auct. & uſu pal & in c. niſi de off. lega. Epiſcopo Troiano Regni Siciliæ Cancellario ſcripſit Innoc 3. ut in eius epiſtolis fol. 380 19. Epiſc Guardien. Alpheria.

Archiep. Theatinus a Clemente 7 anno Domini 1526. erigitur in Archiepiſcopalem ſedẽ De eo fit mẽtio in c. tenor, de ſent. & re iud eſt etiam Comes, nec repugnat eſſe comitem, & epiſcopum Abb in c. inter dilectos, ſub nu. 5, de fide inſtru. Suffraganem unicum tantum habet, & eſt Epiſc. Orthone. et Complenſis, ad quam ciuitatem reliquiæ Sancti Thomæ Apoſtoli ex india translatæ ſunt, ut legitur apud martyrolo. Rom ſub die 3. Iul. de certitudine dictarum reliquiarum in d. ciuitate exiſtẽtium teſtatur S. Birgitta l. b 7 reuelationũ cæleſtiũ c. 4. & extat libellus eius vitæ, & translationis deſcriptus a Io. Bapt de lectis de Orthona impreſſus apud Firmanã ciuitatẽ anno Domini 1577. 2. Epiſcop. ciuitatis Pinnæ, & Hadrien. uniti, de eo habetur in c qualiter de elect in c. nuper de teſti. 3. Epiſc. Valuenſis, & Sulmonen. vniti. 4 Aquilanus eſt ad regiam præſentationem 9. Marſicanus 6. Aprutinus, alias Therami de quo in c bene 61. diſt in dicitur Princeps Therami, & Comes Biſegnæ. 8 Epiſc. ciuitatis Ducalis hi omnes prædicti nunquam fuerunt ſuffraganei.

Archiepiſ. Lancianenſis a Pio 4 ex epiſcopali fuit erecta in Archiepiſcopalem ſedem, nullum habet ſuffraganeum, & eſt ad regiam præſentationem Epiſc. Triuentinus qui eſt ad regiam præſentationem exemptus acceſſit ad Concilium Prouinciale Lancian. eligent.

Archiep. Rheginenſis eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcribitur ab Innoc 3 in c. cum cauſa, de off. & poteſt. iud deleg. & ab Honorio 3 in c. venerabili eod. tit. Archidiacono Rheginenſi ſcribitur a Gregorio ix in c. cũ olim de maior. & obed. Suffraganei ſunt. 1. Epiſc. Cathacẽſis alias Cathanzarij 2. Epiſc. Cotronien. qui eſt ad regiam præſentationem 3. Epiſc. Tropienſis, qui eſt ad regiam præſentationẽ. 3 Oppinenſis. 5. Bouenſis. 6. Neucaſtrenſis 7. Nicotirenſis. 8. Ieracen. 9. Epiſc. Squillacẽ. de quo in c. Afros 99. diſt. & in c. paſtoralis 7. q. 1. directo Ioanni epiſcopo Squillatino.

no. 10. Epiſc. Mileti exemptus do eo habetur in c. expoſuiſt. de corp. vitiat.

Archiep. Conſentinus. De eo in c. continebatur. de homicid. & in c. venerabili de eſſi & poteſt. iud. deleg. vbi etiam fit mentio de Theſaurario Conſentino. Epiſ. Marturanen Suffraganeus. 2. Epiſc. Sancti Marci exemptus, qui antea vocabatur epiſc. Maluſtan. 3. Epiſc. Biſinianen exemptus. 4. Epiſc. Caſſanen. exemptus, qui eſt ad regiam preſentationem de eo in c. relatum el 1. de teſtam.

Archiep. Roſſanen. nullum habet ſuffraganeum de eo in c. quod ſuper, de conſang. & affin. & in c. cum cauſa. de off. deleg.

Archiep. S. Seuerina. De eo in c. dilectus, de conceſſ. preb. Titulus Archiepiſco. eccleſia eſt S. Anaſtaſie virginis & martyris Romanæ cuius Capitulo ſcripſit Innoc. 4. vt in eius epiſtolis fol. 8. Suffraganei ſunt. Ep. Vmbriaticen. 2. Bellicaſtren. 3. Inſulanus. 4. Gerentinen. & Cariaten. vniti. 5. Epiſc. Strongulenſis.

Habes ergo ex prædictis in Regno Neap. Sedes Archiepiſcopales numero viginti, quarũ octo ſpectant ad Regiam præſentationẽ, & Cathedras epiſcopales num. cẽtum, & treſdecim, & harum decem & ſeptem ſunt ad Regiam præſentationem ſaluo tamen meliori calculo.

Epiſcopus Liparenſis eſt in Regno Neap. & ad regiam præſentationem, eſt ſuffraganeus. Archiepiſc. Meſſanen.

CONCILIVM TRIDENTINVM.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod Pius IIII. confirmauit generale Concilium Tridentinum, utq; ab omnibus Chriſti fidelibus recipi, & inuiolabiliter obſeruari mandauit, prohibendo prælatis ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ, alijs vero ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, commẽtarios, gloſas, annotationes, ſcolia, ullumq; omninò interpretationis genus ſuper ipſius concilij decretis quocunque modo edere, quocunque nomine, etiã ſub prætextu maioris corroborationis decretorum, aut exequutionis, alioue quæſito colore ſtatuere; ſed in dubio recurri debere ad ſanctam ſedem Apoſtolicam, vt ex eius conſtitutione Romæ 7. Kalen. Feb. 1563. incip. Benedictus Deus fol. 799. in bullar. Ab eodẽ Sum. Pont. 13. Kal. Martij 1564. fuit facta reuocatio priuilegiorum, exemptionum, immnuitatum, facultatum, cõſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, maris magni, & aliarum quarumcumque ſimilium gratiarum, quibuſcunque locis, & perſonis conceſſarum, in his in quibus ſtatutis, & decretis ſac. Conc. Trid. contrariantur, annullando in vtroq; foro facta & geſta vigore prædictorum, poſt id tempus quo concilium obligare cæpit, vt in eius bulla incip. In Principis Apoſtolor. fol. 481. in bullario. *Congruit tiul de conſtit.*

Gregorius 13. conſtitutionem edidit contra iurantes & iurare facientes illicita, impoſſibilia damnoſa, eccleſiaſticę libertatis, ac decretis Concil. Trid. aduerſantia, incip. Inter Apoſtolicas fol. 1354. in Bullario, & vide infra in verbo Iuramentum.

In confirmationibus priuilegiorum poſt dictum Concilium ſolet apponi clauſula, quatenus ſint in vſu. & decretis Conc. Trid. non aduerſetur.

An autem requiratur expreſſa mentio, de conſtitutione conciliari, vt illi ſit derogatum per clauſulam generalem non obſtan. habetur in ca. ex parte

de c.mon.in c.nonnulli,de reſcrip.vbi Felin. Arch. in cap.1.de conſtit.in 6. Gomes.in prohæ.reg.canc.q.5.latè per Card.Iacob.in tract.de concilio lib. 5.art.18.fol.311.

Pro huius ergo Conc.Trid.interpretatione,& exequtione extat aliquorũ Illuſtriſſimorum Dominorum S.R.E.Cardinalium congregatio inſtituta a Pio 4.fol.896.in bullario incip.Alias nonnullis.

Sixtus 5.iſtius Sacræ congregationis facultates declarauit, vt in eius conſtitutione publicata Romæ die 23.Martij 1583.incip.Immenſa.

Gregor.13. priuilegia regularibus conceſſa a Pio 5. reduxit ad terminos Conc. Trid.incip. in tanta negotiorum mole. Et habetur in fine Manualis Nauar.& infra in verbo Priuilegia Regularium.

CONFESSOR.

PRæter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt,ꝙ Leo x. in generali Concilio Lateranenſi de Regulariũ priuilegijs in Bulla.fol.217.inter alia decreuit, *Quod ipſi fratres forenſium confeſſiones audire valeant laicos tamen, & clericos ſæculares a ſententiis ab homine latis nullatenus abſoluere poſſint.*

Euchariſtiæ vero & extremæ vnctionis, aliaque eccleſiaſtica ſacramenta, illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegare, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram notario publico facta, doceretur: Eorundem vero fratrum obſequio inſiſtentibus ſacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant niſi illorum durante obſequio.

Decretum Concilij Triden.ſeſſio.23.de refor.ca.15. Pius V.declarauit, vt infra,videlicet.

Declaramus decretum Conc.Trid.de approbatione Regularium audiendis confeſſionibus ſæcularium præpoſitorum ab epiſcopis facienda obſeruari debere in omnibus Regularibus quorumuis ordinum etiam Mendicantium, etiam ſub regulari diſciplina viuentibus, etiam ſi ſint doctores, aut in theologia, etiam de ſuperiorum ſuorum licentia graduati, vel promoti, vel a ſuis magiſtris Generalibus, vel Prouincialibus miniſtris ſæcularium confeſſionibus audiendis expoſiti, volumus tamen eos, qui ſemel ab epiſcopo in ciuitate, & in diœceſibus ſuis præuio examine approbati fuerint ab eodem epiſcopo iterum non examinari, ab epiſcopo autem ſucceſſore pro maiori conſcientiæ ſuæ quiete examinari, de nouo poterunt, vt patet ex eius conſtitutione Romæ publicata die 22. Auguſti 1571. incip. Romani Pontificis in Bullar.fol.1131.

Quæ non fuit reuocata a Greg.xiij.per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Concilij Trid.vt teſtatur Sacra Congregatio cuius decreta fuerunt impreſſa Romæ apud hæredes Antonij Bladij Impreſſ.Cameralis 1586.tenoris ſequentis videlicet.

Pro fratrib. Ordinis Prædicatorum Prouinciæ terræ Laboris dicti Regni die 10. Octobris 1586.

Lecto in Sacra Congregatione Regularium memoriali, oblato nomine totius familiæ fratrum Mendicantium quarumcunq; Prouinciarum Regni Neap.conquerentium qualiter contra formam ſuorum Priuilegiorum, Sacrorum Canonum, Concilii Trid.& ordinationum Apoſtolicarum in quamplurimis ab ordinariis locorum grauantur, prout eiuſdem memorialis ſeries cõtinebat, Illuſtriſſi. Domini Cardinales

les

les his mature conſideratis ſtatuerunt, & decreuerunt, vt infra, ab eiſdem locorum ordinarijs perpetuo, & inuiolabiliter obſeruari debere.

Primo quod circa ſecularium confeſſiones ab ipſis fratribus Mendicantibus audiendas ſeruetur deciſio Congregationum Sacri Concilij, & epiſcoporum, corripianturque Ordinarij qui in articulo mortis id fieri prohibent, vel in licentijs, conceſſis id excipiunt.

Secundo, Fratres, mèndicantes nullatenus à quaſtuatione, quæ de licentia ſuorũ Superiorum fit, & in dies fieri contiget, prohibeantur.

Tertio, Ordinarij in cognitionibus cauſarum fratrum mendicantium tam ciuilium, quàm criminalium minime ſeſe ingerant, pariter nec in uiſitatione eorundem fratrũ, vel eccleſiarum ſuarum, niſi quatenus eis per Conc. Tri. decreta cõceditur.

Quarto, Ordinarij non impediant fratres pulſare campanas ad Matutinum, ad Horas, & ad miſſam antequam pulſetur Campana maioris Eccleſiæ, præterquam in die Sabbati Sancti.

Quinto, quo autem ad quartam funeraliũ ſeruetur decretum Sacri Conc. Trid.

F. Michael Bonellus Card. Alex.

Georgius Palearius Secret.

Seſſ. 23. cap. 15.

CONgregatio Concilij cenſuit Regulares ad audiendas in ciuitate, & Diœceſi ſecularium confeſſiones ſemel ab epiſcopo præuio examine approbatos, iterum ab eodem epiſcopo non eſſe examinandos. Cæterum a ſucceſſore poſſe vtique examinari iuxta coſtitutionem ſanctæ memo. Pij V. datam viij. Id. Aug. Pontificatus illius anno 6. quæ a fel. recor. Greg. xiij. non eſt reuocata per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Conc. Trid.   *A. Card. Caraſa.*

PRAETER Summiſtas ad remouendam omnem dubitandi anſam in quæſtione illa non parum apud inſignes, & grauiſſimos viros cõtrouerſa per quos in diuerſas ſententias itum eſſe, ex relatis per Ioan. Gutier. lib. 1. can. quæſt. cap 27. ſatis apparet: An ſcilicet facultas conceſſa pænitenti virtute alicuius Bullæ, ſeu Iubilei, eligendi Confeſſarium quemcunque presbyterum ſecularem, vel regularem ex approbatis ab ordinario, intelligi debeat, ab Ordinario illius loci, ſeu diæceſis, vbi exercenda eſt adminiſtratio Sacramenti Pænitentiæ, & ſic vbi pænitente: Confeſſarium eligeree vult, vt confiteatur. An vero ſufficiat approbatio per alium Ordinarium facta in alio Epiſcopatu, ſciendum eſt. quod propter opinionum varietatem, & conflictum teſtante Emnnuele Roder. in explicatione, bullæ Cruciatæ §. 9. num. 5. Ioannes Ribera Archiepiſcopus Valentinus conſulit Illuſtriſſimos Cardinales Concilij, eiq; reſcriptum fuit in hũc modum, videlicet, Congregatio Concilij reſpondet, approbatũ ab alio quam a Valentino Archiepiſcopo in Diæceſi Valentina, non cenſeri approbatum ab Ordinario. Qua declaratione attenta, opinio contrarium ſentientium non videtur tuta. Quo vero ad pſonas regulares adeſt diſpoſitio S. D. N. Clemẽtis Octaui ſub Dat. Romæ 23. Nouembris 1599. tenoris ſequent. Ad perpetuã rei memoriã Romani Pontificis circumſpecta benignitas honeſtis petentium votis, quæ perſonarum ſub Religionis iugo Altiſſimo famulantium ſtatutum & ſalubrem directionẽ reſpiciunt, ad exaudationis gratiam libenter admitit, & fauoribus proſequitur opportunis. Exponi nobis nuꝑ fecit dilectus filius Procurator Generalis Ordinis Fratrũ Beatæ Mariæ de mõte Carmelo, quod cũ in Bulla Cruciata ſancta, & aliis priuilegiis, quæ ab Apoſtolica Sede cõcedi ſolent, detur facultas eligẽdi Cõfeſſorẽ ido-

Congruit. iit. de pa. nit. & re miſ.

Clem. 8.

neum ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſtifideles abſoluere a caſibus Ordinario reſeruatis, & a quibuſuis, etiam in que dicte Sedi reſeruata ſunt, Religioſi dicti Ordinis ſeu eorum nonnulli, etiam ijs facultatibus uti præſumunt, & illorũ prætextu eligunt Confeſſorem aliquando præter eos qui a ſuis Prælatis eorum confeſſionibus deputati ſunt, quòd aliquando in ſpeciale eorum vergit detrimentum. Quare prædictus Procurator Generalis humiliter nobis ſupplicari fecit, quatenus in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, talem conceſſionem ſanctæ Cruciatæ & aliorum Indultorum particularium quantum ad prædictum articulum eligendi Confeſſorẽ, & abſoluendi a caſibus reſeruatis, cum Fratribus & Sororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorum quorumcunq; Ordinum & Congregationum cuiuſuis inſtituti Mendicantium, & non Mendicantium tam Prouinciæ Hiſpaniæ quam extra eam vbilibet locorum minime habere, neque cenſeri, ſed noſtræ intentionis exiſtere, quod ijdem Fratres & Moniales quantũ ad Sacramẽtum Pænitentiæ ſeu confeſſionis adminiſtrationem diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubiecti ſint; Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuo declaramus, eiſdem tamen Prælatis, vt in vſu huiuſmodi poteſtatis ſe cum ſubditis benignos, & faciles habeant præcipimus, & mandamus. Non obſtantibus &c.

Sciendum eſt etiam quod contra Confeſſores qui in ſacris Confeſſionibus confitẽtem ad libidinem prouocauerint, cum male de ſanctiſſimo Pænitentiæ Sacramento ſentire videantur, eo abutentes, vti de hæreſi ſuſpectos iure optimo hodie procedunt hæreticæ prauitatis inquiſitores, vt tradit Fran. Regna in comment. ſuper director. Inquiſit. par. 2 q. 56. ac ita in ſacroſ. Inquiſitionis Tribunalibus obſeruari atteſtatur Ignat. Lopez in addit. ad Diaz in pract. crimin. can. cap. 82. quod & iuſtiſſime ordinauit, ac decreuit Pius 4. Pontif. Max. quadam ſua conſtitutione cuius tenorem fideliter deſumptum ex Archiuo Sacræ Inquiſitionis generalis Olyſipone copiã libri in quo continebatur ſibi faciente Reuerendiſſimo D. Antonio de Noroña Epiſcopo Eluenſi & Generali Inquiſitore Sanctæ Inquiſitionis Regnorum Portugalliæ, refert Eman. Roderico. tom. 1. ſuarum queſt. regul. q. 59. art. 4 fo. 557. in impreſſis Salmanticæ, prout ſequitur.

Venerabili fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi, in Regno Hiſpaniæ hæreticæ prauitatis Inquiſitori Generali, Pius Papa 4.

Pij iiij. Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Dum ſicut nuper, non ſine animi noſtri moleſtia accepimus diuerſos ſacerdotes in Regnis Hiſpaniarum, atque etiam in ciuitatibus, & diœceſibus curam animarum habentes ſiue eam pro alijs exercentes, aut alias audiendis confeſſionibus pænitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, vt Sacramento Pœnitentiæ in actu audiendi confeſſiones abutantur, nec illi, & qui id inſtituit Domino Deo, & Salutori noſtro Ieſu Chriſto iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet, pœnitentes ad actus inhoneſtos, dum earum audiunt confeſſiones alliciendo, & prouocando ſeu allicere, & prouocare tentando & procurando, ac loco earum per Sacramentum huiuſmodi Creatori noſtro reconciliationis, grauiorum peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in Diuinæ Maieſtatis offenſam, & animarum perniciem, Chriſti fidelium ſcandalum non modicum. Non animum inducere nequentes, quod qui de Fide Catholica recte ſentiunt, Sacramentis ab Eccleſia Dei inſtitutis abutantur, aut illis iniuriam faciant fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel alium ſeu alios a te deputandum, ſeu deputandos

Digitized by Google

putandos contra omnes, & ſingulos ſacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum ciui tatum & diœceſum de præmiſſis quomodolibet diffamatos tam ſeculares, quam quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectorum Ordinum Regulares cuiuſcunque dignitatis ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, tam ſuper præmiſſis, quam ſuper Fide Catholica, & quid de ea ſentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatem tibi contra hæreticos, aut de hæreſi quouis modo ſuſpectos a ſede Apoſtolica conceſſarum continentiam, & tenorem procedat, ac culpabiles repertos iuxta exceſſuum ſuorum qualitatem, prout de iure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione ſecularis iudicis arbitrio puniendos tradendo. Non obſtan. &c. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris die 16. Aprilis Anno Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimoprimo, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Ampliatur, nam licet ex contextu d. conſtitutionis ibi, Mulieres videlicet, &c. illa tantum loquatur de ſollicitatione ad actus impudicos circa mulieres, vt tamen de eius mente fuerit velle comprehendere etiam confeſſores allicientes adoleſcẽtes ad peccatum nefandum tum quia ratio in ipſa conſtitutione expreſſa cõueniat etiã huic caſui, immo fortiori ſeu maiori ratione in hoc caſu procedere debet, cum multo grauius ſit hoc crimen, tum quia hæc conſtitutio loquatur de his, quæ communiter eueniunt, non excludens propter hoc alia, quæ raro contingunt, ſed ſunt eiuſdem generis, immo grauioris. Roderic. loco præcit. & latius tom. 2. quæſt. 36. art. 3 Et nos pro huius ampliationis corroboratione, tacitæ etiam obiectioni reſpondendo, addimus, quod non ſuffragatur vulgaris regula illa, nempe in odioſis, & pœnalibus ſtrictam eſſe interpretationem faciendam, quia negamus dicendum eſſe ex hoc caſu fieri extenſionem, ſed potius incluſionem, ex gloſ. notab. in c. 1. in ver. Italia de tempor. ord. lib. 6. ſufficit enim legiſlatori apponere caſum magis frequentem, in quo etiam includitur alius non adeo frequens, qui forſan tacitus fuit maioris honeſtatis cauſa, quia eſſet valde moleſtum auribus Pijs audire confeſſarium communiter id quod omnes Chriſtiani abhorrent. Accedit quod vbi agitur de ſalute animarum ad euitanda maiora peccata, tunc in pœnis facienda eſt extenſio de caſu ad caſum ex communi DD. conſenſu ex allegatis per Iaſ. in Auth. Quas actiones nu. 25. C. de ſacroſ. eccl. & alias diximus f. 138. & 139.

ADDITIO. De approbatione Regularium ad ſacras confeſſiones audiendas Summa Henriquez li. 3. de pænit. c. 6 fol. 273 ſub rub. Quis ſit & reputetur idoneus Confeſſarius iux. Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 15. vbi etiam de priuilegijs ipſorum Regularium circa confeſſiones.

Item abſoluere poteſt a caſibus epiſcopo reſeruatis, quiuis confeſſor illo mortuo, poſt mortem enim eius deſinunt eſſe reſeruati ſi ſit reſeruatio ab homine, ita tenet Emanuel in Aphoriſmis Confeſſariorum in verbo abſolutio, num. 20. vide ſupra in verbo caſus reſeruati, in fine.

Presbyteri Congregationis Oratorij Romæ approbati ad confeſsione s audiendas non debent examinari extra Vrbem à locorum ordinarijs, quibus ſufficit præſentare eorum licentias Romæ habitas, vt hæc & alia patent ex eorum priuilegijs tenoris ſeq. videlicet.

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam,

DECET Romanum Pontificem, cuius fidei cura, & ſalus gregis Dominici diuinitus eſt commiſſa prædeceſſorum ſuorum veſtigijs inhærendo, ea benigniter cõcedere, quæ ad eiuſdem gregis conſcientiæ purificationem, & peccatorum remiſſionem animarumque ſalutem, ac ſpiritualem conſolationem noſcuntur pertinere. Alias ſiquidem fel. rec. Greg. Papæ xiij. prædeceſſore noſtro pro parte dilectorum filiorum Philippi Nerei, Præpoſiti, & presbyterorum Congregationis Oratorij, in parochiali eccleſia S. Mariæ in Vallicella, de Vrbe, per ipſum prædeceſſorem antea inſtituti, expoſito, quod de menſe Auguſti, Anni Domini Milleſimi Quingenteſimi Sexageſimi quinti, piæ memoriæ Pius Papa quartus etiam prædeceſſor noſter Philippo, & presbyteris præfatis, tunc eccleſiæ Sancti Ioannis Baptiſtæ nationis Florentinorum etiam de Vrbe, in diuinis deſeruientibus nonnullas gratias, & priuilegia ad decennium duratura, Apoſtolica authoritate conceſſerat, & decennium huiuſmodi iam tunc expirauerat, dictus Gregorius prædeceſſor, volens eoſdem Philippũ & presbyteros non minoribus, quam dictus Pius prædeceſſor proſequutus fuerat gratijs, atq; priuilegijs proſequi, & vt ipſi facilius, & libentius altiſſimo famulari, & animabus Chriſti fidelium, in eorum audiendis confeſſionibus amplius prodeſſe poſſent prouidere Philippo, & presbyteris Congregationis huiuſmodi, vt quorumcunque Chriſti fidelium ad ipſos vndecunque accedentium, illoſq; infirmitatis, vel quocunque alio tempore, & occaſione domum ſiue ad quecumque alium locum ad ſe vocantium, & requirentium confeſſiones libere audire, & illis diligenter auditis ipſos Chriſti fideles, & eorum ſingulos ab excommunicationis ſuſpenſionis, & interdicti, ac quibuſuis alijs eccleſiaſticis ſententijs, & cenſuris quauis occaſione, vel cauſa, quomodolibet latis, & per eos incurſis, ac etiam ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis, quantumcunque grauibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, exceptis contentis in literis die Cœnæ Domini conſuetis abſoluere, & pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem eis iniungere, ac vota quæcũque vltramarina viſitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe, S. Iacobi in Compoſtella, & B. Mariæ Lauretanæ ac Caſtitatis, & Religionis votis duntaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare, necnon per dimidium horæ ſpatium ante auroram, & poſt meridiem eis euenientе caſu Miſſas celebrare libere, & licite valerent, dicta authoritate indulſit, & facultatẽ conceſſit, prout in ipſius Gregorij prædeceſſoris literis deſuper in forma breuis ſub die 14. Martij, Pontificatus ſui anno quarto, expeditis plenius continetur. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte Philippi & presbyterorum præfatorum petitio continebat a pluribus credatur literas, & facultates huiuſmodi, licet illa ad certum aliquod tempus ſpecifice, & expreſſe non fuerint limitata nihilominus decennio iam de menſe Martij proxime præteriti elapſo, tantum duraſſe, & propterea ipſi, vt omne dubium tollatur, ac in Dei, animarumque ſeruitio in die magis, & magis proficere valeant, liberiuſque in hanc curam incumbant dictas facultates ipſis in perpetuum concedi, ac in in quibuſdam extendi, & ampliari deſiderent; pro parte eorundem Philippi, & presbyterorum, qui vt aſſerunt in primo dicta eccleſia ad confeſſiones audiendas de noſtri in dicta Vrbe, & illius diſtrictu Vicarij in ſpiritualibus generalis licentia deputatis exiſtunt, nobis fuit humiliter ſupplicatũ vt eis in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui honeſtis petentium votis libenter annuimus, eaq; fauoribus proſequimur opportunis, Philippum, & presbyteros præfatos ac eorum ſingulos a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſq; eccleſiaſticis, ſententijs cenſuris, & pœnis a iure vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum præſentium duntaxat conſequendum

dum harumſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, necnon litterarum præfatarum tenores præſentibus pro expreſſis habẽtes huiuſmodi ſupplicationib. inclinati, Philippo, ac nunc, & pro tempore exiſtentibus cõgregationis huiuſmodi ubicunq; locorum diffuſæ presbyteris in Vrbe a dicto Vicario ſeu extra eam ab ordinarijs locorum ad confeſſiones audiendas, quomodolibet approbatis, eorumq; ſingulis, quod ipſi perpetuis futuris temporibus omnium & ſingulorum Chriſti fidelium confeſſiones audire, illiſq; auditis eos a quibuſuis excõmunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliſq; quibuſuis eccleſiaſticis ſententijs, cẽſuris, & pœnis, quauis occaſione, vel cauſa, quomodolibet latis & per eos incurſis nec non ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis criminibus, exceſſibus, ac delictis, quantuncunque grauibus & enormibus, etiam in caſibus dictæ ſedis reſeruatis, vel in poſterum reſeruandis. exceptis tamen contentis in literis die Cœnæ Domini legi conſuetis abſoluere, ac pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem eis iniungere, nec non vota quæcumque vltramarina, viſitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe & S. Iacobi in Compoſtella, Caſtitatiſque & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare, præterea per dimidium horæ ſpatium ante auroram, & poſt meridiem Miſſas celebrare, ac etiam qui ex eis prævio examine ad confeſſiones audiendas in ipſa Vrbe a dicto Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem abſq; alio examine, de licentia tamen ordinariorum locorum, indulto, & facultatibus huiuſmodi uti, ac potiri libere, et licite valeant, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Decernentes præſentes literas nullo vnquam tempore reuocari, ſuſpẽdi, vel limitari, neq; eis derogari poſſe, nec ſub quibuſuis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum reuocationibus comprehendi, et quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſuum et validiſſimũ ſtatum reſtitutas, ac plenarie reintegratas eſſe, & cenſuri, irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contingerit attẽtari. Nõ obſtãtibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque Volumus autem quod Philippus, & presbyteri præfati huiuſmodi indulto celebrandi ante diem parce vtantur, quia cum in altaris miniſterio immoletur Dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei filius, qui candor eſt lucis æternæ cõgruit, hoc non noctis tenebris fieri ſed in luce. Quodque præſentium tranſumptis etiã impreſſis Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo Iudicis ordinarij Rom Curiæ, vel alterius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica cõſtitutæ munitis, eadem prorſus fides vbiq; locorum adhibeatur, quæ ipſis præſentibus originalibus adhiberetur, forent exhibita vel oſtenſa. Nulli ergo hominum omninò liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis conceſſionis indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctũ Marcum, anno Incarnationis Dominicæ. milleſimo quingẽteſimo octuageſimo ſexto, Non. Septem. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

D. Pallottus Dat.

R. Bergerius.

S*Equitur declaratio tenoris ſequentis videlicet, a tergo Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſ. Dominis Cardinalibus Congregationis Sacri Concilij Trid. pro presbyteris Congregationis Oratorij intus vero Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſ. Domini. Sixtus Papa Quintus fel. record. indulſit Patribus Congregationis Oratorij ut qui ex eis præuio examine ad audiendas confeſſiones in ipſa vrbe a Vicario approbati fuerint extra eandem Vrbem abſque alio examine de licentia tamen ordinariorum locorum*

rum confeſſiones libere audire ualeant; ſed quia in partibus præcipuè Neapolis ipſis in dubium reuocatur priuilegium prædictum ſub prætextu quod non contineat præciſam derogationem, neque mentionem aliquam Concilij Trid. ſeſſ. 23. c. 15. quo cauetur ne quis abſque propriorum diœceſanorum examine audeat confeſſiones audire; ideo prædicti presbyteri Congregationis Oratorij ſupplices deſiderant ſuper hoc reſponſum a Sacra Congregatione An fuerit neceſſaria derogatio Sacri Conc. Tri. Congregatio Concilij cenſuit ſi huiuſmodi priuilegium fuerit ut proponitur a Sede Apoſtolica conceſſam, utique omnino eſſe obſeruandum, quamuis nullam derogationem, aut mentionem Conc. Trid. contineat.

Hieron. Card. Matthæius.

Circa facultatem abſoluendi a caſibus reſeruatis vigore dictorum priuilegiorum, attendenda eſt hodie declaratio decreti, quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis quæ fuit relata ſupra in verbo Caſus reſeruati.

CONFESSIO SACRAMETALIS.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod *Die 20. Iunij anno a Natiuitate Domini Ieſu Chriſti 1602. In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & uniuerſalis Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico in monte Quirinali corā S. D. N. Clemente diuina prouidentia Papa viii. Propoſita fuit quæſtio.*

Vtrum liceat per literas ſeu internuntium, confeſſario abſenti, peccata ſacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere.

Sanctiſſimus Dominus noſter auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſ. Dominis Cardinalibus, contra hæreticam prauitatem generalibus Inquiſitoribus matura ac diligenter conſiderata; hanc propoſitionem ſcilicet licere per literas, ſeu internuntium confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri & ab eodem abſente abſolutionem obtinere; ad minus ut falſam, temerariam, & ſcandaloſam damnauit, ac prohibuit, præcepitque ne deinceps iſta propoſitio, publicis priuatiſue lectionibus, concionibus, & congreſſibus doceatur neue unquam tanquam aliquo caſu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur; quod ſi quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam diſputatiue tractauerit (niſi forſan impugnādo) uel ad praxim directè ſeu indirectè deduxerit, præter excommunicationem latæ ſententiæ, quam ipſo facto incurrat, a qua non poſſit (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacunque etiam dignitate fulgente, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ *maiori Pœnitentiario niſi a pro tempore exiſtente Romano Pontifice abſolui aliis etiam pœnis arbitrio infligendis ſubiaceat. Quintilianus Adrianus not. publicata fuit Romæ 19. Iunij 1602.*

COMMVNIO SACRA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt ad declarationem cap. omnis vtriuſq. ſexus, de pænit. & remiſ. Eugenium 4. declaraſſe quod communicans in hebdomada ſancta, vel infra octauam Paſchæ ſatisfacit præcepto eccleſiæ die 8. Iunij 1446. Pontificatus ſui anno 10. quam refert Nauar. in man. confeſſ. c. 21. nu. 45. quę non eſt in bullario, ſed eam inuenies per extenſum impreſſam in priuilegijs Minorum fol. 139.

CONFRATERNITATES.

SCIENDVM eſt quod ſuper modo, & forma per quoſcunque Regulares Ordines, Religiones inſtituta ſeu Archiconfraternitates, & Congregationes ſecularium, tam Vrbis, quam aliarum Ciuitatum & locorum, in Erectionibus, Inſtitutionibus, & Aggregationibus Confraternitatum, & Cõgregationum, & communicationibus Priuilegiorum, Indulgentiarum, Facultatum, aliarumque ſpiritualium gratiarum, & indultorum eiſdem Confraternitatibus, & Congregationibus faciendis in poſterum obſeruanda, edita fuit a Sanctiſſimo D. N. D. Clemente Diuina prouidentia Papa VIII. publicata Romæ die 24. Decembris 1604. tenoris ſequentis.

Clem. 8. Congrut. tit. de priuileg.

Quæcunque a Sede Apoſtolica ad promouenda, Chriſti fidelium ſalutem aliquando conceſſa ſunt, & ſi ea maturo conſilio magnaq; prudentia, & cautione ſancita, & decreta ſint; tamen cum Romanus Pontifex de animarum ſalute ſolitus progreſſu temporis animaduertit ſenſim aliquos abuſus in eiſdem ſtatutis, & decretis obſeruandis prouenire; debet pro ſui Paſtoralis officij munere illis opportuna ratione occurrere, & quantum cum Domino poteſt, adhibita ſalutari remedio, prouidere. Cũ itaq; a pluribus Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, & forſan etiam a nobis nõnullis Regularibus Ordinibus, Religionibus, inſtitutis, ac etiam Chriſti fidelium ſecularium Archiconfraternitatibus, & Congregationibus diuerſarum nationum, nominum, & inſtitutorum, tam in Alma Vrbe noſtra, quam in aliis Ciuitatibus & locis Chriſtiani Orbis inſtitutis, facultas erigendi, & inſtituendi in eorum, & aliis Eccleſiis, & Collegiis, necnon etiam ſibi aggregandi Confraternitates, & Congregationes in eadem Vrbe, & in aliis eis exiſtentes, eiſque priuilegia Indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta ſibi conceſſa reſpectiuè communicãdi attributa fuerit, ac nulla certa forma, vel ratio præſcripta ſit, quæ in huiuſmodi erectionibus inſtitutionibus, aggregationibus, & communicationibus faciendis ſeruari debeat; propterea ſiue negligentia Superiorum Ordinum Religionum, & inſtitutorum, vel officialium Archiconfraternitatum, & Congregationum erigentium, inſtituentium, aggregantium, & communicantium, qua Confraternitatibus, & Cõgregationibus erigendis inſtituendis & aggregandis, & quibus communicationes priuilegiorum, indulgentiarum, aliarumque gratiarum prædictarum fiunt, non ſeruant formam in huiuſmodi erectionibus, inſtitutionibus, aggregationibus, & communicationibus ſeruari debitam, neque præſcribunt modum quo priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, indulta prædicta conſequi debeant, ſeu ipſarum Confraternitatum, & congregationum incuria, quæ non inquirunt ea, quæ præſtare oportet; vt illa conſequantur; nonnullæ prauæ conſuetudines irrepſerunt, multaq; incommoda inde prouenerunt; quibus Nos pro commiſſo Nobis Apoſtolicæ ſollicitudinis officio, paternaque erga omnes Chriſti fideles charitate proſpicere volentes; hac noſtra Conſtitutione perpetuo valitura decernimus; atque ſtatuimus; vt in poſterum tam huius Almæ Vrbis noſtræ, quam aliarum Ciuitatum & locorum totius Chriſtiani Orbis Regularium Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum, quibus in eorum, & quibuſcunque aliis Eccleſiis, & Collegiis, Confraternitates ſecularium erigendi, & inſtituendi facultas conceſſa eſt, necnon etiam Archiconfraternitatum & Congregationum cuiuſuis nationis, nominis, & inſtituti illa ſint, & in quibuſcũque eccleſiis, Domibus, & Oratoriis, tam ſecularium, quam vt præfertur quorumcũque etiam Mendicantium Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum Regularium, quauis tam Ordinaria quam Apoſtolica auctoritate erecta ac inſtituta exiſtunt, ſeu alias quouis modo introducta reperiantur, quibus Alias Confraternitates, & Con-

gregatio-

Digitized by Google

*gregationes inſtituendi, erigendi ac ſibi aggregandi, illiſque priuilegia, indulgen-
tias facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta prædicta elargiendi, & com
municandi poteſtas a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, vel a Nobis, et
Apoſtol. Sede attributa fuit, Magiſtri, Priores, Præpoſiti, Rectores, Gubernatores,
Præceptores, Primicerij, Prælati, Cuſtodes, Guardiani, Præfecti, Adminiſtratores, et
alij Officiales ſeu ſuperiores quouis modo nuncupati, Regularium ſiquidem Ordi-
num, Religionum, & Inſtitutorum vnam tantum Confraternitatem, & Congrega
tionem, de conſenſu tamen Ordinarij loci, & cum literis eius teſtimonialibus quib.
Confraternitatis, & Congregationis erigendæ & inſtituendæ pietas, & Chriſtianæ
charitatis officia, quæ exercere cupit, apud eos commendentur, in eorum, & quibuſ-
cunque aliis Eccliſiis, & collegiis erigere, & inſtituere, cæterarum vero Archicō
fraternitatum et Congregationū in ſingulis Ciuitatibus, oppidis, vel locis vnā etiā
Cōfraternitatē & cōgregationē dūtaxat, quæ Apoſtolica, uel Ordinaria auctoritate
prius erecta nulli alteri Ordini, Religioni, Inſtituto, Archicōfraternitati, & Cōgre-
gationi eiuſdem, vel alterius nationis, nominis, & inſtituti aggregata ſit præuio
ſimiliter loci Ordinarij conſenſſu, & cum eius literis teſtimonialibus, quibus eiuſ-
dem Confraternitatis, & Congregationis aggregandæ inſtitutum, pietas, & Chri-
ſtianæ charitatis officia, quæ exercere conſueuit, apud eos commendetur ſibi adiun-
gere, & aggregare poſſit: Huic verò Confraternitati, & Congregationi erigendæ,
inſtituendæ, ſeu aggregandæ ea tantum priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſ-
que ſpirituales gratias, & indulta, quæ ipſi Ordini, Religioni, Inſtituto erigenti
inſtituenti, ac communicāti, ſeu Archiconfraternitati, Congregationi aggregan-
ti nominatim, & in ſpecie, non autem quæ per extenſionem, vel communicationē
ſibi quouis modo conceſſa ſunt, & illa quidem non ſub generali forma verborum, vel
ad inſtar, ſed expreſſe, & in ſpecie communicare valeant. Statuimus autem pro re-
gimine Ordinum, Religionum, & inſtitutorum erigentium & inſtituentium, ac cō-
municantium, ſeu Archiconfraternitatum, & congregationum aggregantium, edi-
ta Confraternitatibus, & Congregrtionibis erigendis, inſtituendis, & aggregan-
dis & quibus communicationes priuilegiorum, & aliorum prædictorum fiunt, impar-
tiri non poſſint, niſi ea prius ab Epiſcopo Diœceſano examinata, & pro ratione loci
approbatio, fuerint, quæ nihilominus eiuſdem Epiſpopi decretis, ac moderationi, &
correctioni in omnibus ſemper ſubiecta remaneant. Inſuper volumus, & ordina-
mus, vt prædicti Ordines, Religiones, inſtituta erigētia, inſtituentia, ac cōicātia nec
non Archiconfraternitates, & Congregationes aggregantes certam erigendi, in-
ſtituendi, aggregandi, & communicandi formulam a Nobis nouiſſimè approbatam
diligenter obſeruent, ſecundum quam priuilegia, indulgentias, facultates aliaſque
ſpirituales gratias, & indulta ipſis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis erigentibus,
inſtituentibus, & communicantibus ſeu Archiconfraternitatibus, & Congregatio
nib. aggregantibus nominatim, & expreſſè, non autem per cōmunicationem, neque
ad inſtar, vt ſupra conceſſa ipſis Cōfraternitatibus, & Congregationibus erigen-
dis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes fiunt communicare
poſſint, quibus Confraternitates & Congregationes eiuſdem dumtaxat nationis,
& & nominis, ordinis, Religionis, & Inſtituti Archiconfraternitatis, Congrega
tioni cui aggregantur, tam hactenus aggregata quàm in poſterum aggregandæ vtā-
tur, potiantur, & gaudeant, ita ut dictarum Confraternitatum, & Congregatio-
num erectarum, inſtitutarum, & aggregatarum, de quibus communicationes factæ
ſunt, Miniſtri & Officiales, & alij ſupradicti priuilegia, indulgentias, facultates,
aliaſque ſpirituales, gratias, & indulta huiuſmodi, præuia tamen recognitione
Ordinarij loci, qui adhibitis duobus de eiuſdem Eccleſiæ Capitulo, illa iuxta Sacri*

Concilij

Digitized by Google

Concilij Trid. decretum promulganda decernat, debitis temporibus promulgare valeant. quibus etiam Miniſtris, Officialibus, & aliis prædictis eleemoſynas, & alia oblata Chriſtianæ charitatis ſubſidia, iuxta modum & formam per Ordinarium loci præſcribendam, remotis tamen menſis, peluibus & capſis, quæ in Eccleſij, & Oratoris dictarum Confraternitatum, & Congregationum publice ad hoc exponi conſueuerunt, excipiendi poteſtas detur. Atque hoc ipſum Ordines Religiones, Inſtituta erigentia, inſtituentia, ac communicatio ſeu Archiconfraternitates, & Congregationes aggregantes, tam Almæ Vrbis noſtræ, quam aliarum Ciuitatū, & locorum quorumcunque, iuxta modum à Vicario Vrbis, & ab Ordinarijs locorum reſpectiue præſcribendum, obſeruare teneantur. Eleemoſynas autem ſic collectas in reparationē, & ornatū Eccleſiarum, tā Ordinum, Religionum, Inſtitutorū erigentiū, inſtituentium & cōicantium, ac Archiconfratern. & Congregationum aggregantium quam Confraternitatum, & Congregationum erigendarum, inſtituendarum, & aggregandarum. & quibus communicationes fient, aut in alios earum pios uſus arbitrio eiuſdem Vicarii noſtri in Vrbe, necnon Ordinariorum locorum reſpectiuè fideliter exponere, atquis erogare procurent, vt omnes intelligant cæleſtes Eccleſiæ theſaures, non quæſtus, aut alicuius lucri cauſa, ſed pietatis, & charitatis excitandæ gratia, ex Apoſtolicæ Sedis benignitare, Chriſti fidelibus aperiri Præterea volumus, ut Cōfeſſarii qui uigore priuilegiorū ipſi Ordinib. Religionib. Inſtitutis erigētibus, inſtituētibus, & cōmunicantibus ſeu Archicōfraternitatibus, et Cōgregationib. aggregantibus cōceſſorū, ac Confraternitatib. & Cōgregationibus aggregādis cōmunicandorū pro tempore eligi poſſunt, & potuerunt ſeculare. ſ. in Alma Vrbe a prædicto noſtro Vicario, extra Vrbē uero a locorū Ordinariis; Regulares autem non ſolū a prædicto Vicario noſtro, & à locorū Ordinariis reſpectiuè ſed etiā a ſuis ſuperioribus approbati ſint; utq; Confratres confitentes a criminibus caſibus. & cenſuris, iuxta dictorum priuilegiorum (quatenus tamen fiet in uſu, & ſacris Concilij Tridentini decretis, at Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & noſtris cōſtitutionibus non aduerſentur, nec reuocata aut ſub aliquibus reuocantibus comprehenſa ſint) formam, & tenorem dumtaxat abſoluere ualeant. Decernimus inſuper, ut ijdem Confeſſarij prædictos Confratres cuiuſcūque gradus, ſtatus, conditionis & præeminentiæ etiam ſi ſpeciali nota digna fuerint, a caſibus contentis in literis, quæ die Cœnæ Domini legi conſueuerunt, necnō violationis immunitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ, & clauſuræ Monaſteriorum Monialium, ſi uidelicet ſine neceſſaria, & urgenti cauſa, ac ſine ſuperiorum licentia, uel etiam ſi cauſa, & licentià conceſſa abutentes, prædicta Monaſteria ingreſſi fuerint; necnon uiolentæ manus iniectionis in Clericum, & ſingularis certaminis, ſeu duelli, ac ab alijs etiam caſibus tam a Nobis, quam a prædicto noſtro in Vrbe Vicario & locorū Ordinarijs reſpectiue reſeruatis & pro tempore reſeruandis, & etiam a quauis excommunicatione, ab homine lata abſoluere, & ſuper irregularitatibus, tam ex aliquo defectu prouenientibus, quam occaſione delicti contractis cum aliquo diſpenſare prætextu dictorum priuilegiorum nullo modo poſſint. Demum ſtatuimus, & pariter ordinamus, ut Confraternitates, & Congregationes ubiuis locorum, quauis auctoritate, ut præfertur, erectæ, & inſtitutæ, quibus communicationes prædictæ factæ ſunt, ac cuicumque, ex dictis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis Archiconfraternitatibus, & Congregationibus vbilibet exiſtentibus hactenus, aggregatæ ab eiſdem reſpectiue Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, Archiconfraternitatibus & congregationibus nouas erectionum, inſtitutionum, communicationum, et aggregationum litteras, iuxta formam a Nobis nouiſſime approbatam infra annum ſi in Europa ſint, & ſi extra Europam fuerint, infra biennium a die publicationis præſentium

in

ſeſſ 21. de ref. c. 9.

Congruit. de pæ. & remiſ. & vide ſupra .. 147.

in Romana curia facienda computandos impetrare teneantur: alioquin, dicto tempore elapſo, erectiones inſtitutiones, et quæcunq; communicationes priuilegiorum, facultatum indulgentiarum, aliarumq; ſpiritualium gratiarum et indultorum, et aggregationes illarũ uigore ipſis conceſſa nullius ſint roboris et momenti, ac reuocata et abolita cenſeantur eo ipſo. Erectionum autem inſtitutionum, communicationum, et aggregationum, tam hactenus factarum, quam deinceps faciendarum literæ ab ipſis Ordinibus Religionibus, Inſtitutis ſeu Archiconfraternitatibus, et congregationibus gratis omnino, ac nulla prorſus mercede, etiam a ſponte dantibus accepta expediri, et cõcedi debeant. Quod ſi Miniſtri aliqui ſuperiores, uel officiales quocunq; nõie nuncupatis Ordinũ, Religionũ, Inſtitutorum ſeu Archiconfrater. Cõgregationũ, et confraternitatum huiuſmodi, quauis auctoritate, uel priuilegio, et officio fungãtur, et præfulgeãt, cõtra p̃miſſa in aliquo uenire, uel facere præſumpſerint, Erectiones, inſtitutiones, et cõicationes priuilegiorum, indulgẽtiarum facultatum ſpiritualiumque gratiarum, et indultorum, aliorumque præmiſſorum conceſſiones, necnon aggregationes per ipſos facienda ſeu renouanda nullius ſint roboris, & momenti, et quilibet eorundem Miniſtrorum, Superiorum, Officialium, et aliorum prædictorum priuationis officiorum quæ obtinet, ac inhabilitatis ad illa, et alia in poſterum obtinenda, pœnam, quæ ab alio quàm a Nobis uel Romano Pontifice pro tempore exiſtente remitti non poſſit, incurrat eo ipſo. Decernentes præſentes literas perpetuò ualidas, et efficaces exiſtere, et fore ac ab omnibus et ſingulis ad quos ſpectat, inuiolabiliter obſeruari debere, ſicq; noſtræ mentis et intentionis exiſtere, et ita, et non aliter per quoſcunque Iudices, etc. Non obſtantibus, etc. Vt autem præſentes literæ ad omnium, quos concernunt, notitiam facilius deueniant, uolumus illas ad ualuas Baſilicarum S. Io. Lateran. et Principis Apoſtolorum de Vrbe, et in Acie campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis, earundem exempla, etiam impreſſa ibi affixa relinqui, factaq. publicatione huiuſmodi, omnes Regulares Ordines Religiones, Inſtituta, & Archiconfraternitates, Congregationes, & Confraternitates ſecularium, quæ in Vrbe quidem poſt menſem, quæ vero in Europa, poſt ſex menſes, quæ demum extra Europam, poſt decem menſes a die publicationis huiuſmodi computandos perinde afficere, & arctare, ac ſi earum cuilibet nominatim inſinuatæ fuiſſent. Et nihilominus, vt ipſæ præſentes literæ notoriæ fiant, magiſque omnibus innoteſcant, vniuerſis & ſingulis Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs per eaſdem præſentes committimus, & mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios haſce noſtras literas, poſtquam earum exemplum receperint, ſeu earum notitiam habuerint ſemel, aut pluries, prout eis magis expedire viſum fuerit in ſuis Cathedralibus, et maioribus reſpectiue Eccleſiis Ciuitatum, oppidorum, et locorum quorumcunque eorum Diœceſum, dum in eis maior populi multitudo ad Diuina cõuenerit, ſolemniter publicent, & publicari auctoritate noſtra mandent, ac faciant. Ceterum quia &c.

De confraternitatibus uide etiam in uerbo præcedentia.

CONTRACTVS AD CAPVT SALVVM.

PRÆTER Summiſtas in verbo, vſura, ſciendum eſt Sixtum V. edidiſſe conſtitutionem ſuper contractibus ſocietatum ad caput ſaluum, vel alia pacta illicita continentibus, & quomodo in poſterum iniri debeant vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die 25. Octobris 1586. fol. 154. in bullar. incip. Deteſtabilis auaritiæ ingluuies & infra.

Hęc

Hac noſtræ perpetuo valitura conſtitutione damnamus & reprobamus omnes et quoſcunq; contractus, conuentiones, & pactiones, poſt hac ineundos ſeu ineundas per quos ſeu quas cauebitur perſonis pecunias animalia, aut quaſlibet alias res ſocietatis nomine tradentibus, vt etiam ſi fortuito caſu quamlibet iacturam, damnum, aut amiſſionem ſequi contingat, ſors ipſa ſeu capitale ſemper ſaluum ſit, & integrum à ſocio recipiente reſtituatur, ſiue vt de certa quantitate vel ſumma in ſingulos annos aut menſes durante ſocietate reſpondeatur: Statuimuſque huiuſmodi contractus conuentiones, & pactiones vſurarios, & illicitos poſthac cenſeri debere, atq; in poſterum non licere ijs, qui pecunias, vel animalia, aut alias res in ſocietatem tradẽt de certo lucro, vt præfertur, percipiendo inter ſe paciſci, & concordare, neque etiam ſiue ad certum ſiue ad incertum lucrum conuenerint ſocios qui ea recipient, ad ſortem ſeu capitale ſaluum & integrum, vbi illud caſu fortuito perierit, uel amiſſum erit, reddendum quouis pacto, aut promiſſione ſibi obligare: Ac ne de cætero ſocietates ineantur, ſub huiuſmodi pactis & conditionibus, quæ uſurariam prauitatẽ ſapiunt diſtricte interdicimus, & prohibemus: ſed potius cuncti nouerint ſocietates huiuſmodi cum in poſterum unus pecuniam, animalia, aut alias res, & bona, alter uero operam, uel induſtriam confert, pure ſincere, & bona fide ſicut decet, iuſtis, & æquis conditionibus & pactis ſecundum iuris diſpoſitionẽ, ac ſine ulla prorſus fraude palliatione, aut uſurariæ prauitatis labe, aut ſuſpicione ineundas ſeu contrahendas eſſe, ita ut non ad certam ſummam aut quantitatem ab omni periculo & damno, ut præfertur, immunem lucri nomine perſoluendã, neque ad capitale ſi caſu fortuito perit, reſtituendum ſocius accipiens teneatur. Si uero finita ſocietate ipſum capitale extat, ei qui illud in ſocietatem contulerit, reſtituatur, niſi ſocio recipiẽti fuerit communicatum aut aliter inter ipſos contrahentes ſuper eo legitime conuentum ſit. Ac præterea ijdem contrahentes, fructus expenſas, & damna in commune conferant, & prout æquum & iuſtum fuerit ſibi communicent atq; diuidant. Decernentes ſi qui contractus conuentiones et pactiones in futurum contra noſtram huiuſmodi prohibitionem de facto initi fuerint, nullam ex eis, tanquam per hanc eandem conſtitutionem noſtram damnatis, & reprobatis, etiam ſi iuramento aut in forma Cameræ Apoſtolicæ, uel alias quomodolibet roborati fuerint, obligationem ciuilem aut naturalem oriri nullamq; actionem realem, aut perſonalem, nec iudicis officium, neq; aliud quodcunq; ius cuiquam competere neque quoad ſortem ſeu capitale integrum recuperandum, quod caſu fortuito perierit aut amiſſum erit, neq; quoad certas ſummas, et quantitates in ſingulos annos, aut menſes, lucri ſocialis nomine promiſſas. Si qui uero in poſterum ſub prædictis conditionibus et pactis contrahere temere præſumpſerint, aut prætextu ſimilium contractuum conuentionum, & pactionum ſocietatis nomine initorum, qui hucuſque durant ad exactionem dictæ ſortis ſeu Capitalis ſiue illius precij & ualoris, poſtquam illud in toto uel in parte caſu fortuito perierit aut amiſſum ſit, aut certæ ſummæ uel quantitatis annuæ, aut menſtruæ ſibi promiſſæ in futurum, procedere auſi fuerint, eos uniuerſos, & ſingulos in pœnas contra manifeſtos uſurarios, & fœneratores a ſacris canonibus, & Concilijs generalibus latas & promulgatas, eo ipſo incurrere, & contra illos uti manifeſtos uſurarios & fœneratores, uia iuris, aliiſque opportunis remediis procedi poſſe, & debere: ſicque omnibus, &c.

CONTRACTVS CENSVALIS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra extrauag. communes martini V. & Caliſti 3. in tit. de empt. & vendi. ſuper annuorum cenſuum emptione

emptione,& venditione confirmatas per Paul.5.fol.441.in Bullario habemus conſtitutiones Nicolai v. Pij. v. & Greg. xiij. Nicolai v.eſt tenoris ſequentis in Bullario fol.72.

Nicolaus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

SOlicitudo Paſtoralis officij fores noſtræ prouidentiæ pulſare non deſinit,vt indemnitati,ac ſtatui proſpero fidelis populi curæ noſtræ cælitus commiſſi, iuris moderando rigorem per optima prouiſionis remedia,quantum ex alto nobis permittitur,ſalubriter conſulamus ſanè (ſicut fide dignorum relatione dicimus) in regno Siciliæ, ac certis aliis dominis, & terris cariſſimi filij noſtri Alphonſi Aragoniæ, & vtriuſque Siciliæ Regis Illuſtris, auaritiæ cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, quorundam oculos adeo excæcauit, vſuriariaq; prauitas illis in partibus tãtum excreuit,quod incolæ et habitantes partium illarum pecuniis indigentes eas vix, aliter quam fæneratorum opera (quaſi inauditum fænus exercentium) cõſequi poſſunt & cum eas acceperint ſi in tempore præcepta non reſtituant breui eorum bona inſatiabili uſurarum uoragine miſerabiliter conſumuntur, & quod in dominiis & terris ipſius Regiis ultra montes conſtitutis,uidelicet in Regnis Aragoniæ,Valentiæ,& Maioricarum,ac principiatu Cathaloniæ,& Comitatibus Roſſilionis,& Ceritaniæ uniuerſitates & ſingulares perſonæ tam eccleſiaſticæ, quam ſeculares huiuſmodi pecuniis indigentes,ut cum minori incommodo etiam habere poſſint, per uenditiones annualium cenſualium,(quæ mortua nuncũpãtur)ſuper domibus poſſeſſionibus, & proprietatibus ſpecialiter,uel etiam generaliter,ſuper omnibus bonis, redditibus emolumentis,iuribus,& rebus,eorum,(mediante tamen inſtrumento,gratia redimendi onera eorum)ſibi ut plurimum proſpicere,& conſulere conſueuerunt Quod in prædictis eiuſdem regni partibus,& Regnis ultra montes conſtitutis, non ſolum in longam conſuetudinem (de cuius contrario memoria hominum non exiſtit,) mole utentium deductum eſt,ſed etiam per municipalia huiuſmodi Regnorum, & partium iura per Regem ipſum ſeu eius prædeceſſorem, cum conſenſu triũ brachiorũ (videlicet eccleſiaſtici,militaris, & Regalis) promulgata,ſpecialiter confirmatur. Cum itaque militis incolis et habitatoribus partium et dominorum eiſdem Regnis vltra montes conſtitutorum indigentibus per huiuſmodi cẽſualium uenditiones ſubueniri,ipſiſque fænaratorum vſuris eximi poſſint,ſed quia in hoc pecuniis abundantes dubitant vſurariam prauitatem commitere, & ſic eiſdem indigentibus, more præmiſſo ſucurrere formidant in indigentium detrimentum,& fæneratorum quorundam euidens incrementum,pro parte eiuſdem Regis aſſerentis ſe et ſubditos, ſerenitatis ſuæ, quam plures grauium vſurarum voraginibus magnis hactenus pecuniis exhauſtos exiſtere, alios quoque in dies pecuniis egentes fænores magis, atque magis opprimi et vexari, Nobis fuit humiliter ſupplicatum vt eis paterno compatientes affectu, in primis de opportuna prouiſionis opere ſuccurrere,præfataſque cenſualium venditiones, cum clauſulis et cautionibus ad earum valitudinem inter venditores et emptores, mutuo conſenſu,ineundis, abſq; læſione conſcientiæ in Regnis Siciliæ citra et vltra Farum fieri poſſe decernere, & declarare,de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur pro debito Paſtoralis miniſterij nobis Diuinitus iniuncti,ſuperbis ſalubriter prouidere, ac ſtatui & indemnitatibus incolarum,& habitatorum Regnorum & terrarum dicti Regis citra montes conſtitutorum, præſentium & futurorum,quantum,cum Deo, poſſumus ſubuenire cupientes,& attendentes,quod clero terrarum,& dominorum ipſius Re-

gis

gis citra montes conſtitutorum, in ſuis olim indigentijs, per venditiones prædicto- rum, cenſualium, authoritate Apoſtolica pluries conſultum & prouiſum fuit; præ- fati Regis in hac parte ſupplicationibus inclinati, tam eidem Regi, quam huiuſ- modi Regnorum Siciliæ citra, & vltra Farum, omnibus, & ſingulis incolis, habi- tatoribus, ac locorum ciuitatum, & terrarum vniuerſitatibus præſentibus & futu- ris, huiuſmodi cenſualia ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, ac facultatibus, & emo- lumentis eorundem inſtrumento gratiæ pro conſimili pretio illa redimendi mediante (dummodo annualis cenſus huiuſmodi cenſualium decimam partem principalis recepti ſeu pretij eorundem, non excedat) inter ſe contrahendi, vendendi, & emendi cum opportuna contrahentium ſecuritate, tuitione, & indemnitate, ac cum poteſta- te vendentes perſonas, eorumque proprietates, redditus, iura, iuriſdictiones, ſenſus, ac omnia, & ſingula mobilia, & immobilia, bona obligandi, & obligari faciendi, ac etiam quaſcunque alias obligationes, & ſubmiſſiones cuicunque foro, necnon re- nunciationes, promiſſiones ſtipulationes pœnis iuramentis, & alios cautionibus val- latas, & alia quæcunque de quibus inter ementes & vendentes huiuſmodi cenſua- lia conuentum et in pactum deductum fuerit, plenam licentiam & liberam authori tate Apoſtolica tenore præſentium concedimus facultatem, decernentes & delaran- tes eoſdem incolas et habitatores, ac ciuitatum, & terrarum vniuerſitates cenſua- lia prædicta, modo præmiſſo in Regnis ipſis Siciliæ citra, & vltra Farum libere, & licite contrahere, ac emere & vendere poſſe, neque propterea vſurariam prauitatem committere (dummodo alias quàm vt præmittitur, quodlibet annuum cen- ſuale decimam partem recepti, ſeu pretij venditionis ipſius non excedat, & penſio- nibus, ſeu annualitatibus illorum in ſortem non computatis pro totali redemptione, præter principalem ſummam nihil vltra percipiatur ab emptore vel exhibeatur à venditore, non obſtantibus, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, &c. Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quadringenteſimo ſecundo. pridie Kal. Octob.

Quæ etiam eſt impreſſa inter Pragmat. Regni Neap. ac eam commentauit Petr. Foller. in praxi cenſuali, & vide Io. Bapt. Lup. in l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. §. 2.

Conſtitutio Pij V. ſuper forma creandi cenſus fuit Romæ publicata die 29. Ian. 1569. fol. 1042. in bull. incip. Cum onus & infra.

Hac igitur noſtra conſtitutione ſtatuimus cenſum, ſeu annuũ redditum creari, conſtituiue nullo modo poſſe, niſi in re immobili, aut quæ pro immobili habeatur, de ſui natura fructifera, & quæ nominatim certis finibus deſignata ſit. Rurſum niſi ne re in pecunia numerata, præſentibus teſtibus ac Notario, & in actu celebrationis inſtrumenti, non autem prius recepto integro, iuſtoq; pretio Solutiones, quas vulgo anticipatas appellant fieri, aut in pactum deduci prohibemus. Conuentiones dire- ctè aut indirectè obligantes ad caſus fortuitos eum, qui alias ex natura contractus non teneatur, nullo modo valere volumus. Quemadmodũ nec pactũ auferens, aut reſtringens facultatẽ alienãdi rẽ cenſui ſuppoſita, quia volumus rem ipſam ſemper, & libere, ac ſine ſolutione laudemij ſeu quinquageſimæ. aut alterius quantitatis, vel rei, tam inter viuos quam in vltima voluntate alienari. Vbi autem vendenda ſit, volumus Dominum cenſus alijs omnibus præferri, eiq; denunciari conditiones, qui- bus vendẽda ſit & per mẽſem expectari. Pacta continentia moroſum cenſus debito- rem teneri ad intereſſe lucri ceſſantis, vel ad cambium ſeu certas expenſas, aut cer- ta ſalaria ſeu expenſas medio iuramẽto creditoris liquidandas, aut rem cenſui ſub- iectam, ſiue aliquam eius partem amittere aut aliud ius ex eodem contractu, ſiue aliũde acquiſitum perdere, aut in aliquam pœnam cadere, ex toto irrita ſint & nul

la

la. Imo & cenſum augeri, & nouum creari ſuper eadem, vel alia re in fauorem eiuſdem, aut perſona per eum ſuppoſita pro cenſibus temporis vel præteriti, vel futuri, omnino prohibemus. Sicuti etiam annullamus pacta continentia ſolutiones onerum ad eum ſpectare, ad quem alias de iure & ex natura contractus non ſpectaret. Poſtremo cenſus omnes in futurum creandos non ſolum re in totum, vel pro parte perempta, aut infructuoſa in totum uel pro parte effecta, volumus ad ratam perire, ſed etiam poſſe pro eodem pretio extingui. Non obſtante longiſſimi etiam temporis, ac immemorabili, immo centum, & plurium annorum præſcriptione, non obſtantibus aliquibus pactis directe, aut indirecte talem facultatē auferentibus, quibuſcumq; uerbis aut clauſulis concepta ſint. Cū uero traditione pretii redditus extinguendus erit, uolumus per bimeſtre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit; & poſt denuntiam, intra annum tamen, etiam ab inuito pretium repeti poſſe, & vbi pretium nec uolens, intra bimeſtre ſoluat, nec ab inuito intra annum exigatur, uolumus nihilominus quandocunq; redditum extingui poſſe præuia tamen ſemper denuntia de qua ſupra, & non obſtantibus his, de quibus ſupra, idq; obſeruari mādamus & quod pluries, ac pluries denunciatum fuiſſet, nec unquam effectus ſecutus fuiſſet. Pacta ēt continentia preciū cenſus extra caſum prædictum; ab inuito aut ob pœnam, aut ob aliam cauſam repeti poſſe, omnino prohibemus, Contractuſq; ſub alia forma, poſthac celebrandos fœneratitios iudicamus. Et ſi a illis propterea non obſtantibus quicquid vel expreſſe, vel tacite contra hæc noſtra mandata dari, remitti, aut dimitti contingat, a Fiſco uolumus poſſe uendicari. Hāc autem ſalutiferam ſanctionem nedum in cenſu nouiter creado, uerum etiam increato quocunque tempore alienando modo poſt publicationem conſtitutionis creatus ſit, perpetuo & in omnibus ſeruari uolumus. Declarantes precium ſemel cenſus conſtitutum nūquam poſſe ob temporum aut contrahentium qualitatem ſeu aliud accidens, nec quo ad vltimo contrahentes minui vel augeri. Et licet legem ipſam ad contractus iam celebrantes non extendamus, illos tamen omnes in quos ſub alia forma peruenerunt cenſus, hortamur in Domino, ut ſingulos contractūs cenſuræ bonorum religioſorum ſubyciant, & animarum ſaluti conſulant. Non obſtantibus, &c.

Hanc conſtitutionem declarat Nauar. in man. cōfeſſ. cap. 17. ſub nu. 234 & Io. Lup. in d. l. 2. §. 2. nu. 84. C. de pact. inter empt. & vend. Redoan. de rebus eccleſ. non alien. a fol. 101 vſque 109. & fol. 31. nu. 15. eamq; exponit etiam per ſingulas clauſulas Ludou. Molin. de contract. diſput. 380. cum plurib. ſeq.

GREGOR. XIII. Ad perpetuam rei memoriam, quæ a Romanis Pontificibus ad Regum ſupplicationem pro ſuorum utilitate Regnorum maximè ad tollendā peccati occaſionē matura deliberatione ſpecialiter conceduntur, & longo uſu recepta ſunt, ut ea contrarys generalibus Conſtitutionibus poſtea aditis minimè obſtantibus, illibata ſeruentur, rationi valde conuenire videtur; Cum alias itaque, Nicolaus Quintus felicis recordationis Prædeceſſor noſter ſupplicationibus Alphōſi Glorioſæ memoriæ tunc Aragoniæ & Siciliæ Regis inclitatus per ſuas literas, tam ipſi Regi, quam Regnorum Siciliæ citra & vltra Farum omnibus, & ſingulis incolis, & habitatoribus ac locorum ciuitatum & terrarum vniuerſitatibus præſentibus, & futuris Cenſus ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, & facultatibus, & emolumentis eorundem, Inſtrumento gratiæ pro conſimili pretio, illa redimendi, mediante, conſtituere, abſque uſurariæ prauitatis incurſu conceſſerit, dummodo annualis

cenſus

Digitized by Google

cenſus, decimam partem precij non excedat, et alia decreuerit, ut latius in his literis continetur, quæ recepta, & per centum, & ultra annos obſeruatæ fuerunt, deinde verò recolendæ memoriæ Pius Quintus, etiã Prædeceſſor noſter, cui ſugeſtum fuit, multas in uenditione, & emptione cenſuum, fraudes committi, multaq; pacta illicita apponi, literaſ ediderit, quib. illud in primis cauetur. ut cenſus, non generaliter ſuper omnibus bonis, ſed ſpecialiter ſuper re certa imponatur, aliaque in eiſdem ad inſtitiam contractus minimè neceſſaria conſtituerit, contractuſque ipſos emptionis, & venditionis cenſuum, ſuarum literarum forma non ſeruatã, factos, fœneratitios eſſe iudicauit, ut in ipſis plenius explicatur; Quas cum dilecti filij Regis Siciliæ ultra Pharum Miniſtri debita cum reuerentia ſuſcepiſſent, eaſq; exequutioni demandare, tanquam obedientiæ filij decreuiſſent, experientia compertum eſt, eas literas, non ſine maxima Regni illius perturbatione, & damno obſeruari poſſe; Quare totius Regni prædicti nomine, ad eundem Pium V. Prædeceſſorem noſtrum acceſſit dilectus filius Octauius Spinula Regni ipſius Magiſter Portulanus, qui multis difficultatibus, & incommodis eidem Prædeceſſori propoſitis, nonnullas, ab eo ſuarum literarũ declarationes & moderationes reportauit. Quas ut Regni neceſſitatibus, minime ſatisfacere compertũ eſt. Rurſus Chariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Rex Catholicus, Regni ſui indemnitati proſpicere volens, tam ſuo quam ipſius Regni nomine uenerabilem fratrem Iacobum Archiepiſcopum Panormitanum de eo negotio optime inſtructo ad noſtram præſentiam mittere curauit, qui multis nobis repræſentatis difficultatibus quæ in exequutione literarum Pij V. ſuboriuntur, & grauiſſimis totius Regni damnis, ex illarum obſeruatione prouenientibus diſerte expoſitis, & diligenter enarratis; Humiliter tam Regis, quam ipſius Regni nomine nobis ſupplicauit, vt illorum indemnitati de benignitate Apoſtolica proſpicere dignaremur, quod nulla commodiori ratione fieri poſſe videbatur, quam ſi literæ Nicolai V. illeſæ in Regno illo conſeruarentur; Nos ipſarum literarum tenoribus diligenter conſideratis, & re maturè diſcuſſa, cum literæ Nicolai nihil in ſe contineant: quod a ratione ſit alienum, diuq; in Regno Siciliæ prædicto magna cum incolarum tranquillitate obſeruatæ fuerunt, literas verò Pij Quinti tam primo quam ſecundo loco emanatas, eidem Regno minime expedire atteſtetur prædictus Rex Catholicus, cui tanquam optimo Regi, & diligenti Patriſfamilias, in his, præſertim, quæ ſuorum ſubditorum utilitatem concernunt omnino credendum eſſe duximus, ſupplicationibus prædictis inclinati, ut tã Regi ipſi quam oĩbus, & ſingulis Regni Siciliæ vltra Farũ incolis, & habitatoribus, & locorũ ciuitatũ, & terrarum, vniuerſitatib. præſentib. & futuris cẽſus iuxta Nicolai V. Cõſtitutionẽ facere emere, & uendere, liceat eoſque ſic conſtitutos cenſus, validos, & licitos, non autem feneratitios eſſe perinde, ac ſi literæ Pij V. prædicti non emanaſſent: tenore præſentium Apoſtolica authoritate concedimus, declaramus, & ſtatuimus: Illud addentes, ut in cenſuum emptione, & uenditione, prius unius uel plurium rerum certarum ſuper qua, uel quibus, cenſus ipſe conſtituatur expreſsè, & deinde ſi uoluerint omnium bonorum in genere mentio fiat, quemadmodum in cenſualibus contractibus huiuſmodi in futurum in eo Regno celebrandis, & præteritis, in quibus fortè prius generalis, deinde ſpecialis bonorum mentio facta eſt quo ad hoc in ſuo robore permanentibus retineri, & quatenus opus ſit, de nouo introduci, & obſeruari præcipimus. Præterea ſi qui abuſus in contractibus prædictis faciendis irrepſerint, qui conſtitutioni Nicolai prædicti aliqua ex parte aduerſantur, uel facultatem redimendi cenſum, tam annualem, quam perpetuum iuxta dicti Nicolai & Pij Quinti, literas eſſe decernimus, aliquo modo reſtringant eas omnes harum authoritate literarum, quas perpetuò ualere uolumus abolemus, literis Pij V. & quatenus literis Nicolai V. aduerſã-

tur, vel aliud præterea decernunt, & alijs contrarijs, quibuſcunque non obſtantibus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 7. Ianuarij 1574. Anno ſecundo.

DATA ET PROMISSA PRO IVSTITIA, VEL GRATIA obtinenda a Sede Apoſtolica.

Cõgruit tit. de ſent. excom.

PRÆTER Summiſtas in verbo excommunicatio, ſciendum eſt, qualiter per Greg. xiij. fuit facta innouatio cenſurarum, & pœnarum quas fel. recor. Bonifacius Papa viij. edidit contra paciſcentes, ſeu dantes, & accipientes, aut promittentes, & acceptantes pro expeditionibus gratiæ vel iuſtitiæ, & ipſarum extenſio, vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die 8. Nouembris 1574. incip.

Extrauag. 1. de ſent. excom.

Ab ipſo Pontificatus noſtri principio quam maximè poſſumus enitimur atque contendimus, vt domus & curia noſtra a ſordibus expurgetur. Cui rei ſalubris conſilio incumbens fel. recor. Bonifacius Papa octauus excommunicauit, & anathematizauit omnes clericos, Religioſos, & laicos vtriuſq; ſexus, ſiue familiares curiæ, ſiue undecunque alios qui aliquod pactum facerent ſeu quid paruum, vel magnum promitterent, vel promiſſionem reciperent, aut ex pacto vel promiſſione occulta, vel manifeſta ſiue ſub verbis generalibus & plene non expreſſis, ſiue ſpecialibus & aperte expreſſit facta quicquam darent aut reciperent pro iuſtitia ſiue gratia ſiue pro ſe ſiue pro alio in cauſis, vel iudicijs ſeu alias per literas apoſtolicas, & quibuſcunque alijs modis apud ſedem Apoſtolicam obtinenda, & eam ſententiam ad promittentes, & acceptantes, danteſque & recipientes duxit extendendam illos etiam qui ſibi intra triduum non renunciarent eum, quem in culpa eſſe ſcirent, vel alicui per quem ad ſe fideliter referretur, ſimili voluit ſententiæ ſubiacere. Ac decreuit, vt nullus hanc incurrens excommunicationis ſententiam, abſque ſpeciali mandato ſuo abſolutionis beneficium valeret obtinere niſi in mortis articulo conſtitutus, ſed nec quiſquam admitteretur, ad abſolutionis gratiam niſi prius erogatum eſſet pauperibus quantum ille dediſſet, vel etiam recepiſſet. Iuſtitiæ vero ſiue gratiæ expeditiones ſic obtẽtæ nullius prorſus eſſent roboris vel momenti, & ſcienter illis vtentes ſimili ſententia innodauit: ac reſeruauit ſibi abſolutionem eorum cum prædictis ad pœnas ſimiles in omnibus obligauit. Sed e hoc ſcelus ita hodie in mores inductum eſt, vt pleriq; cupiditate improbi quæſtus potentiorum ſuffragationibus adnixi huiuſmodi negotiorum expeditiones hac illac conquirẽtes turpiſſimæ nundinentur. Aliis alios, quos gratia præſtare arbitrantur, donis pollicitationibuſque ambiant. Quidam etiam ſe talium operam atque induſtriam pretio & muneribus quæſiſſe effingant. Quæ cum peſſima ſint, & Curiæ prædictæ exiſtimationem grauiſſimè offendant; in eos qui talia agunt, animaduertendum fore arbitrati Conſtitutionem prædictam cum ſuis cenſuris & pœnis omnibus innouamus; eaſdemque omnes extendimus ad audentes quælecunque horum facinorum quæ adſcripſimus, danteſque illis, & aliis ſupradictis auxilium conſilium, vel fauorem. Quin etiam eos omnes omni beneficio, & officio eccleſiaſtico & ſæculari ſiuè tẽporali, ſiue perpetuo ipſo iure priuamus ac priuatos eſſe declaramus, & præterea infamia ſubiectos perpetuò ac inhabiles ad illa & alia eſſe volumus. A quibus etiam prout quæque res erit, tales pœnæ exigantur quæ cæteris ſint exemplo, illis tamen qui rem adhuc incognitam, compliceſque, ac fautores, & ſocios retexerint, impunitas concedatur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1574. nonis Nouembris Pontificatus noſtri Anno tertio.

M. Datarius. Cæ. Glorierius.

Hanc

Digitized by Google

Hanc extrauag. declarauit Nauar. in commentario de datis, & promiſſis pro iu ſtitia, vel gratia obtinenda.

DIES FESTVS.

PRAETER Summiſtas in hoc verbo & in ver. Dominica, ſciendum eſt decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. cap. 12. caueri, quod dies feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus etiam Regularibus, ſeruentur, extat etiam conſtitutio Pij Quinti in bullar. fol. 925. incip. Cum primum & infra. *Congruit ti. de fer.*

Cum vero dierum feſtorum obſeruatio ad Dei cultũ maxime pertineat & in lege diuina præcipiatur, cupientes abuſus prauos, qui ex eorũ inobſeruantia inualuerunt, omnino corrigere, & antiquorum canonum ſtatuta renouantes mãdamus, ut omnes dies Dominici, & præcipuè in honorem Dei, Beatæ Mariæ Virginis, Sanctorum Apoſtolorum feriati, cum omni veneratione obſeruentur, & omnes in diebus præfatis eccleſias frequenter, diuinis officijs deuote intendant, ab omni illicito, & ſeruili opere abſtineant, mercatus non fiant; profanæ negociationes, & iudiciorum ſtrepitus conquieſcant. Qui vero in diebus præfatis opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit: præter diuinam vltionem, & amiſſionem animalium, quibus ad vecturã vtetur etiam graues pœnas incurret arbitrio noſtro, ſeu Vicarij noſtri in Vrbe. In alijs autem locis arbitrio ordinariorum, vel aliorum magiſtratuũ, ita ut præuentioni locus ſit. Quibus omnibus diſtricte præcipimus, ut hæc diligenter obſeruari procurent, illas etiam feſtiuitates, quæ iuxta conſuetudinem locorum ſolemniter celebrari cõſueuerunt, iuxta laudabilem conſuetudinem debita cum reuerentia obſeruari faciant, ſub pænis arbitrio ipſorum imponendis, & moderandis. *c. 1. & ſ. de feriy.*

Congregatio Concilij cenſuit licere diebus feſtis dare operam rebus ad victum neceſſarijs, ac tempore perituris, præſertim tempore vindemiarum, & meſſium, ac recollectionis fructuum, vel vbi neceſſitas vrgeat, aut ſuadeat pietas. Hier. Card. Matthæius. Loc. Sigilli.

Et huic declarationi conformari videntur c. licet, & c. fin. de ferijs, & dicta per Sylue. in verbo Dominica. quæſt. 7. Neapoli vero contra inobedientes, & non obſeruantes diem feſtum exiguntur tantum tres caroleni pro pęna cum reſtitutione animalium, & bonorum interceptorum, quæ pęna applicatur pijs vſibus, & ſi fuerint pauperes relaxatur uti pauperibus.

An & quando nõ obſtante conſuetudine Nundinę ſolemnes, & priuatę poſſint prohiberi per Epiſcopos diebus feſtiuis tam de iure communi, quam ex decreto Sacræ Congregationis Concilij, adde D. Stephanum Gratianum in deciſ. 11. Rotæ Marchię, Romę impreſ. vbi nu. 17. refert, quòd quoad nũdinas priuatas Sacra Congregatio reſoluit declarando licuiſſe Archiepiſcopo Neap. prohibere nundinas, ſiue mercatus, quę de conſuetudine antiqua celebrabantur in ciuitate Neap. in feſtiuitatibus S. Marię Annuntia- *Dies Feſtus.*

Digitized by Google

ræ,& Spiritus ſancti,cum à præfato decreto facto per Archiepiſcopum fuiſſet habitus recurſus ad d. Sacram Congregationem per Præpoſitos,ſeu Magiſtros dictarum Eccleſiarum.

Decretũ Sacræ Cõgregationis.

Quo verò ad nundinas publicas adeſt infraſcriptum eiuſdem Sacræ Congregationis particulare decretum,editum occaſione nundinarum,quæ in ciuitate Racanaten.conſueuerunt fieri ex indultis,& auctoritate SS. Pontificum ab eodem Gratiano ibid.nu.20.relatum cuius tenor talis eſt. *Præceptũ de Dominicis,& feſtiuis diebus ſanctificandis,& obſeruandis ſub pretexto mercatuum nundinarum, & feriarum nullatenus eſſe violandum. Cæterum his diebus licere Agaſonibus,ac alijs iumentorum vectoribus ſeu mercium conductoribus,baiulis,& alijs huiuſmodi ſeruientibus,ac miniſtris ſarcinas, & onera nundinarum cauſa exonerare,& deponere,inceptumque, iter, Miſſa tamen prius audita, tranſeundo proſequi,& continuare: Non autem debere ſarcinas componere & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum; Neque mercatoribus aut alijs ciuibus & viatoribus ijs diebus etiam clauſis apothecis merces vendere, emere aut aſportare licere, niſi tantum ad victum neceſſaria, aut alia minuſcula, & modici momenti opera iam conflata, & elaborata,pro tranſeuntium, hoſpitum, aduenarum, & exterorum vrgenti,& præſentanea neceſſitate & opportunitate. In quo partes erunt Epiſcopi prepoſitis edictis,prouidere,ut in primis hi feſti dies debita obſeruatione colantur,ſimulque populorum eò confluentium neceſſitatibus quantum ſine diuina offenſione fieri poteſt,conſulatur. Quoad iudicia autem, quæ Dominicis, & feſtis diebus ſilere debent,id obſeruari poterit,quod iure communi permittitur in quibuſdam vrgentibus caſibus,qui moram, & dilationem non patiuntur; In quibus & alijs iuriſdictionem conſulum nundinis præpoſitorum concernentibus,conſtitutiones, & Summorum Pontificum,ſi quæ habent priuilegia, & allegatum breue fel. rec. Pij V. ſeruanda eſſe ſtatuit.*

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANAE.

POST diſpoſitionem Bonifacij Papæ VIII.de qua in ca.vni.de cleri.non reſid.li.6.vbi quotidianarum diſtributionum materiæ ſedes reſidet,fuerũt aliqua per ſacroſan.Conc.Trid.circa illas ordinandas,augendas, diuidẽdas, & a quibus recipiendas,ſancita,ſeſſ.21.& ſeſſ.22.de ref.cap.3.ac ſeſſ.24.de ref.cap.12.§.Diſtributiones verò,& capit.15.De Canonicis celebrantibus Miſſam priuatim tempore horarum,item & de aſſociantibus ſuum Epiſcopum extra eccleſiam,an debeant diſtributiones habere,quid Sacra declarauerit Cõgregatio memorat D.Hieron.Gonzalez in cõm.ad 8.reg. Cancel. num.181.& 183.vt ſequitur. Qui tempore,quo cantatur vna Hora in choro, Miſſam celebrat in eadem Eccleſia ex deuotione,vel obligatione,non dicitur interfuiſſe illi Horæ,nec illius diſtributiones accipere poteſt; Si verò iuſſus fuerit a Superiore,vt celebraret,tunc reciperet, Superior tamẽ debet cauere a tali iuſſione. Quod ſecundum declarauit ſic, Non poſſunt Canonici,videlicet duo,aut plures aſſociantes eorum Prælatum, quandoque volentem audire Miſſam non in Cathedrali,ſed in alia Eccleſia ciuitatis participes fieri diſtributionum quotidianarum,quæ non niſi præſentibus, & inſeruientibus dantur.

De Cano-

De Canonico iniuſtè ob alicuius criminis ſuſpicionem in carcerem cõiecto, veram, iurique conſonam, & ab omni quæſtione liberam ponimus concluſionem, quod ei denegari non debeant quotidianæ diſtributiones, quas lucratus fuiſſet, ſi captus non fuiſſet, & vna cum alijs Canonicis diuinis Officijs interfuiſſet. cui concluſioni in ſpecie ſe ſubſcripſerunt Philiph. Prob. in addit. ad Ioan. Monac. in præd. c. vnico, nu. 22. vbi etiam Gemin. ſub nu. 5. Didac. Couar. lib. 3. var. reſol. c. 13. ſub nu. 8. verſ. Vndecimo ex his colligitur, &c. Franc. Monal. conſi. 27. nu. 6. & nouiſſime Alex. Mon. in tract. de diſtrib. quotid. par. 2. quæſt. 5. nu. 80. Quam concluſionem ampliamus, & primo, vt ſi fuerit abſolutus, & innocens declaratus, nedum ei debeantur veræ diſtributiones quotidianæ verum etiam, & fructus certo modo certis temporibus diuidendi, qui tantum intereſſentibus diuinis aſſignantur, Nauar. in conſi. 10. de cler. non reſid. in nou. Ampliamus ſecundo, vt etiam illi reddi debeant ea, quæ pro anniuerſarijs defunctorum largiuntur, & mortuaria, ſeu funerales portiones, quæ manualiter diuiduntur inter intereſſentes officio funeris, iſta enim comprehendi appellatione quotidianarum diſtributionum docet Lap. & ad eum Mandoſ. in addit. lit. b. allegat. 42. & inter ſe æquiparari communiter adnotant Scribentes, in d. c. vnico, in fine. Hinc ſi capitulum inuitaretur ad funus, Canonici, qui perſonaliter ad illud non vadunt, cereos non habebunt, quamuis conſuetudo contrarium diſponeret: exciperetur vero caſus iſte, de quo agimus ſicut & alij excepti, in d. cap. vnico, vbi Gemin. in fi. Tertio loco ampliamus procedere etiam, ſi tam grandia criminis indicia præceſſiſſent, vt ſufficientia Iudici viſa ſint nedum ad capiendum, ſed etiam ad illum torquendum, & deinde fuerit per ſententiam a crimine ei obiecto abſolutus, & innocens iudicatus, ita in terminis noſtris pro Præpoſito cuiuſdam Eccleſiæ Cathedralis, contraria diluendo, reſpondit Nauar. conſ. 9. de cler. non reſid. in antiq. & conſi. 11. in nou. Denique & quarto eandem concluſionem ampliari poſſe arbitramur, etiam ſi in primo iudicio prolata fuerit condemnatoria ſententia, quæ per legitimã appellationem interpoſitam, per iudicem appellationis reuocata fuerit & per eius ſententiam ſubſecutam Canonicus inquiſitus, ſeu accuſatus, fuerit abſolutus, & ad priſtinum ſtatum, & famam reſtitutus, quia appellatio ſuſpendit pronunciatum quatenus reſpicit futurum, & quatenus reſpicit præſens, extinguit, l. 1. cum ſibi concord. ff. ad Turpil. Bald. in l. tale pactum, §. qui prouocauit, ff. de pact. & qui appellauit, non dicitur condemnatus, l. 2 §. fi. ff. de pœnis. Illam verò limitamus non habere locum, quando huiuſmodi Canonicus ante carcerationem non conſueuerat alias in choro frequens eſſe, & corporaliter inſeruire, per ea, quæ generaliter in alijs cauſis iuſtis in iure expreſſis excuſantibus ab omiſsione quotidianarum diſtributionum determinant Doctores in hac materia.

Carcerato, & abſoluto an debeantur diſtributiones.

Item ſciendum eſt extare Rotæ deciſionem ſub die 4. Iunij 1593. & vnanimiter reſolutum, quòd quando penſio eſt impoſita auctoritate Apoſtolica ſuper fructibus & diſtributionibus alicuius canonicatus, ſeu alterius beneficij, & propter abſentiam, uel obitum canonici, ſeu beneficiati, capitulum

Digitized by Google

iure accreſcendi recipiat omnes fructus,uel diſtributiones,q̃ tali caſu Capitulum ſine difficultate tenebitur ad ſoluendum penſionem penſionario,nec aliquo modo ſe valebit excuſare,quamuis dicat,quod nunquam ſoluerit. De qua deciſione atteſtatur rationem aſſignans D.Gonzalez in præcit.coment. gloſ. 5.§.5.nu.44.& ſi in contrariam opinionem inclinauerint Nauar. in conſ.49.de præb.in antiq.& in conſ.1.& 3.ſub tit.de ſolut. in nou. Io. Gutier.lib.1.can.q.ca.1.num.109.& infra,ac Alex.Mon.in præſ.tract.p.3.q. 8.nu.17.& ſeq.

DIVINVM OFFICIVM.

QVONIAM plerumque contigit fieri Officium Sanctorum, qui non ſunt deſcripti in Breuiario Romano, ideo operepretium duximus hoc loco recenſere declarationes quaſdam contentas in quodam Breui bonæ memoriæ Gregorij XIII.incipien. Paſtoralis officij,& infra.

Greg.13. Cōgruit tit.de celeb. Miſ. & de offi.

Ad omnem ſcrupulum dimouendum motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hæc quę ſequuntur,declaranda duximus,& concedenda. In primis illud nobis declarandum ſe offert, ex quo magna oriri poterat confuſio; cum enim prædeceſſor prædictus indiſtinctè conceſſerit, vt Eccleſiæ Hiſpaniæ poſſint celebrare officia propria Sanctorum illius Prouinciæ,illique plures ſint numero, ex hoc ſequebatur vt officium maioris partis feriarum anni omitteretur;& ordo Breuiarij ferè ſubuerteretur. Nos huic incommodo occurrere volentes, & prædeceſſoris prædicti mentem ſano modo interpretantes, declaramus vnamquamque Hiſpaniæ Eccleſiam eorum tantum Sanctorum, qui in Breuiario non ſunt deſcripti officia propria celebrare poſſe,qui vel illius Diœceſis ſunt naturales,vel eius Eccleſię,ſeu Diœceſis ſunt Patroni,vel eorum corpora,ſeu notabiles reliquiæ in ea Eccleſia,ſeu Diœceſi requieſcunt. De alijs verò Sanctis, etiam ſi ſint naturales,vel patroni alterius Dięceſis,etiam ſi illorum corpora,vel notabiles reliquiæ in aliqua Eccleſia alterius Diœceſis requieſcant, non celebretur officium proprium,ſed ſeruetur ordo Breuiarij Romani,& quo die celebrabitur feſtiuitas Patroni vnius Dięceſis religiones, omnes teneantur eodem die in ſuis Eccleſijs intra limites illius Diœceſis exiſtētib.eādem feſtiuitatē celebrare,& in hoc cum Eccleſia Matrice ſe cōformēt, &c.

Item concedimus,quod quælibet Eccleſia,& Monaſterium Hiſpaniæ habens aliquas reliquas inſignes,puta caput,brachium, vel crus alicuius Sancti etiam alienigenę non exiſtentis in Breuiario,vel de quo in dicto Breuiario fit tantum commemoratio,poſſit illius feſtiuitatem celebrare, & officiū duplex facere,& de alio Sancto eodem die occurrenti ſi fuerit ſimplex,fiat commemoratio: Si uero fuerit duplex,vel ſemiduplex, transferatur in primam diem ſimili feſto non impeditam,&c.

Cum verò in Eccleſijs, & Religionibus Hiſpaniæ vigeat conſuetudo, quod diebus Paſchalibus,& feſtiuitatibus maioribus celebret Miſſam conuentualem Antiſtes,vel alia perſona principalis,& regula Miſſalis ordinet,

quòd

quòd omnibus diebus Dominicis infra annum Sacerdos, qui celebrauerit Miſſam conuentualem exeat ante celebrationem Miſſæ cum pluuiali, vel cappa,& cum miniſtris ad incipiendum in Altari maiori Antiphonam, Aſperges,& ad aſpergendam aquam benedictam populo concedimus,q͞ Antiſtes,ſeu alia perſona principalis,celebrans Miſſam conuentualem præmiſſa facere nõ teneatur,ſed illa facere poſſit quilibet alius ſimplex Sacerdos eius loco,& quod talis Sacerdos non deferat pluuiale,ſed albam,& ſtolam,vel ſuper pellicium,& ſtolam,nec procedat aſſociatus cum miniſtris,ſed ſolum cũ Acolitis,&c. Datum Romæ &c.die 30. Decembris 1573.

Breue hoc impreſſum habetur in principio Officiorum proprium Sanctorum Toletanæ Eccleſiæ.

D V E L L V M.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendũ eſt,quod Gregorij xiij.conſtitutione Romæ publicata die 24. Decemb. 1582.f.1319.in bullario extenditur & ampliatur decretum Conc. Trid.ſeſſ.25.c.19.de refor.generali, vt in d.c.Conſt.incip.ad tollendum.& infra. *Congruit tit.de pu. in duel.*

Auctoritate Apoſtolica ſtatuimus omnes illos,qui ex condicto ſtatuto tẽpore & in loco conuento monomachiam commiſerint,etiam ſi nulli patrini ſocijue ad id vocati fuerint,nec loci ſecuritas habita, nullæue prouocatoriæ literæ,aut denunciationis chartulæ præceſſerint cenſuris & pænis omnibus a d. Concilio propoſitis teneri perinde ac ſi publico, & conſueto abuſu ſingulare certamẽ iniuiſſent: Volentes etiam locorum dominos, ſi certamen ex condicto huiuſmodi permiſerint,aut quantum in ſe fuerit, nõ prohibuerint omneſque illud fieri mandantes,inſtigantes,auxilium,conſilium,vel fauorẽ dantes,equos,arma,pecuniam,commeatum,& alia ſubſidia ſcienter ſubminiſtrantes,aut ex compoſito ſpectatores,vel ſocios quouis modo ſeſe præbẽtes eiſdem cenſuris,& pænis ſubiacere,etiam ſi illi qui ad locum deſtinatum pugnaturi acceſſerunt,impediti pugnam non commiſerint,ſi per ipſos non ſteterit,quo minus illa committatur:non obſtantibus,&c.

Aderant antea aliæ Conſtitutiones de prohibitione duellorum,videlicet. Iulij 2.fol.153.incip. Regis &c. Leonis 10.incip Quam Deo.fol.232. Clemen. VII. Conſueuit.fol.298. Iulij 3. Cum ſicut.fol.558.ac Pij iiij. Ea quę. fol.686.

Nouiſſime autem adeſt Sanctiſſimi Domi. N. Clementis viij. Confirmatio,declaratio,& extenſio conſtitutionum Apoſtolicarum & decreti Cõcilij Tridentini,contra pugnantes in duello publice vel priuatim; Necnon cõtra mittentes,ſcribentes,aut diuulgantes chartulas prouocatorias,aut ſcripta quæ dicuntur manifeſta,eorumque fautores,& complices. Romæ publicata die 2. Sept. 1592. tenoris ſeq.

Illius vices,licet immeritò, gerentes, qui vt animas ſuorum fidelium a peccato,& diaboli laqueis liberaret,e cælo deſcendens, humana carne aſſumpta,ne proprio quidem ſuo prætioſiſſimo ſanguini pepercit, ſed ſe ipſum

ſum in Ara crucis immaculatam hoſtiam æterno Patri offerre voluit;in hanc præcipuè curam ſummo ſtudio incumbimus, vt eaſdem animas inæſtimabili pretio redemptas, aduerſus Sathanæ fraudes quantum in nobis eſt illæſas preſeruemus,præſertim vero totis viribus nobis à Domino traditis exterminemus exitialia quędam,atque enormia peccata, quibus Diuina Maieſtas grauius offenditur,quæq; eodem fabricte humani generis hoſte inuenta, atque introducta ſunt, vt ex cruenta corporum morte animarum etiam ſimul interitus,ac pernicies ſequatur. Recte ſiquidem & ſalubriter fæl.rec. Pius Papa iiij.prædeceſſor noſter poſt alios complures ſuos,noſtroſque prædeceſſores,qui deteſtandum,diuina,naturalique lege, ac ſacris canonibus dânatum duellorum abuſum ſuis etiam Conſtitutionibus ſeuere prohibuerant,grauesque pœnas contra quoſcunque temporali ditioni S. R. E. mediate,vel immediate ſubiectos eius criminis quomodolibet reos, vel participes inflixerant,cupiens non ſolum in terris prędictis,ſed alias vbilibet, animarum periculi obuiare, Principes, ac Domicellos permittentes in ſuis dominijs id patrari,ac etiam extra terras, & loca ditioni eccleſiaſticæ ſubiecta, huiuſmodi duella, ſeu ſingularia certamina, aut diffidationes deſuper facientes,ac id iuuantes, prouocantes, auxilium,conſilium,vel fauorem dantes, illiſque aſtantes & intereſſentes,necnon chartas deſuper ſubſcribentes, aut publicantes,ſeu de illis ſe intromittentes,ſingulos Imperatore, ac Regibus inferiores,maioris excommunicationis, ac ſi (eccleſiaſtici fuerint) vltra eam,etiam priuationis omnium dignitatum,beneficiorum,& officiorum eccleſiaſticorum, inhabilitatiſq; ad illa, & alia in poſterum obtinenda, pœnis ſubiacere,eaſq; incurrere voluit,a quibus non niſi a Rom. Pont. abſolui poſſint. Sed & poſtmodum Generalis Tridentina Synodus ad exterminandum penitus ex Chriſtiano orbe hoc malum ſtatuit,vt Imperator, Reges,Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunque alio nomine Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint,eo ipſo ſint excommunicati,ac iuriſdictione & dominio Ciuitatis, Caſtri,aut loci,in quo,vel apud quem duellum fieri permiſerint, quod ab eccleſia obtinent, priuati intelligantur, & ſi feudalia ſint,directis dominis ſtatim acquirantur. Qui vero pugnam commiſerint,& qui eorum Patrini vocantur excommunicationis,ac omnium bonorum ſuorum proſcriptionis,ac perpetuæ infamię pœnam incurrant, & vt homicidæ,iuxta ſacros canones, puniri debeant. Et ſi in ipſo conflictu deceſſerint,perpetuò careant eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiam qui conſilium in cauſa duelli,tam in iure,quàm facto dederint,aut alia quacunq; ratione ad id quemquam ſuaſerint necnon ſpectatores,excommunicationis,& perpetuæ maledictionis vinculo teneantur quas pœnas nouiſſimè piæ mem. Gregorius Papa xiij. pariter prædeceſſor noſter extendit aduerſus illos etiam omnes,qui non publicè,ſed priuatum ex condicto,ſtatuto tempore, & in loco conuento monomachiā commiſiſſent,etiam patrinis,ſocijſvè non uocatis,& loci ſecuritate non habita, & prouocatorijs literis minimè præcedentibus,etiam contra locorum Dominos, ſi id (quantum in ſe fuerit) non prohibuiſſent,cęteroſq; ſupradictos criminis

ſocios,

Digitized by Google

ſocios,& ex compoſito ſpectatores,etiam ſi pugnam ob aliquod impedimentum non commiſiſſent,ſi ad locum acceſſiſſent pugnaturi, & per eos nõ ſtetiſſet quominus pugnarent. Verum quia cum magna animi noſtri moleſtia intelleximus adhuc in quibuſdam, præſertim tranſalpinis ac remotis regionibus,& potiſſimum vbi bella vigent,caſtrenſi,quadam,& militari licentia, ſeu verius audacia pernicioſum hoc ſcelus inter fideles exerceri,quaſi fas ſit in ſolo hoſtili vbi Chriſtiani nominis, ſeu Catholicæ fidei hoſtes tyrannidẽ exercent,ſiue hæreſes,& ſchiſmata impunè graſſantur,ſiue inter ſigna & caſtra militaria in caput ſuorum fratrum impios conuertere mucrones, quos multo ſalubrius contra Chriſti aduerſarios ſtringi par eſſet. Nos nefaria diaboli arma ſalutari eccleſiæ gladio ad continendos in officio fideles nobis præcipue, ipſius Domini authoritate tradito retundere,atq; a ceruicibus gregis Domini noſtræ curę crediti,quantum (eodem Deo adiutore) eniti poſſumus, propulſare cupientes prædictas omnes Conſtitutiones ac decretum Concilij Tridentini cum omnibus & ſingulis in eis contentis cenſuris & pœnis, decretis extenſionibus,quarum,& quorum omnium tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis,& ad verbum inſertis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo approbamus,confirmamus,& innouamus. Ac inſuper auctoritate & tenore præmiſſis decernimus, & declaramus eaſdem conſtitutiones ac decretum locum habere vbiq; gentium & terrarum, inter quaſcunque perſonas,etiam armatas, & in caſtris ſeu propugnaculis militantes,etiam vbi noſtrorum & S.R.E. aut Catholicæ fidei hoſtium furor impunè graſſatur,vel in Dominijs per eos occupatis,& detentis. Idem quoque iuris cenſendum eſſe,ſi publico & forſan iuſto bello indicto miles aliquis cõtra alterum in aduerſariorum exercitu militantem, ſiue alias in hoſtium caſtris,præſidijs,aut terris degentem, priuatas ſimultates atq; inimicitias publicæ cauſæ interniſcendum, etiam ducum permiſſu ex condicto ad ſingulare certamen deſcendat,aut illum prouocet. Necnon iiſdem pœnis, decreto, & conſtitutionibus teneri eos,inter quos pactiones initæ ſint de dirimendo certamine cum primum alteruter vulneratus fuerit,ſeu ſanguinem effunderit, aut certus ictuum numerus vtrinq; illatus fuerit, vel ſi conuenerint, vt nõ ſinguli cum ſingulis,ſed bini,terni,aut plures hinc inde pugnent. Et non ſolum locorum Dominos,ſed etiam magiſtratus, præſides, Locumtenens, aut etiam militum Duces,& Capitaneos in Caſtris,vel extra ea,in alieno,vel hoſtili ſolo,vel cum militibus exercitus aduerſariorum monomachiam in quocunq; caſu per præſentem,vel alias Conſtitutiones huiuſmodi prohibito,permittentes: vel quantum in ipſis eſt non prohibentes,aut poſt admiſſum crimen veniam & impunitatem concedentes. Præterea pari ratione prohibemus omnia & ſingula eius generis ſcripta manifeſta, ſeu fides vulgo appellata,quæ etiam ſine expreſſa prouocatione ad certamen tamen quaſi præparatoria quædam ad chartulas,ſeu libellos prouocatorios & ad duellum, illorumque veluti radices, aut ſemina,ut plurimum laceſſendi aliquem ad pugnam,& ſuſcitandæ ſimultatis, atque inimicitiæ materiam, & occaſionem præbent. Dum ſcilicet in illis per modum epiſtolæ, libelli, aut publicę atteſtationis,

ſtationis,& intimationis,ſiue per authentica documenta,ſiue per vnius,plu
riumue chirographum,ſubſcriptiones, aut relationes ſub prætextu, proprij,
vel alieni honoris, & famę, more militari,atque vt uulgo dicitur cauallere-
ſco,tuendi,aut lædendi,ſiue ad illatę , propulſatæuè contumelię, aut iniuriæ
probationem,ſeu tollendam illius ſuſpitionem rei alicuius geſtæ ad id perti-
nentis vel verborum,aut reſponſionum ſeries,& ordo,narratur. Vel ex ſimi
li abuſu hac de cauſa aliquid tale adeo firmiter aſſeritur,aut negatur, vt qui
contradixerit,is ſiue nominatim ſiue in genere mendacij arguatur,aut men
tiri dicatur. Aut ad hunc effectum ex militari etiam conſuetudine quæritur,
declaratur,aut reſpondetur,qua mente, aut quo ſenſu quippiam eiuſmodi ,
quod ad ſuperius expreſſa ſpectet, geſtum dictumue ſit. Vel denique offert
ſe quiſpiam contra certam , vel incertam perſonam , vel generatim contra
quemcunque ad probandum armis & uerificandum etiam inito certamine
aliquid ita eſſe,vel fuiſſe,vel non fuiſſe. Necnon quaſcunque etiam ſine ſcri
pto factas talium rerum ſupradicta quoquomodo concernentium, & huiuſ-
modi cauſas in locis publicis , vel priuatis,vbi hominum multitudo conueni
re ſoleat,denunciationes,narrationes,declarationes,& teſtificationes. Volē-
tes eos omnes,& ſingulos, qui ſuo,vel alieno nomine,ad effectum,de quo ſu
perius dictum eſt,prædicta, vel his ſimilia , multoque magis ad certandum
prouocatoria ſcripta,libellos,epiſtolas,earumue exempla dictauerint,com-
poſuerint,ſcripſerint,miſerint,detulerint,diuulgauerint,affixerint,exempla
uerint,typis impreſſerint, ſubſcripſerint, intimauerint, vel etiam verbo de-
nunciauerint , ſiue atteſtati fuerint. Quiue alijs ad ſingulare certamen,pu-
blicè vel occultè ineundum,vel ad prouocandum aliquem ad pugnam, ſiue
ad huius generis ſcripta,quæ manifeſta, quæque chartulę prouocatoriæ ap-
pellantur,ſcribenda,dictanda,mittenda;deferenda, diuulganda , auxilium,
conſilium,operam uel fauorem pręſtiterint, ſiue id ſuaſerint,aut mandaue-
rint, quiue in præmiſſis , vel eorum aliquo ſe quomodolibet immiſcuerint,
etiam ſi neque pugna aliqua , nec certamen aut effectus, nec acceſſus , aut
actus ad pugnam proximus, neque expreſſa, & aperta prouocatio ſubſecuta
fuerit,neque ſcriptiones prędictæ,quæ manifeſta dicuntur,in publicum pro-
dierint,aut cuiquam intimatæ extiterint ſi per eos non ſteterit,quominus pu
blicatio,aut denunciatio fieret, Nihilominus cenſuris & pœnis omnibus in
præſenti,& alijs prædictis Conſtitutionibus,& Decreto contentis ſubiacere
tam ſi ſuperius enumeratis,quam ſi alijs etiam maioribus , eccleſiaſticis vel
mundanis dignitatibus, gradibus,& pręeminentijs excellant . Quinimo de
nouo etiam per prę ſentes ex parte Omnipetentis Dei Patris,& Filij,& Spi-
ritus Sancti,excommunicamus,& anathematizamus, maledicimus, & exe-
cramur omnes,& quoſcunque publice vel priuatim , palam, vel occulte.in
quibuſcunque locis modis,& formis,ac caſibus ſub præſenti noſtra, vel alijs
prædictis conſtitutionibus, ac Decreto comprehenſi , ſingulare certamen
(quod duellum vulgo dicitur) ex compoſito ineuntes,nęcnon id ſcelus ſuadē
tes,aut prouocantes,opem,conſilium,vel fauorem præſtantes,equos, arma,
& commeatus præbentes aut comitantes, vel circa chartulas,ſeu libellos,li-

teras,

Digitized by Google

teras,nuncios,aut quæcunque alia ſcripta huiuſmodi quomodolibet peccantes,huiuſque delicti ſocios,de induſtria ſpectatores,patrinos,fautores,defenſores,quacumq. tam ſuperius expreſſa,quàm alia eccleſiaſtica vel mūdana præfulgeant dignitate,ita vt ſingulares etiam perſonę cuiuslibet communitatis,vniuerſitatis,collegij,aut Reip.quæ huius criminis participes quoquomodo fuerint nequaquam excuſentur,ſed ſupradictos omnes,eorumque ſingulos ipſo facto,abſque vlla monitione,iudicis decreto,aut miniſterio perpetui anathematis,excommunicationis maioris,& maledictionis æternæ mucrone perculſos,& damnatos harum ſerie declaramus,& ſi in ipſo conflictu obierint ſepultura eccleſiaſtica perpetuò priuatos eſſe volumus: Ipſas vero Ciuitates,Terras,Oppida,vel Caſtra,& loca, in quorum territorijs id facinus ſcientibus,& tacite,vel expreſsè permittentibus,aut tolerantibus Dominis,aut magiſtratibus,vel Senatu,aut Populo,admiſſum fuerit, eccleſiaſtico ſupponimus interdicto,cuius interdicti relaxationem , aut excommunicationis abſolutionem,ab alio,quam a nobis,aut pro tempore exiſtente Romano Pontifice pœnitentia,& ſatisfactione congrue peracta,niſi in mortis articulo conſtituti nequeant obtinere,etiam prætextu quarumuis facultatum , & indultorum quibuſuis perſonis tam eccleſiaſticis cuiuſcumq. ordinis, aut militiæ ſtatus,gradus,aut conditionis exiſtentibus,quam laicis, etiam imperiali,Regali,vel alia mundana præeminentia inſignitis,per Sedem Apoſtolicam in genere,vel in ſpecie conceſſorum. Quæ omnia,quoad præmiſſa,nolumus cuiquam in aliquo ſuffragari. Pœnis alijs tam ſpiritualibus,quàm temporalibus contra eos inflictis nihilominus in ſuo robore permāſuris; Vniuerſos autem & ſingulos chariſſimos in Chriſto filios noſtros Imperatorē, Reges,ac dilectos filios nob.viros Duces,etiam armorum & exercituum, Marchiones,cęteroſq: Principes Chriſtianos,necnon Dominia, Potentatus, cōmunitates,& Vniuerſitates Ciuitatum,Oppidorum,& Caſtrorū, illorumq. Domicellos,& Dominos temporales,ac etiam Militum & copiarum tā equeſtrium,quàm pedeſtrium Ductores,Tribunos,Præfectos,Capitaneos in quibuſcūq, ét nobis & S.R.E.tēporali iuriſdictioni nō ſubiectis locis cōſtitutos, cuiuſcūq. gradus,pręeminentiæ,& nobilitatis exiſtētes,hortamur,rogamus, & obteſtamur per viſcera D.N. Ieſu Chriſti, & eius diuini nominis ituitu pro ſua erga eundem Deum,per quem regnant reges, & a quo principatus acceperunt,pietate,atque erga nos, & ſanctam hanc ſedem reuerentia,& deuotione,non modo nihil tale in ſuis Dominijs fieri permittant,nec vllo modo conniueant,ſed hoc malum omni ſtudio,diligentia, & auctoritate exterminare totis viribus procurent,& contra quoſcunq. delinquentes,& (vt præfertur)quomodolibet cōplices,& participes etiā tēporalib.pęnis grauiſſimis animaduertāt,& per ſuos officiales,& Curiæ miniſtros procedi curēt:ſcituri ſe obſequiū Deo pergratū,perq. acceptū præſtituros,ſi quo gladio ad tutelā bonorū,& ad propulſādos perditorū conatus ſunt accincti,eodē ad vindictā huius peccati,&ad ſumēdas de huiuſmodi criminis rei debitas pęnas exercuerint:cōtra verò memores,ſi in re tā graui malè ſe geſſerint,ſe in diſtricto Dei iudicio rōnē in nouiſſimo die reddituros,volumus aūt vt pſentiū trāſumptis,

ADDI-

ADDITIO. Adeſt etiam in Regno Neap. Pragmatica ſanctio incip. Nouis occurrentibus morbis ſtatuens pænam mortis naturalis ipſo iure incurrendam non ſolum per ipſos principales audentes prouocare alios ad duellum, etiam ſi nullum certamen ſequeretur, verum etiam per nuncios intermedios. & aſſiſtentes ſimilibus pugnis & duellis, excipiuntur vero duo caſus, in quibus dicta pœna minoratur, vt in d. Pragma. ſuper qua extant commẽtaria Petri Follerij & Io. Franciſci Scaglioni.

ELECTIO.

Cõgruit iu. de electio.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, per Greg. XI. fuiſſe ſtatutum, ne de eccleſijs, aut monaſterijs vacantibus, prouiſi aut tranſlati apud ſedem Apoſtolicam conſtituti, ipſarum prouiſionum vel tranſlationum nuntiatoribus aliquid per ſe, vel per alium dent aut promittant, ſeu promiſſum perſoluãt, & imponitur excõmunicatio latæ ſententiæ ipſo facto, cuius abſolutio reſeruatur Papæ, vt patet ex eius conſtitutione incip. Sollicitæ. fol. 46. in Bullari.

Contra ineuntes ſponſiones ſuper vita, & morte, & futura electione Sũmi Pontificis, ac promotione S. R. E. Cardinalium extat Gregorij xiiij. Conſtitutio Romæ publicata die 28. Martij 1591. incip. Cogita nos deprauata.

Gre. xiiij contra ineuntes ſponſiones.

Cogit nos deprauata miſeri huius ſeculi corruptela, vt vel in ipſo noſtri Põtificatus ingreſſu ſeuerioribus pœnis illorum coerceamus audaciam, qui cæca ducti cupiditate, grauioribus peccatis diuinam Maieſtatem lædere, ac ſacroſanctæ Eccleſiæ Dei mala, & ſcandala pernicioſa inferre non perhorreſcunt. Qualia multa cum ingenti animi noſtri dolore ſenſimus manere ex frequenti ſponſionum illarum vſu, quæ excommiſſæ vulgo dictæ ſuper futura electione, aut vita, & morte Romani Pontificis, aut promotionibus S. R. E. Cardinalium fieri conſueuerunt: Nam ſiue rem ipſam, quæ nedum eccleſiaſtica, & ſed & ſacra, & mere ſpiritualis eſt ſpectemus, profanatio quędam rei ſacræ, & ſacrilegium quoddam inde propterea committi videtur, dũ electionibus, & promotionibus factis, ac plene ſpiritualibus ſors pecuniarum immiſcetur, & turpiſſimæ nundinantionis genus cohęret; ſiue grauiſſima peccata eorum occaſione perpetrari ſolita, & detrimenta inde prouenientia, ſponſiones huiſmodi, quæ ſuper prædictis fiunt omnino damnandas, & prohibendas, atque a Criſti fidelium commercio prorſus exterminandas arbitramur. Multi ſi quidem lucri cupiditate, aut metu iacturæ pæcuniarum, illicitis modis directè, vel indirectè, per ſe, vel alium, electiones, ſeu promotiones impedire, aut retardare conantur: Alij eligendorum, aut promouẽdorũ honorem famam & exiſtimationem impijs falſis, ac prorſus iniquis detractionibus aut diffamationibus lædere, ac dilacerare non erubeſcent; Orationes vero, & vota, ac pias preces Chriſtiani populi, quas eos potiſſimum tempore ſummo deuotionis feruore ex intimo cordis affectum ab vniuerſo fidelium cœtu Deo omnipotenti offerri par eſſet, vt huiuſmodi electionibus ac promotionibus Spiritus ſanctus aſſiſteret, non mediocriter hac de cauſa impediri, perturbari, ac refrigeſcere neceſſe eſt, dum multi temporalibus lucris intenti, aut obliuiſcuntur, quæ Dei ſunt, aut certè deſiderant ſæpe numero, & procurant, vt eligantur nõ ij, qui optimi ſunt, ſed ex quorum electione plu-

rimum

Digitized by Google

rimum lucri ſe conſecuturos animaduertũt; Nec deſunt, qui innumerabiles fraudes, ac pernicioſa mendacia, dolos, & fallacias cõminiſcuntur, dum ſpõſionum precia augere, aut imminuere callide, & verſute ſatagunt. Nonnulli quoque manifeſta iniuſtitia peccant, dum fere certi eorum qui eligendi, aut promouendi ſunt, conuentiones, ſeu ſuſpenſiones ineundo ab alijs id ignorantibus pecunias per fraudem extorquent. Multi præterea dum vana ſpe vniuerſum patrimonium ſuum in diſcrimen temere, deducunt, repente, & ex improuiſo ad inopiam rediguntur, ex quo & abominabiles contra Deum blaſphemiæ, & plurima ſcandala, & peccata atrocia conſequuntur, quod autem deterius eſt, miſeri quidam ad nefandas Dæmonum inuocationes, ad prohibita ſortilegia, damnataque diuinandi genera confugiunt, vt futura (ſi id fieri poſſet) prænoſcendo, minori cum periculo, aut quemadmodum ipſi vana ſpe decepti ſibi perſuadent, certiore euentu ſponſiones ineãt. Illud denique omnibus notiſſimum eſt, magnum hoc eſſe auaritiæ fomentum, & ex eo vehementem quæſtus cupiditatem, quandoque etiam in Eccleſiaſticis, & Religioſis perſonis excitari. Nos igitur qui hoc præcipuum munus ad Paſtoralem noſtram ſolicitudinem maxime pertinere exiſtimamus, vt gregem Dominicum fidei noſtræ creditum ab omni offenſione, atque æternæ vitæ periculo ſecurum in viam ſalutis diuina fauente gratia, dirigamus peſtiferi huius morbi contagionem, priuſquam in communem fideliũ perniciem latius ſerpat (quantum in nobis eſt) tollere, necnon delicti, & ſcandali inde, vt plurimum prouenientis occaſionem penitus, & vbique ſubmouere cupientes, ac ſimul æquum cenſentes, in quo frequenter, & grauiter peccatur, id ad tollendum ſcandali periculum generatim, & peræq. omnibus interdicatur: fel. rec. Pij Papæ Quarti prædeceſſoris noſtri, qui pariter hoc ipſum ſuper futura Pontificis electione fieri prohibuit, veſtigijs inhærentes, de tributę nobis à Domino poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine, hac noſtrà in perpetuum valitura conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes, & quaſcunque ſponſiones, promiſſiones, ſtipulationes, conuentiones, aut pacta, Excommiſſas vulgo dictas, quouis nomine, aut vocabulo appellatas: Quas, ſiue per cedulas (vt aiunt) vel apochas, aut alio quocunque publicæ, aut priuatæ ſcripturæ, aut chirographi genere, vel per Menſariorum, aut Mercatorum libros, aut partitas crediti (vt dicunt) ſeu verbo tantum data fide, aut facto depoſito certæ pecuniarum ſummæ, vel cuiuſuis alterius rei pretio æſtimabilis, aut alias quoquomodo, vel ſub quauis nominati, aut innominati contractus forma, aut conditione, in euentum vitæ, aut mortis, vel futuræ creationis Romani Pontificis, tam eo viuente, quam Apoſtolica Sede vacante, aut in euentum promotionum S.R.E. Cardinalium, poſt hac inquibuſuis Chriſtiani Orbis Regni, Dominijs, Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis vbilibet gentium, aut locorum iniri quandocunque contingerit, ipſoſque contractus, ſponſiones, aut pacta, ſi quæ poſt hanc noſtram prohibitionem inita fuerint, vel etiam antea, quarum tamen, vel quorum exitus adhuc expectantur, damnata prorſus, illicita, & inualida decernimus, & declaramus, illaque ex nunc, prout ex tunc, & è contra harum ſerie reſcindimus,

dimus, & annullamus, ac ne de cætero fiat diſtricte interdicimus, & prohibemus. Decernentes ex eis tanquàm damnatis, & reprobatis, etiam ſi iuramento, quod pariter illicitum, & tanquam contra bonos mores præſtitum nihil operari, in hoc, declaramus, aut inſtrumento in forma Cameræ Apoſtolicæ, vel alias quomodolibet roborata fuerint: nullam prorſus obligationem oriri, nullamque actionem realem, aut perſonalem, aut iudicis officium in foro exteriori, neque extra illud; nec etiam quoad forum conſciétiæ, prouenire, neque exceptionem, aut aliud quodcunque ius cuiquam competere. Quinimò ſtatuimus, & declaramus ex prædictis damnatis ſponſionibus nullum talium pecuniarum dominium, etiam ſi ſolutæ, aut datæ, ſeu remiſſæ, vel condonatæ hac de cauſa fuerint, cuiquam acquiri: ſed quicquid pecuniarum, aut cuiuſque alterius rei in contractu ſeu ſponſione huiuſmodi deductum fuerit, ſiue datum, & acceptum, ſiue tantummodo promiſſum, vel vt præfertur condonatum, aut etiam, ut ab alijs ſoluatur, mádatum exiſtat, eo ipſo pijs locis eius Ciuitatis, aut oppidi, vbi ſponſiones ipſæ initæ, vel vbi primum detectæ fuerint, etiam ſi prius alibi initæ ſint, acquiſitum cenſeri, & ipſos contrahentes ad reſtitutionem, ſiue elargitionem eiſdem pijs locis in vtroque foro teneri, & in foro exteriori ad id per Epiſcopum (cuius conſcientiam ſuper hoc oneramus) opportunis iuris, & facti remedijs, etiam ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, cogi, & compelli debere, & non ſolum Procuratoribus, ſeu adminiſtratoribus, ſeu cuilibet perſonæ, actionem popularem nomine eorundem piorum locorũ pro ipſius pecunijs conſequendis competere: Ita tamen, vt ſi plura loca pia in Oppido, ſeu Ciuitate huiuſmodi exiſtant, inter ipſa loca pia is præferatur, & pecunias integre lucretur, qui prior agere cœperit: nec componere, tranſigere aut có cordare cum ipſis delinquentibus, aut illis partem aliquam pęnæ remittere aut concordare quoquomodo liceat, ſed integre ab ipſis locis pijs exigatur; quod ſi de facto concordatum fuerit, tunc eo ipſo concordia, compoſitio, aut tranſactio irrita ſit, & nulla, & actio pro reliqua ſumma non exacta ad alia loca pia deuoluta cenſeatur, donec pœna prædicta integre ab ipſis tranſgreſſorib. fuerit perſoluta. Perſonas vero eccleſiaſticas, ſi quæ forſan (quod non credimus) tale aliquod pactum, aut ſponſionem contra hanc noſtram prohibitionem inire præſumpſerint, tam ſeculares, quam cuiuſuis ordinis, aut militię regulares, cuiuſcunque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, Patriarchali, aut alia quacunque, etiam S.R.E. Cardinalatus præfulgeant dignitate) præter ſupradictam, & alias in præſenti conſtitutione contentas pœnas (omnibus, & quibuſcunque per eas obtentis beneficijs cum cura, & ſine cura ſecularibus, & quorumuis ordinum, aut militiarum regularibus ex nunc eo ipſo per præſentes in vtroq. foro priuamus, & priuatas, ac ad illa, & alia quæcunque impoſterum obtinenda, perpetuo inhabiles, & incapaces declaramus, eaque omnia iuxta præſentem Conſtitutionem ipſo facto vacare, deque illis libere per ſedem Apoſtolicam, vel per ordinarios Collatores alijs prouideri poſſe, ac etiam ſi alioquin noſtræ & Sedis Apoſtolicæ, ſeu Ro. Pontificis tantum, diſpoſi-

diſpoſitioni ex quauis reſeruatione generali,etiam in corpore iuris clauſa, ſeu alias quomodolibet reſeruata, ſeu affecta fuerint,nihilominus per Ordinarios Collatores,ad quos eiuſdem reſeruationibus,ſeu affectionibus Apoſtolicis ceſſantibus,pertineret,libere,& licite conferri , & de eis perinde, ac ſi reſeruata,aut affecta nõ eſſent,diſponi poſſe volumus, & declaramus. Vlterius etiam in eos,qui talis patrare,& huic noſtræ Conſtitutioni contrauenire præſumpſerint,tam ſi prædictis, quæ hic pro expreſſis habeantur , quam ſi quibuſuis mundanis etiam Ducalibus,Regijs,Imperialibus dignitatibus fungantur,ac etiam in eoſdem,vel alios,qui id in Terris,locis Ciuitatib.ac Dominijs,ſibi ſubiectis tacite,ue lexpreſſe fieri permiſerint,eorumq. conſiliarios , Magiſtratus,Poteſtates,Gubernatores, Præfectos,aut Locotenentes,eorumque ſingulos,qui pariter conſenſum,auxilium , conſilium , vel fauorem in pręmiſſis præſtiterint,ac in quoſcunque Proxenetas , vel mediatores:excommunicationis ſententiam per eaſdem præſentes ferimus, & promulgamus, eoſque ipſo facto abſq. alia monitione,aut declaratione, iudicis decreto , aut miniſterio excommunicationis ſententiam incurrere volumus,a qua eorum nullus ab alio,quàm à Romano pontifice, pro tempore exiſtenie(niſi in mortis articulo) quoad eos , qui pecunias, vel aliud quidpiam præmiſſorum occaſione perceperint, etiam præuia reſtitutione integre pecuniarũ eiuſmodi occaſione perceptarũ,abſolui poſſit aut debeat

Sicque in omnibus,& ſingulis ſuperius expreſſis per quoſcunque iudices ordinarios,& delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac eiuſdem S.R.E. Cardinales ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& auctoritate,in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & diffiniri debere. Irritum quoque , & inane decernimus , ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari.Quocirca vniuerſis locorum ordinarijs, vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus,vt præſentes litteras in ſuis quiſque eccleſijs,Ciuitatibus,diœceſibus,& locis, ab omnibus,inuiolate obſeruari curant & contra quoſcunque præſentis Conſtitutionis tranſgreſſores ad declaratio nem cenſurarum,& pœnarum huiuſmodi procedent,inuocato etiã ad hoc, ſi opus fuerit,auxilio bracchij ſecularis. Non obſtantibus & c.

ADDITIO. De huiuſmodi ſponſionibus ſeu conuentionibus factis ſub aliquo futuro euentu,uide Dei.conſ. 115. Couarr. in reg. peccatum part. 2. §. 4. num 2. Lud. molin. de contract diſput. 508. & in terminis Vincent. de Franch. deciſ. 113. & in Regno Neap. etiam adſunt Pragmaticæ ſanctione ſimiliter fieri prohibẽtes excommiſſas Sede Vacante. et ſuper creationes Summi Pontificis, necnon, et ex commiſſas ſuper pueris mulierum prægnantium ſub pænis ibi contentis ſub titu. de ſponſionibus mercatorum.

Sequitur eiuſdem Pontificis conſtitutio de forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concilij Tridentini, ſuper promouendis ad regimẽ eccleſiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum,ſeu Monaſteriorum,atque ad cæteras dignitates,de quibus in Conſiſtorio prouidetur.

Onus

Digitized by Google

iure accreſcendi recipiat omnes fructus,uel diſtributiones,ꝙ tali caſu Capitulum ſine difficultate tenebitur ad ſoluendum penſionem penſionario,nec aliquo modo ſe valebit excuſare,quamuis dicat,quod nunquam ſoluerit. De qua deciſione atteſtatur rationem aſſignans D.Gonzalez in præcit.coment. gloſ. 5.§.5.nu.44.& ſi in contrariam opinionem inclinauerint Nauar. in conſ.49.de præb.in antiq.& in conſ.1.& 3.ſub tit.de ſolut. in nou. Io. Gutier.lib.1.can.q.ca.1.num.109.& infra,ac Alex.Mon.in præſ.tract.p.3. q. 8.nu.17.& ſeq.

DIVINVM OFFICIVM.

QVONIAM plerumque contigit fieri Officium Sanctorum, qui non ſunt deſcripti in Breuiario Romano, ideo operepretium duximus hoc loco recenſere declarationes quaſdam contentas in quodam Breui bonæ memoriæ Gregorij XIII.incipien. Paſtoralis officij,& infra.

Greg.13. Cõgruit tit.de celeb. Miſ. & de offi.

Ad omnem ſcrupulum dimouendum motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hæc quę ſequuntur,declaranda duximus,& concedenda. In primis illud nobis declarandum ſe offert, ex quo magna oriri poterat confuſio; cum enim prædeceſſor prædictus indiſtinctè conceſſerit, vt Eccleſiæ Hiſpaniæ poſſint celebrare officia propria Sanctorum illius Prouinciæ,illique plures ſint numero, ex hoc ſequebatur vt officium maioris partis feriarum anni omitteretur;& ordo Breuiarij ferè ſubuerteretur. Nos huic incommodo occurrere volentes, & prædeceſſoris prædicti mentem ſano modo interpretantes, declaramus vnamquamque Hiſpaniæ Eccleſiam eorum tantum Sanctorum, qui in Breuiario non ſunt deſcripti officia propria celebrare poſſe,qui vel illius Diœceſis ſunt naturales,vel eius Eccleſię,ſeu Diœceſis ſunt Patroni,vel eorum corpora,ſeu notabiles reliquiæ in ea Eccleſia,ſeu Diœceſi requieſcunt. De alijs verò Sanctis, etiam ſi ſint naturales,vel patroni alterius Dięceſis,etiam ſi illorum corpora,vel notabiles reliquiæ in aliqua Eccleſia alterius Diœceſis requieſcant, non celebretur officium proprium,ſed ſeruetur ordo Breuiarij Romani,& quo die celebrabitur feſtiuitas Patroni vnius Dięceſis religiones, omnes teneantur eodem die in ſuis Eccleſijs intra limites illius Diœceſis exiſtētib.eādem feſtiuitatē celebrare,& in hoc cum Eccleſia Matrice ſe cōformēt, &c.

Item concedimus,quod quælibet Eccleſia,& Monaſterium Hiſpaniæ habens aliquas reliquas inſignes,puta caput,brachium, vel crus alicuius Sancti etiam alienigenę non exiſtentis in Breuiario,vel de quo in dicto Breuiario fit tantum commemoratio,poſſit illius feſtiuitatem celebrare, & officiū duplex facere,& de alio Sancto eodem die occurrenti ſi fuerit ſimplex,fiat commemoratio.Si uero fuerit duplex,vel ſemiduplex, transferatur in primam diem ſimili feſto non impeditam,&c.

Cum verò in Eccleſijs, & Religionibus Hiſpaniæ vigeat conſuetudo, quod diebus Paſchalibus,& feſtiuitatibus maioribus celebret Miſſam conuentualem Antiſtes,vel alia perſona principalis,& regula Miſſalis ordinet,

quòd

Digitized by Google

quòd omnibus diebus Dominicis infra annum Sacerdos, qui celebrauerit Miſſam conuentualem exeat ante celebrationem Miſſæ cum pluuiali, vel cappa,& cum miniſtris ad incipiendum in Altari maiori Antiphonam, Aſperges,& ad aſpergendam aquam benedictam populo concedimus,q; Antiſtes,ſeu alia perſona principalis,celebrans Miſſam conuentualem præmiſſa facere nõ teneatur,ſed illa facere poſſit quilibet alius ſimplex Sacerdos eius loco,& quod talis Sacerdos non deferat pluuiale,ſed albam,& ſtolam,vel ſuper pellicium,& ſtolam,nec procedat aſſociatus cum miniſtris,ſed ſolum cũ Acolitis,&c. Datum Romæ &c.die 30. Decembris 1573.

Breue hoc impreſſum habetur in principio Officiorum proprium Sanctorum Toletanæ Eccleſiæ.

DVELLVM.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendũ eſt,quod Gregorij xiij.conſtitutione Romæ publicata die 24. Decemb. 1582.f.1319.in bullario extenditur & ampliatur decretum Conc.Trid.ſeſſ.25.c.19.de refor.generali, vt in d.c.Conſt.incip.ad tollendum.& infra. *Congruit tit.de pu. in duel.*

Auctoritate Apoſtolica ſtatuimus omnes illos,qui ex condicto ſtatuto tẽpore & in loco conuento monomachiam commiſerint,etiam ſi nulli patrini ſocijue ad id vocati fuerint,nec loci ſecuritas habita, nullæue prouocatoriæ literæ,aut denunciationis chartulæ præceſſerint cenſuris & pœnis omnibus a d. Concilio propoſitis teneri perinde ac ſi publico, & conſueto abuſu ſingulare certamẽ iniuiſſent: Volentes etiam locorum dominos, ſi certamen ex condicto huiuſmodi permiſerint,aut quantum in ſe fuerit, nõ prohibuerint omneſque illud fieri mandantes,inſtigantes,auxilium,conſilium,vel fauorẽ dantes,equos,arma,pecuniam,commeatum,& alia ſubſidia ſcienter ſubminiſtrantes,aut ex compoſito ſpectatores,vel ſocios quouis modo ſeſe præbẽtes eiſdem cenſuris,& pœnis ſubiacere,etiam ſi illi qui ad locum deſtinatum pugnaturi acceſſerunt,impediti pugnam non commiſerint,ſi per ipſos non ſteterit,quo minus illa committatur:non obſtantibus,&c.

Aderant antea aliæ Conſtitutiones de prohibitione duellorum,videlicet. Iulij 2.fol.153.incip.Regis &c. Leonis 10.incip Quam Deo.fol.232.Clemen.VII.Conſueuit.fol.298.Iulij 3.Cum ſicut.fol.558.ac Pij iiij.Ea quę. fol.686.

Nouiſſime autem adeſt Sanctiſſimi Domi. N. Clementis viij. Confirmatio,declaratio:& extenſio conſtitutionum Apoſtolicarum & decreti Cõcilij Tridentini,contra pugnantes in duello publice vel priuatim; Necnon cõtra mittentes,ſcribentes,aut diuulgantes chartulas prouocatorias,aut ſcripta quæ dicuntur manifeſta,eorumque fautores,& complices. Romæ publicata die 2.Sept.1592.tenoris ſeq.

Illius vices,licet immeritò, gerentes, qui vt animas ſuorum fidelium a peccato,& diaboli laqueis liberaret,e cælo deſcendens, humana carne aſſumpta,ne proprio quidem ſuo prætioſiſſimo ſanguini pepercit, ſed ſe ip-

O 4 ſum

ſum in Ara crucis immaculatam hoſtiam æterno Patri offerre voluit;in hanc præcipuè curam ſummo ſtudio incumbimus; vt eaſdem animas inæſtimabili pretio redemptas, aduerſus Sathanæ fraudes quantum in nobis eſt illæſas preſeruemus,præſertim vero totis viribus nobis à Domino traditis exterminemus exitialia quędam,atque enormia peccata, quibus Diuina Maieſtas grauius offenditur,quæq; eodem fabricante humani generis hoſte inuenta, atque introducta ſunt, vt ex cruenta corporum morte animarum etiam ſimul interitus,ac pernicies ſequatur. Rectè ſiquidem & ſalubriter fæl.rec. Pius Papa iiij.prædeceſſor noſter poſt alios complures ſuos,noſtroſque prædeceſſores,qui deteſtandum,diuina,naturalique lege, ac ſacris canonibus dānatum duellorum abuſum ſuis etiam Conſtitutionibus ſeuere prohibuerant,grauesque pœnas contra quoſcunque temporali ditioni S. R. E. mediate,vel immediate ſubiectos eius criminis quomodolibet reos, vel participes inflixerant,cupiens non ſolum in terris prędictis,ſed alias vbilibet, animarum periculi obuiare, Principes, ac Domicellos permittentes in ſuis dominijs id patrari,ac etiam extra terras, & loca ditioni eccleſiaſticæ ſubiecta, huiuſmodi duella, ſeu ſingularia certamina, aut diffidationes deſuper facientes,ac id inuitantes, prouocantes, auxilium,conſilium,vel fauorem dantes, illiſque aſtantes & intereſſentes,necnon chartas deſuper ſubſcribentes, aut publicantes,ſeu de illis ſe intromittentes,ſingulos Imperatore, ac Regibus inferiores,maioris excommunicationis, ac ſi (eccleſiaſtici fuerint) vltra eam,etiam priuationis omnium dignitatum,beneficiorum,& officiorum eccleſiaſticorum, inhabilitatiſq; ad illa, & alia in poſterum obtinenda, pœnis ſubiacere,eaſq; incurrere voluit,a quibus non niſi a Rom. Pont.abſolui poſſint. Sed & poſtmodum Generalis Tridentina Synodus ad exterminandum penitus ex Chriſtiano orbe hoc malum ſtatuit,vt Imperator, Reges,Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunque alio nomine Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint,eo ipſo ſint excommunicati,ac iuriſdictione & dominio Ciuitatis, Caſtri,aut loci,in quo,vel apud quem duellum fieri permiſerint, quod ab eccleſia obtinent, priuati intelligantur, & ſi feudalia ſint,directis dominis ſtatim acquirantur. Qui vero pugnam commiſerint,& qui eorum Patrini vocantur excommunicationis,ac omnium bonorum ſuorum proſcriptionis,ac perpetuæ infamię pœnam incurrant, & vt homicidæ,iuxta ſacros canones, puniri debeant: Et ſi in ipſo conflictu deceſſerint,perpetuò careant eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiam qui conſilium in cauſa duelli,tam in iure,quàm facto dederint,aut alia quacunq; ratione ad id quemquam ſuaſerint necnon ſpectatores,excommunicationis,& perpetuæ maledictionis vinculo teneantur quas pœnas nouiſſimè piæ mem.Gregorius Papa xiij.pariter prædeceſſor noſter extendit aduerſus illos etiam omnes,qui non publicè,ſed priuatim ex condicto,ſtatuto tempore, & in loco conuento monomachiā commiſiſſent,etiam patrinis,ſocijſvè non uocatis,& loci ſecuritate non habita, & prouocatorijs literis minimè præcedentibus,etiam contra locorum Dominos, ſi id (quantum in ſe fuerit) non prohibuiſſent,cęteroſq; ſupradictos criminis

ſocios,

Digitized by Google

ſocios,& ex compoſito ſpectatores, etiam ſi pugnam ob aliquod impedimentum non commiſiſſent, ſi ad locum acceſſiſſent pugnaturi, & per eos nõ ſtetiſſet quominus pugnarent. Verum quia cum magna animi noſtri moleſtia intelleximus adhuc in quibuſdam, præſertim tranſalpinis ac remotis regionibus, & potiſſimum vbi bella vigent, caſtrenſi quadam, & militari licentia, ſeu verius audacia pernicioſum hoc ſcelus inter fideles exerceri, quaſi fas ſit in ſolo hoſtili vbi Chriſtiani nominis, ſeu Catholicæ fidei hoſtes tyrannidẽ exercent, ſiue hæreſes, & ſchiſmata impunè graſſantur, ſiue inter ſigna & caſtra militaria in caput ſuorum fratrum impios conuertere mucrones, quos multo ſalubrius contra Chriſti aduerſarios ſtringi par eſſet. Nos nefaria diaboli arma ſalutari eccleſiæ gladio ad continendos in officio fideles nobis pręcipue ipſius Domini authoritate tradito retundere, atq; a ceruicibus gregis Domini noſtræ curę crediti, quantum (eodem Deo adiutore) eniti poſſumus, propulſare cupientes prædictas omnes Conſtitutiones ac decretum Concilij Tridentini cum omnibus & ſingulis in eis contentis cenſuris & pœnis, decretis extenſionibus, quarum, & quorum omnium tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, & ad verbum inſertis, auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium perpetuo approbamus, confirmamus, & innouamus. Ac inſuper auctoritate & tenore præmiſſis decernimus, & declaramus eaſdem conſtitutiones ac decretum locum habere vbiq; gentium & terrarum, inter quaſcunque perſonas, etiam armatas, & in caſtris ſeu propugnaculis militantes, etiam vbi noſtrorum & S.R.E. aut Catholicæ fidei hoſtium furor impunè graſſatur, vel in Dominijs per eos occupatis, & detentis. Idem quoque iuris cenſendum eſſe, ſi publico & forſan iuſto bello indicto miles aliquis cõtra alterum in aduerſariorum exercitu militantem, ſiue alias in hoſtium caſtris, pręſidijs, aut terris degentem, priuatas ſimulatæ atq; inimicitias publicæ cauſæ intermiſcendum, etiam ducum permiſſu ex condicto ad ſingularẽ certamen deſcendat, aut illum prouocet. Necnon iiſdem pœnis, decreto, & conſtitutionibus teneri eos, inter quos pactiones initæ ſint de dirimendo certamine cum primum alteruter vulneratus fuerit, ſeu ſanguinem effunderit, aut certus ictuum numerus vtrinq; illatus fuerit, vel ſi conuenerint, vt nõ ſinguli cum ſingulis, ſed bini, terni, aut plures hinc inde pugnent. Et non ſolum locorum Dominos, ſed etiam magiſtratus, præſides, Locumtenens, aut etiam militum Duces, & Capitaneos in Caſtris, vel extra ea, in alieno, vel hoſtili ſolo, vel cum militibus exercitus aduerſariorum monomachiam in quocunq; caſu per præſentem, vel alias Conſtitutiones huiuſmodi prohibito, permittentes: vel quantum in ipſis eſt non prohibentes: aut poſt admiſſum crimen veniam & impunitatem concedentes. Præterea pari ratione prohibemus omnia & ſingula eius generis ſcripta manifeſta, ſeu fides vulgo appellata, quæ etiam ſine expreſſa prouocatione ad certamen tamen quaſi præparatoria quædam ad chartulas, ſeu libellos prouocatorios & ad duellum, illorumque veluti radices, aut ſemina, ut plurimum laceſſendi aliquem ad pugnam, & ſuſcitandæ ſimultatis, atque inimicitiæ materiam, & occaſionem prębent. Dum ſcilicet in illis per modum epiſtolæ, libelli, aut publicę atte-

ſtationis,

ſtationis,& intimationis,ſiue per authentica documenta,ſiue per vnius,plu riumue chirographum,ſubſcriptiones, aut relationes ſub prætextu, proprij, vel alieni honoris, & famę, more militari,atque vt uulgo dicitur cauallereſco,tuendi,aut lædendi,ſiue ad illatę , propulſatæuè contumelię, aut iniuriæ probationem,ſeu tollendam illius ſuſpitionem rei alicuius geſtæ ad id pertinentis vel verborum,aut reſponſionum ſeries,& ordo,narratur. Vel ex ſimi li abuſu hac de cauſa aliquid tale adeo firmiter aſſeritur,aut negatur, vt qui contradixerit,is ſiue nominatim ſiue in genere mendacij arguatur,aut men tiri dicatur. Aut ad hunc effectum ex militari etiam conſuetudine quæritur, declaratur,aut reſpondetur,qua mente, aut quo ſenſu quippiam eiuſmodi, quod ad ſuperius expreſſa ſpectet, geſtum dictumue ſit. Vel denique offert ſe quiſpiam contra certam , vel incertam perſonam , vel generatim contra quemcunque ad probandum armis & uerificandum etiam inito certamine aliquid ita eſſe,vel fuiſſe,vel non fuiſſe. Necnon quaſcunque etiam ſine ſcri pto factas talium rerum ſupradicta quoquomodo concernentium, & huiuſmodi cauſas in locis publicis, vel priuatis, vbi hominum multitudo conueni re ſoleat,denunciationes,narrationes,declarationes,& teſtificationes. Volẽtes eos omnes,& ſingulos, qui ſuo,vel alieno nomine,ad effectum,de quo ſuperius dictum eſt,prædicta, vel his ſimilia , multoque magis ad certandum prouocatoria ſcripta,libellos,epiſtolas,earumue exempla dictauerint,compoſuerint,ſcripſerint,miſerint,detulerint,diuulgauerint,affixerint,exemplauerint,typis impreſſerint, ſubſcripſerint, intimauerint, vel etiam verbo denunciauerint , ſiue atteſtati fuerint. Quiue alijs ad ſingulare certamen,publicè vel occultè ineundum,vel ad prouocandum aliquem ad pugnam, ſiue ad huius generis ſcripta,quæ manifeſta, quæque chartulę prouocatoriæ appellantur,ſcribenda,dictanda,mittenda, deferenda, diuulganda , auxilium, conſilium,operam uel fauorem pręſtiterint, ſiue id ſuaſerint,aut mandauerint, quiue in præmiſſis , vel eorum aliquo ſe quomodolibet immiſcuerint, etiam ſi neque pugna aliqua , nec certamen aut effectus, nec acceſſus , aut actus ad pugnam proximus, neque expreſſa, & aperta prouocatio ſubſecuta fuerit,neque ſcriptiones prędictæ,quæ manifeſta dicuntur,in publicum prodierint,aut cuiquam intimatæ extiterint ſi per eos non ſtetetit,quominus pu blicatio,aut denunciatio fieret, Nihilominus cenſuris & pœnis omnibus in præſenti,& alijs prædictis Conſtitutionibus,& Decreto contentis ſubiacere tam ſi ſuperius enumeratis,quam ſi alijs etiam maioribus , eccleſiaſticis vel mundanis dignitatibus, gradibus,& pręeminentijs excellant . Quinimo de nouo etiam per pręſentes ex parte Omnipotentis Dei Patris,& Filij,& Spiritus Sancti,excommunicamus,& anathematizamus, maledicimus, & execramur omnes,& quoſcunque publice vel priuatim , palam, vel occulte in quibuſcunque locis modis,& formis,ac caſibus ſub præſenti noſtra, vel alijs prædictis conſtitutionibus, ac Decreto comprehenſi , ſingulare certamen (quod duellum vulgo dicitur) ex compoſito ineuntes, necnon id ſcelus ſuadẽ tes,aut prouocantes,opem,conſilium,vel fauorem præſtantes,equos, arma, & commeatus præbentes aut comitantes, vel circa chartulas,ſeu libellos,literas,

teras,

teras,nuncios,aut quæcunque alia ſcripta huiuſmodi quomodolibet peccantes,huiuſque delicti ſocios,de induſtria ſpectatores,patrinos,fautores,defenſores,quacumq. tam ſuperius expreſſa,quàm alia eccleſiaſtica vel mūdana præfulgeant dignitate,ita vt ſingulares etiam perſonę cuiuslibet communitatis,vniuerſitatis,collegij,aut Reip.quæ huius criminis participes quoquomodo fuerint nequaquam excuſentur,ſed ſupradictos omnes,eorumque ſingulos ipſo facto,abſque vlla monitione,iudicis decreto,aut miniſterio perpetui anathematis,excommunicationis maioris,& maledictionis æternæ mucrone perculſos,& damnatos harum ſerie declaramus,& ſi in ipſo conflictu obierint ſepultura eccleſiaſtica perpetuò priuatos eſſe volumus: Ipſas vero Ciuitates,Terras,Oppida,vel Caſtra,& loca, in quorum territorijs id facinus ſcientibus,& tacite,vel expreſsè permittentibus,aut tolerantibus Dominis,aut magiſtratibus,vel Senatu,aut Populo,admiſſum fuerit, eccleſiaſtico ſupponimus interdicto,cuius interdicti relaxationem , aut excommunicationis abſolutionem,ab alio,quam a nobis,aut pro tempore exiſtente Romano Pontifice pœnitentia,& ſatisfactione congrue peracta,niſi in mortis articulo conſtituti nequeant obtinere,etiam prætextu quarumuis facultatum , & indultorum quibuſuis perſonis tam eccleſiaſticis cuiuſcumq. ordinis, aut militiæ ſtatus,gradus,aut conditionis exiſtentibus,quam laicis, etiam imperiali,Regali,vel alia mundana præeminentia inſignitis,per Sedem Apoſtolicam in genere,vel in ſpecie conceſſorum. Quæ omnia,quoad præmiſſa,nolumus cuiquam in aliquo ſuffragari. Pœnis alijs tam ſpiritualibus,quàm temporalibus contra eos inflictis nihilominus in ſuo robore permāſuris; Vniuerſos autem & ſingulos chariſſimos in Chriſto filios noſtros Imperatorē, Reges,ac dilectos filios nob.viros Duces,etiam armorum & exercituum, Marchiones,cęteroſq: Principes Chriſtianos,necnon Dominia, Potentatus, cōmunitates,& Vniuerſitates Ciuitatum,Oppidorum,& Caſtrorū, illorumq. Domicellos,& Dominos temporales,ac etiam Militum & copiarum tā equeſtrium,quàm pedeſtrium Ductores,Tribunos,Præfectos,Capitaneos in quibuſcūq,ét nobis & S.R.E.tēporali iuriſdictioni nō ſubiectis locis cōſtituros, cuiuſcūq. gradus,pręeminentiæ,& nobilitatis exiſtētes,hortamur,rogamus, & obteſtamur per viſcera D.N. Ieſu Chriſti, & eius diuini nominis intuitu pro ſua erga eundem Deum,per quem regnant reges, & a quo principatus acceperunt,pietate,atque erga nos, & ſanctam hanc ſedem reuerentia,& deuotione,non modo nihil tale in ſuis Dominijs fieri permittant,nec vllo modo conniueant,ſed hoc malum omni ſtudio,diligentia, & auctoritate exterminare totis viribus procurent,& contra quoſcunq. delinquentes,& (vt præfertur)quomodolibet cōplices,& participes etiā tēporalib.pęnis grauiſſimis animaduertāt,& per ſuos officiales,& Curiæ miniſtros procedi curēt:ſcituri ſe obſequiū Deo pergratū,perq. acceptū præſtituros,ſi quo gladio ad tutelā bonorū,& ad propulsādos perditorū conatus ſunt accincti,eūdē ad vindictā huius peccati,&ad ſumēdas de huiuſmodi criminis rei debitas pęnas exercuerint:cōtra verò memores,ſi in re tā graui malè ſe geſſerint,ſe in diſtricto Dei iudicio rōnē in nouiſſimo die reddituros,volumus aūt vt pſentiū trāſumptis,

ADDI-

ximum lucri ſe conſecuturos animaduertũt; Nec deſunt, qui innumerabiles fraudes, ac pernicioſa mendacia, dolos, & fallacias cõminiſcuntur, dum ſpõſionum precia augere, aut imminuere callide, & verſute ſatagunt. Nunnulli quoque manifeſta iniuſtitia peccant, dum fere certi eorum qui eligendi, aut promouendi ſunt, conuentiones, ſeu ſuſpenſiones ineundo ab alijs id ignorantibus pecunias per fraudem extorquent. Multi præterea dum vana ſpe vniuerſum patrimonium ſuum in diſcrimen temere, deducunt, repente, & ex improuiſo ad inopiam rediguntur, ex quo & abominabiles contra Deum blaſphemiæ, & plurima ſcandala, & peccata atrocia conſequuntur, quod autem deterius eſt, miſeri quidam ad nefandas Dæmonum inuocationes, ad prohibita ſortilegia, damnataque diuinandi genera confugiunt, vt futura (ſi id fieri poſſet) prænoſcendo, minori cum periculo, aut quemadmodum ipſi vana ſpe decepti ſibi perſuadent, certiore euentu ſponſiones ineãt. Illud denique omnibus notiſſimum eſt, magnum hoc eſſe auaritiæ fomentum, & ex eo vehementem quæſtus cupiditatem, quandoque etiam in Eccleſiaſticis, & Religioſis perſonis excitari. Nos igitur qui hoc præcipuum munus ad Paſtoralem noſtram ſolicitudinem maxime pertinere exiſtimamus, vt gregem Dominicum fidei noſtræ creditum ab omni offenſione, atque æternæ vitæ periculo ſecurum in viam ſalutis diuina fauente gratia, dirigamus peſtiferi huius morbi contagionem, priuſquam in communem fideliũ perniciem latius ſerpat (quantum in nobis eſt) tollere, necnon delicti, & ſcandali inde, vt plurimum prouenientis occaſionem penitus, & vbique ſubmouere cupientes, ac ſimul æquum cenſentes, in quo frequenter, & grauiter peccatur, id ad tollendum ſcandali periculum generatim, & peræq. omnibus interdicatur: fel. rec. Pij Papæ Quarti prædeceſſoris noſtri, qui pariter hoc ipſum ſuper futura Pontificis electione fieri prohibuit, veſtigijs inhærentes, de tributę nobis à Domino poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine, hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes, & quaſcunque ſponſiones, promiſſiones, ſtipulationes, conuentiones, aut pacta, Excommiſſas vulgo dictas, quouis nomine, aut vocabulo appellatas: Quas, ſiue per cedulas (vt aiunt) vel apochas, aut alio quocunque publicæ, aut priuatæ ſcripturæ, aut chirographi genere, vel per Menſariorum, aut Mercatorum libros, aut partitas crediti (vt dicunt) ſeu verbo tantum data fide, aut facto depoſito certæ pecuniarum ſummæ, vel cuiuſuis alterius rei pretio æſtimabilis, aut alias quoquomodo, vel ſub quauis nominati, aut innominati contractus forma, aut conditione, in euentum vitæ, aut mortis, vel futuræ creationis Romani Pontificis, tam eo viuente, quam Apoſtolica Sede vacante, aut in euentum promotionum S.R.E. Cardinalium, poſt hac inquibuſuis Chriſtiani Orbis Regni, Dominijs, Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis vbilibet gentium, aut locorum iniri quandocunque contingerit, ipſoſque contractus, ſponſiones, aut pacta, ſi quæ poſt hanc noſtram prohibitionem inita fuerint, vel etiam antea, quarum tamen, vel quorum exitus adhuc expectantur, damnata prorſus, illicita, & inualida decernimus, & declaramus, illaque ex nunc, prout ex tunc, & è contra harum ſerie reſcindimus,

dimus, & annullamus, ac ne de cætero fiat diſtricte interdicimus, & prohibemus. Decernentes ex eis tanquàm damnatis, & reprobatis, etiam ſi iuramento, quod pariter illicitum, & tanquam contra bonos mores præſtitum nihil operari, in hoc, declaramus, aut inſtrumento in forma Cameræ Apoſtolicæ, vel alias quomodolibet roborata fuerint: nullam prorſus obligationem oriri, nullamque actionem realem, aut perſonalem, aut iudicis officium in foro exteriori, neque extra illud; nec etiam quoad forum conſciẽtiæ, prouenire, neque exceptionem, aut aliud quodcunque ius cuiquam competere. Quinimò ſtatuimus, & declaramus ex prædictis damnatis ſponſionibus nullum talium pecuniarum dominium, etiam ſi ſolutæ, aut datæ, ſeu remiſſæ, vel condonatæ hac de cauſa fuerint, cuiquam acquiri: ſed quicquid pecuniarum, aut cuiuſque alterius rei in contractu ſeu ſponſione huiuſmodi deductum fuerit, ſiue datum, & acceptum, ſiue tantummodo promiſſum, vel vt præfertur condonatum, aut etiam, ut ab alijs ſoluatur, mãdatum exiſtat, eo ipſo pijs locis eius Ciuitatis, aut oppidi, vbi ſponſiones ipſæ initæ, vel vbi primum detectæ fuerint, etiam ſi prius alibi initæ ſint, acquiſitum cenſeri, & ipſos contrahentes ad reſtitutionem, ſiue elargitionem eiſdem pijs locis in vtroque foro teneri, & in foro exteriori ad id per Epiſcopum (cuius conſcientiam ſuper hoc oneramus) opportunis iuris, & facti remedijs, etiam ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, cogi, & compelli debere, & non ſolum Procuratoribus, ſeu adminiſtraroribus, ſeu cuilibet perſonæ, actionem popularem nomine eorundem piorum locorũ pro ipſius pecunijs conſequendis competere: Ita tamen, vt ſi plura loca pia in Oppido, ſeu Ciuitate huiuſmodi exiſtant, inter ipſa loca pia is præferatur, & pecunias integre lucretur, qui prior agere cæperit: nec componere, tranſigere aut cõcordare cum ipſis delinquentibus, aut illis partem aliquam pęnæ remittere aut concordare quoquomodo liceat, ſed integre ab ipſis locis pijs exigatur; quod ſi de facto concordatum fuerit, tunc eo ipſo concordia, compoſitio, aut tranſactio irrita ſit, & nulla, & actio pro reliqua ſumma non exacta ad alia loca pia deuoluta cenſeatur, donec pœna prædicta integre ab ipſis tranſgreſſorib. fuerit perſoluta. Perſonas vero eccleſiaſticas, ſi quæ forſan (quod non credimus) tale aliquod pactum, aut ſponſionem contra hanc noſtram prohibitionem inire præſumpſerint, tam ſeculares, quam cuiuſuis ordinis, aut militię regulares, cuiuſcunque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, Patriarchali, aut alia quacunque, etiam S.R.E. Cardinalatus præfulgeant dignitate) præter ſupradictam, & alias in præſenti conſtitutione contentas pœnas (omnibus, & quibuſcunque per eas obtentis beneficijs cum cura, & ſine cura ſecularibus, & quorumuis ordinum, aut militiarum regularibus ex nunc eo ipſo per præſentes in vtroq. foro priuamus, & priuatas, ac ad illa, & alia quæcunque imposterum obtinenda, perpetuo inhabiles, & incapaces declaramus, eaque omnia iuxta præſentem Conſtitutionem ipſo facto vacare, deque illis libere per ſedem Apoſtolicam, vel per ordinarios Collatores alijs prouideri poſſe, ac etiam ſi alioquin noſtræ & Sedis Apoſtolicæ, ſeu Ro. Pontificis tantum,

diſpoſi-

Digitized by Google

diſpoſitioni ex quauis reſeruatione generali,etiam in corpore iuris clauſa, ſeu alias quomodolibet reſeruata, ſeu affecta fuerint,nihilominus per Ordinarios Collatores,ad quos eiuſdem reſeruationibus,ſeu affectionibus Apoſtolicis ceſſantibus,pertineret,libere,& licite conferri , & de eis perinde, ac ſi reſeruata,aut affecta nō eſſent,diſponi poſſe volumus, & declaramus. Vlterius etiam in eos,qui talis patrare,& huic noſtræ Conſtitutioni contrauenire præſumpſerint,tam ſi prædictis, quæ hic pro expreſſis habeantur , quam ſi quibuſuis mundanis etiam Ducalibus,Regijs,Imperialibus dignitatibus fungantur,ac etiam in eoſdem,vel alios,qui id in Terris,locis Ciuitatib.ac Dominijs,ſibi ſubiectis tacite,uel expreſſe fieri permiſerint,eorumq. conſiliarios , Magiſtratus,Poteſtates,Gubernatores, Præfectos,aut Locotenentes,eorumque ſingulos,qui pariter conſenſum,auxilium , conſilium , vel fauorem in pręmiſſis præſtiterint,ac in quoſcunque Proxenetas , vel mediatores:excommunicationis ſententiam per eaſdem præſentes ferimus, & promulgamus, eoſque ipſo facto abſq. alia monitione,aut declaratione, iudicis decreto , aut miniſterio excommunicationis ſententiam incurrere volumus,a qua eorum nullus ab alio,quàm à Romano pontifice , pro tempore exiſtente(niſi in mortis articulo) quoad eos , qui pecunias, vel aliud quidpiam præmiſſorum occaſione perceperint, etiam præuia reſtitutione integre pecuniarū eiuſmodi occaſione perceptarū,abſolui poſſit aut debeat

Sicque in omnibus,& ſingulis ſuperius expreſſis per quoſcunque iudices ordinarios,& delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac eiuſdem S.R.E. Cardinales ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& auctoritate,in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & diffiniri debere. Irritum quoque , & inane decernimus , ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari.Quocirca vniuerſis locorum ordinarijs, vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus,vt præſentes litteras in ſuis quiſque eccleſijs,Ciuitatibus,diœceſibus,& locis, ab omnibus,inuiolate obſeruari curant & contra quoſcunque præſentis Conſtitutionis tranſgreſſores ad declarationem cenſurarum,& pœnarum huiuſmodi procedent,inuocato etiā ad hoc, ſi opus fuerit,auxilio bracchij ſecularis. Non obſtantibus & c.

ADDITIO. De huiuſmodi ſponſionibus ſeu conuentionibus factis ſub aliquo futuro euentu,uide Dec.conſ.115.Couarr.in reg.peccatum part.2.§.4.num 2. Lud. molin.de contract diſput.508.& in terminis Vincent.de Franch.deciſ. 113. & in Regno Neap.etiam adſunt Pragmaticæ ſanctione ſimiliter fieri prohibētes excommiſſas Sede Vacante.et ſuper creationes Summi Pontificis,*necnon,et excommiſſas ſuper pueris mulierum prægnantium ſub pænis ibi contentis ſub titu.de ſponſionibus mercatorum.*

Sequitur eiuſdem Pontificis conſtitutio de forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concilij Tridentini, ſuper promouendis ad regimē eccleſiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum,ſeu Monaſteriorum,atque ad cæteras dignitates,de quibus in Conſiſtorio prouidetur.

Onus

Gregor. xiij.

Onus Apoſtolicæ ſeruitutis ad quod nuper nos dignatio, diuina prouexit aſſidue admonet, in eam potiſſimum curam nobis eſſe paſtorali ſollicitudine incumbendum, vt quæ a ſacris, œcumeniciſque Concilijs pro communi totius Chriſtiani populi ſalute pie, prudenterque ſtatuta ſunt, nulla aut temeritate violentur, aut negligentia deſerantur, ea præſertim, quæ ad bonos, idoneoſque paſtores Cathedralibus, ac ſuperioribus eccleſijs gubernandis præficiendos pertinent, nam ſi in quibuſuis eccleſiæ gradibus, & miniſtris curandum eſt tales eligi, qui Religione, & ſanctitate fideles ædificent, multo certe magis elaborandum eſt, ne in eius electione erretur, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, cui tanquam ſeruo fideli, & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obſeruantiam aliorum forma eſſe debet, cum certum ſit gregis ſalutem magnopere pendere ex boni paſtoris præſtanti vita, & doctrina. Sane venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Tridentinum Concilium a Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in alijs rebus multis præclarum ſtudium ad corrigendos deprauatos mores, & collapſam eccleſiaſticam diſciplinam reſtituẽdam oſtenderunt, tum in eo potiſſimum inſigni zelo, magnaq. cum laude laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaq; excellentes, & in eccleſiaſticis functionibus, diu multumque verſati eccleſijs Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in moribus conſtituti Cremonen. eccleſiam regeremus, in eodem Concilio cum ſanctis, & egregijs illis Patribus interfuimus, & Concilio abſoluto ad Eccleſiam noſtram reuerſi magno ſemper deſiderio flagrauimus, vt tam ſalubria generalis Concilij decreta executioni debitę mandarentur, atq; vt id fieret pro virili parte curauimus: Multo nunc magis, cum diſponente Domino omnium eccleſiarum cura, & ſolicitudo nos premit, ſummo deſiderio tenemur, ut Paſtores ij præficiantur Eccleſijs qui opus ſuum, & miniſterium impleant, & de ouium ſalute nos in Domino lętificent. Illud autem in hoc ſalluberrimo, & perneceſſario negotio, quod eſt de Epiſcopis eligendis, & præficiendis, videtur eſſe præcipuum, vt inſtructio, examen, & inquiſitio de fide, uita, moribus, doctrina, & prudentia promouẽdorum tam accurate fideliter, ac ſerio inſtituatur, ut omnis fallacia fuco ſemoto certo confidere valeamus, tales a nobis Chriſti gregi paſcẽdo eſſe præpoſitos, quales tantum onus, Angelicis videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit, qui pro ijſdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac ſanguini non pepercit, & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilij Tridentini minime defuit, cum ſtatuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Sinodo per Metropolitanũ habenda præſcribetur quibuſque locis, & Prouincijs, propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quę magis eiſdem locis vtilijs atque opportuna eſſe videretur. Verum neque id hactenus niſi a pauciſſimis factum eſt, neque ſpes eſt niſi longiſſimo temporis ſpatio, vt ab omnibus fiat, atque interim, dum certa examinis, ſiue inquiſitionis ratio a Prouincialibus Concilijs expectatur,

Seſſ. 24. de ref. gen. c. 1.

Seſſ. 6. de ref. c. 1.

Supra Seſſ. 24. eodem c. 1. 5. quoniam.

tur, perit vber ille fructus, qui ex tam utilibus Concilij generalibus decretis ſperari poſſe videbatur, & experientia ipſa docuit per tot annos a publicatione Concilij prædicti elapſos, quid in unaquaque Prouincia opus ſit, quiduè poſſit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum vnanimi conſilio, & aſſenſu præſenti noſtra perpetuo valitura conſtitutione decernimus, vt cum extra Roman. Curiam examen, inſtructio ſiue inquiſitio facienda erit, nemo omnino cuiuſcumque ſtatus gradus, conditioniſue fuerit inquiſitione prędictam ſibi arrogare præſumat, ſed integrum hoc negotium ijs, qui a prædicto Tridentino Concilio diſignantur, Apoſtolicæ, videlicet, ſedis Legatis, ſeu Nuntijs Prouinciarum, aut eius, de quo inquiſitio fit, Ordinario, eoque deficiente Ordinarijs vicinioribus relinquatur, niſi iuſtis de cauſis nobis aut pro tempore exiſtenti Roman. Pontifici per ſpeciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum eſſe viſum fuerit. Quod ſi forte aliquis prędictorum conſanguinitate, aut affinitate vſque ad tertium gradum incluſiue promouendum contingeret, vt omnib. ſuſpitio carnalis affectus a tam ſancto negotio repellatur, ille quidem eo caſu cenſeatur excluſus, atque ad eum qui proxime ſequitur hoc eſt, ſi Legatus excludendus erit, ad Nuncium, ſi Nuncius ad ordinarium, ſi ordinarius ad viciniorem ordinarium inquiſitionis officium deferatur. In curia vero hęc functio ſpectet, vel ad eos Cardinales, qui a nobis, uel pro tempore exiſtente Rom. Pontifice diligenter, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, ſeu Regnorũ apud nos, et Sedẽ Apoſtolicam Protectores, in quibus Eccleſię ipſæ conſiſtunt, ſi tamen ad ipſos huiuſmodi vacantium Eccleſiarum relatio pertinebit. Quod ſi de Epiſcopo, vel Metropolitano extra Ro. curiam degẽte ab vna Eccleſia ad aliam ex aliqua graui, & iuſta cauſa transferendo agetur, hoc munus deficiẽtibus Legato, vel Nuntio Apoſtolico eius Prouinciæ, aut Regni vbi Eccleſia ipſa a qua trensfertur ſita erit, ad Metropolitanum ſi Epiſcopus, ad ſuffaganeum vero antiquiorem reſidentem, ſi Metropolitanus transferendus erit pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridẽtinum Concilium, non ſine magna ratione eminentes perſonas, & quæ negotij magnitudinem probe intelligerent, ad hoc officium nominauit, Declaramus, & ſtatuimus tã Legatos, ſiue Nuncios, quam Ordinarios, vel alios ab hac ſacta Sede forte delegandos non per Auditores, aut Vicarios, aliosue Miniſtros, ſed per ſeipſos inquirendi munus exercere debere quamuis ab huiuſmodi perſonis aijſq. viris peritis adiuuari poſſint, & ſi prælatus inquirens per ſe non poſſet ob locorum diſtantiam teſtes examinare circa articulũ aliquem, vt legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiuſmodi, licebit ei articulum illum alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſubdelegare, non autem vniuerſam inquiſitionem. Quod ſi forte contingat aliquem ſupradictorum legitime impediri, vt per ſe hoc munus præſtare non poſſit, ad alios ea cura transferetur, qui ſunt ab eodem Concilio. Tridentino ad hoc officium deſignati, ui ſupra dictum eſt, de ijs qui ob conſanguinitatẽ, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hæc, vt mens eiuſdem ſacri Conci.te

Digitized by Google

cte, ac fideliter debitæ executioni mãdetur, & tale ſit examen, quale requiri tur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac ſtatuimus, non eſſe in uita, ac doctrina promouendi inueſtigandam eam rationem adhibendam, vt ab ipſo promouendo articuli offerantur, ac teſtes producantur, ſed oportere, vt Prælatus, qui munus inquirendi ſuſcepit, articulos conſcribat, atque ipſe ex officio ſuo illos teſtes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis ſincerum, ac fidele teſtimonium daturos eſſe exiſtimet. Verum, ut inquiſitio prædicta facilius, ac plenius perfici, atque expediri queat, vtile erit, ſi Prælatus qui inquiſitionem facturus eſt, vel a promouendo, vel ab aliquo alio confici curet ſchedulam, in qua ſint ordine deſcripta nomẽ promouendi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, profeſſio, functio ſi quã is forte exercuit, loca in quibus, aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut lõgo tempore verſatus fuerit, denique amici, ac familiares, qui tam ipſum, quã parentes eius intime norint. Quod ſi promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipſius ætas, gradus, dignitas, ſacri ordines, functio, officia muneraq; aut aliquid eiuſmodi comprobetur, admittendum, ac proceſſui inſerendum erit, modo documentum publicum ſeu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendum cenſuimus, ac expreſſe prohibemus, ne ad teſtimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Eccleſiam, quilibet homines admittantur, ſed uiri tantum graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac ut ſupra diximus ſincerum, ac fidele teſtimonium dare velint. Proinde tam cognati, ac nimium familiares, quam inimici, atq; æmuli excludendi erunt. Porro teſtes eiuſmodi, Prælatus, qui examen, ſeu inquiſitionem habiturus erit, ſeorſum, ac ſigillatim examinabit, & ſi quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet, tum iuramenti uim, tum periurij grauitatem: eoſdem etiam ſerio, & grauiter admonebit ipſos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium, quorum, vel committendo vel omittendo rei erunt, qui promouebuntur, ſi vel falſa narrando, vel reticendo vera, in cauſa erunt, vt homines indigni, vel minus idonei eiuſmodi Eccleſijs præficiantur. Diligenter etiam teſtium qualitatetes cognoſcere ſtudebit, ac potiſſimum quam ſint ad promouendos affecti, vt inde conijciat, verum ex affectu, an ex veritate teſtimonium dicant. Denique cum teſtes de qualitatibus promouendi interrogabit; dabit operam: vt quoad eius fieri poterit omnia, & ſingula, quæ ad prędictam inquiſitionem facere videbũtur per ipſos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum quæ in generalium Synodorum decretis, alijſque Canonicis ſanctionibus continentur, probe cognitę eſſe debeant, ijs quibus inquiſitionis officium demandatum eſt, quales ſunt natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus Catholicis, annum trigeſimum iam expleuiſſe, ſacris ordinibus ſaltem ante ſex menſes initiatum eſſe, gradum Doctoratus, aut licẽtię in Theologia, vel iure Canonico, aut certe publicum alicuius Academiæ teſtimonium obtinuiſſe, quoad alios docendos idoneus eſſe declaretur, ad hæc in Eccleſiaſticis functionibus diu eſſe verſatum, item fide puritate, Innocen-

tia

tia vitæ, prudentia vſu rerum, integra fama, doctrina denique prædictum eſſe, tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi ſolent, & ſæpe contingit, vt nonnulli ſcientia vacui de ſolo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam a publicis Academijs teſtimonium habuerunt, quod idonei eſſent ad alios docendos, niſi forte aliquorum inſignis doctrina, ex publica ipſorum functione notoria eſſet. Ita vero inquiſitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit cognoſcatur, & quoniam in quibuſdam prouincijs nulla ſunt ſtudia generalia, neque vllæ publicæ ſcholæ, neque vſus habet, vt qui ſtudijs operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ inſignibus decorentur, declaramus in eiuſmodi locis ſufficere, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſcientia Theologiæ, vel Canonum vere pollere, vt idonei ſint ad ea docenda, quæ populum Chriſtianum ſcire oportet, ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeant ſatisfacere. Teſtes præterea deponant ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe ex eo, quod prędictos promouendos ſpecimen ſuę doctrinę publice, vel priuatim dediſſe cognouerint. Quod autem ad regulares pertinet cum ad Eccleſias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla ſubrepere poſſit in eo, quod idem Tridentinum Concilium ſtatuit, vt regulares à ſuis Superioribus ſufficientis doctrinę teſtimonium habeant. Declaramus nomine ſuperiorum eos dumtaxat intelligendos eſſe, qui nullum ſui ordinis ſuperiorem agnoſcunt, ſiue ij cuiuſuis ordinis Abbates, Magiſtri, aut Miniſtri, aut Prępoſiti generales, aut quarumlibet Congregationum pręſidentes ſiue definitores, aut viſitatores capitulum generale repræſentantes, ſiue alij quocumque vocabulo nominentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte ſuccedant, & nihilominus præter ſuperiorum teſtimonium, quia fidem facient eiuſmodi regulares ad alios docendo idoneos eſſe volumus ea ſeruari, quę de ijs diximus, qui publicum ſuæ doctrinæ ab aliqua Academia teſtimonium habent, vt videlicet ſerio inquiratur, an regulares ad Cathedrales Eccleſias promouendi eos progreſſus in ſtudijs fecerint, qui in futuro Antiſtite requiruntur. Poſt inquiſitionem uero de fide, vita moribus, doctrina, & prudentia promouendi, necnon informationem de ſtatu Eccleſiæ, aliiſque neceſſarijs rebus quę pariter coram ſuperius expreſſis Prælatis iuxta eiuſdem Concilij decreta fieri debet, profeſſio fidei Catholicæ a promouendo facienda erit, quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam eſſe declaramus, ad quem inquiſitio pertinebit, niſi forte qui profeſsionem emiſſurus eſt à Prælato inquirente longe diſtet, tunc enim is prælatus ex ſubdelegatione inquirentis profeſsionem admittere debebit, cui promouendus vicinior erit, quod idem intelligatur, de informatione de ſtatu Eccleſiæ, accipienda, ſi quando contingeret, vt in alia Prouincia, ſiue Regno eſſet Eccleſia, in alia promouendus. Recipiet autem Pręlatus

Seſſ. 22. de ref. c. 2.

latus profeſſionem promouendi præſente Notario publico, ac teſtibus, atq; eam a ſe admiſſam, ac receptam propriæ manus ſubſcriptione teſtabitur. Is quoque qui profeſſionem eiuſmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi ſolet, nomen ſuum manu propria adſcribet. Denique his peractis Notarius publico inſtrumento fidem faciet de profeſſione prædictæ adhibitis teſtibus, vt præfertur. Vbi vero totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea in inſtrumentū publicum redacta cum toto teſtimonio, ac profeſſione fidei emiſſa ad hanc ſanctam Sedem, vt Concilium ſtatuit, quam primum clauſa, & obſignata in forma authentica tranſmittenda erit. In qua re obſeruari volumus, vt profeſſio fidei ijſdem omnino verbis deſcripta ſit quæ in ea forma continentur quam felicis record. Pius Papa IIII. prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam, & ut Prælatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis eorumque dictis, & ſcripturis: productis ſuo iudicio habenda ſit, ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat, proceſſus autem ſic formari, & ad Curiam tranſmiſſi, à Cardinale, cui promouendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Concilij prædicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum ſi præſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouiſſime celebratum omnes Cardinales ſiue maiorem partem Collegij adeant antequam Eccleſiam proponat, ut quæ a referente Collega fiunt auditurí occulta fide quantum ad perſonam promouendi attinet, cognoſcere poſſint. Hæc porro omnia, quæ de promouēdis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorū promotione ſeruanda eſſe declaramus & decernimus qui nominati, præſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias regularium cuiuſuis Ordinis, aut etiam ſæcularium præfecturas de quibus cōſiſtorialiter prouideri contingerit, atque eos præſertim, quibus, præter curā, & regimen Monacorum, aut Canonicorum, Clericorumque Regularium vel ſecularium annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis, excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo vero ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſonæ promouendæ ad regulares dignitates Doctoratus ſiue licentiæ gradum ſuſpicere, vel publicum teſtimonium ab Academia aliqua habere teneantur; & tamen æquum ſit, vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus ſuſcepturi ſunt, ſtudioſe; ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum iuxta modum, & formam ſuperius præſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontificis habita de illis vera informatione per proceſſum, qui ab inquirente tranſmittetur, certo ſtatuere, ac iudicare poſſimus an perſona promouenda vere ſit talis, qualem dignitatis illa ad quam prouehenda eſt, erigit, & requirit. Hortamur uero in viſceribus Domini noſtri le-

ſu Chriſti,ac paterna charitate monemus eos omnes qui ab hac Sancta Sede nominandi, præſentandi, vel etiam eligendi futuros Epiſcopos, vel Abbates ius habẽt,vt ſerio apud ſe cogitent quanti momenti ſit hoc negotium ex quo ſalus animarum,tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei,aliaque permulta,& maxima bona dependent. Illud etiam ſæpe,& ſæpius ad mentem reuocent,quod ſancta Tridentina Synodus admonet,nihil ſe ad Dei gloriam,& populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores,& Eccleſiæ gubernãdę idoneos promoueri ſtudeãt, eoſq; alienis peccatis communicantes mortaliter peccare,niſi quos digniores,& Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint non quidem precibus, vel humano effectu,aut ambientium cupiditatibus,ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis vero præſentandi, vel eligendis ad regulares dignitates præter ea, quæ ſuperius obſeruanda eſſe declarauimus,illud quoque paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adijciendum cenſuimus,vt nominationibus,præſentationis, vel electionis ius habentes eos deligere ſtudeant,atque omnino conentur,qui non modo eundem Ordinem ſint anteprofeſſi:ſed in eodem etiam ſatis diu laudabiliter verſati,neque enim decet,vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli,& ſubditis imperare præſumant, qui prius non didicerint ſuperioribus obedire Eos denique,qui vel examinando,& inquirendo,vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re præſtabunt ſerio admonemus,vt ea fide,ac diligentia in negotio tanti momenti verſentur,vt a Deo & a nobis laudẽ pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis,voluntatis, declarationis decreti, ſtatuti,hortationis,& monitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei,ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſuum. Dat. Romæ in Monte Quirinali Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo nonageſimo primo Maij Pontificatus noſtri anno primo.

Archiepiſcopi,& Epiſcopi cuiuſcunq; ordinis profeſſores ad clauſtra ſuorum ordinum redeuntes,ad officia & dignitates aſſumi non poſſunt,eoſque ſcienter *b* eligentes iure eligendi, ac uoce actiua,& paſſiua priuantur per conſtitutionem Pauli iiij.incip. In ſacra fol.634.in bullar. Romæ publicatam die 22.Iulij 1559.

Electio quorumcunque ſuperiorum,& officialium Regularium debet fieri per vota ſecreta,ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur,alias electio irrita erit Conc. Trid.ſeſſ.25.de regular.cap.6.

b Quando eligens indignem ad officium eccleſiaſticum, ad effectum,vt eligendi facultate priuetur,præſumatur in dubio ſcienter,vel ignoranter elegiſſe. uide Menoch.de arbitr.iud.lib.2.in addit.ad caſum 511.num.9.uſque in finem.

EXCOMMVNICATIO AD FINEM REVELATIONIS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt Decreto Sacroſ. Concilij Trident. ſeſſ. 25. de refor. generali cap. 3. ſalutiferam in his monitorijs formam ſeruandam præſcribi in hæc verba.

Quamuis excommunicationis gladius neruus ſit eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continendos in officio populos valde ſalutaris: ſobrie tamen, magnaq; circunſpectione exercendus eſt cum experientia doceat ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur magis contemni quam formidari, & pernitiem potius parere, quam ſalutem. Quam propter excõmunicationes illæ, quę monitionibus pręmiſſis ad finem reuelationis, vt aiunt, aut pro deperditis, ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, a nemine prorſus, pręterquam ab epiſcopo, decernantur, & tunc non alias, quam ex re non vulgari, cauſaque diligenter, ac magna maturitate per epiſcopum examinata, quę eius animum moueat, nec ad eas concedenda cuiuſuis ſecularis, etiam Magiſtratus, auctoritate adducatur ſed totum hoc in eius arbitrio, & conſcientia ſit poſitum, quãdo ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. [Et extat Pij V. ordinatio incip.] Sãctiſsimus in Chriſto pater, ſol........ in bullario volẽs, quod mandata, quæ in forma ſignificauit, pro rerum ſubtractarum, aut deperditarum reſtitutione ſeu reuelatione expediantur ad eorum duntaxat inſtantiam, quorum ciuiliter intereſt (modo ſuper illis ſupplicationes in pręſentia ſuę Sanctitatis ſignatæ fuerint.) Quæ ſupplicationes rẽ ipſam de qua agitur, reique valorem, nominatim & ſpecifice exprimant, niſi forte ſint pro eccleſijs, locis pijs, communitatibus, Vniuerſitatibus, Collegijs, aut vniuerſalibus ſucceſſoribus, quos veriſimile eſt certam rerum notitiam non habere, tunc etenim hac ipſa perſonarum qnalitate expreſſa, ita demum ferri poterit quędam in genere deſignatio rerum, ſi deſignatio neque nimis vaga, & incerta, atque adeo inueriſimilis ſit, & tamen oſtendat res ipſas (id quod pręcipue in omnibus attendendum eſt) minime vulgares exiſtere, &c.

ADDITIO. Practica monendi generaliter maleſactores, & ſcientes, vt infra certum terminum ſatisfaciant vel reuelent, alias excommunicationem incurrant, nec non & modus ipſius excommunicationis publicandæ habetur optime in ex trauag. com. unic. Io. 22 ſub titulo de furtis. Et ad materiam literarum monitorialium generalium ad finem reuelationis ſub excommunicationis pæna, vide Cardin. Zab. Imol. & alios in clem. diſpendioſam de iudic. vbi præfatarum literarũ formã notant, luculentiſſime ſcripſerunt Ioan. de Neuiza. in ſua Sylua nuptial. li. 3. in verbo monitoria, Philip. Prob. ad Ioan. Menoch. in c. 5. de conſtitut in 6.º Nauar. in repet. c. inter verba concluſ. 6 corrol 66 11. q. 3. licet etiam aliqua pauca ſparſim tangat in Man. & in conſil. 7 de ſentent. excom. in antiq. Ioan. Gutierrez lib. 1. canon. q. c. 11 per totum, Henriquez in ſum lib. 3 de excom. c. 18. quędam etiam ad propoſitum huius materiæ reperiuntur annotata per Rip. in tract. de peſte in fine a nu. 121. vſque 128. & nouiſſime ſcripſit Reuerendiſſimus Epiſcopus Montius Marani in ſua praxi capitu. 1. & 2. per quos traduntur regulæ obſeruandæ in dictis literis concedendis, explicantur cauſæ, ex quibus quis excuſatur a reuelando, numerantur perſonæ, quæ ab huiuſmodi literis eximuntur, & præſertim declaratur quæſtio.

Digitized by Google

ſtio illa, An & quando principalis teneatur ſe ipſum propalare, & denique traditur communis praxis eius quod agendum eſt, receptis reuelationibus, An autem quis cõpelli poſſit cenſuris ad exhibendas ſcripturas contra ſe, & quãdo ad id teneatur præter doct. in c. 1. de probat. vide Sot. in 4. diſt. 22. q. 1. art. 2. caſu 3 Nauar. in conſ. 3. de cenſib. in antiq. HenriqueZ diſtincte & notab. in praalleg. c. 18. nu. 1. & 2.

EXCOMMVNICATORVM VITATIO.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod licet de iure antiquo excommunicatus occultus debebat occulte euitari tamen hodie attenditur extrauagans Leonis X. in Conc. Lateranenſi vltimo ſeſſ. 11. fol. 179. a ter. in antiquis, & in Bull. f........ tenoris ſequentis.

Statuimus inſuper quod ad euitẽdum ſcandala, & multa pericula, ſubueniendumque conſcientijs timoratis quod nemo deinceps a communicatione alicuius in ſacramentorum adminiſtratione, vel receptione, aut alijs quibuſcunque diuinis, vel etiam prætextu cuiuſcunque ſententiæ, aut cenſuræ eccleſiaſticæ, ſeu ſuſpenſionis, aut prohibitionis ab homine, vel a iure generaliter promulgatæ, teneatur abſtinere, vel aliquem vitare, vel interdictum eccleſiaſticum obſeruare, niſi ſententia, prohibitio, ſuſpenſio, vel cenſura, huiuſmodi fuerit vel cõtra perſonam, collegium, vniuerſitatem eccleſiaſticam, aut locum certum, aut certam à iudice publicata, & denunciata ſpecialiter, & expreſſe, aut ſi notoriè in excommunicationis ſententiam conſtiterit inci-diſſe quod nulla poſſit tergiuerſatione cælari, aut aliquo iuris ſuffragio excuſari, cum a communione illius abſtinere volumus iuxta Canonicas ſanctiones. Per hoc tamen huiuſmodi excommunicatos, ſuſpenſos; interdictos, ſeu prohibitos non intendimus in aliquo releuare, nec eis quolibet ſuffragari.

Hanc extrauag. inter alios recitant, & declarant Nauar. in man. confeſſ. c. 27. nu. 35. Couar. in c. Alma mater, par. 1. § 2. nu 7. de ſent. excom. in 6. HenriqueZ in ſumma lib. 13. de excom. cap. 5. latiſſime Ioan. Gutier. lib. 1. canon. q. c. 1.

EXCOMMVNICATORVM ABSOLVTIO.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod Regulares a ſententia excommunicationis ab homine lata nullatenus abſoluere poſſunt laicos, & clericos ſæculares Leonis 10. Conſtitutione cauetur in generali Conc. Lateran. fol........ in Bull. in quo etiam fuit prouiſum ꝙ excommunicati ordinem Mendicantium profiteri volentes vbi de intereſſe tertij agere tur, abſolui non poſſint, niſi præuiæ ſatisfactione. Procuratores quoq; & negociorum geſtores, ac operarij eorundem fratrum ſeruitijs inſiſtentes ſententijs excommunicationis promulgatis illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dantibus conſilium, auxilium vel fauorem præſtiterint. Et ſcias quod excommunicatio lata ab homine nõ prouenit niſi ratione contumaciæ, à iure verò prouenit ratione delicti Abb. in rub. de ſent. excom. & in c. qua frõte nu. 10. de appell. & de abſolutione caſuum reſeruato-

Digitized by Google

rum vide infra in verbo caſus reſeruati.

Annectere viſum fuit Ioan. xxij. declarationem, quæ ſit atrox iniuria, vel damnabilis, violentia, quam recitat per extenſum Ioan. Bapt. Confect. in col lect. priuileg. Ordin. Mend. & non Mend. fol. 22. mouit nos ad hoc agendū, præſertim, quia Nauar. in Man. cap. 27. ſub nu. 91. Io. Guttier. lib. 1. cano. q. c. 5. num. 15. & Sayr. in theſauro caſ. conſc. lib. 3. cap. 18. nu. 8. diminutam il lam referunt, & ut tutius iudicium fieri poſſit, an Ordinarij abſoluere valeant. Præd. extrauag. tenor talis eſt.

Perlectis literis veſtris circa abſolutionem excommunicatorum, vos in eis dubitare perſpeximus, quæ eſſet modica, aut leuis iniuria, circa quam, ſicut talis loquitur, abſoluendi vobis contulimus poteſtatem, Ad quod, cum ſit fa cti potius quam iuris quæſtio, vobis prout poſſumus reſpondemus: illam videlicet modicam percuſſionem, aut impulſionem, pugni, palmæ, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad liuorem, mutilationem membri, fra ctionem dentis, depillationem capillorum non modicam, vel effuſionem ſan guinis non excedit, nec ſi tam leuiſſimi ictus, aut pugni percuſſione ſanguis exiret, transire in atrocem iniuriam profitemur, vt propter hoc ſit ab abſolutione talium abſtinendum, vt tamen non ſolum ipſum factum, imò etiam fa cti qualitas, percutiendi modus, aut iniuriandi circa hoc diligentius attendatur & ipſius facti circumſtantia loci videlicet, & etiam perſonæ, quæ ſit leuis, vel modica, grauis aut enormis iniuria manifeſtius cognoſcatur: loci quidem vt in theatro, vel in foro, coram, Rege prælato, vel Iudice, in Eccleſia coram multis, in alio loco publico alicui iniuria conferatur: Perſonæ veluti ſi Magiſter, vel Iudex, aut etiam Magiſtratus, aut Prælatus, Pater aut Patruus, vel aliquis in dignitate, uel perſonatu conſtitutus ab inferiori, vel humili contra naturam iuris patiatur, per hęc quidem graues videantur iniuriæ, & quæ ſint tales, aut modicæ tanquam ex oppoſito cognoſcantur. Sane quia negotij natura non patitur, vt ad plenum omnia diſſerantur, iudicium autem talis enormis iniuriæ veſtro duximus arbitrio committendum, vt poteſtatem veſtram, cum ad hęc pro ceſſeritis, temperetis, vt citra metas huiuſmodi potius quàm vltra eas circa abſolutionem talium procedatur, ne iniuriantes de vicina abſolutione confiſi, de facili in atroces prorumpant percuſſiones, vel iniurias, & ſententias canonis iam periculoſius contemnentes, in excōmunicationis ſententias procliuius prolabantur. Tolerabilius eſt enim, aliquos, qui per vos etiam poſſunt abſolui, nobis, vel ſuperiori abſoluendos relinquere, quam contra ſtatuta Canonum imagine quadam abſolutionis, (quod non fit ſine grādi periculo,) quemquam relinquere innodatum, cum vmbra quædam videatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu.

Hactenus verba literarum Ioan. xxij. Quarum literarum terminos, ſcilicet, quādo percuſſio, ſeu læſio iudicetur leuis, mediocris, vel enormis præter Nauar. & Sayr. vbi ſupra declarant Tolet. in ſum. lib. 1. ca. 32. & latius Suarez de cenſuris diſput. 22. ſect. 1. pag. 408. col. 2.

EXCOM-

Digitized by Google

EXCOMMVNICATIONES IN BVLLA DIE COENAE DOMINI.

PRÆTER Summiſtas in verbo excommunicatio, ſciendum eſt quod excommunicationum quarum abſolutio eſt reſeruata Summo Pontifici, quædam ſunt extra dictam Bullam, quædam vero continentur in ea, quæ enumerantur, & declarantur per ſumiſtas pręſertim per Nauar. in manuali confeſſorum c.27. tenor vero dictæ Bullæ eſt tenoris ſequentis.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDVÆ TRINIT. Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Nouerint vniuerſi hoc præſens pulicum tranſumptum inſpecturi, quod Nos Marcellus Lanus Prothonotarius Apoſtolicus, vtriuſque Signaturæ S. D. Papę Referendarius, ac Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſt. generalis Auditor, Romanæq; Curiæ Iudex ordinarius, ſententiarũq; & cenſurarum in eadem Rom. Curia latarum, ac quarumcumque Literarum Apoſtolicarum vniuerſalis executor ab eodem S. D. N. Papa deputatus, vidimus, & diligenter inſpeximus Literas Apoſt. S. D. N. PAVLI Diuina Prouidentia Papę V. hodie, quę fuit dies feriæ quintæ, & Cœnæ Domini ſolęmniter more ſolito lectas, & publicatas, eiuſq; Bulla plumbea cum cordula rubei, croceique colorum more Romanæ Curiæ pendente, bullatas, & omni ſuſpitione carentes, ſubſequentis tenoris.

PAVLVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. Ad futuram rei memoriam.

PROEMIVM BVLLÆ.

PAſtoralis Romani Pontificis vigilantia, & ſollicitudo, cum in omni Chriſtianæ Reipublicæ pace, & tranquillitate procurãda, pro ſui muneris officio aſſiduè verſatur, tũ potiſſimũ in Catholicæ fidei, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo vnitate, atq; integritate retinenda & conſeruanda, maxime elucet: Nimirum, vt fideles Chriſti nõ ſint paruuli fluctuantes, neq; circunferantur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, ad circumuẽtionem erroris, ſed omnes occurrant in unitatem fidei, & agnitionis filij Dei, in uirum perfectum, neq ſe in huius uitæ ſocietate & communione lædant, aut inter ſe alter alteri offenſionem præbeat, ſed potius in uinculo charitatis coniuncti, tanquam unius corporis membra ſub Chriſto capite, eiuſque in terris Vicario Romano Pontifice Beatiſſimi Petri ſucceſſore a quo totius Eccleſiæ unitas dimanat, augeantur in ædificationem atque ita diuina gratia adiutrice ſic præſentis uitæ quiete gaudeant, ut futura quoq; Beatitudine perfruantur. Ob quas ſane cauſas Rom. Pontifices Prædeceſſores noſtri hodierna die, qua, anniuerſaria Dominicæ Cœnæ commemoratione, ſolemnis eſt, ſpirituale Eccleſiaſticæ diſciplinæ gaudium & ſalutaria iuſtitiæ arma per miniſterium ſummi Apoſtolatus, ad Dei gloriam & animarum ſalutem ſolemniter exercere conſueuerunt.

Nos igitur, quibus nihil optabilius eſt, quam fidei inuiolatam integritatem,

tem, publicam pacem & iuſtitiam Deo auctore tueri, vetuſtum & ſolemnẽ hunc morem ſequentes.

1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei omnipotenti, Patris, & Filij & Spiritus Sancti, Auctoritate quoq; Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac Noſtra; quoſcuque Huſſitas, VVicleffiſtas, Lutheranos, Zuinglanos, Caluiniſtas, Vgonottos, Anabaptiſtas, Trinitarios & a Chriſtiana fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios Hereticos quocunque nomine cẽſeantur, & cuiuſq; ſectæ exiſtentia eorum credentes, receptatores, fautores, & generaliter quoslibet illorũ defenſores, ac eorundem libros Hæreſim continentes, vel de religione tractantes, ſine auctoritate Noſtra, & Sedis Apoſtolicæ ſciẽter legentes, aut retinentes, imprimentes, ſeu quomodolibet defendentes ex quauis cauſa publicè vel occulte, quouis ingenio vel colore, necnon Schiſmaticos, & eos qui ſe a Noſtra, & Romani Pontificis pro tempore, exiſtentis, obedientia, pertinaciter ſubtrahnnt, vel recedunt.

2. Itẽ excõmunicamus, & anathematizamus omnes & ſingulos cuiuſcunque ſtatus gradus, ſeu conditionis fuerint: Vniuerſitates verò, Collegia, & Capitula quocumq; nomine nuncupentur, interdicimus ab ordinationibus, ſeu mandatis noſtris, ac Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium ad uniuerſale futurum Concilium appellantes: necnon eos quorum auxilio vel fauore, appellatum fuerit.

3. Item excommunicamus, anathematizamus omnes Piratas, Curſarios, ac Latrunculos Maritimos, diſcurrentes Mare noſtrum, præcipue a Monte Argentario vſq; ad Terracinam: ac omnes eorum fautores, receptatores, & defenſores.

4. Item excommunicamus, & anathematizamos, omnes & ſingulos, qui Chriſtianorum quorumcunque Nauibus, tempeſtate ſeu in tranſuerſum (ut dici ſolet) iactatus, vel quoquomodo naufragium paſſis, ſiue in ipſis nauibus, ſiue ex eiſdem eiecta in mari, vel in littore inuenta, cuiuſcunque generis bona tam in noſtris Tyreni & Adriatici, quam in cæteris cuiuſque Maris Regionibus, & littoribus ſurripuerint. Ita ut nec ob quodcumque priuilegium, conſuetudinem, aut longiſſimi, etiam immemorabilis temporis poſſeſſionẽ, ſeu alium quemcumque prætextum excuſari poſſint.

5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris ſuis noua Pedagia ſeu Gabellas, præterquam in caſibus ſibi a iure; ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia, permiſſis, imponunt, vel augent, ſeu imponi, vel augeri prohibita exigunt.

6. Item excommunicamus, & anathematizamus, omnes falſarios literarum Apoſtolicarum, etiam in forma Breuis ac ſupplicationum, gratiam vel iuſtitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel S.R.E. Vicecancelarios, ſeu gerente; vices eorum, aut de mandato eiuſdem Romani Pontificis ſignatarum, nec non falsò fabricantes literas Apoſtolicas, etiam in forma breuis, & etiam falsò ſignantes Supplicationes huiuſmodi, ſub nomina Romani Pontificis, ſeu Vicecancelarij, aut gerentium vices prædictorum.

7. Item excõmunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos.

nos, Turcas, & alios Chriſtiani nominis hoſtes, & inimicos, vel Hæreticos, per noſtras, ſiue huius Sanctæ Sedi, ſententia expreſſe, & nominatim declaratos, deferunt, ſeu tranſmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, ſtamnum, chalibem, omniaq; alia metallorũ genera, atque bellica inſtrumenta, lignamina, canapem funes, tam ex ipſo canape, quam alia quacumq. materia, & ipſam materiam, aliaque huiuſmodi, quibus Chriſtianos, & Catholicos impugnant, necnon illos, qui per ſe, vel alios de rebus, ſtatum Chriſtianę Reip. concernentibus, in Chriſtianorum perniciem, & damnum, ipſos Turcas, & Chriſtianæ Religionis inimicos, necnon hæreticos, in damnum Catholicæ Religionis certiores faciunt, illiſque ad id auxilium, conſilium, vel fauorem quomodolibet præſtãt. Non obſtantibus quibuſcumque priuilegijs, quibuſuis perſonis Principibus, Rebuſpublicis, per nos, & Sedem prædictam, hactenus conceſſis, de huiuſmodi prohibitione, expreſſam mentionem non facientibus.

8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, ſeu inuadẽtes eos, qui victualia, ſeu alia ad vſum Romanę Curię neceſſaria ducunt, ac etiam eos, qui ne ad Roman. Curiam adducantur, vel afferantur, prohibent, impediunt, ſeu perturbant, ſeu hæc facientes defendunt, per ſe vel alios cuiuſcunq; fuerint ordinis, præeminentię, conditionis, & ſtatus, etiã ſi Pontificali, ſeu Regali, aut alia quauis Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate.

9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illo, qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, ſua, vel aliorum opera, interficiunt, mutilant, ſpoliant, capiunt, detinent, necnon illos omnes, qui iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam a nobis, vel noſtri iudicibus non habentes, illam ſibi temerem vendicantes, ſimilia contra morantes in eadem Curiæ audent perpetrare.

10. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, ſeu depredantes Romipetas, ſeu peregrinos, ad Vrbem cauſa deuotionis ſeu peregrinationis, accedentes, & in ea morantes, vel ab ipſa recedentes, & in his, dantes auxilium, conſilium, vel fauorem.

11. Item excommunicamus & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hoſtiliter inſequentes S. R. E. Cardinales, ac Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Sediſq; Apoſtolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos a ſuis diœceſibus, territorijs, terris, ſeu dominiis, eijcientes. Necnon ea mandantes, vel rata habentes, ſeu præſtantes eis auxilium, conſilium, vel fauorem.

12. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, vel per alios, perſonas Eccleſiaſticas quaſcunque, vel ſeculares, ad Romanam curiam ſuper eorum cauſis & negocijs recurrentes, ac illa in eadem curia proſequentes, aut procurantes, negotiorumque geſtores, aduocatos, procuratores, & agentes, ſeu etiam Auditores, vel Iudices ſuper dictis cauſis, vel negocijs deputatos, occaſione cauſarum vel negotiorum huiuſmodi,

modi,occidunt, ſeu quoquomodo percutiunt, bonis ſpoliant,ſeu qui per ſe, vel per alios directè vel indirectè delicta huiuſmodi committere,exequi,vel procurare, aut in eiſdem auxilium, conſilium,vel fauorem præſtare non verentur,cuiuſcunque præminentiæ & dignitatis fuerint.

13. Item excommunicamus & anathematizamus omnes,tam Eccleſiaſticos,quam ſeculares, cuiuſcunque dignitatis, qui prætexentes friuolam quandam appellationem à grauamine,vel futura executione literarũ Apoſtolicarum,etiam forma Breuis,tam gratiam quàm iuſtitiam concernentiũ; necnon citationum,inhibitionum,ſequeſtrorum,monitoriorum, proceſſuũ executorialium & aliorum decretorum,a Nobis,& a Sede prædicta,ſeu Legatis,Nuncijs,Præſidentibus Palatij noſtri & Cameræ Apoſtolicæ Auditoribus,Commiſſarijs, alijſque Iudicibus, & delegatis Apoſtolicis, emanatorum,& quæ pro tempore emanauerint,aut aliàs ad Curias ſeculares, & laicam poteſtatem recurrunt,& ab ea,inſtante etiam Fiſci procuratore,vel aduocato,appellationes huiuſmodi admitti, ac literas citationes, inhibitiones, ſequeſtra,monitoria, & alia prædicta capi, & retineri faciunt, quiue illa ſimpliciter,vel ſine eorum beneplacito & conſenſu, vel examine, executioni demandari,aut ne tabelliones,& notarij ſuper huiuſmodi literarum, & proceſſuum executione,inſtrumenta,vel acta conficere,aut confecta, parti, cuius intereſt,tradere debeant,impediunt,vel prohibent; ac etiam partes, ſeu eorum agentes,conſanguineos,affines,familiares,notarios,executores, literarum,citationum,monitoriorum, & aliorum prædictorum, capiunt, percutiunt,vulnerant,carcerant,detinent,ex ciuitatibus,locis,& regnis eijciunt,bonis ſpoliant,perterrefaciunt,concutiunt, & comminantur, per ſe vel alium,ſeu alios,publice,vel occulte, quiue alias quibuſcumque perſonis,in genere, vel in ſpecie,ne pro quibuſuis eorum negotijs proſequendis,ſeu gratijs,vel literis impetrandis,ad Romanam Curiam accedant, aut recurſum habeant,ſeu gratias ipſas, vel literas a dicta Sede impetrent, ſeu impetratis vtantur, directè,vel indirectè prohibere,ſtatuere, ſeu mandare, vel eas apud ſe,aut notarios,ſeu tabelliones,vel alias quomodolibet, retinere præſumunt.

14. Item excommunicamus & anathematizamus omnes,& ſingulos,qui per ſe,vel alios, auctoritate propria, ac de facto quarumcumque exemptionum,vel aliarum gratiarum,& litterarum Apoſtolicarum prætextu,beneficiales,& decimarum,ac alias cauſas ſpirituales,& ſpiritualibus annexas, ab Auditoribus, & Commiſſarijs noſtris, alijſq; Iudicibus Eccleſiaſticis auocant,illarumue cauſas ipſas proſequi volentes, impediunt, ac ſe de illarum cognitione,tãquam iudices interponunt. Quiue partes actrices,quæ illas cõmitti fecerunt & faciunt,ad reuocandum,& reuocari faciendum, citationes vel inhibitiones,aut alias litteras in eis decretas,& ad faciendum,vel conſentiendum,eos,contra quos tales inhibitiones emanarunt,a cenſuris, & pœnis in illis contentis,abſolui,per ſtatutum,vel aliàs compellũt, vel executionem litterarum Apoſtolicarum,ſeu executorialium proceſſuum, ac decretorum prædictorum,quomodolibet impediunt,vel ſuum ad id fauorem,conſilium,

aut

Digitized by Google

aut aſſenſum præſtant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarũ ꝑteſſionũ, ſeu etiam donec ipſi ad nos informandos, vt dicunt ſupplicauerint aut ſupplicari fecerint, niſi ſupplicationes huiuſmodi coram Nobis, & Sede Apoſtolica legitime proſequantur, etiam ſi talia committentes, fuerint Præſidentes Cancellariarum, Conſiliorum, Parlamentorum, Cancellarij, Vicecancelarij Conſiliarij, ordinarij, vel extraordinarij quorumcunque Principum ſecularium, etiam ſi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque prę fulgeant dignitate, aut Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Cõmendatarij, ſeu Vicarij fuerint.

15. Quiue ex eorum prætenſo officio, vel ad inſtantiam partis, aut aliorum quorumcunque perſonas Eccleſiaſticas, capitula, cõuentus, collegia Eccleſiarum quarumcunq; coram ſe ad ſuum tribunal Audientiam, Cancellariam, conſilium, vel parlamentum; præter Iuris Canonici diſpoſitionem, trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directè, vel indirectè quouis quæſito colore, necnon qui ſtatuta, ordinationes, cõſtitutiones, pragmaticas ſeu quęuis alia decreta in genere, vel in ſpecie, ex quauis cauſa, & quouis quęſito colore, ac etiam prætextu cuiuſuis conſuetudinis, aut priuilegij, vel alias quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint, vel factis, & ordinatis, vſi fuerint, vnde libertas Eccleſiaſtica tollitur, ſeu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut aliàs quouis modo reſtringitur ſeu noſtris, & dictæ Sedis, ac quarumcunque Eccleſiarum, iuribus, quomodolibet directè, vel indirecte, tacitè, vel expreſsè præiudicatur.

16. Necnon qui Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſque ſuperiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoſcumque Iudices Eccleſiaſticos ordinarios quomodolibet hac de cauſa directè, vel indirectè carcerãdo, vel moleſtãdo eorum agentes procuratores, vel familiares, necnon conſanguineos, & affines impediunt, quo minus, ſua iuriſdictione Eccleſiaſtica, contra quoſcunque vtantur ſecundũ quòd canones, & ſacræ Conſtitutiones Eccleſiaſticæ & decreta conciliorum generalium, & præſertim Tridentini, ſtatuunt, ac etiam eos qui poſt ipſorum Ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorũ quorumcumque ſententias, & decreta, aut aliàs fori Eccleſiaſtici iudicium eludentes, ad Cãcellarias, & alias curias ſeculares reccurrant, & ab illis prohibitionis, & mandata, etiam pœnalia Ordinarijs, aut delegatis prædictis, decerni, & contra illos exequi, pocurant, eos quoque qui hęc decernunt, & exequuntur ſeu dant auxilium, conſilium, patrocinium, & fauorem in eiſdem.

17. Quiue iuriſdictiones, ſeu fructus, redditus, & prouentus, ad nos, et Sedem Apoſtolicam, & quaſcumque Eccleſiaſticas perſonas, ratione eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, pertinentes vſurpant, vel etiam quauis occaſione, vel cauſa, ſine Romani pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium, expreſſa licentia ſequeſtrant.

18. Quiue, Collectas, Decimas, Talleas, Præſtantias, & alia onera, clericis, prælatis, & alijs perſonis eccleſiaſticis, ac eorum & eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorũ eccleſiaſticorum bonis, illorumque fru-

ctibus,

Digitized by Google

ctibus,redditibus,& prouentibus huiuſmodi,abſque ſimili Romani Pontifi cis ſpeciali,& expreſſa licentia,imponunt,& diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt,aut ſic impoſita,ét a ſpontè dantib.& cōcedētibus,recipiūt, Necnō qui per ſe,vel alios directè,vel indirectè,prædicta facere,exequi,vel procurare,aut in eiſdem auxilium,conſilium,vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcumque ſint præeminentiæ,dignitatis,ordinis,conditionis, aut ſtatus, etiam ſi Imperiali,aut Regali præfulgeant dignitate, ſeu Principes, Duces, Comites,Barones,& alij Potentatus quicunque etiam Regnis,Prouincijs,ciuitatibus,& Terris quoquomodo præſidentes,& conſiliarij,& Senatores,aut quauis etiam Pontificali dignitate inſigniti, innouantes decreta ſuper his,per ſacros Canones,tam in Lateranenſi nouiſſime celebrato, quam alijs Concilijs generalibus,edita,etiam cū cenſuris,& pęnis,in eis contentis.

19. Item excommunicamus,& anathematizamus omnes,& quoſcumq. Magiſtratus,& iudices, Notarios,Scribas,Executores, & Subexecutores, quomolibet ſe interponentes in cauſis capitalibus, ſeu criminalibus, contra perſonas Eccleſiaſticas,illas proceſſando,banniendo,capiendo,ſeu ſententias contra illas proferendo,vel exquendo,ſine ſpeciali,ſpecifica, & expreſſa huius Sanctæ Sedis Apoſtolicæ licentia,quique eiuſmodi licentiam ad pſonas,& caſus non expreſſos extendunt,vel alias illas perperam abutuntur, etiam ſi talia committentes,Conſiliarij,Senatores,Præſidentes,Cancellarij, Vicecancellarij,aut quouis alio nomine nuncupati.

20. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos;qui per ſe, ſeu alios directè,vel indirectè ſub quocunque titulo,vel colore,inuadere,deſtruere,occupare, ac detinere præſumpſerint in totum,vel in partem Almā Vrbem,Regnum Siciliæ,inſulas Sardinię,Corſicæ,Terras citra Pharum Patrimonium Beati Petri in Thuſcia,Ducatum Spoletanum,Comitatum Venayſinum,Sabinenſem,Marchiæ Anconitanæ,Maſſæ Trebariæ,Romādiolæ,Campaniæ,& Maritimas Prouincias,illarumque Terras,& Loca,ac Terras ſpecialis commiſſionis Arnulforum,Ciuitateſque noſtras Bononiam cæſenam,Ariminum,Beneuētum,Peruſium,Auinionem ciuitatem Caſtelli, Tudertum,Ferrariam,Comaclum & alias ciuitates, Terras,& Loca,vel iura,ad ipſam Romanam Eccleſiam pertinentia,dictaque Romanæ Eccleſiæ, mediatè,vel immediatè ſubiecta, necnon ſupremam iuriſdictionem in illis nobis,& eidem Romanæ Eccleſię competentem,de facto vſurpare, perturbare,retinere,& vexare varijs modis præſumunt,necnon adhærentes fautores,& defenſores eorum,ſeu illis auxilium,conſilium,vel fauorē quomodolibet præſtantes.

Abſolutio ſoli Pontifici reſeruatur.

Volētes præſentes noſtros proceſſus,ac omnia,& quæcunque his literis cōtēta,quouſq; alij huiuſmodi proceſſus a nobis,aut Ro. Pōtifice pro tempore exiſtente,fiēt,aut publicentur,durare,ſuoſque effectus omnino ſortiri.

Abſoluere præſumentes excommunicantur.

Cæterum à prædictis ſententijs; nullus per alium quam per Romanum Pontificem,niſi in mortis articulo conſtitutus,nec etiam tunc niſi de ſtando

Eccleſiæ

Eccleſiæ mandatis,& ſatisfaciendo,cautione præſtita,abſolui poſſit , etiam prætextu quarumuis facultatum,& indultorum,quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis,ſecularibus,& quorumuis Ordinum,etiam Mendicantium , ac Militarium,regularibus etiam Epiſcopali,vel alia maiori dignitate prędıtis, ipſiſque Ordinibus,& eorum Monaſterijs,Conuentibus,& Domibus , ac Capitulis,Collegijs,Cōfraternitatibus,Congregationibus,Hoſpitalibus,& locis pijs,nécnon laicis,etiam Imperiali,Regali,& alia mundana excellentia fulgentibus,per nos,& dictam Sedem,ac cuiuſuis Concilij decreta , verbo,litteris,aut alia quacumque ſcriptura,in genere,& in ſpecie cōceſſorum & innouatorum,ac concedendorum,& innouandorum.

Quod ſi fortè aliqui contra tenorem præſentium,talibus,excommunicatione,& anathemate laqueatis,vel eorum alicui abſolutionis beneficium impendere de facto præſumpſerint,eos excommunicationis ſententia innodamus grauius contra eos ſpiritualiter,& temporaliter,prout expedire nouerimus,proceſſuri.

Papæ abſolutio non comprehendit eos qui à præmiſſis non deſtiterint.

Declarantes,ac proteſtantes quamcumque abſolutionem,etiam ſolemniter per vos faciendam,prædictos excommunicatos ſub præſentibus comprehenſos;niſi prius à præmiſſis,cum vero propoſito vlterius ſimilia non committendi,deſtiterint, ac quoad eos,qui contra Eccleſiaſticam libertatem , vt præmittitur,ſtatuta fecerint, niſi prius ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas,& decreta huiuſmodi,publicè reuocauerint,& ex Archiuijs,ſeu capitularibus locis , aut libris, in quibus annotata reperiuntur,deleri,& caſſari, ac nos de reuocatione huiuſmodi certiores fecerint,eos non comprehēdere,nec eis aliter ſuffragari,quin etiam per huiuſmodi abſolutionem , aut quoſcumque alios actus contrarios,tacitos,vel expreſſos,ac etiam per patiētiam,& tolerantiam noſtram,vel ſucceſſorum noſtrorum,quātocumque tēpore continuatam,in præmiſſis omnibus & ſingulis, ac quibuſcumque iuribus Sedis Apoſtolicæ,ac S.R.E.vndecunq; & quandocunq. quæſitis , vel quærendis,nullatenus præiudicari poſſe,aut debere.

Non obſtantib. priuilegijs,indulgentijs,& literis Apoſtolicis, generalib. vel ſpecialibus ſupradictis,vel eorum alicui,ſeu aliquibus alijs,cuiuſcunque ordinis,ſtatus,vel conditionis,dignitatis,& pręeminentię fuerint,etiamſi, vt præmittitur Pontificali,Imperiali,Regali,ſeu quauis Eccleſiaſtica,& mūdana præfulgeant dignitate,vel eorum Regnis.Prouincijs,Ciuitatibus,ſeu Locis a prædicta Sede,ex quauis cauſa,etiam per viam contractus,aut remunerationis,& ſub quāuis alia forma,& tenore,ac cum quibuſuis clauſulis , etiā derogatoriarū derogatorijs,conceſſis,etiam continentibus,quod excommunicari,anathematizari,vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas,non facientes plenam,& expreſſam,ac de verbo ad verbum,de indulto huiuſmodi,ac de ordinibus,locis,nominibus proprijs,cognominibus,et dignitatibus eorum,mentionem,necnon conſuetudinibus,etiam immemorabilibus , ac pręſcriptionibus quantumcumq, longiſſimis,et alijs quibuslibet obſeruantijs,ſcriptis,vel non ſcriptis,per quæ contra hos noſtros proceſſus,ac ſenten-

tias

Digitized by Google

rias quominus includantur, in eis ſe iuuare valeant, vel tueri. Quæ omnia, quo ad hoc eorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, inſererentur, præſentibus pro expreſſis habentes, penitus tollimus, & omnino reuocamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque.

Vt verò præſentes noſtri proceſſus ad publicam omnium notitiam facilius deducantur, chartas, ſeu membranas Proceſſus ipſos continentes Valuis Eccleſiæ Sancti Ioannis Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, appendi faciemus. Vt ij, quos proceſſus huiuſmodi cócernūt, quòd ad ipſos non peruenerint, aut quòd ipſos ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Inſuper, ut proceſſus ipſi, & præſentes literæ, ac omnia, & ſingula in eis contenta eò fiant notoria, quò in pleriſque Ciuitatibus, & locis fuerint publicata: Vniuerſis & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & locorum Ordinarijs, & Prælatis vbilibet conſtitutis, per hęc ſcripta cómittimus, & in virtute ſanctę obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, poſtquam eas receperint, ſeu earum habuerint notitiam ſemel in anno, aut ſi expedire viderint, etiam pluries in Eccleſijs ſuis, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & ad Chriſti fidelium mentes reducant, nuncient, & declarent.

Quicunq; audiunt confeſſiones apud ſe has litteras habeant.

Cæterum Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, alijque locorum Ordinarij, & Eccleſiarum Prælati, necnon Rectores, cæteriq; curam animarum exercentes, ac presbyteri ſeculares, & quorumuis ordinum regulares ad audiendas peccatorum confeſſiones, quauis auctoritate deputati, tranſumptū præſentium literarum penes ſe habeant eaſque diligenter legere, & percipere ſtudeant.

Volentes earundem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis Not. publici manu ſubſcriptis, & ſigillo Iudicis ordinarij Rom. Cu. vel alterius perſonę in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eandem prorſus fidem in iudicio, & extra illud, vbique locorum adhibenda fore, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ excommunicationis, anathematizationis, interdicti, innouationis, innodationis, declarationis, proteſtationis, ſublationis, reuocationis, commiſſionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerint indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1605. Decimo Kal. Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno primo.

P. Card. Prodat. M. Veſtrius Barbianus.

S. de Vrſinis.

Regi-

Digitized by Google

Regiſtrata apud Marcellum Secretarium.

Anno a Natiuitate D.N.Ieſu Chriſti Milleſimo ſexcenteſimo ſexto Indict. quarta die verò vigeſimatertia mẽſis Martij, Pont. Sanctiſſi. in Chriſto Patris,& D.N.D. Pauli Papæ V. Anno eius primo, ſupradictæ litteræ apoſtolicæ affixæ & publicatę fuerunt ad valuas Baſilicarum Principis Apoſtolorum S. Ioannis Lateranen.& in acie Campi Floræ per nos Bernabeum Polium & Bernardinum Mazzatellum S.D.N. Papæ Curſ.

Io.B.Bagni.Mag.Curſ.

Quibus quidem litteris diligenter inſpectis, illas ad requiſitionem, & inſtantiam Mag. D. Proſperi Farinacij S.D.N. Papæ,& Cau. Apoſt. Procuratoris Fiſcalis,per D.Hierony. Fabriũ noſtrum,& de Curia Not.publicum infraſcriptum tranſumi, & exemplari,ac in hanc publicam tranſumpti formã redigi mandauimus, decernentes, & uolentes, vt huic præſenti tranſumpto,iuxta earundem Literarum,& decreti in eis appoſiti formam,continentiam,& tenorem,de cętero plena,& indubitatã fides adhibeatur vbique locorum,ac ſi ipſæ Literæ originales exhibitæ,vel oſtenſæ forent. Quibus omnibus, & ſingulis auctoritatem noſtram ordinariam, ac decretum interpoſuimus,& interponimus per præſentes. In quorum fidem præſentes Literas, atque præſens publicum Inſtrumentum tranſumpti exinde fieri, & per Impreſſores Camerales imprimi, ac per dictum noſtrum, & curiæ noſtræ Not. infraſcriptum ſubſcribi,& publicari mandauimus,noſtrique ſoliti ſigilli impræſſione muniri iuſſimus, & fecimus Dat. Romæ in ædibus noſtris, anno a Natiuitate D.N.Ieſu Chriſti, 1606. Indictione quarta, die vero 23. Menſis Martij, Pont. autem S. D.N.D. Pauli Diuina prouidentia PP.V. Anno eius primo. Præſentib. ibidem DD. Laureto, Perſico,& P. Ant. Catalono d. Curnoſtrę Not.& coram nobis ſcribis teſtibus ad præmiſſa omnia,& ſingula vocatis,ſpecialiter atque rogatis. Locus † ſigilli.

Marcellus Lantes Auditor.

Hieronymus Fabrius Cu.Cauſ.Cam.Ap.Not.& Menſ.

E X E M P T I O.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt. Pium 4. Epiſcopis reſidentibus conceſſiſſe,ut iuriſdictionem habeant contra clericos ſæculares, & etiam Regulares extra clauſtra degentes quomodolibet exemptos ut in eius conſtitutione incip. De ſalute §.& inſuper fol. .... in bullar.& infra in verbo Reſidentia quæ facultas poſtea per Concilium Trid. fuit in pluribus ampliata ſiquidem dicti concilij vigore poſſunt epiſcopi ſeu Archiepiſcopi contra exẽptos procedere tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati in infraſcriptis.

Et primo compellere oppoitunis remedijs, ut lectio ſacræ ſcripturæ habeatur in monaſterijs monachorum, vbi commode fieri poteſt, ſi Abbates in hoc negligentes fuerint ſeſ. 5. de ref. cap. 1. 2. prouidere vt Plebani, Parochi, & alij curam animarum habentes, per ſe, vel per alios, plebes ſibi commiſſas, pro ſua,& earum capacitate paſcant ſalutaribus verbis diebus ſaltem Dominicis,& feſtis ſolennibus,& ſi ipſæ eccleſiæ eſſent nullius diœceſis, Archiepiſcopi id præſtare debent vt delegati d. ſeſſ. 5. cap. 2. poſt princ. 3. Procedere

Q contra

lanos regios,& habentes titulum Prothonotariatus, & contra oblatos Militiarum,& hoſpitalium,præterquam eos,qui actu inſeruiunt ſeſſ.24.cap.11. 27. Prohibere ne in conſequtione poſſeſſionis beneficiorum,canonicatuum & c.interueniant ſolutiones,promiſſiones,& alia ſapientia ſimoniam, & tur norum lucra,quæ in vſus pios non conuertuntur ſeſſ.24.c.14.28. Redigere in Congregationes Monaſteria Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, ſi ipſi Religioſi negligentes fuerint,& hoc faciant Archiepiſcopi in prouincia, & ſi nec ad Metropolitani inſtantiam ſe redegerint, epiſcopis ſubiaceant, in quorum diœceſi ſunt ſeſſ.25.de regular.cap.8. 29. Monaſterijs monialium ſedi Apoſtolicæ immediate ſubiectis præeſſe d.ſeſſ.25.cap.9.30. Procurare in monaſterijs ſibi non ſubiectis ut Monialium clauſura reſtituatur,vbi vio lata eſt conſeruetur iux.c. periculoſo,de ſtat. regular.in 6. renouatum ſeſſ. 25.de regular.cap.5.31. Reſcindere cóceſſiones iuriſpatronatus ex augméto dotis,vel alia ſimili cauſa a 40.annis citra acquiſitas, & in poſterum acquirendas ſeſſ.25.de ref.ca.9.33. Procedere,& punire Concubinarios, poſt quam admoniti non reſipuerint iux.formam traditam ſeſſ.25.de ref.c.14.

Quibus ſic in vnum recollectis ſciendum eſt præterea extare conſtitutionem S.D.N.D.Clementis viij.ſuper executione decreti Cóc.Trid.ſeſſ.25. capitu.14.contra regulares non ſubditos epiſcopo, intra clauſtra degentes, & extra ea ita notorie delinquentes,vt populo ſcandalo ſint, ac contra eorum ſuperiores illos punire negligentes,aut impunitos ad alia ſuorum ordinum loca tranſmittentes,vel tranſmiſſos ad locum,in quo deliquerunt, non reuocantes,Romæ publicatam die 18.Martij 1596. tenoris ſequentis.

Suſcepti muneris ratio poſtulat,ut ea,quæ in Sac.Trid. Conc.prouide cóſtituta ſunt,ab ijs,ad quos ſpectat,inuiolate obſeruari curemus. Maturo ſane conſilio ipſius Concilij decreto prouiſum eſt,vt quicunque regularis nó ſub ditus epiſcopo,intra clauſtra degens, extra ea ita notorie deliquerit, ut populo ſcandalo ſit,Epiſcopo inſtãte,a ſuo ſuperiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum,ſeuere puniatur, & ſuperior de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minus,ipſe a ſuo item ſuperiore officio priuetur, & delinquens ab epiſc.puniri poſſit. Verú quia experiétia cópertú eſt interdú in huiuſmodi decreti executione nimis remiſſe procedi cum enim epiſcopus inſtat, aliquem regularem, eo, quo ſupradictum eſt, modo,delinquentem, a ſuo ſuperiore puniri, ſæpe fit, vt ſuperior regularem delinquentem ad alia ſuorum ordinum loca, extra epiſcopi diœceſim, ex induſtria impunitum tranſmittat, atque etiam ipſe aliquando ad alias prouincias ſe conferat, nec ulterius ſuper delinquentis exceſſibus inquirat, & de eius punitione Epiſc. certiorem reddat. Vnde nec Regularis delinquens tunc ab epiſcopo puniri poteſt, cum extra ipſius diœceſim exiſtens, nec ſuperior, qui delinquentem corrigere negligit, officio priuatur. Nos pro Paſtorali noſtra ſolicitudine,præfati decre.executioni, quantum cum Domino poſſumus,fauere,& præmiſſis malis(vt par eſt)opportuno aliquo remedio occurrere volentes,de Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium prædicti Concilij interpretum ſententia:Motu proprio,& ex certa ſcientia

Digitized by Google

noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione omnibus, & ſingulis cuiuſcunque ordinis, & inſtituti regularium, etiam mendicantium ſuperioribus, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum & officiorum per eos obtentorum, eo ipſo incurrendis pęnis, præcipimus, & mandamus, vt iuxta prędictum decretum, quilibet ipſorum, regularem non ſubditum epiſcopo, intra clauſtra degentem, & extra ea ita notorie delinquentem, vt populo ſcandalo ſit, epiſcopo inſtante intra tempus ab epiſcopo præfigendum, ſeuere puniat, ac de punitione epiſcopum certiorem faciat, & alias decretum ipſum in omnibus, & per omnia exequatur. Cæterum ſi ſuperior in regularem delinquentem non animaduerterit, quinimo ſi illum impunitum ad alia ſuorum ordinum loca, extra epiſco. diœceſim, vt præfertur, tranſmiſerit volumus, & ſimili motu, atque auctoritate decernimus vt ſuperior inſtante epiſcopo, intra terminum, ab epiſcopo præfigendum, & ſub eiſdem indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtentorum, necnon & ſub inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ac vlterius priuationis actiuę, & paſſiuę vocis, ad quas a nemine præterquam a nobis, & a Romano Pontifice pro tempore exiſtente reſtitui poſſit, ipſo facto ſimiliter incurrendis pœnis, ipſum regularem delinquentem a loco, ad quem tranſmiſſus fuit reuocare, & in quod deliquit, conſtituere ſeu ſiſtere teneatur. Quod ſi hoc etiam facere prætermiſerit, per præſentes ſimiliter ſtatuimus, ut ordinarius loci ad quem regularis delinquens tranſmiſſus fuerit, ſuper præmiſſis ab ipſo ordinario loci, in quo deliquit, ſimiliter requiſitus, vel alias de illius delicto informatus, vt præfertur, tanquam ſedis Apoſtolicæ delegatus prædictum Concilij decretum omnino exequi. & in regularem delinquētem ſeuere animaduertere poſſit & debeat. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcũque iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam eiuſdem Rom. Eccleſiæ Cardinales & Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque & inane, quiquid ſecus ſuper his a quoquam, quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contingerit attentari. Non obſtantibus, &c.

Iuriſdictio ordinariorũ eſt fundata in iure communi cap. omnes baſilicę 16. q. 7. cap. cum perſonæ de priuileg. in 6. ſuper omnes de diœceſi exceptis exēptis c. ſanè, & ibi gl. de exceſſ. præla. & proprie Sedis Apoſtolicæ eſt eximere gl. in c. 1. ver. exēptionis de priuileg. in 6. qui exempti in multis caſibus iuriſdictioni epiſcoporum ſubijciuntur gloſ. in d. c. 1. in ver. inſtituta, & in clem. 2. §. fin. in ver. puniri de pœnit. & remiſſ. & quando priuilegium non extendatur cõtra ordinarium eſt tex. in c. Ne aliqui de priuileg. in 6. & quãdo ex verbis priuilegiorum diſcerni poſſit ſi ordinariorum iuriſdictioni ſit derogatum vide tex. in c. ex parte de priuileg. & in c. Si Papa eod. tit. li. 6. Maſcard. de probat. concluſ. 713. An autem pendente lite inter epiſcopum & aliquem ex ſuis clericis, exemptus exiſtat clericus ab ipſius epiſcopi iuriſdictione notabiliter declaratur per Guliel. Caſſad. dec. 5. ſub tit. de priuileg.

FABRI-

FABRICA SANCTI PETRI DE VRBE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod licet Epiſcopi de iure ſint executores piarum voluntatum c.3.& c.tua nobis,& ibi Doct.præſertim Cou. plures explicans aſſertiones de teſtam.etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati Conc.Trid.ſeſſ.22.de ref.cap.8.in princ. id etiam agere valet Officium Reuerendæ Fabricæ S.Petri,& extat Pij.V.Bulla applicationis Fabricæ mediteatis relictorum piorum non exactorum per triennium, ſub Dat. Romæ XI.Kal.Ianuarij.1596.folio 1605.in Bullario incip.Exigit & infra.

Hinc eſt, quod nos, qui nuper accepimus, quod tam in alma Vrbe noſtraq; in alijs Ciuitatibus, Terris, Dominijs, locis,& Regnis, reperiuntur multa legata a pijs teſtatorib.facta ad effectum celebrationis Miſſarum,& recitationis Diuinorum Officiorum, necnó erogationis, eleemoſynarum diuerſis Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalibus,& alijs pijs locis, ipſaq; legata hæredum auaritia, ſeu alias per triennium retroactum executioni debitæ demandata non fuerint, volenteſque &c.De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Deputatis,& Collegio huiuſmodi, ſi & poſtquam iuxta tenorem priuilegiorum,& facultatum ſibi conceſſarum legata huiuſmodi executioni debitæ demandari fecerint, vnam illorum medietatem, reliquam vero loco, cui legata fuerint, applicamus,& appropriamus. Decernentes &c. Sicque per quoſcunque iudices &c.[Super qua Bulla,& alijs dubijs ędite fuerût declarationes ſequêtes.

Declarationes facultatum Reuerendæ Fabricæ Sancti Petri de Vrbe factæ ab Illuſtriſſimis Deputatis dictæ Fabricæ in Vrbe reſidentibus, ſuper interpretatione eis conceſſa dubiorum occurrentium circa priuilegia dictę Fabricæ, ad tollendas difficultates, quæ ſæpè in controuerſijs iudiciorum coram eius Commiſſarijs,& Iudicibus oriuntur, ac pro faciliori litium expeditione infraſcripta declaranda;& interpretanda duxerunt, videlicet.

Quoniam iuxta priuilegia eidem Reuerendæ Fabricæ conceſſa de legatis hęreditatibus,& pijs diſpoſitionibus certis, ad fauorem piorum locorum, Eccleſiarum,& Eccleſiaſticarum perſonarum, pro vna vice,& ſine onere, aut cum eo relictis,& factis, quæ intra annum ab hæredibus, ſeu alias grauatis realiter adimpleta, non fuerunt vſque ad triennium computandum à die mortis, quinta pars, tantum ad ipſam fabricam ſpectat, lapſo vero triennio, ſi adhuc adimpleta non ſint, eidem Fabricæ medietas debetur. Declaramus medietatem huiuſmodi pariter a die mortis dictorum teſtatorum,& diſponentium ipſi Fabricæ debitam eſſe, ſeruandamq. fore in his Bullam fel.rec. Pij Papę V.ſub Datum 11.Kal.Ianuarij.1569.quam generaliter de omnibus pijs relictis intelligendam eſſe ſignificamus & interpretamur,& prædicta etiam locum habere in relictis ſimilibus, quę intra ſtatutum a teſtatore,& diſponente tempus ſatisfacta non ſunt, vt eo lapſo triennium intelligatur cucurriſſe a dies mortis.

Annua vero pia legata,& diſpoſita piis locis Eccleſijs,& Eccleſiaſticis perſonis certis,& nominatis cum onere celebrationis miſſarum Diuinorum Officiorum; erogatione eleemoſinarum, aut ſimilium in perpertuũ, aut ad certum tempus, ſeu ſtatutis quibuſdam diebus in anno, vel hebdomada, pro

Digitized by Google

quorum adimplemento bona, ſeu etiam redditus perpetui, aut ad tempus relinquuntur: & hæredum, ſeu aliorum, qui ad id quomodolibet obligati, erant, aut tenebantur, auaritia, pro præterito adimpleta cum effectu, non sũt tunc redditus, & relicta huiuſmodi hucuſque decurſa, & realiter non ſoluta, fabricæ debeantur: In futurum vero decurrenda ipſis legatarijs cum onere iniuncto applicentur, vt hactenus obſeruatum eſt.

Quando vero bona, ſeu annui redditus, & introitus a monaſteriis, capitulis, Cappellanis, ſeu alijs legatarijs percepti, & exacti ſunt, ac percipiũtur, & exiguntur pro dicta celebratione Miſſarũ, & diuinorũ Off. in perpetuũ, aut ad tẽpus vt ſupra, & Miſſæ huiuſmodi, aut diuina off. in toto, vel in parte ab ipſis legatarijs celebratæ non fuerunt, vel celebrari deſierunt, aut etiã minimè celebrantur propter ipſorum legatariorum negligentiam, ſeu impotẽtiã nempe, quod maior ſit numerus miſſarum, quam Sacerdotum, huiuſmodi relicta pro rata Miſſarum, & diuinorum Officiorum, ſic per negligentiam, ſeu impotentiam omiſſarum, ad Fabricam ipſam deuoluta eſſe declaramus. Dantes facultatem miniſtris a nobis deputatis, ſeu ab alijs ad hęc ſpecialiter ſubſtitutis, vt cum legatarijs, aut alias obligatis, ad quos ſpectat, ſi eis melius expedire videbitur, pro præterito tantum deſuper componere valeant.

Si autem ipſi legatarij, quibus a principio redditus, & bona huiuſmodi relicta ſunt ex inſtituto, & obſeruantia regulæ, talium relictorum incapaces erant, aut a principio quidem capaces exiſtebant: ſed propter regulæ mutationem incapaces effecti ſunt, inhærendo dictæ Fabricę priuilegijs, aut declarationibus alias factis, pręſertim ſub die 18. Martij 1589. Declaramus huiuſmodi, quæ a principio perſonis incapacibus facta ſunt, ſiue ex poſt facto incapaces ſunt redditi, non ad hæredes grauatos, ſeu alias obligatos ſpectare, ſeu vti caduca ab eis vindicari poſſe, ſed ad Fabricam ipſam nedum in vim inſtitutionis, ſed etiam ſubſtitutionis, & fidei commiſsi, tanquam incerta effecta ſpectauiſſe, & ſpectare, & ſub priuilegijs ipſius Fabricæ comprehendi, prout etiam quæ forte ex quacunque cauſa a legatarijs ipſis etiam capacibus recuſata, & non acceptata fuerunt, ac recuſantur, & non acceptantur.

Similiter annua pia legata pro pauperibus puellis nuptui tradendis, quæ amore Dei, ſeu alias ratione animæ, non autem effectu ſanguinis, aut remunerationis ſeruitiorum facta erunt, ſi per aliquot annos ab hæredibus, aut alijs grauatis neglecta fuerint, nec effectualiter, perſoluta, ſeu depoſita, etiã ſi forte per dictos hæredes, aut grauatos huiuſmodi puellarum electio facta foret pro annis, & temporibus decurſis, ad Fabricam ipſam pertinere declaramus. Decurrẽda vero in futurum pro pauperibus huiuſmodi puellis maritandis etiam antea electis, vt præfertur, integra concedantur, niſi in totum incerta eſſe, ita vt ad Fabricam, iuxta priuilegia, omnino ſpectarent, prout etiam eidem Fabricæ competunt omnia alia pia legata incerta, & maxime pro male ablatis relicta, ita vt etiam ab ordinarijs locorum ſi forte ad eos peruenerint, vindicari valeant iuxta priuilegia prædicta.

Inſuper quia, vt accepimus, ſæpe huiuſmodi legata, & prædiſpoſitiones pro cõſtructione Monaſteriorum, Hoſpitalium, Cappellarum, aut pro ſu-

ſten-

ſtentatione eccleſiaſticarum perſonarum ſæcularium, ſeu regularium, tam virorum,quam mulierum,& ſimilium,nec intra,vel poſt triennium,hę redes ea adiplere curant,ex quib.ſi quinta,aut medietas reſpectiue pro Fabrica detrahac,opera ipſa aut in totū negliguntur,aut ſine debita perfectio ne inchoata remanent,nec defunctorū voluntas,vt par eſt,obſeruatur.Quo vt huic incommodo,quantum fieri poteſt,occuramus, & hæredibus, ac alijs obligatis omnis fraudis occaſio auferatur dum huiuſmodi legatorum ſolutio nem,& executionem procraſtinare ſolent,vt interim dictorum piorum reli ctorum fructus percipiant ad quorum reſtitutionem non teneri prætendūt, & per capitalis ſolitudinem ſatisfeciſſe teſtatorum voluntati contendunt. Id circo declaramus dictos hæredes,ſeu alios grauatos teneri,& obligatos exiſte re ad fructus huiuſmodi legatorum perſoluendos,a die mortis,quos realiter ex re legata,ſeu alias relicta perceperunt,aut percipere potuerunt,ſi res hu iuſmodi ſui natura,aut alias fructifera ſit,ita tamen,vt in poſterum fabricæ non quinta,aut medietas relicti,ſed fructus ipſi talis relicti perſoluantur,legatum vero ipſum integrum pro perfectione dicti pij relicti conſignetur,& reſeruetur.

Præterea,quia ſępe contingit pia huiuſmodi legata, & diſpoſitiones pro conſtitutione Monaſteriorum, Hoſpitalium,ſeu Eccleſiarum, & ſimilium relictorum,debitæ executioni demandari non poſſe propter aliquod facti, ſeu iuris impedimentum,quia nempe pecunia relicta ad cōſtruendum Mo naſterium nō ſufficit,aut in loco a teſtatore deſignato ædificari non poteſt, ſeu etiam licētia ab Epiſcopo,aut alio Superiore obtineri nequit:cum æquū non ſit,vt pium opus huiuſmodi propterea deſeratur, ſed potius in aliud de iure commutandum veniat,declaramus,vt grauatis,certus competens terminus præfigatur,arbitrio Iudicum pro impedimentis huiuſmodi realiter, & cum effectu remouendis,aut pro obtinenda à Sede Apoſtolica comm uta tione talis pij relicti,& diſpoſitionis.Quod ſi terminus elapſus, & impedimenta remota non fuerint, aut commutatio obtenta non ſit, tunc legatum ipſum integraliter a Fabrica exigatur, proinde ac ſi ad Fabricæ vtilitatem deuolutio facta fuiſſet.

Cum vero interdum eo vſque habendi cupiditas accreſcat,vt non verean tur multi hæredes,& legatarij ſcripturas falas fabricare, priores datas confringere,aut alia, Fabricam ipſam defraudare, Declaramus contra huiuſmodi falſarios,complices aut quouis modo culpabiles,omnibus iuris,& facti remedijs procedi debere,etiam declarando eos in cenſuras Eccleſiaſticas & pœnas incidiſſe,mulctas,& pœnas ad fabricæ vtilitatem conuertendas fore, iuxta eiuſdem fabricę priuilegia.

Tandem teneri hæredes,qui intra ſtatuta à iure tempora,bonorum hære ditariorum legitima inuentaria non confecerunt, ad integram ſolutionem facienda legatorum, & piorum relictorum, quoties iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia,in foro iudiciali conuenti fuerint, neque ſub prætextu, quod hæreditas ſoluendo non ſit,excuſari poſſe,quominus etiā vltra vires hæreditarias teneantur,Cum enim ſine inuentarij confectione hæreditates adeū-

Digitized by Google

no,aut in eis ſeipſos immiſcendo, cum legatarijs quaſi contraxiſſe videantur,non debent beneficio legis perfrui, quam contemnendam eſſe cenſueruut, niſi à S.D.N. reſtitutionem in integrum aduerſus lapſum temporis ad inuentarij confectionem conceſſi forſan obtinuerit.

Ne autem de prædictis vllo vnquam tempore dubitari contingat,& ut iuſtitiam indifferenter omnibus cuiuſcunque gradus & conditionis exiſtunt, miniſtretur, iuſſimus, & mandauimus hanc noſtram declarationem etiam per ſecretarium noſtrum in membranis redigi,ſolitoq. ſigillo ſubſignari. Datum Romæ die vigeſima ſeptima menſis Martij Milleſimo quigenteſimo nonageſimo octauo. Pontificatus S.D.N. Clementis Papæ Octaui Anno eius ſeptimo.

Ad fauorem etiã prædicti Officij Fabricæ adeſt Motus proprius Pij Papę IV. per quem datur facultas Collegio,& Deputatis Fabricę S. Petri de Vrbe,cogendi quoſcunqae Notarios ad aperiendum, & oſtendendum teſtamenta, poſt annum a die obitus teſtatoris fol. 728.in Bullar. incip. Etſi per diuerſos & infra.

De Apoſtolica poteſtatis plenitudine,prædictis Collegio,& eius Commiſſarijs,vt ſub pęna excommunicationis latæ ſententiæ, ac alias,iuxta formam facultatum, priuilegiorum,& indultorum prædictorum,omnes, & ſingulos Notarios,pœnes quos huiuſmodi teſtamenta clauſa,vt præfertur,vel alias reperiuntur,vel in futurum reperientur,poſt annum a die obitus teſtatorum ad illa aperienda, & ipſis Commiſſarijs oſtendenda, ſolutaque ipſis Notarijs debita mercede,iuxta formam priuilegiorum prædictorum ad tradendum ſibi exemplar ipſorum Teſtamentorum in forma probanti,& autentica,etiã cum inuocatione brachij ſecularis, ſi opus fuerit, quacunque appellatione remota cogere poſſint,tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Sicque in premiſſis &c. Non obſtantibus &c.

Item ad fauorem prędicti Officij Fabricæ per pium V. fuit prouiſum, quod duæ ſententiæ diffinitiuę in cauſis Fabricę Sancti Petri faciant rem iudicatam in ea parte,in qua ſunt conformes;& commiſſiones appellationum quæ concederentur, intelligantur cum clauſula, ſine præiudicio executionis duarum conformium,vt in eius Bulla incip. Et ſi omnium litium &c. fol. 1066.in Bullar. habetur.

De erectione collegij Fabricæ Baſilicæ S. Petri de Vrbe,eiuſq; Officialibus facultatibus,iuriſdictione, indultis, exemptionibus vide conſtitutionem Clem. vij.incip. Admonet nos &c. fol. 2092.in Bullar.

FIDEI PROFESSIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod publicam fidei profeſſionem facere tenentur prouiſi de cathedralib. canonicatibus,degnitatibus & alijs quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis, curiam animarum habentibus ex Conc. Trid. decreto ſeſſ. 24.c. 1.& 12 de refor.gener.

In Concilio Prouinciali:& Synodo diœceſana emittitur etiam ab his qui de

de iure, vel conſuetudine intereſſe debent ob decretum Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 2. de refor. gene. Quicuuque de monaſterijs, conuentibus, domibus, & alijs, quibuſcunque locis regularium quoruncunque ordinum, etiam militiarum, quocunque nomine vel titulo prouidentur ex Pij. 4. conſtitutione de anno 1564. Idibus Nouenbris Incip. Iniunctum. Videlicet.

Iniunctum nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus Omnipotens, ad prouidam Eccleſiæ ſuæ directionem, Sanctis Patribus, in nomine ſuo congregatis diuinitus inſpirare dignitatus eſt, ad eius laudem, & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque iuxta Concilij Trid. diſpoſitionem, omnes, quos deinceps Cathedralibus, & Superioribus Eccleſijs præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, Canonicatibus, & alijs quibuſcunque beneficijs Eccleſiaſticis curam animarum habentibus, prouideri continget, publicam Orthodoxæ fidei profeſſionem facere, ſeque in Romanę Eccleſiæ obedientia permanſuros, ſpondere, & iurare teneantur: Nos volentes etiam per quoſcuuque quib. de monaſterijs, Conuentibus Domibus, & alijs quibuſcunque locis. Regularium quorumcunque Ordinũ etiam Militiarum, quocunque nomine, vel titulo prouidebitur, idem ſeruari, & ad hoc, ut unius eiuſdem fidei profeſſio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicaque, & certa illius forma cunctis innoteſcat, noſtræ ſollicitudinis partes in hoc alicui minime deſiderari, formam ipſam præſentibus annotatam, publicari, & vbique gentium per eos, ad quos ex decretis ipſius Concilij, & alios prædictos ſpectant, recipi, & obſeruari, ac ſub pœnis per Concilium ipſum in cõtrauenientes latis, iuxta hãc & non aliam formam, profeſſionem prędictam ſolemniter fieri auctoritate Apoſtolica tenore præſentiũ diſtricte præcipiendo mandamus huiuſmodi ſub tenore.

Qui Summus Pont. de ea emittenda in ordinatione, & promotione doctorũ, & per alios cuiuſuis artis, & facultatis profeſſores altera eius conſtit. prouidit eodem die, & anno incip. In ſacroſancta, fol. 825. in bullario. Videlicet.

In ſacroſancta Beati Petri Principis Apoſtolorum Cathedra, meritis licet imparibus, hiſce procelloſis militantis Eccleſiæ tempeſtatibus conſtitutos, plurimum nos oportet eſſe ſollicitos, vt Domini gregem curæ noſtræ cõmiſſum non ſolum ab apertis rapacium luporum vndecunque caudis obſtrepentium inſultibus, ſed etiam a magis formidoloſis peſtiferarum vulpecularum domi latitantium inſidijs, per prouidum paſtoralis officij miniſterium, ipſo Domino cooperante præſeruamus, ac illis omnes nocendi occaſiones, quantum cum Deo poſſumus, vbilibet auferamus. Cum itaque iuxta notum Sanctiſſimi Vatis oraculum, timor Domini, ſine quo vera Religio, & Catholicę fidei puritas nullibi reperitur, ſapientiæ ſit initium, & qui, vel in ſcientijs proficere, vel eas alios docere parant, ſupremum illum ſapientiæ parentem, benignumque largitorem deuoto ſanæ fidei obſequio demereri, veraque ſinceræ Religionis pietate ſibi cõciliare debeant. Idcirco hanc fidei puritatem, ſcientijs, doctriniſque quibuslibet tum tradendis, tum addiſcendis, tanquam neceſſariam baſim, conſtituere, & ne ſimplicia nonnullorum adoloſcentiũ res nouas audiendi cupidorum, ingenia, in naufragos blandientium hæreſũ

ſcopulos

ſcopulos imprudenter impingant,occurrere cupientes; Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine quod deinceps nullus Doctor, Magiſter,Regens,vel alius cuiuſcunque artis, & facultatis profeſſor,ſiue Clericus,ſiue Laicus,ac Secularis,vel cuiuſuis Ordinis Regularis ſit,in quibuſuis ſtudiorum generalium Vniuerſitatibus,aut Gymnaſijs publicis,aut alibi ordinariam,vel extraordinariam Lectoris Cathedram aſſequi,vel iam obtentam retinere,ſeu alias Theologiam Canonicam, vel ciuilem,cenſuram,Medicinam,Philoſophiam,Grãmaticam, vel alias liberales artes,in quibuſcunque ciuitatibus,Terris oppidis,ac locis,etiam in Eccleſijs, Monaſterijs,aut conuentibus Regularium quorumcunque,publice, vel priuatim quoquomodo profiteri,ſeu lectiones aliquas, in facultatibus huiuſmodi habere vel exercere. Neque Doctores ipſi,aut Vniuerſitatum,ſeu Gimnaſiorum eorundem Rectores,Cancellarij,uel alij Superiores, ſed nec etiam palatini comites aut alij particulares facultatẽ eruditos viros ad eoſdem gradus. promouendi,etiam a nobis, & Apoſtolica Sede,vel alias vndecunque habentes ſcholares,tam Laicos, quam clericos, & cuiuſuis ordinis regulares, vel alios quoſcunque quantalibet eruditione præditos ad vllum gradum in eiſdem facultatibus ſuſcipiendũ recipere,& admittere,Neq; Doctores,Magiſtri,& Scholares ad electionem alicuius in Rectorem, vel Cancellarium Vniuerſitatis,aut Gymnaſij procedere;Nec ipſi Scholares,vel alij quantũ libet docti,& alioqui habiles,gradus huiuſmodi, vel eorum aliquem,palam, vel priuatim recipere valeant, Niſi Doctores videlicet,ac Regentes, Magiſtri, & alij profeſſores iam ad cathedras,& lecturas recepti, in Italia infra tres,extra vero illam infra ſex menſes a die publicationis præſentium cõputandos,reliqui vero ad cathedras,& alias lecturas ibidem in poſterum aſſumendi ante illorum receptionem in Rectoris,vel aliorum Superiorũ, Eligẽdi autẽ in Rectores,vel Canc.ante illorũ electionẽ,vel ſaltẽ admiſſionẽ ordinarij loci,vel eius in ſpiritualib. Vicarij, Ac promouẽdi Scholares, & alij pręfati,ante illorũ promotionẽ in eiſdẽ Ordinarij,ſeu eius Vicarij,aut Doctorũ aliorumue promouentium manibus,præuio etiã proceſſu, vel debita informatione,quãtũ eis ſufficere videbitur ſuper Religione fideq; Catholica,Rectorum, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum,& promouendorum eorundem per ipſos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios rite facta præcedente,eandem Catholicam fidem,verbis,iuxta formæ infraſcriptæ tenorem conceptis palam,& ſollemniter profiteri teneantur. Et deſuper inſtrumentum publicum confici,ac de proceſſu ſeu informatione, & fidei profeſſione in Priuilegio Doctoratus,vel alterius gradus huiuſmodi ſpecialis, ac de verbo ad verbum mentio,& relatio fidei debeat authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo ſtatuimus,& ordinamus. Ac omnibus,& ſingulis earundem Vniuerſitatum,& Gymnaſiorum Rectoribus, Doctoribus, & alijs Superioribus,ac alias facultatem doctorandi habentibus, cuiuſcunque ſtatus gradus,ordinis,conditionis,& præeminentiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali,vel maiori dignitate,etiã Cardinalatus honore,ac Ducali,vel alia etiam Regia,& Imperiali auctoritate præfulgeant, ne quem in Vni-

Vniuerſitatibus,Ciuitatibus,Oppidis,vel alijs locis ſibi in ſpiritualibus, vel temporalibus ſubiectis,aliter Cathedras,aut alias lectiones retinere, conſequi,vel ad gradus promoueri reſpectiue patiātur in virtute Sanctæ Obediētiæ,& ſub interdicto ab ingreſſu Eccleſiæ,quo ad Antiſtites,quo vero ad inferiores ſub excōmunicationis latæ ſententiæ,necnon priuationis omnium, & ſingulorum dignitatum,beneficiorum,officiorum,& feudorum Eccleſiaſticorum per eos quomodolibet obtētorum,& inhabilitatis ad illa, et alia in poſterum obtinenda,eo ipſo per contrafacientes incurrendis pœnis diſtrictius,inhibemus; Ac quaſcunq; receptiones,promotiones,electiones, & admiſſiones abſque proceſſu,certaque de Religione,& fide Catholica notitia, ac dicta fidei profeſſione ſic(vt præfertur)præcedente, pro tempore factas, nullas,inualidas,nulliuſque roboris,vel momenti eſſe,neque cuiquam in iudicio,vel extra ſuffragari poſſe,ſicque per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios,quauis auctoritate fungentes,ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi , & interpretandi facultate , & auctoritate,iudicari,diffiniri debere,ac quicquid ſecus a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignorāter attentari contigerit,irritum,& inane decernimus.Non obſtantibus &c.

Forma autem dictæ profeſſionis Fidei hæc eſt.

Ego N.firma fide credo,& profiteor omnia,& ſingula , quæ continentur in Symbolo fidei,quo ſancta Romana Eccleſia vtitur videlicet ; Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem factorem cæli,& terræ,viſibilium omniū,& inuiſibilium,& in vnum dominum Ieſum Chriſtum filium Dei vnigenitum,& ex Patre natum ante omnia ſæcula.Deum de Deo, lumen de lumine Deum verum de Deo vero,Genitum non factum, conſubſtantialem Patri,per quem omnia facta ſunt.Qui propter nos homines,& propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis,& incarnatus eſt de Spirituſancto ex Maria virgine, & homo factus eſt Crucifixus etiā pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus,& ſepultus eſt,& reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas,& aſcendit in cælum ſedet ad dexteram Patris,& interum venturus eſt cum gloria iudicare viuos,& mortuos,cuius regni non erit finis,& in Spiritumſanctum dominum,& uiuificantum qui ex patre filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur,& conglorificatur,qui loquutus eſt per prophetas & vnam ſanctam catholicam,& Apoſtolicam eccleſiam.Confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorū,& expecto reſurrectionem mortuorum,& & vitam venturi ſæculi.Amen.

Apoſtolicas,& eccleſiaſticas traditiones,reliquaſque eiuſdem eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſſime admitto,& amplector.

Item ſacram ſcripturam,iuxta eum ſenſum quem tenuit , & tenet Sancta Mater Eccleſia,cuius eſt iudicare de vero ſenſu,& interpretatione ſacrarum ſcripturarum admitto;nec eam vnquam,niſi iuxta vnanimem conſenſum patrum accipiam,& intepretabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe verè,& proprie ſacramēta nouæ legis à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta,atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria,ſcilicet Baptiſmum,Confirmationem,Euchariſtiam

riſtiam

Digitized by Google

riſtiam, Pænitentiam, externam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaq; gratiam conferre, & ex his baptiſmum, confirmationem, & ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoq. & a probatos Eccleſiæ Catholicę ritus in ſupradictorum omnium ſacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in ſacro ſancta Tridētina Synodo definita, & declarata fuerūt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in miſſa offerri Deo verum, proprium & propiciatorium ſacrificium pro uiuis, & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ ſacramento eſſe vere, realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vna cum anima & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fierique cōuerſionem totius ſubſtantię panis in corpus, & totius ſubſtantię vini in ſanguinem, quā conuerſionem catholicæ eccleſia tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie totum, atq. integrum Chriſtum, verumque ſacramentum ſumi.

Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari.

Similiter, & ſanctos, una cum Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atq. eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiter aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiā poteſtatem à Chriſto in eccleſia relictam fuiſſe, illarumque vſum Chriſtiano populo maxime ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium eccleſiarum matrem, et magiſtram agnoſco.

Romanoque Pontifici Beati petri Apoſtolorum principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti vicario, ueram obedientiam ſpondeo ac iuro.

Cętera item omnia a ſacris canonibus, et œcumenicis concilijs, ac præcipue a ſacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, et declarata indubitā ter recipio, atque profiteor, ſimulque contraria omnia, atque hęreſes quaſcū que ab eccleſia damnatas, et reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno reijcio, & anathematizo.

Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quā in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam, vſque ad extremum vitę ſpiritum conſtantiſſime, Deo adiuuante retinere, & confiteri, atque a meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari quantum in me erit curaturū Ego idem N. ſpōdeo, voueo, ac iuro: ſic me Deus adiuuet, & hęc ſancta Dei euangelia.

PRO-

Digitized by Google

PROFESSIO ORTHODOXAE FIDEI A GRAECIS FAcienda, iuſſu fe. re. Greg. Papæ xiij. edita.

Ego firma fide credo,& profiteor omnia & ſingula,quæ continetur in Symbolo fidei quo Sancta Romana Eccleſia vtitur,videlicet.

Credo in vnũ Deũ Patrẽ omnipotentem factorem cæli,& terræ,viſibiliũ omniũ,& inuiſibiliũ,& in vnum dominum Ieſum Chriſtum filium Dei vnigenitum,& ex Patre natum ante omnia ſæcula. Deum de Deo, lumen de lumine Deum verum de Deo vero, Genitum non factum, conſubſtantialem Patri,per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines,& propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis,& incarnatus eſt de Spirituſancto ex Maria virgine, & homo factus eſt Crucifixus etiã pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus,& ſepultus eſt,& reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas,& aſcendit in cælum ſedet ad dexteram Patris,& iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos,& mortuos,cuius regni non erit finis,& in Spiritumſanctum dominum,& uiuificantem qui ex patre filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur,& conglorificatur,qui loquutus eſt per prophetas & vnam ſanctam catholicam,& Apoſtolicam eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorũ,& expecto reſurrectionem mortuorum,& & vitam venturi ſæculi. Amen.

Credo etiam,ſuſcipio,atque profiteor ea omnia,quæ ſacra œcumenica Synodus Florentina ſuper vnione Occidentalis,& Orientalis, Eccleſiæ diffiniuit & declarauit,videlicet; quòd Spiritus ſanctus a Patre,& Filio æternaliter eſt: & eſſentiam ſuam,ſuumq; eſſe ſubſiſtens habet ex Patre ſimul & Filio. & ex vtroque æternaliter,tanquam ab vno principio, & vnica Spiratione, procedit. Cum id quod Sancti Doctores,& Patres dicunt, ex Patre per Filiũ procedere Spiritum ſanctum,ad hanc intelligentiam tendat: vt per hoc ſignificetur Filium quoque eſſe,ſecundum Græcos quidem,cauſam, ſecundum Latinos verò,principium ſubſiſtentiæ Spiritus ſancti, ſicut & Patrem. Cumque omnia quæ Patris ſunt, ipſe Pater vnigenito filio ſuo gignendo dederit,præter eſſe Patrem; hoc ipſum quod Spiritus ſanctus procedit ex Filio, ipſe Filius a Patre æternaliter habet, a quo æternaliter etiam genitus eſt. Illamque verborum illorum, Filioq. explicationem,veritatis declarandę gratia,& imminente tunc neceſſitate,licite,ac rationabiliter Symbolo fuiſſe appoſitam.

Item in azymo,ſiue fermentato pane triticeo corpus Chriſti veraciter cõfici: Sacerdoteſq; in altero ipſum Domini corpus conficere debere, vnumquemque ſcilicet iuxta ſuæ Eccleſiæ,ſiue Occidentalis,ſiue Orientalis conſuetudinem.

Item ſi vere pænitentes in Dei charitate deceſſerint, antequam dignis pœnitentię fructibus de commiſſis ſatisfecerint,& omiſſis,eorum animas pœnis Purgatorij poſt mortem purgari: & vt a pœnis huiuſmodi releuẽtur,prodeſſe eis fidelium viuorum ſuffragia,Miſſarum ſcilicet ſacrificia; orationes, & ele-

Digitized by Google

& eleemoſynas,& alia pietatis officia,quæ a fidelib. pro alijs fidelib. fieri cõ ſueuerunt ſecundum Eccleſiæ inſtituta. Illorumq; animas qui poſt Baptiſma ſuſceptum,nullã omnino peccati maculam incurrerunt,illas etiam quæ poſt contractam peccati maculam,vel in ſuis corporibus, vel eiſdem exutæ corporibus,prout ſuperius dictum eſt,ſunt purgatæ,in cælum mox recipi,& intueri clare ipſum Deum trinum & vnum ſicuti eſt,meritorum tamen diuerſitate alium alio perfectius. Illorum autem animas,qui in actuali mortali peccato,vel ſolo originali decedunt mox in infernum deſcendere, pœnis tamen diſparibus puniendas.

Item ſanctam Apoſtolicam ſedem,& Romanum Pontificem in vniuerſum orbem tenere primatum,& ipſum Pontificem Romanum ſuccesſorẽ eſſe beati Petri Principis Apoſtolorum,& verum Chriſti Vicarium totiuſque Eccleſiæ caput,& omnium Chriſtianorum patrem ac doctorem exiſtere,& ipſi in Beato Petro paſcendi,regendi,& gubernandi vniuerſalem Eccleſiam a Domino noſtro Ieſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum etiam in actis œcumenicorum Conciliorum,& in ſacris canonibus continetur.

Inſuper profiteor ac recipio alia omnia,quæ ex decretis ſacræ œcumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ,Sacroſancta Romana,& Apoſtolica Eccleſia,etiam vltra contenta in ſupradicto fidei Symbolo,profitenda ac recipienda propoſuit atque præſcripſit vt ſequitur.

Apoſtolicas & Eccleſiaſticas traditiones,reliquaſq; eiſdem Eccleſiæ obſeruationes,& Conſtitutiones firmiſſime admitto & amplector.

Item ſacram ſcripturam iuxta eum ſenſum,quem tenuit,& tenet Sancta Mater Eccleſia,cuius eſt iudicare de vero ſenſu & interpretatione ſacrarum ſcripturarum,admitto; nec eam vnquam niſi iuxta vnanimem conſenſum patrum accipiam,& interpretabor.

Profiteor quoq; ſeptem eſſe vere,& proprie ſacramẽta nouæ legis a Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta,atq; ad ſalutẽ humani generis,licet nõ oĩa ſingulis neceſſaria,ſcilicet Baptiſmum,Confirmationem,Euchariſtiam,Pœnitentiam,Extremam vnctionem,Ordinem,& Matrimonium; illaque gratiam conferre: & ex his Baptiſmus,Confirmationem, & Ordinem , ſine Sacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoq. & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus,in ſupradictorũ omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio,& admitto.

Omnia,& ſingula,quæ de peccato Originali, & de Iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita,& declarata fuerunt,amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium Sacrificium pro viuis,& defunctis,atq; in ſanctiſſimo euchariſtię Sacramento eſſe vere,realiter,& ſubſtantialiter Corpus,& Sanguinem, vna cum anima,& diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti: fieriq; conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in Corpus, & totius ſubſtantię vini in ſanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſubſtantiationem appellat.

Fateor

Digitized by Google

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie, totum atque integrum Chriſtum, verumque Sacramentum ſumi.

Conſtanter teneo purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos vna cum Chriſto regnante, venerandos atque inuocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atq; eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiſſimè aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem, à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe illarumq; vſum Chriſtiano populo maximè ſalutem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium Eccleſiarum Matrem, & magiſtram agnoſco, Romanoque Pontifici, Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario veram obedientiam ſpondeo ac iuro.

Cætera item omnia a ſacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipuè à Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, ſimulque contraria omnia & ſchiſmata atq. hæreſes quaſcúq; ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, anatematizo, & abiuro.

Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vſque ad extremum vitæ ſpiritum, conſtantiſſimè, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque a meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri & prædicari, quantum in me erit, curaturum.

Ego idem. Spondeo.

Voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euang.

FORVM COMPETENS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter contra perſonas eccleſiaſticas foro ſuo renunciantes, vel alias perſonas eccleſiaſticas ad forum laicale trahentes extat decretalis Innocentij tertij relata in c. ſi diligenti, de foro compet. quæ fuit innouata & ampliata per Martinum Quintum fol. 62. in bullario tenoris ſequentis. Martinus epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

Ad reprimēdas inſolentias tranſgreſſorum, eorumue præſumptionem refrenandam, ſi neruus eccleſiaſticæ diſciplinæ leteſcat, eorum volun as procliuior fit ad peccandum, & exemplum impunitatis perículoſius in alios deriuatur. Propter quod ad præſidentis officium pertinet, ſic debitam executionem adhibere iuſtitiæ, quod commiſſa iam puniat, & committendorum in poſterum audaciam interdicat. Sane ſicut diſplicenter accepimus nōnulli diuerſorum regnorum, & terrarum iudices, alijque officiales laici, & laicales perſonæ, iuriſdictionem in temporalibus exercentes, exercerique facientes,

tes,non attendentes, quod laicis in clericos & eccleſiaſticas perſonas,& illo- rum bona,nulla ſit attributa poteſtas prætextu huiuſmodi(quod aſſerant in ſuis dominijs ad ſe pertinere coercere via facti,quæ uere,& ficte attentata aſ ſeruntur etiam in quocunque loco ſacro vel religioſo quantuncumque Deo dicato,ex quacumque cauſa etiam ſi ratione delationis corporis Chriſti,collationis ſacramentorum, & beneficiorum eccleſiaſticorũ uéditionis factarũ, aut aliarũ rerũ & bonorum ad eccleſias,& eccleſiaſticas perſonas pertinẽtiũ quomodocunque,etiam ſi ſola negatione,vel affirmatione facti interueniat & ad ſe eos recurratur,cognitionem ad ſpectare pro eo quod factum,& nouitas,quæ prætenduntur etiam ſine alia violentia,quamuis in loco ſpirituali; & in loco ſacro,ſiue religioſo,eo quod immediate,ut prætenduntur, ſpiritualia non exiſtant) propterea miniſtros eccleſiæ,& perſonas eccleſiaſticas,quãtumcumque res,cauſa vel occaſio vnde pendeat,& deriuantur,pia ſacra,vel eccleſiaſtica ſit,aut ſpiritualis ad forum ſuum, & ipſarum cognitionem trahunt & reſpondere cogunt. Nec non procuratores fiſcales in curijs temporalibus multoties agere procurant,ad quos(quod deterius eſt)nonnulli prælati,& perſonæ eccleſiaſticæ in ſuperbiam & elationem dati,ad ſuperandum, ſibi ſubijciendum per tales inuẽtiones,& cautelas alias perſonas eccleſiaſticas,& religioſas,habent plerumque recurſum,& propterea in eiſdẽ regnis, & terris ciuitatibus caſtris,& locis,authoritas,& iuriſdictio eccleſiaſtica penitus abſorbẽtur,& nihilominus ipſi laici iudices,alios laicos reſpondent in foro eccleſiaſtico ſuper rebus quantumcunque eccleſiaſticis,vel ſpiritualibus & concernentibus immediate eccleſiaſticas perſonas,ne reſpondeant, & iudicibus,eccleſiaſticis,ne cognoſcant,inhibitiones fieri ſub grauibus pœnis tẽporalib.faciunt & procurãt,et ſi ſecus fecerũt,emendã pecuniariã, exceſsiuã exigere,ac vaſtatores in domib.et pijs alijs locis eccleſiaſticis,et religioſis inducere,ac loca ipſa perſonaſq; eccleſiaſticas iocalib.& paramẽtis eccleſiaſticis et bonis mobilib.ac alijs ſpoliare,illaq; vẽdere et alienare,fructus quoq; et ꝓuẽtus ad tẽporalitatẽ ad manus ſuas ponere,nec nõ diuerſas iniurias,& moleſtias reales,& perſonales eiſdẽ perſonis eccleſiaſticis inferre nõ verẽtur in Dei offenſã, animarũ ſuarũ periculũ,eccleſiaſticæ libertatis vilipẽdium,& plurimorum grauamen,præiudicium,& iacturam. Nos igitur aduerſus talia præſumentium temeritatem remedia apponere,& ſuper his ſalubriter prouidere cupientes,ac concilij Mileuitan.ac fe.re. Innocentij Papæ tertij prædeceſſoris noſtri conſtitutionib.ſuper hoc editis,auctoritate Apoſtolica,ex certa ſcientia,hac noſtra irrefragabili conſtitutione perpetuo duratura tenore præſentium ſtatuimus,decernimus ac etiam ordinamus,quod omnes,& ſingulæ perſonæ eccleſiaſticæ ſæculares , & regulares ordinum quorumlibet , quacumque exceptione ſuffultæ etiam ſi Patriarchali , Archiepiſcopali,epiſcopali, Abbatiali, vel alia quauis præfulgeant dignitate, quæ aliam perſonam eccleſiaſticam , collegium vel conuentum in actione reali,mixta,vel perſonali, ciuili, vel criminali , etiam occaſione cuiuſcumque ſubmiſſionis,etiam iuramento vallatæ,vel alias ad finem,ſiue iudicium laicale directè,vel indirectè(de qua in foro eccleſiaſtico ordinari cõſueuerit

ſueuerit

ſueuerit,poſſit vel debeat, de iure, vel de conſuetudine, aut alias cognoſcit) trahere præſumpſerit cauſam ipſam, & omne ius ei, ſiue eis, in poſſeſſorio, vel petitorio iure, vel ad rem, cauſa vel occaſione huiuſmodi quomodolibet competens, eo ipſo perdant penitus, & amittant, & ſingulares perſonæ excommunicationis,capitula vero, & conuentus ſuſpenſionis, & interdicti ſententias incurrant ipſo facto, etſi perſonæ ipſę, & eis in præmiſſis adhærentes, & ſeruientes in aliquo rebelles fuerint, & incontinenti non obedierint,omnes illas per priuationem ſuorum beneficiorum eccleſiaſticorum quoruncunque quæ obtinebant, & in quibus, & ad quæ ius quomodolibet competit & inhabilitationem ad alia in poſterum obtinenda, coerceri & cōpelli volumus ante dictas, & nihilominus omnes & ſingulos iudices,& executores, communitates,dominia; laicos, & laicales perſonas, poſtquam exceptū fuerit de non iuriſdictione eorum, aut euidenter appareat huiuſmodi cognitionem ad eos de iure non ſpectare, talia pręſumentes,& ea fieri mādantes,ſeu eorum nomine, & mandato facta,rata habentes, vel eis faciendis dantes auxilium, conſilium, vel fauorem, cuiuſcunque præeminentiæ dignitatis,gradus,ordinis vel conditionis exiſtat, ſeculares perſonas; eorum videlicet ſingulos officiales,quocumque nomine cenſeantur,& conſiliarios, & priuatas perſonas,quę præmiſſorum principales perpetratores exiſterent excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto,nulluſque ab eiſdem ſententijs per alium, quàm per Romanum Pontificem præterquam in mortis articulo conſtitutus abſolui valeat, ſiue poſſit, & præmiſſa omnia non tantum ad futura,ſed etiam ad præſentia,& pendentia extendimus auctoritate memorata; quodque etiam procurator fiſcalis cauſarum,curiæ camerę Apoſtolicę contra culpabiles in præmiſſis deſuper ſummaria informatione præhabita, per ſe vel alium, ſeu alios agere, & procedere poſſit,& valeat nihilominus concedentes. Non obſtante ſi aliquibus communiter, vel diuiſim a Sede Apoſtolica ſit indultum quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad uerbum ne eorum proprijs nominibus, ac indulto huiuſmodi mentionem, & quibuslibet conſtitutionibus priuilegijs indultis, & literis Apoſtolicis de quibus etiam plena, & expreſſa ac de verbo ad verbum in noſtris literis habenda eſt mentio ſpecialis cæteriſq; contrarijs quibuſcūque. Nulli ergo &c. noſtrorum ſtatuti, decreti,ordinationis,& uoluntatis infrigere &c. Datum Romæ apud Sanctos Apoſtolos Cal.februarij Pontificatus noſtri anno vndecimo.

Pro militibus Regularibus S. Ioannis extat Clem. VIII. conſtitutio tenoris ſequentis.

Clemens. Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

Æqua,& circumſpecta Romani Pontificis prouidentia inter cætera,quæ ei diuinitus incumbunt onera,illud etiam ſollicitè proſpicere, & cauere debet,ne ſeculares iudices in perſonas eccleſiaſticas, & præſertim hoſpitalis, S. Ioannis Hieroſolimitani,pro fidei Catholicæ aduerſus Chriſtiani nominis hoſtes defenſiones aſſiduè laborantes ſub prætextu criminis aſſaſſinij ul-

Digitized by Google

tra quàm deceat manus extendat; Propterea nos pro paſtoralis officij noſtri munere his malis atque incommodis, quæ decereto euenire poſſent, opportuna ratione obuiare volentes, et ut Milites Religioſi, ac perſonæ hoſpitalis prædicti in ſuis immunitatibus, & priuilegijs ut par eſt conſeruetur illæſi. Motu proprio, non ad ipſius Religionis, aut alicuius pro ea nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtātiā, ſed ex certa ſcientia, et de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, ac noſtra perpetuis futuris temporib. valitura conſtitutione, Decernimus, declarationem criminis aſſaſſinij ad iudicem ecclesiaſticum omnino pertinere, ideoque omnibus, & ſingulis quarúcumq; ciuitatum. Prouinciarum, Terrarũ, Regnorum & Dominorum curijs Tribunalibus, Magiſtatibus, nec non Gubernatoribus, Poteſtatibus, officialibus, & Miniſtris cæteriſque perſonis quacunque etiam Regali, Imperiali, et alia auctoritate, & poteſtate fungentibus, & functuris auctoritate Apoſtolica tenore præſentiũ diſtrictè prohibemus, atque interdicimus, ne ſub excommunicationis maioris latæ ſententię, à qua non niſi a Romano Pontifice præter quam in mortis articulo conſtituti, abſolui nequeant, alijſque pœnis noſtro, & ſucceſſorum noſtrorum pro tempore exiſtentium arbitrio infligendis, & per quécúque eorum ipſo facto, et ipſo iure ſine aliqua declaratione incurrendis, audeant, vel quoquomodo præſumant ex nunc de cætero in perpetuum contra aliquos dicti hoſpitalis Fratres, Milites, ac Religioſos, Donatos, Familiares, ſeruitores; nec non Præsbiteros ſeculares eorum eccleſijs inſeruientes dum eis inſeruiunt, & alias quaſuis perſonas dicti Hoſpitalis declaratoriam aliquam ſententiam ferre, quod aſſaſſinij crimen commiſerint, neque ad pœnarum exequutionem deuenire, niſi prius per ſuperiores eorum adiuncto ſibi loci epiſcopo, declaratum fuerit eos tale aſſaſſinium comiſſiſſe, non obſtante quauis etiam antiquiſſima, & immemorabili conſuetudine in cõtrarium forſan quomodolibet uigente. Decernentes quoque ſic in præmiſſis omnibus per quoſcunque iudices, & cõmiſſarios eccleſiaſticos & ſeculares quauis etiam imperiali, Regia, Ducali, aut alia auctoritate, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicãdi, & interpretãdi facultate, & auctoritate, iudicari & definiri debere, ac irritum, & innane quiquid ſecus ſuper his a quacunque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter cõtingerit attẽtati. Non obſtãtib. præmiſſis, ac quibuſuis cõſtitutionib. et ordinationib. Apoſtolicis, etiã in corpore iuris clauſis, nec nó ſtatutis legib. & conſuetudinibus, Priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis quibuſuis huiuſmodi curijs tribunalibus, magiſtratibus, & alijs ſupradictis eorumq; iudicibus, ac alijs ſuperioribus, & perſonis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis ac cum quibuſcunq; clauſulis, & decretis in contrarium forſan quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus etiam ſi de illis eorumq. totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica & indiuidua mentio facienda eſſet illarum huiuſmodi tenores pręſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis habentes, illis alios in ſuo robore permanſuris latiſſime hac vice ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſq; contrarijs quibuſcumque: volumus autem quod præſentiũ tranſumptis etiam impreſſis manu notarij publi

ci

ci ſubſcriptis,& ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur,quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ,vel oſtenſę. Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris Die xviij. Decembris 1595. Pontificatus noſtri anno Quarto.

M. Veſtrius Barbianus,

Romæ apud Impræſſores Camerales. 1595.

De pęnis contra aſſaſſinos eſt tex. in capitu. 1. de homi. in 6. Diaz. in prac. crimi. cano. in verbo per aſſaſſinos alios interfici mandantes: vbi Igna. Lopez. in additio. & nota Declarationem criminis aſſaſsinij cõtra perſonas eccleſiaſticas ad iudicem eccleſiaſticum de iure ſpectare, vide Iulium Clar. in prati. cri. q. 36. ſub nu. 31. Capic. deciſ. 112. & 555. ſub nu. 25. Gram. uoto 8. & 11. poſt doc. in d. c. primo, de homi. & dicuntur aſſaſsini etiam ſi promiſsio ſit incerta. Vin. de Franc. deciſ. 176. quib. adde Menoch. de Arbitra. Iudic. lib. 2. centu. 4. caſu 360. ſub nu. 41. vbi multa ad intelligentiam, & declarationem d. c. primi, de homi. & quando punitur affectus, effectu non ſequuto.

GRECORVM RITVS.

PRÆTER Summiſtas. Sciendum eſt, quod Græci de iure communi ſunt ſubiecti Epiſcopo latino loci ordinario, in quo degunt cap. quod tranſlationem, de tempo. ordin. facit tex. in c. quoniam, de offic. ord. & ſacerdotes Græci vtuntur legitimo matrimonio contracto in laicali habitu, vel dum erãt in minoribus c. cum olim, de cler. coniug. c. quæſitum, de pœn. & rem. & ibi gl. mores tamen ac ritus Græcorum toleraudi non ſunt, in his quæ periculum generant animarum, & eccleſiaſticæ derogant honeſtati c. fin. de baptiſmo. Et de reformatione græcorum, eorumque erroribus tollendis, fuerunt nuper Romæ editæ Conſtitutiones tenoris ſeq.

Perbreuis inſtructio ſuper aliquibus ritibus græcorum ad Reuerendiſſimos Patres DD. Epiſcopo Latinos in quorum ciuitatibus, vel diœceſibus græci, vel Albanenſes græco ritu viuentes degunt; ac literæ quædam Apoſtolicæ ad ipſos græcos, & eorum ritus pertinentes, nec non forma profeſsionis Fidei orthodoxæ à Græcis ad vnitatem S.R.E. venientibus faciendæ, Mandato Sanctiſs. D. N. D. Clementis Papæ viij. ſimul excuſſæ Romę apud Impreſſores Camerales Anno Domini 1597.

Circa Sacramentum Baptiſmi.

Presbyteri Græci baptizatos chriſmate in fronte non conſignent, & ideo ab ipſis in ordine baptiſmi apud eorum euchologium prætermittantur, quæ ſequuntur poſt illa verba καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν &c. vſq; ibi εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς σχῆμα κύκλου hoc eſt & poſt orationem & c. (vbi habetur forma huius conſignationis) vſque ad verba, Poſtea facit ſacerdos figuram circuli &c.

Circa Sacramentum Confirmationis.

Epiſcopi Latini infantes, ſeu alios baptizatos a presbyteris Græcis de facto chriſmate in fronte conſignatos confirment, & tutius videtur vt cum cau

tela,& ſub conditione id faciant(videlicet Niſi es confirmatus ego te nõ cõfirmo,ſed ſi non es confirmatus ego conſigno te ſigno crucis † & confirmo te chriſmate ſalutis † in nomine Patris,& Filij,& Spiritus ſancti)præſertim vero cum veriſimiliter dubitari poteſt , quod ab epiſcopis Græcis fuerint baptizati.

Circa Sacramentum Euchariſtiæ.

Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum quod pro infirmis aſſeruatur, ſingulis octo diebus,aut ſaltem quindecim renouetur.

Non aſſeruetur idem ſacramentum toto anno ſi tamen aſſeruatum fuerit,ſaltem in fine anni ſumatur.

Tollatur abuſus tundendi,vel etiam miſcendi ſacro oleo,ac iterũ coquendi,vel alias exſiccandi ſpecies Sacramenti ſacræ Euchariſtiæ feria quinta Cœnæ Domini, vt deinde illud aſſeruent.

Si Græci velint accipere altaria portatilia ab Epiſcopis Latinis conſecrata benè erit,ſin minus tolerentur eorum thioni ſiue throni ſuper altaria lapidea ponendi cum celebrant.

Corporalia vti latini habeãt niſi thionis etiam pro corporalibus vtantur.

Circa Sacramentum Pœnitentiæ.

In caſu neceſſitatis presbyteri Græci catholici poſſint Latinos abſoluere.

Vtantur forma abſolutionis in generali Concilio Florentino præſcripta, & poſtea ſi voluerint,dicant orationem illam deprecatiuam,quam pro forma huiuſmodi abſolutionis dicere tantum conſueuerunt.

Tollendus abuſus,vbi eſt,vt vir atque vxor ſimul & eodem tempore eidem presbytero confiteantur.

Aqua ex ritu Græco in die Epiphaniæ , vel primo die menſis benedicta, conſeruetur in eccleſia,vt illa fideles aſpergantur . [Circa oleum Sanctum Catechumenorum,& Infirmorum.

Non ſunt cogendi presbyteri Græci olea ſancta,præter Chriſma ab epiſcopis Latinis Diœceſanis accipere,cum huiuſmodi olea ab eis in ipſa oleorũ & ſacramentorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, ſeu benedicãtur. Chriſma autẽ,quod non niſi ab epiſcopo etiam iuxta eorum ritum, benedici poteſt,cogantur accipere. Prohibeantur vero ab epiſcopis Græcis externis ſchiſmaticis ſeu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ communionem non habentibus illud accipere,vel eo vti.

Circa Sacramentum Ordinis.

Ordinati ab epiſcopis ſchiſmaticis,alias rite ordinatis ſeruata debita forma,recipiunt quidem ordinem,ſed non executionem.

Proinde ordinati ab epiſcopis ſchiſmaticis,correcti vel emendati recõciliandi ſunt,& abſoluendi cum pœnitentijs ſalutaribus , dummodo errores, vel ſaltẽ ſchiſma ordinatoris abiuret in iudicio,vel publice , vel ſecreto pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos alias ritè ſuſceptis miniſtrare nõ permittantur,niſi cum ipſis ſuper irregularitate huiuſmodi occaſione contracta auctoritate ſanctæ ſedis Apoſtolicæ fuerit diſpenſatum .

Non ſunt admittẽdi epiſcopi ſchiſmatici ſiue pro ordinibus,ſiue pro alijs ſacra-

ſacramentis conferendis,ſed detinendi quo ad ſancta ſedes Apoſtolica deſuper conſulatur,& reſponſum habeatur.

Græci ſine literis dimiſſorijs epiſcopi Latini Diœceſani ad ſacros ordines promoti,ſuſpenſi ſunt,& ſi ſuſpenſi ſuis ordinibus miniſtrauerint,efficiuntur irregulares,ſicut & Latini.

Super huiuſmodi autem & ſimilibus irregularitatibus diſpenſandi facultatem a ſanta ſede Apoſtolica obtineri oportet.

Si Epiſcopus Latinus Grecum aliquem ordinare voluerit,qui a presbytero Græco in baptiſmo Chriſmate in fronte de facto fuerit conſignatus, debet illum antea confirmare,ſaltem ſub conditione videlicet Niſi es confirmatus &c.vt ſupra. Præsbyteri vidui, ſeu vxoribus orbati, habitum deferant diuerſum ab alijs.

Circa Sacramentum Matrimonij.

Curent ordinarij locorum,vt decretum Sacri Generalis Concil. Tridentini de reformatione matrimonij vertatur in linguam græcam vulgarem,& in locis & parochijs Gæcorum,Albanenſium euulgetur,& publicetur.

Matrimonia inter coniuges græcos dirimi,ſeu diuortia quoad uinculum fieri nullo modo permittant,aut patiantur, & ſi qua de facto processerunt, nulla & irrita declarent.

Maritus Latinus,vxoris Græcæ ritum non ſequatur.

Latina vxor non ſequatur ritum mariti Græci.

Græca vero vxor ſequitur ritum mariti Latini.

Quod ſi id fieri non poſſit quiſq; coniugum in ſuo ritu,

Catholico tamen,manere permittatur.

Proles ſequatur patris ritum,niſi præualuerit mater Latina Presbyter Græcus coniugatus ante ſacrum Sacrificium,ſeu ſanctam Miſſam celebrandam vel per hebdomadam,vel per triduum abſtineat ab vxore.

Circa alia dogmata.

Græci credere tenentur,etiam a filio Spiritum ſanctum procedere, ſed non tenentur pronunciare,niſi ſubeſſet ſcandalum,præſertim ſi degant inter latinos,aut neceſſitas poſtularet confitendi fidem catholicam,quia tunc oporteret etiam pronunciare.

Nunquā monachis Græcis,ſeu Calogeris animarum cura committatur, niſi ex neceſſitate,vel alia iuſta cauſa.

Præsbyteri ſeculares Græci abiuratis ſchiſmate,& erroribus, atq; in fide Catholica bene inſtructi in parochialibus, ſeu curatis eccleſijs Græcorum inſtitui poſſunt.

Tolerandus eſt apud græcos vſus carnium die Sabbathi,vbi ſine ſcandalo fieri poteſt,in locis tamen ipſorum,& inter eos tantum.

Item tolerandum eſt,vt ad ieiunium eodem die Sabbathi in Quadrageſima excepto vno Sabbato ſancto,ex antiqua traditione non teneantur, ſed dumtaxat ad abſtinentiam.

In ieiunijs biduanis, vel triduanis,vel alia a Diœceſanis,vel in Iubileis a Summo Romano Pontifice indictis, die Sabbati in eis comprehenſus, vel

Digitized by Google

præſcriptus in alium diem proplebibus Græcis ab ipſis Diœceſanis, Apoſtolica auctoritate Sanctiſſimi D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papę viij. permittitur commutari.

Si ipſi Græci ad obſeruationem ieiuniorum,& vigiliarum Latinæ eccleſiæ induci poſſent,optimum eſſet,ſed non cogantur,cum ipſi qualibet hebdomada,& feria quarta & ſexta ieiunent.

Græci exiſtentes inter Latinos, dies feſtos de præcepto eiuſdem Latinæ Eccleſiæ ſeruare teneantur.

Inſuper idem Sanctiſsimus Dominus noſter conſtituit Romæ habendũ eſſe Epiſcopum Græcum Catholicum,qui Græcos Epiſcopis Latinis Italiæ & Inſularum adiacentium ſubiectos,ab Epiſcopo Greco ordinari volentes, cum illorum dimiſſorijs,ad id tantum concedendis,ritu Græco ordinet.

Item mandauit,vt ad maiorem inſtructionem Dominorum Epiſcoporũ Latinorum,imprimantur cum hac ipſa Decretalis,ſeu literæ quædam Apoſtolicæ ad Grecorum ritus pertinentes,ac etiam profeſsio orthodoxæ fidei,à Græcis,qui ad vnitatem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ veniunt,facienda.

Ita Sanctitas Sua ex ſententia Congregationis ſuper reformatione Græcorum decreuit, & declarauit,ac fieri mandauit. Romę in Palatio Montis Quirinalis,apud Sanctum Marcum die 31. Menſis Auguſti,Anno Domini 1595. Pontificatus ſui Anno Quarto. Iul. Ant. Card. S. Seuerinæ.

INNOCENTII PAPÆ IIII. Bulla,ſeu Literæ ad Epiſcopum Tuſculañ. Apoſtolicæ Sedis Legatum in Regno Cypri,quæ extant in eius Regeſto Bullarum Pontificatus ſui anno 11. apud Bibliothecam Vaticanam. Super Ritibus Græcorum,qui tolerari,vel non tolerari poſſunt.

Innocentius &c. Epiſcopo Tuſculano Apoſtolicæ Sedis legato.

SVB Catholicę profeſsione fidei,atque cultu conſiſtere,ac proficere vniuerſos cæteris noſtrę mentis deſiderabilibus præferentes,illud tanquam acceptabilius pleniori deſiderio cupimus,& ad hoc velut operatiuum ſalutis pręcipuum intimis affectibus anxius aſpiramus. Hæc inquam vnio,ſiue connexio cordi noſtro inæſtimabilis gaudij rorem infunderet ſi varias gentium nationes eiuſdem obſeruantia fidei in vnum acceptabilem in Chriſto populum adunaret. Id vtique anxiæ noſtræ mentis ardorem affluentis letitiæ refrigeraret irriguo, ſi omnes, quos olim in vnum catholicum gregem ouile collegit Domini, cum multi ab eo diſceſſerint, in idem indiuiduum Collegium vnius paſtoris ſolidaret magiſterium,& cuſtodia communiret. O ſi Orientalibus Oriens ex alto luceret,& ſui luminis illuſtratione ipſos ad Catholicam reduceret vnitatem,vt cum reliquis orthodoxis in vnius aulæ collecti gremio,de matris Eccleſiæ vbere fluenta doctrinæ ſalutaris haurirent, tunc ipſi Eccleſiæ proueniret magnum, & deſiderabile ſalutare: tunc eius vterus ſobole geminata concreſceret, tunc Orientalibus oriretur ſupernæ illuminationis aurora, tunc eis clareſceret lucifer veritatis: tunc per vniuerſam eccleſiam inundantis gaudij erumperet plenitudo: tunc exultatione

tatione nimia clareſceret totus orbis, quia valdè bonum, & iocundum
exiſteret fratres ſimul in domo Domini habitare, tunc eadem eccleſia multi
plicata lætitia nouę iocunditatis canticum perſonaret. Verum quia nonnul-
li Gręcorum iamdudum ad deuotionem Sedis Apoſtolicæ redeuntes ei reue
rẽter obediunt, & intendunt, licet, expedit, vt mores ac ritus eorũ quantum
cum Deo poſſumus tolerantes, ipſos in eccleſiæ Romanæ obedientia prę ſer
uemus: quamquam in his, quæ animarum periculum parerent, vel honeſta
ti Eccleſiaſticæ derogarent, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec ve-
limus. Sane inter Ven. Fratrem noſtrum Archiepiſcopum Nicoſien. & eius
ſuffraganeos Latinos ex parte vna, & Epiſcopos Græcos Regni Cypri ex al
tera, de quibuſdam certis articulis, diſcordiam, & turbationem fore ſubortã,
& eorundem tenorem articulorũ, ac reſponſiones ipſorum Græcorum ad il
los, nobis, vt melius poſſemus inſtrui ſuper eis, plenè, ac prouide per tuas lite
ras intimaſti, ſolicite requirendo, vt prouidere ſuper hoc Apoſtolica diligen
tia curaremus. Nos autẽ literis ipſis affectuosè receptis, earum ſeriem, & ip-
ſos articulos, ac reſponſiones eaſdem, & cœtera, quæ continebantur in illis,
vna cum Fratribus noſtris perlegimus, intelleximus diligenter, prudentiam
tuam multipliciter in Domino commendantes, & meditantes, ac deliberan
1 tes ſuper his, prout rei qualitas exigebat. Circa hæc itaq; ſic deliberatio no-
ſtra reſedit, vt Græci eiuſdẽ Regni in vnctionibus, quæ circa baptiſma fiũt,
2 morem Eccleſiæ Romanæ teneant, & obſeruent. Ritus verò ſeu conſue-
tudo, quam habere dicuntur vngendi per totum baptizandorum corpora,
ſi tolli ſine ſcandalo, vel remoueri non poteſt, cum ſiue fiat, ſiue non, quan-
tum ad baptiſmi efficaciam vel effectum non multum referat, toleretur.
3 Nec refert etiam vtrum in frigida, vel calida aqua baptizent, cum parem
4 vim, & effectum in vtraque baptiſmum habere aſſeuerare dicantur. Soli au
tem Epiſcopi conſignent chriſmate in frontibus baptizatos, quia huius
vnctio non debet, niſi per Epiſcopos exhiberi: qooniam ſoli Apoſtoli,
quorum vices gerunt Epiſcopi, per manus impoſitionem quam confirma-
tio, vel frontis chriſmatio ræpręſentat Spiritum ſanctum tribuiſſe leguntur.
5 Singuli quoque Epiſcopi in ſuis eccleſijs in die Cœnæ Domini poſſunt ſe-
cundũ formam Eccleſiæ Chriſma conficere ex balſamo quidem & oleo oli
uarum. Nã Spiritus ſancti donum in Chriſmatis vntione confertur: Et colũ
ba vtique, quę ipſum deſignat ſpiritum, oliua ramum ad arca legitur retu-
liſſe: ſed ſi ſuum antiquum ritum in hoc Græci potius ſeruare voluerint, vi-
delicet quod Patriarcha vna cum Archiepiſcopis & Epiſcopis eius ſuffraga
neis, & Archiepiſcopi cum ſuffraganeis ſuis ſimul Chriſma conficiant in ta
6 li eorum conſuetudine tolerentur. Nullis autem per Sacerdotes, vel Con-
feſſore, pro ſatisfactione penitentiæ vnctio aliqua ſolummodo iniungatur.
7 Infirmis vero iuxta verbũ Iacobi Apoſtoli vnctio exhibeatur extrema. Por-
rò in appoſitione aquæ, ſiue frigidę, ſiue calidæ, vel tepidæ in altaris ſacrifi-
cio, ſuam ſi velint conſuetudinem Græci ſequantur, dummodo credant, &
aſſerant, quod ſeruata Canonis forma conficiatur pariter de vtraque. Sed
Euchariſtiam in die Cœnæ Domini conſecratam, vſque ad annum, præte-

xtu infirmorum, vt de illa videlicet ipſos communicẽt, non reſeruent, liceat
tamen eis pro infirmis ipſis corpus Chriſti conficere, ac per quindecim dies,
& non longiori temporis ſpatio conſeruare, ne per diutinam ipſius reſerua-
tionem, alteratis forſitan ſpeciebus, reddatur minus habile ad ſumendum, li
cet veritas & efficacia ſemper eadem omnino remaneat, nec ulla vnquam
10 diuturnitate, ſeu uolubilitate temporis euaneſcant. In celebratione vero ſolẽ
nium, & aliarum Miſſarum, & de hora celebrandi eas, dummodo in confe-
ctione, vel conſecratione formã verborum a Domino expreſſam, & tradi-
tam obſeruent, & celebrando non tranſgrediantur horam nonam, ſuam ſe-
11 qui conſuetudinem permittantur, Sacerdotes autem dicant horas canoni-
cas more ſuo, ſed Miſſam celebrare, prius quam officium matutinale com-
12 pleuerint, non præſumant. Promouendi verò ad Sacerdotium, & Presbyte-
ri, qui præficiendi fuerint Eccleſiarum regimini, examinentur antea diligen
ter ſi præcipuè de horis canonicis, & Miſſarum officijs, ſecundum diſtinctio
nem temporum exequendis, ſint ſufficienter inſtructi, vt ad hæc non niſi di-
13 gni & idonei admittantur. Cæterum vnuſquiſque ſacerdos in aureo, vel ar-
genteo ſolum, aut ſaltem ſtanneo calice ſacrificet, habens corporale de lino
candidum, & nitidum, & altare mundis veſtimentis opertum, vel decentib.
14 paramentis. Mulieres aũt ſeruire ad altare non audeant, ſed ab illius miniſte
15 rio repellantur omnino. De ieiunio verò diei Sabbathi Quadrageſimali tem
pore, quamquam honeſtius & ſalubrius, Græci agerent, ſi ſic toto illo tempo
re abſtinerent, vt nec vnico die inſtitutum ieiunium violarent, teneant, &
16 ſeruent pro libito morem ſuum. Sacerdotes quoque coniugati, & alij quib.
parochiarum cura, vel eccleſiarum parochialiũ regimen per epiſcopos ſuos
committitur, licitè, ac liberè poſſint parochianorum ſuorum confeſſiones
audire, ipſiſq; pœnitentiam iniungere pro peccatis; quia cui licet, vel concedi
tur quod eſt maius, competit nimirum, nec negari conuenit quod eſt minus:
liberum tamen ſit ipſis Epiſcopis viros alios idoneos coadiutores, & coope-
ratores habere in audiendis confeſſionibus, & pœnitentijs iniungendis, ac
17 cęteris quæ ad ſalutem pertinent animarum. Ipſiſq; in his per eorum diœce
ſes abſque Sacerdotum ipſorum præiudicio, & grauamine committere vi-
ces ſuas, cum propter occupationes multiplices, & occaſiones varias poſſit
contingere, quòd nequeant per eaſdem diœceſes officium ſuum exequi per
18 ſe ipſos. De fornicatione autem quam ſolutus cum ſoluta comittit, quin ſit
mortale peccatum, non eſt aliquatenus ambigendum, cum tam fornicarios,
quam adulteros a regno Dei Apoſtolus aſſerant alienos. Ad hęc volumus &
19 expreſsè præcipimus, quod epiſcopi Gręci ſeptem ordines ſecundum morẽ
Eccleſię Romanæ de cętero conferant, cum huc vſque tres de minoribus cir
ca ordinandos neglexiſſe vel prętermiſiſſe dicantur. Illi tamen qui iam ſunt
taliter ordinati per eos, propter nimiam ipſorum multitudinem in ſic ſuſce-
20 ptis ordinibus tolerentur. Quia vero, ſecundum Apoſtolum, mulier mortuo
viro ab ipſius eſt lege ſoluta, vt nubendi cui vult in Domino liberam ha-
beat facultatem, ſecundas & tertias, ac vlteriores etiam nuptias Græci non
reprehendant aliquatenus, nec condamnent, ſed potius illas approbent in-

ter

Digitized by Google

ter perſonas, quæ alias licitè ad inuicem matrimonio iungi poſſunt.
21 Secundo tamen nubentes præsbyteri nullatenus benedicant. Et quonia
22 apud eos conſueuerunt cõtrahi matrimonia inter perſonas contingentes ſe
iuxta eorum computationem octauo gradu, qui ſecundum computationem,
& diſtinctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quartus habetur, ne
id præſumatur deinceps firmiter prohibemus: diſtricte præcipientes, vt cum
in vlterioribus gradibus licite matrimonia contrahantur, in prædicto quar-
to conſanguinitatis, vel affinitatis gradu copulari vlterius non præſumant,
ſtatutum in hoc generalis Concilij obſeruantes. Illos tamen, qui iam in gra-
du huiuſmodi contraxerunt, diſpenſatiuè permittimus in ſic contracto ma-
23 trimonio remanere. Deniq; cum veritas in Euangelio aſſerat, quod ſi quis
in Spiritum ſanctum blaſphemiam dixerit, neq; in hoc ſeculo, neq; in futu-
ro dimittetur ei: per quod datur intelligi quaſdam culpas in præſenti quaſdã
vero in futuro poſſe ſeculo relaxari, & Apoſtolus dicat quod vniuſcuiuſque
opus, quale ſit, ignis probabit, & cuius opus arſerit detrimentum patietur, ip-
ſe autem ſaluus erit, ſic tamen quaſi per ignem, & ipſi Gręci vere, ac indubi
tanter credere, ac affirmare dicantur, animas illorum, qui ſuſcepta pœniten
tia, ea non peracta, vel qui ſine mortali peccato, cum venialibus tamen &
minutis decedunt, purgari poſt mortem, & poſſe ſuffragijs Eccleſiæ adiuua-
ri. Nos, quia locum purgationis huiuſmodi dicunt non fuiſſe ſibi ab eorum
doctoribus certo, & proprio nomine indicatum, illum quidem iuxta traditio
nes, & auctoritates Sanctorum patrum Purgatorium nominantes, volumus
quòd de cætero apud ipſos iſtos nomine appelletur, illo enim tráſitorio igne
peccata vtiq; non tamen criminalia, ſeu capitalia, quæ prius per penitentiã
non fuere remiſſa, ſed parua, & minuta purgantur, quæ poſt mortem etiam
24 grauant ſi in vita non fuerint relaxata. Si quis autem abſq; pænitentia in
peccato mortali decedit, hic proculdubio æternę gehennæ ardoribus perpe-
25 tuo cruciatur. Animæ vero paruulorum, poſt baptiſmi lauacrum, & adulto-
rum etiam in charitate decedentiũ, qui nec peccato, nec ad ſatisfactioné ali-
26 quam pro ipſo tenẽtur, ad patriam protinus tranſuolant ſempiternam. Ordi
nationes demũ, & inſtituta regularia Sãctorum patrum de vita, & ſtatu Mo-
nachorum pręcipimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inuiolabiliter ob-
ſeruari. Fraternitatem itaq; tuam hortamur attente, per Apoſtolica tibi ſcri
pta mandantes, quatenus præmiſſa omnia Epiſcopis Græcis præfati Regni
ſeriatim, & diligenter exponi facias, diſtrictè ipſis iniungens, vt ea ſolicite
attendere, ſtudioſè tenere, ac efficaciter procurent & a ſuis faciant ſubditis
obſeruari. Memoratis autem Archiepiſcopo Nicoſien. & eius ſuffraganeis
latinis firmiter auctoritate noſtra præcipias, ut eoſdem Gręcos ſuper præ-
miſſis contra huiuſmodi prouiſionem, & deliberationem noſtram non in-
quietent aliquatenus, nec moleſtent. Contradictores eadem auctoritate, ap-
pellatione poſtpoſita, compeſcendo. Non obſtantibus ſi prædictis Archiepi
ſcopo, & ſuffraganeis, vel quibuſcunq; alijs a Sede Apoſtolica ſit indultum,
quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſto-
licas plenam, & expreſſam ac de verbo ad uerbum non faciente de indulto
huiuſ-

Digitized by Google

huiuſmodi mentionem, Datum Lateran. ij Non. Martij, Anno. 11.

LITERÆ PII PAPÆ IV. In forma Breuis per quas Eccleſiæ Græcorum, earumque Prælati, & adminiſtratores viſitationi, ac ſuperioritati ordinariorum ſubijciuntur.

Pius Papa Quartus, ad futuram rei memoriam.

ROMANVS Pontifex præcipuus æquitatis, & religionis aſſertor, facultates, & gratias ab Apoſtolica Sede conceſſas, ex quibus tempore procedente animarum pericula, & inter catholicos ſcandala prouenire animaduertit, pro ſui paſtoralis officij debito mature reuocare conſueuit. Sane nonnulli locorum ordinarij nuper ad audientiam noſtram referri curarunt, quòd in quampluribus Regni Siciliæ citra & vltra Pharum, & alijs Chriſtiani nominis Ciuitatibus, & locis magna Græcorum, tam Religioſorum & ſecularium clericorum, quam laicorum multitudo reperitur, qui Eccleſiæ Græcæ mores & ritus obſeruantes, ſeque ſuos proprios eiuſdem nationis Prælatos habere, ac illis, non autẽ locorum ordinarijs ſubeſſe, ſed immunitatum, aliorumq; priuilegiorum ſibi per fel. rec. Leonem X. Paulum III. Iulium etiam III. & forsã alios Ro. Pont. prædeceſſores noſtros, & dictã Sedẽ antiquitus conceſſorũ prætextu, ſe ab eorũdẽ ordinariorũ iuriſdictione & ſuperioritate exẽptos eſſe prętendentes, impunitate ſibi propoſita, in diuerſas hæreſes, nefariaſque opiniones & abſurda deliramenta paſſim prolabuntur, aſſerentes inter alias eorum blaſphemias nullum eſſe defunctorum Purgatorium, Ro. Pontif. aliquam in eos iuriſdictionem, vel auctoritatem habere negantes, indulgentias ab illo conceſſas damnantes, Eccleſiaſticas ſententias & cenſuras ab eo latas ſpernentes, Sanctiſſimæ Dei Genetricis Virginis Mariæ, Beatorum Apoſtolorum, & aliorum Dei Sanctorum feſtiuitates ab Eccleſia Romana, ſanctiſq; Patribus ordinatas non obſeruantes Sanctiſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſuis infantibus in baptiſmo exhibentes, inhumata defunctorum cadauera ſuperſtitione quadam impia & pluſquam barbarica è ſepulchris eruentes, igneque comburentes: Ordinariorum locorum, quos habitant, viſitationem, iuriſdictionemq; cõtemnentes & eccleſiaſticam diſciplinam perturbantes, ac demum huiuſmodi alijſq, ſuis opinionibus erroneis atque ſacri legis, populos latinos inficientes, correctionem legitimam ſuæ prætenſæ exẽptionis clypeo repellentes, in ſuis impietatibus abuſibuſq; conſeneſcunt, & immoriuntur, & in ſuarum vicinorumq; populorum, præſertim ſimpliciũ animarum perniciem, & ſcandalum plurimorum. Nos igitur prouidè conſiderantes, eiuſdem Sedis intentionem nunquam fuiſſe exẽptionem aliudùe priuilegium a ſe conceſſum iri, ut inde ſcelerum impunitas, & animarum periculum emergat, abuſibus & periculis huiuſmodi, quantum cum Deo poſſumus, tempeſtiue obuiare volentes, ac quarumcunque exemptionum, aliorumq; priuilegiorum dictis Græcis, eorumque Prælatis, Rectoribus, Abbatibus, & alijs, tam Sancti Baſilij & alterius ordini regularibus, quam ſecularibus,

laribus,ac etiam laicis perſonis quocunq; nomine nuncupatis,per præfatos, & alios quoſcunq; Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros,ac nos,& Sedem præfatam in genere,vel in ſpecie hactenus conceſſorum, ac etiam iteratis vicibus approbatorum,& inuocatorum,literarumque deſuper confectarum,& inde ſecutorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, Motu proprio,& ex certa ſcientia noſtra,ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine omnes & ſingulas exemptiones,ac prout illas concernunt,deſuper cōfectas literas præfatas,ad hoc videlicet vt ipſi locorum ordinarij quaſcunque Græcorum Eccleſias,Monaſteria,Prioratus, & alia pia loca, tam ſecularia,quam cuiuſuis ordinis regularia,eorumque Prælatos,etiam ſi Epiſcopali,Archiepiſcopali,ac maiori dignitate præfulgeant,nec non Abbates, Rectores,miniſtros,& quaſuis alias eiuſdem nationis perſonas in ſuis ciuitatibus,& diœc.conſiſtentia,quoties opus fuerit,viſitare,ac in illis ſuam ordinariam iuriſdictionem, plenamque & omnimodam,ſuperioritatem in ijs, quæ Dei cultum,Sacramentorum adminiſtrationem & animarum ſalutem hęreſumque extirpationem cōcernunt,exercere & exequi liberè,& licitè valeant,reliquis ipſorum Græcorum in diuinis celebrandis, alijſque ritibus à Sede Apoſtolica approbatis, necnon priuilegijs & gratijs Apoſtolicis intactis remanētibus,auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò reuocamus,caſſamus,& anullamus,ac reuocatas,caſſatas,& annullatas eſſe, nec ipſis Grçcis clericis,vel laicis,eorumue Prçlatis,eccleſijs,Cœnobijs,aut alijs pijs locis in aliquo ſuffragari,ſed illos omnes & ſingulos locorum,in quibus moram traxerint,Ordinariorum viſitationi, correctioni, punitioni iuriſdictioni,& omnimodæ ſuperioritati in præmiſſis ſubeſſe,illiſque tanquam ſuperioribus ſuis ſuarumque animarum paſtoralibus humiliter obedire,& ſic per quoſcunque Iudices,& commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiā S.R.E.Cardinales ſublata eis quauis aliter iudicandi facultate iudicari,et definiri debere,ac quidquid ſecus a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit,irritum et inane decernimus Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Per hoc tamen non intendimus, quòd ipſi Græci ab eorum Græcanico ritu adſtrahantur,vel alias deſuper quoquomodo per locorum ordinarios,aut alios impediantur. Et quia difficile foret preſentes ad diuerſa loca,in quibus illarum exhibitio forſan erit neceſſaria,circumferri,volumus,& eadem auctoritate ſimiliter decernimus,quod earundem præſentium tranſumptis etiam impreſſis,Notarij publici manu ſubſcriptis, & perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutę ſigillo ſignatis,plenaria, & indubia,eaque prorſus adhibeatur fides in iudicio & extra, quæ prçſentibus adhiberi deberet,ſi forent exhibitæ,vel oſtenſæ. Dat.Romæ apud S.Petrum ſub Annulo Piſcatoris,die 16.Febr.1564.Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Cæ.Glorierius.

Anno à Natiuitate Domini,Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, Indictione nona,die vero tertia Octobr.Pontificatus Sanctiſſ.D.N.D. Pij diuina.

Digitized by Google

diuina prouidentia Papæ V. anno primo. Retroſcriptæ literæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, & Acie Campi Floræ, per me Io. Freile, præliбati S. D. N. Papæ Curſorem. Nicolaus de Matthæis Mag. Curſ.

BVLLA SANCTÆ REC. PII PAPÆ V. Reuocationis licentiarum Græcis latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarum.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

PROVIDENTIA Romani Pontificis plurimum circunſpecta, nonnũquã ea quæ certis ſuadẽtib. cauſis per eius prædeceſſores geſta ſunt, ex alijs non minus rationalibus cauſis alterat, & ad priſtinum ſtatum reducit, prout æquitas ſuadet, & in domino conſpicit expedire. Sanè cum ad notitiam noſtram peruenerit, quòd nonnulli presbyteri tam Græci, quam Latini antiquum S. R. E. ritum tam in celebratione Miſſarum, quàm aliorum diuinorum officiorum peruertere ſatagentes, diuerſas licentias & facultates, Miſſas, & alia diuina officia Græci latino more, ac Latini græco ritu celebrandi ab Apoſtolica Sede, vel eius Legatis, ac etiam maiore Pœnitentiario pro tẽpore exiſtente varijs prætextibus impetrarunt, illiſque iam pridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Eccleſiæ inſtituto, Sanctorumque patrum decretis deuiare conſiderantes, propterea hunc abuſum ab Eccleſia Dei extirpantes, & ſubmouere volentes, omnes & ſingulas licentias & facultates huiuſmodi hactenus etiam Motu proprio vel quorumuis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & quibuſuis cauſis quomodolibet cõceſſas, ac Apoſtolicas & alias literas deſuper confectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, Apoſtolica auctoritate ex certa ſciẽtia hac præſenti noſtra perpetuò valitura cõſtitutione reuocamus, caſſamus, annullamus, & irritamus, quibuſuis presbyteris tam Græcis, quam Latinis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac perpetuæ ſuſpenſionis a diuinis pœnis diſtrictius inhibentes, nec deinceps presbyri Græci præcipuè vxorati latino more, & Latini græco ritu huiuſmodi licẽtiarum, & facultatum, aut alio quouis prætextu Miſſas, & alia diuina officia celebrare, vel celebrari facere præſumant. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in ciuitatibus, & diœceſib. proprijs præſẽtes noſtras literas publicari, & ſub prædictis, & alijs ſibi beneuiſis pœnis per quoſcunque Prælatos, Capitula, clericos, Fratres, Superiores, & perſonas quaslibet inuiolabiliter obſeruari faciant, contradictores quoslibet auctoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnõ Eccleſiarum, Monaſteriorum, conuentuum, Domorum, & aliorum locorum quorumcunque etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis,

Digitized by Google

boratis,ſtatutis,conſuetudinibus,priuilegijs quoque indultis,& literis Apoſtolicis,eiſdem Eccleſijs,Monaſterijs,Domibus,& locis,illorumq; Capitulis,Conuentibus, Superioribus,& perſonis,ac ordinibus ſub quibuſcunque tenoribus,& formis,ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis,necnon irritantibus, & alijs decretis etiam ad Imperatorum,Regum Reginarum,Ducũ,& aliorum Principum inſtantiam,aut eorum contemplatione,etiam Motu proprio & certa ſcientia,ac alias quomodolibet cõceſſis,approbatis,& innouatis,quibus omnibus,illorum tenores pro expreſſis habentes,ſpecialiter & expreſsè derogamus,illaque,quo ad præmiſſa, caſſamus penitus,& annullamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem quod præſentes literæ ad Valuas Beati Petri Apoſtolorum Principis,& Cancellariæ noſtræ,ac in acie Campi Floræ publicentur,& inter Conſtitutiones extrauagantes perpetuò valituras conſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quęque loca deferri,volumus & etiam declaramus,quod earum tranſumptis etiam impreſſis,manu alicuius Notarij ſubſcriptis,ac ſigillo alicuius Prælati munitis,eadem prorſus fides vbicunque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur,ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ, Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginã noſtræ reuocationis,caſſationis,annullationis,irritationis,mãdati, inhibitionis, derogationis,& voluntatis infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romę apud Sanctum Marcum, Anno Icarnationis Dominicę, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto,tertiodecimo Kalen. Septemb. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Cæ. Glorierius. H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini, Milleſimo quigenteſimo Sexageſimo ſexto, indictione nona, die vero Veneris, vigeſima menſis ſeptemb. Pontificatus autem ſanctiſſimi in Chriſto Patris,& D.N.D. Pij diuina prouidentia Papę Quinti, Anno eius primo,pręſentes infraſcriptæ literæ affixæ,& publicatæ fuerunt ad Valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ,& in acie Campi Floræ, per nos Battholomæum ſottocaſa,& Io. Andream Rogerium, præfati Sanctiſſi. D.N. Papę curſores.

Nicolaus de Matthæis Mag. Curſor.

DECRETA S. INNOC. PAPÆ I. ET INNOC. PAPÆ III.

Vt ſacramentum Confirmationis, baptizatis, non niſi à ſolis Pontificibus adminiſtretur. Et licet in eis de gręcis nominatim non dicatur, de ipſis tamen expreſſe traditur ſupra in literis Innocentij Papę IV. §. Soli autem Epiſcopi Ac quæ illis ſuffragantur.

Decreta

Digitized by Google

Decreta generalia Concil. Florentini, & Tridentini.

DECRETVM S. INNOCENTII PAPÆ I. In Epiſtola prima ſeu regulari ad Decentium Epiſcopum Eugubinum, c. 3. Tomo I. Conciliorum, vt baptizati non debeant niſi à ſolis epiſcopis chriſmate conſignari, vbi ita reſcripſit.

INNOCENTIVS: &c. De conſignandis verò infantibus, manifeſtum eſt non ab alio, quàm ab epiſcopo fieri licere. Nam presbyteri licet ſint Sacerdotes, Põtificatus tamen apicem non habent. Hæc autem Pontificibus ſolis deberi, vt vel conſignent, vel paraclitum ſpiritum tradant, non ſolum conſuetudo eccleſiaſtica demonſtrat, verùm & illa lectio Actuum Apoſtolorum, quæ aſſerit Petrum, & Ioannem eſſe directos, qui iam baptizatis traderent Spiritum ſanctum. Nam presbyteris, qui extra epiſcopum, ſeu præſente epiſcopo baptizant, chriſmate baptizatos vngere licet, ſed quod ab epiſcopo fuerit conſecratum, non tamen frontem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur epiſcopis, cum tradunt ſpiritum paraclitum. Verba verò dicere non poſſum, ne magis prodere videar, quàm ad conſultationem reſpondere.

Et hoc quidem decretum refertur a S. Iſidoro de Eccleſiaſticis officijs, cap. xxvj. & vltimo, & Albino Alcuino in libro de diuinis officijs, capit. de Sabbatho Sancti Paſchæ, & Beda in acta Apoſtolorum, capit. vij. Tomo 5. & ab alijs ſcriptoribus Eccleſiaſticis. Cuius etiam pars habetur apud Gratianum, de conſecrat. diſtinct. iiij. cap. presbyteris, ac etiam apud ſacrum Concilium Florentinum in Bulla inſtructionis Armenorum §. ſecundum Sacramentum eſt, proximè citando.

INNOCENTII PAPÆ III. Literæ ad L. Vicarium ſuum apud conſtantinopolim, quæ habentur libro ij. primi Tomi eius regeſti impreſſi, fol. 398. & poſitæ ſunt in compilatione Decretalium lib. 1. Tit. 4. de conſuetudine, c. Quanto.

L. Vicario noſtro apud Conſtantinopolim.

INNOCENTIVS, &c. Quanto de benignitate ſedis Apoſtolicæ locum obtines celſiorem, tanto tibi eſt ſolicitius procurandum, vt te talem exhibeas in agendis, non declinans ad dexteram, vel ad ſiniſtram, quòd non minus re quàm nomine vices Apoſtolicas gerere videaris. Peruenit ſanè ad audientiam noſtram, quòd quidam ſimplices Sacerdotes apud Conſtantinopolim ea Sacramenta præſumunt fidelibus exhibere, quæ ab Apoſtolorum tempore ritè fuerunt ſolis Pontificibus reſeruata: vt eſt Sacramentum Confirmationis, quod chriſmando renatos, ſoli debent Epiſcopi per manus impoſitionem conferre, ad excuſandas excuſationes in peccatis, & ſui erroris fomentum ſolam conſuetudinem prætendentes, cum diuturnitas tempo

ris

Digitized by Google

ris peccata non mituat,ſed augmentet,quæ tanto grauiora exiſtant, quanto infelicem animam diutius detinent alligatam. Volentes igitur hæc;& alia quæ oculos diuinæ maieſtatis offendunt, de agro Dominico extirpari,diſcretioni tuę per Apoſtolica ſcripta pręcipiendo mandamus,quatenus omnibus Latinis Presbyteris,apud Conſtantinopolim conſtitutis,diſtricte prohibeas, ne talia de cœtero ſua temeritate præſumant:quæ licet non ſint a fidelibus contemnenda: tutius tamen eſt ea ſine periculo,ex neceſſitate,quæ legem non habet,omittere,quàm vt ab his,quibus ea conferre non licet, ex temeritate,quæ lege damnatur,non ſine graui periculo inaniter conferantur:cum vmbra quædam oſtendatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu. Alios quoque ſubiectos tuos,& ab illicitis reuocare ſatagas, & ad facienda bona verbo,& exemplo pariter inuitare:quibus quales pro te literas deſtinemus,ex reſcripti noſtri ſerie perpendere poteris euidenter.

Datum Laterani 16. Kal. Decemb.

DECRETVM EVGENII PAPÆ IIII. In generali Concilio Florentino,in Bulla inſtructionis Armenorum §.ſecundum Sacramentum eſt,in quo ſic traditur.

SECVNDVM Sacramentum eſt Confirmatio,cuius materia eſt chriſma confectum ex oleo,quod nitorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo, quod odorem ſignificat bonæ famæ per Epiſcopum benedicto. Forma autē eſt. Signo te ſigno Crucis,& confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine patris,& Filij,& Spiritus ſancti. Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus. Et cum cæteras vnctiones ſimplex Sacerdos valeat exhibere, hanc non niſi Epiſcopus debet conferre,quia de ſolis Apoſtolis legitur,quorum vicem tenent Epiſcopi,quòd per manus impoſitionem Spiritum ſanctum dabant,quemadmodum Actuum Apoſtolorum lectio manifeſtat. Cum enim audiſſent(inquit) Apoſtoli,qui erant Hieroſolymis,quia recepiſſet Samaria verbum Dei,miſerunt ad eos Petrum,& Ioannem,qui cum veniſſent,orauerunt pro eis, vt acciperent Spiritum ſanctum. Nondum enim in quemquam illorum venerat,ſed baptizati tantum erant in nomine Domini Ieſu. Tunc imponebant manus ſuper illos,& accipiebant Spiritum ſanctum. Loco autem illius manus impoſitionis,datur in Eccleſia Confirmatio. Legitur tamen, aliquando, per Apoſtolicæ ſedis diſpenſationem, ex rationabili & vrgente admodum cauſa,ſimplicem Sacerdotem,chriſmate per Epiſcopum confecto,hoc adminiſtraſſe Confirmationis Sacramentum, &c.

Decretum ſacri generalis Oecumenici Conc. Trid. ſeſſ. 7. de Sacramentis,vbi de Confirmatione canone iij. ita diffiniuit.

Si quis dixerit S. confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſc. ſed quemuis ſimplicem Sacerdotem,anathema ſit.

Digitized by Google

HABITVS CLERICALIS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod clerici beneficiati, & in ſacris conſtituti tenentur incedere in habitu, & tonſura ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 6. alij vero in minoribus conſtituti non beneficiati cogi nequeunt. Abb. in cap. fin. de cler. coniug. ſed ſi volunt gaudere priuilegio fori oportet, quod deferant habitum & tonſuram, & ſeruiant in diuinis a etiam ſi ſint coniugati, ex Concil. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 6. & c. 17. in fine, extat inſuper hodie conſtitutio Sixti Quinti, de habitu, & tonſura per clericos ſeu milites beneficia vel penſiones obtinentes deferendis, & pœnis contra inobedientes inflictis publicata Romæ die 18. Ianua. 1589. incip. Cum ſacroſancta, & infra. Hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione præcipimus, & mandamus, omnibus, & quibuſcunq; clericis non ſolum in ſacris ſed etiam in alijs minoribus ordinibus conſtitutis, & clericali tantum tonſura inſignitis, & nedum beneficia eccleſiaſtica qualiacunque etiam ſimplicia nunc & pro tempore obtinentibus, & in illis vel ad ea ius habẽtibus, verum etiam penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarumuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarum, Cathedralium, & aliarum quarumcunq; eccleſiarum, ſeu Abbatialium, capitularium, & conuentualium menſarum, nec nõ Monaſteriorum, Prępoſiturarum, Præpoſitatuum, Prioratuum, Pręceptoriarum, Hoſpitalium, canonicatuum, prębendarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, officiorum, & beneficiorum quorumcumque eccleſiaſticorum ſęcularium, & quorumuis ordinum regularium, ſeu illorum diſtributionibus quotidianis, ac iuribus, emolumentis, & obuentionibus vniuerſis ſibi reſeruatas, aut fructus ipſos, prædiaue, aut bona eccleſiaſtica loco penſionum ſibi aſſignatos, vel aſſignata ex quacunq; conceſſione, ſeu diſpenſatione Apoſtolica, percipientibus, etiam coniugatis, præſertim ſi ijdem clerici coniugati iuxta conſtitutionem piæ mem. Bonifacij Papæ viij. prędeceſſoris noſtri in Concil. Trid. innouatã priuilegijs clericalibus vti velint, tam in Rom. Curia degentibus, quam extra eam vbilibet gentium, & locorum conſtitutis, vt ipſi & eorum quilibet quãtumuis exempti exiſtant, & quouis priuilegio, vel immunitate gaudeant, quacunque dilatione, aut tergiuerſatione poſt poſita debeant omnino qui in vrbe præſentes fuerint, intra quindecim dies, qui uere citra montes intra quatuor menſes, qui demq; vltra montes conſtituti ſunt, intra octo menſes, à die publicationis præſentium literarum, in Rom. Curia faciendæ, tonſurã & habitum clericalem, veſtes, ſcilicet talares, aut Milites infra dicendi, quibus penſiones, aut fructus, aliaue bona eccleſiaſtica reſeruata ſunt, ſuæ Militiæ conuenientem quacumq; remota excuſatione aſſumere, & iugiter deferre. in futurũ autem non niſi actu clericis in habitu clericali, & tõſura, & Militibus infra dicẽdis in militiari incedẽtibus ſuæ Militię propria, aut alia quęcũq; eccleſiaſtica etiam ſimplicia beneficia reſpectiue conferãtur, aut commendentur, aut pẽſiones fructuſue, aut bona eccleſiaſtica reſeruantur. Alioquin ipſos & ipſorum quemlibet, qui quoad geſtandum habitum clericalem,

calem,

ſalem, & militarem ſupradictum, lapſo huiuſmodi tempore eorum vnicuique vt ſupradictum eſt, pręfixo, noſtris huiuſmodi præcepto, & mandato, nunc & in poſterum perpetuis futuris temporibus cum effectu non obediuerint, præter alias pœnas contra eos inflictas, etiam quibuſcunque dignitatibus, adminiſtrationibus, officijs, canonicatibus, & præbendis, ac beneficijs etiam ſimplicibus, & præſtimonijs per eorum quemlibet in titulum commendam, vel alias pro tempore obtentis, necnon penſionibus, & fructibus ac prędijs bonisque eccleſiaſticis huiuſmodi: quocunque modo eis reſeruatis, vel reſeruandis, omnique iure ſibi in eis, vel ad ea quomodolibet competenti, harum ſerie ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine priuamus, ac ſine vlla alia monitione, citatione, iudicis decreto aut miniſterio ipſo facto priuatos declaramus, ac tam beneficia ipſa per priuationem huiuſmodi vacare libere alijs conferri poſſe quam etiam penſiones caſſatas, extinctas eſſe & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum reſeruationes ceſſare, & quemquam vlterius ad illorum ſolutionem minime teneri, & ob non ſolutionem cenſuras & pœnas aliquas incurrere non poſſe, nec debere decernimus: ipſaſque dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, nec non canonicatus, & præbendas, & beneficia ſic pro tempore vacantia, & collationi, prouiſioni, & diſpoſitioni noſtræ, & Rom. Pont. pro tempore exiſtentis, perpetuo reſeruamus. Statuentes ſic in pręmiſſis vniuerſis, & ſingulis, per quoſcunque iudices, & Commiſſarios etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter cõtingerit attentari. Ceterum Milites, quarumuis Militiarum ſub regula aliqua approbata canonicæ inſtitutarum, vel alios Roma. cur. officiales, qui non uti Clerici, ſed potius tanquam Milites iuxta priuilegia, & diſpenſationes Apoſtolicas eis in genere, vel in ſpecie per nos aut prædeceſſores noſtros nominatim conceſſa, & ſub fel. rec. Pij Papę 5. prædeceſſoris noſtri conſtitutione, quę incipit, Sacroſanctum, &c. huiuſmodi priuilegiorum forſan reuocatoria minime comprehenſa, beneficia Militiæ, quam profeſſi ſunt regularia obtinent, ſeu penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis etiam prædictarum Eccleſiarum, & beneficiorum ſæcularium, aut fructus ipſos ſibi reſeruatos percipiunt, aut obtinebunt, vel percipient in futurum, ſiue clericali charactere inſigniti ſint, ſiue non ſint: qui vero clerici ſunt etiam ſi ab initio tempore reſeruationis pẽſionum, ſeu fructuum huiuſmodi, regularem habitum nondum ſuſceperint, nec militijs officiorum Rom. cur. aſcripti fuerint, ſed poſt factas eorum cuique reſeruationes, ante vel poſt publicationem præſentis conſtitutionis, Milites effecti extiterint, ſub præcepto, & mandato præfatis de habitu, & tonſura Clericali deferendis, nolumus comprehendi: ſed ijs permittimus, vt regulari habitu Militiæ, quam profeſſi ſunt conuenienti, vel ſi ipſi Milites Rom. cur. officiales fuerint, qui penſiones, aut fructus, aliaue prædia aut bona eccleſiaſti-

ea ex diſpenſatione,ſeu priuilegio Apoſtolico percipiant, habitu militari ſupraſcripto abſque alicuius cenſuræ vel pænæ eccleſiaſticæ incurſu licite vti valeant, & Nihilominus tam beneficia ſuæ Militiæ regularia retineat, quā etiam penſiones ſuper eccleſiarum, & beneficiorum prædictorum etiam ſæcularium fructibus, ſeu bona, vel fructus pręfatos ſibi pro tempore reſeruatos percipiant. Non obſtantibus.&c.

Hanc conſtitutionem declarauit,& moderauit idem Sixtus V.eodem anno pridie Kal. Febr.faciendo indultum deferendi habitum non clericalem pro aliquibus S.D.N. familiaribus, & pro omnibus penſiones &c. non vltra 60.duc.percipientibus;ac prorogatio termini ad alios xv. dies pro perſonis in vrbe degentibus, vt patet ex eius conſtitutione fol.267. in bull. incip. Paſtoralis & infra.

Omnibus & quibuſcunq; clericis, tam in Rom.cur.quàm extra eam vbi libet gentium, & locorum conſtitutis,qui penſiones, fructus,aut prædia,vel bona eccleſiaſtica,ſibi in vna vel pluribus vicibus reſeruata,& conceſſa ſummam, ſeu valorem annuum ſexaginta ducatorum auri de Camera inſimul non excedentes, ſeu excedentia percipiunt,aut percipient in futurū: Ac præterea noſtris familiaribus,nobis in quibuſdā inferioribus miniſterijs,quales ſunt qui a pedibus, ſeu parafrenarij mēſæ diſpoſitores,aut credētiarij, aut diſpēſatores,vulgo dicuntur,& alijs his ſimilibus ſeruitijs actu miniſtrantibus quiue in futurum inſeruient:necnon quibuſuis noſtrorum intimorum familiarium actu nobis in Palatio noſtro Apoſtolico inſeruientiū familiarib.continuis commenſalibus,præſentibus,& futuris,qui penſiones,aut fructus,bonaue eccleſiaſtica loco penſionum,vſque ad quamcumque ſummam,& valorem nunc percipiunt,aut in poſterum pro tempore percipient, vt ipſi & eorum quilibet in habitu,& tōſura clericali incedere minime teneantur:ſed laicali habitu impune, & licite vti poſſint,quo ſua munia promptius,expeditiuſque obiri valeant,ne pęnis in eadem conſtitutione inflictis ſubiaceant, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus, & indulgemus. Reliquis autem noſtris, aut perſonarum nobis inſeruientium familiaribus continuis cōmenſalibus,omnibuſque, & ſingulis alijs tam clericis,quam militibus beneficia fructuum,vel bonorum eccleſiaſticorum reſeruationes, ac penſiones obtinentibus, aut in ipſis beneficijs,vel ad ea ius habentibus in vrbe præſentibus tempus quindecim dierum in dicta cōſtitutione præfixum,nec dum elapſum ad alios quindecim dies a fine primo dicti termini computandos extendimus, & prorogamus. Ac demum Militib. tam Militiarum canonice inſtitutarum, quam Roma.cur. officialibus,qui iuxta præfatam noſtram conſtitutionem in Militari habitu incedere tenentur,vt veſtibus communibus,cum inſignibus tamen Crucis, aut Numiſmatis ſuæ Militiæ proprijs vti valeāt,atque hac ratione ipſius Cōſtitutionis pręcepto plene ſatisfacere cenſeantur pariter indulgemus. Eos vero clericos,aut Milites,quibus penſiones, aut fructus, bonaue aut prædia eccleſiaſtica ad quamcunque ſummam reſeruata,aut reſeruari conceſſa ſunt,vel poſthac reſeruabuntur,non aliter ad gerendum huiuſmodi habitum teneri volumus,

niſi

niſi poſtquam penſiones,fructus,aut alia præfata cum effectu exigere, aut percipere cæperint, vel per eos ſteterit quominus exigant,vel percipiant. Decernentes,&c.

ADDITIO. Et ita concurrentibus his, de quibus in præfato decreto Conc. Trid.ſeſſ.14.cap.6.conſuluit Illuſtriſſimus Dominus Ioannes Franciſcus de ponte marchio Morconi Regens decanus Regiam Cancellariam & de conſilio ſuæ maeſtatis catholicæ reſponſo 24.ſuorum conſiliorum clericum primæ tonſuræ remittendum eſſe ad iudicem eccleſiaſticum,& in eo quod præd. Concilium requirit, ſcilicet ſeruitium in diuinis, intellige procedere,etiam in clerico,qui deſeruiret altari eccleſiæ, quam illi, cui fuit adſcriptus, vel deſeruiret capellæ exiſtenti in eccleſia, quæ ab epiſcopo confraternitati laicorum pro oratorio eſſet aſſignata ex declaratione Sacræ Congreg. Secundo intellige procedere etiam in ſeruitio diuino, quod clericus non continuatum,ſed aliquo impedimento neceſſario interpellatum præſtiterit vt hoc non obſtante gaudeat priuilegio fori,quia verba ſunt intelligenda ciuili modo l.ſi cui ff.de ſeruitut.& doctores tam in proem.decretal.quam ſexti notent, id dici continuo fieri,quod pro maiori parte temporis fit, Tertio intellige non procedere in clerico,qui & ſi miniſterio eccleſiaſtico vacaret,non tamen incederet in habitu & tonſura,& ſic vt fori priuilegio non gaudeat,idque amplia etiam ſi nulla præcedat ſui epiſcopi monitio ad habitum reaſſumendum de mente Concilij fuiſſe cenſuit Sacra Congregatio ſuper d.c.6.ſeſſ.23.

Prænarrata conſtitutio poſſet limitari in caſibus infraſcriptis, & primo in clerico qui ex iuſta cauſa timoris habitum clericalem poſtponere,& transformari exegerit ex tex.in c.clerici de vita & honeſt.cleric.Secundo ſi ratione paupertatis illum geſtare non valeret ex Imol.in clem.2.nu.9.eod.tit.Tertio,ut non priuetur clericus priuilegio clericali propter vnicam habitus omiſſionem,ſed neceſſaria eſſet tanta præſeruantia,vt publice exiſtimetur laicus. Proſper. Farinac. in pract. crimin. tit.de inquiſit.q.8.nu.68.ex Conſil.Chriſtoph.de Caſtellio,ab eo citato. Quarto in clerico qui nequiret tonſuram deferre propter infirmitatem Capel.Tholoſ.dec.104.

Dubium tamen eſt ad effectum,ut præſenti conſtitutioni ſatisfactum videatur,& vt clerici indicentur incedere in habitu clericali, quæ veſtes ſint eis congruentes, ſeu decentes,& vere clericales,ſi quidem præd.conſtitutio quoad hic nil aliud prouidet niſi circa longitudinem,& breuitatem diſponendo,vt veſtes ſint talares de cætero circa ipſarum quantitatem,hoc neque per illam neque per alia iura canonica præfinitum ſeu cautum reperitur,præterquam quod clericis certarum veſtium vſus interdicatur,de quibus in præallegatis cap.clerici & clem.2.& ibi doctores, Diaz. in prax.crimin.can.c.75.Menoch.de arbit.iudic.lib.2.centur.4 caſu 393. & quod clerici ſeculares non habeant certum & determinatum habitum teſtatur glo.1.ot. in clem.1.in fine de elect.Reſp.quod in huiuſmodi caſu illæ cenſentur clericis veſtes honeſtæ,& vſu,& conſuetudine illius regionis,ſeu prouinciæ,vbi commorantur,admiſſæ fuerint.ita poſt gloſ.in c ſi quis virorum 30.diſt.& in d c.clerici ver.de auratis,alios quamplures allegantes concluſiue tenet Couar.lib.pract q c.32.ſub nu.7. Iul.Clar. in pract.crim.q.36.nu.11.Foller.in pract.crimin.in verbo audiantur excuſatores,nu.42.Ignat.LopeZ.a DiaZ.loc.cit. & dicentes in hoc attendendam eſſe prouinciæ conſuetudine,intellige,ideſt ſimilium perſonarum,& clericorum eiuſdem conditionis Proſp.Farina.loco præalleg.nu.69.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod per S. D. N. Clementem viij. fuit facta innouatio Conſtitutionis fel. rec. Pauli Papæ iiij. contra negantes Trinitatem, aut diuinitatem Ieſu Chriſti, aut eius conceptionē de Spiritu ſancto, aut eius mortem, vt nos redimeret, aut Virginitatem Beatiſs. ſemper Virg. Dei genetricis Mariæ. Adiecta forma in publicatione eiuſdem Conſtitutionis ſeruanda, ne de cætero illius ignorantia a quoquam quouis prætextu poſſit allegari publicata Romæ die 14. Frebruarij 1603. tenoris ſequentis.

CLEMENS Papa viij. Ad perpetuam rei memoriam.

DOmini gregis Diuina prouidentia nobis, licet meritis imparibus, commiſſi, ſollicitudo poſtulat, vt Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones, quæ præſertim ad fidei catholicæ integritatem conſeruandam, & impios homines, ac prauarum hæreſum aſſertores debitis pœnis plectendos pertinent, innouemus, ne qui eiuſmodi errorum labe infecti ſunt, earundem Conſtitutionum, & pœnarum in eis inflictarum ignorationem vllo modo prætendere, aut quauis ratione excuſare ſe poſſe præſumāt. Cum itaq; fel. rec. Paulus Papa 4. Prædeceſſor noſter, ad quorundā hominum iniquitatem coercendam, qui non ſolum diuerſas hæreſes profitēti, ſed etiam ipſius fidei fundamenta negare præſumebant, ſuoque exemplo multos in interitum animę trahebant, quadam ſua perpetuo valitura conſtitutione, quæ incipit, Cum quorūdam hominum prauitas: vt huiuſmodi homines a ſuis erroribus intra certum eis tunc præfixum tempus reſipiſcerent, paterna monitione, & requiſitione, necnon cum ipſorum reſipiſcētium a quibuſcunq; cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis, & temporalibus pleniſſima abſolutione ſanciuerit: vt quicunq; tam eatenus lapſi fuiſſent, & intra tempus præfixum non reſipuiſſent, quam qui in poſterum prolaberentur in hos errores, aut eorum aliquem, qui nimirum aſſeruiſſent, dogmatizaſſent, vel credidiſſent Deum Omnipotentem non eſſe trinum in perſonis, & incompoſita omnino, indiuiſaq; vnitate ſubſtantiæ, & vnum vna et ſimplici Diuinitatis eſſentia, aut Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum nō eſſe verum Deum eiuſdem ſubſtantiæ per omnia cum Patre, & Spiritu ſancto, aut eundem ſecundum carnem nō eſſe cōceptum in vtero Beatiſſimæ, ſemperq; Virginis Mariæ de Spiritu ſancto, ſed ſicut cæteros homines ex ſemine Ioſeph, aut eundem Dominum & Deum noſtrum Ieſum Chriſtum non ſubijſſe accerbiſſimam crucis mortem, vt nos a peccatis, & ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitam æternam reconciliaret, aut eandem Beatiſs. Virginem Mariam non eſſe veram Dei matrem, nec perſtitiſſe ſemper in Virginitatis integritate ante partum ſcilicet, in partu, & perpetuo poſt partum, pro ſubuerſis, & relapſis in hæreſim haberi, & vt relapſi curiæ ſæculari tradi, & per ipſam curiam debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe in omnibus, & per omnia

nia perinde, ac ſi vere, & realiter in hęreſim relapſi eſſent, & eos relapſos eſſe conſtaret, prout in prædicta Conſtitutione ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum ſeptimo Idus Auguſti, Pontificatus ſui anno primo edita plenius continetur: Eo tamen huiuſmodi impiorum hominum prorupit temeritas, vt prætextu ignorationis huiuſmodi Conſtitutionis, ac pœnarum in eadem Conſtitutione inflictarum, ſe illis minime ſubiacere nec obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem pœnis liberari, & abſolui poſſe prætendant. Nos igitur animaduertentes (vt idem quoq; Paulus prædeceſſor bene animaduertit) huiuſmodi errores tam graues, ac nefandos exiſtere, vt illi qui in eos incidunt, nullam prorſus excuſationem habeant, ſed ſubuerſi potius & immanes, quam hæretici merito dici poſſint, propterea vt illi debita animaduerſione omnino puniuntur, nec a præfatis erroribus vlla excuſatione de cętero ſe tueri valeant, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtra, deq; Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, dicti Pauli prædeceſſoris veſtigiis inhærentes, ac eius conſtitutionem prædictam quoad pęnas in ea contentas innouantes, ac perpetuo confirmantes, & approbantes, ſupradictos omnes & ſingulos, qui hactenus in ſimiles errores, aut eorum aliquem lapſi ſunt, aut in poſterum prolabentur, attenta dictorum errorum grauitate, & enormitate, cuiuſcũq; dignitatis, gradus, ordinis, vel cõditionis exiſtẽt, nulla illis etiã ignorantiæ ſupra dictę conſtitutionis excuſatione ſuffragãte, pro ſubuerſis & relapſis in hęreſim haberi & tanquã relapſos Curiæ ſæculari tradi, ac per eãdẽ Curiã debitis pęnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe, auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium perpetuò ſtatuimus, Non obſtantibus omnibus illis quę prędictus Paulus prædeceſſor voluit non obſtare, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cætero allegari, aut prætendi nunquam poſſit, atque vt præſentes omnibus innoteſcant, volumus illas ad valuas Eccleſiæ Lateranenſis, & Baſilicę Principis Apoſtolorum, & in acie Campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earundem exempla, etiam impreſſa, ibi affixa relinqui, factaque publicatione huiuſmodi, omnes qui in Vrbe poſt menſem, qui vero extra eam, & citra montes, poſt quatuor menſes, & qui demum vltra montes fuerunt, poſt decem menſes a die publicationis huiuſmodi computãdos, perinde afficere & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatę fuiſſent. Et nihilominus vt ipſę pręſentes literę eo notories fiant, & omnibus magis innoteſcant, nec non pro potiori cautela volumus, vt inquiſitores contra hæreticam prauitatem in ijs ciuitatibus, terris, & locis in quibus conſtituti ſunt, vbi verò huiuſmodi Inquiſitores non ſunt, locorum ordinarij publicationem præſentium, vt infra dicetur, fieri curent, ac propterea vniuerſis & ſingulis Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs, necnon dilectis filijs Inquiſitoribus præfati contra hæreticam prauitatem vbilibet conſtitutis, per eaſdem præſentes committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu, alios haſce noſtras literas, poſtquam earum exemplum receperint,

diuina prouidentia Papæ V. anno primo. Retroſcriptæ litere affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariç Apoſtolicæ, & Acie Campi Floræ, per me Io. Freile, prçlibati S. D. N. Papæ Curſorem. Nicolaus de Matthæis Mag. Curſ.

BVLLA SANCTÆ REC. PII PAPÆ V. Reuocationis licentiarum Græcis latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarum.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

PROVIDENTIA Romani Pontificis plurimum circunſpecta, nonnũquã ea quæ certis ſuadẽtib. cauſis per eius prædeceſſores geſta ſunt, ex alijs non minus rationalibus cauſis alterat, & ad priſtinum ſtatum reducit, prout æquitas ſuadet, & in domino conſpicit expedire. Sanè cum ad notitiam noſtram peruenerit, quòd nonnulli presbyteri tam Græci, quam Latini antiquum S. R. E. ritum tam in celebratione Miſſarum, quàm aliorum diuinorum officiorum peruertere ſatagentes, diuerſas licentias & facultates, Miſſas, & alia diuina officia Græci latino more, ac Latini grçco ritu celebrandi ab Apoſtolica Sede, vel eius Legatis, ac etiam maiore Pœnitentiario pro tẽpore exiſtente varijs prætextibus impetrarunt, illiſque iam pridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Eccleſiæ inſtituto, Sanctorumque patrum decretis deuiare conſiderantes, propterea hunc abuſum ab Eccleſia Dei extirpantes, & ſubmouere volentes, omnes & ſingulas licentias & facultates huiuſmodi hactenus etiam Motu proprio vel quorumuis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & quibuſuis cauſis quomodolibet cõceſſas, ac Apoſtolicas & alias literas deſuper confectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, Apoſtolica auctoritate ex certa ſciẽtia hac præſenti noſtra perpetuò valitura cõſtitutione reuocamus, caſſamus, annullamus, & irritamus, quibuſuis presbyteris tam Grçcis, quam Latinis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac perpetuæ ſuſpenſionis a diuinis pœnis diſtrictius inhibentes, nec deinceps presbyri Græci præcipuè vxorati latino more, & Latini græco ritu huiuſmodi licẽtiarum, & facultatum, aut alio quouis prætextu Miſſas, & alia diuina officia celebrare, vel celebrari facere præſumant. Mandantes in virtute ſanctç obedientiæ omnibus & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in ciuitatibus, & diœceſib. proprijs prçsẽtes noſtras literas publicari, & ſub prædictis, & alijs ſibi bene uiſis pœnis per quoſcunque Prælatos, Capitula, clericos, Fratres, Superiores, & perſonas quaslibet inuiolabiliter obſeruari faciant, contradictores quoslibet auctoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnõ Eccleſiarum, Monaſteriorum, conuentuum, Domorum, & aliorum locorum quorumcunque etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis,

Digitized by Google

boratis,ſtatutis,conſuetudinibus,priuilegijs quoque indultis,& literis Apoſtolicis,eiſdem Eccleſijs,Monaſterijs,Domibus,& locis,illorumq; Capitulis,Conuentibus, Superioribus,& perſonis,ac ordinibus ſub quibuſcunque tenoribus,& formis,ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis,necnon irritantibus, & alijs decretis etiam ad Imperatorum,Regum Reginarum,Ducũ,& aliorum Principum inſtantiam,aut eorum contemplatione,etiam Motu proprio & certa ſcientia,ac alias quomodolibet cõceſſis,approbatis,& innouatis,quibus omnibus,illorum tenores pro expreſſis habentes,ſpecialiter & expreſsè derogamus,illaque,quo ad præmiſſa, caſſamus penitus,& annullamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem quod præſentes literæ ad Valuas Beati Petri Apoſtolorum Principis,& Cancellariæ noſtræ,ac in acie Campi Floræ publicentur,& inter Conſtitutiones extrauagantes perpetuò valituras conſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quęque loca deferri,volumus & etiam declaramus,quod earum tranſumptis etiam impreſſis,manu alicuius Notarij ſubſcriptis,ac ſigillo alicuius Prælati munitis,eadem prorſus fides vbicunque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur,ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ, Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginã noſtræ reuocationis,caſſationis,annullationis,irritationis,mãdati, inhibitionis, derogationis,& voluntatis infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romę apud Sanctum Marcum,Anno Icarnationis Dominicę,Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto,tertiodecimo Kalen.Septemb.Pontificatus noſtri Anno Primo.

Cæ.Glorierius. H.Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini, Milleſimo quigenteſimo Sexageſimo ſexto, indictione nona, die vero Veneris, vigeſima menſis ſeptemb. Pontificatus autem ſanctiſſimi in Chriſto Patris,& D.N. D. Pij diuina prouidentia Papę Quinti,Anno eius primo,pręſentes infraſcriptæ literæ affixæ,& publicatæ fuerunt ad Valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ,& in acie Campi Floræ, per nos Bartholomæum ſottocaſa,& Io.Andream Rogerium,præfati Sanctiſſi.D.N.Papę curſores.

Nicolaus de Matthæis Mag.Curſor.

DECRETA S. INNOC. PAPÆ I. ET INNOC. PAPÆ III.

Vt ſacramentum Confirmationis, baptizatis, non niſi à ſolis Pontificibus adminiſtretur. Et licet in eis de gręcis nominatim non dicatur, de ipſis tamen expreſſe traditur ſupra in literis Innocentij Papę I V. §. Soli autem Epiſcopi Ac quæ illis ſuffragantur.

Decreta

DECRETVM S. INNOCENTII PAPÆ I. In Epiſtola prima ſeu regulari ad Decentium Epiſcopum Eugubinum, c.3. Tomo I. Conciliorum, vt baptizati non debeant niſi à ſolis epiſcopis chriſmate conſignari, vbi ita reſcripſit.

INNOCENTIVS: &c. De conſignandis verò infantibus, manifeſtum eſt non ab alio, quàm ab epiſcopo fieri licere. Nam presbyteri licet ſint Sacerdotes, Põtificatus tamen apicem non habent. Hæc autem Pontificibus ſolis deberi, vt vel conſignent, vel paraclitum ſpiritum tradant, non ſolum conſuetudo eccleſiaſtica demonſtrat, verùm & illa lectio Actuum Apoſtolorum, quæ aſſerit Petrum, & Ioannem eſſe directos, qui iam baptizatis traderent Spiritumſanctum. Nam presbyteris, qui extra epiſcopum, ſeu pręſente epiſcopo baptizant, chriſmate baptizatos vngere licet, ſed quod ab epiſcopo fuerit conſecratum, non tamen frontem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur epiſcopis, cum tradunt ſpiritum paraclitum. Verba verò dicere non poſſum, ne magis prodere videar, quàm ad conſultationem reſpondere.

Et hoc quidem decretum refertur a S. Iſidoro de Eccleſiaſticis officijs, cap.xxvj. & vltimo, & Albino Alcuino in libro de diuinis officijs, capit. de Sabbatho Sancti Paſchæ, & Beda in acta Apoſtolorum, capit. vij. Tomo 5. & ab alijs ſcriptoribus Eccleſiaſticis. Cuius etiam pars habetur apud Gratianũ, de conſecrat. diſtinct. iiij. cap. presbyteris, ac etiam apud ſacrum Concilium Florentinum in Bulla inſtructionis Armenorum §. ſecundum Sacramentum eſt, proximè citando.

INNOCENTII PAPÆ III. Literæ ad L. Vicarium ſuum apud conſtantinopolim, quæ habentur libro ij. primi Tomi eius regeſti impreſſi, fol. 398. & poſitæ ſunt in compilatione Decretalium lib.1. Tit.4. de conſuetudine, c. Quanto.

L. Vicario noſtro apud Conſtantinopolim.

INNOCENTIVS, &c. Quanto de benignitate ſedis Apoſtolicæ locum obtines celſiorem, tanto tibi eſt ſolicitius procurandum, vt te talem exhibeas in agendis, non declinans ad dexteram, vel ad ſiniſtram, quòd non minus re quàm nomine vices Apoſtolicas gerere videaris. Peruenit ſanè ad audientiam noſtram, quòd quidam ſimplices Sacerdotes apud Conſtantinopolim ea Sacramenta præſumunt fidelibus exhibere, quæ ab Apoſtolorum tempore ritè fuerunt ſolis Pontificibus reſeruata: vt eſt Sacramentum Confirmationis, quod chriſmando renatos, ſoli debent Epiſcopi per manus impoſitionem conferre, ad excuſandas excuſationes in peccatis, & ſui erroris fomentum ſolam conſuetudinem prętendentes, cum diuturnitas tempo-

ris

ris peccata non minuat,ſed augmentet,quæ tanto grauiora exiſtant, quanto infelicem animam diutius detinent alligatam. Volentes igitur hæc,& alia quæ oculos diuinæ maieſtatis offendunt, de agro Dominico extirpari,diſcretioni tuę per Apoſtolica ſcripta pręcipiendo mandamus,quatenus omnibus Latinis Presbyteris,apud Conſtantinopolim conſtitutis,diſtricte prohibeas, ne talia de cœtero ſua temeritate præſumant:quæ licet non ſint a fidelibus contemnenda: tutius tamen eſt ea ſine periculo,ex neceſſitate,quæ legem non habet,omittere,quàm vt ab his,quibus ea conferre non licet, ex temeritate,quæ lege damnatur,non ſine graui periculo inaniter conferantur:cum vmbra quædam oſtendatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu. Alios quoque ſubiectos tuos,& ab illicitis reuocare ſatagas, & ad facienda bona verbo,& exemplo pariter inuitare:quibus quales pro te literas deſtinemus,ex reſcripti noſtri ſerie perpendere poteris euidenter.

Datum Laterani 16. Kal. Decemb.

DECRETVM EVGENII PAPÆ IIII. In generali Concilio Florentino,in Bulla inſtructionis Armenorum §.ſecundum Sacramentum eſt,in quo ſic traditur.

SECVNDVM Sacramentum eſt Confirmatio,cuius materia eſt chriſma confectum ex oleo,quod nitorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo, quod odorem ſignificat bonæ famæ per Epiſcopum benedicto. Forma autẽ eſt. Signo te ſigno Crucis,& confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine patris,& Filij,& Spiritus ſancti. Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus. Et cum cæteras vnctiones ſimplex Sacerdos valeat exhibere, hanc non niſi Epiſcopus debet conferre,quia de ſolis Apoſtolis legitur,quorum vicem tenent Epiſcopi,quòd per manus impoſitionem Spiritum ſanctum dabant,quemadmodum Actuum Apoſtolorum lectio manifeſtat. Cum enim audiſſent(inquit) Apoſtoli,qui erant Hieroſolymis,quia recepiſſet Samaria verbum Dei,miſerunt ad eos Petrum,& Ioannem,qui cum veniſſent,orauerunt pro eis, vt acciperent Spiritum ſanctum. Nondum enim in quemquam illorum venerat,ſed baptizati tantum erant in nomine Domini Ieſu. Tunc imponebant manus ſuper illos,& accipiebant Spiritum ſanctum. Loco autem illius manus impoſitionis,datur in Eccleſia Confirmatio. Legitur tamen, aliquando, per Apoſtolicæ ſedis diſpenſationem, ex rationabili & vrgente admodum cauſa,ſimplicem Sacerdotem,chriſmate per Epiſcopum confecto,hoc adminiſtraſſe Confirmationis Sacramentum, &c.

Decretum ſacri generalis Oecumenici Conc. Trid. ſeſſ. 7. de Sacramentis,vbi de Confirmatione canone iij. ita diffiniuit.

Si quis dixerit S. confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſc. ſed quemuis ſimplicem Sacerdotem,anathema ſit.

HABITVS CLERICALIS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod clerici beneficiati, & in ſacris conſtituti tenentur incedere in habitu, & tonſura ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 6. alij vero in minoribus conſtituti non beneficiati cogi nequeunt. Abb. in cap. fin. de cler. coniug. ſed ſi volunt gaudere priuilegio fori oportet, quod deferant habitum & tonſuram, & ſeruiant in diuinis *a* etiam ſi ſint coniugati, ex Concil Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 6. & c. 17. in fine, extat inſuper hodie conſtitutio Sixti Quinti, de habitu, & tonſura per clericos ſeu milites beneficia vel penſiones obtinentes deferendis, & pœnis contra inobedientes inflictis publicata Romæ die 18. Ianua. 1589. incip. Cum ſacroſancta, & infra. Hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione præcipimus, & mandamus, omnibus, & quibuſcunq, clericis non ſolum in ſacris ſed etiam in alijs minoribus ordinibus conſtitutis, & clericali tantum tonſura inſignitis, & nedum beneficia eccleſiaſtica qualiacunque etiam ſimplicia nunc & pro tempore obtinentibus, & in illis vel ad ea ius habẽtibus, verum etiam penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarumuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarum, Cathedralium, & aliarum quarumcunq; eccleſiarum, ſeu Abbatialium, capitularium, & conuentualium menſarum, nec nō Monaſteriorum, Prępoſiturarum, Præpoſitatuum, Prioratuum, Pręceptoriatum, Hoſpitalium, canonicatuum, prębendarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, officiorum, & beneficiorum quotumcumque eccleſiaſticorum ſecularium, & quorumuis ordinum regularium, ſeu illorum diſtributionibus quotidianis, ac iuribus, emolumentis, & obuentionibus vniuerſis ſibi reſeruatas, aut fructus ipſos, prædiaue, aut bona eccleſiaſtica loco penſionum ſibi aſſignatos, vel aſſignata ex quacunq, conceſſione, ſeu diſpenſatione Apoſtolica, percipientibus, etiam coniugatis, præſertim ſi ijdem clerici coniugati iuxta conſtitutionem piæ men. Bonifacij Papæ viij. pręd eceſſoris noſtri in Concil. Trid. innouatã priuilegijs clericalibus vt velint, tam in Rom. Curia degentibus, quam extra eam vbilibet gentium, & locorum conſtitutis, vt ipſi & eorum quilibet quãtumuis exempti exiſtant, & quouis priuilegio, vel immunitate gaudeant, quacunque dilatione, aut tergiuerſatione poſt poſita debeant omnino qui in vrbe præſentes fuerint, intra quindecim dies, qui uere citra montes intra quatuor menſes, qui demq; vltra montes conſtituti ſunt, intra octo menſes, à die publicationis præſentium literarum, in Rom. Curia faciendæ, tonſurã & habitum clericalem, veſtes, ſcilicet talares, aut Milites infra dicendi, quibus penſiones, aut fructus, aliaue bona eccleſiaſtica reſeruata ſunt, ſuæ Militiæ conuenientem quacumq; remota excuſatione aſſumere, & iugiter deferre. in futurũ autem non niſi actu clericis in habitu clericali; & tõſura, & Militibus infra dicẽdis in militiari incedẽtibus ſuæ Militię propria, aut alia quęcũq; eccleſiaſtica etiam ſimplicia beneficia reſpectiue conferãtur, aut commendentur, aut pẽſiones fructuſue, aut bona eccleſiaſtica reſeruantur. Alioquin ipſos & ipſorum quemlibet, qui quoad geſtandum habitum clericalem,

ſalem, & militarem ſupradictum, lapſo huiuſmodi tempore eorum vnicuique vt ſupradictum eſt, præfixo, noſtris huiuſmodi præcepto, & mandato, nunc & in poſterum perpetuis futuris temporibus cum effectu non obediuerint, præter alias pœnas contra eos inflictas, etiam quibuſcunque dignitatibus, adminiſtrationibus, officijs, canonicatibus, & præbendis, ac beneficijs etiam ſimplicibus, & præſtimonijs per eorum quemlibet in titulum commendam, vel alias pro tempore obtentis, necnon penſionibus, & fructibus ac prędijs boniſque eccleſiaſticis huiuſmodi: quocunque modo eis reſeruatis, vel reſeruandis, omnique iurę ſibi in eis, vel ad ea quomodolibet competenti, harum ſerie ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine priuamus, ac ſine vlla alia monitione, citatione, iudicis decreto aut miniſterio ipſo facto priuatos declaramus, ac tam beneficia ipſa per priuationem huiuſmodi vacare libere alijs conferri poſſe quam etiam penſiones caſſatas, extinctas eſſe & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum reſeruationes ceſſare, & quemquam vlterius ad illorum ſolutionem minime teneri, & ob non ſolutionem cenſuras & pœnas aliquas incurrere non poſſe, nec debere decernimus: ipſaſque dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, nec non canonicatus, & præbendas, & beneficia ſic pro tempore vacantia, & collationi, prouiſioni, & diſpoſitioni noſtræ, & Rom. Pont. pro tempore exiſtentis, perpetuo reſeruamus. Statuentes ſic in prǣmiſſis vniuerſis, & ſingulis, per quoſcunque iudices, & Commiſſarios etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter cõtingerit attentari. Ceterum Milites, quarumuis Militiarum ſub regula aliqua approbata canonicæ inſtitutarum, vel alios Roma. cur. officiales, qui non uti Clerici, ſed potius tanquam Milites iuxta priuilegia, & diſpenſationes Apoſtolicas eis in genere, vel in ſpecie per nos aut prædeceſſores noſtros nominatim conceſſa, & ſub fel. rec. Pij Papę 5. prædeceſſoris noſtri conſtitutione, quę incipit, Sacroſanctum, &c. huiuſmodi priuilegiorum forſan reuocatoria minime comprehenſa, beneficia Militiæ, quam profeſſi ſunt regularia obtinent, ſeu penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis etiam prædictarum Eccleſiarum, & beneficiorum ſæcularium, aut fructus ipſos ſibi reſeruatos percipiunt, aut obtinebunt, vel percipient in futurum, ſiue clericali charactere inſigniti ſint, ſiue non ſint: qui vero clerici ſunt etiam ſi ab initio tempore reſeruationis pẽſionum, ſeu fructuum huiuſmodi, regularem habitum nondum ſuſceperint, nec militijs officiorum Rom. cur. aſcripti fuerint, ſed poſt factas eorum cuique reſeruationes, ante vel poſt publicationem præſentis conſtitutionis, Milites effecti extiterint, ſub præcepto, & mandato præfatis de habitu, & tonſura Clericali deferendis, nolumus comprehendi: ſed ijs permittimus, vt regulari habitu Militiæ, quam profeſſi ſunt conuenienti, vel ſi ipſi Milites Rom. cur. officiales fuerint, qui penſiones, aut fructus, aliaue prædia aut bona eccleſiaſti-

ea ex diſpenſatione,ſeu priuilegio Apoſtolico percipiant, habitu militari ſupraſcripto abſque alicuius cenſuræ vel pænæ eccleſiaſticæ incurſu licite vti valeant, & Nihilominus tam beneficia ſuæ Militiæ regularia retineat, quã etiam penſiones ſuper eccleſiarum, & beneficiorum prædictorum etiam ſæcularium fructibus, ſeu bona,vel fructus prefatos ſibi pro tempore reſeruatos percipiant. Non obſtantibus.&c.

Hanc conſtitutionem declarauit,& moderauit idem Sixtus V.eodem anno pridie Kal. Febr.faciendo indultum deferendi habitum non clericalem pro aliquibus S.D.N. familiaribus, & pro omnibus penſiones &c. non vltra 60.duc.percipientibus;ac prorogatio termini ad alios xv. dies pro perſonis in vrbe degentibus, vt patet ex eius conſtitutione fol.267. in bull. incip. Paſtoralis & infra.

Omnibus & quibuſcunq; clericis, tam in Rom.cur.quàm extra eam vbilibet gentium, & locorum conſtitutis,qui penſiones, fructus,aut prædia,vel bona eccleſiaſtica,ſibi in vna vel pluribus vicibus reſeruata,& conceſſa ſummam, ſeu valorem annuum ſexaginta ducatorum auri de Camera inſimul non excedentes, ſeu excedentia percipiunt,aut percipient in futurũ: Ac præterea noſtris familiaribus,nobis in quibuſdã inferioribus miniſterijs,quales ſunt qui a pedibus, ſeu parafrenarij mẽſæ diſpoſitores,aut credẽtiarij, aut diſpẽſatores,vulgo dicuntur,& alijs his ſimilibus ſeruitijs actu miniſtrantibus quiue in futurum inſeruient:necnon quibuſuis noſtrorum intimorum familiarium actu nobis in Palatio noſtro Apoſtolico inſeruientiũ familiarib.continuis commenſalibus,præſentibus,& futuris,qui penſiones,aut fructus,bonaue eccleſiaſtica loco penſionum,vſque ad quamcumque ſummam,& valorem nunc percipiunt,aut in poſterum pro tempore percipient, vt ipſi & eorum quilibet in habitu,& tõſura clericali incedere minime teneantur:ſed laicali habitu impune, & licite vti poſſint,quo ſua munia promptius,expeditiuſque obiri valeant,ne penis in eadem conſtitutione inflictis ſubiaceant, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus, & indulgemus. Reliquis autem noſtris, aut perſonarum nobis inſeruientium familiaribus continuis cõmenſalibus,omnibuſque, & ſingulis alijs tam clericis,quam militibus beneficia fructuum,vel bonorum eccleſiaſticorum reſeruationes, ac penſiones obtinentibus, aut in ipſis beneficijs,vel ad ea ius habentibus in vrbe præſentibus tempus quindecim dierum in dicta cõſtitutione præfixum,nec dum elapſum ad alios quindecim dies a fine primo dicti termini computandos extendimus, & prorogamus. Ac demum Militib. tam Militiarum canonice inſtitutarum, quam Roma.cur. officialibus,qui iuxta præfatam noſtram conſtitutionem in Militari habitu incedere tenentur,vt veſtibus communibus,cum inſignibus tamen Crucis, aut Numiſmatis ſuæ Militiæ proprijs vti valeãt,atque hac ratione ipſius Cõſtitutionis præcepto plene ſatisfacere cenſeantur pariter indulgemus. Eos vero clericos,aut Milites,quibus penſiones, aut fructus, bonaue aut prædia eccleſiaſtica ad quamcunque ſummam reſeruata,aut reſeruari conceſſa ſunt, vel poſthac reſeruabuntur,non aliter ad gerendum huiuſmodi habitum teneri volumus,

niſi

niſi poſtquam penſiones, fructus, aut alia præfata cum effectu exigere, aut percipere cæperint, vel per eos ſteterit quominus exigant, vel percipiant. Decernentes, &c.

ADDITIO. Et ita concurrentibus his, de quibus in præfato decreto Conc. Trid. ſeſſ. 14. cap. 6. conſuluit Illuſtriſſimus Dominus Ioannes Franciſcus de ponte marchio Morconi Regens decanus Regiam Cancellariam & de conſilio ſuæ maeſtatis catholicæ reſponſo 24. ſuorum conſiliorum clericum primæ tonſuræ remittendum eſſe ad iudicem eccleſiaſticum, & in eo quod præd. Concilium requirit, ſcilicet ſeruitium in diuinis, intellige procedere etiam in clerico, qui deſeruiret altari eccleſiæ, quam illi, cui fuit adſcriptus, vel deſeruiret capellæ exiſtenti in eccleſia, quæ ab epiſcopo confraternitati laicorum pro oratorio eſſet aſſignata ex declaratione Sacræ Congreg. Secundo intellige procedere etiam in ſeruitio diuino, quod clericus non continuatum, ſed aliquo impedimento neceſſario interpellatum præſtiterit vt hoc non obſtante gaudeat priuilegio fori, quia verba ſunt intelligenda ciuili modo l. ſi cui ff. de ſeruitut. & doctores tam in proem. decretal. quam ſexti notent, id dici continuo fieri, quod pro maiori parte temporis fit, Tertio intellige non procedere in clerico, qui & ſi miniſterio eccleſiaſtico vacaret, non tamen incederet in habitu & tonſura, & ſic vt fori priuilegio non gaudeat, idque amplia etiam ſi nulla præcedat ſui epiſcopi monitio ad habitum reaſſumendum de mente Concilij fuiſſe cenſuit Sacra Congregatio ſuper d. c. 6. ſeſſ. 23.

Prænarrata conſtitutio poſſet limitari in caſibus infraſcriptis, & primo in clerico qui ex iuſta cauſa timoris habitum clericalem poſtponere, & transformari exegerit ex tex. in c. clerici de vita & honeſt. cleric. Secundo ſi ratione paupertatis illum geſtare non valeret ex Imol. in clem. 2. nu. 9. eod. tit. Tertio, ut non priuetur clericus priuilegio clericali propter vnicam habitus omiſſionem, ſed neceſſaria eſſet tanta præſeruantia, vt publice exiſtimetur laicus. Proſper. Farinac. in pract. crimin. tit. de inquiſit. q. 8. nu. 68. ex Conſil. Chriſtoph. de Caſtellio, ab eo citato. Quarto in clerico qui nequiret tonſuram deferre propter infirmitatem Capel. Tholoſ. dec. 104.

Dubium tamen eſt ad effectum, ut præſenti conſtitutioni ſatisfactum videatur, & vt clerici iudicentur incedere in habitu clericali, quæ veſtes ſint eis congruentes, ſeu decentes, & vere clericales, ſi quidem præd. conſtitutio quoad hic nil aliud prouidet niſi circa longitudinem, & breuitatem diſponendo, vt veſtes ſint talares de cætero circa ipſarum quantitatem, hoc neque per illam, neque per alia iura canonica præfinitum ſeu cautum reperitur, præterquam quod clericis certarum veſtium vſus interdicatur, de quibus in præallegatis cap. clerici & clem. 2. & ibi doctores, Diaz. in prax. crimin. can. c. 75. Menoch. de arbit. iudic. lib. 2. centur. 4 caſu 393. & quod clerici ſeculares non habeant certum & determinatum habitum teſtatur glo. 1. or. in clem. 1. in fine de elect. Reſp. quod in huiuſmodi caſu illæ cenſentur clericis veſtes honeſtæ, & vſu, & conſuetudine illius regionis, ſeu prouinciæ, vbi commorantur, admiſſæ fuerint. ita poſt gloſ. in c ſi quis virorum 30. diſt. & in d c. clerici ver. de auratis, alios quam plures allegantes concluſiue tenet Couar. lib. pract q c. 32. ſub nu. 7. Iul. Clar. in pract. crim. q. 36. nu. 11. Foller. in pract. crimin. in verbo audiantur excuſatores, nu. 42. Ignat. Lopez. a Diaz. loc. cit. & dicentes in hoc attendendam eſſe prouinciæ conſuetudine, intellige, ideſt ſimilium perſonarum, & clericorum eiuſdem conditionis Proſp. Farina. loco præalleg. nu. 69.

Digitized by Google

nia perinde, ac ſi vere, & realiter in hęreſim relapſi eſſent, & eos relapſos eſſe conſtaret, prout in prædicta Conſtitutione ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum ſeptimo Idus Auguſti, Pontificatus ſui anno primo edita plenius continetur: Eo tamen huiuſmodi impiorum hominum prorupit temeritas, vt prætextu ignorationis huiuſmodi Conſtitutionis, ac pænarum in eadem Conſtitutione inflictarum, ſe illis minime ſubiacere nec obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem pænis liberari, & abſolui poſſe pætendant. Nos igitur animaduertentes (vt idem quoq; Paulus prædeceſſor bene animaduertit) huiuſmodi errores tam graues, ac nefandos exiſtere, vt illi qui in eos incidunt, nullam prorſus excuſationem habeant, ſed ſubuerſi potius & immanes, quam hæretici merito dici poſſint, propterea vt illi debita animaduerſione omnino puniuntur, nec a præfatis erroribus vlla excuſatione de cętero ſe tueri valeant, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtra, deq; Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, dicti Pauli prædeceſſoris veſtigiis inhærentes, ac eius conſtitutionem prædictam quoad pęnas in ea contentas innouantes, ac perpetuo confirmantes, & approbantes, ſupradictos omnes & ſingulos, qui hactenus in ſimiles errores, aut eorum aliquem lapſi ſunt, aut in poſterum prolabentur, attenta dictorum errorum grauitate, & enormitate, cuiuſcũq; dignitatis, gradus, ordinis, vel cõditionis exiſtẽt, nulla illis etiã ignorantiæ ſupra dictę conſtitutionis excuſatione ſuffragãte, pro ſubuerſis & relapſis in hęreſim haberi & tanquã relapſos Curiæ ſæculari tradi, ac per eãdẽ Curiã debitis pęnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe, auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium perpetuò ſtatuimus, Non obſtantibus omnibus illis quę prędictus Paulus prædeceſſor voluit non obſtare, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cætero allegari, aut prætendi nunquam poſſit, atque vt præſentes omnibus innoteſcant, volumus illas ad valuas Eccleſiæ Lateranenſis, & Baſilicę Principis Apoſtolorum, & in acie Campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earundem exempla, etiam impreſſa, ibi affixa relinqui, factaque publicatione huiuſmodi, omnes qui in Vrbe poſt menſem, qui vero extra eam, & citra montes, poſt quatuor menſes, & qui demum vltra montes fuerunt, poſt decem menſes a die publicationis huiuſmodi computãdos, perinde afficere & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatę fuiſſent. Et nihilominus vt ipſę pręſentes literę eo notories fiant, & omnibus magis innoteſcant, nec non pro potiori cautela volumus, vt inquiſitores contra hæreticam prauitatem in ijs ciuitatibus, terris, & locis in quibus conſtituti ſunt, vbi verò huiuſmodi Inquiſitores non ſunt, locorum ordinarij publicationem præſentium, vt infra dicetur, fieri curent, ac propterea vniuerſis & ſingulis Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs, necnon dilectis filijs Inquiſitoribus præfati contra hæreticam prauitatem vbilibet conſtitutis, per eaſdem præſentes committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu, alios haſce noſtras literas, poſtquam earum exemplum rece-

perint,ſeu earum notitiam habuerint,ſemel,aut pluries prout eis magis expedire viſum fuerit,ipſi quidem Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi,& alij locorum ordinarij in eorum Cathedralibus,maioribus reſpectiuè Eccleſijs Ciuitatum, Oppidorum, & locorum quorumcunque eorum Diœceſum,vbi Inquiſitores non fuerint,vbi vero Inquiſitores fuerint ipſimet Inquiſitores in eiſdem Eccleſijs,dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit,ſolemniter publicent,& publicari authoritate noſtra mādent,& faciant. Cæterum quia difficile foret eaſdem præſentes ad ſingula loca,vbi opus eſſet deferri,volumus,& ſimili auctoritate decernimus,vt earum tranſumptis,etiam impreſsis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Inquiſitoris contra hereticam prauitatem,vel cuiuſcunque perſonæ indignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis,eadem vbique in iudicio & extra,fides habeatur,quæ ipſiſmet literis haberetur,ſi eſſent exhibitæ, uel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 3. Februarij 1603. Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

M. Veſtrius Barbianus.

Conſtitutio Pij V. de impedientibus,& offendentibus perſonas, ac diripientibus bona,& frangentibus carceres Officij Inquiſitionis,eorumque,& aliorum,& complicum pœnis publicata Romæ die 2. Maij 1569. fol. 1046. in bullar. tenoris ſeq.

Si de protegendis cæteris omnibus Eccleſiæ miniſtris, quos in fidem,& clientelam noſtram a Domino recipimus, cura nobis quotidiana inſidet, quanto maiore ſtudio eam nos ſolicitudinem capeſſere neceſſe eſt,vt qui in Sacro Inquiſitionis hæreticæ prauitatis officio verſantur,ſub tutela inuiolatæ auctoritatis huius ſedis periculorum omnium expertes, quæque munera ad exaltationem fidei catholicæ exequantur? Cum itaque eius generis impiorum vis quotidie magis inualeſcat,qui omnibus malis artibus prædictum officium ſubuertere,miniſtroſque functionibus diſturbare moliuntur, eo iam nos detrußit neceſsitas,vt nefariam,& ſceleſtam illorum audaciam acerbiore caſtigationis verbere reprimamus. Hac igitur generali conſtitutione de fratrum noſtrorum conſilio ſancimus, vt quicunque ſiue priuatus, ſiue cuncta Ciuitas,ſiue populus,ſiue Dominus,Comes,Marchio,Dux, vel potiore titulo illuſtris,quemuis ex Inquiſitoribus, Aduocatis, Procuratoribus, Notarijs,alijſue Miniſtris prædicti Officij, vel Epiſcoporum id munus in ſuæ diœceſi,aut prouincia obeuntium,ſeu accuſatorem,denunciatorem,aut teſtem in cauſa fidei,quomodocunque productum,vel euocatum occiderit, verberauerit, deiecerit, ſeu perterrefecerit, quiue Eccleſias,ædes, aliaſuè res,ſiue publicas,ſiue priuatas officij,aut miniſtrorum expugnauerit,inuaſerit,incenderit,expilauerit,aut libros,literas,auctoritates,exemplaria,regeſta,protocolla, exempla, ſcripturas,aliaue inſtrumenta,ſiuè publica, ſiue priuata vbicunq; poſita combuſſerit,diripuerit,ſeu interuerterit,ſeu ex incendio, aut direptione, aut alio quocunque modo illa exportauerit, ſeu qui in conflagratione,expugnatione,aut direptione etiam inermis, ſiue cupiendi, ſiue combruendi,ſiue ſupprimendi cauſa fuerit,ſiue res,aut perſonas ſeruari,

ri,defendiue prohibuerit,quiue carcerem, aut aliam cuſtodiam, ſeu publicam, ſeu priuatam effregerit, vinctum extraxerit, ſeu emiſerit, capiendum prohibuerit,captumque eripuerit,receperit,occultauerit,ſeu facultatem effugiendi dederit,ſeu iuſſerit id fieri,qui cœtum,concurſumue fecerit,ſiue vt aliquid prædictorum fieret omnes accõmodauerit,ſiue alias auxilium,conſilium,aut fauorem publice, vel occulte in quolibet prædictorum ſcienter præſtiterit,licet nemo occiſus, nemo verberatus, nemo extractus, emiſſus, vel ereptus,nihil expugnatum,nihil effractum,ſuccenſum,direptumue,nullum denique damnum re ipſa ſit ſecutum: nihilominus is ſit anathemate præſentis canonis auctoritate ligatus,idem quoque læſæ maieſtatis reus, dominio,dignitate,honore,feudo,ac quocunque alio beneficio temporali, & perpetuo eo ipſo priuatus,ſecularis iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipſas pœnas exigat,quæ damnatis primo capite dictæ legis per conſtitutiones legitimas irrogantur,bonis,rebuſque omnibus fiſci iuribus applicatis,vti etiam eſt de damnatis hæreticis per ſanctiones canonicas conſtitutũ: eius filij paterna infamia ſubiecti,omnis,& cuiuſcunque hęreditatis ſucceſſionis,donationis & legati,ſiue propinquorum,ſiue extraneorum omnino ſint expertes, eiſdem præterea portæ nunquam pateant dignitatum. Nemo autem expurgationem habere,aut cauſam vllam proponere, vel prætendere poſſit,qui tantum nefas in contemptum,& odium huius officij admiſerit niſi contrarium per claras probationes docuerit ſe feciſſe. Quod porro de prædictis,eorumque filijs ſtatuimus,illud idem de omnibus clericis,& preſbyteris ſæcularibus,& quorumuis Ordinum etiam exemptorum regularibus,& quacunque etiam Epiſcopali,& maiori dignitate præditis, ac etiam priuilegio quomodocunque ſuffultis, decernimus exequendum,ita vt ipſi beneficijs,& officicijs omnib. Eccleſiaſticis,præſentium auctoritate priuati per iudicem Eccleſiaſticum hæreticorum more degradentur,demum poteſtati ſeculari traditi,pœnis prædictis laicorum inſtar ſubijciantur: Pontificũ tamen cauſis nobis,& ſucceſſoribus noſtris reſeruatis,vt requęſita,& nobis renunciata contra eos ad depoſitionem, & alias pœnas prædictas procedamus,vti criminis atrocitas videbitur poſtulare. Quicunque autem pro talibus veniam petere,aut alias intercedere tentauerint,in eaſdem illas pęnas, quæ in hæreticorum fautores à Sacris Conſtitutionibus inferuntur, ipſo facto ſe nouerint incidiſſe. Verum ſi quis etiam huiuſmodi criminum cõſcius, vel affinis,ſiue religionis ſtudio,ſiue pœnitentia ductus rem adhuc incognitam retexerit,ſupplicio liberetur. Cæterum eam omnium, & quarumcunq; abſolutionum rationem a prædictis criminibus,necnon habilitationum, & reſtitutionum etiam ad famam,& honores, ita deinceps habendam optamus,vt ſucceſſores noſtri nullas niſi ſaltem ſemeſtri poſt cuiuſque aſſumptionem ad huius dignitatis faſtigium excurſo,ac precibus apud ſupremum officium inquiſitionis hic inſtitutum verificatis, concedant. Decernentes omnes,& quaſcunque huiuſmodi abſolutiones,habilitationes, & reſtitutiones,quæ precibus ſic non verificatis de cætero fient,nemini p orſus prodeſſe,ſed nec præſentibus, niſi toto ipſarum tenore ad verbum inſerto,& gra-

Digitized by Google

tia ex certa Romani Pontificis ſcientia facta, & propria manu ſubſignata vlla in parte derogari, vel derogatum cenſeri debere, & ſi illis ex quacunque cauſa aliter derogari contingerit, derogationes huiuſmodi nullius prorſus fo re roboris, & momenti. Iubemus igitur vniuerſos, & ſingulos Patriarchas Primates, Archiepiſcopos, Epiſco pos, & cæteros Eccleſiarum Prælatos per vniuerſum Orbem conſtitutos, vt per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, aut earum exempla in ſuis quiſque Prouincijs, Ciuitatibus, diœceſibus, & locis ſolemniter publicare, & quantum in ſe eſt firmiter obſeruari procurent, contradictores quoſcunque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo, ipſaſque cenſuras, & pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus &c. Cæterum omnes Orbis terrarum Principes, quibus gladij ſæcularis poteſtas ad malorum vindictam eſt permiſſa, per eam, quam ſe tueri promiſerunt fidem, obteſtamus, ita ſuas quiſque partes, ſiue in pręſtando miniſtris prædictis auxilio, ſiue in criminum poſt Eccleſiæ ſententiam animaduerſione, interponere, vt eorum quoque præſidijs miniſtri ipſi tanti Officij munus pro Dei æterni gloria, & religionis incremento feliciter exequantur, ampliſſimum a Domino præmium recepturi, quod fidei prædictæ aſſertoribus in æternæ beatitudinis conſortio præparauit. Nulli ergo &c.

De præeminentia Inquiſitorum generalium hęreticæ prauitatis, ac obedientia eiſdem ab omnibus pręſtanda.

Sanctiſſimus D.N.D. Pius diuina prouidentia Papa Quintus, ſtatuit, decreuit, & ordinauit, ac mandauit, ut negotia Fidei omnibus, & ſingulis alijs pręferantur, cum Fides ſit ſubſtantia, & fundamentum Chriſtianæ religionis. Idcirco omnibus, & ſingulis almæ Vrbis, eiuſque diſtrictus Gubernatori Senatori, Vicario, Cameræ Apoſtolicę Auditori, quibuſcunque alijs Legatis Vicelegatis Gubernatoribus prouinciarum, & terrarum ſuæ ſanctitati & S. R. E. mediate, immediate ſubiectarum, ac eorum Locatenen. Officialibus, Bariſellis, & alijs miniſtris necnon alijs locorum Ordinarijs, cęteriſque Magiſtratibus, & Officialibus, ac cuiuſuis conditionis, & ſtatus hominibus in omnibus, & ſingulis terris, opidis, & ciuitatibus, ac in tota Republica Chriſtiana exiſtent ſub excommunicationis laię ſententiæ ac indignationis ſuæ ſanctitatis, & alijs arbitrio ſuæ Sanctitatis, & Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum Dominorum Cardinalium Inquiſitorum Generalium imponendis & exequendis pœnis, vt eiſdem Cardinalibus Inquiſitoribus, ac eorum præceptis, & mandatis in quibuſcunque Officium ſanctæ Inquiſitionis huiuſmodi concernen. pareant, & obediant.

Reges verò, Duces, Comites, Barones, & quoſuis alios Principes ſeculares in Dei nomine rogauit, vt eiſdem Cardinalibus Inquiſitoribus, eorumq; Officialibus faueant auxiliumque prębeant, & a ſuis Magiſtratibus ſubditis auxilium præberi faciant in negotijs ad dictū Officiū ſpectantib. Necnõ carcerę-

carceratos quoſcunq; pro quibuſuis delictis, & debitis etiam atrocibus, apud dictum Inquiſitionis Officium quomodolibet delatos, vel denunciatos, ſuſpẽſa aliorum criminum inferiorum cognitione, ad eoſdem Cardinales, & Inquiſitionis carceres, ibidemque ad criminis hæreſis totaliter cognitionem & expeditionem retinendo, & poſtea ad eoſdem Officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos, ſine mora tranſmittant.

CONSTITVTIO S.D.N.D. Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. ut Itali extra Italiam agentes, non habitent niſi in locis vbi liber, & publicus cultus, ſiue vſus Catholicæ religionis exiſtat, & quid in eis tunc facere, vel euitare debeant. Sub Dat. Romæ die 26. Iulij 1596.

Cum ſicut non ſine magno animi noſtri dolore accepimus, quamplures Chriſti fideles ex diuerſis Italiæ partibus, eorum patrijs, vbi vera, & ſancta Catholica, & Apoſtolica Religio viget, & publice prædicatur, diſcedentes, abeant in loginqua loca, vbi nõ ſolum hæreſes impunè graſſantur, ſed, quod peius eſt Catholicæ Religionis vſus publicè interdicitur, & prohibetur: quo fit vt perſonæ ibi permanentes, etiam ſi Catholicæ ſint, cogantur tamen, contra eorum pia deſideria, ſacroſanctæ Miſſæ ſacrificio, alijſque diuinis officijs, ac ſanctorum Sacramẽtorum perceptione, in ſuarum animarum diſcrimen diutius carere. Quare nos his, & alijs malis, & periculis inde prouenientibus, quantum cum Domino poſſumus, obuiare cupientes, hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, vt de cętero nullus Italus, ſiue mercator, ſiue cuiuſuis alterius conditionis, vel ſtatus exiſtat, quouis quæſito colore, prætextu, vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in ciuitate, oppido, ſeu loco, vbi aliqua Eccleſia cum Parocho, vel Paſtore, ſeu Sacerdote Catholico non exiſtat, in qua liberè, ſine omni periculo palam, & publicè celebrari & audiri poſſint ſacroſanctæ Miſſæ, & alia diuina officia, & conciones, ac Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrari, mortuorum corpora ſepeliri, & cætera fieri iuxta ritum Sanctæ Romanæ Eccleſię: Vtque ijdem Itali abſtineant Matrimonijs cum hæreticis mulieribus, & ab hęreticorum ſepulturis, filios ſuos de ſacro fonte leuari per hæreticos non permittant, nec ipſi viciſſim hæreticorum filios niſi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizetur, leuare præſumant. Medicorum quoque hæreticorum opera, neceſſitate ceſſante, & vbi adſit copia Catholici Medici idonei, non vtantur. Cum verò Itali prædicti ex Italia recedunt ad morandũ ſeu inhabitandum in partib. prędictis id ſignificent ſuis Ordinarijs, vel Inquiſitorib. locorum, a quibus ſerio admoneantur, ut in eis perpetuò Catholicam, & orthodoxam Fidem conſtanter retinentes, & profitentes, piam, & Catholicam vitam ducant, Dominicos, & feſtos dies, abſtinentias, & ſacra ieiunia ab Eccleſia præcepta religiosè colant atque omnem hæreſim, & errorem, hæreticos ſchiſmaticos, & ab arthodoxa Fide aberrantes fugiant, & euitent, ac ut ſaltem ſingulis annis de eorum ſacramentali peccatorum confeſſione, & ſanctiſſimæ Euchariſtiæ perceptione per eos facta fidem, ſeu teſtimonium ipſis Ordinarijs, vel Inquiſitoribus in Italiam tranſmittant: ad

quod

quod & nos dictos Italos tenore præſentium teneri, & obligatos eſſe decernimus, & mandamus. Quod ſi quis propriç ſalutis immemor, contra præmiſſa facere præſumpſerit, poſſit aduerſus eum per locorum Ordinarios, & Inquiſitores hæreticæ prauitatis, vti de hæreſi ſuſpectum procedi. Non obſtan.&c.

HORAE CANONICAE.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt contra beneficiatos non recitantes horas Canonicas extare decretum Concilij Lateranen. vltimi ſub Leone 10. fol. 194. in bullar. tenoris ſeq.

Statuimus quoque & ordinamus, vt quilibet habens beneficium cum cura, vel ſine cura, ſi poſt ſex menſes ab obtento beneficio, diuinum officium non dixerit legitimo impedimento ceſſante, beneficiorum ſuorum fructus ſuos non faciat pro rata omiſſionis recitationis officij, & temporis, ſed eos tãquam iniuſte perceptos in fabricas huiuſmodi beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Si vero vltra dictum tempus in ſimili negligentia contumaciter permanſerit, legitima monitione præcedẽte, beneficio ipſo priuentur, cũ propter officiũ detur beneficiũ. Intelligatur autem officiũ omittere, quo ad hoc vt beneficio priuari poſſit, qui per quindecim dies illud his ſaltem non dixerit, Deo tamen vltra prçmiſſos de dicta omiſſione red dituri rationem. quæ pçna in habentibus plura beneficia reiterabilis totiens ſit quotiens contrafacere conuincatur.

Quod decretum fuit innouatum, declaratum, & actum per Pium V. qui edidit ſtatutum de fructibus, quos amittunt, qui horas canonicas non recitãt. Romæ datum ſub die 12. Kal. Octob. 1571. fol. 1134. prout ſequitur.

Ex proximo Lateran. Concilio pia & ſalubris ſanctio emanauit, vt quicũque habens beneficium eccleſiaſticũ, cum cura, & ſine cura, ſi poſt ſex menſes, quam illud obtinuerit, diuinum officium legitimo ceſſante impedimento non dixerit, beneficiorum ſuorum fructus, pro rata omiſſionis officij, & temporis, ſuoꝫ non faciat, ſed eos tanquam iniuſte perceptos in fabricas ipſorum beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Veruntamen multorum animi ſuſpenſione tenentur, cuiuſmodi ratæ prædictæ ratio ſit habenda. Nos huic rei euidentius atque expreſſius prouidere volẽtes, ſtatuimus, vt qui horas omnes canonicas, vno vel pluribus diebus intermiſerit, oẽs beneficij ſeu beneficiorũ ſuorũ fructus, qui illi, vel illis dieb. reſpõderẽt, ſi quotidie diui lerẽtur, qui vero matutinũ tantũ, dimidiã, qui cæteras oẽs horas, aliã dimidiã, qui harũ ſingulas, ſextã partẽ fructuũ eiuſdẽ diei, amittat, tametſi aliquid choro add ctus non recitas omnib. horis canonicis cũ alijs prçſens adſit, fructuſque, & diſtributiones forte aliter aſſignatas, ſola præſentia iuxta ſtatuta, conſuetudinem, fundationem, vel alias ſibi lucrifeciſſe prætẽdat. Is etiam præter fructuum, & diſtributionum amiſſionem, item ille, qui primis ſex menſib. officium non dixerit, niſi legitimum impedimentũ ipſum excuſauerit, graue peccatũ intelligatur admiſiſſe. Declarantes præſtimonia.

præſti-

Digitized by Google

preſtimoniales, portiones, & qualiacũq; alia beneficia, etiã nullum omnino ſeruitium habentia obtinentes, cum prædictis pariter conueniri. At quicunque penſionem, fructus, aut alias res eccleſiaſticas, vt clericus percipit, eum modo prædicto ad dicendum officium paruum Beatæ Mariæ Virginis decernimus obligatum, & penſionum, fructuum, rerumq; ipſarum amiſſioni obnoxium Nulli ergo &c.

ADDITIO. Ad quorum ſtatutorum ornatum & declarationem videndi ſunt Domin. a Soto lib. 10. de iuſt. & iur. q. 5. art. 6. Nauar. in man. capi. 25. nu. 122. & ſeq. & de orat. & horis canon. c. 7. nu. 31. & infra, & in conſ. 22. & 14. de celebr. miſſ. in antiq. Symanc. de cathol. inſtitut. tit 9. num. 208. Ignat. Lopez. ad Diaz. in pract. crim. can. cap. 54. auctor Catecheſ. Neap lib. 4 a cap. 1. vſque ad 7. Menoch. de arbitr. iudic. libr. 2. cent 2. caſ. 429. iunctis his, quæ dicit in addit nouiſſime impreſſis ad præd. caſum 429. quo in loco nõ admittit, nec recipit opinionẽ Nauar. (in quam fere omnes conueniunt aſſerentis clericum omittentem recitare horas canonicas intra primos ſex menſes a die habiti beneficij non teneri ad fructuum reſtitutionem, licet mortaliter peccet, ipſe tamen concluſiue tenet, quod cum primum quis habet beneficium, quæcunq; horarum omiſſio illum ad fructuum reſtitutionem obligat, & mouetur ratione, quia tales fructus dantur loco mercedis operæ & laboris, vt habetur Numer. cap. 18. ibi. Filijs leui dedi omnes decimas Iſrael in poſſeſſionem pro miniſterio, quo ſeruiunt mihi in tabernaculo fœderis. & qui non laborat non mã ducat 2. Theſſalonic. cap. 3. & tunc an ipſe clericus poſſit ſe componere cum ſuo epiſcopo, & ſuperiore pro hac pæna ad eius arbitrium, & voluntatem adde Sot. loc. ſuperius citatos. qualiter vero illa rata fructuum, de qua in conſtitutione Pij V. ſit reſtituenda ſcilicet an pro aliqua parte vel in totum vide Card. Toled. in ſum. lib. 2. ſub cap. 12. & Henriquez in ſum lib. 13 de excommunic. cap. 13. ſeq nu. 2. & vt ceſſent pænæ, de quibus in præ nar. ſtatutis, quæ ſint iuſtæ cauſæ excuſantes a recitatione horarum, poſt Nauar. in man. cap 25. nu. 100. & ſeq. & latius illas diſcutientem de orat. et hor. canon. cap. 11. per totum, breuiter, et ſub compendio illas recenſent Menoch. in præalleg. addit. ad caſum 429. & Toled in præd. lib. 2. cap. 14 ſub rubr. de cauſis excuſantibus ab officio perſoluendo, & de tempore horarum canonicarũ adeſt inſignis tractatus Marcelli Francollini presbyt. et Doct. Bodiani.

Præterea ſciendum eſt quod Sacra Congregatio cenſuit canonicos collegiatæ omnino eſſe ad reſidendum, atq; ad horas canonicas ſtatis horis recitandas compellendos, niſi collegiata eſſe ruralis, ac deſtituta, in qua antea nunquam ſupra memoria ſolitum ſit reſideri, & canonicos non habentes aliunde vnde viuant alere non poſſet, et niſi huiuſmodi qualitates in ea collegiata ſimul concurrant, canonicos ad id incunctanter compelli debere. et tagunt reſcriptum Domino epiſcopo ſarnenſi.

Quando vero canonicus non reſidens ex iuſta cauſa poſſit percipere, fructus, et quas diſtributiones vide infra in verbo Reſidentia.

ILLEGITIMI.

PRAETER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod illegitimi ſunt inhabiles ad ordines, Beneficia, ad ſucceſſionẽ bonorum, & ad ingreſſum religionis.

De ordinibus & beneficijs habetur in titulo de filijs presbyt. in decre. & in 6. & quãtum ad ordines remanet ius antiquum intactum vt dicam infra in.

in verbo ordo. Sed in beneficijs de iure antiquo per conſtitutionem Alex. 3. poterant ſuccedere mediate tamen per Clem. 7. fuit reuocata in anno 1533 incip. Ad canonum conditorem fol. 339. in bull. tenoris ſequentis.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

AD canonum conditorem nõ eſt dubiũ pertinere cum ſtatuta a ſe, vel prę deceſſoribus ſuis ad animarum Chriſti fidelium ſalutẽ edita, propter eorum abuſum, qui ſucceſſu temporis malitia hominum ſuccreſcente magis in dies dignoſcitur obeſſe, quam prodeſſe, animaduertit, ne vlterius obeſſe valeat, prouidere. Sane poſtquam fe. re. Alexander Papa tertius prędeceſſor noſter filios prę lertim ſacerdotum in eccleſijs paternis ſuccedere prohibuerat eoſque nihilominus, media intercedẽte perſona filios ipſos habere diſpoſuerat, cum paſſim ſacerdotes in eccleſijs ſuis eorum filij potirentur ſatagentes in Alexandri prædeceſſoris huiuſmodi diſpoſitione confiſi eccleſias ſuas, quas, ad eorum peruenire filios geſtiebant, in fauorem perſonarum quæ eccleſias, ipſas etiam illarum poſſeſſione non habita, in ipſorum reſignantiũ filios ex fornicatione genitos, illico mox reſignare ipſiq; filij eccleſias ipſas diſpenſatione ſuper defectu natalium, quem ex dictis ſacerdotibus reſignantibus geniti, patiebantur, etiam patris nomine expreſſo, obtenta conſequi hactenus conſueuerint, profecto pernicioſum ſemper, & abhominabile, ac in grauem diuinę maieſtatis offenſam tendere, videlicet quod ipſi præsbyteri eorum crimen, quod erat oculum, non ſine turpitudine ob inordinatum ſpuriorum filiorum amorem detegere non erubeſcerent. Iudicauimus propterea, quod vbi tempus, quod omnia palam facit, & pręſentium ratio, quid in futurum cauendum ſit, admonet, merito admonemur, & ad tollendum huiuſmodi abuſum neceſſario arbitrati ſumus eiuſdem Alexandri predeceſſoris canonem corrigere, potius quam talia cum tanto hominum ſcandalo tolerare. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctę Romanæ Eccleſię cardinalibus matura deliberatione, de eorum conſilio, & vnanimi conſenſu auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium ſtatuimus, & ordinamus, quod de cætero filij præsbiterorum ex fornicatione nati eccleſias cathedrales etiam Metropolitanas ac monaſteria, quibus eorum patres pręfuerunt, ſeu illa, & illas dignitates, etiam maiores, & principales perſonatus, adminiſtrationes, & officia etiam curata & electiua, & alia quæcunque beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura ſecularia & quorumuis ordinum regularia, quę presbyteri, & clerici ac religioſi eorum patres in titulum, vel commendam, aut adminiſtrationem ad tempus ſeu in perpetuum aliquando obtinuerunt nullo vnquam tempore quoquomodo obtinere poſſint, nec cum eis ſuper hoc diſpenſare intendimus, & ſi quas diſpenſationes per nos concedi contingerit, tamquam per pręoccupationem, & contra mentem noſtram conceſſas eis nullatenus ſuffragari, taleſque diſpenſationes noſtris volumus exulare temporibus, & quod nobis licere non patimur noſtris ſucceſſoribus indicamus non obſtantibus præfati Alexandri pręděceſſoris, & alijs

conſtitu-

conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis cæteriſque contrarijs quibuſcumque &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno incarnationis dominicę 1533. nonas Iunij pontificatus noſtri anno ſeptimo.

Filij illegitimi excluduntur à ſucceſſione in beneficijs parentum tam mediate,quam immediate de qua meminit Rebuff.in prax.benef.par.2.ſub ti. de diſpen.ſuper defectu natal.nu.24.eamq; refert Nauar.in c.ſi quando,ex cept.21.de reſcript.& ampliatur per Conc.Trid.ſeſſ.25.cap.15. de ref. per quod redduntur prorſus inhabiles ad obtinẽdum aliquod beneficium in eccleſia,in qua parentes eorum habent,vel habuerunt illud, vel aliud ſimile aut diſſimile,quod decretum refert & declarat Nauar.in fine d.c.filius vero legitimus poteſt ſuccedere mediate,non autem immediate.cap.ad extirpandas,de fil.presb. Quantum vero attinet ad ſucceſſionem bonorum, illegitimos inhabiles prorſus & incapaces reddidit Pius V. per eius conſtitutionem Romæ publicatam die 2. Martij 1571. in bullar.fol.1169.tenoris ſequent.

Quæ ordini eccleſiaſtico noxia eſſe & ſcandalum obijcere perhibentur, neceſſe eſt è medio ſubmouere. Quod nos pro noſtri muneris officio inter alia incommoda,quæ in oculos noſtros incurrunt de Chriſti peculio, ne ab indignis,& reiectis ignominioſe conſumatur,neue illorum cauſa eccleſijs, & pauperibus præripiatur,curam præcipuam habere volentes, de nobis attributæ poteſtatis plenitudine reuocamus,& abolemus omnia, & quæcunque priuilegia,licentias,diſpenſationes,& indulta faciendi teſtamenta, donationes ſiue inter viuos,ſiue cauſa mortis,& legata & quaſcũq;alias diſpoſitiones,de dominijs,terris,caſtris,domibus,& quibuslibet alijs bonis,& rebus immobilibus,mobilibus,& ſe mouentib. necnon pecunijs,iuribus, & actionibus ex beneficijs,fructibus,penſionibus,& alij rebus eccleſiaſticis qualibuſcunque confectis,acquiſitis, & alias quomodocunque prouenientibus, nec non de peculio,& alijs etiam ſola induſtria,labore,muneribus,aut quocunque alio modo partis,cuiuſcunque qualitatis,ſpeciei,naturæ, & valoris exiſtentibus,in quoſcunque illegitimos ſiue ſuos,ſiue extraneos,etiam legitimatos,eoſdemq; ex toto vel in parte hæredes inſtituendi, & ſubſtituendi, ſeu quod ipſi in prædictis ab inteſtato ſuccedant,cæteraſq;huiuſmodi facultates & permiſſiones,ac etiam habilitationes, & capacitates ſuccedendi in bonis,& rebus feudalibus,& emphiteoticis ab eccleſijs,monaſterijs, & pijs locis profectis,quibuſcunq, perſonis ſæcularibus,& quorumcumq; ordinũ, necnon militiarum,& hoſpitalium,Regularibus ac Rom. Curiæ officialib. & alijs curialibus,curiamq; ipſam ſequentibus,& etiam Vrbis Romę ciuibus,ac palatij ædes,cenſus,aliaque bona in ea,eiuſque diſtrictu habentibus, noſtris quoque,& aliorum Romanorum Pontificum familiaribus,eccleſiarum prælatis,etiam S.R.E. Cardinalibus,& alijs cuiuſcunque dignitatis,ordinis,& conditionis exiſtentibus,illorumq: & alijs eccleſijs,capitulis, conuentibus,ordinibus, Militijs, Hoſpitalibus,collegijs,officijs,& locis,ac prædictæ Vrbi,alijſq; ciuitatibus,prouincijs,& dominijs,eorumq; dominis, populis,ciuibus,& incolis,tam per fel.rec. Sixtum 4. Innocentium 8. Alexandrum 6. Iulium 2. Leonem 10. Clementem 7. Paulum 3. Iulium 3. Paulũ 4. Pium 4.

Pium 4. & qui ante illos fuerunt alios quoſcunque Romanos Pontifices, ac nos, ſedem Apoſtolicam, eiuſque legatos etiam de latere, nuncios, notarios, comites, collegia, officia, & loca, etiam per modum ſtatuti perpetui, generalis legis, initi & ſtipulati contractus ſeu quaſi, & alias ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis reſtitutiuis, præſeruatiuis, mentis atteſtatiuis, derogatoriarum derogatorijs, alijſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque ſimili poteſtatis, plenitudine, ac prædictorũ Cardinalium conſilio, & matura deliberatione in conſiſtorio habita, necnó conſideratione, intuitu, contemplatione, vel ad inſtantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, etiam ob remunerationem laborum & obſequiorum nobis, & dictæ ſedi impenſorum, refectionem damnorum, compenſationem iurium ceſſorum vel ablatorum, nauatæ militiæ contra hæreticos, & infideles, ſeu pro prædictæ Vrbis ornatu & frequentatione, ac quibuſcumq; alij vſibus, ac etiam neceſſarijs & pijs cauſis conceſſa, & multiplicatis vicibus confirmata, innouata, extenſa, & moderata, & quantocumq; tempore pacificè obſeruata, quoad eam partem, quæ illegitimos prædictos tangit duntaxat, etiam ſi illa contineant, quod omnes curiales, curiam ſequentes, & alij ſiue eccleſiaſtici, etiam Cardinales, ſiue mundani, qui palatia, domus & prædia vrbana vel ruſtica ędificauerint, aut cenſus, aliaue bona acquiſierint, aut alias acquiſita habuerint in dicta Vrbe, & circum eam ad miliaria decem, ex bonis ſeu fructibus eccleſiaſticis, hi tales de illis necnon iuribus & iuriſdictionibus omnibus in fauorem illegitimorum, aut quomodolibet inhabilium, & incapacium, ſiue inter viuos, ſiue cauſa mortis diſponere, eoſque hæredes & ſucceſſores vniuerſales, vel particulares inſtituere, & ſubſtituere, & ſi inteſtati deceſſerint, ipſi illegitimi & incapaces in illis ſuccedere poſſint, quodque per quaſcunq; reuocationes, derogationes, aut alias contrarias diſpoſitiones, illis quorum intereſt, præiudicari nequeat, & ſi vllo vnquam tempore præiudicatum, aut derogatum quoquo modo apparuerit, ius quæſitum, ablatum, & literæ reuocantium, & derogationum huiuſmodi, iuris quæſiti ablatiuè cenſeantur. Sicq; per quoſcunq; iudices iudicari debeat, & etiam diffiniri; Ac pariter tollimus & abrogamus omnes & quaſcunque facultates ſimilia concedendi, legatis nuntijs, noſtrarij s, comitibus. collegijs officijs & alijs ſupradictis, quorum omnium tenores, ac ſi ad verbum inſerentur habemus præſentibus pro expreſſis, ita vt priuilegiorum diſpenſationum, facultatum, habilitationum, capacitatum, indultorum, & aliorum ſupradictorum ſic reuocatum, ac etiam litterarum legitimationis prætextu, nullus, omnino de huiuſmodi bonis, rebus, pecunijs, iuribus, iuriſdictionibus, & actionibus in cõmodum, & fauorẽ illegitimorum vtriuſq; ſexus, ſiue etiam filiorum, ſiue conſanguineornm, affiniumue, ſiue extraneorum, etiam in ſtatu ſeculari procreatorum, ac legitimati quacumque authoritate, donatorum, & ad huiuſmodi res & bona, eiuſque ſucceſſionem teſtato vel inteſtato idoneorum, & capacium effectorum, ſiue teſtamento, ſiue donatione, ſiue legato, ſiue eleemoſyna, ſiue alio quocunque

titulo

Digitized by Google

titulo,& pio opere (exceptis in communi,ac omni fraude,conuentione, ſeu cōpoſitione ceſſante,hoſpitalib.expoſitorū & orphanorū) diſponere nec illegitimi ipſi,in eis ab inteſtato,ſiue protinus, ſiue per interpoſitas perſonas quomodocunque ſuccedere, aut illa alias ad eos etiam per quemcūque circuitum multiplicatarum in alios capaces ſucceſſionum, vllo tempore deuenire poſſint. Ad hæc nulla eſſe & pro infectis haberi volumus,omnia & quęcunque facta hucuſque teſtamenta, legata, donationes, & alia diſpoſita huiuſmodi,quæ viuentibus adhuc teſtatoribus, aut alias locum non habuerunt,ac pariter ab inteſtato, ſucceſſiones, non tamen litigioſas,quæ plenarium non ſunt effectum ſortitæ. De hinc verò diſtrictius prohibemus ne talia,ſiue in prædictos illegitimos vtriuſque ſexus, ſiue in illorum coniuges ſiue ipſorum parentes filios, deſcendentes,aſcendentes, vel alios cognatos ſiue viuentibus,ſiue defunctis viſis illegitimis, etiam paupertatis, dotis,aut alterius cuiuſcumque pij operis intuitu fiant,neue ipſi vnquam in rebus, bonis,pecunijs,iuribus,iuriſdictionibus,& actionibus prædictis,ſiue totis, ſiue in parte ſuccedant,aut illa ad ipſos,quauis diſpenſatione ſuffultos, etiam per prædictum circuitum deueniant,neue de vlla in alium, ſeu alios conceſſio,donatio,translatio,aliaue diſpoſitio fiat,aut alia bona ſimilia, vel diſſimilia,illegitimis,aut alijs ſupradictis concedantur. Quòd ſi prædictorum quiſquam fuerit præſentium violator,teſtamentum,donatio, legatum, & diſpoſitio omnino non teneat,nec etiam quoad alios capaces,& res alias valeat,ſicque diſponens priuilegio,diſpenſatione, facultate & indulto prædicto eiuſque vſu & commodo etiam in cæteris omnibus ipſo ſit iure priuatus. Nemo quantumuis capax illius prętextu fructus,res, pecunias aut prorſus alia bona ſua faciat,nec illa detinens vlla præſcriptione,aut vllo alio iuris pręſidio addiuuetur, ſed integram illorum reſtitutionem quocumque temporis lapſu non obſtante debeat coerceri. Ita vt omnes in eccleſijs, monaſteriis & beneficijs ſucceſſores,tam coniunctim, quam diuiſim, quiſque videlicet pro rata ſua,illa omni tempore recuperare poſſint, & qui primus cæteris ab eo monitis & negligentibus iudicium intenderit, ei ſoli res tota meritò vendicetur. Nullus verò huiuſmodi ſucceſſoribus pro prędictis inſiſtentibus, ac etiam de peculio alias quàm ex rebus eccleſiaſticis confecto, locorum ordinarij,tam conceſſorum & relictorum illegitimis, eorumque cauſa quam quorumcumque aliorum annorum immobilium,& ſe mouentium,nec non pecuniarum,fructuum,rerum,& iurium, alias ſub dictis teſtamentis,donationibus,legatis,& diſpoſitionibus comprehenſorum, corporalem poſſeſſionem, amotis inde & expulſis quibuſcunque detentorib. ſiue incapacibus,ſiue capacibus,per ſe vel alium ſeu alios, liberè apprehendant & apprehenſam huius ſedis nomine cuſtodiant,donec ipſa ſedes de illis, vtrum tulerit piorum operum neceſſitas duxerit prouidendum. Bona verò res & iura feudalia,vel emphiteutica (alijs legitimis ad ea fortè vocatis non exiſtentibus) eo ipſo deuoluta,& iuri ac proprietati ſuarum eccleſiarum,& locorum reſtituta, & cum reliquis eorum bonis conſolidata eſſe declaramis. Decernentes irritum,& iuane quicquid ſecus per quaſcunque ſcienter vel

ignoranter

ignoranter contingerit. Non obſtantibus,&c.

Quam conſtitutionem idem Pius V.die 5.Martij 1572.per aliam conſtitutionem fol.1159.inci.Ad Romanum & declarauit loqui, & c.intelligi debere etiam de quibuſcunque bonis patrimonialibus, tam mobilibus, quam immobilibus,& ſe mouentibus, iuribus, & actionibus quibuſcunque.

ADDITIO. Pro quarum Conſtitutionum maiori declaratione adeſt notabilis deciſ. Rotæ Romanæ 214.part. 2.diuerſorum Aldobrandini, tunc Auditorib. nunc Summi Pontificis die 29.Octob.1584.fol.122.vbi refert ex d.bullæ diſpoſitione fuiſſe concluſum & iudicatum, non prohiberi laicum uigore priuilegiorum diſponere in illegitimos de bonis mere patrimonialibus, & laicalibus nullam habentib. mixturam cum bonis ab eccleſia profectis, ſed bullam comprehendere ſolum clericos diſponentes de bonis nondum quæſitis ex fructibus, beneficiorum, ſed etiam de bonis patrimonialibus item & laicos, quando diſponerent de bonis ab eccleſia profectis, ut ſunt emphiteuſis, & feuda eccleſiaſtica, & bona quæſita ex penſionibus quas laici, ex priuilegio aliquando obtinent.

Quamuis illa Pij V.conſtitutio reuocatoria facultatum teſtandi,& diſponendi in illegitimos edita nimis dura lex habeatur, ſeruanda tamen eſt ad tex.in l.proſpexit,ff.qui à quibus,&c. Sed eſt rurſus cum hac moderatione interpretanda, vna cum eiuſdem conditoris declaratoria, quæ retetus eiſdem terminis conſtitutionis declaratæ intelligi debet, cum omnibus illius clauſulis, vt ſcilicet ſonent,& reſtingantur quoad licentias, priuilegia,& indulta a iure ſpeciali prouenientia, non autem a iure communi conceſſa in fauorem illegitimorum, tum quia ſublato iure ſpeciali regulariter nõ tollitur ius commune, quod vti potentius difficilius reuocatur, quam ius ſpeciale ad tex.in l. Eius militis §.militia miſſus,ff.de milit.teſtam.tum quia à iure antiquo non cenſetur receſſum, niſi quatenus in nouo exprimitur.argum.tex.in l.Præcipimus,§.fin.vbi gloſſa.C.de appellat.& per hãc extrauag.nulla mentio, neq; receſſio à iure communi, & ideo quando fieret diſpoſitio in illegitimos de bonis cuiuſcunque qualitatis vigore alicuius facultatis,ſeu gratiæ particulariter competentis,et Sedis Apoſtolicæ auctoritate impetratæ contra,vel præter ius commune,hoc præciſè intelligitur prohibitum,et reuocatum per hãc extrauag. Non autem quando Clerici ſeculares in Sacris conſtituti,vel obtinentes Beneficia Eccleſiaſtica, (omni dolo,et fraude ceſſante) in ſuos vel alienos ſpurios pauperes,et bonæ conditionis,ac famæ diſponerent ex cauſa alimentorum, vel dotis quæ loco alimentorũ ſuccedit,vt hac conſtitutione non obſtante id licite poſſint iuxta æquitatem Canonicam,et iuris communis diſpoſitionem contentam in c.cum haberet,et ibi Panor. et Card.Alex. de eo,qui dux.in matrim.quam pol.per adulter.late Anton.Gabriel libr.6 com.concluſ.tit.de alimentis concluſ.1.cum alias reſultaret iniquitas contraria naturali pietati,quæ declaratio clare colligitur ex Nauar.in commen.de ſpolijs.§.18.num.9.et ſeq.quo loci hanc Pij V.extrauag. ad verbum plures ad illam adijciendo annotationes refert, & repetit ac confirmat cum eorundem argumentorum formatione in conſ.4.& 5.de teſtament.in nou.& fuit

ita

ita deciſum per Rotam Rom.in dec.487.diuerſ.volum.1.quæ Rota,ſub nu. 12.ſubdit,vt in tali caſu diſponi poſſit in primis tamē de bonis patrimonialibus,aut alias,quam ex beneficijs acquiſitis,& in ſubſidium ex fructibus beneficiorum,ſeu penſionum &c. An vero filius Sacerdotis, ſiue Clerici Sacris ordinibus inſigniti valeat ſuccedere matri, adde Didac. Couar. in Epitome de ſponſal.& matrim.par.2.cap.8.§.5.num.17. Vrſillum in annot.ad deciſ. Afflicti 96.& Molinam de iuſtitia diſput.167.ſub 4.concluſ.

Item declaratur,vt reuocatio,quæ per hanc Pij V.conſtitutionem fit,non extendatur ad priuilegia, ſeu indulta conceſſa ab Imperatore, Regibus,& regalia iura habentibus filijs Clericorum,quoad facultatem capacitatis ſuccedendi circa temporalia,extra tamen dominium temporale Papæ ex Nauar. in proprijs huius bullæ terminis in præalleg.conſ.5.nu. 6. & 7.

Denique declarat,vt præfata extrauag.quatenus annullat legitimationes, & vt ipſis non obſtantibus excludantur etiam ipſi illegitimi a iure ſuccedendi,tanquam exorbitans,reſtringatur,iuxta limitet,ſeu terminos,de quibus loquitur,& ſic ad effectum tātum eo legitimationum prętextum poſſint mediate vel immediate ſuccedere,aut alias acquirere,non autem ut cenſeantur in habilitati ſimpliciter ſcilicet,vt illarum vigore non poſſint effugere turpitudinem,& maculam,ac fieri honeſti, & digni cum iſta reſpiciant perſonam, & conſtitutio loquitur quoad bonas,vt præfertur,vnde tanquam pænitus diuerſa inductum in vno non porrigitur ad aliud,prout illam in hac parte ſic declarat Rot.Rom.in deciſ.505.diuerſ.vol.1.

Quoad illegitimos volentes ingredi Religionem, & de eis iam ingreſſis, vide infra in verbo Monaſteria, ſeu conuentus Regularium.

INVENTARIVM ACTORVM.

SCIENDVM eſt,quòd ne Sede vacante acta cauſarum criminalium occupentur, fuiſſe Pij V. conſtitutione præceptum omnibus Epiſcopis vtriuſque Siciliæ,vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ Curiæ, fol.1111.in Bullar.publicata Romæ die vltima Martij 1571. incip. Muneris noſtri eſt aditum prohibere per quem ſalubris delictorum animaduerſio perperam diſturbatur. Nefarium etenim facinus in pleriſque Epiſcopatibus Regni Siciliæ citra, & vltra Farum, audiuimus exoriri,quod Cathedralibus Eccleſijs Pręſule viduatis, Vicarij a Capitulis conſtituti, gratia, timore, odio, vel ſordibus,quas volunt inquiſitiones, & teſtimonia rerum, & cauſarum criminalium violant,ſurripiunt, & lacerant, ne dictorum cognitio,vel vindicta vſpiam conſequatur. Nos ad hoc malum, qua poteſt induſtria,coercendum, pro noſtro officio intenti,præcipimus omnibus Archiepiſcopis, & Epiſcopis dicti Regni, præſentibus, & futuris,vt deinceps inuentarium authenticum omnium, & quarumcunq; ſuæ Curię querelarum,accuſationum,inquiſitionum,denūciationum,teſtificationum,inſtrumentorum, proceſſuū,cæterorumque actorum cauſarum, & negotiorum criminalium,

Congrui. titu. de off. ordi. ſeu titu. ne ſede vac.

T etiam

Digitized by Google

etiam mixtorum, quæ apud Curiæ ſuæ notarium fuerint,quotannis in perpetuum conficiant,confectum,& dicti notarij manu ſubſcriptum,penes ſe cuſtodiant,donec ſuper ijs fuerit iudicatum. Et ſi eos de vita decedere interim contigerit, illud vniuerſum ſigillo ſuo obſignatum,fidei Sacerdotis cui peccata confitentur,morte impendente committant, qui ea ſecuta protinus ipſum Prælato,ac domui, ſeu conuentui digniori Regularium illius Ciuitatis debeat reſignare: vt ab eis tute, & fideliter aſſeruetur,donec futurus adueniret Præſul,cui illud itidem clauſum, & integrum tribuatur. Quod ipſimet per ſe faciant,ſi quando neceſſe habuerint peregre proficiſci,ita vt illud ipſum ſtatim cum præſentes redierint,recipiant ab eiſdem. Quicunque autem teſtimonia,proceſſus, ſcripturas, & inſtrumenta huiuſmodi quocunque modo violauerit,corruperit,ſubtraxerit,combuſſerit, ſuppreſſerit,aut iuſſerit id fieri, ſeu auxilium conſilium vel fauorem præſtiterit,omni ſit dignitate, officio, & beneficio, præſentium auctoritate priuatus, & ad futura inhabilis eo ipſo. idem quoque,& pariter notarius,cui quid prædictorum defuerit,aut alias deliquerit in prædictis,tanquam falſi reus declaretur,pœnaſque omnes ſubeat,quæ ſunt in huiuſmodi rerum falſarios per ſanctiones Canonicas, & conſtitutiones legitimas irrogatæ. Nulli ergo &c.

IVDEX.

Congruit iniu de haere. PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,quod Iudices,& conſeruatores a ſede Apoſtolica deputati ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem partibus non ſuſpectum ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti aſſumere,& ſecundum eius relationem iudicare teneantur. Leo decimus in Conc. gener. Lateranen. decreuit, fol. 188. in bullar.

IVRAMENTVM.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod vltra conſtitutionem Nicolai, Tertij relatam in c. 1. de iureiur. in 5. extat Gregorij XIII. illius innouatio, & aliarum ſanctionum contra iurantes, & iurare facientes illicita,impoſſibilia,damnoſa, & eccleſiaſticæ libertatis,ac decretis Concilij Triden. aduerſantia, publicatę Romæ die 14. Septembris 1584. fol. 1344. in Bullar. incip. inter Apoſtolicas, & infra. Verumtamen multi infirmi, cupidique ſenſus ſeſe in huiuſmodi iuramenta cum animarum ſuarum periculo præcipitant. Nos quoniam hæc Sanctorum quoque Patrum inſtitutis, & ſalubri rerum Eccleſiaſticarum directioni aduerſantur, & tanquam de radice ambitionis procedētia,omne bonum in Eccleſijs,rebuſque publicis peruertunt,ea nouę prouiſionis ſubſidio prohibere volentes præſentium auctoritate innouamus prædictam conſtitutionem Nicolai Papæ,itidē que alias omnes Canonicas ſanctiones de abuſu, & reprobatione huiuſmodi iuramentorum promulgata, volumuſque eas,vbique ab omnibus etiam quoad præterita inuiolabiliter obſeruari. Ac etiam pręcipimus,& interdicimus

Digitized by Google

mus Prælatis, Canonicis, & alijs ſupradictis, necnon Eccleſiarum capitulis, & Monaſteriorum, cæteriſque Côuentibus, Ciuitatum quoque Caſtrorum, & Terrarum Communitatibus & perſonis quacunque dignitate præditis, ne vlla omnino iuramenta illicita, impoſſibilia, damnoſa, vel libertati eccleſiaſticæ, aut decretis Concilij Trid. obuiantia, ſiue ante, ſiue poſt, electiones, confirmationes, prouiſiones, receptiones, admiſſiones, aut alios actus, vbicũque, ac quocunque tempore etiam prætextu cuiuſuis conſuetudinis quantocunque tempore obſeruatæ, quæ potius corruptela eſt cenſenda, ſiue in genere, ſiue in ſpecie præſtare, reddere, vel exigere, neue ſuper præſtitis, redditis, vel exactis hucuſque quemquam in iudicio, vel extra inquietare audeant quoquo modo, vel turbare, illos enim qui iuramenta illicita, impoſsibilia, dãnoſa, vel eccleſiaſticæ libertati, aut decreti dicti Concilij obuiantia, exigere contenderint, Epiſcopos videlicet, & alios quoſcunque Pontificali dignitate præditos ſuſpendimus a diuinis, Capitula vero, & Conuentus eorumque Eccleſias, & loca omnia interdicto Eccleſiaſtico ſuppcnemus, ac ſingulares perſonas excommunicationis ſententia innodamus, inhabileſque facimus ab obtenta, & alia obtinenda eo ipſo, nobiſque, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti relaxationem ſuſpenſionis, & interdicti, necnon abſolutionẽ ab excommunicationis ſententia huiuſmodi perpetuo reſeruamus. Decernẽtes eos qui talia iuramenta ſcienter præſtiterint, vſu, & commodo rei, & gratiæ cuius cauſa iurauerint, eo ipſo priuatos eſſe; alio vero iguorantes ad præſtitorum iuramentorum huiuſmodi obſeruationem minime teneri. Necnõ irritum &c. Non obſtantibus &c.

LIBRI PROHIBITI.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod extat Index Librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres à Tridentina Synodo delectos, auctoritate Pij Quarti primum editus, poſtea vere a Sixto V. auctus, & nunc demum S. D. N. Clementis Papæ viij. iuſſu recognitus, & publicatus, inſtructione adiecta de exequendę prohibitionis, deque ſincerè emendandi, & imprimendi libros oratione. *Congruit tit. de hæreti.*

Si quis autem aduerſus eas regulas, prohibitionemque fecerit, is quidem qui hæreticorum libros, vel cuiuſuis auctoris ſcripra propter hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpictionem damnata, atque prohibita legerit, habueritue, ipſo iure in excommunicationis pænam incidat, eamque ob cauſam in eum, tanquam de hęreſi ſuſpectum inquiri, & procedi liceat præter alias pænas ſuper hoc ab Apoſtolica ſede, ſacriſque Canonibus conſtitutas. Qui autem libros alia de cauſa prohibitos legerit habueritue, præter peccati mortalis reatum, epiſcoporum arbitrio ſeuere ſe nouerit puniendum, vt patet ex conſtitutione Pij 4. die 24. Martij 1564. incip. Dominici, fol. 803. in bulla. & eſt impreſſa etiam in d. Indice.

Qui hæreticorum libros hæreſim continentes, vel de religione tractantes ſine auctoritate Summi Pont. & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut re-

Digitized by Google

tinentes, imprimentes aut quomodolibet defendentes ex quauis cauſa publi cè vel occultè quouis ingenio, vel colore, ſunt etiam excommunicati in Bulla Cœnæ Domini, capite primo, & eſt reſeruata Summo Pontifici.

Sciendum eſt etiam qualiter poſt additionem dicti indicis extat Clementis Papæ Octaui prohibitio operum Damnatæ memoriæ Caroli Molinei cũ reuocatione licentiarum illa legendi, & retinendi, quibuſcunque perſonis hactenus conceſſarum, & inhibitione, ne eædem licentiæ cuiquam de cætero concedantur, publicata Romæ die 26. Auguſti 1602. Incipi en. Apoſtolicæ ſedis, & infra.

Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione omnia, & quæcunque prædicti Caroli Molinei Hæretici ſcripta, opera, & commentaria, Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra auctoritate de nouo perpetuo damnamus, reprobamus, interdicimus, & anathematizamus, eorumque lectionem, & retentionem vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus cuiuſcumque ſtatus gradus ordinis, conditionis, dignitatis, honoris, & praeminentię, licet de illis ſpecialis, & indiuidua mentio habenda foret, exiſtant, etiam ſub excommunicationis late ſententiæ alijſque cenſuris, & pœnis in indice librorum prohibitorum contentis, ac etiam ſuſpicionis ipſius hæreſis, quantumuis ſcripta, opera, & commentaria ipſa, iam quouis modo fuiſſe expurgata prætendant, diſtrictè perpetuò interdicimus, & prohibemus. Et propterea omnes, & quaſcunque licentias quibuſuis perſonis, tam ab ordinarijs locorum, quá etiam ab ipſis Cardinalibus ſuper dicto indice deputatis, ac ſupremis Sanctæ vniuerſalis Inquiſitionis contra hæreticam prauitatem inquiſitoribus, ac à nobis, & Apoſtolica ſede quomodolibet conceſſas legendi, & retinendi libros eiuſdem Caroli Molinei, etiam ſub alio nomine inſcriptos, vel expurgatos, cum non aliter quàm igne expurgari poſſint reuocamus, caſſamus, & annullamus, inhibentes omnibus, & ſingulis ſupradictis, nè de cætero huiuſmodi licentias cuiquam concedant, vel impariantur. Quinimo omnem facultatem concedendi huiuſmodi licentias retinendi, vel legendi opera huius impij auctoris, ex quacunque cauſa, & ſub quouis prætextu, & colore quibuſcumque perſonis, quauis auctoritate etiam Apoſtolica ſuffultis, & quacumque dignitate præditis, etiam ipſiſmet Cardinalibus ſuper indice librorum prohibitorum deputatis, ac ſupremis inquiſitorib. prædictis adimimus, eamque nobis, & ſucceſſorib. noſtris Romanis Pontificibus tantum reſeruamus. Caſſantes inſuper, & ex nunc irritantes quaſcunque licentias, etiam a nobis conceſſas, & a ſucceſſoribus, noſtris Romanis Pontificibus reſpectiuè concedendas, quæ manu noſtra, aut ſucceſſorum prædictorum ſubſcriptæ non fuerint. Per has tamen noſtras literas non intendimus prohibere retentionem librorum iuris canonici, & aliorum Catholicorum Auctorum habentium additiones, ſeu apoſtillas, vt vocant, huius impij hominis, ipſis tamen additionibus, ſeu Apoſtillis deletis, & emendatius iuxta cenſuram de mandato noſtro nuper editam, & in Typographia Cameræ Apoſtolicæ impreſſam Romæ hoc anno MDCII. cartus ſeu folijs xxiiij. diſtinctam cu-

ius

ius initium eſt. Cenſura in omnes additiones,ſeu admonitiones marginales damnatæ mem. impij Caroli Molinei ad textum Iuris Canonici. Commentaria Decij in decretales,& ius ciuile,ad conſilia Decij, & Alexandri, & ad Dynum de reg. iu. & Decium in titulo ff. de reg. iu. finis vero eſt. Aliqua fortaſſe in præmiſſis,& conſimilibus additionibus ab oculis noſtris effugerunt,notatu,& cenſura digna, quæ diligens lector animaduertens delere prorſus teneatur. Poſtremo ſub cenſuris, & pęnis ſupradictis omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus per Apoſtolica ſcripta mandamus quatenus intra menſem a publicatione præſentium in locis per quæ eædem ad eorum notitiam peruenire poſſint,facienda computandum,omnia, & ſingula ſcripta, opera,& commentaria prædicta Caroli Molinei,realiter & cum effectu locorum ordinarijs,vel inquiſitoribus exhibeant,& conſignent, Ipſis vero locorum ordinarijs uel inquiſitoribus, vt illa ſtatim nulla interpoſita mora, aut expectata licentia igne comburant,& comburi faciant,vt autem &c.

LITANIAE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt extare Decretum S.D.N.Clementis Papæ viij.circa litanias obſeruandum.

Quoniam multi hoc tempore priuati etiam homines prætextu alendæ deuotionis,nouas quotidie Litanias euulgant,vt iam prope innumerabiles formæ Litaniarum circumferantur, & in nonnullis ineptæ ſententiæ, in alijs (quod grauius eſt periculoſę,& errorem ſapientes inueniantur Sanctiſſ. Dominus Noſter Clemens Papa viij. pro ſollicitudine ſua prouidere volens,vt animarum deuotiohe, Denique ac ſanctorum innocatio,ſine vllius detrimē ti ſpiritualis periculo foueatur, præcipit, ac mandat, vt retentis antiquiſſimis,& communibus litanijs,quæ in Breuiarijs, Miſſalibus, Pontificalibus, ac Ritualibus continentur, necnon litanijs de Beata Virgine, quæ in Sacra Sede Lauretana decantari ſolent, quicunque alias litanias edere, vel iam editis in eccleſijs, ſiue Oratorijs, ſiue Proceſſionibus, vti voluerint,eas ad Congregationem Sacrorum rituum recognoſcendas,& ſi opus fuerit corrigendas mittere teneantur,neque ſine licentia prædictæ Congregationis,eas in publicum edere,aut publice recitare præſumant,ſub pænis(vltra peccatum) arbitrio Ordinarij,& inquiſitoris ſeuerè infligendis. Præſens decretū factum fuit in generali Congregatione Sanctę Romanæ,& vniuerſalis Inquiſitionis,habita in Palatio Apoſtolico in Monte Quirinali coram prædicto Sanctiſsimo Domino Noſtro,ac Illuſtriſsimis,& Reuerendiſsimis Dominis Sanctæ Romanę Eccleſiæ Cardinalibus,aduerſus hæreticam prauitatem generalibus Inquiſitoribus,octauo Idus Septembris, Anno a Natiuitate Domini Noſtri Ieſu Chriſti. MDCI.

Quintilianus Adrianus, Notarius.

Digitized by Google

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt qualiter Leo. X. in Concilio generali Lateranen. decreuit fol. 171. in bul. incip. Apoſtolici, & infra.

Leo X. Congruit ſtim. de magiſtr.

Omnibus, & ſingulis philoſophis in Vniuerſitatibus ſtudiorum Generalium, & alibi publice legentibus, diſtricte præcipiendo mandamus, vt cum Philoſophorum principia, aut Concluſiones, in quibus a recta fide deuiare noſcuntur auditoribus ſuis legerint, ſeu explanauerint, quale hoc eſt de animæ mortalitate, aut vnitate, & mundi æternitate, ac alia huiuſmodi, teneantur eiſdem veritatem religionis chriſtianæ omni conatu manifeſtam facere & perſuadẽdo pro poſſe docere, ac omni ſtudio huiuſmodi philoſophorum argumenta, cum omnia ſolubilia exiſtant, pro viribus excludere atque reſoluere, & cum non ſufficiat aliquando tribulorum radices præſcindere, niſi, & ne iterum pullulent, funditus euellere, ac eorum ſemina, originaleſque cauſas, vnde facile oriuntur remouere, cum præcipue humanæ Philoſophiæ ſtudia diuturniora, quam Deus ſecundum verbum Apoſtoli euacuauit, & ſtultam fecit, abſque diuinæ ſapientiæ condimento, & quæ ſine reuelatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem: Ad tollendam omnem in præmiſſis errandi occaſionem hac ſalutari conſtitutione ordinamus, & ſtatuimus, ne quiſquam de cætero in Sacris Ordinibus conſtitutus, ſecularis vel regularis, aut alias ad illos à iure artatus in ſtudijs generalibus, vel alibi publice audiendo, philoſophiæ, aut poeſis ſtudijs vltra quinquennium poſt grammaticam, & dialecticam, ſine aliquo ſtudio Theologiæ, aut iuris Pontificij incumbant. Verum dicto exacto quinquennio, ſi illis, ſtudijs inſudare voluerit, liberum ſit ei, dum tamẽ ſimul aut ſeorſum, aut Theologia, aut Sacris Canonibus operam nauauerit, vt in his Sanctis, & vtilibus profeſſionibus Sacerdotes Domini inueniant, vnde infectas Philoſophiæ, & poeſis radices purgare, & ſanare valeant. Et hos Canones per ordinarios locorum vbi generalia ſtudia vigent, & rectores vniuerſitatis eorundem ſtudiorum ſingulis annis in principio ſtudij, in virtute ſanctæ obedientiæ publicari mandamus. Nulli ergo, &c.

Congruit ſtimul. ne cleric. uel monac.

Leo X.

Extat item eiuſdem Leonis X. in eodem Concilio Lateranenſi Decretũ obſeruandum à Magiſtris, & Præceptoribus Scholarium fol. 194. in Bullar. incip. Supernæ, & infra.

Cum omnis ætas ab adoleſcentia prona ſit ad malum & à teneris aſſueſieri ad bonum, magni ſit operis, & affectus, ſtatuimus, & ordinamus, vt magiſtri ſcholarium, & præceptores, pueros ſuos, ſiue adoleſcentes nedum in grãmatica, & rhetorica, ac cæteris huiuſmodi erudire, & inſtruere debeant, verum etiam docere teneantur ea, quæ ad religionem pertinent, vt ſunt præcepta diuina, articuli fidei, Sacri Hymni, & Pſalmi, ac Sanctorum vitæ diebuſque feſtiuis nihil aliud eos docere poſſint, quam in rebus ad religionem, & bonos mores pertinen. eoſque in illis inſtruere, & hortari, & cogere in quantum poſſunt teneantur, vt nedum ad miſſas ſed etiam ad veſperas, diuinaq; officia audienda, ad eccleſias accedant, & ſimiliter ad prædicationes, & ſermones

mones

mones audiendo impellant,nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat eis legere poſſint.

Sciendum eſt inſuper qualiter Pij V.conſtitutione cauetur.quod Ordinarij conſtituant loca in quibus pueri Doctrina Christiana erudiantur cum facultate erigendi Confraternitates, & indulgentia pro confratribus pueros docentibus fol.1163.incip.Ex debito,& per Greg.XIII.facta etiam fuit ampliatio indulgentiarum a Pio V. ſocietatibus ad pueros, & rudes in bonis operibus,& doctrina Chriſtiana erudiendos deputatur conceſſarum, vt in eius conſtitutione incipien. Vniuerſis fol. 1204. in bullar. & faciunt diſpoſita per Concil.Tridentinum Seſſione 24.de ref.cap.4.& Seſſ.4.c.1.& Seſ. 23.de ref.cap.18.

MATRIMONII IMPEDIMENTA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod duodecim illa impedimenta matrimonij per eos adnotata in verbo Matrimonium, remanēt incorrecta præter tria ſequentia,quæ per Conc.Trid.reſtringuntur,& circa impedimētum ex cognatione ſpirituali prouenieus vltra diſpoſita in tit.de cognat.ſpirit.in 6.& per Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor.matrim.cap.2.adeſt Pij V. declaratio præfati decreti Conc.Trid.de cognitione ſpirituali in maritum vel vxorem ſuſcipientis,& baptizatum,baptizatiq; patrem,& matrem,& quaſcunque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis,quam baptizantis, & baptizati, publicata Romæ die 19.Decem.1566.fol.953.in bullar.incip. Cum illius vicē & infra. Sane licet ex eo,quod in Conc.Trid.decretum fuerit cognationem ſpiritualem inter eos tantum contrahi,qui ſuſcipiūt,baptizatum de Baptiſmo,ac baptizatum ipſum,& illius patrem,& matrem,necnon baptizantem,& baptizatū,baptizatiq; patrē,& matrem in reliquis perſonis, quæ per antiquos canones occaſione cognationis huiuſmodi contrahere prohibebātur,omne impedimentum ſublatum eſſe videatur; adhuc tamen ab aliquibus dubitari accipimus,an ſaltem impedimentum cognationis ſpiritualis huiuſmodi inter maritum,vel vxorem ſuſcipientis,& baptizatū, necnon inter maritum,vel vxorem ſuſcipientis, & patrem, ac matrem baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de vno coniuge,de altero etiam prohibitum eſſe videatur. Nos piarum mentium quieti,& Matrimoniorum fauori(quantum ex alto nobis permittitur)conſulere volentes,a præciſis verbis Concilij minimeq; diſcedendū in præmiſſis eſſe cenſuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis huiuſmodi ſubeſſe decernimus,& declaramus,quominus inter dictos maritum,vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum,baptizatique patrem,& matrem,& quaſcunq; alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis,quam baptizantis,& baptizati,in dicto Concilio nominatum non expreſſas,Matrimonium licite,& libere contrahi poſſit,& ita ab omnibus iudicari,&c. *Cōgruit tit. de cogna.ſpir.*

Quantum ad impedimentum publicæ honeſtatis attinet vltra diſpoſita in c.ſponſam,de ſponſal.& in c.vnic.eo.tit.lib. 6.cum alijs concord.attenditur

hodie decretum Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. matrim. cap. 3. quod fuit declaratum per bullam Pij. V. Romæ publicatam die 21. Iulij 1568. fol. 1018. in bullar. incip. Ad Romanum ſpectat Pontificem, & infra. Sane ad aures noſtras peruenit, mutos eſſe, qui dubitent, an decretum æcumenici Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. matrim. cap. 3. quo cauetur impedimentum publicæ honeſtatis, vbi ſpõſalia valida non fuerint, prorſus tolli, vbi vero valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in vlterioribus gradibus non poſſit huiuſmodi prohibitio ſeruari, de ſponſalibus per verba (vt aiunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de præſenti contracta, non tamen conſumata, quæ interdum ſponſalia appellantur, comprehendat, ita vt etiam eo caſu impedimentum inde proueniens ſublatum fuerit. Nos itaq; vt omnis difficultas, dubitatioq; tollatur, attendentes ꝙ ſponſaliorum appellatione, qua dictum Concilium vtitur, non niſi impropriè matrimonium verbis de pręſenti conceptis contractum continetur, quoque agitur de correctione iuris veteris, quo caſu ſecundum proprietatem verborum dumtaxat procedendum eſt, præſertim cum longè maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de præſenti contracto, quam in ſponſalibus de futuro vigere a nemine dubitetur; idcirco Motu proprio auctoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, & diffinimus decretum Concilij huiuſmodi omnino intelligendum eſſe, & procedere in ſpõſalibus de futuro dumtaxat, non autem in matrimonio ſic (vt præfertur) contracto, ſed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis caſibus, & gradibus, quibus de iure veteri ante prædictum decretum Concilij introductum erat. Et ita ab omnib, iudicari debere, mandamus, atqua ſtatuimus Non obſtãtibus, &c.

Circa impedimentũ affinitatis ex fornicatione proueniens erat antea vſq; ad quartum gradum, cap. quędam cum pluribus ſeq. 32. q. 7. & tot. tit. de eo qui cogn. conſang. vxor. ſuę, ſed per Concilium Trid. fuit reſtricta vſque ad ſecundum gradum, & per eundem Summum Pontificem facta fuit altera declaratio decreti Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 4. de ref. matrim. de impedimento affinitatis ex fornicatione proueniente publicata Romę die 19. Decembris 1566. fol. 954 in bulla. incip. Ad Romanum Pontificem, & infra. Sane poſtquam ex eo, quod Trid. Synodus impedimemtum affinitatis ex fornicatione proueniens, per quod non ſolum Matrimoninm contrahi prohibetur, ſed etiam poſtea factum dirimitur, ad eos tantum reſtrinxit, qui primo & ſecundo gradu coniunguntur, in vlterioribus vero gradibus ſtatuit Matrimonium poſtea factum non dirimi, à pluribus Chriſti fidelibus, vt accepimus, eſt dubitatum, an licet in vlterioribus gradibus huiuſmodi matrimonium contractum non dirimatur, adhuc tamen iuxtra antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos omnes ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac Matrimonij libertati, quantum cum Deo poſſumus conſulere volentes, Declaramus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, nullum hodie impedimentum remanere, quominus in vlterioribus gradibus huiuſmodi libere, & licite Matrimonium contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari, &c.

Quæſtio

Digitized by Google

Quęſtio illa quæ prætęritis temporibus diſputabatur, An ſcilicet ſpadones quibus ambo teſticuli abſciſſi ſint, ad matrimonium contrahendum habiles reputandi ſint, vel definita iam reperitur per quaſdam literas fel. rec. Sixti V. in forma breuis transmiſſas, vt infra.

Venerabili fratri Epiſcopo Nouarien. noſtro, Sedis Apoſtolicæ in Regnis Hiſpaniarum Nuntio. Sixtus Papa V.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Cum frequenter in iſtis regionibus eunuchi quidam, & ſpadones, qui vtroque teſte carent, & ideo certum, & manifeſtum eſt eos verum ſemen emittere non poſſe, quia impura carnis tetigine, atque immundis complexibus cum mulieribus ſe commiſcent, & humorem forſan quẽdam ſimilem ſemini, licet ad generationem, & ad matrimonij cauſam minime aptum effundunt, matrimonia cum mulieribus, & pręſertim hunc ipſum eorum defectum ſcientibus contrahere præſumant, idque ſibi licere pertinaciter contendant, & ſuper hoc diuerſæ lites, & controuerſiæ ad tuum, & Eccleſiaſticum forum deducãtur, requiſiuit a nobis fraternitas tua, quid de huiuſmodi connubijs ſit ſtatuẽdum. Nos igitur attendentes, quòd ſecundum canonicas ſanctiones, & naturæ rationẽ qui frigidæ naturæ ſunt, & impotẽtes ijdem minime apti ad cõtrahenda matrimonia reputantur, quodque prædicti eunuchi, aut ſpadones quas tanquam vxores habere non poſſunt, eaſdem habere, ut ſorores nolũt, quia experientia docet tam ipſos, dum ſe potentes ad coeundum iactitant quam mulieres, quæ eis nubunt, non vt caſtè uiuant, ſed ut carnaliter inuicem coniungantur, praua, & libidinoſa intentione, ſub prætextu, & figura matrimonij, turpes huiuſmodi commixtiones affectare quæ cum peccati, & ſcandali occaſionem præbeant, & in animarum damnationem tendãt ſunt ab Eccleſia Dei prorſus exterminandæ. Et inſuper conſiderantes, quod ex ſpadonum huiuſmodi, & eunuchorum coniugijs nulla utilitas prouenit, ſed potius tentationum illecebrę, incentiua libidinis oriuntur; Eidem fraternitati tuę per præſentes committimus, & mãdamus, vt cõiungia per dictos, & alios quoſcunq, eunuchos, & ſpadones vtroque teſte carẽtes, cum quibuſuis mulieribus defectum prædictum, ſiue ignorantibus, ſiue etiam ſcientibus contrahi prohibeas, eoſque ad matrimonia quomodocunque contrahẽda inhabiles auctoritate noſtra declares, & tam locorum Ordinarijs, ne huiuſmodi coniunctiones de cætero fieri quoquomodo permittant, interdicas, quam eos etiam qui ſic de facto matrimonium contraxerint, ſeparari cures, & matrimonia ipſa ſic de facto contracta nulla, irrita, & inualida eſſe decernas. Eos etiam, qui ſic iam contraxerunt, ſi appareat illos, non vt caſtè ſimul viuant contraxiſſe, ſed actibus carnalibus, & libidinoſis operam dare, ſimul in vno, & eodem lecto cum prædictis mulieribus dormire conuincantur, omnino ſimiliter ſeparari cures: Nos enim ita in præmiſſis, & non aliter per quoſcunque Iudices & Commiſſarios, quacunque auctoritate, & dignitate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quacunq; cauſa & inſtantia iudicari, & diffiniri debere, & ſi ſecus ſuper his a quocunque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter

atten-

Digitized by Google

attentatum forſan eſt hactenus, vel attentari in poſterum contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus cuiuſuis Ciuitatis, Prouinciæ, aut Regni ſtatutis, legibus municipalibus, aut conſuetudinibus, quę abuſus potius, & corruptelæ cenſendæ ſunt, etiam ſi ab immemorabili tempore obſeruatę dicantur cæteriſque contrarijs quibuſcunqne. Dat. Romæ apud S. Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die 27. Iunij 1587. Pontificatus noſtri anno tertio.

Harum literarum tenorem, prout iacent, refert Ioan. Gutier. lib. 1. can. q. cap. 16. ſub. nu. 18.

MATRIMONIALES DISPENSATIONES.

IN contrahendis matrimonijs vel nulla omnino detur diſpenſatio, vel raro, idque ex cauſa, & gratis concedatur. In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur, niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam. verba ſunt Conc. Tridentini ſeſſ. 24. de reform. matrim. c. 5. in fine.

Hinc ſciendum, quòd cauſæ, quæ hodie in praxi verſantur in Romana Curia, pro quibus diſpenſationes ad contrahenda matrimonia conceduntur, ſunt infraſcriptę, videlicet.

Propter dotem.

1 Quod cum oratrix dotem habeat minus competentem iuxta ſtatus ſui cōditionem, cum qua virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere poſſit inuenire queat, & dictus orator intendat illam cū dicta minus competente dote in vxorem ducere.

Pro muliere indotata.

2 Quod cum dicta oratrix indotata exiſtat, & dictus orator illam ſic indotatam in vxorem ducere, ac vſq; ad quantitatem ſecundum oratricis qualitatem competentem ex integro dotare intendant.

Propter anguſtiam loci.

3 Quod cum dicta oratrix in dicto loco propter illius anguſtiam virum ſibi non conſanguineum, vel affinem, paris conditionis, cui nubere poſſit, inuenire nequeat.

Propter anguſtiam locorum, quandos Oratores ſunt ex duobus locis orti

4 Quod cum dicta oratrix in dictis locis, etiā de vno ad alium ſe transferen. propter illorum anguſtiam virum ſibi &c. nequeat.

Clauſula etſi extra.

5 Et ſi extra dictum locum, vel dicta loca nubere cogeretur, dos quam ipſa habet, non eſſet competens neque ſufficiēs, vt cum ea uirum, cui iuxta ſtatus ſuis conditionem nubere poſſet, inuenire valeret.

Propter inimicitias.

6 Quod cum inter dictorum Oratorum parentes, conſanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortæ iam ſint, & ad pręſens vigeant, aliunde tamen, quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & cæterum ſit, quòd ſi Oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiuſmodi omnino componerentur,

tur, pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis oratores prædicti cupiunt &c.

Propter lites.

7 Quod cum inter dictos Oratores, ſeu eorum parentes lites ſuper rebus magni momenti ortæ iam ſint, & ad præſens vigeant, lites huiuſmodi omnino componantur, pro illis igitur &c.

Pro confirmatione pacis.

8 Quod cum alias inter dictorum Oratorum parentes, conſanguineos, vel affines, graues inimicitiæ viguerint, aliunde tamen quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi, prouenientes, & ante illius tractatum exortę & licet inter ipſos pax de recenti inita fuerit, nihilominus pro illius firmiori confirmatione oratores prædicti cupiunt, &c.

Pro belgis.

9 Quod cum oratores prædicti nouerint ſe Fidei orthodoxæ cultores, ac Deo dante, ſub obedientia S. R. E. viuere intendāt & in illis partibus, in quibus multi hæretici exiſtunt, ne contingat eos cum hæreticis contrahere, cupiunt &c.

Pro habitatricibus locorum ſitus ad litus maris.

10 Quod cum dictus locus ad litus maris ſitus continuis inuaſionibus pyratarum, & Fidei orthodoxę hoſtium, expoſitus ſit, propterea externi homines non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, eo accedere velint, cupiunt &c.

Pro Oratrice excedente 24. annum.

11 Quod dicta Oratrix vigeſimumquartum annum excedens, hactenus virum paris conditionis, cui nubere poſſet, non inuenit.

Cauſæ infamiæ, quando adeſt carnalis copula.

12 Cum autem, Pater Sancte, niſi matrimonium inter Oratores cõtrahatur dicta Oratrix innupta, et diffamata remaneret, grauiaque exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri.

Quando Oratores contraxerunt ſeruata forma Concilij & conſumarunt, detectoq; impedimento, abſtinuerunt.

13 Quod ipſi alias ignorantes aliquod impedimẽtum inter eos exiſtere, quominus poſſent inuicem matrimonialiter copulari, matrimonium inter ſe per verba de præſenti publicè factis proclamationibus in eorum parochiali Eccleſia, iuxta formam Conc. Trid. nulloq, detecto, neque denunciato impedimento contraxerunt, illudq; in facie Eccleſiæ ſolemnizarunt, & carnali copula conſumarunt, poſtmodum verò cum ad eorum peruenit notitiam, eos quarto conſanguinitatis gradu inuicem eſſe coniunctos, propter quod a carnali copula huiuſmodi abſtinuerunt; Cum autem, Pater Sanctæ, Oratores prædicti in huiuſmodi matrimonio remanere non poſſint, abſq; Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, & ſi diuortium inter eos fieret, grauia exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri, ſupplicant &c.

Quib. expletis, rurſus ſciẽdum eſt quòd praxis Romanę Curię, pariterq; ſacra Concilij Congregatio cẽſuit, quòd diſpenſationes factæ non expreſſa

copula

copula habita inter conſanguineos, vel affines, etiam poſt commiſſionem Rom. Pontificis factam Ordinario de diſpenſando, ante tamen quod ab ipſo diſpenſetur ſubreptitiæ ſunt, & nullæ prout de vtroque teſtatur Io. Gutier. lib. 1. can. q. c. 15. ſub. nu. 24. & Apoſtilla ad conſ. 9. Nauar. de conſang. & affin. in nouis, ac declarationem ad literam etiam refert Petrus de Ledeſma de magno matrim. Sacram. q. 56. art. 5. concluſ. 4.

Item non erit vulgariter notandum, quòd diſpenſationis gratia ad validãdum matrimonium nulliter inter cõiunctos intra quartum conſanguinitatis vel affinitatis gradum contractum, & ad prolem legitimandã conceſſa, quoniam continet duo æque principaliter, videlicet mandatum de diſpenſando, vt illi qui nulliter, & de facto contraxerunt, manerẽt in matrimonio contracto, & poteſtatem legitimandi prolem, licet quoad matrimonium non potuiſſet effectum habere, propter superuenientem mortem alicuius ex parentibus, valebit tamen ipſa gratia, & debet executioni mandari quoad legitimationem prolis, prout in vna Siracuſan. illegitimitatis, die, 19. Octobris 1573. reſolutum fuit in Rotæ Rom. coram Hippolyto Aldobrandino, tunc Rotæ Auditore, poſtea Summo Pontifice Clemente Octauo, deciſ. 207. diuerſ. p. 1. per conſ. Ancharani 409. & alia eiuſdem Rota deciſionem, teſte Puteo deciſ. 483. incip. Mattheus Gabella, libr. 2. quod nota propter præiudicium venientium ab inteſtato.

MEDICVS.

Cõgruit tit. de pænit. & remiſſ.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, q vltra decretum Cõcilij Lateranenſi relati in c. cum infirmitas, de pænit. & remiſſ. adeſt Conſtitutio Pij V. Romæ publicata die 11. Mart. 1566. fol. in bullar. tenoris ſequentis.

Supra gregem dominicum noſtræ vigilantiæ diuinitus creditum vigilis ſpeculatoris, prout nobis deſuper conceditur, exercentes officium, ad ea per quæ animarum ſaluti cum diuini nominis gloria conſuli valeat, libenter intendimus, vt Chriſti fideles poſt baptiſmum in peccata lapſi, per ſacramentum pænitentię Deo reconcilientur. Sane cum infirmitas corporalis nõ nunquam ex peccato proueniat dicente domino languido quem ſanauerat, vade noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea pro. uide fel. recor. Innoc. tertius prædeceſſor noſter medicis præceperit, vt cum eos ad ægrotos vocari contigerit, ipſos ante omnia moneant, vt animarum medicos vocent, ne cum eis hoc in extrema ægritudine conſtitutis ſuadetur, in deſperationis articulum incidant. Nos igitur volentes hoc tam ſalutare præceptum nulla temporis præſcriptione aboleri, ſed ſemper obſeruari conſtitutionẽ præfatam auctoritate Apoſtolica tenore præſentium innouamus, & hac noſtra in perpetuum valitura cõſtitutione ſtatuimus, & decernimus quod omnes medici, cum ad infirmos in lecto iacentes vocati fuerint, ipſos ante omnia moneant, vt idoneo confeſſori omnia peccata ſua iuxta ritum S. R. E. confiteantur, neque tertio die vlterius eos viſitent, niſi longius tempus infirmo confeſſor ob aliquam rationabilem cauſam, ſuper quo eius conſcientiam

Digitized by Google

ſcientiam oneramus, conceſſerit, & eius per fidem confeſſoris in ſcriptis factam conſtiterit, quod infirmi, vt præmittitur, peccata ſua confeſſi fuerint. Coniunctos vero, ac omnes familiares, & domeſticos infirmi in domino rogamus, & monemus, vt de infirmitate parochum certiorem faciant, ac tam parochus, quam coniuncti, & familiares præfati infirmum ad confeſſionem peccatorum ſuadeant & inducant. Quod ſi qui Medicorum præmiſſa non obſeruauerint, vltra pœnas in dicta Conſtitutione contentas, quas incurrere declaramus, perpetuo ſint infames, & gradu medicinæ, quo inſigniti erant, omnino priuentur, & a Collegio ſeu vniuerſitate Medicorum eijciantur, ac pœna etiam pecuniaria arbitrio ordinariorum, vbi deliquerint, mulctentur. Et vt hæc omnia inuiolabiliter obſeruentur, volumus & eadem auctoritate præcipimus & mãdamus, vt nullus poſthac vbiq; locorum in medicina Doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas a quouis Collegio & vniuerſitate concedatur; niſi omnia in præſenti noſtra conſtitutione contenta medio eorum iuramento coram Notario publico & teſtibus obſeruare in eorum manibus, vel ordinarij iurauerint, & de huiuſmodi iuramento in priuilegio ſeu licentia medendi ſpecialis mentio fiat. Quòd ſi collegia & vniuerſitates præfatæ non recepto a promouendis iuramento huiuſmodi, eoſdem ad gradum prædictum promouerint, aut eiſdem medendi licentiam præſtiterint, pœnam priuationis facultatis alios vlterius doctorandi incurrant. Mãdantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnib. & ſingulis venerabilibus fratribus, & Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in Ciuitatibus & diæceſibus proprijs præſentes noſtras literas publicari faciant, ac iuramentum prædictum a Medicis iam promotis, ſeu licentiam medendi habentibus, omnibus iuris remedijs exigant, neque aliquos ad medendum in ciuitatibus, & diæceſibus prædictis admittant, niſi eis conſtiterit eoſdem iuramentum huiuſmodi præſtitiſſe, & contumaces, & iurare ac iuramentũ huiuſmodi iam præſtitum exhibere recuſantes, gradu medicinæ & omnibus priuilegijs eiſdem medicis tam coniunctim, quàm diuiſim eis, & eorum cuilibet conceſſis per quoſuis etiam Romanos Pontifices priuent, ac ab ingreſſu eccleſiæ arceant, donec reſipuerint. Non obſtantibus præmiſſis priuilegijs, indultis literis apoſtolicis, quibuſuis perſonis, collegio & vniuerſitate ſub quibuſuis verborum formis & tenoribus conceſſis. Quæ omnia quoad effectum validitatis Conſtitutionis noſtræ, tantum reuocamus, caſſamus, & annullamus, & omnes Principes ſæculares, ac alios Dominos & magiſtratus temporales rogamus, requirimus & obſecramus per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti eiſdem in remiſſionem peccatorum nihilominus iniungentes, quod in premiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis & Epiſcopis aſſiſtant, & ſuum fauorem & auxilium præſtent, ac contrafacientes pœnis etiam temporalibus afficiant. Volumus autem quod præſentes literæ in Cãcellaria, & acie Campi Floræ publicentur, & inter conſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur &c.

Sciendum eſt, quod præter conſtitutionem Pij V. de medicorum Officio in curatione infirmorum relatam, extat altera Gregorij XIII. quod medici

Hæbrei,

Hæbrei,vel infideles ad Chriſtianorum curam non admittantur. publicatã Romæ die 5. Aprilis 1581. fol. 1903. in Bullar. incip. Alias piæ mem. Paulus Papa Quartus,& infra.

Vniuerſis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus diſtricte prohibemus, & interdicimus,ne poſthac Iudæos,vel alios infideles ad ipſorum Chriſtianorũ ægrotantium,& infirmorum curam vocent,ſeu admittant,aut vocari,admittiue faciant,concedant,vel permittant. Mandantes propterea omnibus, & ſingulis Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis,& Epiſcopis, necnon dilectis filijs alijs locorum ordinarijs, & quibuſuis Parochis,alijſue animarum curam habentibus,& exercentibus, ſub indignationis noſtræ, ac alijs arbitrio noſtro infligendis pœnis, vt præſentes noſtras literas in ſuis Eccleſijs,quæ in illis Ciuitatibus, vel diœceſibus conſtitutæ ſunt,in quibus Hebræi,vel alij infideles moram trahunt, quamprimum ad eos perlatæ fuerint, & deinde ſingulis annis initio quadrageſimalis ieiunij publicent,aut publicari faciant,& quod ſi quis poſt earum publicationem etiam quomodolibet exemptus,ac cuiuſcunque ſtatus,gradus,ordinis,conditionis,& præeminentiæ exiſtens aduerſus illas facere auſus fuerit,ſacramenta ei Eccleſiaſtica nullatenus miniſtrentur,nec etiam a regularibus exemptis:& ſic decedens Eccleſiaſtica careat ſepultura, quæ quidem omnia parochi ægrotantibus ſignificare apto tempore non omittant, præſertim cum Iudęum, vel infidelem medicum ab eis admiſſum eſſe cognouerit,& alias ipſi locorum Ordinarij contra huius mandati tranſgreſſores debita animaduerſione procedant: Iudæoſque ipſos nihilominus iuxta Pauli, & Pij Pontificum prædictorum literas contra illos editas pro earum tranſgreſſione puniant. Non obſtantibus &c.

MISSA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,quod vltra decretum Concil. Tride. ſeſſ. 22. de obſeruandis,& euitandis in celebratione Miſſæ,ibi (debitis horis celebrent) extãt Pij V. Reuocatio licentiarum,ac facultatum celebrãdi miſſas veſpertino tẽpore,publicata Romę die 29. Martij 1566. fol. 924. in bullar. tenoris ſequentis.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater,& Dominus noſter Pius diuina prouidentia Papa quintus ad cuius notitiam peruenit, quòd nonnulli Cathedralium etiam forſan Metropolitanarum,collegiatarũ,& aliarum eccleſiarum, nec non Monaſteriorum,conuentuum,domorum,& aliorum Piorum locorum ſecularium,& diuerſorum ordinum,ac Militarium regularium, Prælati, capitula,clerici,fratres,aliaſque ſuperiores,& perſonæ antiquum Sanctę Romanę Eccleſiæ ritum in ſtatutis miſſarum celebrandarum temporibus peruertere ſatagentes,diuerſas licentias & facultates miſſas, quæ media nocte, ſeu in aurora Natiuitatis,ac de mane Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti, & forſan aliarum feſtiuitatum iuxta prædictum Ritum celebrari conſueuerat, de ſero etiam forſan circa ſolis occaſum vigiliæ feſtiuitatum earundem

Digitized by Google

earundem in ſuis eccleſijs,& cappellis celebrandi,ſeu celebrati faciendi ab Apoſtolica ſede vel eius legatis,ac etiam maiori Pœnitentiario pro tempore exiſtente varijs prætextibus impetrauerunt,illiſque iampridem vtuntur, hoc ab antiquo catholicæ eccleſiæ inſtituto,ſanctorumque patrum decretis deuiare conſiderans,ac propterea hunc abuſum ab eccleſia Dei ſubmouere volens omnes,ac ſingulas licentias,& facultates huiuſmodi hactenus etiam Motu proprio,vel quotumuis,etiã Imperatorum,Regum,& aliorum principum contemplatione,& ex quibuſuis cauſis,quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas,& alias literas deſuper confectas,illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habẽs,Apoſtolica auctoritate,ex certa ſcientia reuocauit,ac omnino caſſauit,& annullauit hac præſenti perpetuo valitura conſtitutione,quibuſuis Prælatis,capitulis,clericis,fratribus,alijſque ſuperioribus, & perſonis earundem eccleſiarum,monaſteriorum,conuentuum, domorũ, & aliorum locorum in virtute ſanctæ obedientiæ,& ſub indignationis ſuæ, ac perpetuæ ſuſpenſionis a diuinis pœna diſtrictius inhibẽs,ne deinceps miſſas veſpertino tempore huiuſmodi licentiarum , & facultatum huiuſmodi, aut alio quouis prætextu celebrare,vel celebrari facere præſumant, ac mandãs locorum ordinarijs,vt eandem præſentem conſtitutionem ſub prędictis & alijs ſibi beneuiſis pœnis per quoſcunque Prælatos,capitula,clericos, fratres,ſuperiores,et perſonas huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari faciant, contradictores quoslibet auctoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus,etc.

Quanta circumſpectione vti debeant Epiſcopi in concedendis licẽtijs, vt ſacroſanctum miſſæ ſacrificium in priuatis alicuius domib. Oratorijs celebretur,attendendum eſt tum ex Concilio Trid.ſeſſ.22.in decreto de obſer. & euit.in celebratione miſſæ,ibi, Neue patiantur priuatis in domibus &c. et Illuſtriſſimi Cardinales declarauerunt id non debere permitti, niſi propter neceſſitatem,& tunc fieri debet Oratorio,aut altari ad diuinum cultum tantum dedicato,vt refert Io. Guttierrez lib. 1.canon.quæſt.cap.30. nu.28. tum quia quando Summus Pontifex hanc licentiam per breuia Apoſtolica indulget,ſolet in illis apponere ſequentia moderamina,ſeu clauſulas,videlicet , Vt Oratorium ad hoc decenter extructum,et ornatum exiſtat, ac ab omnibus domeſticis actibus liberum,ab ordinario loci etiam viſitandum,et approbandum. Item vt miſſa celebrari poſſit per quemcunque Sacerdotem ſecularem, ſeu de Superiorum ſuorum licentia regularem. Item vt dicta cõceſſio intelligatur,ſine tamen iurium parochialium pręiudicio, ac exceptis diebus Paſchatis Reſurrectionis,Pẽtechoſtes,& Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Item adijci ſolet , vt alij,præter familiares illius perſonæ, cuius contemplatione dicta licentia impartitur ſeruitio neceſſarios , ibdem miſſæ intereſſentes diebus feſtis de præcepto ab obligatione audiendi miſſam in Eccleſia minime liberi cenſeantur.

Poſſe Epiſcopum in Synodo refrenare,ſeu reducere numerum miſſarũ, à Fedilibus relictarum,vbi tenues ſunt eleemoſinæ,& miſſę non dicuntur, deducitur ex Concil. Trid.ſeſſ.25.de reform. c. 4. Qua de re cum capitulo

Cathedra-

Digitized by Google

Cathedralis Neap. pro tenui eleemoſina incumberet onus celebrationis tot anniuerſariorum, vt ad ſalutare remedium præfati Concilij ſibi recurrendũ foret, hęſitabantur tamen, eo quod in d. c. 4. de Miſſis tantum mentio fiebat & non de anniuerſarijs, & conſulti Illuſtriſſimi Cardinales, eis ſuper hoc ipſius capituli nomine ſupplicatione porrecta, reſcripſerunt, vt ſequitur.

Perilluſtri, ac Reuerẽdiſsimo Domino vti fratri, D. Archiepiſcopi Neap.

Perilluſtris, ac Reuerendiſſ. Domine. Cum ex libello hoc Capituli iſtius Cathedralis nomine oblato cognitum eſſe Illuſtriſſimis Cardinalibus, qui ſacra Trid. Concilij decreta interpretantur, dubitari abs te; An eiuſdem Cõcilij decretum ſeſſ. 25. c. 4. intelligatur etiam de anniuerſarijs, ij Amplitudini tuæ ſignificandum cenſuerunt, decretum prædictum in ſacrorum etiam Anniuerſariorum reductione locum habere, vt in margine ipſius libelli adſcriptum eſt. Quamobrem Amplitudo tua præfati canonis facultate in caſu propoſito vti non dubitabit, & Bene in Domino valebit. Romæ die 26. Nouembris. 1583.

Amplitudinis tuę vti frater Philip. Boncomp. Card. S. Sixti.

Item, vt refert Ganzalez in pręcit. commen. gloſ. 5. nu. 29. declarauit eadem Sacra Concilij Congregatio, vt ſequitur. Fuit etiam dubitatum, quid iuris de illis, qui nullum certum habent beneficium, ſed ſolum iure legati relictum fuit a quibuſdam, vt certæ in hebdomada Miſſæ celebrentur, & eorum hæredes faciant electionem Sacerdotum, qui huiuſmodi legato ſatisfaciãt? Reſponſum fuit à Congregatione, ſatis eſſe, ſi prædicti hæredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

In Eccleſijs Parochialibus, & quæ ſub Magiſtrorum laicorum gubernio, & directione eſſe ſolent, ex ſtauritis nuncupatis, ſacerdotalia munera, ac presbiterales functiones, quæ populi, & animarum curam quoquo modo concernere videntur, quales ſunt.

Candelarum, Cinerum, Palmarum, fontis Baptiſmalis benedictiones, ſanctiſſimi Sacramenti delationes, celebrationes Miſſarum feriæ v. in Cœna Domini, & Sabbati ſancti aſperſiones domorum, & quæ in Dominicis diebus in Eccleſia fiunt, quæq; circa cultum ſanctiſſimi Sacramenti Corporis Chriſti in 40. horarum oratione, & ſimiles non ad cappellanos, ſeu Sacriſtam Eccleſiarum huiuſmodi ab eiſdem laicis deputato, ſed ad Parochum, ſeu Rectorem animarum curam habentem in Eccleſijs huiuſmodi inſtitutũ pręcedente examine, & alijs requiſitis ab Ordinario loci prouiſum ſpectare debere cẽſuit Sacrorum Rituum Congregatio, die 18. maij 1602.

Ptolomeus Cardinalis.

Alex. Gratianus pro Secretario.

MONASTERIA ET CONVENTUS REGVlarium virorum.

PRÆTER Summiſtas, quantum ad clauſuram attinet, ſciendum eſt Piũ V. per eius conſtitutionem reuocaſſe omnes licentias ingrediendi monaſteria,

Digitized by Google

ria,& domos Chartuſieñ. & aliorum quorumcunq; Regularium ordinum, etiam. Mendicantium,quibuſuis mulieribus conceſſas ſub die 14.Octobris, & publicatam Romæ die 28.eiuſdem menſis 1566.fol.952.in bullar. tenoris ſequen.

Regularium perſonarum, quæ relicto ſæculo Dei ſe obſequio dedicarũt pro commiſſo nobis officio,quieti conſulere cupientes, ad ea remouenda, quæ religioſum earum propoſitum impedire poſſunt,curam noſtram libenter intendimus,vt nulla re,quæ eas a diuino cultu auocet,præpeditæ, ſecundum ordinum ſuorum regularia inſtituta, & decretum Sacri Trid.Concilij tranquillis mentibus gratum altiſſimo impendere poſſint famulatum. Quia igitur, & Chartuſienſium ordinis, & aliorum Regularem vitam profeſſorum quies non parum ſolet,ſicut accepimus,perturbari,propterea quod mulieres modeſtiæ matronalis obitæ,domos,ac monaſteria eorum,contra ipſorum inſtituta,prætextu confeſſionalium, aut aliarum literarum Apoſtolicarum ingredi audeant,ipſis etiam Abbatib. Præpoſitis,Prioribus,& alijs Pręſidentibus aliquando recuſantibus, & renitentibus,non ſine magna eorum moleſtia,nec ſine graui laicorum etiam offenſione,ac ſcandalo,ſi quãdo admitti nimis facile videantur: huic rei prouidere volentes Motu proprio, & ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes,& ſingulas facultates,ac licentias ingrediendi monaſteria,ac domos Chartuſienſium,& aliorum quorumcunq; regularium ordinum,etiam mendicantium, mulieri cuiuſcumq; ſtatus, gradus, ordinis,conditionis,& quacumq; dignitate,ac prę eminentia præditis,etiam Comitiſſis,Marchioniſſis,Duciſsis,ſub quibuſcunque verborum tenoribus, & formis, & cum quiſcunque etiam derogatoriarum derogatorijs,alijſq, fortioribus,efficacioribus,& inſolitis clauſulis.Nec non irritantibus decretis ab Apoſt.ſede quomodocunq; conceſſas, quarum tenores perinde ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, haberi volumus pro expreſſis,tenore præſentium reuocamus,& caſſas,irritas,& inanes eſſe decernimus; Diſtrictè prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates,& licentias prætendentibus,ſub excõmunicationis latę ſententiæ pęna,poſtquam harum literarum notitiam habuerint,a qua non poſsint niſi a nobis,aut a Rom. Pontifice,qui pro tempore fuerit,abſolui, præterquam in mortis articulo:ne dictas domos, & monaſteria ingredi audeant. Ipſis vero monaſteriorum, & conuentuum Abbatibus, Præpoſitis, Prioribus, & alijs Præſidentibus,quocumq; nomine vocentur: & eorum Monachis, Canonicis,& Fratribus,ſiue mẽdicantibus,ſiue non mendicantibus, ſub priuationis officiorũ,quæ in præſentia obtinent, & inhabilitatis in poſterũ ad illa,& alia omnia, & ſuſpenſionis,a diuinis ipſo facto,ſine alia declaratione,incurrendis pœnis,nec eas introducere,admittereue præſumant.Non obſtãtibus.&c.

Congruit titu de regula ſeu de ſtatu regular.

Quam reuocationem confirmauit Gregor. XIII. extendens etiam ad monaſteria monialium per eius conſtitutionem incip. Vbi gratiæ, fol.1239. in bullar.de qua infra in verbo Monaſteria monialium,ſuper qua reuocatione ab eodem Pio V.edita fuit declaratio in eum,qui ſequitur modum.

Nos Alexander miſeratione Diuina tituli Sancti Ioannis ante portam

Digitized by Google

litinã Præſbiter Cardinalis Cribellus nuncupatus, omnibus, & ſingulis pręſentes noſtras literas inſpecturis, lecturis, & audituris fidem facimus indubiam, & in verbo veritatis atteſtamur, qualiter Sanctiſſimus in Chriſto Pater & Dominus noſter D. Pius Diuina prouidẽtia Papa V. viuæ uocis oraculo nobis facto dixit, & declarauerit, fuiſſe, & eſſe mentem, & intentionem ſuam, quod eius literæ in forma breuis, ſub die 24. Octobris 1566. Pontificatus ſui Anno primo editæ, in quibus, Mulieribus, quibuſcunque Monaſteriorum Regularium ingreſſus cum derogatorijs clauſulis, & irritantib. decretis, prohibeatur, non ſolum comprehenderent & comprehendant mulieres habentes, & habere prætendentes facultatem; & indulta ingrediendi huiuſmodi monaſteria, ſed etiam omnes, & quaſcunq; mulieres alias tam in genere quam in ſpecie. Significans nihilominus idem Sanctiſſimus D. N. eodem viuæ vocis oraculo nobis facto, quod propter hoc & per dictas ſuas literas nõ intellexit, nec intelligit quod mulieribus præcludatur aditus accedendi ad monaſteria, & loca regularia, ac eorum clauſtra, quando in eis Miſſæ, & alia Diuina officia celebrantur, ac quando proceſſiones fiunt & quando Chriſti fidelium cadauera ibi ſepeliuntur, ac etiam pro eis ſuffragia fiunt, ſed libere conceſſit, & concedit eiſdem omnibus mulieribus facultatem, vt ad illa loca, in quibus dicta pia opera exercentur cum alijs catholicis perſonis accedere libere, & licite poſſint, & valeant, & ſimiliter quod quando diuinum verbũ in eccleſia Monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi proponitur vel propter aliam quacunq; cauſam eſt tantus concurſus populi, quod commode ingredi non poſſint, & egredi per principalem portam eccleſiæ, conceſſit & concedit eodem viuæ vocis oraculo, vt dictæ mulieres vna cum alijs ſæcularibus perſonis poſſint ingredi, & egredi per portã clauſtri Monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi, dummodo recto tramite accedant ad portam, qua exitur a monaſterio non obſtantibus priuilegijs, & literis Apoſtolicis, ac quibuſcunque in contrarium facientibus. In quorum omnium & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum præſentes noſtras literas ex inde fieri fecimus, illaſque manu propria ſubſcripſimus, ſigillique noſtri quo in talibus vtimur, impreſſione communiuimus. Datum Romæ in Palatio Apoſtolico in ædibus noſtræ ſolitæ reſidentiæ ſub anno a Natiuitate Domini 1568. Indictione 11. Die vero 28. menſis Ianuarij, Põtificatus præ libati Sanctiſſ. D. N. Pij. V. Anno tertio.

Alex. Card. Cribellus. Robertus Fontanus loco † ſigilli.

Adde Naua. in man. cap. 27. ſub nu. 250. & in c. ſtatuimus nu. 62. in 4. notab. 19. q. 3. affirmantem fuiſſe etiam de mente, & ſententia Greg. xiiij. includere etiam mulieres intrantes ſine vlla tali facultate, & licentia, & ſubdit ita ſeruare prætorium Pænitentiariæ, idem teſtatur auctor Catecheſ. Neap. lib. 3. c. 12. f. 208. qualiter vero ad hũc finem intelligatur clauſura regularium virorum, & ſic quando ſub iſta prohibitione ingreſſus monaſterij comprehendantur horti, & ſacriſtiæ, item in quibus caſibus mulieres, illaſq; admittẽtes propter huiuſmodi ingreſſum non incurrerent in pœnas, pleraq; alia ad reſolutio-

reſolutionem dubiorum,& difficultatum,quæ occurrere poſſent circa intelligentiam prædictarum conſtitutionum, declarationis Pij V. ſupra relatæ reperies annotata,& accurate elucidata,per bonę mem. R.P.F. Hieronymũ a Sorbo ordinis Capuccinorum in compend. Priuileg. Fratrum Minorum & aliorũ,in verbo ingredi Monaſteria,quo loco inter cætera recenſet duas Illuſtriſſimorum Cardinalium declarationes ad propoſitum huius materiæ, quarum altera eſt quod Illuſtriſs. Card. Alexandrinus,nomine aliorum Cardinalium Congregationis Prælatis d. Ordinis Capuc. anno 1584. reſpõdit in Monaſterijs ſeu locis eorum,quæ ſunt in fieri, vel in quę,dum fabricantur adhuc Conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus, ſed ſolum ibi aliqui habitauerint Fratres pro Fabricæ potius ſeruitio,quã aliter, Clauſurã nullam eſſe talem vt ſi mulieres intrarent,pænas propterea in ſuprad. Motu proprio contentas incurrerent. Idemq; debere dici de Domibus, ſeu Infirmarijs in Ciuitate poſitis,cum nec eccleſiam,nec conuentum habeant.

Altera declaratio eſt,quod per Greg. xiij. ex ſent. Congregationis Conci. Trid. religioſo fratri ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula quærenti An per ſupradictum Pij V. ſtatutum cenſeretur derogatum ſuæ Regulæ Conceſſioni huic,vt ſingulæ Dominæ de ſtirpe Regia procreatę,ac etiam omnes huius ordinis fundatrices,quæ locorum eiuſdem ordinis ſepta communiora videre poſtulauerint,eædem honeſte cum ſua comitiua intrare,ac deuote viſitare tolerentur. Fuit declaratum non cenſeri derogatum quoad Reginas, vel Fundatrices dumtaxat.

Quantum verò attinet circa qualitatem recipiendorum ad religionem,& ſtatum regularium extat Sixti V. Conſtitutio contra illegitimos,legitimatos criminoſos,& reddendis rationibus obnoxios,ad aliquam religionem tranſire volentes,& contra regulares abſque ſuperiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes ſeu tranſmigrantes,publicata Romę die 27. Nouembris 1587. tenoris ſequentis.

SIXTVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

CVM de omnibus Eccleſiaſticis ordinibus in ea,qua conuenit puritate, & dignitate conſeruãdis,præcipuam geramus ſollicitudinem, tum uerò illud præter cætera nobis cordi eſt,vt à Regularium perſonarum Congregationibus,quas tanquam Deo dicatis maximè candor,ſanctitaſque decet,cuiuſcunque criminis aut turpitudinis labes,& ſcandali occaſio quam longiſſime arceantur. Si quidem re ipſa nos admonet,quam indecorum ſit,& ab ea, quæ diuinæ Maieſtati,eique conſecratis perſonis debetur,reuerentia,alienum,ſi euiſmodi homines,qui propter ſua ſcelera,pęnas graues ſibi in ſęculo propoſitas timent,quiuè propter immunditiam,& peccata ex quibus orti ſunt, notati perpetua ignominia ab omni mundano honore,& à paterna hæreditate repelluntur,iidem omnipotenti Deo,tanquam hoſtiæ offerantur; atque ad

Congruit. de regular. & tranſeunt. ad Relig.

habitandum in domo, quam decet honor & ſanctitudo, inter miniſtros Domini, cui ſeruire regnare eſt, ad ſacras functiones quacunque profana præeminentia multo nobiliores, ſine vllo delectu admittantur. Cum etiam ſecūdum legem Moyſi, immundi ab ingreſſu ſanctuarij excluderentur, ac ſacerdos habens maculam panes Deo ſuo offerre non poſſet, nec accedere ad miniſterium eius, & quod in holocauſtum Domini, aut victimam pacificorū offerebatur, id immaculatum eſſe deberet, vt acceptabile foret, nec vlla macula eſſet in eo, quod ſi maculam habuiſſet, neque offerendum, neque acceptabile futurum eſſet.

Ne igitur contingat illegitimè genitos, qui vt plurimum parentum vitia & incontinentiam imitari ſolent, nec pietatis ſtudio, ſed temporalium commodorum intuitu (quia hæreditates maiorum aut dignitates aliquas cōſequi non poſſunt) ad Religionem confugiunt, vitam quam animo à Religione alieno ſuſceperunt ab inſtitutis Religioſis alienam, plerumque cū dedecore & propriæ ſalutis diſpendio ducere, ſuiſq; corruptis moribus, & malis exēplis, quietem & ſtatum cæterorum Deo famulantium perturbare, aut hac quaſi fæce & colluuie ipſarum Religionū honorem, & exiſtimationem lædi vt denique homines qui hac ſpe ad filios ſpurios in peccato gignendos eſſent propenſiores, eo magis abſtineāt ab huiuſmodi carnis flagitijs, quo ſuę proli hoc quoque refugium præcluſum viderint: Hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione diſtrictè interdicimus, & prohibemus, ne illegitimi, procreati ex inceſtu, aut ex ſacrilegio (quorum ſcilicet Parentes cōſanguinitate, vel affinitate intra tertiū gradum inuicē coniuncti fuerint, vel quorū alteruter parēs caſtitatē Deo vouerint) et Apoſtolica Imperiali, vel Regia, aut quauis alia auctoritate legitimati, aut natalibus reſtituti, ad aliquam quorūcunque ordinum, etiam Mendicantium, & non Mendicantiū, Fratrum, Monachorum, Eremitarum, vel Canonicorum, aut Clericorum regularium Cōgregationum, aut Hoſpitalium Religionem, neque ad habitum, nec profeſſionem regulares recipi, vel admitti quoquomodo poſſint. Quod ſi eorū quiſpiam habitum poſt publicationem præſentis Conſtitutionis in futurum receperit, vel profeſſionem poſthac emiſerit, decernimus habitus ſuſceptionē & profeſſionem ex nunc, prout ex tunc, irritam, nullā & inualidā, nulliuſq; roboris vel momenti fore, ac nullum exinde, aut ex huiuſmodi voto penitus annullato, obligationis vinculum oriri poſſe, quinimo illos habitu regulari, ad quem reaſſumendum perpetuò inhabiles ſint, quamprimū exuto, & ab ipſa Religione eijci, exterminarique debere. Et nihilominus quicunque Superiores, tam Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Domorū, Collegiorum, & locorum regularium, quam etiam præfatorum ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & quarumcunque Religionum Prouinciales, vel generales quouis nomine nuncupati, qui ex prædictis inceſtu, vel ſacrilegio genitos poſt dictam publicationem ad habitum receperint, vel ad profeſſionem admiſerint, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant, a qua eorum nemo, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio quam Romano Pontifice abſolutionis beneficium valeat obtinere.

Sed

Digitized by Google

Sed ne ijs,qui in humilitatis Spiritu, Deo,& Religioni ſeruire,& pęnitentiam agere intra Monaſteria vel domos regulares,cupiunt ad ſanctum huiuſmodi propoſitum via penitus præcludatur,permittimus,vt præfati illegitimi,ex dictis inceſtu,aut ſacrilegio geniti ad habitum Conuerſorum, ſeu famulorum in Monaſterijs,vel domibus regularibus ſeruientium recipiantur & in ipſis Monaſterijs,ſeu domibus ad ſeruilia miniſteria, viliora obſequia, humiles functiones,atque abiecta ſeruitia admitti poſſint, ea tamen cōditione,vt ad habitum religioſorum,vel ad profeſſionem quam Religioſi emittere ſolent,emittendam,necnon ad omnes nō modo ſacros,ſed etiam minores ordines,vel ad Clericalem characterem denique ad cuncta Eccleſiaſtica officia,& functiones,& ad aſcendendum ad altiores gradus ſint eis portæ perpetuò clauſæ,& obſeratæ.

Quoad reliquos vero non ex inceſtu pręfato,nec ſacrilegio,ſed ex quouis alio minus legitimo toro natos, ſpurios, vel naturales, etiam vt præfertur, vel alias legitimatos,qui ob meliorem vitæ frugem, Religionem ingredi cupiunt,ſtatuimus,& ordinamus, eos ad Religionem admitti non poſſe, aut debere niſi prius illorum vita & moribus diligenter cognitis, & circunſtantijs vniuerſis,quæ circa idoneitatem perſonæ attendendæ erunt, conſideratis,ac de Religionis zelo pietate,integritate,& doctrina fide dignis teſtimonijs adeò commendati fuerint, adeo bonam indolem, & ſpecimen virtutis præſeferant ac tot merita eis ſuffragentur,vt defectum natalium ſuppleāt eorumque receptio vniuerſæ Religioni commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo in Generali vel Prouinciali capitulo, matura deliberatione habita, Generalis vel Prouincialis Superioris, ac Diffinitorum vnanimi conſenſu approbati,& ad habitum regularem admiſsi extiterint,& tamē hi ſic recepti ad gradus, honores & dignitates ſui ordinis obtinen. perpetuò inhabiles,& illorum incapaces remaneant,niſi ſuper hoc cum eis fuerit auctoritate Apoſtolica ſpecialiter diſpenſatum. Si quis autem corū alias quam vt præfertur,recipietur,profeſsio ſimiliter nulla ſit,atque ipſi habitu priuari,& a Religione eijci debeant, eorumque receptores, excommunicatione,vt ſupra,innodati ipſo facto exiſtant.

Cæterum quoniam ſæpe ſe vitia ingerunt, & ſe eſſe virtutes mentiuntur, ac multi decoctores poſt dilapidatam rem familiarem,& contractam ingentem vim æris alieni,aut interuerſam alienam pecuniam eorum fidei creditā vt ratiocinia effugiant, alij poſt furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliauè facinora patrata,etiam banniti aut damnati,ſeu qui meritas pro ſuis delictis pœnas metuunt,non pia intentione,ſed ad euitandam legum,& iudiciorum ſeruitutem quia tuto in ſæculo viuere non poſſunt,tunc demum quærunt a Religione auxilium, quando aliunde illud non ſperant, vnde ſub habitu, & nomine Religioſorum, animū Religioni inimicum, inueterata vitia retinēt, neque alios,qui ſancta vocatione uocati ſunt, patiuntur tranquillè diuinis obſequijs inſiſtere, in grauem Dei offenſam, Religionis opprobrium, & ſcandalum plurimorum. vt his quoque ſub terfugij & impunitatis ſpes omnis tollatur, auctoritate Apoſtolica, & tenore præſentium, etiam perpetuò ſtatui-

mus & ordinamus, iuuenes, aut viros adultos, maiores ſexdecim annis, non aliter in aliquam Religionem recipi poſſe, nec debere, niſi prius de eoru m parentibus, patria deque anteacta vita & moribus diligenter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione compertum & exploratū ſit, eos neque aliquorum criminum, qualia ſunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia ſimilia, aut grauiora, reos vel ſuſpectos exiſtere, vt propterea damnati ſint, aut ne damnetur, formident, neque ingenti ære alieno ſuprà vire, facultatum ſuarum grauatos, vel reddendis ratiocinijs ita obnoxius, vt ex huiuſmodi cauſa, lis, vel moleſtia eis iam illata, vel timendum ſit ne inferatur: Niſi denique conſtet, ipſos non humana aliqua ratione, ſed tantum deuotionis, & pietatis feruore, vitam Religioſam ſponte, & ex animo elegiſſe: Deque his omnibus in Generali, vel Prouinciali capitulo plena, & indubitata fide facta, tam Superioris generalis, ſeu Prouincialis, quam Diffinitorum conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi fuerint. Omnes autem & quoſcunque, vt dictum, eſt crimino ſos vel ſuſpectos, aut æri alieno, vt etiam diximus, vel rationibus reddendis obligatos, ad Religionem perpetuo inhabiles declaramus. Et ſi qui eorum contra præſentem *a* noſtrā conſtitutionem temerè admittentur; tam ſuſceptionem habitus, quam profeſſionem, & inde ſecuta, ex nunc, prout ex tunc pari modo irritamus, & annullamus, uiribuſque & effectu carere decernimus, ac iubemus, eos qui ſic de facto recepti erunt, habitu ſpoliari, & a Religione expelli, & nihilominus ſi expulſi non fuerint, volumus, & pariter declaramus habitus ſuſceptionem, & profeſsionem penitus nullam eſſe cenſeri, ac propterea attenta nullitate habitus, & profeſsionis, licere quibuſcunque Iudicibus, Curijs etiam ſæcularibus, ad quos, ſeu quas ſpectat contra eos, vti prius iuris & facti remedijs opportunis, ex officio, vel ad cuiuſcunque inſtantiam vel querelam ciuiliter, criminaliter, aut mixtim procedere. Quare volumus, vt cuiuſque iuuenis, aut viri maioris 16. annis a ſæculo ad Religionem *b* tranſeuntis, approbatio, admiſſio, & receptio in Generali vel Prouinciali capitulo, vt ſupra ordinatum eſt pro tempore fiant, necnon Religioſi ſic recepti nomen, & cognom en, quib. in ſæculo vtebatur, & patria in actis ipſius capituli deſcribantur, & notentur. Et inſuper quoſcunque Religioſos, eorumque Superiores, qui aliquas perſonas, ut dictum eſt, inhabiles poſt hanc Conſtitutionem publicatam receperint, voce actiua & paſsina, necnon officijs gradibus honoribus, & dignitatibus quibuſcunq; per eos obtentis eo ipſo in perpetuum priuamus, tam illis priuatos, quam ad illa, & alia quæcunque in poſterum obtinenda perpetuo inhabiles, eorumque incapaces decernimus, & declaramus.

Sed, & quia interdum Satanas in Angelum lucis ſe callidè transfigurat, ac perditi quidam, & facinoroſi homines, quod ſæpè vidimus & experti ſumus, inſtigante antiquo Pacis & Religionis hoſte, non veriti ſunt temerario auſu habitum Religioſorum aſſumere ea mente, vt veluti ſub ouina pelle lupi rapaces, per dolum, & inſidias Chriſti fideles incautos, & nihil mali à Religioſis ſuſpicantes opprimerent, ſiue vt poſt ſcelera perpetrata, viam faciliorem

Digitized by Google

liorem ad fugam haberent, ſiue vt bannitu Curiæ ſæcularis, quæ eos propemodum interceptos perſequebatur, manus effugerent: & contingit aliquan do ipſos Sicarios, Religioſis veſtibus indutos, à veris Religioſis hac fraude deceptis, intra domos Regulares hoſpitio receptos fuiſſe; Prohibemus eodẽ modo atque interdicimus, ne quis Regularis ex vna Prouincia ad aliam Pro uinciam ſui ordinis tranſeundo, etiam in itinere, intra aliquod Monaſteriũ, domum vel locum alterius Prouinciȩ ad habitandum, vel tanquam hoſpes recipi, aut ad modicum tempus diuertere poſſit niſi a Superiore eius loci vbi reſidet, expreſſam licentiam diſcedendi in ſcriptis obtentam, ſeu literas obedientiæ vel commendatitias ſecum deferat, atque exhibeat, vel niſi ita cognitus ſit ijs, ad quos diuerterit, vt de eius perſona, nullus omnino dubitationi, aut ſuſpicioni locus relinquatur. Ideoque præcipimus vniuerſis, & ſingulis locorum Ordinarijs, eorumq; Vicarijs in ſpiritualibus generalibus, vt per ſuos officiales, Miniſtros, vel executores curent ab omnibus perſonis re gulari habitu indutis, quas per ſuas Ciuitates vel diœceſes iter facere, vel trã ſire, & ad quæcunque Hoſpitia, vel diuerſoria ſe recipere contigerit, diligen ter perquiri, num huiuſmodi literas obedientiæ, ſeu commendatitias, ſecum deferant, quòd ſi eos dictas literas non habere, vel ignotos eſſe deprehenderint, poſſint contra ipſos etiam, tanquam dictorum criminum ſuſpectos pro cedere, & tandiu illos ſub cuſtodia detinere, donec certa de eiſdem notitia habeatur. Et tamen volumus, vt ij, qui etiam pietatis vel hoſpitalitatis prætextu, regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut ſine licentia, vel literis vt ſupra receperint, dictas pœnas priuationis vocis actiuæ & paſſiuæ, necnon offi ciorum, graduum, honorum & dignitatum obtentorum, atque inhabilitatis perpetuȩ pariter incurrant. Decernentes ſic in prȩmiſſis omnibus per quoſ cunque iudicari debere. Necnon irritum & inane, ſi ſecus a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contingerit attentari.

Quocirca Venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, dictorũ ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & locorum Regularium apud nos, & Sedem Apoſtolicam protectoribus, nunc & pro tempore exiſtentib. ac locorum ordinarijs præfatis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt eorum vnuſquiſque, per ſe vel alium, ſeu alios, Cardinales quidem in ſuæ protectionis, ordinarij verò in ſuarum Ciuitatum, diœceſum, & diſtrictuum regulari bus locis, curent præſentes literas publicari, eaſque perpetuò firmiter, & inuiolate obſeruari; Inobedientes, cenſuras & pȩnas prædictas incurriſſe declarando, illaſq, etiam iteratis vicibus aggrauando, Inuocato eo iam ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtant. &c. Dat. Ro. 6. Kal. xb. 1578.

Sequitur altera Sixti V. Conſtitutio ſuper dubijs in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad habitum & profeſsionem Regularibus declaratio in forma perpetuo valituræ conſtitutionis, Datum Romȩ xij. Kalen. Nouemb. 1588. & publicata die 7. Nouemb. 1588. tenoris ſequentis.

SIXTVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Congruit titu de regu. et trāſitu. ad relig.

AD Romanum ſpectat Pontificem Sacrorum Canonum conditorem, quæ per eum ſancita ſunt, ita ſuæ declarationis arbitrio dilucida reddere, vt inde nemini poſſit dubitationis ſcrupulus exoriri; præſertim verò ſalubriter conſulere, vt cum de Regularibus agitur, qui ſe omnino Dei omnipotentis obſequio manciparunt, tollantur ea omnia, quæ eorum ſanctum Chriſto piè inſeruiendi inſtitutum quoquomodo valeant perturbare. Sanè poſt editam noſtram Conſtitutionem, quę incipit: Cum de omnibus eccleſiaſticis, &c. Super modo & forma recipiendi, & admittendi eos qui ſub Religionis iugo Altiſſimo famulari deſiderant, cum varię ſint exortæ dubitationes & quæſtiones earq; poſtea ad audientiam noſtram perlatæ, Nos ad tollendam omnem ambiguitatis occaſionem, habita cum Venerabilibus fratrib. noſtris S.R.E. Cardinalibus Congregationis ſuper Regularium negotijs & conſultationibus per nos inſtitutę matura deliberatione, de illorum conſilio & aſſenſu præſentem noſtram perpetuo valituram declarationis cōſtitutionem duximus promulgandam. Cum itaq; inter alia dubitetur, num primo dicta noſtra conſtitutio vbi de illegitime genitis loquitur, comprehendat etiam eos qui poſtea per ſubſequēs matrimonium fuerūt legitimati: Nos inhęrentes Sacrorum Canonum diſpoſitioni auctoritate Apoſtolica tenore præſentium.

Declaramus illegitime natos ex ijs parentibus, inter quos tempore quo ipſi geniti ſunt matrimonium rite conſiſtere poterat, ſecuto poſt ea matrimonio legitimos effectos ſub dicta Conſtitutione minime comprehēdi, ſed eos quo ad emittendam profeſſionem quam quo ad conſequendos gradus, honores, & dignitates, ſui ordinis, æquo iure cum illis qui ex matrimonio legitimo, & conſtanti nati ſunt, cenſendos eſſe.

Illegitimos verò etiam ex ſoluto, & ſoluta, qui antequam noſtra conſtitutio emanaret profeſſi, vigore ſeu prætextu priuilegiorum, aut indultorum Apoſtolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Congregationi eorumue ſuperioribus in genere vel in ſpecie cōceſſorum eo ipſo per ingreſſum religionis, vel per eoſdem ſuperiores ſiue alios quoſlibet etiā ſedis Apoſtolicæ de latere legatos, aut alios officiales vel miniſtros quauis præeminētia uel auctoritate etiam Apoſtolica fungentes, aut facultate ſuffultos legitimati, aut ad gradus, honores, & dignitates habilitati, ſeu reintegrati & illis alias perfuncti ſunt: Volumus poſthac non obſtantibus quibuſcunque tam antiquis priuilegijs aut literis Apoſtolicis, quā alijs indultis ſeu declarationibus, etiam ſi illa per nos poſt dictam conſtitutionem nouiſſimè edita fuiſſe aſſerātur, honores, gradus, aut dignitates huiuſmodi obtinere non poſſe, ac diſpenſationes, & legitimationes quaſcunque eis nullatenus ſuffragari, niſi ſpecialiter & nominatim cum eorum ſingulis fuerit ſuper natalium defectu ad honores, gradus, & dignitates obtinendas ante vel poſt ingreſſum religionis per Rom. Pontificem immediatè, vel de eius ſpeciali mandato diſpenſatum, deque diſpenſatione ſeu mandato per literas Apoſtolicas, ſeu in forma Breuis,

Digitized by Google

nis, vel ſaltem per patentes literas Cardinalis Protectoris de ipſius Rom. Pont. voluntate fidem facientes legitimè conſtiterit.

Eos pariter qui tempore publicationis noſtrę conſtitutionis in ſuis Religionibus, ſine huiuſmodi ſpeciali Rom. Pont. diſpenſatione officia, honores & dignitates habeant ad vitam, eo ipſo ab illis amotos, & abſolutos harũ ſerie declaramus. Ad tempus autem illa obtinentes permittimus in ſua adminiſtratione vſque ad finem ſui temporis conſeruari: ita tamen ut in poſterũ nec tempus ordinarium eis prorogari, aut extendi, neque ipſi ad alias non modò ſimiles verùm etiam neque ad inferiores, aut altiores & maiores dignitates honores, gradus aſcendere poſſint, perinde ac ſi id ipſum præfata noſtra Conſtitutione ab initio expreſſum fuiſſet.

Ne tamen huiuſmodi Religioſi in liberalium artium, ac præſertim ſacræ Theologiæ ſtudijs, & religioſis profectibus ſegniores fiant, atque eorundẽ pia ſtudia refrigeſcant, eos noſſe volumus, quòd ſi ipſorum quiſpiam eximia doctrina vitæque & morum ſanctitate excellere reperietur, deque eorum probitate, & præclaris meritis ordinum protectores eam apud nos fidem fecerint, vt non immeritò ſperari queat, eorum doctrinam & operam ipſi Ordini, & ſanctæ dei Eccleſiæ vſui & commodo futuram, tunc demum indulgentiam, & benignitatem noſtram facilè experientur.

Quoniam verò a multis quæſitum eſt ſub nomine honorum, graduum & dignitatum a quibus illegitimi penitus excluduntur, quid potiſſimum ſit intelligendum, Declaramus hac in re, de qua nunc agitur, Appellatione dignitatum, honorum, graduum debere intelligi Præpoſitatus, Abbatiatus, prioratus, Guardianatus, Cuſtodiatus, Prouincialium, ac Generalium ſuperiorum officia, & alia his ſimilia cum honores, & ſuperioritate coniuncta.

Ab officijs autem oneris veluti lectoris, confeſſarij, ſtudiorum & ſacræ Theologiæ magiſtri, Regentis, Prædicatoris verbi Dei, & cæteris huiuſmodi, immo etiam a voce actiua, a ſacris ordinibus ſuſcipiendis ipſorumque miniſterio ipſos illegitimos, dummodo ex ſacrilegio vel inceſtu geniti non ſunt nequaquam arcemus.

Cum vero in quibuſdam Religionibus capitula Prouincialia, aut nunquam, aut non quotannis, ſed rarius celebrentur: quædam etiam monaſteria, aut domus huiuſmodi remotiſſimis regionibus Hæreticorum, aut Infidelium tyrannidi finitimis ſita ſint: ne ijs, quos extra capitula ad habitum, vel profeſſionem regulares admitti prohibuimus, tempus celebrandis capitulis præfixum nimis diu expectare, aut ad ea cum maximo incommodo accedere cogantur, concedimus & indulgemus.

Vt in qualibet Prouincia ſaltem duo, vel ſi commodè fieri poterit, tria, aut plura monaſteria ſeu domus regulares deputentur, quarum ſeu quorum ſuperiores infra annum ſaltem ad inquiſitionem ſuper nouitijs faciendam, & ad ipſos Religioſos iuxta formam præfatæ conſtitutionis recipiẽdos, & ad alia quæ in ipſa conſtitutione continentur peragenda inſimul cõgregentur.

Quod ſi paucitas, aut nimia diſtãtia monaſteriorum ne id quidem patiatur,

Digitized by Google

tur, ſaltem tribus ex antiquibus Patribus vnius Monaſterij, aut domus eius Prouinciæ huiuſmodi facultas & auctoritas per capitulum Generale ſcilicet Monachorum, vel prouinciale Mendicantium, & reliquorum Regularium eius ordinis demandetur.

Verum in ijs Monaſterijs, domibus & locis regularibus, quę aut nondum in Congregatione redacta, aut alias nulli Prouinciæ ſubiecta ſunt, ſtatuimus vt trina capitula Conuentualia tribus diſtinctis cum interuallo ſaltem decē dierum vicibus celebrata, eandem in recipiendis Nouitijs per trinas huiuſmodi diſtinctas vices approbatis habeant auctoritatem, quæ per noſtram Conſtitutionem capitulis Prouincialibus eſt attributa.

Neque verò ſi in Generalibus vel Prouincialibus capitulis aliqui vocales deſint, nec ſi a definitorum conſenſu aliquis diſcrepauerit, idcirco receptio religioſorum retardari, impediri, aut impugnari debebit: ſed ſatis eſſe uolumus ſi vocalium & ſuffragiorum numerus legitimus a iure, vel per cuiuſcunque ordinis ſtatura præfinitus interuenerit. Et quod de capitulo Prouinciali aut Generali dictum eſt, idem iuris ſtatuimus ſi quæ Religiones non capitulorum, ſed Congregationum, aut dietarum, vel alio quouis nomine vti reperiantur.

Quod autem pertinet ad profeſſionem tam illegitimorum, quam eorum qui poſt 15. ætatis annum expletū regularem habitum ſuſceperūt, quia tunc demum verè & propriè religioſi effici dicuntur cū profeſſionem emittunt; Declaramus, eos qui ante prædictam noſtram editam Conſtitutionem habitum ſuſceperint, & poſt ipſius promulgationem cupiunt profiteri, non alias ad profeſſionem admittendos eſſe, quā facta inquiſitione, & ſeruata forma in ipſa conſtitutione præſcripta, & eorum, qui poſt dictam promulgationem etiam ignoranter non habita dicta inquiſitione, & non ſeruata forma ad profeſſionem admiſſi fuerint, profeſſionem nullius eſſe roboris, & momenti. In oblatis autem & Conuerſis profeſſionem emittentibus ſatis erit ſi quo ad mores, & ſtatum perſonarum ipſa inquiſitio fiat.

Sed cum eadem ratio vigeat in tacita profeſſione emittenda, quæ militat in expreſſa, ſtatuimus, quod in quibuſuis ordinibus & regionibus, neque etiam tacita profeſſio quorumcūq; religioſorum induci poſſit, nec dicta intelligatur, niſi in receptione conſtitutionis forma ſeruata fuerit.

Si quis vero ante editam noſtram Conſtitutionem iam tacitè profeſſus, expreſſe cupiat profiteri, vel ſi quis apoſtata ad ſuam Religionem redire uoluerit, inquiſitio & forma pręſcripta non erit neceſſaria, niſi vel de moribus ſtatu & qualitate perſonæ, vel de validitate ipſius tacitæ profeſſionis dubitatio aliqua oriatur.

In ijs autem qui in locis a ſua patria longiſſime remotis degentes, vel quorum patria ab Hęreticis, vel Infidelibus miſere oppreſſa detinetur, voluerint ſe diuinis obſequijs ſub regulari habitu dicare, ut in hoc quoque ſedis Apoſtolicæ benignitas eluceſcat, quæ cunctos mortales, præſertim verò exteros ex longinquis regionibus ad eam aſſidue confluentes materno ſinu libenter amplectitur, ſancimus exteros huiuſmodi aduenas, quamuis non liquidò conſtet

Digitized by Google

ſtet de ijs omnibus quæ in conſtitutione noſtra requiruntur, tamen ſi diligẽtia adhibita nihil appareat, quod eos impediat, habiles reputandos eſſe.

Quod ſi quis ante vel poſt Conſtitutionem ipſam profeſſus ad ſacros ordines vel ad honores, gradus & dignitates promotus exiſtat, & poſtmodum in eo natalium defectum, aut criminum in dicta Conſtitutione noſtra expreſſorum nota, quę prius ignorabantur, detegi contingerit: Decernimus eũ ſtatim poſt huiuſmodi defectus notitiam habitam non alias quam iuxta formã ipſius conſtitutionis ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem ſacrorum ordinum admitti debere.

Contra criminoſos vero, quorum profeſſio eadem conſtitutione noſtra irrita declaratur, ac propterea Iudicibus & curijs ſecularibus procedendi facultas conceditur; tunc demum id locum habere volumus, & nõ aliter, cum actis publicis cõſtiterit ipſos Iudices, & curiam ſecularem ante ſuſceptionẽ habitus de ipſo crimine aduerſus eos accuſationem ſuſcepiſſe, vel inquiſitionem inſtituiſſe.

Cæterum quæ à nobis circa Religioſos viros in præfata conſtitutionę ſancita ſunt, ea nequaquam volumus ad moniales nunc extendi.

Poſtremo dum interdicimus ne quis regularis alterius Prouincię intra aliquod Monaſterium, domum, vel locum alienæ prouinciæ, etiam tanquam hoſpes, & ad modicũ tempus recipi poſſit, niſi a ſuperiore loci vbi reſidebat, & a quo diſceſſit licentiam expreſſam in ſcriptis exhibuerit, vel niſi ſatis cognitus ſit, id obſeruari volumus non ſolum in religioſis itinerantibus de vna in aliam Prouinciam, ſed in ijs quoq; qui proficiſcũtur de vno in aliud eiuſdem Prouinciæ monaſterium tam ſui quam alterius ordinis. Quod ſi dicerent ſe ad Apoſtolicam ſedem confugere ob grauamina a ſuis Superioribus licentiam, & literas obtinere non potuiſſe, non propterea vllo modo recipi valeãt, niſi fide dignorum teſtimonio de petita ab eis licentia, & per ſuos Superiores denegata conſtiterit.

In Alma vero Vrbe noſtra Religioſi aduenæ, & peregrini de grauaminibus ſibi illatis conquerẽtes nullibi ſine huiuſmodi literis, aut licentia recipiẽdi erunt, niſi prius ad Congregationem dictorum Cardinalium ſuper negotijs Regularium a nobis deputatorum, vel ad ſuos Protectores remittantur, vbi ipſis auditis pro rerũ & perſonarũ qualitate quid agendum ſit, ſtatuetur.

Reliqua autem in priori noſtra Conſtitutione contenta, quæ in pręſentibus literis non declarantur, Volumus perpetuo firma & valida, & in ſuo robore permanere; ac ab omnibus ad quos ſpectat inuiolabiliter obſeruari.

Et ſi quid a nobis alicui ordini aut Religioni præter aut contra præfatæ cõſtitutionis formam poſt illius editionem circa recipien. extra capitula Nouitios, aut alias indultum aut conceſſum fuit, id omne ac deſuper confectas literas prorſus reuocamus, & annullamus, ac ad terminos præſentis conſtitutionis reducimus, & alias nemini volumus ſuffragari. Decernentes ſic in præmiſſis vniuerſis & ſingulis per quoſcunque iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

Moderatio prædictarum Conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos Regularium

gularium fuit facta a Gregor. decimoquarto, Idus Martij 1590. tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

CIrcumſpecta Romani Pontificis prouidétia, ea, quæ rationabilibus cauſis, auctoritate Apoſtolica ſancita fuerunt, ipſa rerũ experientia ſuadente, ex alijs interdum non minus iuſtis cauſis moderatur, & immutat, prout in Domino cõſpicit ſalubriter expedire. Sanè licet alias felicis recordationis Sixtus Papa Quintus prædeceſſor noſter, nonnulla circa qualitates modum, & formam admittendi Religioſos ad quoſcumque Ordines ſalubriter ſtatuerit, prout in duabus deſuper, prima videlicet ſub datum ſexto Kalendis Decemb. Anno tertio, & altera ſub datum Duodecimo Kalendis Nouembris, Anno Quarto ſui Pótificatus editis conſtitutionibus latius continetur. Quia tamen vſu comprobatum eſt, multa inuenta fuiſſe impediméta, propter quę ea quæ in præmiſſis ſtatuta fuerunt, executioni mandari minimè potuerunt, Vnde quàplures literis, & pietate inſignes viri à ſancto propoſito regularẽ ducendi vitã abducti, ac impediti, atque etiam alij diu cum maxima eorum laude in Religione uerſati ab illius dignitatibus, honoribus, prælaturis cum non modico Religionis, & ordinum huiuſmodi detrimento repulſi, & inhabiles penitus redditi fuerint. Nos igitur ea qua decuit experientia ſalubriter fuiſſe conſtituta confirmare. quæ verò moderatione aliqua indigere moderari volentes, ac dictarum conſtitutionum, & inde ſequutorum quorumcunque tenores etiam veriores præſentibus, pro expreſſis habentes, Habita cum Venerabilibus fratribus noſtris, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ſuper negocijs, & conſultationibus Regularium deputatis, matura deliberatione, de eorundem conſilio prædictas conſtitutiones in ea parte qu a cauetur, ne illegitimi ex certo inibi expreſſo damnato thoro, vel complexu ad quamcunque Religionem, neque ad habitum, aut profeſſionem regulares, ſed tantum ad habitum Conuerſorum, aut famulorum in Monaſterijs, alijſque locis regularibus ſeruientium admittantur, & ſi poſt dictam Conſtitutionem profeſſionem emitterent, voluit illam nullius eſſe momenti. Et in altera parte, in qua illegitimè genitos, etiam ante ipſas Conſtitutiones profeſſos vigore priuilegiorum, aut indultorum Apoſtolicorum cuius ordini Religioni, Monaſterio aut Congregationi, eorumue Superioribus in genere, vel in ſpecie conceſſorum, etiam ipſi per ingreſſum Religionis, vel eoſdem Superiores legitimatos, ſeu gradus, honores, & dignitates habilitatos ſeu integratos, ab honoribus gradibus, & dignitatibus quibuſcunque tam antiquis, quàm alijs priuilegijs, literis Apoſtolicis, indultis, aut declarationibus, non obſtantibus excludi, ac diſpenſationes quaſcunque aut legitimationes non ſuffragari, neque in futurum cum his niſi à Sede Apoſtolica, Priuilegijs, quibuſcunque non obſtantibus diſpenſare poſſe voluit; auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ad terminos iuris reducimus, & moderamur, ac omnes diſpenſationes, &

nes,& habilitationes vigore priuilegiorum,aut indultorum Apoſtolicorum cuius Ordini Religioni Monaſterio,aut Congregationi,eorumque Superiori bus in genere,vel in ſpecie,vt præfertur,conceſſorum,quæ tempore conſtitutionum huiuſmodi vſu recepta,& non ſub vllis alijs reuocationibus comprehenſa erunt per quoſcunque eorum Superiores factas,in priſtinum ſtatum,& validitatem, in quibus ante ipſas conſtitutiones exiſtebant, reſtituimus,& reintegramus. Volentes ijſdem Conſtitutionibus non obſtantibus, eos qui quouis modo illegitimi procreari fuerint,ad habitum,& profeſſionẽ regulares admitti poſſe quemadmodum admitti poterant ſi ſupradictę Conſtitutiones editæ non fuiſſent. Ita tamen,vt cum de recipiendis quomodocũque illegitimè natis,ad habitum,& profeſſionem Ordinum quorumcunque agetur,ij ad quos huiuſmodi receptio ſpectat, præter alia, de quibus ex dictarum conſtitutionum præcepto circa quoſcunque etiam legitimos diſquirere debent,diligenter eorum vitam,& mores inquirant,& ita demum recipiant,ſi tamen bonam indolem, & virtutis ſpecimen præſeferant, ac tot eis merita ſuffragentur,vt Natalium ſuppleant defectum, eorumque receptio Religionis commodo,& vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo ij ad quos,vt dictũ eſt,pertinet huiuſmodi receptio matura deliberatione habita ita cenſuerint,& iudicauerint,dummodo tamen filius illegitimus in Religione,in qua pater, ſiue ante,ſiue poſt natiuitatem dicti filij profeſſus fuerit, ipſo patre viuente non admittatur,quod expreſſe prohibemus. Volumusquoque ac ſtatuimus licere Generali,aut Prouinciali ſingulorum Ordinum,aut Congregationum,aut Hoſpitalium,ad quos dicta diſpenſatio ſpectat iuxta tenorem priuilegiorum,& indultorum Apoſtolicorum eis cõceſſorum, quę dummodo vſu recepta,nec alias ſub vllis reuocantibus comprehenſa ſint, vt præfertur,in hac parte reualidamus cum illegitimis,quos alias dictus Generalis,aut Prouincialis cum Generali Prouinciali, ſeu intermedio capitulo,& non alias ſuffragantibus meritis dignos iudicauerint,ad honores, gradus,& dignitates obtinendas diſpenſare ac diſpenſationes huiuſmodi pro tẽpore ita factas,& inde ſequuta quæcũque vt antea valere tenere,perinde ac ſi ſupradictæ conſtitutiones non emanaſſent. Cæterum cum acceperimus, nonnullarum Religionũm,& ordinum,præſertim Monachalium Monaſteria ita inſtituta eſſe,vt in eis perpetua quædam filiatio conſtituatur: Ideoque receptio nouitiorum in vnoquoque Monaſterio ad ſuperiorem Prælatum, & Capitulum eiuſdem Monaſterij tantum pertineat,quæ etiam Monaſteria,vt plurimum inter ſe longè diſtant,nec generalia,Prouincialia,aut intermedia Capitula niſi raro celebrare ſolent. Ideo ſtatuimus,vt Superiores illorum Monaſteriorum de conſenſu ſui Capituli præhabita ſimul cum his, de quibus in vnaquaque Religione,aut Monaſterio iuxta eius conſtitutiones recipiendus interrogari ſolet,aliqua informatione ſuper his,quę in dictis cõſtitutionibus continentur,ad receptionem huiuſmodi procedere valeant, dũ tamen antequam ad profeſſionem admittatur,plenaria,& eo modo,prout in dictis conſtitutionibus habetur, inquiſitio fiat quæ poſtea ab his,à quibus in prædictis monaſterijs examinari ſolent,diligenter examinetur, & approbe-

tur,

tur,& demum omnia in dicto Capitulo coram Superiore referantur. Volentes, quòd Superiores prædicti cum eorum capitulo,aut vbi conſuetudo non fuerit celebrandi capitula cum tribus,aut quatuor , ac in generali Congregatione per uota ſecreta deputatis,ſeruatis eorum regularibus inſtitutis, ac ſupradictis omnibus eandem in recipiendis nouitijs habeant auctoritatē, quæ per dictas conſtitutiones Prouincialibus capitulis eſt attributa. Decernentes ſic,& non aliter per quoſcunque Iudices,& Commiſſarios quauis auctoritate fungentes,etiam eiuſdem Romanæ Curiæ Cardinales, & cauſarū Palatij Apoſtolici Auditores,ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& auctoritate vbique iudicari,& diffiniri debere, Irritum quoque & inane,quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter,vel ignoranter contingerit attentari. Non obſtantib. præmiſſis,ac quibuſuis alijs conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem,quòd præſentium trāſumptis,etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis,& ſigillo alicuius Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis,eadem prorſus fides in iudicio,& extra illud adhibeatur,quæ eiſdem pręſentibus adhiberetur,ſi fuiſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reductionis,moderationis,reſtitutionis, reintegrationis,prohibitionis,reualidationis,ſtatutorum,voluntatum,& decreti infringere,vel ei auſu temerario contrarire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem omnipotentis Dei,& Beatorū Petri,& Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurū. Datum Romæ apud Sāctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo nonageſimo, Idus martij, Pontificatus noſtri anno primo.

L. Dat. M. Veſtrius Barbianus. A. de Alexijs.

Decretum Sanctiſſimi D. N. D. CLEMENTIS Papæ VIII. de Nouitijs ad Regularem habitum non recipiendis niſi in monaſterijs, & locis deſignandis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater,& D.N.D. Clemens diuina prouidentia Papa octauus, cum iam dudum animaduerteret collapſæ Regularis diſciplinæ reſtitutioni,pro qua potiſſimum,iuxta ſui muneris debitum vigilare, ac laborare non deſiſtit,illud in primis magnum impedimentum afferre,quòd in omnibus monaſterijs,& conuentibus, ijſq; præſertim, qui maiori indigent reformatione,ſinguli ad religionem profitendam accedentes, paſſim ac ſine delectu recipiuntur,ac inde fieri, vt quo magis varijs conſtitutionib. male affectas radices,euellere ſtudet,eo magis infructuoſa nouiter profitentium germina quotidie ſuccreſcant,cumq; ob zelum,ac deſiderium, quo tenetur ſanctitas ſua omnes regulares ad vetus ſuæ cuiuſq; religionis inſtitutum redigendi diſtricte prohibuerit,ne quis in certis Monachorum,& mendicantium ordinibus ad ſuſcipiendum habitum religionis admitteretur, profitereturue,quouſq; monaſteria,& conuentus aliquot deſtinarentur, in

quibus

Digitized by Google

quibus poſſet commodius regularis obſeruantia ſecundum reformationem à Sanctitate ſua inſtitutam introduci: quia tamen non obſtante tali prohibitione congnouit nonnullos fuiſſe, vel ſub colore facultatis, & licentiæ à Sanctitate ſua obtentæ, vel quia talis prohibitio ad illorum notitiam non peruenerit, receptos & admiſſos præter mentis ſuæ ſenſum: Idcirco huic malo proſpicere volens ne licentiarum ac facultatum huiuſmodi, ſubreptione, ac prætextu, Decretum Sanctitatis ſuę irritum reddatur; Nunc denuò diſtricte præcipit ac mandat omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, & Guardianis quibuſcunq; cæteriſq; ſuperioribus conuentuum monaſteriorum ac domorum quocunque nomine appellentur, intra Italiam & inſularum adiacentium fines exiſtentium quorumcumque ordinum Mendicantium, & non Mendicantium (exceptis tamen Carthuſianorum frattum Minorum diſtritiori obſeruantia, nec non Capuccinorum Sancti Franciſci, Reformatorum Sancti Dominici; Diſcalciatorum ordinis Carmelitarum, nec non fratrum congregationis folienſis Ciſtercienſis ordinis, ac Eremitarum Eremi Camalduenſis, & montis Coronæ, Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Ieſu, Sancti Pauli decollati, & aliorum Deſomaſcha miniſtrorum infirmorum reſpectiue ordinibus, ſocietatibus ſeu congregationibus nuncupatis, quæ etiam antea exceperat, & nunc iterum excipiendo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi;(Ne ſub cuiuſuis licentiæ & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, niſi per literas in forma breuis dumtaxat, & non alias, quemquam ad habitum Regularem ſuſpiciendum, nec etiam conuerſos, niſi in conuentibus, monaſterijs, & domibus, auctoritate eiuſdem S.D.N. propediem in vnaquaq; Prouincia deſignandis, recipere aut receptos ad profeſſionem admittere vllo modo audeant.

Quinimo contra primam prohibitionem Sanctitatis ſuæ receptos etiam ſi imperfectum habitum, aut ſine caputio gerant poſt præſentis Decreti in Romana curia publicationem omnino eijcere debeant.

Superiorem autem qui huius Decreti tranſgreſſor extiterit ipſo facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis actiuæ, & paſſiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in poſterum obtinenda, eo ipſo incurrere voluit, ac decreuit, & alijs etiam pœnis arbitrio Sanctitatis ſuæ imponendis ſubiacere.

Receptiones vero, & ad profeſſiones quaslibet eorũ qui contra huiuſmodi Decretum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe ad quemcumq; effectum ex nunc decernit, & declarat.

Hoc autem Decretum noluit Sanctitas ſua eos ordines comprehendere, qui conuentus, domos, & monaſteria a ſe probata pro Nouitiorum receptione, & educatione hactenus permiſſione ſua conſtituerint.

Cæteras verò licentias ſiue generales ſiue particulares, quæ in hanc diẽ effectum non ſunt ſortitę, reuocat & annullat.

Vult autem Decretum hoc ſuum in ſolitis locis Vrbis publicatum ita prædictorum ſingulos afficere, ac ſi cuilibet perſonaliter fuiſſet intimatum, Priuilegijs,

uilegijs, ſtatutis, & conſtitutionibus quibuſcunque in contrarium minimè obſtantib. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum die 20. menſis Iunij. 1599.

A. Sorbolongus Secret.

Die tertia menſis Iulij 1599. Supradictæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & alijs locis ſolitis & conſuetis Vrbis per me Iacobum Brambillam Curſorem. Proſper Spada Mag. Curſ.

Romæ Apud impreſſores Camerales 1599.

Decretum S. D. N. CLEMENTIS PAPÆ VIII. Super forma recipiendi Nouitios Regularium ad habitum, & profeſſionem.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens Diuina prouidentia Papa viij. Qui alias pro Regularis diſciplinæ reſtitutione, ſingulis Regularium Ordinibus (quibuſdam exceptis) prohibuit, ne ad regularem habitum Nouitios in poſterum reciperent, receptoſue ad profeſſionem admitterent, quouſq; in aliquibus cuiuſuis Ordinis Monaſterijs, ſeu Conuentibus, (in quibus Nouitiatus pro recipiendis, & educandis Nouitijs deſignarentur, & approbarentur) ad eius, quam profeſſi ſunt, Regulæ præſcriptum, vitam moreſque reſtituerent, & componerent, certior deinde factus quoſdam (omniũ ferè Ordinum) Conuentus, ſeu Monaſteria ad priſtinam illam Regularem viuendi formam & diſciplinam, quam diutius deſiderauerat, fuiſſe redacta: in eiſdem Monaſterijs & Conuentibus, vt Nouitiatus erigi, Nouitijque recipi poſſent, (ſub certis tamen legibus, ac ea præſertim, vt licentia a Congregatione Reformationis Apoſtolicæ prius obtenta eſſet,) conceſſit, & ad id illa deſignauit, & approbauit. Nunc volens, vt ea, quæ pro Nouitiorum receptione, & inſtitutione, de mandato Sanctitatis S. præſcripta fuerunt, in poſterum accuratius, & exactius obſeruentur: vltra formam traditam in Conſtitutionibus fæl. rec. Sixti Papæ V. & etiam Sãctitatis S. ſuper receptione Nouitiorum, decreuit, ac præſentis Decreti virtute mandauit, ne in Conuentibus ſeu Monaſterijs ad Nouitios recipiendos, de Sanctitatis S. ſeu d. Congregationis Reformationis licentia hactenus deſignatis & approbatis, ſeu in poſterum deſignan. & approbandis, Nouitij ad habitum vel profeſſionẽ recipi vllatenus poſſint, vel admitti, niſi prius ab ipſa Congregatione, vel ab eorum ordinarij, & ab illis etiam, in quorum diœceſi Nouitiatus exiſtunt in quibus Nouitij recipiendi fuerint, expreſsè & nominatim Nouitij ipſi recipiendi approbati fuerint, & vt recipi & admitti poſſint, licentiam in ſcriptis (gratis tamen in omnibus, etiam quoad ſcripturam, conceden.) obtinuerint. Monet autem Sanctitas S. eoſdem Ordinarios omnem curam & diligentiam adhibere, vt circa ætatem, conditionem, educationem, ſcientiam, vitam, & mores, cæteraſque qualitates in ipſis Nouitijs requiſitas, obſeruentur Inſtitutiones pro illis recipiendis ab eadem Congregatione Reformationis factæ & publicatę, Neque aliter nec alio modo aliquem ad habitum vel profeſſionem recipi permittãt. Ordinariorum ipſorum conſcientiam onerando, ſi quempiam approbauerint vel admitti permiſerint, qui nõ ſit idoneus,

& iuxta

Digitized by Google

& iuxta Conſtitutiones, & Inſtitutiones prædictas, approbandus, & admittendus. Firmis nihilominus remanentibus pœnis omnibus contra Superiores quorumcumque Ordinum, qui in admittendis ad habitum & profeſſionem Nouitijs, formam Conſtitutionum, & Inſtitutionum prædictarum nō ſeruauerint, tūc Nouitium aliquem, quantumuis idoneum, & approbatum, in quouis alio Conuentu, loco, ſeu Monaſterio, præterquam in hactenus a S. Sanctitate, vel a dicta Cōgregatione deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſignandis, & approbandis, vel vltra numerum in eorum ſingulis præſcriptum, ſeu præſcribendum receperint, vel admiſerint, ſeu alias præmiſſis quouis modo contrafecerint; Irritum ex nunc, & inane decernens quicquid ſecus, vel alias, quauis auctoritate a quouis geſtum, vel attentatum fuerit. Non obſtantibus quibuſcunque &c. Datum Romę apud Sanctum Petrum die 19. Maij 1602. Pontificatus eiuſdem Sanctiſſi. D.N. Anno Vndecimo.

Achariſius Viſitationis & Reformationis Apoſtol. pro Secr.

Romæ, Ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ. 1602.

INSTITVTIONES SVPER RECEPTIONE, ET EDVcatione Nouitiorum Religioſorum in Monaſterijs, & Conuentibus deſignatis, vel deſignandis.

S.D.N. CLEMENTIS Papæ viij. iuſſu ęditæ.

CVM ad regularem diſciplinam in ſingulis Religioſorum Monaſterijs propagandam Nouitiarum inſtitutio maximè vtilis ſit, & neceſſaria; & nihil ad grauem illam, ac laudatiſſimam priſcorum Patrum viuendi rationem relaxandam maiorem uim habuiſſe compertum ſit, quam, vel nimiam in recipiendis Nouitijs facilitatem ſupra numerum, quem, capere atque alere Monaſteria ipſa poſſent, vel negligentiam in probando, & examinando eorum ſpiritu, an uere eſſet ex Deo, atque ex præcipuo deſiderio illi inſeruiendi, vel denique incuriam in eis educandis, atque inſtituendis; Idcirco, vt huiuſmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & ſingulis ad quos ſpectat, ut in recipiendis Nouitijs, & in eorum inſtitutione, atque educatione, necnon in Magiſtri, & aliorum Miniſtrorum electione, prę ter alia, quæ in ſacris Canonibus, & Decretis præſertim Concilij Tridentini, Summorum Pontificum, & cuiuſcunque Ordinis, aut Inſtituti conſtitutionibus continentur, tam in alias deſignatis, quam nunc, & in poſterum ad hoc deſignandis monaſterijs, & Conuentibus, hæc quæ ſequuntur inuiolatè obſeruari, & exequi perpetuò curent.

Primum, quod attinet ad Nouitiorum recipiendorum formam, ultra diligentem perquiſitionem, quæ habenda erit de vnius cuiuſq; natalibus, corporis habitudine, moribus, & vita anteacta, ac præcipue eorum, qui ſextumdecimum ætatis ſuę annū excederēt, an criminoſi, aut ære alieno grauati, vel reddendæ alicuius adminiſtrationis rationi obnoxij ſint, iuxta formā Conſtitutionis fel. rec. Sixti Quinti, & moderationum ſubſecutarum, illud etiā Superiores, ad quos ſpectabit, ſedulo perquirant, ut qui bus in monaſterijs, & Cō-

Digitized by Google

uentibus ex Apoſtolica facultate Nouitiatus fuerint inſtituti, in ijs ad religionem nullus in poſterum admittatur, qui ex honeſtis parentibus natus nõ ſit & alias conditiones ſacris Canonibus, Summorumq; Pontificum Conſtitutionibus præſcriptas non habeat, ac alias iuxta decretum ſuper forma recipiẽdi Nouitios, die 19. Maij 1602. editum.

Quiſq; recipiendus in aliquo Ordine regulari, etiam Mendicantium, in ea ſit ętate conſtitutus quam eius Ordinis, in quo recipientur regularia inſtituta, & ordinationes requirunt, eam vero literarum ſcientiam calleat, aut illius addiſcendæ ſpem indubiam præſeferat, vt minores, & ſuis temporibus maiores ordines, iuxta Decreta Sacri Concilij Tridentini ſuſcipere valeat. Sed ſi quis annum vigeſimumquintum excedens ad habitum regularem admitti poſtulauerit, & talis eruditionis expers inuentus fuerit, in Conuerſorum tantum, quibus literarum ſcientia non eſt neceſſaria, numerum referatur; ipſi autem Conuerſi non recipiantur ante vigeſimum ætatis ſuæ annũ, & niſi ſaltem pręcipua Doctrinæ Chriſtinæ capita nouerint.

Demum Superiores diligenter exquirant, quo ſpiritu, qua mente ac volũtate id regularis vitæ genus elegerint, quem ſibi finem propoſuerint, num zelo melioris frugis, ac perfectioris vitæ, & vt Deo, ac D. N. liberius famulari poſſint, an potius leuitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi motu ducantur, & an eorum parentes ope, & ſubſidio ipſorum indigentes deſtituant.

Prouideant quoque vt omnes, etiam Conuerſi recipiendi, priuſquam ad habitum regularem admittantur, ab ijs quibus munus hoc incumbit, de regula quã profeſſuri ſunt, trib. votis eſſentialib. ſtatuq; regulari, & alijs cuiuſq; Ordinis peculiarib. Inſtitutis, Conſtitutionib. diligenter inſtruantur. Et quia quarũdã Religionum moris eſt, nedum Conuerſos ad profeſſionem admittendos verum, & Oblatos, vt vocãt, recipere, circa ipſorum Oblatorum receptionẽ vnaqueq; religio ſuas peculiares Conſtitutiones, ſpecialiaq; inſtituta obſeruare teneatur.

Statim atque Nouitij ad habitum recepti, & in locum Nouitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confeſſionem totius anteactæ vitæ conſcientiam diſcutiant, & expurgent.

Quod uerò ad loci qualitatẽ vniuſcuiuſq; Nouitatus ſpectat, locus huiuſmodi propria clauſura ab ea parte Conuentus, & Monaſterij, in qua degunt profeſſi, ſegregatus ſit, atq; diſtinctus: habeatq, tot ad dormien. cellulas ſeparatas, quot erũt numero Nouitij, vel dormitoriũ ita capax, vt pro ſingulis ſinguli lectuli commode ſterni poſſint, in quo etiam cellula, vel certus, ac determinatus locus pro Magiſtro, eiuſq; ſocio reperiatur.

In eo etiam, pręter alias communes commoditates, aptus locus adſit ad ſpirituales collationes, ſeu conferentias faciendas, ac lectiones inſtructioneſque Magiſtri audiendas, & in quem hyemis tempore ad calefaciendum ſe igne communi recipiant, Oratorium inſuper, ſeu Capella, ſi comode fieri poterit, ad Nouitios in ſpiritualibus, præſertum in cæremonijs, eccleſiaſticiſque functionibus exercendos.

Hortus

Hortus quoq; peculiaris ad honeſtam recreationem bene concluſus, atq; munitus adſit, ſin minus, hortum cæteris Fratribus communem recreationis tempore ingrediantur. Ipſi verò Nouitijs ibi commorantibus, curabit Magiſter cum loci Superioris auctoritate (ſi opus fuerit) ne in eundem quiſquam alius ingrediatur.

Ad huiuſmodi locum Nouitiatus nemini eiuſdem, vel alterius Ordinis regulari, etiam Conuentus, & Monaſterij Officiali, vllo vnquam tempore ſub quouis prætextu aditus pateat; præterquam Magiſtro, eiuſq; ſocio, ac etiam Monaſterij, aut Conuẽtus Superiori, ſi quandocunque ingrediendum ſibi neceſſario exiſtimauerit, quo tamen caſu aliquem ſemper ex ſenioribus Conuentus, vel Monaſterij Patribus ſocium aſſumant.

Huius loci clauſuræ clauis apud Magiſtrum ſemper aſſeruetur, illiq; ſoli liceat ex graui tantũ cauſa ingreſſum illuc alicui permittere: ſi quis autẽ Nouitiorũ quẽpiã alloqui voluerit, Magiſtro præſente, & nõ aliter alloquatur.

Nouitiorum Magiſtro ſocius, ſi per Nouitiorum inſtruendorum multitudinem neceſſarius fuerit, vita, & moribus (quoad fieri poterit) conſimilis deputetur, qui in his quæ ad Nouitiatus regimẽ ſpectãt, dicto Magiſtro immediate ſubiectus exiſtat, eligaturque tam Magiſter, quam ſocius per Prouinciale Capitulum per triẽnium ad minus onus huiuſmodi ſubituri. Quod, ſi aliquo caſu extra tempus capitulare noua loca Nouitiatus concedi contingat, tunc electionem Magiſtri Nouitiorum, & ſocij huiuſmodi in his nouis locis per Generalem, vel Prouincialem, ſeu Miniſtrum, aut eorum Viſitatores, ſeu vicarios, de Diffinitorum tamen, vel grauiorum aliorum Patrum conſenſu fieri permittitur, idemque ſeruetur, ſi intra triennium, alterum, vel vtrumque vrgenti aliqua de cauſa in alijs locis amoueri, vel mori contigerit, in cuius, vel quorum locum alij conſimiles ſubrogari debeant.

Tam Nouitiorum Magiſter, quam ſocius ab ijs omnibus officijs, oneribuſque vacationem habeant, quæ Nouitiorum curam, & regimen impedire valerent. Ipſe Magiſter ſacerdotali ordine ſit initiatus, ac in quinto ſaltem ſupra trigeſium ætatis ſuæ anno conſtitutus, & per decennium a profeſſione emiſſa in religione perſtiterit: Socius verò trigeſimum annum excedat, ſintque ambo doctrina, & quantum per Superiorem diligentiam, & vires fieri poterit, vitæ etiam anteactæ exemplo præſtantes, orationis præterea, & mortificationis operibus addicti, prudentia, charitateque referti, non ſine affabilitate graues, zelum Dei cum manſuetudine præferentes, ab omni cordis, ac animi perturbatione, ira præſertim, & indignatione, quæ in ſe, & erga alios charitatem impedire conſueuerunt, quam longiſſimè alieni, & tales demum, qui in omnibus ſeipſos bonorum operum exemplum præbeãt vt ij, qui eorum curæ ſubſunt, illos non tam metuant, quam reuereantur, nec illis vnquam detrahere quicquam poſſint.

Habeat etiam Magiſter plenã, & abſolutam poteſtatem circa Nouitiorũ inſtitutionem, ac Nouitiatus regimen, ita vt in illis nemini (Viſitatoribus, ac Superioribus maioribus, vel etiam localibus exceptis) quouis colore ſe ingerere liceat.

X 2 Curam

Curam adhibeat diligentem, vt Nouitij omnes in regulari diſciplina ſedulò exerceantur, agnoſcantque præcipuè diuinæ (qua digni facti ſunt) vocationis præſtantiam, & excellentiam; quæ verò ſit atque perfecta votorum ſolennium, & quam neceſſaria cuiuſque Ordinis Conſtitutionum obſeruantia, modum in oratione, tum vocali, tum mentali, fructuosè perſiſtendi, illicitas paſſiones, & vitia (ad quæ natura per peccatum labefacta omni tempore prona eſt atque procliuis) per ſenſuum cuſtodiam, & mortificationem cohibendi, auſteritatem, ieiunia, cilicia, diſciplinas conſcientiæ puritatem, crebram illius diſcuſſionem, Sacramentorum frequentiam (confeſſionis præſertim) quæ his ſaltem ſingulis menſibus fiat, per aperitionem, quotidianam motuum internorum, cordis, & tentationum manifeſtationem, per exercitium humilitatis circa viliora miſteria per modeſtiam in omnibus actionibus, diuturnumque ſilentium.

Quilibet Nouitius bis quotidiè orationi mentali, & vocali incumbat, vnuſquiſque ſecundum propriam capacitatem, & ordinem ſibi à Magiſtro præſcriptum, ac pluries in die propriam conſcientiam vnuſquiſque examinare contendat. Ipſi autem Magiſtro ſoli, Nouitiorum confeſſiones audiendi, cura committatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, ſi ita expedire iudicauerit vel perſeipſum, vel per alium ab eo deputandum, ſemel, aut bis in anno eorundem Nouitiorum confeſſiones audire.

Quotidiè Miſſæ ſacrificio interſint, & ſtatutis horis in choro, nocturnis diurniſque diuinis officijs aſſiſtant.

Exercitationibus, etiam corporalibus vacent, legant, vel ſcribant res ſpirituales, modeſtam animi recreationem interponant, quæ in ſolitario loco, & commodo extra Nouitiatum ſemel in hebdomada vel in alternis ſaltem hebdomadibus longior ſtatuatur, fiatque ſemper Magiſtro præſente, vel ſocio, qui multiplici inuigilent, ne duo ab alijs commorentur diſiuncti, atque eo tempore cuiuſque, in quam natura feratur propenſionem, ſcrutentur.

Non liceat eis durante Nouitiatus, & probationis tempore, vna cum Profeſſis, niſi in Choro, in eccleſia tempore officiorum, in proceſſionibus, aut in cœnaculo cauſa refectionis commorari, nec permittatur eis Profeſſos domos exeuntes comitari.

Pro communibus, & proprijs cuiuſque neceſſitatibus, quæ accidere poſſunt, vnus ex Nouitijs ipſis, ætate, moribuſque prouectior deputetur, qui abſente ſocio (Magiſtro permittente) omnia (prout opus fuerit) agat, cui etiam ianuæ cuſtodia, & rerum leuioris momenti prouiſio intra Nouitiatum committi poterit.

Cum autem, (licet Clericorum benè inſtituẽdorum cura debeat eſſe præcipua) Conuerſorum tamen religioſa inſtructio non ſit prætermittẽda, quin potius æquanimiter amplexanda, quandoquidem ſatis exploratum eſt, iſtorum etiam, cum regulam profiteantur eandem eorum perfectam educationem tum Religionis decorem, & ornamentũ, tum alijs Chriſti fidelibus ædificationem, exemplum, atque vtilitatem afferre, Conuerſis ipſis à Clericorũ Nouitiatu ſeparatus ad dormiendum locus quantum commodè fieri pote-

rit)

Digitized by Google

rit)aſsignari præcipitur. Illi tamen, hac ſeparatione non obſtante, Magiſtro Nouitiorum, ſeu Superioribus Monaſteriorum, & conuentuum iuxta cuiuſque Ordinis ſtatuta, & Conſtitutiones ſubditi eſſe, & obedientiam præſtare debebunt, a quo non tantum circa corporalia obſequia probandi, & exercendi, verum etiam, pro eorum capacitate, & commoditate, de ſpiritualibus, præſertim de modo mentaliter orandi diligenter inſtruendi erunt, quod vt commodius fiat ad capitula, & ſpirituales Conciones, quæ per Magiſtros Nouitijs fieri ſolent, accerſiri debeant, & in Eccleſijs ſtatutis horis conueniant, niſi tunc in ſuis officijs actualiter occupati fuerint.

Tempore verò probationis elapſo ij tantum, qui non ſolum religioſæ perfectionis capaces, ſed ad laborem corporalem apti, nouo ac diligēti examine reperti fuerint (dummodo ætatis ſuæ annum quoad Clericos decimum ſextum, quo vero ad Conuerſos vigeſimum primum exceſſerint) ad profeſsionē admittantur. Sed qui ad conuerſorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis, non poſsint.

Superior cuiuslibet Conuentus, in quo Nouitiatus fuerit conſtitutus, particularem librum habeat, in quo vniuſcuiuſque Nouitij profeſsio regiſtretur, illamque Nouitiatus profeſſus propria manu & duo teſtes, qui præſentes fuerint, ſubſcribant.

Conuerſus vero literarum ignarus profeſſus in eorundem teſtium, qui ſe ſubſcripſerint præſentia propria manu ſignum crucis aponat, aſſeruetur q; liber, & cuſtodiatur in Archiuio, vbi ſcripturæ ad Monaſterium, ſeu conuentum pertinentes reponi conſueuerunt.

Quia verò in quibuſdā Ordinibus filiationis vſus eſt receptus, declaratur, quod licet decretum ſit, vt Nouitijs educandis certa Monaſteria, aut cōuentus deſignata quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen ſit Superioribus Monaſteriorum, & conuentuum huiuſmodi Ordinum, in quibus filiationis vſus receptus eſt, eos quos prænarratis qualitatibus ſuffultos repererint in ſuorum locorum filios iuxta cuiuſque Ordinis conſtitutiones, adſcribere, ſicque adſcriptos, cum iuxta præſentes Inſtitutiones, & alias ſeruatis ſeruandis ad Ordinem recepti fuerint, ad loca Nouitiatuum cum teſtimonialibus literis tranſmittere, vbi tanquam dictorum conuentuum ſeu Monaſteriorum filij, eorundem nomine, & inſtantia recipi ac in Nouitiatu probari, & deinde antequam ad eadem Monaſteria, ſeu conuentus filiationis huiuſmodi remittantur, in profeſſorio ad perfectionem, vt præmiſſum eſt, exercceri debebunt.

Porrò ne loca vnius Monaſterij, ſeu conuentus ab alio præoccupentur, capituli Generalis, aut Prouincialis partes erunt, numerum præſcribere pro omnibus, & eam ſimiliter rationem circa alimentorum contributionē (ſi opus fuerit) inire ac ſingulis conuentibus, & Monaſterijs præſcribere quæ magis expedire, videbitur.

Vt autem Nouitij iam in Profeſſorum numerum (ſic vt præmittitur) recepti melius in bono ſpiritu, regulariſque diſciplinæ obſeruantia ſtabiliantur, & confirmentur, mandatur, vt ſtatim poſt profeſsionē emiſſam, ſi in Cō-

 uentibus

uentibus aut Monaſterijs, pro Nouitatibus aſſignatis locus aderit ſecũdi Nouitiatus, ſiue Profeſſorij ab ea, quæ Nouitiorum eſt atque antiquorum Profeſſorum habitatione diſtinctus, & ſegregatus, ibi collocentur ſi Monaſterium, aut Conuentus eo alere queat, ſin minus, in alium commodiorem Conuentum, aut Monaſterium transferantur, in quo is locus cum requiſitis ad Nouitiatum ſupranarratis reperiatur, vel accommodetur, aut de nouo conſtruatur.

Ab hoc tamen illæ Religiones excipiuntur, quæ ſuarum conſtitutionum, ſeu inſtitutorum vigore maioris temporis curſu nouos Profeſſos intra Nouitiatum detinere conſueſcunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur, vt, prædictis earum conſtitutionibus non obſtantibus, idipſum facere poſſint, ſi id rationi ac Religioni magis expedire dijudicauerint, quibus in locis degant ſub regulis & modo viuendi adhuc arctiori, quã ſeruẽt antiquiores profeſſi, ita quod in negotijs Monaſteriorum, aut Conuẽtuum non ſe intromittere, nec communibus tractatibus intereſſe, neque alicuius exterioris obedientiæ officium exercere debeant, ibique permaneant, quouſque ad ætatem ſacris Ordinibus ſuſcipiendis ſufficientem deuenerint vel ſaltem per triennium poſt profeſſionem, quo etiam tempore poterunt, quinimo, & debebunt literarum ſtudijs operam nauare ſub directione ac regimine Superioris, qui eas qualitates habeat, quibus Nouitiorum Magiſtrum præditum eſſe oportere dictum eſt.

Declaratur tamen, quod propter præmiſſa non cenſeatur conceſſa licentia recipiendi Nouitios niſi in locis pro Nouitiatu deſignatis, aut in poſterum deſignandis, & pro numero dumtaxat in eorum ſingulis præſcripto vel præſcribendo.

Denique ſi illi, qui inter Religioſos gradu, & ordine Superiores ſunt, & alij ad quos ſpectat in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, ſeu quouis modo contrafecerint, officiorum omnium quæ tunc obtinebunt priuationem, grauioreſque pro modo admiſſæ culpæ pænas ſe ſubituros certo ſciant. Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 19. Martij. 1603.

A. Achariſius Viſitationis, & Reformationis Apoſt. pro Secret.

Romæ apud Impreſſores Camerales. 1603.

Sciendum quod ad declarationem Concilij Trid. ſeſſ. 25. de Regular. c. 16. Relatione per Sacram Congregationem Concilij Pio V. facta Sanctitas ſua dixit Decretum dicti Concilij procedere tantũ in illis nouitijs, quos Superiores lapſo tẽpore nouitiatus habiles inuenerint, non in his, quos in habiles inuenerint, vt ſunt illi, qui non bene adhuc didicerunt, & ideo quod attinet ad iſtos, Sanctitas ſua conceſſit, quod Superiores poſſint prolongare il lorum profeſsionem, dummodo habeant ſpem probabilem, quod efficiãtur habiles intra ſex menſes, ita teſtatur Paſſarel. in priuileg. Minim. fol. 464. quod conſulenti ſibi à Neapoli 8. die Nouembris anno Dom. 1569. reſponderunt Illuſtriſsimi Cardinales Concilij interpretes.

Decretum

Decretum Sacræ Regularium Congregationis contra Regulares ad Vrbem temerè, leuiuè ex cauſa accedentes abſq; eorum Superiorum licentia.

QVoniam nonnulli Regulares vagandi ſtudio ſiue dum imminentem admiſſorum criminum pœnam, ex ſuis conſtitutionibus, aut alias debitam ſibi metuunt, falſa & commentitia grauamina cauſati non ad immediatè ſui ordinis ſuperiores, ſcilicet a grauamine Prioris ad Prouincialem, a Prouinciali ad Generalem: a Generali ad Protectorem, prout cuiuſque Religionis conſtitutionibus diſponitur, ſed ad hanc Romanā Curiam abſque licentia ſæpius fugiunt, potius quam recurrant, ex quo ordinum diſciplina relaxatur, Prælati contemnuntur, & ipſi in dies audaciores euadunt. Placuit Sacræ Regularium Congregationi, ex ordine Sanctiſsimi ſtatuere, vt ſi quis Regularium in poſterum temerè, leuiue ex cauſa hanc almam Vrbem ſeu Curiā abſq; ſui Superioris licētia, & ſupradicta forma ꝑtermiſſa, adire ꝑſumpſerit, ad ſuos eoſdē Superiores, ſeueriori pœna plectēdus remittatur.

F. Michael Bonellus Card. Alexandrinus.

Gregorius Palearius V.I.D. Secretarius.

Romæ apud Hæredes Antonij Bladij Impreſſ. Cameral. 1587.

Nos Hyeronimus Miſeratione diuina tit. S. Pancratij S.R.E. Presbyter Cardin. Matthæius totius Ordinis Fratrum Minorum S. Franc. de obſeruantia Protector, Corrector, & Gubernator.

VT fratres Minores de obſeruantia purius, ac ſincerius in feruore ſpiritus, & altiſsima humilitate Domino inſeruire valeant, ac quæcunque occaſiones tranſgreſsionum tolantur, ordinamus, ac decernimus, vt quando a Generali, ac Miniſtris Prouincialibus, Cuſtodibus, Guardianis, alijſque Superioribus Regularibus Sancti Franciſci de Minor. obſeruantia, pro culpis leuibus diſciplina vel alia pænitentia in refectorio, vel alibi facienda, ſubditis mortificationis gratia imponitur, nullus eorum, quibus talis pænitentia iniungitur, ad Nos, ſiue ad Alios Superiores Regulares nobis ſubiectos, appellare poſsit. Siquis autem contrafecerit, triduo carceri mancipetur, & in pane & aqua ieiunet. Itemque ſi quis pœnitentias impoſitas à prædictis ſuperioribus reuelauerit alijs quam ſuis Superioribus pœnæ inobedientiæ ſubiaceat. In quorum fidem, &c.

Dat. Romæ in Palatio noſtro, die 2. menſis Decembris 1602.

Hier. Card. Matthęius Protector.

Locus Sigilli. Angelus Pianus Secret.

Romæ, apud Impreſſores Camerales. 1603.

Digitized by Google

REVOCATIO indultorum, præter iuris communis diſpoſitionem concesſorum, recipiendi vel retinendi Religioſos alterius Ordinis etiam laxioris, publicata Romæ die 1. Decembris 1569. fol. 1509. in bulla. incip. Quæcũque ſacrarum Religionum, & infra. De nobis attributæ poteſtatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, quæcunque priuilegia, facultates, diſpenſationes, & indulta præter iuris communis diſpoſitionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres, Monachos, Canonicos, & alios etiam laxiorũ Ordinum profesſores, quibuſcunq; Ordinibus, Monaſterijs, Hoſpitalibus, Militijs, & pijs, locis, etiam S. Antonij Viennen, Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Sãcti Ioannis Hieroſolymitani, Ieſu Chriſti, Sancti Iacobi de Spata, Sancti Lazari Hieroſolymitani, eorumq; Eccleſijs, membris, ſuperioribus, & perſonis: per quoſcunque Rom. Põtifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem Apoſtolicam, tam in ipſorum Monaſteriorum, Hoſpitalium, & locorum inſtitutione, quam deinceps quomodocunq; ac quotieſcũq;, et per modũ ſtatuti perpetui, ac initi, & ſtipulati cõtractus, & alias ſub quibuſcunq; tenorib. & formis, ac cũ quibuſuis reſtitutionibus, præſeruationib. mentis atteſtationib. derogatoriarum derogatorijs alijſq; fortioribus, efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, deq; ſimili poteſtatis plenitudine, etiam pauperum infirmorum miſerabilium, & cuiuſcũque alterius pij operis intuitu ac etiam ex quibuſcunque alijs cauſis, quantumuis gradibus, charitatiuis, & neceſſarijs, etiam conſideratione, vel ad ſupplicationem Imperatorum, Regum, aliorumque Principum, necnon S.R.E. Cardinalium, deq; illorum cõſilio, & matura deliberatione prius habita, conceſſa, cõfirmata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extenſa, vel etiam moderata. Caſſamus, quoque, & annullamus quoad illa, omnes Apoſtolicas, & alias literas ſuper ijs confectas, ac proceſſus, & alia inde ſecuta quæcunque. Ac volumus ea omnia vires & effectum de cætero non habere, ita vt poſt hac illorum ſic reuocatorum prætextu, Prælati, & ſuperiores prædicti, aut alij quicunque nullum prorſus alterius, etiam laxioris Ordinis, vel obſeruantiæ regularem, etiam ſpecialem tranſeundi ab ipſos licentiam (iuxta huiuſmodi priuilegia dumtaxat) ferente ad habitum, & profesſionem regularem in ſuis quiſque Monaſterijs, domibus, locis, vel Ordinibus, etiam, vt in clauſtro perpetuo maneat, admittant, nec omnino quemquam recipiant, vel retineant, Eos vero, quos in aliquo ex caſibus prædictis (vigore huiuſmodi priuilegiorum tantum, ac preter, iuris cõmunis diſpoſitionem) iam habent trãſlatos ad eorum ſuperiores, & loca eius Ordinis, vnde erant profecti, quam primum remittant, Decernentes admisſiones receptiones, & retentiones huiuſmodi nulla firmitate ſubſiſtere, neminemque prorſus vlli voto, vlliq; regulæ, vel obſeruantiæ, etiam iuramento, aliaue ſolemnitate promiſſæ obligare, necnon irritum, & inane quicquid ſecus per prædictos, aut quoſcunque alios quouis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quicunque vero aliquem contra huius noſtræ reuocationis tenorem admiſerint, aut receperint, aut illos, aut quos iam habent (modo prædicto) trãſlatos, aut receptos retinuerint, ipſos omnibus, & ſingulis di-

lis di-

lis dignitatibus,adminiſtrationibus beneficijs,officijs,fructibus,& penſionibus eccleſiaſticis præſentium auctoritate priuamus,& ad futura inhabiles eſſe volumus eo ipſo. Quocirca omnibus locorum Ordinarijs,in quorum diœceſib. loca prædicta conſiſtunt, per Apoſtolica ſcripta mandamus,vt per ſe, vel alium, ſeu alios de tranſlatis prædictis auctoritate noſtra cognoſcentes in eos, quos contra hoc præſcriptum noſtrum degere inuenerint,ac etiam recipientes, vel retinentes, reiecto quocunq; exemptionis priuilegio,animaduertant,ipſoſq; præterea tranſlatos,vel retentos,ad priores Ordines,& diſciplinã remittere procurent. Contradictores quoſcunque per cenſuras,& pœnas Eccleſiaſticas cæteraq; iuris,& facti remedia opportuna,quacunque appellatione poſtpoſita,compeſcendo,inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit,auxilio brachij ſecularis. non obſtantibus &c. Nulli ergo &c.

Quoad tranſitum Religioſorum de vna Religione ad aliã,in quodã libro priuilegiorum S. Benedicti Congregationis, Romæ impreſſo anno Domini 1589. referente Emanuele Roderico tomo 3. q. regular. q. 52. art. 20. in fine,continetur quædam declaratio Illuſtriſſimorum Cardinalium,quæ ita ſe habet: Illuſtriſſimi Cardinales definierunt quod tranſitus ad parem, vel arctiorem Religionem non fiat, niſi cauſa cognita tranſeuntis, & vitæ,ac morum ratione,idq; ex approbatione capituli generalis. Itẽ a Sacra Congregatione ſuper negotijs Regularium reſolutum refertur,ꝙ per licentias,quæ conceduntur clauſtralibus ingrediendi quamlibet Religionem, non licere eis tranſire ad non clauſtrales,vt ſunt Militares,& hoſpitalariæ,prout admonet apoſtilla ad conſ. 58. Nauar. de regular. in nouis.

Reducto ad terminos iuris,& ſacrorum Canonum,vnius,ſuper qualitatibus,ac modo,& forma recipiendorum Religioſorum,& alterius illius declaratoriæ Conſtitutionem fel. rec. Sixti Papæ V. quod nullitates profeſſionum ſaluis pœnis contra Superiores Ordinum in receptione Religioſorum peccãtes inflictis: Sub Dat. Romæ die 2. Aprilis MDCII.

In ſuprema Eccleſiæ Catholicæ ſpecula meritis, licet imparibus, Diuina prouidentia diſponente conſtituti,omnibus incommodis, quæ in eadem Eccleſia,non ſine Fidelium animarum periculo, detrimento oriri poſſunt, ob variam,& ſiniſtram Conſtitutionum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum,quas iuſtis de cauſis ediderunt,interpretationem,pro noſtri Paſtoralis officij munere conamur prouidere, prout in Domino ſalubriter conſpicimus expedire. Cum igitur fel. rec. Sixtus Papa V. prædeceſſor noſter ad integritatem, & candorem in Regularibus, & Religioſis Ordinibus in Eccleſia Sancta inſtitutis retinendum, & conſeruandum, quadam ſua, quę incipit, cum de omnibus Eccleſiaſticis Ordinib. ſub Dat. ſexto. Kalen. Decembris, Pontificatus ſui anno tertio, nonnulla circa modum,formam,& qualitates admittendi Religioſos ad quoſuis Regulares Ordines decreuit, & deinde alia ſimili,quæ incipit,ad Romanum ſpectat Pontificem ſub Dat. xij. Kalen. Nouembris,pontificatus ſui anno tertio,quædam dubia ſuper dicta priori conſtitutione exorta,declarauerit. Et præterea pię mem. Gregorius Papa XIV. etiam prædeceſſor noſter alia ſua perpetuò valituris conſti-

tutio-

tutionibus, quæ incipit, Circumſpecta Romani Pontificis prouidentia ſub Dat. Idibus Martij, Pontificatus ſui anno primo reſpectiuè editis, Conſtitutiones Sixti prædeceſſoris ſupradictas, quoad illegitimos moderatus fuerit, prout in eiſdem Conſtitutionibus plenius continetur. Tamen quia longo vſu, & experientia compertum eſt, ex nimia facilitate, & multitudine caſuũ, in quibus profeſſio à ſuſcipientibus habitum alicuius Regularis Ordinis a dicto Sixto prædeceſſore nulla declaratur, multos hac occaſione arrepta fraudulenter petijſſe, & in dies petere, vt profeſſio quam in aliquo Regulari Ordine emiſerunt, nulla declaretur, ex quo nonnulli eorum Regulares Ordines, & inſtituta ſub hoc prætextu deſeruerunt, & idcirco pleriſque in locis maxima incommoda, & ſcandala exorta fuerunt. Nos ea ſcandala, & incõmoda, quantum in Domino poſſumus, remouere, & ne in poſterũ alia eiuſmodi hac de cauſa oriantur, opportuna ratione prouidere cupientes, ſingularum conſtitutionum prædictarum tenores præſentibus pro expreſſis habẽtes, matura ſuper his cum Venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus ſuper negocijs Epiſcoporum, & Regularium deputatis conſultatione præhabita, ex illorum ſententia, & voto Conſtitutiones prædictas Sixti prædeceſſoris, quoad eam partem, per quam eorum, qui formam in eiſdem Conſtitutionibus præſcriptam decętero non ſeruauerint, & quoad alios etiam caſus ibidem expreſſos, in quibus receptorum in quibuſcunque etiam Mendicantium Ordinibus profeſſio nulla declaratur, ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum, perinde ac ſi prædictæ Conſtitutiones in illa parte editæ non fuiſſent, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium reducimus. Cæterum pœnas contra Superiores quorumcunque Ordinum etiam Mendicantium huiuſmodi, qui in admittendis Regularibus ad habitum, & profeſſionem, earundem Conſtitutionum formam non ſeruauerit, aut aliter quouis modo contrafecerint, in ipſis Conſtitutionibus iuſlictas ſaluas eſſe volumus, & ſtatuimus; ſicq; & nõ aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque iudices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiã de latere Legatos, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contingerit attentari, pariter decernimus. Non obſtantibus &c.

Dubium illud, An ſ. renunciatio, ſeu donatio bonorum facta ab exiſtente adhuc in ſęculo, prætextu, & intuitu ingreſſus Religionis, ſtante diſpoſitione Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. cap. 16. valida ſit, vel ne: Illuſtriſſimi Cardinales Concilij interpretes definierunt in hunc modum, videlicet. Congregatio Concilij cenſuit decretum Concil. Trid. c. 16. ſeſ. 25. de regul. & mon. nõ habere locum in renunciatione facta ante ſuſceptionem habitus. Hieronymus Card. Matth. Quam declarationem refert, ac profitetur editam fuiſſe ſuper precibus monaſterij Sanctæ Agnetis Ciuitatis Mediolani, Menoch. in addit. ad lib. 2. de arbitr. iud. caſu 436. ſub. nu. 3. qua attenta non eſt habenda ratio

ratio eorum, quæ in contrarium, ſcripſerunt, Nauar. in conſ. vlt. de donatio. in antiq. & Molina de iuſtit. diſput. 139. in verſ. Ambiget rurſus &c. de qua declaratione admonet etiam Apoſtilla ad conſ. 81. Nauarri ſub tit. de regular. in nouis.

Sequitur eiuſdem S.D.N. Clementis P.P. VIII. præſcriptio normę dãdi licentiam ob Ordinarijs ad ædificanda in poſterum Regularia Monaſteria.

Quoniam ad inſtitutam Regularium locorum, & perſonarum reformationem promouendam, & conſeruandam maxime pertinet, vt in quibuſq; domibus, & monaſterijs is tantus numerus Religioſorum qui commode ibidem ali poſſit, contineatur, ac eo pariter ſpectat, vt in quibuſque Ciuitatibus; & locis nouæ domus & Monaſteria, præſertim Mendicantium, non erigantur, niſi in eiſdem ciuitatibus, & locis, aliorum domorum, & monaſteriorum in eis exiſtentium, habita ratione, commode ſuſtentari poſſe, dignoſcatur. Hac igitur nos conſideratione ducti, & in præmiſſijs pro noſtro Paſtorali munere opportunè prouiderę volentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine; ex voto etiam venerabilium fratrum noſtrorum Sanctę Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper conſultationibus, negotijs Epiſcoporum & Regularium Præpoſitorum, harum ſerię declaramus, locorum Ordinarios non poſſe licentiam ad nouos Conuentus cuiuſque, etiam Mendicantium Ordinis in ciuitatibus; & locis eorum Ordinariæ iuriſdictioni ſubiectis erigendos impertiri, niſi vocatis, & auditis aliorum in eiſdem ciuitatibus, & locis exiſtentium Conuentuum Prioribus ſeu Procuratoribus, & alijs intereſſe habentibus, & cauſa ſeruatis, ſeruandis cognita conſtiterit, in eiſdem ciuitatibus, & locis nouos huiuſmodi erigendos Conuentus ſine aliorum detrimento commodè ſuſtentari poſſe: Si vero ab eorum in huiuſmodi cauſis, & ſententijs ad nos, & Apoſtolicam Sedem prouocari, & appellari contigerit, ipſos ordinarios tamdiu erectionem nouorum Conuentuum ſuſpendere debere, quouſque a nobis & Apoſtolica Sede in eadem cauſa pronũciatũ extiterit, irritum nihilominus, & inane decernẽtes quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contingerit attentari Quocirca vniuerſis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs per præſentes in uirtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, vt preſentes noſtras literas obſeruent, & obſeruari curent, & faciant. Non obſtantibus &c. Dat. Romæ apud S. Marcum ſub annulo Piſcatoris die 23. Iulij MDCIII. Pontif. noſtri anno xij.

SCiendum eſt quod ad reformationem Ordinis minorum Conuentualium S. Franciſci editæ fuerunt infraſcriptæ conſtitutiones contentæ in Bulla Pij V. incip. Illa nos cura &c. publicata Romæ die 2. Auguſti 1568. folio 1023. in Bulla. & ſunt videlicet.

Nouitij etiam oblati, ante decimumoctauum ætatis ſuę annum completum, ne recipiantur, neque ante decimumnonum item completum ad profeſſionẽ admittantur. Qui hactenus recepti etiam oblati, quintumdecimum annum

non

non expleuerint, detracto habitu religionis, domum ad parentes, vel neceſſarios, etiam inuiti remittantur, vel alias omnino emittatur, nec poſtea in ędib. vnde exierint, aut in alijs eiuſdē ordinis domib. verſari vllo modo poſſint.

Laici, qui vigeſimumquintum annum non attigerunt, ad ſeruiendum ne recipiantur, & qui recepti etiam nunc ea ætate minores ſunt, eijciantur.

Nouitij ne recipiantur, aut educentur, niſi in conuentibus inſignioribus, in quibus dormitorium, & capitulum habeant ſeorſum ab alijs fratribus.

Nullus deinceps Prouinciæ præficiatur, qui eiuſdem Prouinciæ ſit, ſed Prouinciales ex aliena Prouincia ſemper aſſumantur, qui tamen idonei ſint ad id officium, & cultores regularis obſeruantiæ.

Guardianatus inſigniores, & priuilegiati, vt Rom. Aſſiſien. & huiuſmodi triennio, non priuilegiati biennio diuturniores ne ſint, in quo tamen habenda eſt ratio prouinciarum externarum, in illis enim locis hæc officia iuſta de cauſa in longius tempus arbitrio ſuperioris protrahi poterunt.

In paternitatibus hactenus conceſſis, & poſthac concedendis, ea moderatio adhibeatur, vt nemo paternitatis titulo, vel priuilegio fruatur, niſi qui prouincialatus officium obtineat, vel obtinuerit, vel quadrageſimum annum agat, & alias etiam eo titulo, & priuilgio dignus exiſtat.

Nulli in eodem cōuentu plus biennio manere liceat, exceptis ſexagenario maioribus, quib. aliquid ex cauſa ſuperioris arbitrio honeſte cōdonari poterit.

In conuentu, vel domo pauciores ne ſint duodecim fratribus, ſi qua autem domus hunc familiæ numerum alere non poſſit, vel tota prouincia victum, & quæ præterea neceſſaria ſunt ſuppeditet, vel fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur, prouiſione tamen adhibita, ne eccleſiæ deſtruantur, ſed ad eius populi commoditatem conſeruentur. Permittimus tamen, vt in conuentibus, qui fratribus iter facientibus cōmodi ſint, ſaltem quatuor fratres, non minores quinquaginta annis, conſtanti, & probata vita maneant, ſi plures ea domus alere non poſſit.

In maioribus ſtudijs regentes duas lectiones Theologicas interpretentur, alteram practicam, veluti de Sacramentis, vel de vita recte, ſancteque inſtituenda, ex magiſtro ſententiarum, ac ſancto Bonauentura; alteram ſpeculatiuā ex Scotto: in minoribus vero ſtudijs, vna lectione ex Theologia practica cōtenti ſint. Curent autem ſuperiores, vt in ſingulis Conuentibus Fratres maxime in conſcientiæ caſibus, & reliquis, quæ ad audiendas confeſſiones pertinent, ob rei grauitatē, & neceſſitatē, ſummo ſtudio, ac diligētia exerceātur.

Fratres etiam ſi ſuperiores ſint, nihil proprium habere poſſint, ſed omnino in communes conferantur, diſtribuenda ſingulis, vt vnicuique opus fuerit, ita vt ex communibus cuiuſque conuentus facultatibus, & eleemoſinis pro viribus domus, vnicuique fratri quæ ſunt neceſſaria, præbeantur.

Fratres omnes, & ſuperiores, & quomodocunque priuilegiati, & ægrotis tantū exceptis, in Refectorio cibum capiant, & communi menſa vtentes, communibus epulis veſcantur. In primis autem ægrotorū, & ſenum cura habeatur. Quod ſi propriæ facultates domui non ſuppetant, ad ſubueniendum neceſſitati ægrotantium vicinis conuentus ditiores ſuppleant, aut etiam to-

ta

Digitized by Google

ta Prouincia contribuat.

In omnibus Conuentibus, vel domibus, locus communis Theſaurum, vel capſa ſit tribus clauibus clauſa, quarum vnam habeat Guardinus, alteram Procurator, tertiam Depoſitarius, quo in loco, vel capſa vaſa aurea, argentea iocalia, & quæque pretioſa, pecunia item conuentus, cum inuentario earum dē rerum, condita cuſtodiantur, ſeruata tamen diſtinctione ſacrarum, & prophanarum rerum.

Nullus ex fratribus, quamuis Magiſtratus, & ſuperioris titulo fungantur priuatas ædes aut in clauſtro, aut alibi vſquam habeat, ſed ſinguli vnica cella in communi Dormitorio nullo ornatu, nudis omnino parietibus, ac lectulo, & menſa humilibus cōtenti ſint, quemadmodum pauperes religioſos decet. Cameræ, ſiue ediculæ, quæ extra Dormitorium ſeparatim ſunt, ad officinas, vel alios vſus, toto conuentui communes redigantur, vel ſi Cellæ communis Dormitorij pro fratrum numero non ſufficiant, & illæ Cameræ, vel ediculæ, quas diximus, ad formam communis Dormitorij redigi poſſint; in dormitorium commune redigantur, ſin minus deſtruantur, ac materia, & cæmenta ad reparandam fabricam Conuentus, ſi opus fuerit, conuertantur, vel vendantur, & præcium ad communem vſum conuentus conferatur.

Nullus ex fratribus priuatum hortum habeat, ſed horti ſint totius conuētus communes, Verum tamen Nouitii, & infirmaria, hortum ſeu viridarium, à communi Viridario ſeiunctum habere poterunt, quo cæteris ingredi nullo modo liceat.

Veſtes, libri, & reliqua à Superioribus vbiquam fratri ad vſum, & neceſſitatem conceſſa quæcunque apud eos mortis tempore reperta fuerint nulli fratri priuatim aſſignentur, ſed ita diſtribuantur, vt dimidia pars ſit natiui Conuentus, altera vbi mortuus fuerit.

Generalis a prouincialibus, Cuſtodibus, & alijs Religionis Miniſtris quouis illi nomine appellentur, prouinciales item a Guardianis, alijſue officialibus, ob eorum deputationem, vel confirmationem, nihil omnino, neque magnum, neque paruum exigant, ac ne ſponte quidem oblatum accipiāt, neq; cancellarium, aut ſcribę pro ſigillo, ſiue ſcriptura quicquam detur, ſed omnia gratis fiant, ac dentur. Neque Generalis, neque prouincialis, miniſter, neque Cuſtos, neque Guardianus à quouis fratre ſui ordinis, aliquid etiam ſponte oblatum, ſiue dono datū accepter, vel recipiat. Pro communibus autem impenſis, quas neceſſario ad commodum totius Ordinis, vel alicuius priuatę domus fieri contigerit Generalis, Prouinciali, & alijs eo modo conſulatur, quo in literis ſanctiſſimi D. N. Pij V. proxime editis cautum eſſe conſtat.

Quod vero ad promotiones, & gradus attinet, id omnino ſeruetur, quod Alexandrinis conſtitutionib. ſancitum eſt, vt nihil a promouendo exigatur aut quouiſmodo ſpōte oblatum accipiatur. Quod ſi promotionē facta conuētus promotorum aliquid Religioni donare voluerit, quicquid id ſit, Procuratori detur, vt ad leuationē onerū & communium ſumptuum Religionis conferatur, ac Procurator omnium acceptorum, & expenſarum rationē reddat.

Fratres

Fratres omnes quocunque gradu,& honore ſint,camiſijs laneis, & reliquo veſtitu honeſto,ac Religioſo,omnique ſuppellectile,& inſtrumẽto pau pere atque humili quemadmodum alijs etiam conſtitutionibus cautum eſt, vtantur.

Reliquum eſt,vt conſtitutiones omnes,ad diſciplinam regularẽ reſtituẽdam,conſeruandam,& augendam,(quæ tamen ijs contrariæ non ſint)præcipue vero,ea quæ a S.D.N.Pio Papa V.ad reformationẽ huius ordinis proxime ſunt editæ,ab omnibus ſanctè,inuiolátequc ſeruentur.

S. D. N. D. PAVLI PAPÆ V. DECRETVM De certo Religioſorum numero cuicunque Monaſterio,Conuentui, ac Domui Regulari præfigendo.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater,& Dominus Noſter,Dominus Paulus Diuina prouidentia Papa V.Dum ex plurimus,ijsq; grauiſſimis Decretis, quæ fel.recor.Clemens viij.ad regularem diſciplinam reſtituendam,& augendam condidit,illud maximi momenti eſſe animaduerterit,quo a Sacro Cõcilio Tridentino multò antè cautum etiam fuerat,vt is tantum Religioſorũ hominum numerus in ſigulis Monaſterijs,Conuentibus, & Domibus Regularibus conſtitueretur, qui, vel proprijs reddnibus,& obuentionibus,vel conſuetis emolumentis, ac eleemoſynis ali commodè poſſent; magnamque fortaſſe obſeruantiæ regulari iacturam inde factam eſſe, quod Ordinum Superiores illud exequi nimium diſtulerunt : vt, hoc etiam adhibitio remedio, huiuſmodi incommodo proſpiceret,aditumque ijs Prelatis Regularibus præcluderet,qui plures ad ſuam Religionem admittentes,quam monaſteriorum & conuentuum cenſus,eleemoſynæ,& qualitates ferant, non leuem ſubditis,vitæ clauſtralis relaxandæ occaſionem præbere videntur,Decreuit,& præcepit,ac præſentis Decreti virtute præcipit, & mandat omnibus, & ſingulis Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs, miniſtris,Præſidentibus,Abbatibus,Prioribus,Prepoſitis, Guardianis,Vicarijs, & quibuſcunque alijs Superioribus Monaſteriorum,Conuẽtuum, & Domorum quouis nomine nuncupentur,Ordinum,congregationum,& Inſtitutorum, tam Monachorum, quàm Mendicantium,& non mendicantium Regularium quorumcunque,exiſtentuum intra fines Italiæ,Inſularum adiacentiũ; vt ſinguli,ad quos pertinet,in qualibet Prouincia,adhibitis duobus aut tribus monacis Fratribusuè ſui ordinis,vel Congregationis,probatioribus, & rerum vſu peritioribus,bona immobilia,cenſus,redditus,& prouentus omnes,conſuetas item eleemoſynas,& obuentiones,tam communes monaſteriorum, Conuentuum, & Domorum eiuſdem Prouincię, quam etiam ſingularibus perſonis religioſis aſſignatas,ſeu permiſſas in cõmunem, & vſum deinceps conferendas,decem annorum diuerſorum habita ratione,dil igenter ac maturè recognoſcant, ijs omnibus detractis, quę reparationes,pręſtationes,grandines,ſterilitates, aliaué cuiuslibet generis onera conſueuerunt abſorbere,eaque omnia ſcripto fideliter exarata idem Superior, cuius

intereſt,

intereſt, in primo capitulo,ſeu Cōgregatione Prouinciali coram tribus Iudicibus ab ipſomet capitulo, vel Congregatione deligendis proponat, qui computatis huiuſmodi redditibus, eleemoſynis, & obuentionibus vniuerſis, ac oneribus, vt ſuperius detractis, ſedulo examinent, quot religioſi homines in unoquoque Monaſterio, Conuentu, & domo regulari, iuxta regionis & proprij Inſtituti morem, victum, & ueſtitum in communi habentes competenter valeant ſuſtentari; Tum eorundem bonorum, reddituum, eleemoſinarum, & onerum præciſam notam ipſimet Congregationi, capituloue prouinciali exhibeant,ut in illo diligenter omnibus diſcuſſis,cuicunque familiæ Conuentus, Monaſterij, & Domus regularis quouis nomine nuncupatæ in ſingula quaque Prouincia certus earum tantùm perſonarum numerus communi Patrum capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemoſynis, & obuentionibus,vt ſuperius, ſufficienter ali poſſint. Ne verò Superiore,qui id præſtare debent,ſeriùs aut remiſſiùs,quàm par eſt,muneri ſuo ſatisfaciant; Mandauit,ac mandat Sanctitas Sua,ut infra annum a die dati præſentis Decreti computandum, omnia hæc de genere capitulariter geſta in autenticam formā redacta ad Congregationē Reformationis Apoſtolicæ ſinguli mittāt numerumque familiæ ſingulorum Conuentuum,Mōnaſteriorum, & domorum huiuſmodi regularium, capituli vel Congregationis Prouincialis ſententia & auctoritate præfinitum ijdem Superiores Ordinum,Congregationum, & Inſtitutorum quorumcumque tam Generales,& prouinciales,quam locales omnes perpetuo ſeruare omnino teneantur: eos autem Superiores cuiuſcunque ſtatus gradus, & conditionis exiſtāt qui prædicta omnia præfixo termino non præſtiterint, vel numerum huiuſmodi præſcriptum quouis modo augere præſumpſerint,priuationis omnium officiorum,quæ tunc temporis obtinebunt, vociſque actiuæ,& paſſiuę,ac ad omnia ſuæ Religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuam pœnam eo ipſo incurrere, atque alijs etiam grauioribus ad Sanctitatis Suæ, & Succeſſorum ſuorum arbitrium iuſligendis pœnis ſubiacere voluit, & declarauit. Vult præterea Sanctitas Sua per hoc Decretum eiuſdem Congregationis Reformationis Apoſtolicæ Secretatij manu ſubſcriptum, conſuetiſq; Almæ Vrbis locis affixum,& publicatum omnes, & ſingulos Ordinum Regulariū Superiores,a quos ſpectat, perinde affici, ac ſi fuiſſet culibet perſonaliter intimatum. Non obſtantibus conſtitutionib. Apoſtolicis,priuilegijs,ſtatutis, indultis,nec nō alijs contrarijs quibuſcunq; Dat.Ro.apud S.Petrum die iv. Decembris M. D C V. Pontificatus eiuſdem S.D.N. Anno Primo.

Ant. Seneca Refor. Apoſtolicæ Secr.

ROMÆ, Ex Typographia Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ. M. D C V.

Cætera de Regularibus uide in Conc. Triden. præſertim ſeſſ.25.aliquaſque declarationes Sacræ Congregationis circa vſum bonorum in particulari per regulares vtriuſq; ſexus,habes ſupra in verbo caſus reſeruati,ſub.n.6.

MONA-

MONASTERIA MONIALIVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd quantum attinet ad Clauſurā vltra conſtitutionem Bonifacij octaui, in cap. vnico, de ſtatu Regula. in 6. & Conci. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de Regula. extat etiam Cōſtitutio Pij V. ſuper clauſura, & reformatione quarumcunque Monialium Romæ publicata die 29. Iunij. 1596. fol. 930. in Bullar. tenoris ſequentis.

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Cōgruit iis de ſtatu Regula.

CIrca Paſtoralis officij nobis, meritis licet imparibus, deſuper commiſſi curam, (quantum nobis ex alto permittitur) inuigilātes, aſſiduè ad ea per quæ ſingulis erroribus, & exceſſibus puniatur, ac perſonis quibuslibet, præſertim fœminei ſexus, virginitatem ſuā altiſſimo vouentib. ſub religionis iugo Chriſto Saluatori in caſtitatis holocauſto famulari affectantibus, ſemita iuſtitiæ, & honeſtatis declinantibus, ne quicquam in eis reperiatur incongruū, quod in regularis ponat honeſtatis gloria maculam, & diuinā merito poſſit offendere maieſtatem, opportune ſuccurritur, libenter intendimus, ac in his noſtræ vigilantiæ partes propenſius impartimur, prout id in domino ſalubriter expedire cōſpicimus, Hac igitur perpetuo valitura conſtitutione, inhęrentes etiam conſtitutioni fel. rec. Bonifacij Papæ octaui, prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, & decretis Concilij Tridentini, ſuper clauſura Monialiū æditis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, atque perpetuo decernimus, vniuerſas, & ſingulas moniales, præſentes, atque futuras cuiuſcunq; religionis, ordinis, vel militiarū, etiam Hieroſolymitan. ſint, quæ vel iā receptæ ſint, vel in poſterum in quibuſuis monaſterijs ſiue domibus recipiētur, & tacite, vel expreſsè, religionem profeſſæ, etiam ſi conuerſæ aut quocūque alio nomine appellentur, etiam ſi ex inſtitutis, vel fundationibus, earum Regulæ ad clauſuram non teneantur, nec vnquam in earum monaſterijs ſeu domibus, etiam ab immemorabili tempore, ea ſeruata non fuerit, ſub perpetua in ſuis monaſterijs, ſeu domibus de cætero debere permanere clauſura, iuxta formā dictæ conſtitutionis fel. rec. Bonifacij Papæ viij. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, in ſacro Concilio Tridentino approbatam, & innouatam, quam nos auctoritate præfata etiā approbamus, & inuouamus in omnibus, & per omnia, at illam diſtricte obſeruari mandamus. Quod ſi aliquæ Moniales forſan reperiantur, quæ conſuetudine etiam immemorabili, aut inſtituto vel fundatione regulæ ſuæ fretæ animo obſtinato huic clauſuræ reſiſtant, aut quoquomodo reluctentur, ordinarij vna cū ſuperiorib. earum omnibus iuris & facti remedijs compellant eaſdem tanquam rebelles, & incorrigibiles ad pręciſe ſubeundum dictam clauſuram & perpetuo obſeruandum. Mulieres quoque, quæ tertiariæ, ſeu de pænitentia dicuntur, cuiuſcunq; fuerint ordinis in congregatione viuentes ſi & ipſæ profeſſæ fuerint, ita, vt ſolemne votum emiſerint, ad clauſuram præciſe, vt præmittitur, & ipſę teneantur.

teneantur. Quod ſi votum ſolemne non emiſerint, Ordinarij vna cum ſuperioribus earum hortentur,& perſuadere ſtudeant,vt illud emittant, & profiteantur,ac poſt emiſſionem, & profeſſionem eidem clauſuræ ſe ſubijcient; quod ſi recuſauerint, & aliquæ ex eis inuentę fuerint ſcandaloſe viuere,ſeueriſſime puniantur: Cæteris autem omnibus,ſic abſq; emiſſione profeſſionis,& clauſura viuere omnino volentibus, interdicimus, & perpetuo prohibemus,ne in futurum vllam aliam prorſus in ſuum ordinem, Religionem, Congregationemue recipiant.Quod ſi contra huiuſmodi hanc noſtram prohibitionem,& decretum aliquas receperint,eas ad ſic viuendum omnino inhabiles reddimus,ac illarum quaſlibet profeſſiones,& receptiones irritas decernimus, & nullas, prout etiam præſenti decreto irritas facimus,& annullamus. Porro ne Moniales,vel Tertiariæ prædictæ propter hanc clauſuram,detrimentum,aut incommodum aliquod in earum neceſſitatibus, maxime in pertinentibus ad illarum victum patiantur, ſed vt eis opportune conſulatur auctoritate Apoſtolica pręfata ſtatuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus,ordinarijs,& ſuperioribus earum,vt curent colligi fidelium eleemoſynas per cōuerſas,quæ nō ſint profeſſæ,vel ſi profeſſæ fuerint,ſint tamē ætatis annorum quadraginta & in domibus contiguis, extra tamen monaſterium degant,& non ingrediantur clauſuram aliarum monialium, niſi in caſibus ex earum conſtitutionibus permiſſis, & de earum domibus exire non poſſint pro huiuſmodi eleemoſynis colligendis,Niſi de licentia Ordinarij vel earum ſuperiorum, & de cætero nullæ alię conuerſæ profeſſæ recipi amplius etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum, vel Prælatorum poſſint. Quod ſi aduerſus hanc noſtram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio,nulla,irrita,& inanis ſit,prout ex nunc nullam,& irritam facimus,& annullamus. Quod ſi prædicto modo neceſſitatibus Monialium & Mulierum Tertiariarū prędictarum ſuccurri ſufficienter non poterit,mādamus ipſis ordinarijs,& ſuperioribus earum,ut ipſi prouideant de alijs perſonis pijs, & Deo deuotis, quæ fidelium eleemoſinas colligant vel alias eo meliori, & commodiori modo quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipſarum monialium,& mulierum prędictarum arbitrio ordinariorum, & ſuperiorum earundem,& pro vt eis congruentius expedire videbitur prouideatur,& ſuccurratur. Et ne propter Monialium numerum exceſſiuum clauſuræ obſeruatio violetur, inhærentes,etiam ſimiliter diſpoſitioni dictæ conſtitutionis Bonifacij,& Concilij Tridentini decreto,Monialibus prædictis,& illarū ſuperioribus, & ordinarijs diſtricte inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum monaſterijs recipiant,admittant, ſiue recipi, & admitti permittant quam ex proprijs redditibus ipſorum Monaſteriorum,vel conſuetis eleemoſynis commodè ſuſtentari poſſint. Mandantes propterea in virtute ſanctæ obedientiæ ſub obteſtatione diuini iudicij,& interminatione maledictionis æternæ,vniuerſis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatib. Archiepiſcopis,& Epiſcopis,quatenus in ciuitatibus,& dięceſ. proprijs pręſentes noſtras literas publicari faciant,ac in monaſterijs Monialium ſibi ordinario iure ſubiectis; in his vero quæ ad Romanam mediate,vel immediate

Seſſ. 26 de regul. cap. 5.

ſpectant eccleſiam, Sedis Apoſtolicę auctoritate, vna cum ſuperioribus eorũ dem monaſteriorum clauſuram, (vt præmittitur,) quamprimum poterint ſeruari procurent. Contradictores, atque rebelles per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis. Ac ut hoc tam ſalutare decretũ facilius obſeruetur, omnes Principes ſæculares, & alios Dominos, & Magiſtratus temporales rogamus, requirimus, & obſecramus, per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti, eiſdem in remiſſionem peccatorum iniungentes, quod in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & alijs monialium ſuperioribus aſſiſtant, ac ſuum fauorem & auxiliũ præſtēt, ac impedientes pœnis, etiam temporalib. afficiant. Præmiſſis conſtitutionibus, & ordinationib. Apoſtolicis, ſtatutis, & conſuetudinib. etiã immemorabilib. ēt per ſedem Appoſtolicam approbatis, & cõfirmatis, priuilegijs quoq; indultis, & literis Apoſtolicis, etiam in fundatione, & inſtitutione eiſdem monaſterijs vel domibus & Monialibus ſub quibuſcunque verborum formis, et clauſulis irritantibus, & alijs decretis quibuſlibet conceſſis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam ſi pro ſufficienti illorum derogatione de illis eorumq; totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur pro ſufficienter expreſſis habentes, quo ad effectum validitatis noſtræ conſtitutionis tantum derogamus, contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquib. cõmuniter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultũ, quod interdici, aut ſuſpendi non poſſit per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodii mentionem. Per hoc autem in monaſterijs exemptis ordinarij locorum quoad alia nullã ſibi credãt iuriſdictionem, vel poteſtatem aliquatenus eis attributam. Volumus autem, quod præſentes literæ ad valuas Baſilicæ Beati Petri Apoſtolorum Principis & in cancellaria noſtra in acie Campi Floræ publicentur, & inter cõſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras cõſcribantur, & quia difficile foret pręſentes ad ſingula quæcunque loca deferri volumus, & etiam declaramus, q̃d earum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij ſcriptis, ac ſigillo alicuius Pręlati munitis, eadem prorſus fides vbicunque adhibeatur, quę pręſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, ſtatuti, decreti, mandati, interdicti, prohibitionis, annullationis, pręcepti, inhibitionis, requiſitionis, obſeruationis, iniunctionis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Mileſimo quingẽteſimo ſexageſimo ſexto, quarto Kalen. Iunij. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Ad prædictæ Conſtitutionis maiorem declarationem aliam Conſtitutionem

nem addidit Greg. xiij. de clauſura Monialium, & de eleemoſynis eis pręſtan dis Romæ publicatam die 21. Ianuarij 1573. fol. 1205. in Bullario tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

DE O ſacris virginibus, quæ contemptis illecebris ſeculi diuinis ſe obſequijs manciparunt, æquiſſimum eſt præcipua quadam a nobis, ac ſingulari ſollicitudine prouideri, tum vt ab eis omnia, quæ ſanctum ipſarum propoſitum impedire poſſent, remoueantur, tum etiam vt eis in cultu Dei caſte, ac religioſe permanentibus, quæ ad victum neceſſaria ſunt, ſubminiſtretur.

Et quidem poſt ſacri Concilij Tridentini decretum, quo conſtitutio fel. rec. Bonifacij Papæ viij. prædeceſſoris noſtri, quę incipit Periculoſo, renouatur, prohibens ne aut ipſis Monialibus ex Monaſterijs ſuis egredi, aut vlli cuiuſcunq; ſexus, aut ordinis perſonæ ad eas ingredi liceat, & præterea vniuerſis Epiſcopis pręcipitur, vt in omnib. Monaſterijs ſibi ſubiectis, in alijs verò ſedis Apoſtolicæ auctoritate clauſuram ſanctimonialium, vbi violata diligēter reſtitui, vbi vero inuiolata conſeruari maxime procurent: piæ memoriæ Pius Papa Quintus, etiam prædeceſſor noſter victui quoq; & neceſſitatibus ipſarum proſpicere cupiens, cum ſuperiora illa approbaſſet, atque innouaſſet, eademq; omnia etiam in Monialibus quarumcunq; militiarum, etiam Hieroſolymitanæ, omnibuſq; alijs tacite, vel expreſſe religionem profeſſis quocunque nomine cenſerentur, locum habere decreuiſſet: ne illæ quicquā detrimenti in neceſſitatibus, ſuis hac occaſione paterentur, etiam, pręcepit locorum ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt fidelium eleemoſynas per conuerſas non profeſſas, vel profeſſas quidem ſed ætatis ſaltem quadraginta annorum, & iampridem conuerſas, quæ in domibus contiguis extra tamē Monaſteriū degerent, colligendas curarent, ita tamen, vt prædictæ Conuerſę neque clauſuram aliarum Monialium niſi in caſibus permiſsis ingrederentur nec ex illis ipſis habitationibus ſuis ad tales eleemoſynas colligendas, ſine permiſſu Ordinariorum, aut ſuperiorum ſuorū exire poſsēt. Quod ſi ne hoc quidem ſufficere videretur idem Pius prędeceſſor mandauit ipſis ordinarijs & ſuperioribus, vt negotium darent aliquibus perſonis pijs tales eleemoſynas colligendi, aliaque arbitratu ſuo proſpicerent, quæ ad ſubleuandam Monialium inopiam expedire iudicarent.

Cum autem, ſicut accepimus, multæ Moniales, etiam quæ Tertiatiæ vocātur ſub ſolemni religionis voto perpetuaq; clauſura degentes, aliaſq; talibus literis comprehenſæ, & in ipſa clauſura permanentes, multis præterea ad ſe ſuſtentandas neceſſarijs egeant, neque vſq, ad hoc tempus vllo ſufficientis remedio earum neceſsitatibus ſubuentum ſit. Quin etiam aliæ tertiatię citrà vllum ſollemne hucuſque votum viuant, quæ ad ſuas, ſuorumue domos neutiquam rediture eſſent, ſed ſub ſolemni religionis voto, & clauſura prædictis permanerent, ſi earum congrue ſuſtentationi prouideretur. Nos qui illas neceſſarijs rebus deſtitui nolumus, certioreſq; facti in multis Ciuitatibus, oppi

dis,villis,aut alijs locis,tam in eccleſijs,& monaſterijs, quam Hoſpitalibus, collegijs,cõfraternitatibus,& alijs locis pijs etiam quæ a priuatis hominibus tum eccleſiaſticis,tum laicis,multas,ac diuerſas eleemoſynas Chriſti paupe ribus erogari,Conſiderantes in eiuſmodi perſonas,vel in primis exercẽdam eſſe Charitatem,quæ voluntaria paupertate ſuſcepta ab omni hominum cõ mercio ſegregatæ Deo ſeruiunt,& aſſiduis precibus iram ipſius, ob peccata conceptam,a Chriſtiano populo deprecantur. Illud quoq; cogitãtes ſi eis ad tales eleemoſynas petendas ad loca prædicta conferre ſe liceret, vix fore, vt prædicta Monaſteria eccleſiæ loca,ac perſonæ,eis ſingulis non tantum ſaltẽ tribuerent,quantum ſingulis alijs pauperibus eodem concurrentibus ſolent vniuerſo illi Deo deuotarum mulierum generi de opportunæ,ac ſufficientis ſubuentionis auxilio prouidere cupientes.

De nobis attributæ poteſtatis plenitudine,ſtatuimus,& ordinamus,vt om nes,& quicunq; Patriarchæ,Primates,Archiepiſcopi,Epiſcopi,& alij eccle- ſiarum Prælati,necnon Abbates,Priores,Præpoſiti,& alij eccleſias Patriar- chales,Primatiales,Metropolitanas,Cathedrales, & alias eccleſias, necnon Monaſteria,Prioratus,Præpoſituras,Canonicatus,præbendas,dignitates,per ſonatus,adminiſtrationes,officia,cęteraq; beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura ſecularia,& Sancti Benedicti,Sancti Auguſtini,Ciſtercien.Clu niacen. Præmoſtraten.Cartuſien.Camaldulen.Sãcti Baſilij,Caſſinen.alias Sanctæ Iuſtinæ,Montis Oliueti,Sancti Saluatoris,ac Lateranen.& Crucife rorum,ſeu fratrum Sancti Hieronymi,necnon Prædicatorũ,Minorum, Mi nimorũ,& Carmelitarum, Eremitarum eiuſdem Sancti Auguſtini,Seruo- rum Beatę Mariæ, Sanctæ Claræ, & quorumcunq; aliorum tam virorum, quam mulierum,etiam mendicantium ordinum,& cõgregationum,& mili tiarum regularia etiam de Iure patronatus laicorum,etiam nobilium,Ducũ Regum,& aliorum Principum exiſtentia,in titulum,commendam,admini ſtrationem,& alias quomodocunque obtinentes,necnon Rectores,Guber- natores, confratres, adminiſtratores cæterique omnes, qui ratione illorum necnon capitulorũ,conuentuum,menſarum, hoſpitalium,etiam laicorum, & per laicos adminiſtrari ſolitorum,Chriſti fidelium cõfraternitatum,ſcho- larum,collegiorum,ac aliorum piorum locorum quocunque nomine nuncu patorum,& in quibuſuis mundi partibus conſiſtentium,quę ſingulis annis, mẽſibus,hebdomadis,vel diebus ex eccleſiarum,monaſteriorum,prioratuũ, officiorum,dignitatum,& beneficiorum,ac congregationum, hoſpitalium, confraternitatum,ſcholarum,collegiorum piorum,& aliorum locorum pręLdictorum fructibus, redditibus, & prouentibus pauperibus Chriſti aliquas eleemoſynas in pane,frumento,farina,vino edulijs pecunia, ſeu alijs ad victum vel veſtitum pertinentibus,etiam ad ſupplicationem,& preces, & per cedulas,& bollettina,aut alias diſtribuere & elargiri ab immemorabili tem pore conſueuerunt,aut alio quocunque iura tenentur ex dictis fructibus,red ditibus,& prouentibus,& quo ad hoſpitalia prędicta ex ijs, quæ ſeruata in il lis actuali hoſpitalitate ſuperſunt,ſeu ſupererint,necnon quęcunq; perſonæ particulares,etiam laicę,vel vniuerſitates,etiam laicorum, quę teſtamento,

vltima

vltima voluntate, vel alia diſpoſitione, etiam inter viuos aliquas tales eleemoſynas facere tenentur, dimidiam partem omnium, & quarumcũque eleemoſynarum, & largitionum huiuſmodi quocũque nomine nuncupatarum, quocũque tempore, & modo diſtribui ſolitarum, etiam ſi ſpeciali nota dignæ, & ſecundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates ſub certa forma ab eis in teſtamento, vel alia quacumque diſpoſitione diſtribuẽdæ ſint, (dummodo nominc ertis perſonas, nec ad certos vſus pios alios quam victus, & alimenta pauperum diſtribuantur) quibuslibet prædictarum Monialium, etiã Tertiariarum ſub ſolemni religionis voto, & perpetua clauſura de cætero viuentibus, & in terris, & locis quorũ pauperibus huiuſmodi eleemoſynæ diſtribuũtur conſiſtentibus, vere realiter, & cum effectu, & abſque vlla eleemoſynarũ & largitionum huiuſmodi petitione, exactione, & conquiſitione, aut alia deſuper a nobis expectata iuſſione, aut mentis noſtræ declaratione, ac quibuſuis mora, ſubterfugio, ac exceptione ceſſantibus, & electis dare atque diſtribuere omnino teneantur, & quam dimidiam partem no s' illi applicamus.

Vt autem præmiſſa omnia, cum charitate, & pietate procedãt, & efficaciter ſuum effectum ſortiantur, Vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt quiſque per ſe, vel alium, ſeu alios, ad præſentium executionem in ſuis Ciuitatibus & diœceſibus procedens, ab Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalibus, Cõfraternitatibus, Scholis, Collegijs, locis, & eccleſiaſticis, ac laicis perſonis prædictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemoſynarum huiuſmodi exigant, ac pro portione, vt ordinarijs ipſis locorum æquũ eſſe videbitur, ſingulis Pauperum Monialium, etiam Tertiariarum monaſterijs huiuſmodi ſuarum Ciuitatum, & diœceſum, etiam ſi alijs ſuperioribus ſubiectę ſint, cum effectu diſtribuant. Nos enim eiſdem locorum ordinarijs, etiam tã quam Apoſtolicæ ſedis delegatis ac cuilibet illorum tam per ſe, quam alium vel alios præmiſſa faciendi ac etiam cõtradictores quoslibet, & rebelles, per pęnas pecuniarias eorundem ordinariorum, & cuiuslibet illorũ arbitrio infligendas, & applicandas ac in ſubſidium ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, quacunque appellatione poſtpoſita, reſpectiuè compeſcendi, auxiliumque brachij ſecularis inuocandi, aliaque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequendi plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur.

Inſuper quia valde rationi conſonum eſt, vt etiam ij, qui ipſis Monialibus etiam Tertiarijs indigentibus præfatis, conſanguinitate aliqua ſunt coniuncti, aliquod in præmiſſis ſubſidium conferant, cum ratio ſanguinis, & debitũ charitatis, & honeſtatis id expoſtulet, ſingulis locorum ordinarijs committimus, vt omni eos officio, & diligentia monere, eiſque, perſuadere ſtudeãt: parentes vero, & fratres, ac alios ad quos illas ſi in ſeculo permanſiſſent, dotare pertinebat, vel ad quos bona, & ſucceſſiones deuenerunt, & qui ſi eas nuptui tradidiſſent, multo amplius quam ingredientibus Monaſterium dediſſent, vel qui ſi eas nunc Domi retinerent, vel ſi ad illorum domos redirent,

Digitized by Google

eas alere tenerentur quibuſcunque vijs ipſis bene viſis inducant, vt Monialibus, etiam Tertiarijs prædictis iuxta eorum facultates charitatiue ſubueniãt, ſcituri id ſibi etiam ad animarum ſalutem plurimum profuturum.

Cæterum quod attinet ad Conuerſas profeſſas, quas prædictus Pius prædeceſſor per prædictas literas ſub certis conditionibus ibi contentis permiſit poſſe manere extra Monaſteria, pro colligendis eleemoſynis, eiſdem locorũ ordinarijs iniungimus, vt quibus monaſterijs, prædictarum Monialium quotidianis laboribus computatis, ſupradicta, vel alia qualibet ratione de ſufficiẽti ſubuentione, & ſuſtentatione prouiſum eſſe cognouerint, eaſdem conuerſas ſub eadem clauſura cum alijs Monialib. reducant, neque a ſuis monaſterijs amplius exire permittant. Conuerſas vero non profeſſas, & profiteri volentes dimiſſo habitu domum remittant, neque alias in futurum, niſi profeſſionem ſuo tempore emiſſuras, atq; ſub perpetua clauſura manſuras in Monaſteria huiuſmodi recipi permittant. Quod autem idem Pius prædeceſſor ſtatuit de cætero nullas alias conuerſas profeſſas recipi amplius etiam de cõſenſu ſuorum ſuperiorum poſſe, ita eſſe intelligendum declaramus, præter illas conuerſas, quæ extra Monaſterium in domibus cõtinguis degerent: eleemoſynarum vero prædictarum cõtributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac ſuos effectus ad plenũ ſortiri debere, donec numerus Monialium, etiã Tertiariarum huiuſmodi (quem per ipſos locorum ordinarios etiam in monaſterijs ab eorum cura, & regimine quomodocunque exẽptis, eum illarum ſuperiorum interuentu ſtabiliri, & ordinari, neque ſupra illum numerum alias recipi poſſe, etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum, volumus, & mandamus) ita immunitus fuerit, vt reliquæ Moniales, & Tertiarię ex proprijs redditibus monaſteriorum ipſorum, vel conſuetis eleemoſynis ſe commode ſuſtentare queant, ſuper quo earundem ordinariorum conſcientiam oneramus, ita tamen vt decentibus ſingulis ex tribus earundem Monialium partibus, tertię quoque earundem eleemoſynarum partis distributio, & ſic ſucceſsiue in totum extinguantur, atque in priſtinum ſtatum ſub debitis, aut ſolitis oneribus reuertantur, & remaneant.

Quan ã loca Monaſterij monialium extra clauſurã eſſe declarantur.

Declaramus præterea nullis Monialibus, etiam Tertiarijs licere habere oſtium, per quod ex Monaſterio introiti poſsit in ipſarum Monialium eccleſiam exteriorem, in quam ſecularibus ad miſſas, & diuina officia patere ſolet acceſſus, ſed omnino muro obſtruendum, neque itidem licere Monialib. etiam Tertiarijs, egredi ianua Monaſterij, quæ eſt pro clauſura ipſius monaſterij etiam ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, p quã patere ſolet aditus ſecularibus venientibus, vel ad Rotam, vel ad Crates ſeu loca colloquijs deſtinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulſandum ipſam ianuam clauſuræ, quæ loca cum ſaltem pro cauſis prædictis patere ſoleant ſecularibus, extra clauſuram cenſeri debent, etiam quo tempore clauſa ſunt. Inſuper quoſcunque dominos, & magiſtratus temporales in domino hortamur, monemus, & requirimus, vt ad omnem ipſorum ordinariorum, aut alicuius ipſorum petitionem, vel ſimplicem requiſitionem illis in præmiſsis aſsiſtentes omnem opportunũ fauorem, & auxilium præſtent & exhibeant. Ipſis deni-

que

que Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs præcipimus, & mandamus, vt has præſentes noſtras literas (quarum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem vbique fidem, in iudicio, & extra adhiberi debere volumus quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitę, vel oſtenſę) ſinguli in ſua Ciuitate, & diœceſi publicẽt ac publicari, eaſque iuxta earum continentiam, & tenorem vna cum prædictis, ac alijs prædicti Pij Quinti & aliorũ prædeceſſorum noſtrorum literis, cõſtitutionib. & iuſſionib. pro integra clauſurę inſtauratione, cuſtodia, & firmitate editis inuiolabiliter obſeruẽt, & obſeruari faciant. Nõ obſtantib. &c.

Declarantur præd. Conſtitutiones cum aliquorum dubiorum diſcuſſione & reſolutione poſt Nauar. in d. c. ſtatuimus nu. 54. per Emanuel. Roderic. tomo 1. regular. quæſtio q. 44. art. 3. & 4.

Decreto inſuper Concil. Trid. ſeſſ. 25. de regula. cap. 5. prouiſum eſt his verbis. Ingredi intra ſepta monaſterij nemini liceat, cuiuſcunque generis, aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint ſine epiſcopi, vel ſuperioris licentia in ſcriptis obtenta ſub excommunicationis pęna ipſo facto incurrenda. Dare autem tãtum epiſcopus, vel ſuperior licentiam debet in caſibus neceſſarijs, neque alius vllo modo poſſit etiam vigore cuiuſcunque facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi, Hactenus verba Concilij.

Amplia vt nec etiam ipſi ſuperiores poſſint ingredi extra caſus neceſſarios per Conſtitutionem Greg. XIII. publicatam Romæ die 30. Decemb. 1582. fol. 1308. in Bullar. tenoris ſeq.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

DVbijs quæ emergunt declarationis remedium expedit adhibere, cum igitur ſuper eo quod optima primum ratione Concilium ſanxit Tridentinũ deinde in conſtitutione fel. recor. Pij Papæ V. prædeceſſoris noſtri, nonis Iunij Pontificatus ſui anno tertio, atque item noſtra idibus Iunij Pontificatus noſtri anno quarto æditis fuit prouiſum, ne cui in poſterum niſi in caſibus neceſſarijs ſepta Monaſteriorum Monialium ingrediendi concederetur licentia, a nonnullis dubitatum fuiſſe ſciamus circa perſonas quæ alterius ad id licentia non indigent, ſed ſui auctoritate officij nituntur, an liceat eis pro libito ſuæ voluntatis, huiuſmodi ſepta ingredi, vel potius ſeruare debeant ipſi quoque regulam a concilio præſcriptam, nos omnem hæſitationis materiam tollere, & viam ſcandalis præcidere, ac ſanctimonialium quieti conſulere volentes, harum tenore auctoritate Apoſtolica declaramus, prælatos omnes tam ſeculares, quàm regulares quibus cura & regimen Monaſteriorum Monialium quouis modo incumbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi monaſteria prædicta ita demum vti poſſe ſi id faciant in caſibus neceſſarijs & a paucis iiſque ſenioribus, ac religioſis perſonis comitati, quo

Congruit tim. de ſta. regula.

circa vniuerſos & ſingulos epiſcopali ſeu maiori, ac etiam Cardinalatus dignitate prædictos, nec quorumuis ordinum Abbates, Priores, Miniſtros, & alios quoſcunque ſuperiores regulares ſerio monemus, vt facultate huiuſmodi qui eam habent, præterquam in caſibus vt præfertur neceſſarijs, ne vtiquam vtantur: quod ſi contrafecerint, eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuimus atque decernimus, qui pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice qua contrafecerint, ingreſſu eccleſię interdictos, pro ſecunda a munere pōtificali, & a diuinis ſuſpenſos, ac deinceps ipſo facto, abſque alia declaratione excōmunicatos exiſtere. Regulares verò omni officio ac miniſterio priuatos excommunicationi ſimiliter ſubiacere. Non obſtantibus, &c.

Qui tamen habent licentiam a ſuperioribus ingrediendi monaſteria Monialium in caſibus neceſſarijs, & vtuntur ea extra caſus neceſſarios, ingrediēdo, incurrunt excommunicationem latæ ſententiæ Summo Pontifici reſeruatam cum priuatione & inhabilitatione, & extenditur etiam ad moniales admittentes per alteram conſtitutionem Greg. xiij. Romæ publicatam die 24. Iunij 1575. fol. 1229. in Bullario, vbi etiam reuocaũtur omnes licentias tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

VBi gratiæ, & indulta ab hac ſede conceſſa ſucceſſu temporis incommodū afferre noſcuntur, expedit illa ſalubri præſidentis conſilio ſubmoueri. Proinde ſanctimonialium quieti, & trāquillitati conſulere, ac omnia quæ illas à ſpiritualium rerum cogitatione & exercitio auocant, impedimenta tollere, periculaque & ſcandala ab eis remouere cupientes auctoritate præſentium reuocamus, & abolemus omnes; & quaſcunque licentias, ac facultates ingrediendi monaſteria, domos, & loca monialium, ac etiam virorum quorumuis ordinum, quibuſuis etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & alijs cuiuſcunque ſtatus & conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quaſcunq; licentias ingrediendi monaſteria, domos, & loca ipſarum ſanctimonialium, quibuſcunque viris, etiam eiuſdem ſtatus, & dignitatis tam a prędeceſſoribus noſtris, quam etiam a nobis, & ſedis Apoſtolicæ legatis, aut alijs ex quibuſuis quantumcunque vrgentibus cauſis, ſub quibuſcunque tenoribus, & etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatorum reſtitutorijs, alijſque efficacioribus clauſulis, irritātibuſque, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumue Principum contemplationem, vel ſupplicationem conceſſas, confirmatas ac etiam iteratis vicibus renouatas; Caſſamuſque & annullamus literas deſuper confectas, & proceſſus habitos per eaſdem. Inhibentes eiſdem, qui illas obtinuerunt, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, ſuper qua à nemine niſi a Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) abſolutionis beneficium poſſit impetrari, ne ipſarum licentiarum prætextu monaſteria huiuſmodi quouis modo

ingredi audebant. Abbatiſſis vero nec non Abbatibus, Conuentibus, & alijs monaſteriorum vtriuſque ſexus ſuperioribus & perſonis quocunque nomine vocentur, diſtricte præcipimus ſub eadem excommunicationis pœna, nec non priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum ſuorum ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne in monaſteria, domos, & loca ſua quemquam prætextu huiuſmodi licentiarũ, & facultatum ingredi faciant, vel permittant. Quin etiam ſub eiſdem pœnis ipſo facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuſcunque perſonis eccleſiaſticis, & ſecularibus, ac etiam ordinum quorumcunque etiam mendicantium regularibus, ne prætextu licentiarum ab epiſcopis, vel ſuperioribus, quibus illas concedendi in caſibus neceſſarijs tantum ex Decreto Concilij Tridẽtini tribuitur, ne monaſteria ipſa monialium pro libito, ſed neceſſitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, neue moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere præſumant. Non obſtantibus pręmiſſis. &c.

Amplia dictam conſtitutionem includere etiam intrantes ſepta monaſterij non habentes licentias ex declaratione, & mente Pij V. & Greg. xiij. relata per Nauar. in c. ſtatuimus, ſub num. 62. in 7. nota. 19. quæſt. 3. commeta. 4. de regula, & in Manuali confeſſ. cap. 27. ſub num. 150. in impreſſo ab anno 1584. poſt quartam recognitionem ipſius auctoris, vt dictum fuit ſupra in verbo monaſteria Regularium virorum fol. 282. qui uero intrauit ad malum finem non poterit abſolui a confeſſarijs habentibus facultatem abſoluẽdi a caſibus ſedi Apoſtolicæ reſeruatis vt patet ex declaratione decreti, quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis relata ſupra in verbo caſus reſeruati fol. 147. ante tamen dictas conſtitutiones Pij V. & Greg. xiij, contra intrantes abſque licentia per decretum Conc. Trid. ſeſſ. 25. ca. 5. de regula. excommunicatio non erat reſeruata, & conſequenter poterat abſolui ab epiſcopo ca. nuper, de ſent. excom. alias explicationes vide per Eman. Roder. in d. tomo. 1. q. regular. q. 47. in plures articulos diuiſa.

Extenſionem, quam hic ex Nauarri teſtimonio poſſumus videlicet, ex vi Bullarum Pij V. & Gregorij XIII. vetari illum ingreſſum cum cenſura Summo Pontifici reſeruata, non ſolum ex prætextu licentiatum, facultatum ſed etiam ingreſſum abſque tali facultate negat Franc. Suarez de cenſur. diſpu. 22. Sect. 6. exco. 6. affirmãs, vt præf. Bullę ſub ea limitatione, & condõne ſint intelligendæ, nempe quoad ingredientes ſolum ex præſumptione, & prætextu facultatum ad id conceſſarum, non autem quoad ingredientes ex alio titulo, & capite. Negat itidem Roderic. tomo. 1. quæſt. regul. quæſt. 48. art. 2. reſpondens ad Nauarrum, quia cum declarationis Gregorij. XIII. ab ipſo Nauarro inſinuatæ nõ extent literæ authenticæ, virtute quarum fieri valeat præd. extenſio, debet illa pœna excommunicationis reſtringi ad actionem prohibitam ſcilicet ad ingreſſum ex prætextu facultatum tantum, prout verba ſonant, ſed ſalua pace tantorum virorum pręfatæ Bullæ ſatis videntur illam declarationem, & extenſionem recepiſſe, & aſſumpſiſſe, ex communi obſeruantia Prætorij Sacræ Pęnitentiariæ, cuius ibi meminimus, & quę ſufficere debet ad illarum conſtitutionum interpretationẽm, cum ſtylus Rom.

Monaſteria Monialium

Curiæ

Curiæ faciat ius ad tex. in c. ex literis, vbi notat Panor. num. 6. de conſtitut. & in c. quam graui, de crim. falſi.

De puellis cauſa educationis fuit reſcriptum a ſacra Congregatione D. Epiſcopo Hieracenſi tenoris ſequentis. Reuerendiſſime Domine ex ſacra Congregatione Cardinalium Trid. Concilij interpretum Amplitudinis tuæ nomine quæſitum eſt, An Puellæ in monaſterijs monialium educationis cauſa permanere poſſint, ij vero ſic cenſuerunt ad te ſcribendum, iamdudum ab eadem congregatione ſtatutum eſſe nullo concilij decreto prohiberi quo minus Puellæ in monaſterijs monialium educentur, ſi tamen eadem monaſteria ante concilium conſueuerint huiuſmodi Puellas recipere, ſicque a ſuperioribus monaſteriorum ſcriptam licentiam impetrarint; atque Abbbatiſſæ, & reliquarum monialium conſenſus acceſſerit, tum vero hæ ipſe Puellæ eo veſtitu in monaſteria intromittantur, qui virginali pudori, ac modeſtię conueniat, nullamque ſecum famulam adducant, nec manere in eis poſſint niſi uſque ad ætatis ſuæ annum vigeſimum quintum, atque in eis dum erunt eandem ſeruẽt clauſuræ legem, quam moniales ipſæ & ſi ſemel exierint nullam habeant ad ea reuertendi facultatem. Proindè congregatio his literis impertiendam tibi hanc facultatem duxit, vt quotieſcunque in iſta tua Ciuitate, & diœceſi Hieracenſi id expedire amplitudo tua iudicauerit; poſſit permittere Puellas in monialiũ monaſteria, in quib. pie & honeſtè inſtituantur introduci, adhibitis tamen conditionib. ſupraſcriptis, & benè in domino valebit. Romæ die vltimo Auguſti 1575. Amplitudinis tuę vti Frater.

Philippus Boncompagnus Card. Sancti Sixti.

Decem & ſeptem declarationes Sacræ Congregationis Cardinalium circa receptionem Puellarum, & aliarum mulierum quoad educationem, & manſionem monaſterijs recenſet Emanuel. Roderic. tom. 1. quæſt. regular. quæſt. 46. art. 10.

Mulieri nuptę permanere volenti in monaſterio ex cauſa rationabili an repugnet c. vnicum, de ſtatu reg. in 6. Conc. Trid. d. ſeſſ. 25. c. 5. & conſtitutio Pij V. vide. Nau. in conſ. 5. de diuor. in nouis cum apoſtilla.

Quantum vero attinet ad egreſſum ipſarum monialium vltra dictam Cõſtitutionem Bonifacij viij. in c. vnico, de ſtatu regul. in 6. & Conc. Trid. ſeſ. 25. c. 5. de regula. per hæc verba.

Nemini autem ſanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire a monaſterio etiam ad breue tempus, quocunque prætextu niſi ex aliqua legitima cauſa ab epiſcopo approbanda: indultis quibuſcunque; & priuilegijs non obſtantibus.

Hactenus verba Concilij, extat etiam conſtitutio Pij V. Romæ publicata die 27. Febr. 1570. fo. 1069. in bulla. tenoris ſequentis.

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Congruit ei de ſta tu reg.

DEcori, & honeſtati omnium ſanctimonialium, quarum Ieſus Chriſtus Dominus noſter ſponſus eſt, vt in puritate, & caſtitate ſuperædificantes, in ipſo

in ipſo feliciter inhabitare valeant,conſulentes ea quæ illarum exiſtimationi detrahere poſſent,decet nos conſulto ſummo vere.Sanè periculo,& ſcandalo plena res eſt,ac regulari obſeruantiæ vehementer aduerſatur, ſanctimoniales aliquando parentes,fratres,ſorores,aut alios agnatos,vel cognatos nec non monaſteria, & alia filiationes nuncupata,etiam eis ſubiecta viſitãdi,aut infirmitatis cauſa,alioùe prętextu à monaſterijs exire,& per ſecularĩũ perſonarum domos diſcurrere,& vagari,quo veluti colore eximium quoque honeſtatis,& pudicitię decus,in diſcrimen committunt.Vnde nos malo huic pro noſtro paſtoralis officij debito ſalubriter occurrere volentes, inhærẽtes etiam decreto ſacri Concilij Tridentini de clauſura Monialium diſponenti, ac alijs noſtris literis ſuper huiuſmodi clauſura editis adijcientes, volumus, ſancimus,& ordinamus,nulli Abbatiſſarum,Priorilſarum, aliarumue monialium,etiam Cartuſien. Ciſtercien. Sancti Benedicti,& mendicantium,& quorumcunque aliorum ordinum etiam militantium,ac ſtatuum, graduum, conditionum,dignitatum,ac præeminentiarum exiſtentium,etiam à Regia, vel Illuſtri proſapia ortarum,de cætero etiam infirmitatis,ſeu aliorum monaſteriorum,etiam eis ſubiectorum,aut domorum parentum,aliorumue conſãguineorum viſitandorum,aliaue occaſione,& prætextu,niſi ex cauſa magni incendij,vel infirmitatis lepræ,aut epidimiæ, quæ tamen infirmitas præter alios ordinum ſuperiores, quibus cura monaſteriorum incumberet, etiam per epiſcopum,ſeu alium loci ordinarium, etiam ſi prædicta monaſteria ab epiſcoporum, & ordinariorum iuriſdictione exempta eſſe reperiantur,cognita,& expreſſe in ſcriptis approbata ſit,à monaſterijs præfatis exire: ſed nec in prædictis caſibus extra illa niſi ad neceſſarium tempus ſtare licere. Aliter autem quam vt præfertur egredientes,ſeu licentiam exeundi quomodocunque concedentes,necnon comitantes, ac illarum receptatrices perſonas,ſiue laicas,aut ſeculares,vel eccleſiaſticas conſanguineas, vel non,excõmunicationis maioris latæ ſententiæ vinculo ſtatim eo ipſo abſque alia declaratione ſubiacere,a quo præterquam à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo abſolui nequeãt. Et inſuper tam egreſſas,quam Præſidentes,& alios ſuperiores prædictos eis licentiam huiuſmodi concedentes,dignitatibus,officijs,& adminiſtrationibus per eas,& eos tunc obtentis priuamus,& illas, & illos ad obtenta,& alia in poſterum obtinenda inhabiles, necnon licentias & facultates,ſeu indulta,& priuilegia exeundi à monaſterijs,& extra illa ſtãdi a nobis,ſeu alio Romano Pontifice prædeceſſore noſtro,ac ſedis Apoſtolicæ Nuntijs,& legatis,etiam de latere,ac maiore Pænitentiario,aut ordinum prædictorum ſuperioribus aliſque perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis,ac cum quibuſuis reſtitutiuis præſeruatiuis,mẽtis atteſtatiuis, etiã nouam gratiam,& datam concedentibus,alijſque efficacioribus,& efficaciſſimis,ac inſolitis clauſulis,irritantibuſque & alijs decretis in genere, vel in ſpecie,etiam motu proprio,& ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,etiam Imperatoris,Regũ,Ducum,& aliorum Principum, nec non Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium intuitu,& contemplatione, ac inſtantia,vel alias quomodolibet conceſſa(quæ prorſus abolemus)ac literas

deſuper

Digitized by Google

deſuper confectas,& in poſterum concedendas,& cõficiendas nullas,& inualidas,nulliuſque roboris,& momenti fore,nec illas habentibus,& habituris ſuffragari poſſe,& ita per quoſcunque Iudices,& commiſſarios quauis auctoritate fungentes,ſublata eis,& eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretandi facultate,& auctoritate iudicari,& diffiniri debere, irritum quoq; & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter,vel ignoranter contingerit attentari,decernimus. Mandantes vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis Epiſcopis,& alijs locorũ ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ,& ſub obteſtatione diuini Iudicij,et interminatione maledictionis æternæ, quatenus per ſe,vel alium,ſeu alios præſentes literas in Ciuitatibus,et diœceſibus proprijs, quolibet anno publicent,omniaque in illis contenta, necnon pręfatum decretum ipſius Concilij,quod incipit Bonifacij octaui,diligenter, & inuiolabiliter ſub cenſuris eccleſiaſticis,alijſque pręfatis pęnis, & in eodem decreto contentis obſeruent,& obſeruari faciãt,& procurent,cõtradictores quoſlibet,& rebelles,ac præmiſſis non parentes,etiam alijs pænis, auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo,nec non legitimis ſuper his habẽdis ſeruatis proceſſibus,pænas ipſas,etiam iteratis vicibus aggrauando, interdictum eccleſiaſticum apponendo,inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit,auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus pręmiſſis.

De monialibus, an ex alijs cauſis iuſtis præter tres contentas in prędicta Conſtitut. Pij V. poſſint à monaſterijs exire poſt Nauar. in c. ſtatuimus 19. q.3. commentario quarto de Regularibus ſub nu.47. vbi hanc extrauag. declarat, latè diſſerit Ioan. Gutierez lib.1. cano. quæſt. cap. 14. & Emanuel Rodericus in libro quęſt. regular. tom. 1. quęſt. 49. art. 3. & 5.

Aduertendum tamen eſt, quod contra loquentes cum monialibus nulla adeſt cenſura & pęna impoſita a iure communi,ſed tantum per edicta ordinariorum locorum, & epiſcopi per eorum ſtatuta ſolent fulminare excommunicationem, inquit Abb. in c. monaſteria, de vi. & hon. cleric. vbi eſt tex. contra frequentantes monaſteria monialium,& quantum ad regulares attinet,non poſſunt hodie loqui cum monialibus per decretum Sacrę congregationis tenoris ſequentis.

DECRETVM, QVO RELIGIOSI AD MONIALIVM Monaſteria, cuiuſcunque Ordinis accedere prohibetur, nouiſſime reformatum.

ILluſtriſſimi,& Reuerendiſſimi Domini Cardinales, Sacrę Regularium Cõgregationi Pręfecti ad occurrendum ſcandalis,quę contingere poſſunt,alijſque iuſtis,& rationabilibus cauſis animum pie mouentibus,de ſpeciali,& expreſſo mandato S.D.N.D. Sixti diuina prouidentia Papę V. viuę vocis oraculo eis facto,decreuerunt,& mandauerunt, nulli poſt hac Religioſo, cuiuſcunq; ordinis,gradus,qualitatis,& dignitatis exiſtat (ſuperiore,cui monaſteris,ſeu domus cura incumbit,viſitatore,vel viſitatoribus,confeſſarioq. ordinario

dinario,& extraordinario,cùm ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis) li cere abſque licentia expreſſa,eiuſdem Sacræ Congregationis accedere ad Monaſteria,ſeu domus quarumcumq; Monialium,vel ſororum,ſiue ſui, ſiue alterius cuiuſuis ordinis,ad colloquẽdum,ſiue tractãdum cum eis. Quod ſi aliquando mandato ſui ſuperioris aliquos religioſos ad prædicandum Verbum Dei,vel ad celebrandas miſſas in ipſarũ monialium,ſeu ſororum eccleſijs,ſiue oratorijs exterioribus,ſiue extra clauſtra exiſtẽtibus mitti contingerit,prohibuerunt ne dicti Religioſi vllo quęſito colore,moniales,ſorores,aut quamlibet aliam perſonam,intra clauſuram degẽtes alloqui poſſint. Confeſſarijs autem ſimiliter interdixerunt, ne in ædibus monaſterij, ſeu domus, vel monaſterio, ſeu domui monialium,aut ſororum contiguis pernoctent, aut alios pernoctare faciant,vel alias ſecum retineant; neue extra tempora generalium confeſſionum quibus ſoli tantum confeſſario,refectionem diurnam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet cum ſua habitatio, aut virorum domus,vel monaſterium in quo degit,a monialium,ſeu ſororũ monaſterio,vel domo nimium diſtat(niſi tamen,& eo caſu contrarium ſpecialiter conſtitutum ſit)ibi nullo modo comedant,reficiantur, aut cibum ſumant.Quæ omnia & ſingula ſub pænis priuationis officiorum,ac vocis actiuæ,& paſſiuæ ipſo facto,incurren.alijſq. eiuſdem Congregationis arbitrio, præceperunt inuiolabiliter obſeruari,iniungentes cunctis RR.Patribus,Generalibus, Prouincialibus,& alijs quorumuis monaſticorum, & mendicãtiũ ac non mendicantium ordinum,&congregationum ſuperioribus, ad quos ſpectat,quatenus infra terminum vnius menſis,a die quo præſens decretum ipſis notificatum fuerit,cõputãdi,debeant eiuſdem decreti copiam,cum huiuſmodi præcepto omnibus ſuorum ordinum, & Religionum monaſterijs, domibus,& conuentibus intimare & notificare,ac intimaſſe, & notificaſſe, ne vllam aliquando deſuper ignorantiam in futurum allegare,aut prætẽdere quoquo modo poſſint. Romæ Nonis maij.1590.

F.Michael Bonellus Card.Alex. *Georgius Palearius Secr.*

Romæ apud Paulum Bladum Impreſſorem Cameralem.1590.

Decretum hoc fuit extenſum etiam ad regulares S.Ioannis Hieroſolymitani,vt Sacra Cõgregatio ſcripſit Vicario Neap.ſunt enim vere religioſi vouentes tria ſubſtantialia uota,Caſtitatis,Paupertatis & Obedientiæ,iux.tradita per Nauar.in conſ.2.num.2.& 3.de conuer. coniugat, ac gaudent priuilegio clericali,nempe canonis,fori,immunitatis vt per Emanuel. Roderi. tomo 1.quæſt.regulariũ q.1.art.6.dum tractat vtrum profeſſi in ordinibus militaribus ſint religioſi.vbi refert quòd prædicti habent ex priuilegio pontificio,vt non comprehendantur ſub iure aliquo religioſorum quantum ad odia & rigores, ex Petr. de Aragon. 2.2.q.88.art.11.ad vlt.& faciunt dicta per Abb.in rubr.de regularib.& quoad eos poteſt dici fauorabile hoc decretum, quia quando agitur de euitando animarum periculo etiam in pænalibus,& odioſis admittitur extenſio, Panor.in c.ex tenore num.6.qui filij ſint legit.Grauet.de antiquit.tempor. par. 4. ſect. Videamus nume. 10. Rota

Rom.

Rom.in deciſ.diuerſ.vol.2.deciſ.29.num.10.& dixi ſupra in verbo caſus re ſeruati nu.3.fol.138.

Dubitari poſſet, An regulares adeuntes monaſteria monialium abſque Epiſcopi licentia incidant in pœnam excommunicationis, quam Epiſcopus ſuo edicto propoſuit. Reſpondetur, quod non, ſi Regulares habent ex priuilegio non poſſe ab Epiſcopis excommunicari, & alias ſic excommunicati, non poſſint abſolui a ſuis Superioribus, ſed ab Epiſcopo; qui ſibi hanc abſolutionem reſeruauit, & ita Sacram Congregationem reſpódiſſe die 9. Aprilis 1587. ex Capuccino in Compend. Mendic. refert Roderi. tomo 1. quæſt. regul. q. 45. art. 2. in fine.

Hinc tangenda veniunt duo quæſita, ſed remiſſiue, quorum alterum eſt. An Epiſcopi poſſint declarare excommunicatos a iure, vel Apoſtolicis conſtitutionibus regulares exemptos habentes priuilegium, vt excommunicari & ſuſpendi non poſſint. Pro cuius reſolutione adde tex. in clem. 1. & ibi Cardin. Zabarel. nu. 24. & Panor. nu. 92. de priuileg. Felin. in ca. non poteſt ſub nu. 2. de ſent. & re iud. & Henriq. in Sum. lib. 7. de indulgent. cap. 25. ſub §. 7. Et quid ſi per edictum ſub excommunicationis pœnæ prohibiti eſſent certum peccatum committere, quod publice perpetraſſent, an Epiſcopus poſſit eos excommunicatos dènunciare, videndus eſt Nauar. in conſ. 2. de ſentent. excomm. in nou. Alterum eſt quæſitum, An ſtatutum Epiſcopi excommunicans ad monaſteria monialium intra diœceſim exiſtétiũ, ſed exempta, & ſubdita regularibus, valeant, ligentque tam ſubditos, quam non ſubditos ad illa accedentes. Ad quod videndi ſunt Gemin. Ancharan. & Franc. in c. vnico, de ſtatu regul. in 6. Henric. Bott. in tract. de Synodo Epiſc. par. 3. art. 1. conclu. 13. nu. 40. examinat Iaſon. in conſ. 83. nu. 6. vol. 1. & declarat Rollan. à Valle in conſ. 33. ſub nu. 46. vol. 3. ac faciunt dicta per Syluestr. in verbo Excõ. 4. nu. 12. & ſeq. Quo vero ad licentiam petendam pro acceſſu ad huiuſmodi monaſteria exempta refertur Sacram Congregationem cenſuiſſe facultatem concedendi licentiam adeũdi ad colloquuium cum monialibus Regularibus ſubiectis, ſpectare ad ipſos Superiores Regulares, niſi eſſet conſuetudo legitime præſcripta, vt huiuſmodi licentiæ, etiam quoad monaſteria, quæ regularibus ſubſunt, ab Epiſcopo tantum, vel ab Epiſcopo, & Superiore regulari coniunctiue obtinerentur, tunc enim conſuetudinem eſſe obſeruandam & Neapoli obſeruatur vt accedentes ad monaſteria etiam exempta petãt licentiam a Vicario monialium.

Sed an liceat Epiſcopo licentiã dare matri, ſororib. & conſaguineis monaſterium ingrediendi cauſa viſitandi filiam, vel ſorores, quæ graui aliqua infirmitate detinerentur. Reſpondẽtur negatiue etiam ſi eſſent in mortis periculo, & minus quando filię, aut aliæ profeſſionem emitterent, vel habitum ſuſciperent religionis ex declaratione Sacræ Congregationis, quam recenſet Roderic. tomo 1. quæſt. regul. q. 46. art. 11.

Quantum vero attinet ad reformationem monialium extant infraſcriptę ordinationes tenoris ſequentis.

ORDI-

Digitized by Google

ORDINATIONES QVÆDAM PER ILLVSTRISSIMOS & Reuerendiſſimos DD. Cardinales, ſuper Congregatione Regularium deputatos datæ Reueren. Dominis Viſitatoribus Apoſtolicis Monaſteriorum Sanctimonialium Ciuitatum Neap. & Salerni. ſub die 2. Iunij. 1589. Et per eoſdem Illuſtriſſimos DD. Cardinales reformatæ, & modificatæ, ſub die 12. Iulij. 1592. vt eas perpetuo obſeruari, & cuſtodiri mandent, & operētur, &c.

IN quolibet Monaſterio non habeantur, nec permittantur plures Crates ferreæ, ſeu feneſtræ collocutoriæ, quàm vna, aut ad ſummum duæ.

2 *Hæ nullo modo in eccleſijs ſint, ſed extra eas tantum.*

3 In monaſterijs verò, in quibus hactenus laminarum vſus non eſt introductus, in feneſtris collocutorijs ponantur binæ crates fereæ introrſus altera, altera extrorſus, & diſtantes ab inuicem ſaltem per ſpacium duorum palmorum, vel totius craſſitudinis muri, necnon ſpiſſæ ſeu ſtrictè adeo vt nec puellæ manus per foramina tranſmitti poſſit, Inque exteriori crate figantur claui ferrei eminentes, & acuti, ita vt locuturi facies illi nequeant adhærere, & colloquentium verba exaudiri valeant.

4 In feneſtellis Confeſſionalibus configantur etiam laminæ ferreæ, ſcilicet cum minutis foraminibus, è quibus, nec ipſæ moniales cernere, vel ſpectare quempiam, nec a quopiam vllo modo cerni, aut ſpectari poſſint.

5 Feneſtella vnde Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum percipiunt alta ſit dimidiato palmo, lata verò integro, quæ binis foriculis totidemq; ſeris, & clauibus alteris intrinſecus, alteris forinſecus occludantur.

6 Tam in ingreſſu, ſeu in habitu regulari ſuſcipiendo, quàm in profeſſione emittenda velo ſuſcipiendo, vel conſecratione monialium, in quibus monaſterijs Ordinis, vel regulæ S. Benedicti mos eſt, vt conſecretur, fas ne ſit eis munera, xenia, dona vel aliud quidlibet ſingularibus, vel particularibus monialibus dare, vel erogare, ſed quicquid a cognatis, vel affinibus donatur, vel offertur, id vniuerſum tribuatur, & referatur in commune, nec lauta, aut ſūptuoſa, ſiue luculenta conuiuia fiant, aut permittantur: ſed ſobria tantū, quæ ſacras virgines deceat, ſpiritus corporiſque recreatio concedatur.

7 In quouis monaſterio eligatur quotannis magiſtra Nouitiarum, cui vni curæ ſit illas inſtituere, nec eidem curæ ſiue illis inſtituendis materteræ, ſeu Amitæ, vel quæuis aliæ, etiam qualibet cognatione coniunctæ, ſe immiſceant vllo pacto.

8 Ad ianuam monaſterij, veſtibulum ſit binis foribus munitum, in quod moniales nunquam intrent, dum fores exteriores, vel apertæ ſint, vel mox aperiendæ, ne inde vnquam moniales ſpectare, aut ſpectari poſſint.

9 Collocutorium interius locus ſit ſeries occluſus, in quē nulla monialium ingrediatur niſi vocata, & à ſua ſuſperiore venia ei data, ibiq; auſcultatrices huic muneri deſignatæ ſemper interſint, & aſſiſtant; Quæ quicquid dicatur audire debeant, niſi futurus ſermo ſecretum expoſtularet, quo caſu, de Abbatiſſæ, ſiue Prioriſſæ licentia propinquioribus conſanguineis, remotis arbitris, permitti poſſet.

11 Non

10 Non ſcribant literas iniuſſu Superioris, ſcilicet, Abbatiſſæ, ſiue Prioriſſę, nec dent, neuè ad eas miſſas recipiant, niſi ante ab eiſdem fuerint perlectæ.

11 Presbyteris, Confeſſarijs ab Abbatiſſis, Prioriſſis, vel alijs Præfectis monaſteriorum ſtatuatur æqua, & idonea eleemoſyna ſiue prouiſio, quæ ære communi monaſterij perſoluatur, iis autem viciſſitudo munerum quantumuis exigui valoris, quæ ſibi cum monialibus poſſint intercedere omnino interdicta ſit, ſub pæna perpetuæ ſuſpenſionis ab audiendis, tam illarum, quàm quorumuis aliorum confeſſionibus, in quam ipſo facto incurrant.

12 Nulla monialis, vel Conuerſa, dona, munera, & pecuniam, aut aliud quippiam, etiam charitatis, aut pietatis, vel eleemoſynæ nomine, ſiue intuitu, cuicumque perſonæ, tribuat, donet, aut largiatur, ſed ſi ex aliqua iuſta, vel rationabili cauſa aliquod dandum, vel tribuendũ viſum fuerit, id à Præfecta, ſeu Superiori monaſterij, & re communi fiat.

13 Præſertim verò caueatur, ne qua monialis, vel Conuerſa quicquam ex bonis monaſterij det, aut donet, nec ex eis quidem, quæ in vſum ſuum aſſignã tur, niſi de licentia Abbatiſſæ.

14 Neque vllius generis bellaria, edulia, eſculẽta, ientacula, offellas, cõfectiones, & ſirupata, vel alia ſimilia quæcumque conficiant, aut coquant, vt illa venditent, donent, aut largiantur, niſi de licentia Abbatiſſæ, & de rebus modicæ impenſæ, & in conſanguineos tantùm.

15 Moniales, officiales monaſterij, in ſuis muneribus obeundis nihil niſi de re, & pecunia monaſterij expendant.

16 Denuntietur cunctis Sanctimonialibus cuiuſcumque ordinis, Religioſas profeſſas, quæ teſtamentum faciũt, vel de rebus ſibi in vſum aſſignatis diſponũt, mori & decedere proprietarias, illaſque cenſuris, & pænis a ſacris Canonibus, regulis, ac ordinum, & monaſteriorum Conſtitutionibus, atque alijs ordinationibus contra proprietarios æditis, & promulgatis ſubiacere, ac obſtrictas eſſe: Idemque contractus, & inſtrumenta, in quibus moniales ab eorum monaſterio emũt annuos redditus, quoad ipſę vixerint, uel etiã vt poſt ipſarum obitum alia ſuccedat, & ſimilia, nullius ſunt roboris, vel momenti, ſed irrita, & inania, ac proinde ijs defunctis cuncta omnino monaſterio incorporentur, cui ſunt redditus huiuſmodi acquiſiti.

17 In quouis monaſterio ſit infirmaria communis, & vbi non fuerit, a Superioribus, extrui vel fieri quamprimum curetur, etiam ſi res poſtulat, ſub cenſuris, & pęnis eis beneuiſis, in eam autem recipere teneantur, in virtute ſanctæ obedientię, omnes moniales, & Conuerſæ, tam Profeſſæ, quam Nouitiæ ęgrotę, quibus opus ſit medico, nec medicus quampiam ſecundo inuiſat, nec inuiſere permittatur a Pręfecta monaſterij, neque medicinam pręſcribat extra infirmariam, ſub pęna excommunicationis. Neque etiam extra illam cõfeſſarij monialium deputati cuiuſuis audeant confeſſionem, ſub pęna ſuſpenſionis ab illarum, & aliorum quorumuis confeſſionibus audiendis, in quam ipſo facto incurrant: Si tamen aliqua monaſteria ob anguſtiam loci, aut ob nimiam paupertatem, non poſſent ita ſtatim extruere infirmariam: Ordinarius ſiue Superior viſitet monaſterium, & illis pręſcribat certum locum, & aſſignet

aſſignet ſpacium temporis intra quod omnino debeat exequi, & quo ad impenſam neceſſariam pro fabrica videat idem ordinarius, vt per eleemoſynas aut per alios ſibi beneuiſos modos ei prouideatur, & quāprimum de his quæ egerint, Congregationem certiorem faciant.

18 Ægrotantibus autem, & Infirmis, in Infirmaria decumbentibus ex ea pecunia, quæ in eam cauſam, vt infra, aſſignabitur, ſuppeditentur omnes ſumptus, & expenſę pro victu, alimentis, lectulis, & medicinis, & alijs reb. neceſſarijs ad illarum morbos curandos, ac valetudinem conſequendam.

19 In ea verò nulla audeat aliunde particulares ſumptus ſibi facere, quo circa Viſitatores, & exinde Superiores in monaſterijs, in quibus huiuſmodi ſubuentiones nō ponuntur in communi depoſito, aſſignabunt huiuſmodi Infirmariæ communi redditus ſufficientes tam ex communi menſa monaſterij, quam ex aſſignatis rebus, cenſib. & bonis ad ſingularum, ſeu particularium monialium vſum, ſiue ſuſtentationem pro ea rata tamen, quæ eis videbitur huic negotio ſatis eſſe.

20 Eligatur autem monialis, ſolicitudine, ſedulitate, & charitate præſtans, quę egrotantium ſororum cum omni ſtudio, & pietate curam gerat, fideliterq; pecuniam ſibi commiſſam adminiſtret, cuius rationem reddere teneatur.

21 Et etiam conſtituantur tot Moniales conuerſæ auxiliares, quot videbuntur ei muneri ſatis eſſe.

22 Nulla audeat accedere ad Infirmariam tanquam ægrotans, vel infirma, niſi febri, vel alio morbo laboret, quam ibi curare oporteat de conſilio medici qui ad reſtitutionem expenſarum in foro conſcientiæ teneatur, ſi cui huiuſmodi conſilium dederit, vbi opus non erit.

23 Omnes feneſtræ, vel foramina, quæ fuerint in clauſtorum parietibus, è quibus moniales foras ſpectari poſſint, omnino occludantur, permiſſis ſolis feneſtris aliquibus ad lumen excipiendum neceſſarijs, quæ tamen talia ſint ne inde vllo modo proſpici, aut proſpicere queant.

24. Monialibus, & earum eccleſijs, non permittatur cantus figuratus, ſed tantum firmus, ac præterea, etiam ex omnibus monaſterijs omnia inſtrumenta muſica (exceptis organis, quę in exteriore eccleſia permittuntur) tollantur,

25 Solę moniales officium diuinum in ſuis eccleſijs celebrent, ita vt nulla regularis, vel ſæcularis, aut alia quælibet laica perſona, ad id quomodolibet ſe ingerat, ſed tantum Sacerdotes, & Clerici deputati, vel deputādi a b Ordinario, ſiue Superiore, pro celebrandis miſſis, in die ſolemnitatis monaſterij, ad ea ſua munera obeunda, quæ ſint, ex vſu neceſſario eccleſiæ cuiuſmodi ſunt miſſę celebratio, benedictiones, & his ſimilia, quę per moniales expediri non poſſunt, accedant.

26 Nulla monialis, vel Conuerſa, vel quæuis alia perſona, etiam quæ non ſit de monaſterio, audeat alias priuatas ſibi miſſas celebrari facere in eccleſijs monaſteriorum monialium, præter eas, quæ a Cappellanis deputatis communibus impenſis monaſterij celebrandæ ſunt.

27 Quia verò in quibuſdam monaſterijs quamplurimæ Miſſę quæ magnum Sacerdotum numerum requirunt, celebrari debent ex teſtamentis, vel reli-

ctis,& alijs diſpoſitionibus,& nihilominus ob defectũ cappellanorum, aut monaſteriorum paupertate,vel alia de cauſa ommittuntur, vel omitti oportet;mandatur Dominis viſitatoribus, & ſucceſſiue Ordinarijs, & Superioribus,vt ei rei opportune prouideant,iuxta Decreta Sacroſancti generalis Cócil. Trid.& Prouincialis Synodi Neap.aut alia meliori ratione conſulentes, ac referant huic Sanctæ Sedi.

28 Nulla monialis, vel conuerſa cum aliquo Aduocato, Procuratore, Sollicitatore, Exactore,alioque negotiorum Geſtore quodcumque negotium,cauſam,vel litem pertractet,niſi cum ſolis ijs,qui pro communibus negocijs,cauſis,& litibus monaſterij procuradis, & deferendis deputati ſunt, & de licentia Præfectæ eiuſdem monaſterij.

29 Vectores,qui vinum pro vſu monaſterij:vel etiam aquam Balneorũ pro Infirmis conuehunt, monaſterium ingredi niſi interdiu nullatenus permittantur.

30 Ad conficiendum Panem,vel etiam ad cernendam farinam nemo in monaſterium intret,quod ſi alia de cauſa neceſſaria,&vrgenti intrauerit,in ſtiuſmodi operam ne præſtet.

31. Abijciantur è monaſterijs omnes Catelli.

32 Collocutoria exteriora fores ne habeant, quæ poſſint occludi, ſed omnia pateant.

33 Ianitrices,& quæ Sacriſtiæ curam habent,& Comitatrices, quæ ingreſſos comittantur,quadraginta annis non paucioribus natæ ſint.

34 Comitatrices, confeſſarios. Medicos,Chirurgos,& alios,qui ex neceſſitate intra clauſtra pro tempore admitti oportet, vbi ingreſſi fuerint, ſemper comitentur.

35 Omnino aſſignetur confeſſarius extraordinarius iuxta decretum ſacri generalis Concilij Tridentini,quem quæuis monialis adire teneatur, cui tamẽ liberum ſit illi ſua peccata confiteri,vel non confiteri.

36 Ne quicquam commodato accipiant pro ipſarum eccleſijs, vel Oratorijs ornandis,ſed proprio ſint ornatu contentæ,quem nec alijs commodent.

37 Omnes conuerſæ rei communi monaſterij inſeruiant, conuerſæ autem particulares nulli monialium concedantur,& quæ iam conceſſæ ſunt in cómunitatem redigantur,ſed ſi cui, vel propter infirmitatem,morbum,aut ſenectutem, particulari miniſterio indigeat, Abbatiſſa, vel Præfecta monaſterij,ex eiſdem Conuerſis communibus vnam, pluresue aſſignet, prout opus fuerit,ad nutum tamen ipſius reuocabiles, & ex induſtria,aliam;vel alias viciſſim ad tempus ſubſtituat,ut neceſſitati vniuſcuiuſque ſit conſultum,& priuato ſeruitio nequaquam illatum quempiam addicta,ſeu aſſignata ſit,aut dici poſſit.

38 In conuerſas non recipiantur in quoquo monaſterio plures tertia parte aliarum monialium,vel ad ſummum non niſi duæ ad rationem quinque monialium,ubi verò conſuetudo eſt, vt ea proportio non expleatur, ſed minor ſit numerus conuerſarum, ea,vtpotè laudabilior,obſeruetur.

39 Famulę ſeculares,quæ in monaſterijs pro illorum ſeruitio, & miniſterio

degunt

degant, omnino dimittantur, nec habitum ſuſpiciant, niſi prius extra monaſterium dimiſſæ ab Ordinarijs illarum volũtas fuerit explorata iuxta prędicti Sacri Concilij Tridentini Decretum, quod tamen fiat omnino gratis, neque ſint ſupra numerum proximè definitum.

40 Tam moniales, quàm Couerſæ, ſuam quęq; cellam habeat, nec in vna plures commorentur, neque vna cum alia, ſed ſeorſum quęlibet in ſuo lectu lodormiat, ſeu quieſcat.

41 Non recipiatur monialis, vel Conuerſa in quoduis monaſterium, niſi in eo ſingulę, ſingulis monialibus, & Conuerſis propriè cellę, quę ſiue ex muro, vel cemento, ſiue ex tabulis, ſiue ex tela in communi Dormitorio diſtinguantur, aſſignatę ſint: & actu eas inhabitent, & vacua ſuperſit propria cella pro recipienda in monialem, vel conuerſam.

42 Viſitatores numerum monialium, ac etiam conuerſarum iuxta ſupradictam rationem in quolibet monaſterio, certum definiant, ex facultatibus, & redditibus, quę a monaſterio in communi poſsidentur, & ex conſuetis eleemoſynis ſtatuentes, in monaſterijs Ciuitatis Neapolitanę pro ſingulis monialibus annuatim quinquagenos ducatos, quadragenos aut pro ſingulis conuerſis, quæ tamen pręſcriptam portionem non excedant.

43 Verum vbi monaſteriorum aliquas in moniales ſupra numerũ definitũ recipere voluerit, id quidem conceditur ſi fuerint cælle pro eis; Vel aliud ex prędictis non obſtiterit, & in dotem pręterea, vel eleemoſynam à ſingulis aſsignetur, præſens pecunia, ex qua ſaltem poſsit emi annuus redditus ducatorum ſexaginta ſex illius monetę in abſolutum monaſterij commodum, & vtilitatem conuertendus, & inalienabilis, ac perpetuò retinendus; In monaſterijs verò Salernitanę Ciuitatis (obſeruatis conditionibus, cęteris iam dictis) Domini Viſitatores taxent certam annuam quantitatem reddituum pro loci, & perſonarum qualitate.

44 Nulla vnquam recipiatur in monialem, niſi prius, parentes, fratres, vel ijs ad quos eius cura ſpectat, promptam habuerint vniuerſam pecuniam pro dote, vel eleemoſinam conſueta, ex qua puellæ nomine annuus redditus ematur. Accedente monaſterij conſenſu, cui huiuſmodi redditus alimentorum cauſa vſque ad profeſſionis diem cædat, ea verò ſequuta, ſucceſſionis iu re integer acquiretur.

45 Cum verò regularis viuendi ratio, & optimi inſtituti, & tuta via qua ad omnem perfectionis gradum aſcenditur, ſit vita cõmunis, nihilque proprij poſsidere, nec pecuniam tractare, ne eam quidem, quæ in vſum cuiuſque conceditur; diſtrictè pręcipietur, & mandatur, vt ſi quę moniales huiuſmodi Sanctam & regularem viuendi rationem elegerint, & omnia bona, redditusue quouis modo ad vſum conceſſa, vel reſeruata à ſe abdicauerint, & monaſterio ceſſerint, Abbatiſſa, Prioriſſa, vel aliæ Præfactæ monaſteriorum renunciationem huiuſmodi recipere omnino teneantur, & ex monaſterij bonis, & redditibus, ſeu introitibus in his, quæ ad victum, & veſtitum, & reliquam vitæ ſuſtentationẽ pertinent, illis præcipuè prouidere, & ita opportunè omnia ſubminiſtrare, vt nulla re indigere permittatur. Si quis autem, vel

ſi qua intra, vel extra monaſterium talem piũ viuendi vſum dicto, vel facto, nutu, vel ſigno exturbare, reprehendere, aut quouiſmodo impedire, maligno ſpiritu iuſtigante, præſumpſerit, Superiores in eum, eamue maledictionem æternam, & excommunicationis ſententiam, etiam ipſo facto incurrẽdam comminari, & infligere poſſint. Quinimo omnibus dictorum monaſteriorum Superioribus, & Prefectis in Domino iniungatur, vt prędictarũ monialiũ piè & Religioſè viuentiũ ſingularem curam gerant, vt potè, quæ ſub ſpeciali protectione Sanctæ Sedis Apoſtolicę, & noſtrę Congregationis exiſtunt, & vt hæc tuta viuendi ratio, dante Domino, amplificetur, de cætero, in prædictis monaſterijs, Nulla ingreſſura monaſterium, recipiatur, aut admittatur aliquo modo in monialem, vel Conuerſam, niſi promiſerit communis vitæ inſtitutum prædictum amplecti, & iuxta illud perpetuò viuere; vbi verò ingreſſa fuerit, vna cum alijs monialibus eiuſdem inſtituti, & obſeruantiæ adiungatur, & cum eis viuat. Confeſſarij etiam ſedulo hortentur, ac moneant moniales, vt prædictum communis vitæ inſtitutum, & tutam Deo ſeruiendi viam ſequantur.

46 In monaſterijs, in quibus ſimiliter retinẽtur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones, & non omnia in communi conferuntur, concedatur licentia accipiendi aliquam ſubuentionum, de manibus tamen Abbatiſſæ, ſeu Præfectæ monaſterij, ſiue depoſitariæ, ad nutum tamen Abbatiſſæ, ſiue Præfectæ prædictæ pro ſuis Religioſis neceſſitatibus, quæ vero ſuperſunt, Abbatiſſa erogare teneatur in cõmunes vſus monaſterij. Ac Ordinarij, ſiue Superiores monaſterij quotannis exigant rationem a Depoſitaria, & Abbatiſſa, ſeu Præfecta prædictis de huiuſmodi prouiſionibus, ſubuentionibus, & depoſitis, & in eas tranſgredientes grauiter animaduertant.

47 Vt autem ad Dei gloriam, & monialium in Domino profectum, & animarum ſalutem ſupradictæ ordinationis debita deuotione, & reuerentia ſuſcipiantur, Vniuerſis, & ſingulis Reuerendis Abbatiſſis, Prioriſſis, ac alijs Præfectis, & Superioribus Monaſteriorum, ac monialibus, & Conuerſis, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub priuationis officiorum, & perpetuæ inhabilitatis, ac vocis actiuæ & paſſiuę, atq; alijs cenſuris eccleſiaſticis & pœnis, etiam ipſo facto incurrendis reſpectiue (in caſibus tantum a Congregatione præſcribendis, quoad cenſuras, ſcilicet) ac alias iuxta facultates dictis Dominis Viſitatoribus conceſſas diſtrictè præcipitur, & mãdatur, vt omnia, & ſingula in eiſdem ordinationibus contenta, obſeruent, & exequantur, ac obſeruari, & exequi faciant.

48 Præterea Dominus Ordinarius Neapolitanus, eiuſque Vicarius, & Officiales in ſpiritualibus Generales, & prędicti Domini Viſitatores Apoſtolici necnon, & alij Superiores Regulares, ad quos Monaſteriorum cura quomodolibet ſpectat, ſtudeant, vt hęc omnia inuiolabiliter obſeruentur. Traſgredientes vero prædictis cenſuris eccleſiaſticis, & pœnis etiam inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis, ac alijs, prout eis videbitur, iuris & facti remedijs opportunis exerceant, & caſtigent, cum facultate declarandi Abbatiſſas, Prioriſſas, & alias præfactas culpabiles repertas incurriſſe in pœ-

nas

Digitized by Google

nas etiam priuationis officiorum,& inhabilitatis ad ea,atq; illas ſic declaratas deponendi,& puniendi,ac alias idoneas illarum loco ſubrogandi,& ſufficiendi,quæ regularis diſciplinæ zelo accenſæ huic reformationi inuigilare poſſint,& velint.

49 E monaſterijs Sanctæ Mariæ Angelorum,Sanctæ Mariæ Conſolationis, Sancti Antonij de Padua,& Sanctæ Mariæ Magdalenæ Neapolitanæ Ciuitatis emittantur omnes,& quæcunq; puellæ,atque ſæculares mulieres, quæ educationis, vel alia quauis cauſa in eis morantur. Non obſtantibus quibuſcunque.

50 In monaſterio Sanctæ Mariæ Angelorum,Sanctæ Mariç Conſolationis, & Sācti Antonij de Padua,nulla de cætero admittatur in monialem vel Cōuerſam,nec Religionis habitū ſuſcipiat,ſub pœna priuationis,ipſo facto, officiorum,& vocis actiuæ & paſſiuæ,tam per Abbatiſſam,quam per Diſcretas,quæ huic rei auctoritatem,vel aſſenſum præbent,incurrēda. Ac inſuper illius receptio,& profeſſio inde ſequuta irrita ſit,& inanis: ac nullius ſit roboris,vel momentis,ſed & quç de facto impoſterum iam recepta fuerit, de monaſterijs eijciatur.

51 Idem quoque obſeruetur in monaſterio Sanctç Mariæ Magdalenæ,cum propter loci inſalubritatem, & alias iuſtas ac rationabiles cauſas, Dominis Viſitatoribus datum fuerit in mandatis,vt ipſi,habita ratione redituum,tam communium,quam particularium,ſeu in proprios vſus aſſignatorum,tantū ex redditibus Conuentui, ſeu menſç monialium tribuatur quantum videatur ſatis eſſe ad illarum congruam ſuſtentationem,quod autem ſupereſt futuro monaſterio extruendo referuetur. Datum Romæ in ſacra Congregatione ſuper Regularibus inſtituta,habita Domi Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi Domini Cardinalis Sanctç Seuerinç, Die 2. menſis Iulij 1589.

F. Michael Bonellus Card. Alex. Epiſc. Albañ.

Georgius Palearius Secr.

Romæ,apud Paulum Bladum Impreſſ. Cameralem. 1592.

Sequuntur declarationes quædam quorundam prędictorum capitum tenoris ſequentis.

NDC. Die 6 Maij. Facta relatione Sanctiſſimo D.N. decreuit. Ad primum,& ſecundum vt curet Illuſtriſſimus D. Cardinalis Archiepiſcopus decreta reformationis, Apoſtolicç inuiolabiliter ſeruari,& executioni mandari,preſertim quç de duplicibus cratis ferreis in cap. 2.& quç de vita communi in 45.& 46. diſponuntur, hoc addito , vt moniales teneantur præſtationes omnes ipſis aſſignatas , ſuperioribus fideliter notificate , & conſignare in certo libro notandas,& per communes officiales monaſterij exigendas, ad hoc vt in vſum ipſarum monialium,pro ſingularum religioſis neceſsitatibus de mandato Abbatiſſæ,ſeu alterius ſuperioris per miniſtros publicos, & cōmunes Monaſterij, in totū,vel ꝓ parte,vt opus erit quotānis erogētur.

Ad Tertium prouiſum.

Digitized by Google

Ad Quartum vnicuique Monaſterio vnicus tantum Confeſſarius ordinarius aſſignetur, ſed per annum ter, aut quater alius extra ordinem ad præſcriptum Sacri Concilij Tridentini offeratur.

Alex. Cardinalis Floreñ. Locus Sigilli.

Bernardinus Epiſcopus Auerſanus Secret.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO SIgnor mio oſſeruandiſſimo.

Litera ad Dominū Card. Archiep. Neap.

NOſtro Signor iſteſſo ha voluto vedere, & eſſaminare le ſcritture mandate da V.S. Illuſtriſs. e date à nome delle Monache ſopra l'oſſeruanza de' Decreti della riforma de' Monaſterij di coteſta Città; Et eſſendo aſſai chiari li Capitoli 45. & 46. dell'Ordinationi generali, Sua Sātità vuole, che s'oſſeruino, come cantano, nè ſi aggiunga obligo, doue nō è. E circa la difficoltà, che conſiſte intorno l'vltimo Decreto fatto alli 6. di Maggio 1600. come s'habbia da pratticare, Sua Beatitudine hà ordinato ſi dichiari à V.S. Illuſtriſſima che ſia lecito all'Abbadeſſa, e ſuperior à ciaſcuno Monaſterio di permettere alle Monache, che poſſa ciaſcuna di eſſe ſpendere qualche coſa delle ſouuētioni, che li vēgono date ſenza paſſare per le mani de miniſtri communi de Monaſterij, e ſenz'obligo d'hauerne à rendere altro conto, come ſaria à ragione di vn ſcudo il meſe per ſeruitij minuti, pur che s'oſſerui nel reſto il Decreto come ſtà. E benche quanto alla vita commune non intenda Sua Santità, che le Monache profeſſe prima della riforma, lequali non eleggono volōtariamente ſiano aſtrette ad accettarla, come non le obliga meno il Sudetto Capitulo 45. così commanda, che non ſi riceuano nell'auuenire in modo alcuno Monache all'habito, nè alla profeſſione, ſe non ſotto la intiera riforma & oſſeruanza della vita commune; e così in ciaſcuno de' ſudetti caſi V.S. Illuſtriſs. ſi compiacerà ordinare che ſia eſſeguita la Santa mente di Sua Beatitudine, e le bacio humilmente la mano. Di Roma il dì 8. di Marzo 1602.

Di V.S. Illuſtriſſima, e Reuerendiſſima

Humiliſs. Seruitore. Il Cardinale di Firenze.

SAnctiſſimus Dominus noſter Clemens Papa viij. Ad tollenda dubia, & difficultates ortas ſuper executione, & obſeruatione Capitulorum 45. & 46. Cōſtitutionum ſuper regimine Monialium Ciuitatis Neapolitanæ declarauit, ac decreuit Capitulum 45. obſeruandum fore totum, vt iacet in Monaſterijs in quibus iam fuit introducta, & acceptata a maiori parte monialium vita cōmunis. In alijs vero, in quibus retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones in illa parte tantum in qua mādatur, vt ſi quæ moniales huiuſmodi ſanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & eorum bona à ſe abdicauerint, & monaſterio ceſſerint, ſuperior monaſterij renunciationem huiuſmodi recipere, & ex monaſterij bonis in his, quæ ad victum, & veſtitum, ac reliquam vitæ ſuſtentationē pertinent, illis prouidere teneatur, moniales verò, quæ poſt eaſdem Conſtitutiones receptæ fuerint, vel in poſterum admitten-

Digitized by Google

mittentur in eiſdem monaſterijs,in quibus ſubuentiones retinentur, nullatenus inuitæ cogãtur ad vitam communem,ſed teneãtur obſeruare Capitulũ 46.cum declarationibus inde ſecutis ſub die 6. Maij 1600.& 5. Martij præſentis anni 1602. Illæ autem moniales, quę in eiſdem monaſterijs reperiebantur profeſſæ ante Conſtitutiones,quibus idem Capitulum 46.obſeruare non placuerit,priuatæ ſint omnino voce paſſiua,donec reſipiſcentes tam ſanctum Inſtitutum acceptauerint. Eaſdem porrò Conſtitutiones omnes innouans ſua Sanctitas mandauit in cæteris omnibus obſeruari,& executioni demandari.Romæ 26.Iunij 1602.

Alex.Card.Floreñ. Locus Sigilli.

Hieronymus Agucchius Secret.

Declaratio quomodo ſint ſoluendæ eleemoſynæ pro Monialibus ſupra numerum recipiendis,& quando poſſint concedi,vel promitti loca in Monaſterijs puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus.

Decretũ ſacra Cõgregationis.

QVemadmodum ſacri olim Canones,& nouiſſime Sacrum generale Concilium Tridentinum ſumma ratione decreuit,vt in monaſterijs, & domibus tã virorum,quam mulierum bona immobilia poſſidentibus,vel non poſſidentibus,is tantum numerus conſtituatur,ac in poſterum conſeruetur,qui vel ex redditibus proprijs monaſteriorum,vel conſuetis eleemoſynis cõmodè poſſit ſuſtentari,ita quoque Sacra Cõgregatio S.R.E.Cardinalium,quæ negotijs,ac conſultationibus Epiſcoporum,& Regularium pręeſt,cui antiquius nihil eſt quam ſalutaria huiuſmodi decreta debitæ executioni demandari curare,ſæpius locorum Ordinarijs reſcripſit,vt certum numerum in ſingulis monaſterijs monialium,etiam curæ Regulariũ, ſeu militiarum ſubiectis, iuxta cuiuſque monaſterij facultates præſcriberent, & ſi quę ſupra ſtatutum numerum reciperentur,duplicem eleemoſynam adferre, & ſupra numerarium locum tenere deberent. Verum quia in dubium plerumque venit,num ſupranumerariæ prædictę, aliquibus ex numero in quolibet monaſterio definito decendentibus,in earum locum ſubrogari poſſent, aut deberent, Eadem Sacra Congregatio,quæ peculiariter ſuper ea re ſæpe numero reſcipſit,prouidere volens,ne quis deinceps dubitationis locus relinquatur,huius generalis decreti tenore ſtatuit, & declarat, moniales, quæ ſupra numerum in quolibet monaſterio conſtitutum, recipiuntur, in locum monialium decedentium intra numerum nequaquam ſubrogari,neque impedimento eſſe,quin alię in locum earumdem ex numero demortuarum recipi eo modo valeant, quo in ſingulis monaſterijs moniales intra numerum poſcunt admitti; quinimmo eaſdem ſic ſupra numerum receptas, ſupranumerarias ſemper quoad hoc remanere, etiam ſi in cęteris ab alijs nihil differant,ſed illis in omnibus pares,& æquales iuxta cuiuſque monaſterij inſtitutum eſſe debeant.

Congruit tit.de ſtatu regul. in 6.

Declarat inſuper eadem Sacra Congregatio duplici eleemoſynæ nomine intelligi ſemper debere duplicatam ſummam eius,quæ in receptione cu-

iuſque monialis intra numerum in quolibet monaſterio conſtitutum erogari pro tempore conſueuerit:ita tamen vt vbi ſumma,quę confertur,minor eſt ſcutis ducentis,ibi ſaltem ratione duplicatæ eleemoſynæ,ſoluenda ſint ſcuta quadringinta, & non minus.

Eadem quoque Sacra Congregatio diſtrictè prohibet,ne loca per obitum monialium intra numerum decedētium pro tēpore vacatura,cuiquam puellæ ad habitum regularem recipiendæ concedantur,neque promittantur niſi ſequuta vera, & reali illorum vacatione, atque ita demum, & non antea de eis diſponi ac in monialis demortuæ locum,promiſſionem, aut receptionem in capitulo ſeu quouis alio modo fieri iubet,dummodo tunc temporis puella ipſa recipienda & ætatem habeat idoneam, & cæteras qualitates requiſitas: quibus etiam præditas eſſe debere vult eas puellas, quę ſupra numerum recipiendæ ſunt iam tunc, cum eis loca vel promittuntur,vel dantur: ſi quid vero contra a quoquam fieri contigerit, irritum,& inane,ac nullius roboris, & momenti fore & eſſe decernit. Ac nihilominus,Abbatiſſas, Prioriſſas, & alios quoſcunque monaſteriorum ſuperiores,qui cuiuſuis puellæ receptioni, vel admiſſioni,aut locorum vacaturorum promiſſioni, ſeu conceſſionis aduerſus præſentis decreti diſpoſitionem conſenſerint priuationi vocis actiuæ, & paſſiuæ,alijſq; arbitrio eiuſdem Congregationis infligendis pœnis obſtrictos, & obnoxios fore declarat,ſaluis etiam ſemper,& in ſuo robore permanentibus alijs quibuſcūque ipſius Congregationis decretis alias latis,præſenti decreto non contrarijs,prælertim circa monialium admiſſionem,& receptionem ad habitum, & profeſſionem,& circa eleemoſynarum depoſitionem,ſolutionem & erogationem in bona ſtabilia, quibus nullatenus derogare vult,& intendit. Romæ die 6. menſis Septembris MDCIIII.

Alex. Card.

Berlingerius Gypſius Secr.

Romę ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ MDCIIII.

MONTES PIETATIS.

Congr. ait tit. de uſuris.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, Montes Pietatis licitos eſſe,& contrariū prædicantes excommunicationis latæ ſententiæ pænam incurrere Leonis X. Conſtitutione caueri in bull. fol. 189. incip. Inter multiplices & infra.

Sacro approbante concilio declaramus,& diffinimus montes Pietatis antedictos per republicas inſtitutos, & auctoritate Sedis Apoſtolicæ hactenus probatos,& confirmatos, in quibus pro eorum impenſis, & indemnitate aliquid moderatum,ad ſolas miniſtrorum impenſas,& aliarum rerum ad illorum conſeruationem (ut præfertur) pertinentium,pro eorum indemnitate duntaxat vltra ſortem abſque lucro eorundem montium,recipitur,neque ſpeciem mali præferre, nec peccandi incentiuum præſtare, neque vllo pacto improbari; quinimo meritorium eſſe, ac laudari & probari, debere,tale mutuum minime vſurarium putari, licereque illorum pietatem,& miſericordiā populis prædicare etiam cum indulgētijs a ſancta Sede Apoſtolica

cam

tã ob cauſam conceſſis, Ac deinceps alios etiam ſimiles montes cum Apoſtolicæ Sedis approbatione erigi poſſe. Multo tamen perfectius, multoque ſanctius fore ſi omnino tales montes gratuiti conſtituerentur, hoc eſt, ſi illos erigentes, aliquos cenſus aſſignarent, quibus ſi non omni ſaltem vel media ex parte huiuſmodi montium miniſtrorum ſoluerentur impenſę, vt ad leuiorem ęris ſoluendi portionem medio hoc pauperes grauari contingat, ad quos cum huiuſmodi cenſus aſſignatione, pro impenſarum ſupportatione erigendos, Chriſtifideles maioribus indulgẽtijs inuitando eſſẽ decernimus, Omnes autem religioſos, & eccleſiaſticas, ac ſeculares perſonas, qui contra præſentis declarationis, & ſanctionis formam de cætero prædicare, ſeu diſputare verbo vel ſcriptis auſi fuerint, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam priuilegio quocunque non obſtante incurrere volumus. Non obſtantibus, &c. Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateraneñ. Sacroſancta Baſilica ſolmniter celebrata anno incarnationis Dominicæ 1515. quarto nonas Maij Pont. noſtri anno tertio.

Nauar. in Manua. confeſſ. cap. 17. num. 213. & Ioan. Lup. in repeti. c. nauiganti, commentario, 3. §. 3. de vſuris fol. 117. & alij hanc conſtitutionem declarat, & extat tractatus Card. Caiet. de Monte Pietatis.

MVNERVM LARGITIO REGVLARIBVS VTRIVSQVE ſexus interdicta.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd extat Conſtitutio S.D.N.D. Clementis viij. de largitione munerum vtriuſq; ſexus regularibus interdicta publicata Romæ die 2. Iulij 1594. tenoris ſequentis.

Religioſę Congregationes, ab inſigni ſanctitate viris Spiritusſancti afflatu inſtitutę, tãtas Eccleſiæ Dei utilitates omni tẽpore attulerunt, vt ad eas cõſeruandas, & inſtaurandas Romani pontifices prædeceſſores noſtri, magnã iure optimo diligentiam ſemper adhibuerint. Nam cum ea ſit rerum humanarum conditio, & natura, vt etiam quæ optimè fundata; & conſtituta ſunt partim hominum imbecillitate, & ad malum procliuitate, & partim Dæmonis aſtutia, paulatim deficiant, ac niſi cura peruigili ſuſtentẽtur, in deterius prolabantur; Idcirco Summorum Pontificum vigilantia, magnopere laborauit, vt Regularium Ordinum diſciplina, aut labefactata in priſtinum reſtitueretur, aut ſalutaribus Conſtitutionibus communita, integra atque incolumis permaneret. Quorum nos veſtigijs pro eodem officij munere inſiſtere, & Paſtoralem illorum ſollicitudinem (quantum poſſumus) diuina adiutrice gratia, cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quæ a pluribus Religioſæ vitæ profeſſoribus, ex Chriſti patrimonio, quibuſuis hominibus quauis ex cauſa ſæpè tribuuntur grauia incommoda, & mala, etiam boni ſpecie exiſtant, præcauere ſtudentes; hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione vniuerſis, & ſingulis cuiuſcunque ordinis mendicantium, vel non mendicantium bona immobilia, & reditus certos ex indulto Apoſtolico poſſidentium

Congratit. de ſtatu mona. ſeu regula.

tium

Digitized by Google

tium, vel non poſſidentium, ſeu cuiuſuis Congregationis Societatis, & inſtituti (non tamē Militiæ) Regularibus perſonis vtriuslibet ſexus omnem, & quamcunq; largitionem, & miſſionem munerum penitus interdicimus. Sub qua prohibitione comprehendi volumus omnia, & ſingula capitula, Cōuentus, & Congregationes, tam ſingulorum Conuentuum, monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, domorum, & locorum, quàm Prouincialia, aut Generalia cuiuſlibet Prouinciæ, ſiue uniuerſi Ordinis Societatis, aut inſtituti: eorumque vel earum Camerarios Commiſſarios, & quoſcunque Officiales, & ſingulares perſonas: Ipſos etiam Ordinum Congregationum, & Societatum huiuſmodi Superiores quaſcumque dignitates obtinentes, etiam generales, & prouinciales, Magiſtros Miniſtros, & quocunque nomine Præfectos, necnon Conuentuum monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, domorum, & locorum quorumcumque Abbates, Priores, Præpoſitos, Præceptores, etiam maiores Guardianos Miniſtros, Rectores, atque Abbatiſſas, Prioriſſas, & alio quouis titulo Præſidentes, tam ipſis Regularibus, quam Locorum Ordinarijs, ſeu quibuſuis Superioribus ſubiectas vtriuſlibet ſexus ad vitam, vel ad tempus deputatos: adeo, vt nemo vnquam eorum vel earum directè, vel indirectè palam vel occulte, tam communi, quam particulari, & proprio nomine etiam ſub quouis Statuti, vel conſuetudinis, ſeu verius corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacunque cauſa niſi in Generali capitulo, aut alia Generali Congregatione re maturè diſcuſſa vnanimi conſenſu omnium Superiorumque permiſſu cauſa approbata fuerit quicquam tale attentare valeat.

Id autem ita abſolutè, & generatim vetitum intelligatur, vt neque omnino fas ſit quicquam donare, tam ex fructibus, redditibus, & prouentibus, collectis, vel contributionibus, aut oblationibus; ſiue eleemoſynis, aut ſubſidijs certis, vel incertis ordinarijs, ſeu extraordinarijs, menſæ, ſeu maſſæ communis, vel cuiuſuis Fabricæ, & Sacriſtiæ, quorum bona communiter, vt præfertur, adminiſtrantur, ſeu quæ rationibus reddendis ſunt obnoxia, quàm ex pecunijs, etiam, quæ a ſingulis quouis modo acquiſitæ in commune conferendæ omnino ſunt. Nec ſi per viam voluntariæ contributionis in commune congregantur, Nec ſi forſan priuatim, & nominatim cuilibet Religioſo à ſuis Superioribus, vel a proprijs affinibus, propinquis familiaribus, amicis, aut beneuolis, vel a pijs Chriſtifidelibus, etiam eleemoſynæ, aut charitatis, & illius propriæ perſonę intuitu attributæ, ſeu quoquomodo per quem libet religioſum ſuo monaſterio, Domui, aut Loco acquiſitæ, eique ut ad libitum de eis diſponat per Superiores conceſſæ fuerint: Prærerquam leuiora eſculenta, aut poculenta ſeu ad deuotionem, vel Religionem pertinentia munuſcula communi tantum, numquam verò particuli nomine (vbi Superiori de conſenſu Conuentus videbitur) tradenda.

Sed & huiuſmodi miſſiones munerum ipſis Religioſis vtriuslibet ſexus non ſolum per ſe, verumetiam per alios, tam directè, quam indirectè prohibitas, declaramus.

Neque vero quiſpiam ab hac generali prohibitione ſe excuſare valeat, etiam

etiam ſi munera miſerit,cuius perſonæ laicæ , vel Eccleſiaſticæ cuiuſcumque ſtatus,gradus,dignitatis,ordinis,vel cōditionis,& quauis non ſolum mūdana,& Ducali,Regia,Imperiali,verum etiam Eccleſiaſtica,& Pōtificali, aut alia maiori,etiam S.R.E.Cardinalatus dignitate fungenti,etiā proprio loci ordinario,etiam ex cauſa,& occaſione benedictionis, vel ſuſceptionis habitus Regularis,tonſuræ,aut Profeſſionis monialium, tam ſibi ſubditarū, quam non ſubditarum,aut ipſi etiam proprio ordinis, vel Congregationis Protectori,Viceprotectori,Generali,vel Prouinciali,aut cuiuſuis Monaſterij,Prioratus,domus,aut cuiuslibet alterius loci Regularis Superiori,aut alio quocunque officio,munere,aut dignitate fulgenti,vel cuicumque etiam ſimplici,& particulari Religioſo,Ita ut inter ipſos quoque Religioſos (ne praua ambitione impulſi pro conſequendis in ſua Religione gradibus,& dignitatibus alter alterius gratiam,aut beneuolentiam aucupetur)quæcunque largitio,aut donatio munerum(niſi rerum minimarum,de licentia expreſſa,& in ſcriptis Superiorum)ſit penitus interdicta.

Inſuper prohibemus,ne vnquam eiſdem Regularibus liceat vllas pecunias quoquomodo erogare in alicuius etiam benefactoris, aut Protectoris, vel ordinarij honorem,etiam occaſione tranſitus,vel primi ingreſſus,aut ad beneficiorum acceptorum memoriam,gratique animi teſtificationem, ſeu pro prædictis perſonis quauis auctoritate,vel dignitate fungentibus honorifice,lautè,& opipare excipiendis,ſeu pro quibuſuis cōuiuijs eiſdem, aut cuiuis alteri quacunque occaſione,vel cauſa exhibendis,vel pro commeſſationibus,aut compotationibus quibuſuis perſonis,tam eiuſdem Ordinis Congregationis, Monaſterij,domus,aut loci,quam extraneis largiendis,aut pro exhibēdis ſpectaculis etiam pijs intra Eccleſias,monaſteria,& domos ſacras, ſeu pias,vel extra eas,in quibuſuis publicis,aut priuatis ſacris, aut profanis locis etiam vbi Sanctorum,& Sanctarum vita,aut res piè geſtæ,etiam in memoriam Paſſionis Dominicæ populis ſpectandæ proponuntur,aut alias in prædictis,ſiue in quibuſuis rebus ſuperuacaneis ad pompam,& oſtentationem, aut ad oblectationem,vel paucorum lucrum, & priuata cōmoda quomodolibet pertinentibus,Niſi re ipſa pro diuino cultu,& veris Chriſti pauperum indigētijs,ſeruato in hoc charitatis Ordine,& habita neceſſitatis ratione, de cōſilio,& conſenſu Superiorum ſubleuandis,aut alias in rebus licitis,& per Capitulum Generale,aut Prouinciale non prohibitis, vel taxam ibi forſan præſcriptam non excedentibus ſumptus huiuſmodi fiant.

Declarantes tamen per hæc laudabilem,& Apoſtolica doctrina ſacriſque Canonibus commendatam hoſpitalitatē præſertim erga pauperes, & peregrinos,nequaquam imminui,aut prohiberi.Quinimmo ſi qui redditus ad id vel ex fundatione, vel ex inſtitutis ſtatutis,aut conſuetudinibus aliquorum monaſteriorum,ordinum,aut regularium huiuſmodi locorum, aut ex teſtatorum,vel donantium voluntatibus ſiue alias applicati aut donati ſunt eos omnino(vt decet)integrè in vſus pios hoſpitalitatis huiuſmodi erogādos eſſe & præſertim in monaſterijs,ſeu locis deſertis,& ab laicorum ædibus lōgius remotis,vbi tamen pauperum & verè egenorum ratio in primis habeatur.

Si

Digitized by Google

Si quos vero ditiores occaſione tranſitus, ſiue alias ex deuotionis,aut neceſſitatis cauſa eò diuertere cõtigerit,eos ſanè deceret Refectorio communi cum Religioſis,menſaq; & ferculis cõmunibus,nequaquam à cæteris diſtinctis contentos eſſe. Verum omnino ipſi Regulares in hoſpitibus huiuſmodi potentioribus excipiendis ita ſe gerant,vt in eis frugalitas,& paupertas religioſa prorſus eluceat.

Pari etiam ratione diſtrictè inhibemus, ne quiſpiam ex prædictis laicus alias,quam vt ſuperius dictum eſt,vel Clericus ſęcularis,vel regularis quocũque honore,præeminentia,nobilitate aut excellentia etiam S.R.E. Cardinalatus dignitate præditus etiam Protector,Viceprotector,loci ordinarius, Prælatus Generalis,Prouincialis aut monaſterij,Domus,vel loci cuiuslibet ſuperior,eorumue affines,propinqui, familiares, aut miniſtri vtriuslibet ſexus, quicquam contra hanc ſuperius expreſſam prohibitionem recipiant.

Quod ſi,vel ab aliquo particulari Religioſo,vel à ſuperiore quopiam Generali,Prouinciali,aut alio quocumque officio fungente,aut à Cõuentu, Capitulo vel Congregatione;ſiue ab vniuerſo ordine, & Religione quicquam receperint; id quod acceperint ſuum non faciant. Verum ipſo facto abſque aliqua monitione,Iudicis decreto ſententia,aut declaratione ad illius reſtitutionem omnino in vtroque foro teneantur:adeo vt reſtitutione ipſa realiter non facta,neque etiam in foro conſcientiæ abſolui poſſint.

Hác autẽ reſtitutionẽ fieri volumus nõ priuatim ei Religioſo,qui donauit ſed ei Monaſterio, Domini,vel alteri loco de cuius bonis facta eſt largitio, vel ſi non de eius bonis donatum eſt in quo idem Religioſus donans profeſſionem emiſit, vel ſi nomine totius Capituli,Conuentus,aut Congregationis,vel vniuerſi ordinis,ſeu Religionis donatio facta extiterit,pariter communi menſæ,aut maſſæ cuius nomine donatum fuerit,accepta munera reſtituantur:ita vt nec qui donauit,nec Conuentus,Capitulum,Congregatio,ordo,aut Religio,cui reſtitutio facienda eſt,illam remittere,& iterum condonare,aut recipientem ab obligatione reſtituendi eximere,vel vt in pauperes eroget concedere quoquo modo poſſit.

Quod ſi quis ex ſupradictis Regularibus vtriuslibet ſexus cuiuſcunque gradus,ordinis,dignitatis,ac vbilibet locorum exiſtentibus coniunctim,cum cæteris,ſeu diuiſim noſtrarum huiuſmodi prohibitionum,ſtatutorum, ordinationum,iuſſionum,decretorum,mandatorum tranſgreſſor fuerit: ſtatuimus,vt omnibus,& ſingulis per eum obtentis dignitatibus,gradibus, muneribus,& officijs eo ipſo priuatus,ac ad illa & alia ſimilia,vel diſſimilia in futurum obtinẽda inhabilis perpetuo,& incapax,ac perpetua infamia & ignominia notatus exiſtat. Et præterea priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ abſque vllo Superioris decreto,aut miniſterio ipſo facto incurrat, necnõ vltra huiuſmodi pœnas,etiam tanquam contra furti,& ſimoniæ criminum reum, tam per viam denunciationis,accuſationis,aut querelæ,quam etiam ex officio procedi,& inquiri,condignisq; ſupplicijs affici debeat.

Pœnis alijs a iure ſtatutis,ac per alias Conſtitutiones Apoſtolicas,aut propria cuiuſuis Ordinis Congregationis,monaſterij, Domus,aut loci, ſtatutis,

vel

vel conſuetudines contra perſonas aliquid præmiſſorum committentes forſan decretis,& inflictis,nihilominus in ſuo robore permanſuris.

Quo circa vniuerſis,& ſingulis modernis,& pro tempore exiſtentibus locorum ordinarijs,eorumque Vicarijs,& Officialibus,necnon quorumcumque Ordinum,Prioratuum, monaſteriorum, & Domorum ſuperioribus, etiam Generalibus,ſeu Prouincialibus,cæteriſque ad quos ſpectat,per Apoſtolica ſcripta mandamus,quatenus ipſi,& eorum ſinguli, quantum ad eos pertinet,curent omni ſtudio,diligentia,auctoritate,& vigilantiâ præſentem Conſtitutionem firmiter,& inuiolate obſeruari,& contra inobedientes, vel tranſgreſſores condignis pœnis animaduerti. Eoſdem inobedientes, necnon contradictores quoſlibet,& rebelles per opportuna iuris,& facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo,inuocato etiam ad hoc(ſi opus fuerit) auxilio brachij ſæcularis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis. dictorumque monaſteriorum, Prioratuum, Domorum, Locorum,necnon Ordinem,Congregationum,Collegiorum,iuramento, confirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis,& conſuetudinibus,priuilegijs quoq; indultis,& literis Apoſtolicis quorumcumq; tenorum exiſtãt.per quę præſentibus non expreſſa,vel ad verbum non inſerta effectus præſentis noſtrę cõſtitutionis impediri quomodolibet valeat,vel differri, & de quib.quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris litteris mentio ſpecialis. Quæ omnia quatenus præmiſſis in aliquo aduerſentur,prorſus tollimus, & abrogamus,cæteriſq; contrarijs quibuſcunque.

Volumus autem,vt præſentes literæ in valuis S. Ioan. Laterañ.& Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in Acie Campi Floræ publicentur,affixis inibi earum exemplis,& dimiſſis. Quodque earum exempla,ſeu illorum compẽdia in libris quorumcumque Statutorum prædictorum Monaſteriorum, Prioratuum,Collegiorum, Domorum, Ordinum,& Congregationum(quo ad moniales, in vernaculum, & vulgarem cuiuſq; Religionis ſermonem verſa)& a loci ordinario,qui id quàm primum fieri curet, ſubſcripta inſerantur,& ſaltem quotannis in capitulis, ſiue Congregationibus cuiuſq, earum alta, & intelligibili voce legantur. Et nihilominus poſt ſexaginta dies a die publicationis(vt præfertur)in Romana Curia facienda vnũquemque citra montes,vltra montes vero poſt quatuor menſes,perinde arctent,& afficiant,ac ſi cuiq; perſonaliter intimatę,& per eos iuratę fuiſſent. Quoq; earum tranſumptis etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis,& ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis eadem prorſus fides in iudicio,& extra illud vbique adhibeatur, quæ adhiberetur, eiſdem præſentibus,ſi eſſent exhibitæ,vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum interdicti,prohibitionis,declarationis, inhibitionis,ſtatuti,mandati,ſublationis,abrogationis,& voluntatis infringere,vel ei auſu temerario contraire, Siquis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem omnipotentis Dei,ac Beatorum Petri,& Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali. Anno Incarnationis

Digitized by Google

carnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo noangeſimoquarto, Tertio decimo Kal. Iulij Pōtificatus Noſtri Anno Tertio. pro declaratione eius conſtitutionis vide Sorbum in Compendio Mendicantium priuilegiorum Mendicantium in verbo Dare.

INDVLGENTIÆ.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quòd vltra diſpoſita per ſacros canones, & decreta Concilij Triden. ſeſ. 25. in fine in decreto de indulgentijs, & ſeſſ. 21. c. finali extat conſtitutio Pij V. Reuocatoria indulgentiarum pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ tenoris ſequentis.

Bulla S. D. N. D. Pij Diuina prouidentia Papæ V. Reuocatoria omnium Indulgentiarum, etiam perpetuarum, pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ, & quæ quæſtuandi facultatem quomodolibet continēt.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam Rei memoriam.

ET Si Dominici gregis Saluti ſemper intenti, ſingulis cum humilitate poſcentibus ea benigne concedere Nos, & Prædeceſſores noſtri ſtuduerint, per quæ peccatorum mole depoſita ſalus ipſis ſuccedat, & hoſtis humani generis ſeruitute ereptas animas lucrifaciant Altiſſimo, qui eas nobis ſua bonitate commiſit id tamen propenſiori ſtudio nos præcauēdum eſſe cenſemus, ne cuiuſuis Indulgentiæ, remiſſionis, vel facultatis obtentu, Chriſti fideles procliuiores ad illicita in poſterum committenda reddantur, aut facilitas veniæ eis peccandi tribuat incentiuum, & exinde Clauium auctoritas deducatur in contemptum, & Chriſti fideles quamplurimum ſcandalizentur. Sane cum ad auditum noſtrum ex diuerſis Mundi partibus quamplurimæ querelæ perlatæ fuerint, quòd vigore diuerſarum indulgentiarum & facultatū per prædeceſſores noſtros, ac etiam nos, vel auctoritate noſtra tam fabricæ noſtræ Baſilicæ Principis Apoſtolorum & Eccleſiæ S. Ioannis Lateranen. de Vrbe, ipſiuſque Eccleſiæ, Necnon S. Ioannis & S. Lazari Hieroſolymitani ac S. Spiritus in Saxia, & S. Ioannis Lateranen. ac S. Iacobi, incurabilium de eadem Vrbe, Necnon S. Elmi, & S. Bouis, ac S. Gothardi, & S. Leuguzoni, necnon S. Nicolai, & S. Bernardi montis Iouij, necnon S. Leonardi, ac S. Marthæ necnon Sanctiſſimi Crucifixi Syracuſanen. ac S. Mariæ de monteſerrato, hoſpitalibus, ac etiam S. Sebaſtiani prope, & extra muros dictæ Vrbis, Necnon S. Antonij de S. Antonio Vienen. diœc. & redēptionis captiuorum Nuper Neapoli inſtituto monaſterijs, illorumq́; ac diuerſis alijs eccleſijs, monaſterijs, Hoſpitalibus, militijs, confraternitatibus, ſocietatibus, & pijs locis, conceſſarum multi quæſtores ex eiſdem indulgentijs; Lucrum temporale tantum quærentes nominibus fabricæ, Eccleſiarum, hoſpitalium monaſteriorum, militiarum, confraternitatum, ſocietatum, & piorum locorum prædictorum in diuerſis Ciuitatibus, & diœc. quæſtas facere, confratres deſcribere, capellas & oratoria erigere, illiſque erectis Indulgētias huiuſmodi

Digitized by Google

di cõmunicare,& in diuerſis gradibus a iure prohibitis diſpenſare, ac plura etiam concedere,quam eis vigore facultatum prædictarum licitum ſit,ipſiq; lucro intenti,pecuniaſque potius,quam Chriſtifidelium ſalutem quærentes, ac eiſdem indulgentijs ſic abutentes, quæſtum ex illis particularem facere conantur,varioſque & diuerſos quæſtores commiſſarios,procuratores,receptores,theſaurarios,factores,nuncios,& alios miniſtros, conſtituere;qui non ſolum ſupradicta,ſed etiam plura alias eis nunquam conceſſa facere,& concedere; Necnon locorum ordinarios illorumque in ſpiritualibus Vicarios generales,& officiales,ac miniſtros,eccleſiarumque & ordinum prælatos,ſuperiores,& perſonas quæſtas huiuſmodi impedientes cenſuris eccleſiaſticis innodare,& alias in pluribus grauiter excedentes in diuinæ maieſtatis offenſam,ac ſuarum,& Chriſtifidelium animarum perniciem, ac ordinariorum perturbationem,& piarum mentium ſcandalum,præſumunt, Nos qui Deo propitio gregis Dominici,meritis licet inſufficientibus,Curam gerimus, & illũ ſpiritualis Theſauri elargitione cupimus ipſi Deo reddere acceptabilẽ, ex præmiſſis & alijs rationabilibus cauſis animum noſtrum mouentibus,felicis recordationis Calixti Quarti,Clementis VII. Pauli III.Iulij ſimiliter II. & diuerſorum aliorum Romanorum Põtificum prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes,motu proprio,non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam,ſed de mera noſtra voluntate,& deliberatione omnes,& ſingulas Indulgentias etiam perpetuas,& peccatorum remiſſiones fabricę, & eccleſiæ huiuſmodi,nec non S. Ioannis Hieroſolymitan. etiam pro conſtructione, & ædificatione illius nouæ ciuitatis prædictis in quibuſuis alijs hoſpitalibus,monaſterjs,eccleſiis,domibus,militijs,ordinibus, etiam mendicantium congregationib.confraternitatibus,& vniuerſitatibus, & pijs locis,illorumque ordinibus,capitulis,conuentibus,magiſtris,& ſuperioribus& tam ſecularibus quàm quorumuis etiam mendicantium ordinum Regularibus perſonis tam ſingulariter,quam vniuerſaliter per quoſcunq; Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros ac etiam nos ſub quibuſcunque tenorib. & formis,ac cum quibuſuis clauſulis,& decretis,etiam motu proprio,& ex certa ſciẽtia,ac ex quibus vis etiam vrgentiſſimis cauſis,etiam cauſa redemptionis captiuorum,& alias quomodolibet conceſſis, pro quibus conſequendis manus ſunt porrigendæ,audiutrices, & quæ quæſtuãdi facultatẽ quomodolibet cõtinent,illarum omniũ tenores,formas & derogationes,& decreta pręſentibus pro expreſſis habẽtes auctoritate apoſtolica tenore preſentium perpetuo reuocamus,caſſamus,irritamus,& annullamus,ac viribus vacuamus. Et Inſuper perpetuo hac noſtra valitura conſtitutione decernimus quod ex nunc de cœtero ſub indignationis noſtræ pœna prætextu indulgentiarum, & facultatum per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos & ſedem apoſtolicam,etiam motu ſimili, ac ſedis apoſtolicæ legatos, & alias quomodobilet conceſſarum & quas a nobis & ſede prædicta impoſterum verbo, litteris, aut quauis alia ſcriptura,etiam manu noſtra ſignatæ etiam cum clauſula quòd ſola ſignatura ſufficiat,etiam in fauorem fidei,aut cruciatæ ſanctæ,vel cuiuſcunque alterius piæ cauſę,etiam priuilegatæ conce-

dii

di quomodolibet contigerit,nullus quauis etiam epiſcopali,archiepiſcopali & patriarchali,aut maiori dignitate,etiam cardinalatus, honore, ſeu etiam regali vel temporali,excellentia præfulgeat,audeat,vel præſumat queſtus facere,aut nuntios,queſtores commiſſarios theſaurarios.receptores pro illis recipiendis in dictis hoſpitalibus, Eccleſijs, domibus,monaſterijs,militijs, & alijs ſupra nominatis,vel pro eis aut illorum nominibus alibi conſtituere,& deputare,niſi ex ſpeciali licentia,& ex certa ſcientia noſtris,& Romani Pōtificis pro tempore exiſtentis,de qua per literas noſtras,& eiuſdem Romani Pontificis pro tempore exiſtentis locorum ordinarijs,vel eorum in ſpiritualibus,vicarijs,ſeu officialibus derogationem præſentis noſtræ conſtitutionis illius tenore de verbo ad verbum inſerto expreſſe continentes, nos enim ex nūc irritū & decernimus,& inane q̄cquid ſecus ſup his a quoquā quauis auctoritate ſciēter vel ignorāter contigerit attentari,conſtare debeat. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis veneralibus fratribus noſtris patriarchis primatibus,archiepiſcopis, & epiſcopis,quatenus,in ciuitatibus & dioec.ſuis præſentes noſtras litteras publicare,& obſeruare debeāt, roganteſq; omnes,& ſingulos principes ſeculares,& alios dominos & magiſtratus tēporales,eiſq; per viſcera miſericordię Domini noſtri Ieſu Chriſti in remiſſionē peccatorū ſuorū iniungētes, Quatenus in præmiſſis eiſdē Patriarchis primatib. Archiepiſcopis,& Epiſcopis aſſiſtant,& ſuū auxilium & fauorē pręſtēt cum auxilio brachij ſæcularis. Nō obſtātib. præmiſſis,ac quibuſuis Apoſtolicis,Necnon in Prouincialib. & Sinodalib. concilijs editis Generalibus. Vel ſpecialibus. Conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon fabricæ Eccleſiæ Hoſpitalium,monaſteriorum,Militiarum,confraternitatum,ordinum capitulorum,conuentuum,aliorumque locorum prędictorum,& quorumuis illorum membrorum,eccleſiarum,etiam Cathedralium & Metropolitan.etiam iuramento,confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis,& conſuetudinibus,ſtabilimentis,vſibus,& naturis,priuilegijs quoq; indultis,& litteris apoſtolicis illis,& præſertim Sancti Ioannis,& Sancti Lazari,ac ſancti Spiritus in ſaxia Hoſpitalibus. Necnon ſancti Antonij,de ſancto Antonio & ſanctorum Nicolai,& Bernardi mōtis Iouij monaſterijs,ipſorumque monaſteriorum Hoſpitalibus, ſingulorumque eorum conuentibus,ſuperioribus,& perſonis præfatis per quoſcunque Roman. Pōtifices prædeceſſores,ac Nos,& ſedem Apoſtolicam ſub quibuſcunque tenoribus,& formis,ac cum quibuſuis etiam derogatoriarū derogatorijs,aliiſque efficacioribus,& Inſolitis clauſulis,nec non irritantibus,& alijs decretis etiam motu ſimili,& ex certa ſcientia,ac quauis etiam imperiali vel Regali. Conſideratione,vel inſtantia,& alias quomodolibet conceſſi,approbatis, & innouatis,quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis ſpecifica,induidua, & expreſſa,nō autē per clauſulas generales idem importātes mentio ſeu quæuis alia expreſſio habēda,aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruāda foret tenores huiuſmodi,ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo,& forma in illis tradita obſeruata inſerti forent,præſentibus pro ſufficienter expreſſis,habentes, motu

ſcientia

Digitized by Google

ſcientia & poteſtatis plenitudine, ſimilibus ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe volumus, contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem quòd præſentes literæ in cancellaria noſtra Apoſtolica & Acie Campi Floræ de more publicentur & inter Conſtitutiones Perpetuò valituras deſcribantur. Et Quia difficile foret, eaſdem pręſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac alicuius ſigillo Prælati munitis eadem prorſus fides adhibeatur. Quæ adhiberetur ſi originaliter forent exhibitæ, vel oſtentæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę reuocationis, caſſationis, irritationis, annullationis, vacuationis, decreti, mandati, iniunctionis, derogationis, voluntatis, & declarationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo, ſexageſimo ſexto. Sexto idus Februarij, Pontificatus Noſtri Anno ſecundo.

Cæ. Glorierius.

H. Cuyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno a natiuitate Domini Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, indictione decima. Die vero Decimaſeptima menſis Februarij, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris, & D.N.D. Pij Papæ V. Anno ſecundo, retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Cācellariæ Apoſtolicę, & in Acie Campi Floræ Per nos Antonium Clerici, & Ioannem Andream Rogerium Præfati S.D.N. Papæ curſores.

Scipio de Octauianis magiſter curſorum.

NVLLITAS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt extare conſtitutionem S. D. N. D. Clementis Papæ viij. de Nullitatibus alias, quam ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati in quocunque Tribunali ſtatus eccleſiaſtici non attendendis, Romæ publicatam die 22. Martij 1593. tenoris ſeq. *Congrua it. dedimi ſorijs.*

Litium diſpendijs, & ambagibus, præſertim inter perſonas curæ, & iuriſdictionis noſtræ, etiam in temporalibus ſubiectas occurrere, quantum in nobis eſt, cupientes, ſtatutum fel. rec. Pij Papæ 4. prędeceſſoris noſtri, ne iudices Almæ Vrbis nullitates attendant, niſi ex defectu citationis, iuriſdictionis, aut mandati, ſed illis non obſtantibus ad expeditionem cauſarum procedant, ad omnes, & quoſcunque iudices, ordinarios, & delegatos, magiſtra-

tus, & officiales, in quibus ditionis noſtræ temporalis eccleſiaſticæ, Prouincijs, & ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis quamcumque iuriſdictionem exercentes, & quauis auctoritate, & dignitate fungentes, hac noſtra perpetua valitura conſtitutione extendimus, & ampliamus, atque in quocunque Tribunali, aut Curia ſeculari, vel eccleſiaſtica firmiter, & inuiolate ſeruari, ſicque & non aliter per quoſcunque ex ipſis iudicibus, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores etiam S. R. E. Cardinales, ac legatos etiam de latere ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in quacumque cauſa, & inſtantia etiam nunc pendente, aut in futurum mouenda, eccleſiaſtica, prophana, ciuili, & criminali aut mixta iudicari, & diffiniri, & quibuſcunque nullitatibus præter ſuperius expreſſas, nequaquam attentis ad expeditionem cauſarum earundem procedi debere præcipimus, & mandamus. Decernentes irritum, &c. Non obſtantibus, &c.

O R D O.

Cōgruit tit. de tēpo ord. et tit. de ætate, & quali.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt, quod in materia Ordinationum vltra diſpoſita per anteriores canones, ac p Conc. Trid. præſertim ſeſſ. 23. a. c. 2. vſq. ad 18. & ſeſſ. 21. c. 2. & ſeſſ. 7. c. 10. & 11. (cuius Cōc. Trid. decreta referūtur per extenſum in Pōtif. nouiſſime ędito iuſſu S. D. N. D. Clem. viij. In princ. in titu. de ordinibus conferendis) extant etiam quatuor Summorum Pontificum Cōſtitutiones nempe Pij 2. Pij. v. Sixti. v. & Clementis 8. & eiuſdem declarationes editę per Sacram Congregationem, quas referam. Prima eſt Pij Secundi contra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut ſine dimiſſorijs in Bullar. fol. 79. tenoris ſeq.

Cum ex ſacrorum ordinum collatione, caracter inuiſibilis animæ imprimatur, ſacra myſteria diſpenſentur, & ipſarum cura tribuatur animarum: in eorum ſuſceptione exceſſus graues, tanto magis plectendi ſunt, quanto ex illis maiora in mentibus fidelium ſcandala generantur. Cum itaque (ſicut dignorum relatione, non niſi moleſte accepimus) nonnulli clerici extra tempora a iure ſtatuta, quidam ante ætatem legitimam, aliqui vero ſine dimiſſorijs literis, contra ſanctiones canonicas, ſe faciunt ad ſacros ordines promoueri: nos eorundem temeritatem tali caſtigatione reprimentes, ut alijs in poſterum committendi ſimilia aditus præcludatur, auctoritate Apoſtolica, hac cōſtitutione perpetuo valitura ſtatuimus, & ordinamus quod omnes, & ſinguli, qui abſque diſpenſatione canonica, aut legitima licentia, ſiue extra tempora a iure ſtatuta, ſiue ante ętatem legitimam, vel aſque dimiſſorijs literis, etiam citramontanis (pręterquam ſi in hoc vltimo caſu per Cameram Apoſtolicam, iuxta illius ſtylum ordinati fuerint, & ad aliquē ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoueri) a ſuorum ordinum executione, ipſo iure ſuſpēſi ſint & ſi huiuſmodi ſuſpenſione durante in eiſdem ordinibus miniſtrare pręſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrant. Præterea vltra alias pænas in tales generaliter a iure inflictas, beneficijs eccleſiaſticis poſſint iure priuari. Volumus autem, quod præſens noſtra conſtitutio, in Romana Curia exiſtētes,

tes poſt quindecim dies; abſente vero Italicos poſt duos menſes; alios vero Vltramontanos, poſt ſex menſes, ab ipſius in audientia contradictarum, & Cancellarias Apoſtolica publicatione, & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c. Dat. Romæ 1461.

Colliguntur ex d. Pij 2. Cõſtitutione tria requiſita in promouendo ad ſacros ordines circa quæ plura conſideratione digna, & vix frequẽtia ex diuerſorum Doctorum dictis ad communem vtilitatem breuiter & diſtincte annotare, & in vnũ redigere curaui. Primum ergo requiſitum eſt, vt ſit in ætate legitima, in qua hodie attendi debet decretum Sacroſ. Concil. Trid. ſeſſ. 23. de ref. ca. 12. per quod diſponitur, vt nullus ad Subdiaconatum ante 22. annum, ad Diaconatum ante 23. & ad Presbyteratum ante 25. promoueatur, & corrigitur tex. in clem. generalem, de ætet. & qualit. & ſufficit annum eſſe inceptum. Nauar. in manua. cap. 25. ſub num. 116. & in conſ. 6. de ætat. & qualit. in antiq. & hoc fauoris cauſa l. ad rempublicã §. annus ff. de mun. & honor. Imol. in d. clem. generalem, num. 14. in fine. Syluest. in verbo Aetas, ſub num. 4. qui igitur ante dictam ætatem ad aliquem ex prædictis ordinibus ſacris promouetur, eſt ipſo iure ſuſpenſus ab ordinum executione, & ſi in eo præſumpſerit miniſtrare, efficitur irregularis, prout ſancitur in hac extrauag. Quam amplia primo, vt non tantum ſit ſuſpenſus vſq; ad legitimã ætatem ſuperuenientem, ita vt ipſa accedente ceſſet impedimentum, vt iuris eſt iux. tex. in cap. vel non eſt compos, de temp. ordinan. & communem eſſe opinionem fatetur, Couar. in clem. ſi furioſus par. 1. §. 1. nu. 44. de homicid. ſed per hanc extrauag. eſt perpetuo ſuſpenſus, donec abſolutionis beneficiũ conſequatur, prout animaduertit Rebuff. in prax. benef. par. 2. tit. de cler. ad ſacr. ord. male promot. gloſ. 4. num. 3. Toled. in ſum. lib. 1. cap. 61. Secundo amplia in accipiente presbyteratum ante ætatem legitimam, vt ex vi huius extrauag. ex vno, eodemque actu ſuſpenſionem ſimul, & irregularitatem incurrat, anteq̃ ipſe ſolus alias celebret, nam cũ in eodẽ actu ordinationis vtatur ordine presbyteratus, poſtq̃ illum aſſumpſit, concelebrando, & conſecrãdo cũ Epiſcopo, irregularis iudicandus eſt, Nauar. in cõſ. 4. de cler. excõ. miniſtri. in antiq. in teſtatur Lopez ad Diaz. in pract. cri. can. ca. 26. tenuiſse quoſdam grauiſſimos viros Societatis Ieſu, cum inter eos de hac diſpenſatio ne ſermo haberetur, quam Nauarri doctrinam aduertendam eſse inquit F. Hier. a Sorbo in Compen. Priuileg. Mendic. in verbo ordines ſacri verſ. Itẽ notãdo ſecundo, ſubdens hoc non occurrere in ſuſceptione aliorum ordinũ.

De ordinate in ſacris ordinib. ante ætatẽ.

Ampliatio illa innixa, & fundata ex Nauari auctoritate, ſcilicet Sacerdotem ordinatum ante legitimam ętatem, qui cum Epiſcopo Ordinante cõcelebrat incurrere, & ſuſpenſionem ſimul, & irregularitatem, coadiuuantur etiam ex dictis per Didac. Couar. in relect. c. Alma mater par. 1. §. 3. ſub nu. 5. Verum oppoſitum tenet Medinam ſequens Henriq. in ſumma lib. 14. de irregular. cap. 3. ſub §. 6. vt ſcilicet fiat ſuſpenſus ab Ordinis officio, ſed non fiat irregularis ratione, de qua ibi per eum, qua ratione motus Rodriquez in ſum. par. 1. c. 168. concluſ. 2. a Nauarri opinione recedit; & huic contrariæ hæret. Accedit etiam huic ſententiæ Sayr. li. 4. theſ. caſ. conſc. c. 16. nu. 23. &

lib.6.c.12.nu.11.& longe altius probabiliorē demonſtrant,& cōfirmat Suarez,de cenſur.diſpur.31.ſect.1.pag.561.quam & nos vti benigniorem, & maiori Doctorum calculo fulcitam,ac validioribus rationibus munitā libētius recipimus,eoque maxime cum praxis Cancellariæ hos non reputet irregulares, vt latius ſignificatur per Apoſtillam ad conſ. Nauarri ibi citatum, quod in poſtrema editione eſt octauum in ordine ſub eod.ti.de cler.excom. &c. Illud autem frequentiſſimo omnium calculo receptum eſt, vt Regularis,qui ante legitimam ætatem presbyteratum ſuſcipit,non contrahat irregularitatem exercendo actus ſolum in ſacerdotio conſtitutis conuenientes, veluti ſi vſus fuiſſet ſtatione,& ſeſſione, inter Sacerdotes,vel electione tam actiua,quam paſſiua ad ſolos Sacerdotes pertinente ex dictis per Innoc.Panor.& alios in ca.fin.de exceſſ.prælat.Idque amplia procedere etiam ſi præfati actus eſſent deputati Ordini Sacerdotali per aliquod Ordinis ſtatutum, ſeu iure particulari conſtitutionum alicuius Religionis,eo quia non ſunt diuina officia,vt in terminis conſuluit Nauar.conſ.9.de cler. excom miniſtr. in nou.& habetur per Roderic.tom.3.quæſt.regul.q.23.art.12. & in ſum. par.1.c.166.concluſ.1.peccat tamen ſecundum prefatos Doctores talis Religioſus exercendo prædictos actus honoris ei ratione Sacerdotalis Ordinis conuenientes.

An autem durante ſuſpenſione reſpectu epiſcopi ante legitimam ętatem ordinātis a collatione ordinum per tex.in d.cap.vel non eſt compos,& gloſ. & doct.in d.clem.generalem,& ſi interim celebraret fieret irregularis,vide Philip.Franc. in cap. 1. §. ſcituris, ſub num. 4. de ſent. & re iud. in 6. Rebuff.loco cit.gloſ.2.num.7.& Maiol.de irregular.lib.1.cap.30.nu.9. Hæc ætatis probatio quot modis fieri poſſit,de hac re latiſſime inter alios ſcripſerunt Mandoſ. in commenr. ad regul. Cancell.Reg.18.a quæſt.4.vſque ad 10.Maſcard.tom.2.de probat.concluſ.667.& pluribus ſeq. & Menoch. lib. 2.de præſumpt.præſumpt.51.

Deuenio ad ſecundum requiſitum,quod eſt,vt dicti ordines ſacri recipiātur temporibus à iure ſtatutis,& concordat Concil.Trid.ſeſſ.23.c.8. quæ & qualia ſint habes in can.fin.75.diſt. & in cap.de eo, de tempo. ordin. & de ratione quare potius in temporibus ibi præſcriptis, quam alijs ordines ſacri conferantur,& quare potius in die Sabbati quam alijs dieb.vide per Rebu. loco præalleg.gloſ.1.num.8.& infra, & Lopez loco etiam cit. & in Cathechiſmo ad Paroch.in tit.de ordinis ſacram.fol.206.in magnis. Amplia vt nō ſuffragetur,neque vllam obtineant firmitatem conſuetudo, quæ contrarium eſſet introductum cap.fane,de tempor.ordin. Limita vbi ex ſpeciali Summi Pontificis indulgentia per breue fuerit facultas epiſcopo conceſſa in fauorē alicuius ordinandi de eum promouendo extra tempora in diebus dominicis, ſeu feſtiuis Rebuf.ibidem nu.22.& ſtylum Curiæ Romanæ hoc obſeruare teſtatur Maiol.de irregul.lib.3.cap.14.nu.9.

Quoad tertium requiſitum,ſcilicet circa literas dimiſſorias,quæ in terminis præſentis conſtitutionis ſunt quoddam medium,per quod quis ab alieno epiſcopo promoueri poſſit,dicimus triplicem eſse poſſe epiſcopum ordinarium,

rium,qui illas concedere valeat iux.tex.notab.in c.cum nullus, de tempor. ordin.in 6.originis,beneficij,& domicilij, & quoad primum non ſufficere originem paternam,de qua plura tradit Cæſar de Graſ.deciſ.15. ſub tit. de probat.ſed intelligi de propria,& ſic vbi natus eſt ipſe ordinandus doct.in d. c.cum nullus,qui ante factum conſulunt ita eſſe tenendum.& poſt factum cenſent haberi pro excuſatis tam ordinantem,quam ordinatum.

Circa ſecundum ratione beneficij intellige primo etiam ſi beneficium non eſſet tale,propter quod quis eximeretur à iuriſdictione primi epiſcopi, vtquia beneficium non requirat reſidentiam.ita ſcribentes in d.tex.& præter eos Henriquez in ſum.lib.10.de ordinis ſacram.cap.22.ſub §.1. in glo. & nos d.text.in hac parte locum habere intelligimus dummodo beneficium quod poſſideret,ſit ſufficiens ad victum iux.decretum Conc. Trid. ſeſſ.21. de ref.c.2.nam lex noua declarat veterem l.non eſt nouum ff.de legi.& quę quantitas ſufficiat ad honeſte ſuſtentandum, eſt arbitrium, vt dictum fuit ſupra in verbo beneficiorum reſignatio in octaua cauſa.

Quando Epiſcop. poſſit cō-ferre ordines ratione domicilij, & vide etiam Nau in conſ. 10. & 11.de temp.ordi.in antiq. & 2. & 3. in donis.

Secundo intellige etiam ſi beneficium eſſet in vna diœceſi,ſed eſſet ſubiectum alteri Epiſcopo,niſi eſſet ſubiectum etiā quoad iura epiſcopalia, vt ex mente Imolę ibi,ſub nu.5.aduertit Gemin.ita vt in hoc caſu ad iſtum ſpectet dare hanc licentiam ad ordines,& non ad illum in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium. Tertio intellige niſi beneficium conferatur in fraudē Frāc. ibidem,ſub num.3.glo.in c.eos qui in verbo figmento de tempo.ord.in 6.

Circa tertium ratione domicilij aſſerunt ijdem doct. quod poteſt quis in momento abſque temporis expectatione acquirere domicilium,quando ſcilicet transferret ſe ad habitandum in aliquo loco,expreſſę declarando ſe habere animum ibi perpetuo manendi,& domiciliū cōtrahēdi,ſed Rota Rom. in deciſ.diuerſ.deciſ.150.nu.8.par.2.dicit non ſufficere illam animi declarationem,quia requiritur etiam aliquis actus ſignificatiuus domicilij, puta quod emerit domum, Socci.optime in cap.fin.num. 25. de foro compet. ad cuius rei plenam cognitionem habendam,quando ſcilicet ex coniecturis probetur domicilium mutatum,& alibi conſtitutum,videndi ſunt Abb. in cap. fin.de Paroch.Felin.in c.dilectus,el 2 de reſcript.Petr.de Vbald. in tract. de canon.Epiſcop.& Paroch.cap.7.Maſcard.de probat. concluſ.534. Menoch.de arbitr.iudi.lib.2.centur.1.caſu.86.& aliqua tradit Afflict.dec.384. & Henriquez in ſuprad.cap.22.§.2.Sed quantum ad hunc effectum ordinādi admodum R.P.Marius in publica lectura de ſacramentis in tit.de ordine Neap.habita in templo Societatis I E S V,tenuit quod Epiſcopus poſſit ordinare aliquem ratione domicilij,quando in eum locum commigrauerit ibi habendo,vel transferendo maiorem partem bonorum animo ibi perpetuo manendi,qui animus iuramento declarari poteſt,vel in eo loco domum emerit,& per aliquos annos habitauerit:ſi vero non habeat bona,requiritur habitatio per decennium cum animo perpetuo manendi l.2.C. de incolis lib. 10.Hoc tamē intellige,quando quis ratione domicilij habens alias requiſita a iure vellet initiari prima tonſura,vel ordines minores ſuſcipere,vel ad ſubdiaconatum promoueri,nam ſi eſſet primo ad Subdiaconatum ordinatus ab

Ep̄o originis ad tit.beneficij requirentis reſidentiā,vel ad tit.patrimonij pro neceſſitate,& vtilitate eccleſiæ,& alibi domiciliū transferret, non poſſet ab Ep̄o rōne domicilij cōtracti,vt ſup.ordinari ad Diaconatū,& pſbyteratū ad eundē tit.niſi audito primo Ep̄o,an cauſa ob quam fuit ordinatus adhuc duret,quia tunc ad eundē remitti debet,vt inſeruiat eccleſiæ,cui fuit aſcriptus.

Licentiā ordinandi an Vicarius poſſit cōcedere.

Vertitur tamē dubium,an ſi quis promoueatur ad ſacros ordines cum literis dimiſſorijs Vicarij generalis ſatisfactum ſit huic conſtitutioni. Reſpōdeo negatiue & omiſſis citationibus quamplurimorum doctorum, quos pro hac parte tuenda cōgerere poſſem,quod,inquam, ad officiū Vicarij huiuſmodi facultas non extendatur,tenet in ſpecie Rebuff.in prax.benef. par.1. tit.de forma Vicar.num.47.Sbroz.de Vicar. Epiſc.lib.2.q.41. & latè comprobat Mandoſ.contraria diluendo in comment.in regul.Cancel.Apoſtol. tom.2.regul.24.q.2.quæ cōcluſio primo limitatur quando Vicarius haberet ſpeciale mandatum ab Epiſcopo,vt huiuſmodi literas dimiſſoriales ad ordines etiam ſacroſ.concedere poſſet gloſ.in d.capit.cum nullus §.inferiores in ver.non extendat,& fatentur Præd.doct.quibus adde,quod tale mandatum præſumitur præcedere quando Vicarius publicè pro habente hanc auctoritatem reputaretur,veluti quia talem licentiam ad ordines recipiēdos tribueret præſente & ſciente Epiſcopo: Creſcent.deciſ.1.nu.4.ſub tit.de offic. Vicar.imo cum per curantes huiuſmodi licentias impetrare,nō ſoleat deueniri ad illam inquiſitionem,an Vicarius habeat ad id ſufficiens mādatum vel ne,iſta bona fides,vniuerſalis credulitas,ac reputatio debet ſufficere ſaltem abſcuſando a pœnis huius conſtitutionis,& in alijs iuribus contentis ita Mādoſ.d.q.6.nu.7.qui etiam inferius nu.15. arbitratur vt ad hanc excuſationem non ſufficiat ſimplex credulitas,ſed tunc demum,quando veniret iuſtificāda ex eo quod talis promotus vidiſſet innumeros antea ſimiliter ordinati cum literis aliorum Vicariorum generalium,quibus eam facultatem habere haſque licentias concedere ſolitis,ſucceſſiſſet præſens Vicarius, qui ei hanc tribuit licentiam. Secundo limitatur quando Epiſcopus ageret in remotis,vt clare liquet ex d.c.cum nullus §.Epiſcopo,vbi gloſ.in ver.remotis,Creſcēt. d.deciſ.1.nu.5.licet Sbroz.vna cum Rebuff.tutius exiſtiment,vt etiam in caſu abſentiæ Epiſcopi ſpecialiter in literis Vicariatus hæc poteſtas exprimatur,& intellige vt in hoc caſu validæ ſint dimiſſoriæ Vicario conceſſæ,etiam mortuo ipſo Epiſcopo in remotis agente,ſi de eius morte non conſtabat. Hēriq.de cap.22.ſub §.3.in gloſ.An vero hoc poſſit Vicarius capitularis Sede vacante tractatum fuit ſupra in verbo capitulum Sede vac.q.10.fol.165.

Licentia ordinandi ab alieno epiſc. eſt de neceſſitate ut præcedat.

Amplia hanc extrauang.vt nihilominus literæ dimiſſoriæ requirantur in promouendo ad ſacros ordines ab Epiſcopo alieno etiam ſi eſſet perſona cognita,& eius qualitates ſupponantur,cum non ſit facienda differentia inter cognitum,& alios,ex eo quod hæc cōſtitutio literas dimiſſorias requirat pro forma,quæ inducta videtur,cum non ſolum diſponat ſuper illo actu faciendo,ſed vltra procedat ibi ſ.à ſuorum ordinum executione Dec.cōſ.455. nu. 7.& quando eſt data forma ſemper,& omnino eſt ſeruanda cap.cū dilecta de reſcript.& ita concludit Mand.in d.reg.24.q.3.Secundo amplia,vt pęnę

huius

Digitized by Google

huius conſtitutionis non tollantur per ſuperuenie͂tem ratihabitionem proprij prælati, quam partem ex pluribus ad contraria reſpondendo firmat Mãdoſ.loc.cit.q.4.& Rebuff.in prax.benef.par.1.tit.de formula dimiſ.liter.n. 11.& 29. & veriorem arbitratur Ignat. Lopez.loco ſuperius alleg.dicens, quod opinio contraria anſam præſtaret Epiſcopis, vt hoc quæſito colore alienos ad ordines promouerent,& inde inumerabilia damna orirentur, ideoq; dicendum per hanc con.non procedere iura antiqua,item, & dicta gloſarũ & doctorum de ratihabitione conualidante ordinationem. Neque per hoc inferimus ipſam ratificationem omnino ſuperuacaneam eſſe.operabitur.n. aliqua de quib.per Nauar.conſ.25.& 43.de tempor.ordin.in antiq. Maiol. de irregul.lib.1.c.20.nu.1.& Pariſ.de reſignat.benef.lib.4.q.2.nu.87.

Limita in eo,qui per triennium fuerit commoratus cum aliquo Epiſcopo vt ab eo ordinibus inſigniri poſſit abſq; dimiſſorijs proprij Epiſcopi, dũmodo ſtatim,& ſine fraude ei beneficium cõferatur ex decreto Concilij Trid. ſeſſ.23.de ref.cap.6.quod primo intellige procedere, & locum obtinere in illis familiaribus,qui cum Epiſcopo commorantur,ideſt præſentes ſuis obſequijs aſſiſtunt,alioquin ſecus ſi abſentes fuerint in regione remota, etiam ſi ipſius ſumptibus viuant.Maiol.lib.4.de irregul.c.2.nu.5.Lopez.ad Diaz.d. cap.26.qui doctores rationem afferunt,cum propter hanc abſentiam minime poſſet Epiſcopus illius mores noſſe, & triennium ad hoc eſſe præfixum concilio.Secundo intellige vt ipſa collatio beneficij,ſuper qua fundatur validitas collationis ordinis,eodem tempore concurrere debeat,ut in d.cap.9. Conc.Trid.& ratio quare Concilium requirat beneficij collationem,eſt,vt ordinatus ab Epiſcopo nõ ſuo ratione beneficij efficiatur de eius foro, ſitq, ei ſubditus Rota Rom.in deciſ.diuerſ.deciſ.731.num.15.vol.1.quæ colligitur ex Gemin.& Franc.in cap.cum nullus,de temp.ordi.in 6.illamque prædicti Domini de Rota aſſerunt militare etiam in prima tonſura , & Sacram Congreg.Cardinalium Concilij Trid.interpretum cenſuiſſe d.decretũ habere locum tam in minoribus,quam in maioribus ordinibus,& vtroque caſu opus eſſe beneficij collatione,habetur in eadem deciſ.nu.3.& illud idem inuere videtur Nauarr.in conſ.24.num.1.de temp.ord.in antiq.Et per eandem Congreg.diffinitum fuiſſe refert Pariſ.lib.4.de reſignat.benef.q.2.nume.92.nõ ſatis feciſſe prædicto decreto eum, qui ordinauit, & poſt elapſos vndecim menſes contulit beneficium. Tertio intellige, vt quamuis Epiſcopus poſſit ordinare familarem ſuum triennalẽ alias ſibi non ſubditum, nequeat tamen diſpenſare ſuper interſtitijs temporum,neque ſi eſſet illegitimus ad minores ordines illum habilitare, vt per plura in vtroq; negatiuam partem ſuſtẽtando deducit Nauar.in conſil.27.28. de temp. ord. in antiq. Quarto deniq; intellige non habere locum in familiaribus Epiſcoporum titularium,a quibus nec ad primam tonſuram promoueri poſſunt,etiam prętextu familiaritatis continuæ,& commenſalitatus ſuæ,abſque proprij prælati expreſſo conſenſu,& literis dimiſſorijs de eod.Conc. Trid. ſeſſ. 14. de ref. cap.2.& ratio eſſe poteſt cum iſti titulares non habeant diœceſim,in qua ordinatus fiat domiciliarius Henriq.loc.in gloſ.

Digitized by Google

Pœna epiſcopi ordinantis non ſubditum. ui de Suarez. de cēſuris fol. 501. col. prima.

De pœna Epiſcopi ordinantis eum, qui ſibi ſubditus non eſt, ſed alterius diœceſis, non habita eius ordinarij licentia, habetur in cap. 2. & fin. de temp. ord. in 6. & in Conc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. cap. 6. in quibus iuribus diſponitur vt per annum ſit ſuſpenſus ab ordinum collatione. Hinc oritur dubium, an iſta ſuſpenſio extendatur ad omnes ordines, an vero reſtringatur tantum quoad eos, quos ſic male contulit, de quo vide Io. Monac. in d. cap. 2. num. 6. & Gemin. ſub num. 5. vbi Io. Andreas, nu. 2. inquit, Epiſcopum hac pœna in duobus caſibus non teneri. Primus eſt quando ipſo probabiliter ignorante alienus clericus furtiue, vel ex ſimplicitate ſe in multitudine ordinandorum ingeſſerit. Secundus caſus ſi deceptus eſſet iuſta ignorātia facti, potuit enim eſſe, quod ordinatus detulerit literas furtim impetratas a Cācellario ſui Epiſcopi, & ita reſidet, Ordinatus vero cum dimiſſorijs falſis eſt ſuſpenſus, quia habetur ac ſi ſine dimiſſorijs.

Qui nō excuſentur a pœnis huius extrau.

Quibus ſic ſpecialiter examinatis amplia rurſus extendendo totam huius extrauag. diſpoſitionem, vt non ſolum comprehendat clericos ſeculares, ſed etiam regulares & monacos, ſuper quo tanquam indubitato non inſiſto, idq; ex pluribus comprobat Mandoſ. in d. reg. 24 quæſt. 2. Limita vt non ſit irregularis is, qui contra huius conſtitutionis diſpoſitionem ordine ſacro inſignitus in eo miniſtrauerit bona fide, ſine dolo ſibi licere putans, alioquin nō facturus Nauar. in cap. accepta, oppoſit. 8. ſub num. 34. de reſtit. ſpoliat. & hoc propter verbum præſumpſerit in ea appoſitum, cum diſpoſitio puniens aliquid pręſumentem, non comprehendat eum, qui id bona fide, ignoranter aut imprudens, ſeu inaduertens facit iux. doctrinam ſingularem Cardin. in cle. 1. q. 39. de priuileg. relatam ſupra in verbo Alienatio ſub num. 9. fol. 7. ideoque ſi quis bona fide parentum teſtimonio credendo ſe legitimam ætatem habere, cum non habeat, ordinatus fuerit, non incurrit vllam pænam, neq; eſt cur ſcrupulis ob id angi debeat, inquit idem Naua. conſ. 5. de temp. ord. in antiq. qui tam in d. c. accepta, quam etiam in man. c. 27 nu. 156. Idem dicendum affirmat de eo, qui temerarie quidem ordinatus eſt, poſtea tamen bona fide, & candida ſimplicitate, per pænitentiam purgato peccato illius malæ ſuſceptionis ordinem exercuerit, exiſtimās id ſibi licitum eſſe. Prædictam Nauarri mitigationem ſequi videtur Couar. in clem. ſi furioſus par. 1. §. 1. nu. 4. in fine de homicid. & Ignat. Lopez d. c. 26. Faſcus vero in tract. de viſitat. lib. 2. cap. 28. ſub nu. 37. illam non ita ſimpliciter accipit, eo quod non doceat ignorare quod communiter omnes ſui ordinis ſciunt, ſed vt prodeſſe poſſit attenta qualitate perſonæ, vt facilius diſpenſetur, & ſic vt liberetur a tanto, non a toto, & Toled. in ſum. lib. 1. ca. 48. verſ. Quarta habetur, illam intelligit, quando ſcilicet taliter ordinatus putabat ſibi licuiſſe ex probabili ignorantia facti, ſecus ſi craſſa facti ignorantia, aut iuris ignorantia fuit, vt tunc ſuſpenſionem incurrat, cum præſumere dicatur, & atteſtatur hoc ſequi Tribunal Supremi Pænitentiarij.

Notandum, quod in ordinato ante legitimam ætatem dupliciter poteſt præd. iuris ignorantia contingere, & primo ignorando ætatem a iure pręſcriptam ad Sacros Ordines ſuſcipiēdos, & tunc (niſi eſſet inuincibilis) quia accedens

cedens ad ipſos ordines ſuſcipiendos, illud ius tanquam vulgare, & commune ſcire tenetur, uix ſine culpa illud ignorare poteſt, ſecundo modo accidere poteſt ignorando hoc ius ſpeciale extrauag. Pij. II. imponentis ſuſpenſionis pœnam ipſo iure, quo caſu etiam illius pœnæ ignorantia non impedit, neq; excuſat, quominus illa incurratur: conferret tamen dum ignoraret ſe ſuſpenſum ipſo facto ad excuſandam irregularitatem ſi in ordine ſic ſuſcepto miniſtraret, ita concludit Suarez de cẽſuris diſput. 31. ſect. 1. ſuſpenſione 5. Quo vero ad ignorantiam facti non erit inutile dubitare, An ſtante, quod Ordinatus præsbyter ante legitimam ætatem propter bonam fidem a principio à ſuſpenſione ipſo facto liberatus fuerit, ſicuti ex Nauarro ibi poſuimus, ſi poſtea adueniente mala fide, & ſciens ſe non habere legitimam ætatem, antequam illam ingreſſus fuerit, celebrauerit, contrahat irregularitatem, Huic dubitationi negatiue reſpondetur per Roderic. tomo 3. q. regular. q. 23. art. 14. licet toties, quoties ſacra fecerit, mortaliter peccaſſet, ſed ſibimetipſi contradicit, cum contrarium cum Medina ſentiat in ſum. par. 1. ca. 165. ſub nu. 3. & de ætate ſingulis Ordinibus eccleſiaſticis requiſita late agit Ioan. Gutier. lib. 1. Canon. quæſt. c. 26.

Pœna ſuſcipientis primam tõſuram & minores abſq; dimiſſorijs.

Secundo limita ex comm. Doctorum ſententia hanc conſtitutionem non habere locum in minoribus ordinibus, cum id ex eius præfatione & verbis clare colligatur Rebuff. in prax. benef. par. 2. ti. de cler. ad ſacr. ord. male pro mot. gloſſ. 3. Mandoſ. in ead. regu. 24. quæſt. 1. Lopez & Toled. locis citat, ita vt ſi quis contraueniendo diſpoſitioni huius extrauag. ad minores tantum ordines initiatus fuerit minime ſuſpenſionis pœnam incurrat, volunt etiam Nauar. in man. cap. 25. num. 70. & in pluribus alijs locis. Verum vigore decretorum Conc. Trid. ſeſſ. 6. de ref. c. 5. & ſeſſ. 14. ca. 2. ſecus eſt in ordinato ad minores ordines abſque literis dimiſſorijs proprij prælati, ſicquidem ipſo iure eſt ſuſpenſus ab executione ordinum ſic ſuſceptorum, nec gaudet priuilegio clericali præſertim in criminalibus ex decreto Concilij Trident. ſeſſione. 7. capitu. 10. de reformatione, ex quo ſequitur, quod iſte talis exercendo ſolemniter actum ordini minori deputatum, proprium, & peculiarem incurreret irregularitatem, in qua ſolus Papa diſpenſat. Nau. in man. cap. 25. ſub num. 76. & cap. 27. ſub. num. 163. vbi declarat illa dici deputata alicui ordini, quorum faciendorum ſpecialis poteſtas traditur in ordinatione exemplificando vt ibi per eum, ſecus ſi exerceret non ſollemniter tanquã laicus, cum laici ex conſuetudine interdum exerceant officium minorum ordinum idem Nauar. in d. c. 27. ſub. nu. 242. & 44. idque ex D. Thoma, & D. Antonio. Tertio limita vt in irregularitate contracta in caſibus huius extrauag. poſſit Epiſcopus diſpenſare in foro conſcientiæ, ſi delictum eſt occultum vigore facultatis conceſſæ a Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. cap. 6. & quando dicatur occultum iuxta terminos Concilij declarant Nauar. in man. cap. 27. nume. 255. Maiol. lib. 5. de irregular. capitu. 51. num. 4. Henriq. in ſumm. lib. 14. de irregular. cap. 20. §. 4. Tholed. in ſum. lib. 1. cap. 89. quibus adde Farinac. in pract. crim. tit. de delict. & pæn. quæſt. 21. num. 7. quod intellige & primo vt reſpectu eius, qui eam contraxit propter ætatis defectum nõ poſſit

Quando eps. poſſit diſp̃ſare & abſoluere ma- le promo- tos.

di quomodolibet contigerit,nullus quauis etiam epiſcopali,archiepiſcopali & patriarchali,aut maiori dignitate,etiam cardinalatus, honore, ſeu etiam regali vel temporali,excellentia præfulgeat,audeat,vel præſumat queſtus fa cere,aut nuntios,queſtores commiſſarios theſaurarios.receptores pro illis re cipiendis in dictis hoſpitalibus, Eccleſijs, domibus,monaſterijs,militijs, & alijs ſupra nominatis,vel pro eis aut illorum nominibus alibi conſtituere,& deputare,niſi ex ſpeciali licentia,& ex certa ſcientia noſtris,& Romani Pō tificis pro tempore exiſtentis,de qua per literas noſtras,& eiuſdem Romani Pontificis pro tempore exiſtentis locorum ordinarijs,vel eorum in ſpiritua libus,vicarijs,ſeu officialibus derogationem præſentis noſtræ conſtitutionis illius tenore de verbo ad verbum inſerto expreſſe continentes, nos enim ex nūc irritū & decernimus,& inane q̃cquid ſecus ſup his a quoquā quauis au ctoritate ſciēter vel ignorāter contigerit attentari,conſtare debeat. Mandan tes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris patriarchis primatibus,archiepiſcopis, & Epiſcopis,quatenus,in ciui tatibus & diœc.ſuis præſentes noſtras litteras publicare,& obſeruare debeāt, roganteſq; omnes,& ſingulos principes ſeculares,& alios dominos & magi ſtratus tēporales,eiſq;per viſceta miſericordię Domini noſtri Ieſu Chriſti in remiſſionē peccatorū ſuorū iniungētes,Quatenus in præmiſſis eiſdē Patriar chis primatib. Archiepiſcopis,& Epiſcopis aſſiſtant,& ſuū auxilium & fauo rē pręſtēt cum auxilio brachij ſæcularis. Nō obſtātib. præmiſſis,ac quibuſuis Apoſtolicis, Necnon in Prouincialib. & Sinodalib. concilijs editis Genera libus. Vel ſpecialibus. Conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon fabricæ Eccleſiæ Hoſpitalium,monaſteriorum, Militiarum,confraternitatum,ordi num capitulorum,conuentuum,aliorumque locorum prędictorum,& quo rumuis illorum membrorum,eccleſiarum,etiam Cathedralium & Metropo litan.etiam iuramento,confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis,& conſuetudinibus,ſtabilimentis,vſibus,& naturis,priuile gijs quoq; indultis,& litteris apoſtolicis illis,& præſertim Sancti Ioannis,& Sancti Lazari,ac ſancti Spiritus in ſaxia Hoſpitalibus. Necnon ſancti Anto nij,de ſancto Antonio & ſanctorum Nicolai,& Bernardi mōtis Iouij mona ſterijs,ipſorumque monaſteriorum Hoſpitalibus, ſingulorumque eorum conuentibus,ſuperioribus,& perſonis præfatis per quoſcunque Roman. Pō tifices prædeceſſores,ac Nos,& ſedem Apoſtolicam ſub quibuſcunque te noribus,& formis,ac cum quibuſuis etiam derogatoriarū derogatorijs,aliiſ que efficacioribus,& Inſolitis clauſulis,nec non irritantibus,& alijs decretis etiam motu ſimili,& ex certa ſcientia,ac quauis etiam imperiali vel Regali. Conſideratione,vel inſtantia,& alias quomodolibet conceſſi,approbatis, & innouatis,quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de il lis eorumque totis tenoribus ſpecialis ſpecifica,indiuidua, & expreſſa,nō au rē per clauſulas generales idem importātes mentio ſeu quæuis alia expreſſio habēda,aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruāda foret tenores huiuſmo di,ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo,& forma in illis tradita ob ſeruata inſerti forent,præſentibus pro ſufficienter expreſſis,habentes, motu

ſcientia

ſcientia & poteſtatis plenitudine, ſimilibus ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe volumus, contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem quòd præſentes literæ in cancellaria noſtra Apoſtolica & Acie Campi Floræ de more publicentur & inter Conſtitutiones Perpetuò valituras deſcribantur. Et Quia difficile foret, eaſdem pręſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac alicuius ſigillo Prælati munitis eadem prorſus fides adhibeatur. Quæ adhibeatur ſi originaliter forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę reuocationis, caſſationis, irritationis, annullationis, vacuationis, decreti, mandati, iniunctionis, derogationis, voluntatis, & declarationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo, ſexageſimo ſexto. Sexto idus Februarij, Pontificatus Noſtri Anno ſecundo.

Cæ. Glorierius.

H. Cuyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno a natiuitate Domini Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, indictione decima. Die vero Decimaſeptima menſis Februarij, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris, & D. N. D. Pij Papæ V. Anno ſecundo, retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Cãcellariæ Apoſtolicę, & in Acie Campi Floræ Per nos Antonium Clerici, & Ioannem Andream Rogerium Præfati. S. D. N. Papæ curſores.

Scipio de Octauianis magiſter curſorum.

NVLLITAS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt extare conſtitutionem S. D. N. D. Clementis Papæ viij. de Nullitatibus alias, quam ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati in quocunque Tribunali ſtatus eccleſiaſtici non attendendis, Romæ publicatam die 22. Martij 1593. tenoris ſeq. *Congruit ti. dedimi forijs.*

Litium diſpendijs, & ambagibus, præſertim inter perſonas curæ, & iuriſdictionis noſtræ, etiam in temporalibus ſubiectas occurrere, quantum in nobis eſt, cupientes, ſtatutum fel. rec. Pij Papæ 4. prędeceſſoris noſtri, ne iudices Almæ Vrbis nullitates attendant, niſi ex defectu citationis, iuriſdictionis, aut mandati, ſed illis non obſtantibus ad expeditionem cauſarum procedant, ad omnes, & quoſcunque iudices, ordinarios, & delegatos, magiſtra-

A a tus,

tus,& officiales,in quibus ditionis noſtræ temporalis eccleſiaſticæ, Prouincijs, & ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis quamcumque iuriſdictionem exercentes, & quauis auctoritate, & dignitate fungentes, hac noſtra perpetua valitura conſtitutione extendimus, & ampliamus, atque in quocunque Tribunali, aut Curia ſeculari,vel eccleſiaſtica firmiter, & inuiolate ſeruari, ſicque & non aliter per quoſcunque ex ipſis iudicibus, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores etiam S. R. E. Cardinales,ac legatos etiam de latere ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in qua cumque cauſa,& inſtantia etiam nunc pendente,aut in futurum mouenda, eccleſiaſtica, prophana,ciuili, & criminali aut mixta iudicari, & diffiniri, & quibuſcunque nullitatibus præter ſuperius expreſſas,nequaquam attentis ad expeditionem cauſarum earundem procedi debere præcipimus,& mandamus. Decernentes irritum,&c. Non obſtantibus,&c.

O R D O.

Cōgruit tit. de tēpo. ord. et ti. de ætate, & quali.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt, quod in materia Ordinationum vltra diſpoſita per anteriores canones,ac p Conc. Trid.præſertim ſeſſ. 23.a. c.2.vſq.ad 18.& ſeſſ.21.c.2.& ſeſſ.7.c.10.& 11.(cuius Cōc. Trid.decreta referūtur per extenſum in Pōtif.nouiſſime ędito iuſſu S.D.N. D.Clem.viij. In princ.in titu.de ordinibus conferendis) extant etiam quatuor Summorum Pontificum Cōſtitutiones nempe Pij 2. Pij.v. Sixti. v. & Clementis 8. & eiuſdem declarationes editę per Sacram Congregationem, quas referam. Prima eſt Pij Secundi contra promotos ante legitimam ætatem,aut extra tempora,aut ſine dimiſſorijs in Bullar.fol.79.tenoris ſeq.

Cum ex ſacrorum ordinum collatione, caracter inuiſibilis animæ imprimatur,ſacra myſteria diſpenſentur,& ipſarum cura tribuatur animarum: in eorum ſuſceptione exceſſus graues,tanto magis plectendi ſunt,quanto ex illis maiora in mentibus fidelium ſcandala generantur. Cum itaque (ſicut dignorum relatione, non niſi moleſte accepimus) nonnulli clerici extra tempora a iure ſtatuta, quidam ante ætatem legitimam,aliqui vero ſine dimiſſorijs literis,contra ſanctiones canonicas, ſe faciunt ad ſacros ordines promoueri: nos eorundem temeritatem tali caſtigatione reprimentes, ut alijs in poſterum committendi ſimilia aditus præcludatur, auctoritate Apoſtolica, hac cōſtitutione perpetuo valitura ſtatuimus, & ordinamus quod omnes,& ſinguli, qui abſque diſpenſatione canonica,aut legitima licentia, ſiue extra tempora a iure ſtatuta,ſiue ante ętatem legitimam,vel aſque dimiſſorijs literis,etiam citramontanis (pręterquam ſi in hoc vltimo caſu per Cameram Apoſtolicam,iuxta illius ſtylum ordinati fuerint,& ad aliquē ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoueri) a ſuorum ordinum executione,ipſo iure ſuſpēſi ſint & ſi huiuſmodi ſuſpenſione durante in eiſdem ordinibus miniſtrare pręſumpſerint,eo ipſo irregularitatem incurrant. Præterea vltra alias pænas in tales generaliter a iure inflictas,beneficijs eccleſiaſticis poſſint iure priuari. Volumus autem, quod præſens noſtra conſtitutio,in Romana Curia exiſtētes,

tes poſt quindecim dies; abſente vero Italicos poſt duos menſes; alios vero Vltramontanos, poſt ſex menſes, ab ipſius in audientia contradictarum, & Cancellarias Apoſtolica publicatione, & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c. Dat. Romæ 1461.

Colliguntur ex d. Pij 2. Cõſtitutione tria requiſita in promouendo ad ſacros ordines circa quæ plura conſideratione digna, & vix frequẽtia ex diuerſorum Doctorum dictis ad communem vtilitatem breuiter & diſtincte annotare, & in vnũ redigere curaui. Primum ergo requiſitum eſt, vt ſit in ætate legitima, in qua hodie attendi debet decretum Sacroſ. Concil. Trid. ſeſſ. 23. de ref. ca. 12. per quod diſponitur, vt nullus ad Subdiaconatum ante 22. annum, ad Diaconatum ante 23. & ad Presbyteratum ante 25. promoueatur, & corrigitur tex. in clem. generalem, de ætat. & qualit. & ſufficit annum eſſe inceptum. Nauar. in manua. cap. 25. ſub num. 116. & in conſ. 6. de ætat. & qualit. in antiq. & hoc fauoris cauſa l. ad rempublicã §. annus ff. de mun. & honor. Imol. in d. clem. generalem, num. 14. in fine. Syluest. in verbo Aetas, ſub num. 4. qui igitur ante dictam ætatem ad aliquem ex prædictis ordinibus ſacris promouetur, eſt ipſo iure ſuſpenſus ab ordinum executione, & ſi in eo præſumpſerit miniſtrare, efficitur irregularis, prout ſancitur in hac extrauag. Quam amplia primo, vt non tantum ſit ſuſpenſus vſq; ad legitimã ætatem ſuperuenientem, ita vt ipſa accedente ceſſet impedimentum, vt iuris eſt iux. tex. in cap. vel non eſt compos, de temp. ordinan. & communem eſſe opinionem fatetur, Couar. in clem. ſi furioſus par. 1. §. 1. nu. 44. de homicid. ſed per hanc extrauag. eſt perpetuo ſuſpenſus, donec abſolutionis beneficiũ conſequatur, prout animaduertit Rebuff. in prax. benef. par. 2. tit. de cler. ad ſacr. ord. male promot. gloſ. 4. num. 3. Toled. in ſum. lib. 1. cap. 61. Secundo amplia in accipiente presbyteratum ante ætatem legitimam, vt ex vi huius extrauag. ex vno, eodemque actu ſuſpenſionem ſimul, & irregularitatem incurrat, anteq̃ ipſe ſolus alias celebret, nam cũ in eodẽ actu ordinationis vtatur ordine presbyteratus, poſtq̃ illum aſſumpſit, concelebrando, & conſecrãdo cũ Epiſcopo, irregularis iudicandus eſt, Nauar. in cõſ. 4. de cler. excõ. miniſtri. in antiq. in teſtatur Lopez ad Diaz. in pract. cri. can. ca. 26. tenuiſſe quoſdam grauiſſimos viros Societatis Ieſu, cum inter eos de hac diſpenſatio ne ſermo haberetur, quam Nauarri doctrinam aduertendam eſſe inquit F. Hier. a Sorbo in Compen. Priuileg. Mendic. in verbo ordines ſacri verſ. Itẽ notãdo ſecundo, ſubdens hoc non occurrere in ſuſceptione aliorum ordinũ.

De ordinate in ſacris ordinib. ante ætatẽ.

Ampliatio illa innixa, & fundata ex Nauari auctoritate, ſcilicet Sacerdotem ordinatum ante legitimam ętatem, qui cum Epiſcopo Ordinante cõcelebrat incurrere, & ſuſpenſionem ſimul, & irregularitatem, coadiuuantur etiam ex dictis per Didac. Couar. in releƈt. c. Alma mater par. 1. §. 3. ſub nu. 5. Verum oppoſitum tenet Medinam ſequens Henriq. in ſumma lib. 14. de irregular. cap. 3. ſub §. 6. vt ſcilicet fiat ſuſpenſus ab Ordinis officio, ſed non fiat irregularis ratione, de qua ibi per eum, qua ratione motus Rodriquez in ſum. par. 1. c. 168. concluſ. 2. a Nauarri opinione recedit; & huic contrariæ hæret. Accedit etiam huic ſententiæ Sayr. li. 4. theſ. caſ. conſc. c. 16. nu. 23. &

lib.6.c.12.nu.11.& longe altius probabiliorē demonſtrant,& cōfirmat Suā rez,de cenſur.diſput.31.ſect.1.pag.561.quam & nos vti benigniorem, & maiori Doctorum calculo fulcitam,ac validioribus rationibus munitā libē- tius recipimus,eoque maxime cum praxis Cancellariæ hos non reputet irre gulares, vt latius ſignificatur per Apoſtillam ad conſ. Nauarri ibi citatum, quod in poſtrema editione eſt octauum in ordine ſub eod.ti.de cler.excom. &c. Illud autem frequentiſſimo omnium calculo receptum eſt, vt Regularis,qui ante legitimam ætatem presbyteratum ſuſcipit,non contrahat irre gularitatem exercendo actus ſolum in ſacerdotio conſtitutis conuenientes, veluti ſi vſus fuiſſet ſtatione,& ſeſſione, inter Sacerdotes,vel electione tam actiua,quam paſſiua ad ſolos Sacerdotes pertinente ex dictis per Innoc.Panor.& alios in ca.fin.de exceſſ.prælat. Idque amplia procedere etiam ſi præfati actus eſſent deputati Ordini Sacerdotali per aliquod Ordinis ſtatutum, ſeu iure particulari conſtitutionum alicuius Religionis,eo quia non ſunt diuina officia,vt in terminis conſuluit Nauar.conſ.9.de cler. excom miniſtr. in nou.& habetur per Roderic.tom.3.quæſt.regul.q.23.art.12. & in ſum. par.1.c.166.concluſ.1.peccat tamen ſecundum pręfatos Doctores talis Religioſus exercendo prædictos actus honoris ei ratione Sacerdotalis Ordinis conuenientes.

An autem durante ſuſpenſione reſpectu epiſcopi ante legitimam ętatem ordinatis a collatione ordinum per tex.in d.cap.vel non eſt compos,& gloſ. & doct.in d.clem.generalem,& ſi interim celebraret fieret irregularis,vide Philip.Franc. in cap. 1. §. ſcituris, ſub num. 4. de ſent. & re iud. in 6. Rebuff.loco cit.gloſ.2.num.7.& Maiol.de irregular.lib.1.cap.30.nu.9. Hæc ætatis probatio quot modis fieri poſſit,de hac re latiſſime inter alios ſcripſerunt Mandoſ. in comment. ad regul. Cancell.Reg.18.a quæſt.4.vſque ad 10.Maſcard.tom.2.de probat.concluſ.667.& pluribus ſeq. & Menoch. lib. 2.de præſumpt.præſumpt.51.

Deuenio ad ſecundum requiſitum,quod eſt,vt dicti ordines ſacri recipiātur temporibus à iure ſtatutis,& concordat Concil.Trid.ſeſſ.23.c.8. quæ & qualia ſint habes in can.fin.75.diſt. & in cap.de eo, de tempo. ordin. & de ratione quare potius in temporibus ibi præſcriptis, quam alijs ordines ſacri conferantur,& quare potius in die Sabbati quam alijs dieb.vide per Rebu. loco præalleg.gloſ.1.num.8.& infra, & Lopez loco etiam cit. & in Cathechiſmo ad Paroch.in tit.de ordinis ſacram.fol.206.in magnis.Amplia vt nō ſuffragetur,neque vllam obtineant firmitatem conſuetudo, quæ contrarium eſſet introductum cap.fane,de tempor.ordin. Limita vbi ex ſpeciali Summi Pontificis indulgentia per breue fuerit facultas epiſcopo conceſſa in fauorē alicuius ordinandi de eum promouendo extra tempora in diebus dominicis, ſeu feſtiuis Rebuf.ibidem nu.22.& ſtylum Curiæ Romanæ hoc obſeruare teſtatur Maiol.de irregul.lib.3.cap.14.nu.9.

Quoad tertium requiſitum,ſcilicet circa literas dimiſſorias,quæ in terminis præſentis conſtitutionis ſunt quoddam medium,per quod quis ab alieno epiſcopo promoueri poſſit,dicimus triplicem eſse poſſe epiſcopum ordinarium,

Digitized by Google

rium,qui illas concedere valeat iux.tex.notab.in c.cum nullus, de tempor. ordin.in 6.originis,beneficij,& domicilij, & quoad primum non ſufficere originem paternam,de qua plura tradit Cæſar de Graſ.deciſ.15. ſub tit. de probat.ſed intelligi de propria,& ſic vbi natus eſt ipſe ordinandus doct.in d. c.cum nullus,qui ante factum conſulunt ita eſſe tenendum.& poſt factum cenſent haberi pro excuſatis tam ordinantem,quam ordinatum.

6 Circa ſecundum ratione beneficij intellige primo etiam ſi beneficium non eſſet tale,propter quod quis eximeretur à iuriſdictione primi epiſcopi, vt quia beneficium non requirat reſidentiam.ita ſcribentes in d.tex.& præter eos Henriquez in ſum.lib.10.de ordinis ſacram.cap.22.ſub §.1. in glo. & nos d.text.in hac parte locum habere intelligimus dummodo beneficium quod poſſideret,ſit ſufficiens ad victum iux.decretum Conc. Trid. ſeſſ.21. de ref.c.2.nam lex noua declarat veterem l.non eſt nouum ff.de legi.& quę quantitas ſufficiat ad honeſte ſuſtentandum, eſt arbitrium, vt dictum fuit ſupra in verbo beneficiorum reſignatio in octaua cauſa.

Quando Epiſcop. poſſit cõferre ordines ratione domicilij, & vide etiam Nau in conſ. 10. & 11. de temp.ordi.in antiq.& 2. & 3. in donis.

Secundo intellige etiam ſi beneficium eſſet in vna diœceſi,ſed eſſet ſubiectum alteri Epiſcopo,niſi eſſet ſubiectum etiã quoad iura epiſcopalia, vt ex mente Imolę ibi,ſub nu.5.aduertit Gemin.ita vt in hoc caſu ad iſtum ſpectet date hanc licentiam ad ordines,& non ad illum in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium. Tertio intellige niſi beneficium conferatur in fraudẽ Frãc. ibidem,ſub num.3.glo.in c.eos qui in verbo figmento de tempo.ord.in 6.

Circa tertium ratione domicilij aſſerunt ijdem doct. quod poteſt quis in momento abſque temporis expectatione acquirere domicilium,quando ſcilicet transferret ſe ad habitandum in aliquo loco,expreſſe declarando ſe habere animum ibi perpetuo manendi,& domiciliũ cõtrahẽdi,ſed Rota Rom. in deciſ.diuerſ.deciſ.150.nu.8.par.2.dicit non ſufficere illam animi declarationem,quia requiritur etiam aliquis actus ſignificatiuus domicilij, puta quod emerit domum, Socci.optime in cap.fin.num. 25. de foro compet. ad cuius rei plenam cognitionem habendam,quando ſcilicet ex coniecturis probetur domicilium mutatum,& alibi conſtitutum,videndi ſunt Abb. in cap. fin.de Paroch.Felin.in c.dilectus,el 2 de reſcript.Petr.de Vbald. in tract. de canon.Epiſcop.& Paroch.cap.7.Maſcard.de probat. concluſ. 534. Menoch.de arbitr.iudi.lib.2.centur.1.caſu.86.& aliqua tradit Afflict.dec.384. & Henriquez in ſuprad.cap.22.§.2.Sed quantum ad hunc effectum ordinã di admodum R.P.Marius in publica lectura de ſacramentis in tit.de ordine Neap.habita in templo Societatis I E S V,tenuit quod Epiſcopus poſſit ordinare aliquem ratione domicilij,quando in eum locum commigrauerit ibi habendo,vel transferendo maiorem partem bonorum animo ibi perpetuo manendi,qui animus iuramento declarari poteſt,vel in eo loco domum emerit,& per aliquos annos habitauerit:ſi vero non habeat bona,requiritur habitatio per decennium cum animo perpetuo manendi l.2.C. de incolis lib. 10.Hoc tamẽ intellige,quando quis ratione domicilij habens alias requiſita a iure vellet initiari prima tonſura,vel ordines minores ſuſcipere,vel ad ſub diaconatum promoueri,nam ſi eſſet primo ad Subdiaconatum ordinatus ab

Digitized by Google

Epõ originis ad tit.beneficij requirentis reſidentiã,vel ad tit.patrimonij prõ neceſſitate,& vtilitate eccleſiæ,& alibi domiciliũ transferret, non poſſet ab Epõ rõne domicilij cõtracti,vt ſup.ordinari ad Diaconatũ,& pſbyteratũ ad eundẽ tit.niſi audito primo Epõ,an cauſa ob quam fuit ordinatus adhuc du ret,quia tunc ad eundẽ remitti debet,vt inſeruiat eccleſiæ,cui fuit aſcriptus.

Licentiã ordinandi an Vicarius poſſit cõcedere.

Vertitur tamẽ dubium,an ſi quis promoueatur ad ſacros ordines cum literis dimiſſorijs Vicarij generalis ſatisfactum ſit huic conſtitutioni. Reſpõdeo negatiue & omiſſis citationibus quamplurimorum doctorum, quos pro hac parte tuenda cõgerere poſſem,quod,inquam, ad officiũ Vicarij huiuſmodi facultas non extendatur,tenet in ſpecie Rebuff.in prax.benef. par.1. tit.de forma Vicar.num.47.Sbroz.de Vicar. Epiſc.lib.2.q.41. & latè comprobat Mandoſ.contraria diluendo in comment.in regul.Cancel.Apoſtol. tom.2.regul.24.q.2.quæ cõcluſio primo limitatur quando Vicarius haberet ſpeciale mandatum ab Epiſcopo,vt huiuſmodi literas dimiſſoriales ad ordines etiam ſacroſ.concedere poſſet gloſ.in d.capit.cum nullus §.inferiores in ver.non extendat,& fatentur Præd.doct.quibus adde,quod tale mandatum præſumitur præcedere quando Vicarius publicè pro habente hanc auctoritatem reputaretur,veluti quia talem licentiam ad ordines recipiẽdos tribueret præſente & ſciente Epiſcopo: Creſcent.deciſ.1.nu.4.ſub tit.de offic.Vicar.imo cum per curantes huiuſmodi licentias impetrare,nõ ſoleat deueniri ad illam inquiſitionem,an Vicarius habeat ad id ſufficiens mãdatum vel ne,iſta bona fides,vniuerſalis credulitas,ac reputatio debet ſufficere ſaltem abſcuſando a pœnis huius conſtitutionis,& in alijs iuribus contentis ita Mãdoſ.d.q.6.nu.7.qui etiam inferius nu.15. arbitratur vt ad hanc exeuſationem non ſufficiat ſimplex credulitas,ſed tunc demum,quando veniret iuſtificãda ex eo quod talis promotus vidiſſet innumeros antea ſimiliter ordinati cum literis aliorum Vicariorum generalium,quibus eam facultatem habere haſque licentias concedere ſolitis,ſucceſſiſſet præſens Vicarius, qui ei hanc tribuit licentiam.Secundo limitatur quando Epiſcopus ageret in remotis,vt clare liquet ex d.c.cum nullus §.Epiſcopo,vbi gloſ.in ver.remotis,Creſcẽt. d.deciſ.1.nu.5.licet Sbroz.vna cum Rebuff.tutius exiſtiment,vt etiam in caſu abſentiæ Epiſcopi ſpecialiter in literis Vicariatus hæc poteſtas exprimatur,& intellige vt in hoc caſu validæ ſint dimiſſoriæ Vicario conceſſæ,etiam mortuo ipſo Epiſcopo in remotis agente,ſi de eius morte non conſtabat. Hẽriq.de cap.22.ſub §.3.in gloſ.An vero hoc poſſit Vicarius capitularis Sede vacante tractatum fuit ſupra in verbo capitulum Sede vac.q.10.fol.165.

Licentia ordinandi ab alieno epiſc. eſt de neceſſitate ne præcedat.

Amplia hanc extrauang.vt nihilominus literæ dimiſſoriæ requirantur in promouendo ad ſacros ordines ab Epiſcopo alieno etiam ſi eſſet perſona cognita,& eius qualitates ſupponantur,cum non ſit facienda differentia inter cognitum,& alios,ex eo quod hæc cõſtitutio literas dimiſſorias requirat pro forma,quæ inducta videtur,cum non ſolum diſponat ſuper illo actu faciendo,ſed vltra procedat ibi ſ.à ſuorum ordinum executione Dec.cõſ.455. nu. 7.& quando eſt data forma ſemper,& omnino eſt ſeruanda cap.cũ dilecta de reſcript.& ita concludit Mand.in d.reg.24.q.3.Secundo amplia,vt pęnę

huius

huius conſtitutionis non tollantur per ſuperuenieñtem ratihabitionem proprij prælati,quam partem ex pluribus ad contraria reſpondendo firmat Mãdoſ.loc.cit.q.4.& Rebuff.in prax.benef.par.1.tit.de formula dimiſ.liter.n.11.& 29.& veriorem arbitratur Ignat. Lopez.loco ſuperius alleg.dicens, quod opinio contraria anſam præſtaret Epiſcopis,vt hoc quæſito colore alienos ad ordines promouerent,& inde inumerabilia damna orirentur, ideoq; dicendum per hanc con.non procedere iura antiqua,item, & dicta gloſarũ & doctorum de ratihabitione conualidante ordinationem. Neque per hoc inferimus ipſam ratificationem omnino ſuperuacaneam eſſe.operabitur.n. aliqua de quib.per Nauar.conſ.25.& 43.de tempor.ordin.in antiq. Maiol. de irregul.lib.1.c.20.nu.1.& Pariſ.de reſignat.benef.lib.4.q.2.nu.87.

Limita in eo,qui per triennium fuerit commoratus cum aliquo Epiſcopo vt ab eo ordinibus inſigniri poſſit abſq; dimiſſorijs proprij Epiſcopi, dũmodo ſtatim,& ſine fraude ei beneficium cõferatur ex decreto Concilij Trid. ſeſſ.23.de ref.cap.6.quod primo intellige procedere, & locum obtinere in illis familiaribus,qui cum Epiſcopo commorantur,ideſt præſentes ſuis obſequijs aſſiſtunt,alioquin ſecus ſi abſentes fuerint in regione remota, etiam ſi ipſius ſumptibus viuant.Maiol.lib.4.de irregul.c.2.nu.5.Lopez.ad Diaz.d. cap.26.qui doctores rationem afferunt,cum propter hanc abſentiam minime poſſet Epiſcopus illius mores noſſe, & triennium ad hoc eſſe præfixum concilio.Secundo intellige vt ipſa collatio beneficij,ſuper qua fundatur validitas collationis ordinis,eodem tempore concurrere debeat,ut in d.cap.9. Conc.Trid.& ratio quare Concilium requirat beneficij collationem,eſt,vt ordinatus ab Epiſcopo nõ ſuo ratione beneficij efficiatur de eius foro, ſitq, ei ſubditus Rota Rom.in deciſ.diuerſ.deciſ.731.num.15.vol.1.quæ colligitur ex Gemin.& Franc.in cap.cum nullus,de temp.ordi.in 6.illamque prædicti Domini de Rota aſſerunt militare etiam in prima tonſura, & Sacram Congreg.Cardinalium Concilij Trid.interpretum cenſuiſſe d.decretũ habere locum tam in minoribus,quam in maioribus ordinibus,& vtroque caſu opus eſſe beneficij collatione,habetur in eadem deciſ.nu.3.& illud idem inuere videtur Nauarr.in conſ.24.num.1.de temp.ord.in antiq. Et per eandem Congreg.diffinitum fuiſſe refert Pariſ.lib.4.de reſignat.benef.q.2.nume.92.nõ ſatis feciſſe prædicto decreto eum, qui ordinauit, & poſt elapſos vndecim menſes contulit beneficium. Tertio intellige, vt quamuis Epiſcopus poſſit ordinare familarem ſuum triennalẽ alias ſibi non ſubditum, nequeat tamen diſpenſare ſuper interſtitijs temporum,neque ſi eſſet illegitimus ad minores ordines illum habilitare, vt per plura in vtroq; negatiuam partem ſuſtẽtando deducit Nauar.in conſil.27.28. de temp. ord. in antiq. Quarto deniq; intellige non habere locum in familiaribus Epiſcoporum titularium,a quibus nec ad primam tonſuram promoueri poſſunt,etiam prętextu familiaritatis continuæ,& commenſalitatis ſuæ,abſque proprij prælati expreſſo conſenſu,& literis dimiſſorijs de eod.Conc. Trid. ſeſſ.14.de ref. cap.2.& ratio eſſe poteſt cum iſti titulares non habeant diœceſim,in qua ordinatus fiat domiciliarius Henriq.loc.in gloſ.

Pæna epiſcopi ordinantis non ſubditum. ui de Suarez.de cēſuris fol. 501. col. prima.

De pœna Epiſcopi ordinantis eum, qui ſibi ſubditus non eſt, ſed alterius diœceſis, non habita eius ordinarij licentia, habetur in cap.2.& fin.de temp. ord.in 6.& in Conc.Trid.ſeſſ.23. de ref.cap.6.in quibus iuribus diſponitur vt per annum ſit ſuſpenſus ab ordinum collatione. Hinc oritur dubium, an iſta ſuſpenſio extendatur ad omnes ordines, an vero reſtringatur tantum quoad eos, quos ſic male contulit, de quo vide Io. Monac.in d.cap.2.num.6. & Gemin.ſub.num.5.vbi Io. Andreas, nu.2.inquit, Epiſcopum hac pæna in duobus caſibus non teneri. Primus eſt quando ipſo probabiliter ignorante alienus clericus furtiue, vel ex ſimplicitate ſe in multitudine ordinandorum ingeſſerit. Secundus caſus ſi deceptus eſſet iuſta ignorātia facti, potuit enim eſſe, quod ordinatus detulerit literas furtim impetratas a Cācellario ſui Epiſcopi, & ita reſidet, Ordinatus vero cum dimiſſorijs falſis eſt ſuſpenſus, quia habetur ac ſi ſine dimiſſorijs.

Qui nō excuſentur a pænis huius extrau.

Quibus ſic ſpecialiter examinatis amplia rurſus extendendo totam huius extrauag. diſpoſitionem, vt non ſolum comprehendat clericos ſeculares, ſed etiam regulares & monacos, ſuper quo tanquam indubitato non inſiſto, idq; ex pluribus comprobar Mandoſ. in d. reg.24 quæſt. 2. Limita vt non ſit irregularis is, qui contra huius conſtitutionis diſpoſitionem ordine ſacro inſignitus in eo miniſtrauerit bona fide, ſine dolo ſibi licere putans, alioquin nō facturus Nauar.in cap.accepta, oppoſit. 8.ſub num. 34.de reſtit. ſpoliat.& hoc propter verbum præſumpſerit in ea appoſitum, cum diſpoſitio puniens aliquid præſumentem, non comprehendat eum, qui id bona fide, ignoranter aut imprudens, ſeu inaduertens facit iux. doctrinam ſingularem Cardin.in clc.1.q.39.de priuileg. relatam ſupra in verbo Alienatio ſub num.9. fol. 7. ideoque ſi quis bona fide parentum teſtimonio credendo ſe legitimam ætatem habere, cum non habeat, ordinatus fuerit, non incurrit vllam pænam, neq; eſt cur ſcrupulis ob id angi debeat, inquit idem Naua.conſ.50. de temp.ord.in antiq. qui tam in d.c.accepta, quam etiam in man.c.27.nu. 156. Idem dicendum affirmat de eo, qui temerarie quidem ordinatus eſt, poſtea tamen bona fide, & candida ſimplicitate, per pænitentiam purgato peccato illius malæ ſuſceptionis ordinem exercuerit, exiſtimās id ſibi licitum eſſe. Prædictam Nauarri mitigationem ſequi videtur Couar.in clem.ſi furioſus par.1.§.1.nu.4.in fine de homicid. & Ignat. Lopez d.c.26. Fuſcus vero in tract.de viſitar.lib.2.cap.28.ſub nu.37.illam non ita ſimpliciter recipit, eo quod non doceat ignorare quod communiter omnes ſui ordinis ſciunt, ſed vt prodeſſe poſſit attenta qualitate perſonæ, vt facilius diſpenſetur, & ſic vt liberetur a tanto, non a toto, & Toled.in ſum.lib.1.ca.48.verſ.Quarta habetur, illam intelligit, quando ſcilicet taliter ordinatus putabat ſibi licuiſſe ex probabili ignorantia facti, ſecus ſi craſſa facti ignorantia, aut iuris ignorantia fuit, vt tunc ſuſpenſionem incurrat, cum præſumere dicatur, & atteſtatur hoc ſequi Tribunal Supremi Pænitentiarij.

Notandum, quod in ordinato ante legitimam ætatem dupliciter poteſt præd. iuris ignorantia contingere, & primo ignorando ætatem a iure præſcriptam ad Sacros Ordines ſuſcipiēdos, & tunc (niſi eſſet inuincibilis) quia accedens

cedens ad ipſos ordines ſuſcipiendos, illud ius tanquam vulgare, & commune ſcire tenetur, uix ſine culpa illud ignorare poteſt, ſecundo modo accidere poteſt ignorando hoc ius ſpeciale extrauag. Pij. II. imponentis ſuſpenſionis pœnam ipſo iure, quo caſu etiam illius pœnæ ignorantia non impedit, neq; excuſat, quominus illa incurratur: conferret tamen dum ignoraret ſe ſuſpenſum ipſo facto ad excuſandam irregularitatem ſi in ordine ſic ſuſcepto miniſtraret, ita concludit Suarez de cẽſuris diſput. 31. ſect. 1. ſuſpenſione 5. Quo vero ad ignorantiam facti non erit inutile dubitare, An ſtante, quod Ordinatus præsbyter ante legitimam ætatem propter bonam fidem a principio à ſuſpenſione ipſo facto liberatus fuerit, ſicuti ex Nauarro ibi poſuimus, ſi poſtea adueniente mala fide, & ſciens ſe non habere legitimam ætatem, antequam illam ingreſſus fuerit, celebrauerit, contrahat irregularitatem, Huic dubitationi negatiue reſpondetur per Roderic. tomo 3. q. regular. q. 23. art. 14. licet toties, quoties ſacra fecerit, mortaliter peccaſſet, ſed ſibimetipſi contradicit, cum contrarium cum Medina ſentiat in ſum. par. 1. ca. 165. ſub nu. 3. & de ætate ſingulis Ordinibus eccleſiaſticis requiſita late agit Ioan. Gutier. lib. 1. Canon. quæſt. c. 26.

Pœna ſuſcipientis primam tõſuram & minores abſq; dimiſſorijs.

Secundo limita ex comm. Doctorum ſententia hanc conſtitutionem non habere locum in minoribus ordinibus, cum id ex eius præfatione & verbis clare colligatur Rebuff. in prax. benef. par. 2. ti. de cler. ad ſacr. ord. male pro mot. gloſſ. 5. Mandoſ. in ead. regu. 24. quæſt. 1. Lopez & Toled. locis citat, ita vt ſi quis contraueniendo diſpoſitioni huius extrauag. ad minores tantum ordines initiatus fuerit minime ſuſpenſionis pœnam incurrat, volunt etiam Nauar. in man. cap. 25. num. 70. & in pluribus alijs locis. Verum vigore decretorum Conc. Trid. ſeſſ. 6. de ref. c. 5. & ſeſſ. 14. ca. 2. ſecus eſt in ordinato ad minores ordines abſque literis dimiſſorijs proprij prælati, ſiquidem ipſo iure eſt ſuſpenſus ab executione ordinum ſic ſuſceptorum, nec gaudet priuilegio clericali præſertim in criminalibus ex decreto Concilij Trident. ſeſſione. 7. capitu. 10. de reformatione, ex quo ſequitur, quod iſte talis exercendo ſolemniter actum ordini minori deputatum, proprium, & peculiarem incurreret irregularitatem, in qua ſolus Papa diſpenſat. Nau. in man. cap. 25. ſub num. 76. & cap. 27. ſub. num. 163. vbi declarat illa dici deputata alicui ordini, quorum faciendorum ſpecialis poteſtas traditur in ordinatione exemplificando vt ibi per eum, ſecus ſi exerceret non ſollemniter tanquã laicus, cum laici ex conſuetudine interdum exerceant officium minorum ordinum idem Nauar. in d. c. 27. ſub. nu. 242. & 44. idque ex D. Thoma, & D. Antonio. Tertio limita vt in irregularitate contracta in caſibus huius extrauag. poſſit Epiſcopus diſpenſare in foro conſcientiæ, ſi delictum eſt occultum vigore facultatis conceſſæ a Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. cap. 6. & quando dicatur occultum iuxta terminos Concilij declarant Nauar. in man. cap. 27. nume. 255. Maiol. lib. 5. de irregular. capitu. 51. num. 4. Henriq. in ſumm. lib. 14. de irregular. cap. 20. §. 4. Tholed. in ſum. lib. 1. cap. 89. quibus adde Farinac. in pract. crim. tit. de delict. & pæn. quæſt. 21. num. 7. quod intellige & primo vt reſpectu eius, qui eam contraxit propter ætatis defectum nõ

Quando epĩs poſſit diſpẽſare & abſoluere male promotos.

poſſit.

poſſit niſi impleta ætate, ſiquidem receptiſſima eſt fere omnium ſentẽtia ac cedente etiam Burgaſ. de irregular. par.6.cap.2.num.30 non poſſe Epiſcopum etiam ante promotionem diſpenſare circa ætatem ordinandorum,nam cum ipſe aliter ordinans puniatur, in ſua poteſtate eſſet illudere dictæ pœnæ, ſi diſpenſare poſſet inquit Vitalin.in clem.fin. num.32.de ætat.& qualit.Secundo intellige niſi ipſe Epiſcopus ſcienter fuerit in cauſa peccati inducentis diſpenſationem,cum ſic ordinauerit in eo participando arg.tex.notab. in cap.diuerſis fallacijs de cler.coniug.Panor.in cap.pen.ſub.num.4.de temp. ord.Burgaſ.d cap.2.par.6.nu.27.& 32.vbi intelligit de factis ab alijs & non a ſeipſo. Tertio intellige vt in iſtis caſibus in quibus Epiſcopus diſpenſat, & abſoluit ſibi ſubditos,non poſſit ſibi ipſi diſpenſare ſi forte in aliquam irregularitatem incidiſſet, ſed licitum erit ei eligere confeſſarium inferiorem, qui ſecum ab ea diſpenſet & abſoluat,nam talis confeſſor ab Epiſcopo electus in hoc caſu habet vicem ſuperioris ſcilicet Archiepiſcopi. Maiol. notab. lib.2.de irregul.cap.2.ſub nu.12.Henriquez.lib.14.de irregul.cap. 18.ſub §.3.& alij ab ipſis citati, idque ex ſententia Sacræ Congregat.vt atteſtatur Toled. loco prox. alleg. quæ facultas Epiſcoporum ad eligendum confeſſorem nouiſſime explicatur per Franciſc.Suarez.in 3.par. D.Thom.tom. 4.diſput.27.ſect.2.quæ adde ad dicta a me ſupra,in prima addit.ad ver. Archiepiſcopi authoritas.fol.43.

Epiſcopū mare promouentē quando eius confeſſarius poſſit abſoluere, & diſpenſare.

Quarta limitatio aſſignanda, ſcilicet,quod per illa verba præd. extrauag. videlicet(a ſuorum ordinum executione ipſo iure ſuſpenſi ſint,)ſit nihilominus illa ſuſpenſio intelligenda de ordinibus ſic male ſuſceptis, & in quibus tantum delinquitur, vt ipſa pœna ſit culpæ proportionata, & conſequenter vt taliter ordinatus ſit impeditus,ne vlterius aſcendat,non autem ne inferiori ordine vtatur ſi illum legitime ſuſcepit, & ita reſolutiue præfatus doctor Suarez,cenſet de cenſur.diſput.31.ſect.1.ſuſpenſ.6.

In Bullario folio 1304.

SEcunda Conſtitutio eſt Pij Quinti extendentis decretum Concilij Trident. ſeſſ.21.de reg.cap.2.ad regulares non profeſſos Romæ publicata die 12. Noueb.1568.tenoris ſeq.

Romanus Pontifex ſacrorum Conciliorum auctor, & interpres, illa quæ in huiuſmodi Concilij,a prudentibus patribus in Spiritu ſancto legitime cõgregatis ſalubriter ſancita ſunt,pro ſui paſtoralis officij debito dum æquitas, honeſtas, & decus ſuadet ſicuti declarare, & moderari,ita etiam ad alios caſus extendere conſueuit. Sane cum non deceat diuino miniſterio aſcriptos cum ordinis dedecore mendicare aut ſordidum aliqnem quæſtum exercere, Sacro Trid.Concilio inter alia decretum fuit,ne quis deinceps clericus ſecularis,quamuis alias moribus, ſciẽtia, & ætate eſſet idoneus, ad ſacros ordines promoueretur, niſi prius legitime conſtaret, eum beneficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſte ſufficeret pacifice poſſidere, vel alias ordinari nõ poſſet,niſi iuxta decreti ab ipſo Concilio deſuper editi formam, & tenorem. cum autem nulla in huiuſmodi decreto religioſorum clericorũ mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli(vti moleſte accepimus)cæterorum

Congruit tit. de ae. & quali. ordi.

rum ordinum Religioſi,ſeu canonici vel clerici, intra clauſtra monaſteriorum, ſeu domorum more Regularium in communi viuentes,qui nunquam ſeu nonniſi ad certum tempus profeſſionem emittunt, & ex clauſtro exire, vel dimitti, ad ſeculum redire libere & licite poſſunt Religionis prætextu abſque titulo ſufficientis beneficij nec iuxta dicti decreti tenorẽ ad ſacros ordines ſe promoueri prætendunt,& a nonnullis Epiſcopis paſſim promoueantur,atque inde,plerumq; illud inconueniens eueniat, vt ſic promoti,& a clauſtro exeuntes,& per ſæculum vacantes, vel mendicare, vel ſordidum quęſtum exercere,non ſine ipſorum dedecore,ac ordinis vilipendio, & quamplurimorum Chriſtifidelium ſcandalo cogantur. Nos igitur qui ſingulorum Dei miniſtrorum honorem,& dedecus(quantum in nobis eſt)ſinceris exoptamus affectibus, Motu proprio,& ex certa noſtra ſcientia, deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,hac perpetuo valitura ſanctione, decretũ prædictum de Clericis ſæcularibus loquens ad omnes,& ſingulos etiam cuiuſcunque ordinis Clericos religioſos ſiue ſæculares more religioſorum viuẽtes in communi non profeſſos harũ ſerie extendimus,& ampliamus,ac religioſis,& alijs prædictis non profeſſis,vt ad ſacros ordines promoueri, necnõ omnibus,& ſingulis venerabilib. fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, gratiam,& communionem Sedis Apoſtolicę,habentibus vt ordines ipſos huiuſmodi Religioſis perſonis impendere,niſi obſeruata forma dicti decreti,nos virtute ſanctæ obedientię, & ſub indignationis noſtræ pæna interdicimus,& prohibemus,ac contrafacientes per annum à præſtatione talium Ordinum ipſo iure ſuſpendimus. Statuentes, & decernentes promotiones quarumlibet religioſarum perſonarum prædictarum ad ordines huiuſmodi contra ipſius decreti Concilij Trid. formam, etiam cuiuſuis licentiæ illis ab Apoſtolica Sede vel illarum ſuperioribus cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore prefulgeant,conceſſæ prętextu factas,executione prædictorum ordinum omnino carere, nullaſque prorſus & irritas exiſtere, ſicque promotas perſonas in altaris miniſterio miniſtrare non poſſe. Quinimo miniſtrantes,priuilegijs exemptionibus, immunitatibus,& alijs gratijs clericis conceſſi omnino priuari & irregularitatis, aliaſque in dicto decreto contentas pænas eo ipſo incurrere,a quibus niſi à Romano Pontifice, vel in mortis articulo minime abſolui poſſint. Non obſtantibus,&c.

Quia hæc conſtitutio loquitur tantum de regularibus non profeſſis,diſcrimen eſt inter doctores an clericus ſecularis ordinatus in ſacris abſque titulo ſit ipſo iure ſuſpenſus,hanc quæſtionem difficilem,& aliquando controuerſam fuiſſe in ſacro Pænitentiariæ prętorio teſtatur Nau. in conſ. 1. quæſt. 16. de conſtit. & negatiuam ſententiam tenent Toled. in ſum. lib. 1. cap. 48. ver. Decima octaua habetur & latius Henriquez in ſum. lib. 13. de excom. cap. 37. Pariſ. lib. 2. de reſignat. benef. quæſt. 6. nu. 18. referendo Sacræ Congregationis declarationem. Cuius opinioni inter alios contradictores ſunt Nau. in præd. q. 16. Maiol. lib. 4. de irregul. cap. 15. in princ. quem ſequi videtur *An ordinatus abſque titulo ſit ſuſpenſus.*

Lopez

Lopez ad Diaz.in pract.crim.canon.ca.18.nu.1.ideo has opiniones conciliando iuxta com.præceptoris ſententiam P.Marij de Andria diſtinguo tres caſus. Quorum primus eſt, quando quis titulo carens proprio Epiſcopo expoſuit ſe nullum habere titulum, & Epiſcopus ſciens vel ſcire debens abſolute illum abſque titulo ad ſacros ordines promouit, tunc ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & habet actionem cõtra Epiſcopum vel ſucceſſorem, vt eum ſuo ſumptu alere cogatur, vel prouidere de beneficio cap.accepimus, de ætat. & qualit.cap. Epiſcopus, &c.cum ſecundum Apoſtolum, de præb.cap.ſi Epiſcopus eod.tit.in 6. Quod autem diximus ad dicta alimenta præſtanda teneri etiam ſucceſſorem, intellige niſi Epiſcopus, qui ordinauit viuat, vt promotus ad pinguiorem eccleſiam, quia tunc ipſe potius quàm ſucceſſor tenebitur Henriq.in ſum.lib.10.de ordinis ſacram.cap.17.ſub §.4. qui ibidem in gloſ.extendit hanc obligationem prouidendi de alimentis etiam ad capitulum Sede vacante, ſi non reſtitit tali ordinationi pauperis, ex quo ſequitur quod ſi habet vnde de ſuo viuere poſſit, vel patrem haberet diuitem ei non debentur alimenta, d.c. Epiſcopus, vbi Decius de presb. Pariſ.loc.cit.nu. 23. & infra. Quid ſi quis ordinari ſe fecit ad verum titulum ſibi donatum, ſed ipſe tantundem creditoribus debebat an ſit ſuſpenſus adde Nauar.in conſ 13. temp.ord.in antiq.& conſ.18.in nouis.

Secundus caſus eſt quando quis habens titulum, ſed non ſufficientem ad honeſtam ſui ſuſtentationem iux. Conc. Trid.diſpoſitionem, ſincere veritatem ſuo Epiſcopo narrauit, quia patrimonium vel beneficium erat tenue, quo non obſtante Epiſcopus ſciens vel ſcire debens eum ordinauerit, & tũc etiam ipſe ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & agere poteſt contra Epiſcopum ad ſupplementum gloſ.in cap. tuis de presb. Franc.in d.cap.ſi Epiſcopus ſub nu.3.quo ſupplemento nõ habito non debet aſcendere ſeu promoueri ad Diaconatum, & Presbyteratum, & in his duobus caſibus procedat opinio negatiua. In quo notanda ſunt duo, Primum, quod hæc inueſtigatio, ſeu diſcuſſio tituli diligenter eſt facienda an ſit ſufficiens vel ne, vt ſatisfiat decreto Con. Trid.cum non poſſit dari certa regula ſeu taxa, erit hoc arbitrio proprij Epiſcopi, conſiderata qualitate ſeu dignitate perſonæ loci, & temporis. Alterũ eſt, quod non ſit iudicandus ſuſpenſus clericus ille, qui dixerit ſe habere ſufficiens patrimonium, cum non haberet, quando ad ſufficientiam deficeret parum, ſiue quantitas, quæ non eſſet notabilis arbitrio boni viri ex Nauar.in conſ.18.de temp.ordin.in antiq.& conſ.23.in nouis.

Tertius caſus eſt, quando ordinatus fuit in culpa exponendo patrimoniũ ſiue in totum, ſiue in partem falſum, & ſic per fraudem, & mendacia decepetit Epiſcopum affirmando ſe habere beneficium, vel titulum patrimonialem ſufficientem, aliqua demoſtrando, per quæ ordinator probabiliter ei credidit, & credere debuit, vt tunc non ſolum incurrat ſuſpenſionem à iure impoſitam in cap.neminem, & cap.ſanctorum diſt.70.ſed neque ordinator eũ alere teneatur ex rationibus per Nauar.adductis in conſ.14. & conſ.74. de tempo.ord.in antiq.& conſ.46.in nouis.quem in vtroque ſequitur Pariſ.in d.libr.2.quæſt.6. licet Toled.in hoc vltimo diſſentiat, & in hoc caſu procedat

dat opinio affirmatiua,quæ etiam comprobatur ex verbis Concil. Triden.in princ.d.c.2.ſeſſ.21.ibi(qui varij artibus,ac fallacijs confingunt ſe beneficiū eccleſiaſticum,aut etiam idoneas facultates obtinere) Vnde ſequitur quod ſi tali ſuſpenſione durante in ordine ſuſcepto miniſtrauerit,incurrit irregularitatem à ſolo Papa delebilem cap.1.de ſent.excom.eod.libr.declarando vt per Nauar.in man.ca.2.nu.144.& ſeq.poterit vero in ea Epiſcopus diſpenſare ſi delictum eſt occultum vt ſupra tractatum fuit,cum hodie non obſtet conſtitutio Sixti V.ſtante eius moderatio habita per S. D.N. D. Clementem Papam VIII.de qua infra.

Quotidianus caſus de quo quæritur, de eo inquam, qui poſt ordinationem ad ſubdiaconatum ad titulum patrimonij ſibi donati,illud renuntiauerit & retroceſſerit in fauorem parentum vel alterius, fecitque poſtea ſe ordinari ad ſuperiores ordines,an incurrat aliquam cenſuram & irregularitatē, Reſpondeo quod nō,cuius potiſſima ratio eſt,quia præfata renunciatio ſeu remiſſio eſt inualida & prorſus nulla per decretum Concilij Trid.d.ſeſ.21. de ref.c. prohibentis in fauorem ordinati titulum huiuſmodi ſine licentia epiſcopi nullatenus remitti,& extingui poſſe,& verbum nullatenus inducit actus nullitatem ipſo iure, & ſic habetur ac ſi d.renunciatio facta non fuiſſet,cum non præſtet impedimentum,quod iure non ſortitur effectum ex regula non præſtat de reg.iur.in 6.& ita concludit Nauar.in conſ.16.& conſ. 42.de temp.ordin.in antiq.& conſi. 17.in nouis,& Tolet.loco ſuperius cit. quod intellige,vt dicam inf.in App.fol.557.

Retroceſſio tituli an faciat ordinatū ſuſpenſū & ſimoniacum.

Quod intellige,niſi ante ordinationem ad ſubdiaconatum præceſſiſſet ſeu interueniſſet pactum,ſiue conuentio occulte facta de non petendo, vel reſtituendo, poſtquam ordinatus fuerit,id quod ſibi pro titulo donatum fuerat, quia paritate rationis incideret in pœnam ſuſpenſionis ab ordine , contentā in c.per tuas el 3.& c.pen.de ſimon.iuxta ſententiam Nauarri in Man.cap. 27.num.158.& poſt eum ſentit etiam Lopez.Diaz.in pract.crim.can.c.18. num.12.quam valde probabilē ſibi videri inquit Sayr.lib.4. theſ.caſ.conſ. cap.15.num.23.eamque & alij ſequuntur,nam quando donatio , ſeu aſſignatio patrimonij non ſimpliciter,ſed ad finem ſuſcipiendi ordines illo titulo fit,tunc donator habet vicem præſentatoris ad ordines .Suarez de cenſur. diſput.31.ſect.1.ſuſpenſ.7.ſub num.35.quæ opinio quamuis ſit ſubſtentabilis,plureſq, vt præfertur,in eam conueniant,attamē re alius perpenſa præſens caſus ſub diſpoſitione prædictorum iurium non videtur comprehendi poſſe;quia,cum caſus ſit diſſimilis,pœnæ extenſio de vno ad alium fieri non debet,etiam ſi eadem ratio id ſuadeat,vt conſiderat,& tenet Nauar.ſibi contrarius in conſ.42.num.3.de tempor.ordin.in antiq.& 17. in nou.& quod ad caſum ſpecialem inibi dumtaxat expreſſum,ſcilicet in paciſcente cum ordināte,vel præſentante reſtrictio fieri debeat,complures Theologos,& V.I. peritos conſultos approbaſſe fatetur Henriq.in ſum.libr.10.de Ordinis ſacram.cap.17.§.3.in gloſ.lit.O,& non induci ſuſpenſionem in paciſcente cū alijs,decreuiſſe,ſeu declaraſſe ſignaturam Pœnitentiariæ,itaque ſeruari teſtatur Tolet.in ſum.lib.1.cap.48.verſ.Quinta habetur in fine; & hanc poſteriorem

Nota quia frequenter accidit.

Digitized by Google

ſteriorem ſentētiā firmauit admodum Reum P. Marius Andria, qui Doctor etiam pro conſtanti aſſeueraūit, (eiſdem retentis teminis) præd. promiſſionem, ſeu renunciationem etiam iuratam, ante ordinationem factam, inualidam eſſe, & firmitatem non obtinere, tum per Concilij Trident. decretum, prout ex dictis per Nauar. in eodem Conſ. elicitur, & ex Toleto vbi ſupra, tum quia repugnat, ſeu præiudicat bono publico, & decori Eccleſiæ, quod verſatur in hoc ordinandorum titulo ex Felino & alijs in d. ca. pen. ideoque remitti nequit ad tex. in c. ſi diligenti, de foro compet. quicquid per ambages verborum in hoc ſentiat Suarez vbi ſupra num. 37. & proinde taliter Ordinato ſequuta ordinatione eſt acquiſitum ius ad res ſibi donatas, qui etiam, ſtante præd. renunciationis inualiditate euitabit ſuſpenſionem comminatā in can. neminem, &c. Sanctorum 70. diſt. quia videtur cum titulo ordinari cum illo nō careat, & non ſine titulo, vt aſſerit Lopez. Cui concluſioni, illam ſubtiliter more ſuo ſuſtinendo, ſubſcribit ſe Dominus Io. Heronymus Campanillis in ſuo Diuerſorio iuris Canonici rubr. de non ordinand abſque titulo, cap. pen. grauiter tamen peccat, & non debet impunitus remanere, quam tamen incurreret Clericus, cui non ad effectum vt promoueatur ad Ordines ſed ſimpliciter facta eſſet donatio, illamque ante ordinationem retroceſſiſſet, & poſtmodum eius prætextu ad illius titulum (nulla retroceſſionis mentione facta) ad Subdiaconatum promotus eſſet: Vel & ſecundo quando a Patre, ſeu fratribus ei vti Clerico facta eſſet alicuius poſſeſſionis donatio ficte, & in publicam fraudem, veluti ad euitandam ſolutionē gabellarum, ſeu collectarum, vtque ipſe Clericus nudum tantum nomen retineat, qua donatione abſque donatoris conſenſu poſtea vſus fuiſſet pro titulo ad effectum ſuſcipiēdi ordines, nam cum in primo caſu valida ſit retroceſſio, & in ſecundo palam eſt eum ſub ficto titulo promotum eſſe, vtique ex vt præd. antiquorū canonum ſuſpenſus remaneret iuxta tradita per nos ſupra verſ. Tertius eſt caſus, quib. concinunt, & adſtipulantur ſcripta nouiſſime per Suarez loco indicato, quæ quando per nos typis mandata fuerunt, nondum quintum eius volumen prodierat, a qua ſuſpēſione, quia id ſupponitur ſecrete commiſſum poterit propterea Epiſcopus diſpenſare. Ad euitandas fraudes Neapoli obſeruatur, quod quando contingeret donationem, ſeu aſſignationem patrimonij ab alijs fieri, producatur publicum inſtrumentum ab vtraque parte iuramēto vallatum, præd. aſſignationem eſſe realem, & omni dolo, & fictione carere, & quod neque in præteritum confectus fuerit, neque in futurum conficietur actus, ſeu contractus aliquis in præiudicium d. aſſignationis cum annullatione &c. Præcipitur etiam ſub excommunicationis pœna donatori, vt non præſumat talem aſſignationem efficere ſuper cenſib. ſeu redditib. alteri forſan obligatis, vel quorum ipſe nō eſſet verus, & legitimus Dominus prout in edicto Sacræ Ordinationis continetur. Ex quibus infertur ſecundū præfatum Suarez ibid. num. 36. & nos libenter amplectimur. (quamuis Hēriq. in ſum. lib. 13. de excomm. cap. 37. ſub 2. §. contrarium annuere videatur,) quod ſi Clericus cum literis dimmiſſorijs cum ficto titulo a proprio Epiſcopo impetratis ſe promoueri facere duplicem incurreret ſuſpenſionem, vnam

Seſſ. 21. de re c. 2.

vnam quia ſine vero titulo ordinatur,& alteram,quia eum dimiſſorijs ſubreptitijs,& ſuper ementio titulo fundatis,& ſic inualidis, cum paria ſint non habere literas dimiſſorias,& habere ſubreptitias, & ratio ſubreptionis eſt, quia ſi Epiſcopo de talis tituli conditione plena notificatio facta fuiſſet, ipſe minime talem conceſſiſſet facultatem,ideoq. ad abſolutionem obtinendam vtraque ſuſpenſio erit aperienda,& explicanda.

Hac ſecūda ſuſpenſio incurritur iſt. gore extrauag.

Suſpenſionis pœnam extendimus etiam ad Clericum, qui diſpēſatione à Summo Pōtifice obtenta,Sede vacante,vel ſuo Epiſcopo abſente, vt ab alio Antiſtite ordinari poſſit,promoueretur ad ordines abſque literis teſtimonialibus ſui Ordinarii, quia talis licentia,ſiue diſpenſatio intelligitur cum iſta ſubordinatione,approbationis ſui Ordinarij,ad quod optime facit Concilij Triden.Seſſ.23.de ref.cap.8.verſ.Quod ſi quis ab alio &c. & alias ſine eis diceretur furtiue promotus ex gl.in c.1.verſ.furtiue de eo qui furt.ord.ſuſcepit,taleſque ſuſpenſos exiſtimauit, P.Marius Andria, & quod dictas literas teſtimoniales non prohibeatur Capitulum Sede vac.etiam infra annum dare Nauar.in conſ.19.de tempo.adi.in antiquis.

An vero ſacris initiato abſque vero,& ſic cum ficto titulo,& a ſuſpenſione abſoluto ſit præcluſa via,vt non poſſit ad Superiores Ordines abſque noui tituli exiſtentia aſcendere. Reſpondeo,quod Henriq.loco præcit. inquit, quod Epiſcopus poteſt cum tali occulte diſpenſare,nę homo iam matrimonio inhabilis vtiliter viuat,verum Suarez in eodem etiam loco nu.39.firmat nec talem poſſe ſine vero titulo nouo ad altiorem ordinem promoueri, alias incideret in eandem ſuſpenſionem ea ratione,quia ſimpliciter iura prohibēt ſine vero titulo ſuſcipere quemlibet ordinem ſacrum,& non Subdiaconatū tantum,præſertim ex Concil.Trid. quod diſtributione,& in plurali loquitur Ne quis Clericus ſæcularis ad Sacros Ordines promoueatur &c. Et accepi a quodam grauiſſimo Doctores ita fuiſſe obſeruatum etiam in eo,qui abſq; dolo,& fallacijs ad titulum aliquem ordinatus fuit,quem poſtea a creditoribus euinci contigit;nulla eius culpa conſiderata. At quid ſi quis Sacerdos effectus,appareat illum veri tituli exiſtentiam non habere,ſed ſub ficto,& ſuppoſito titulo promotum, an Epiſcopus poſſit cum eo diſpenſare, ipſumque ad Sacerdotalis Ordinis executionem habilitare,& videtur dicendum, quod ſic pręuia abſolutione a ſuſpenſione ſi fuerit occultum vigore Concilij Trid. Seſſ.24.de ref.c.6.

An Ordinato Subdiacono ſine vero titulo ſit denegandus aſcēſus ad altiores Ordines.

Seſſ. 21. de re.c.2.

Erit igitur huius occaſione perſcrutandum, An in caſibus propoſitis in prædictis textibus.5.cap.per tuas el 3.& cap.pen.de ſimon.in quibus ſuſpēſionis pœna infligitur, propter pactum illud ſimonæ labes conſideretur. Et quidem pro ratione dubitādi prima fronte videtur affirmatiue reſpondendū tum quia DD. textus ſunt ſituati, & collocati ſub rubr.de ſimonia, tum quia adeptum videtur ius ſpirituale,ſcilicet Ordo dato aliquo temporali,ſtāte remiſſione non petendæ portionis, ſeu fructuum ipſi Ordinando debendorum vigore obligationis ſibi oriendæ ſequuta Ordinatione,ergo pactum illud redolet ſimoniam,cum remittere hac materia idem ſit quod dare. ca. veniēs el 1.de teſtib.& facit tex.in l.qui in etiam in prin ff.de calumniat. &

De intellectu ca. per tuas el 3. & c. pen. de ſimon.

tradunt

tradunt Panorm. Zabarel. & Felin. in d. cap. per tuas, ac dare & remitterē æquantur non ſolum vbi remittitur ius acquiſitum, & de præſenti competens, ſed etiam quærendum ex Hoſt. & Henr. Boich in eodem capite.

At facilis eſt reſponſio confirmando obiecta, ſed illa reſtringendo, videlicet, vt in memoratis caſibus videatur interceſſiſſe ſimonia, non quidem ſtricté, & proprie, ſed large, & improprie vt concludunt Anani. & Butr. in d. c. pen. nam re vera nihil lucri, ſeu commodi pecuniarij ob talem remiſſionem accedit ipſi Ordinatori, & Præſentatori, cum prius ad nihil ordinato tenebantur. Quod enim vere, & ſtricte loquendo non ſit inibi ſimonia commiſſa, arguit cõmuniter à leuitate pœnæ ibi expreſsæ, cum Ordinatus ibi ſuſpenſus pronuncietur ab Ordine tantum ſic ſuſcepto, Ordinator vero à Collatione ordinum per triennium, ac præſentator ab executione ordinum per idem tempus, ſed ſi vera ibi in Ordine ſimonia patrata eſset Ordinator eſset perpetuo ſuſpenſus ab Ordinum collatione, & Ordinatus eſset ſuſpenſus nedum ab ordine ſimoniace ſuſcepto, ſed ab omnibus alijs Ordinibus iuxta pœnas aduerſus ſimoniacos in ordine a iure ſtatutas ex communi Doctorũ ſententia, quã refert, & defendit Vgo. in tract. de ſimonia tabula 4. c. 4. n. 3.

Vnde reſolutiue dicendum, quod neque in illis caſibus ſubintret pœnæ comminatæ contra ſimoniacos in Ordine per extrauag. Cum deteſtabile, ſub tit. de ſimon. inter communes, & ratio eſt, quia ibi non dicitur committi ſimonia directe in Ordine ſed in conſequutione ad ipſum Ordinem, cum rei veritate inſpecta Ordinator volebat ordinare, & Ordinatus ordinari nullo dato Innoc. Io. And. Panor. & Zabarel. in d. c. pen. loco prox. cit. Nauar. in ſpecie in conſ. 67. verſ. Tertio, quod qui ordinat & c. de ſimon. in nouiſ. Suppetit, & alia ratio relata a Doctore Ioanne Hieronymo Campanili loco ſu perius indicato, cum enim Papa certam inibi infligat pœnam, qua plectendi ſunt, quanque merentur Ordinans, ſeu præſentans, & ordinatus, implicite negat ipſos alijs pœnis afficiendos ex vulg. iuris regula, quod qui vnum includit, alterum excludit, & excipit, ergo affirmandum præf. extrauag. non complecti illos caſus.

Sed res dubia eſt, An in caſu præd. c. per tuas, propter interpoſitam fidem ab Ordinato de nõ petenda portione a Rectore illius Eccleſiæ, ad quam fuit aggregatus, vt ſub illius titulo ordinari poſſit, inducta ſit ſaltim ſimonia confidentialis, ſeu beneficialis confidentia, vt locum habeant pœnæ, & cenſuræ extrauag. Pij V. relatæ in verbo ſimonia. Reſpondeo, quod quamuis Pariſ. in tract. de confid. benef. prohib. q. 1. nu. 93. & infra, ex plurib. per eum congeſtis affirmatiuam partem firmare conetur, contrarium tamen ſuaderi videtur ea ratione, quia pactum retrocedendi beneficium, vel eius fructus ipſimet reſignanti non arguit confidentiam, ſed ſimoniam, & vendicaret ſibi locum extrauag. Pauli II. & non Pij V. ſecus vero quando cum reſignante beneficium conuentum fuerit, vt fructus dentur alicui cognato, vel amico ipſius cedentis, & ſic tertiæ perſonę, & non eidem cedenti, quia tunc indicatur confidentia iuxta præd. Pij V. extrauag. ita Nau. ar in conſ. 76. nu. 5. de ſimo. in nou. ac tenuit P. Marius Adria, & ad caſum d. cap. per tuas, neutrum applicari

plicari poteſt,quia in illo textu per præſentatorem intelligitur Rector.alicuius Eccleſiæ collegiatæ,vbi adeſt maſſa communis, quæ diuiditur inter inſeruientes,qui totum Collegium repreſentando, Clericum Epiſcopo præſentauit, aſſerendo illum eſſe aſcriptum ſeruitio d. Eccleſiæ collegiatæ,vt ad illius titulum ordinetur Subdiaconus,facto prius ab eo pacto de non petendo portionem in d. Eccleſia.

Subſequenter(vt errandi materia ſubtrahatur)ſe offert indagandum,nec paſſim a Doctoribus tactum , videlicet, in terminus d.c.pen.de ſimon.per Præſentatorem quis intelligatur. Reſpondeo,quod debet intelligi altero de duobus modis.Et primo, quod præſentator ad Ordines de iure communi eſt Archidiaconus,Epiſcopi oculus appellatus, vel alia perſona in ſimili dignitate conſtituta , cuius officium eſt ordinandos examinare, & inquirere an habeant titulum ſufficientem, & poſtea illos præſentare Epiſcopo Ordinatori ad tex.in c.vt noſtrum,& c. Ad hæc,vbi glo.de off.Archid. & ita exponit Hoſtien.quem etiam refert Alex.de Neuo in vltima apoſtilla ad Abbatem in d. c.pen.Secundo modo poteſt ſumi huiuſmodi præſentator pro Epiſcopo Ordinario faciente literas dimiſſorias ſuo ſubdito, vt promoueri poſſit ab alio Antiſtite,per quas illum approbatum,& examinatum, (ex mādato Concilij Trid.ſeſſ.23.de ref.c.3.dimittere debens,Præſentare videtur; vel ſi hanc licentiam daret certis perſonis iux.tex.in c.ſi Epiſcopus,de præb. lib. 6.ex interpretatione P.Marij de Andria in publica lectura de ſimonia,& ſic excipitur ex diſpoſitione illius tex.laicus præſentans ad aliquem titulum beneficij, vt ibidem Card.Zabarel.annuit in finalibus verbis,quia pœna ſuſpenſionis ab Ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

Prædicta intellige non habere locum in initiato prima tonſura,vel ordinato ad ordines minores,in quibus non requiritur titulus gloſ.in c.2.de præb. *Exiſtētia tituli debet conſtare in quolibet ordine ſacro.*

Obligationem epiſcopi ad prouidendum de alimentis,ſeu beneficio ordinato ſine titulo,ſicuti in primo, & ſecundo caſu dictum eſt,extende etiam ſi ordinauerit aliquem qui prius erat in ſacris conſtitutus, ex tex.in d.ca. Epiſcopus,vbi Decius in 1.notab.de præben.Secundo intellige niſi epiſcopus tituli inueſtigationem,ſeu ſcrutinium, Archidiacono vel examinatoribus cōmiſerit,quia ſi in hoc negligenter ſe geſſerint, vel ad eorum falſam relationem aliquis ſine vero titulo fuerit ordinatus,tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipſos,& in ſubſidum contra epiſcopum gloſ.notab.in c.ad hæc, in ver. examinentur,de off. Archid. & in d.cap.cum ſecundum Apoſtolum in ver.ſucceſſores.Syluestr.in verbo Archidiaconus q.8.Herinq.in ſum.lib. 10.de ordinis ſacram.c.17.ſub §.4. Tertio intellige, quod epiſcopus cui ex cauſa cōmittitur ordinatio certę perſonæ iam approbatæ,& examinatę a proprio epiſcopo(prout ita ex decreto Concil.Trid.ſeſſ.23.de ref.c.3.dimitti debet)ipſe non tenetur inueſtigare titulum tex.in c. ſi epiſcopus,de præb.in 6. Maiol.lib.4.de irregul.c.13.ſub.nu.8.neque examinare perſonam , ſi verò ſciret eum indignum,peccaret ordinando Innoc.& Panor.in d.c. cum ſecundum Apoſtolum. Vnde timorati epiſcopi pro ſecuritate examinant tales ſic dimiſſos,& bene faciunt,& ita ſeruatur Neapoli. *Nota contra examinatores.*

Digitized by Google

Secundo extende ad Capitulum ſede vac. ſeu eius Vicarium, vt teneatur ſubdito ſine titulo cum eius licentia, & dimiſſorijs ordinato alimenta ſubminiſtrare per ea, quę diximus erga initium fortiori, ideo cauti ſint canonici, vt in commiſſione Vicario facienda apponant clauſulam, quod nequeat licentiam ad ordines concedere abſque expreſſo conſenſu totius Capituli ad id conſulto congregati, cum agatur de eorũ præiudicio, & intereſſe; Nec enim deſunt Doct. qui aſſerunt Vicarium, ſeu Officialem generalem capituli ſede vac. non poſſe literas commendatitias ad ordines dare, niſi ei ſpecialiter concederetur, ſicuti poſt Pauin. in tract. de offic. & pot. cap. ſede vac. par. 2. q. 10. ſub. num. 17. & Mandoſ. in commen. ad reg. 24. Canc. q. 6. ſub num. 10. adnotauit etiam Io. Gutier. lib. 2. can. q. c. 17. ſub nu. 20. Inſuper in hac materia ordinationis aduertendum eſt, quod beneficium obtinens tenue, & adiuncto patrimonio ſi vtrumque ſimul eſſet ſufficiens ad victum poteſt ordinari ab epiſcopo propriæ patriæ ad dictum titulum ſeruatis de iure ſeruandis: quod ſi beneficium tenue eſſet extra propriam patriam, & ibi adiuncto patrimonio vellet ordinari ab epiſcopo illius beneficij abſq; dimiſſorijs epiſcopi propriæ patrię, hoc non conſulerem ob ſuſpitionem fraudis declinandi iuriſdictionem epiſcopi propriæ patriæ, Doc. in d. c. nullus, & glo. in c. eos, in verbo figmẽto, de temp. ordi. in 6. quæ fraus detegeretur ſi beneficium fuiſſet de proximo collatum, prę ſumeretur etiam ſi reuerteretur ad habitandũ in propria patria ſic ordinatus cum dimiſſorijs dicti epiſcopi ordinatorijs de proximo poſt ordinationem.

Accepi a quibuſdam ſciſcitari, An loco beneficij ordinari quis poſſit ad titulum ſeruitij in aliqua Eccleſia, cui aſcribitur, & deſeruire tenetur in ordine ſuſcepto, iuxta decretum ſacroſ. Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. cap. 16. & ex cuius communis maſſę fructibus participat? Et reſpondendum videtur, quòd ſic, quia titulus deuinctum ſibi reddit eum, qui ordinatur. Maiol. lib. 4. de irreg. cap. 16. ſub num. 2. & taliter aſcriptus certæ Eccleſię a nullo Epiſcopo recipiendus eſt, ex declaratione Sacræ Congregationis, teſte Pariſio lib. 2. de reſign. benef. q. 6. nu. 34. Ad cuius maiorem comprobationem adducitur Breue quoddam fel. rec. Sixti V. quod impreſſum reperitur in Synodo Veneta, celebrata ab Illuſtr. & Reueren. D. Laurentio Priolo Venetiarum Patriarchę anno 1592. tenoris ſequen.

Venerabili fratri Patriarche Venetiarum, Sixtus Papa V.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicã benedictionem, Romanum Pontificem, quem Dominus Eccleſię ſuæ ſanctæ præeſſe, & prodeſſe voluit, aſſiduè inuigilare decet, vt in eccleſijs magnarum precipuè ciuitatum, non deſint qui miniſterio Diuino aſcripti ad Dei gloriam, & hominum religionem augendam deſignentur. Relatum ſiquidem nobis nuper fuit, in iſta ciuitate Venetiarum nobilium, & populi frequentia celeberrima, perpauca eſſe beneficia, ſub quorum titulo multi pauperes Clerici patrimonij ſufficientis titulo carentes iuxta conſtitutionem noſtram poſſint promoueri. Nos igitur ſingularum Eccleſiarum particulariter id exponẽtium neceſſitatibus, vtilitatibuſque prouidere deſiderantes, fraternitatis tuæ, vt omnes &

ſingulos

Digitized by Google

ſingulos dictæ Ciuitatis Clericos, qui vita, moribus ætate, natalium legitimitate, & alijs qualitatibus à iure requiſitis, per te idonei reperti fuerint, etiam ſi titulo beneficij Eccleſiaſtici, vel penſionis annuæ non ſint prouiſi, aut patrimonialia, aliaque bona non poſſideant, dummodo alicui Eccleſiæ dictę Ciuitatis de conſenſu eiuſdem Eccleſiæ Rectoris fuerint aſcripti pro celebratione Miſſarum, & diuinorum officiorum, ex quarum ſeruitio, & eleemoſynis à pijs Chriſti fidelibus elargiendis aliquid ad ſuſtentationem victus capere poſſint, & ab eadem Eccleſia, cui aſcripti fuerunt, nullo vnquam tempore amoueri, vel ipſi ab ea recedere poſſint & debeant, niſi illis de competenti beneficio, aut penſione ſuper fructibus eccleſiaſticis aſſignanda prouiſum fuerit, vel ita eorum exigentibus demeritis, ab ipſa Eccleſia amouendi veniant, ad quatuor minores, necnon ſacros etiam Presbyteratus Ordines debitis temporibus, ſeruatiſque Concilij Trid. decretis promouere libere, & licitè valeas, licentiam Apoſtolica auctoritate tenore præſentium concedimus, & facultatem prædictam, ac quibuſuis alijs conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 30. Decembris 1590. Pontificatus noſtri anno quinto.

M. Veſtrius Barbianus.

Quæritur, An Superiores Regularium poſſint quemadmodum Epiſcopi, vt in ſeſſ. 23. c. 11. & 13. diſpenſare ſuper temporum interſtitijs cum ſubditis ſuis? Congregatio Concilij cenſuit Superiores Regulares non poſſe diſpenſare ſuper interſtitijs Regularium ordinandorum, ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quoad cauſam diſpenſationis iudicium ſuum formare debet ex atteſtatione Superiorum Regularium.

P. Aemilius Cardinalis Sancti Marcelli.

Tertia, & quarta conſtitutio eſt Sixti V. inſerta in conſtitutione Sanctiſſimi D.N.D. Clementis VIII. Moderatoria Bullæ fel. rec. Sixti Papæ V. contra clericos malè promotos, ac in epiſcopos in ordinum collatione peccantes.

CLEMENS Epiſc. Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

ROmanum Pótificem decet, ea quæ ob iuſtas cauſas interdum ſtatuta ſunt, cum ipſa rerum experientia ſuadet, moderari, & immutare, prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire. Alias ſanè emanarunt literæ fel. rec. Sixti Papę V. prædeceſſoris noſtri cótra Clericos malè promotos, ac in Epiſcopos in ordinum collatione peccantes, tenoris infraſcripti, videlicet SIXTUS Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriá, Sãctum, & ſalutare Sacri ordinis Sacramentum ab ipſo Domino, & Saluatore noſtro Ieſu Chriſto inſtitutum, beatiſque Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus ſingulari diuinæ bonitatis munere traditum, ita ad Dei Omnipotentis gloriam ſalutemque animarum ſanctè, ac religiosè adminiſtrari decet, vt quæ vel ex typo, & figura veteris legis, vel alias ex multa Sanctorum *Congruit. de ate. & quali. ord.*

 Patrum

Patrum prouidentia, circa ordinandorum natales, ætatem, vitæ ac morum probitatem, ſanctitatem, ſcientiam, & alias qualitates in ſacris ordinationib. requiſitas per ſacros Canones, vel Apoſtolicas Conſtitutiones, aut generalium Conciliorum decreta ſalubriter ſtatuta fuerunt, ea inuiolatè obſeruentur. Nam ſi in ueteri teſtamento tam multa de integritate, & munditia Sacerdotum, & miniſtrorum Altaris, deque eorum præſtantia & dignitate legimus de quibus dixit Dominus per Malachiam Prophetam, Labia Sacerdotes cuſtodient ſcientiam, & legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum eſt: certè multo maior ratio, & diligentia adhibenda erit in promouendis tam inferiorum graduum Clericis, quàm etiam presbyteris, qui ad conſummationem Sanctorum in opus miniſterij, in edificationem Corporis Chriſti cōſtituuntur, prout de his ipſi, & diuino verbo, & Beatorum Apoſtolorum præceptis, ac ſimul Sanctorum Patrum ſtatutis ſæpiſſimè traditum eſt. Quare nos pro ea, quæ nobis a Domino iniuncta eſt cunctarum Eccleſiarum cura, & ſolicitudine, ipſos Paſtores & Præſules Eccleſiarum quorum proprium munus eſt perſonas idoneas Clericali militiæ aſcribere, & ad minores, maioreſque ordines ritè promouere, auctoritate noſtra duximus admonendos, vt in exequendo hac in parte ſuo Paſtoralis officio attentius poſthac inuigilent, canonicas ſanctiones, par eſt, obſeruent, ac vt nemini detur offenſionis occaſio, neue eorum miniſterium vituperetur ſtudeant vitare ea omnia ſcandala & abſurda, quæ ex vitioſa, & minus canonicas Clericorum ordinatione cernimus cum magno animi noſtri dolore frequentius exoriri.

Cum enim multi, etiam interdum inhabiles, & indigni, nō uocati ſancta Dei vocatione, ſed potius Satanæ dolis decepti, prætextu deuotionis & pietatis rem quidem ſacram, & diuinum munus, intempeſtiuè tamen & inordinatè, affectantes, ſeu temporale aliquod commodum, aut lucrū ſibi proponētes, vel nimia ſimplicitate & imperitia, malitiaue, aut fraude ad ſuſcipiēdum Clericalem characterem, alioſque ordines ante ætatem legitimam, vel à non ſuo epiſcopo, aut non præuio debito examine & approbatione, ſiue alias minus ritè, vel etiam temere ſe ingerāt: Debent ſanè Epiſcopi paterna charitate & prudentia eorum ſaluti, qui ſępe neſciunt quid petant, melius etiā quā ipſimet poſtulant, & ſalubrius conſulere, nec tam quid flagitent quam quid expediat conſiderare, ſumma verò diligentia prouidere tum in alienæ diœceſis ſubditis ordinandis, ne quemquam promoueant ſine eorum Ordinarij literis dimiſſorijs, tum in recognoſcendis ipſis literis. ne falſo, aut ab aliquo, qui auctoritatem illas concedendi non habeat, confectæ ſint, tum denique in examinandis natalibus, ętate, vita, moribus, ſcientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatibus, ne quid in ſuæ vel alienæ diœ. perſonis ad Clericalem honorem & eccleſiaſticos ordines promouendis deſideretur eorum, quę ex pręſcripto ſacrorum Canonum requiruntur.

Vt igitur Præſules Eccleſiarum intelligant, ſi in re tam graui & tanti momenti culpa, aut negligentia peccauerint, ſe non modo in tremendo Dei iudicio, verum in hoc quoque ſæculo Rom. Pontifici ſuæ villicationis rationē

fore

fore reddituros; Præſenti Conſtitutione perpetuò ſtatuimus,& ordinamus, vt ſi in poſterum Antiſtes,aliquis Epiſcopali,Archiepiſcopali,Primitiali,vel etiam Patriarchali dignitate præfulgens,aut Abbas ad primam tonſurã minoreſque ordines ſuis ſubditis conferendos a Sede Apoſtolica auctoritatem habens;quemcunque ſæcularem,vel cuiuſuis ordinis,aut militiæ regularem ex aliquo crimine vitio,aut defectu,ſeu alias inhabilem,vel irregularem exiſtentem,vel extra tempora a iure ſtatuta,vel abſque veris dimiſſorijs;ſui Ordinarij literis,aut per ſaltum,vel furtiue,aut quod ſæculares ſine titulo ſufficientis beneficij,vel patrimonij,aut ante ætatem per ſacri generalis Tridentini Concilij decreta primæ tonſuræ,aut cuique ordini præſcriptam, aut nõ ſeruatis temporum interſtitijs,ita vt aliquis vnico die,ſeu continuatis diebus ad plures Ordines Sacros,vel poſt vnum ordinem ſuſceptum ſine cauſa rationabili antequam tempus ab eodem Conc.Tridẽtino præfixum elabatur, ad alium ordinem promoueatur,ſine diſpẽſatione, aut indulto Apoſtolico, Clericali charactere nõ legitime inſigniuerit,aut ad ordines minores,vel ſacros,vt præfertur,vel alias male promouerit,ſiue id ſcienter,ſiue ignoranter fecerit,niſi debita diligentia adhibita iuſtus error & probabilis facti ignorãtia eum excuſet,vt in quo deliquit,in eo puniatur,à collatione quorumcumque ordinum,atque adeò ipſius tonſuræ,& ab executione omnium munerũ Pontificalium eo ipſo ſuſpenſus,& ab ingreſſu Eccleſiæ interdictus exiſtat, alijſque grauioribus pœnis noſtro,& pro tempore exiſtentis Romani Pont. arbitrio puniatur.

Quò ſi ſpreta huiuſmodi ſuſpẽſione,& interdicto in præmiſſis ſe temere ingeſſerit,etiam a regimine & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ,ſeu Monaſterij & a perceptione fructuũ menſæ eiuſdem,ac quorumcumque beneficiorum per eum in titulum,vel commendam,ſeu alias obtentorum ſuſpenſionem,eo ipſo incurrat,eiuſque,interdicti,aut ſuſpenſionis relaxationem,aut pœnarum remiſſionem ab alio,quam a Rom.Pontific.pro tempore exiſtente,nequeat obtinere.

Et nihilominus fel.rec.Pij 2.& aliorum Rom.Pont.noſtrorum prædeceſſorum qui per ſuas Conſtitutiones,aut in Cancellaria Apoſtolica publicatas regulas cõtra huiuſmodi Clericos male promotos,diuerſas pœnas inflixerũt veſtigijs inhærẽtes,eoſdem Clericos poſthac male promotos,ab executione, miniſterio,& exercitio ordinũ ſuſceptorũ,& ab omni ſpe & facultate aſcendendi ad alios ſuperiores ꝑpetuò ſuſpenſos declaramus,& ſi in eis miniſtrare præſumpſerint,illos ſic irregulares effectos,omnib.& quibuſcunque per eos in tit.commendã,aut alias obtentis dignitatib. officijs,& beneficijs Eccleſiaſticis cum cura,quomodocumq; qualificatis,ſæcularibus, vel cuiuſuis ordinis aut militiæ regularibus;ac etiam ſi ipſi Clerici regulares fuerint,actiua & paſſiua voce,ipſo facto priuamus, & ijs priuatos atq; ad illa & alia ſimilia vel diſſimilia in poſterum obtinenda,in perpetuum inhabiles & incapaces eſſe decernimus & declaramus,dignitatum,officiorum & beneficiorum huiuſmodi,ſic pro tempore vacantium,diſpoſitionem nobis & Apoſtolicæ Sedi perpetuò reſeruantes.

Digitized by Google

Vt autem homines,qui nimia indulgentiã & ſpe impunitatis,ac veniç facilitate,hactenus fuerunt ad huiuſmodi facinora procliuiores, ea ſublata & præcluſa ab his abſtineant,& caueant in futurum tam abſoluendi,quam diſpenſandi facultatem in caſibus ſuperius expreſſis,etiam in foro cõſcientiæ nobis & ſucceſſoribus noſtris dumtaxat,auctoritate,& tenore pręmiſſis,perpetuo reſeruamus, Inhibentes ne a quoquam ſæculari, vel cuiuſuis ordinis regulari Presbytero,vel Prælato quauis auctoritate fungente, nec per quæcũque Iubilea,& indulgentia,etiam pleniſſimas,& extraordinarias per noſtros ꝓdeceſſores,aut noſmetipſos, vel ſucceſſores noſtros anno Iubilei , aut alio quouis tempore & Cruciatæ Sanctæ,vel quocunq; alio titulo, modo, & forma, Motu proprio , & Conſiſtorialiter, ſeu ad quorumcunq; Pricipum, Regum,aut Imperatoris inſtantiam,eorumque cõtemplatione , & intuitu, cũ quibuſuis ampliſſimis in genere,vel in ſpecie derogatorijs clauſulis conceſſa,vel in poſterum concedenda,nec vigore aut prætextu facultatum , aut Priuilegiorũ Mare magnũ, aut alias quomodolibet nũcupatorũ , quibuſuis ordinibus,Congregationibus,aut perſonis regularibus,aut Epiſcopis,per decreta Concilij Tridentini,aut officio ſacræ Pœnitentiatiæ Apoſtolicę,vel minoribus,aut etiam Maiori Pœnitẽtiarijs noſtris & Roma. Pont.pro tempore exiſtentis,vel alias quomodolibet pro tempore conceſſorum, Perſonæ,ſic vt præfertur,delinquentes,tam ſcilicet Antiſtites , ſeu Abbates, promouentes, quam Clerici male inſigniti ſeu ordinati a reatib.&exceſſib. ꝑfatis abſolui, præterquam in mortis articulo poſſunt,aut debeant,nẽc cũ ijs ſuper irregularitate propter præmiſſa contracta,etiam ſi crimen penitus occultum fuerit,quouis modo valeat diſpenſari.

Verum enim uero quia grauioribus morbis fortiora ſunt adhibẽda remedia,& iuxta perſonarum,locorum,ac temporum qualitates leges ſunt immutandæ,pœnęq; aggrauandę,& emolliendæ, cum huiuſmodi peccatum Satana ſuggerente,hominumque fragilitate aſſentiente,videatur, iam ad culmẽ vitiorum aſcendiſſe,& in præcipiti eſſe; Ideo,vt homines ſaltem pęna timore & proprij honoris confuſione,a peccato deterreantur,nouum huic veneno antidotum cogimur præparare. Ac propterea volumus,vt qui abſolutionem & diſpenſationem huiuſmodi petent,ſemper quamuis delictũ,adhuc occultum extiterit,non per officium Sacræ Pænitentiariæ,ſed a nobis & pro tẽpore exiſtente Rom. Pontifice in vtroque foro abſolutionem petere teneantur alioquin ipſæ conceſſiones & abſolutiones,etiam cum clauſula , quòd præſentis Conſtitutionis tenor,& alia prædicta habeantur pro expreſſis,prorſus nullæ,irritæ,& inualidæ exiſtant,ac nemini penitus ſuffragentur.

Congruit an. de ſimon.

Cæterum ſi quis Antiſtes vel Abbas, ſeruatis quidem cunctis præmiſſis & cęteris omnibus,quæ in ipſius tonſurę & ordinũ collatione obſeruari debent,perſonas habiles & idoneas,ſed tamen recepta ab ijs,quibus tonſuram aut ordines conferet,pecunia,pretio,vel præmio ſimoniace in futurum inſigniuerit,vel promouerit:volumus,vt præter alias cenſuras,& pœnas contra ſimoniace ordinantes & ordinatos a ſacris Canonibus , & conſtitutionibus Apoſtolicis alias inflictas & irrogatas,quibus nequaquam derogare intẽdi-

mus, etiam omnia & ſingula ſupradicta in ſic promouentibus & promotis locum habeant. Decernentes præſentes literas ſub quibuſuis conceſſionibus, facultatibus, & gratijs, etiam in caſibus quibuſcunq; Sedi Apoſtolicæ quomodolibet, etiam in Bulla Cœnæ Domini reſeruatis, etiam ſub nomine Iubilei plenarij, vel Cruciatæ ſanctæ, abſoluendi facultatem quibuſuis perſonis generaliter, vel ſpecialiter tribuentibus, minime comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe & cenſeri, ſicque in præmiſſis vniuerſis & ſingulis per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici, Auditores; & S. R. E. Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cauſa & inſtantia iudicari & definiri debere, ac irritum & inane quiquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac in Concilijs etiam generalibus editis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Vt autem præſentes literæ omnibus innoteſcant, mandamus illas ad Valuas S. Ioan. Latera. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarũ, & in acie Campi Floræ, affigi, & publicari, & poſt quindecim dies qui in Vrbe ſunt, qui verò extra eam & citra Montes intra quatuor menſes, qui demum vltra Montes erunt, intra octo menſes, à die publicationis huiuſmodi cõputan. perinde afficere & arctare, ac ſi eorum cuique perſonaliter intimatæ fuiſſent, ac earundem præſentium litterarum exemplis, etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eandem fidem in iudicio, & extra illud adhiberi, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reſeruationum, inhibitionis, voluntatum, decretorum & mandati infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attẽtare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorũ eius ſe nouerit incurſurũ. Dat. Romæ apud S. Petrũ anno Incarnationis Dominicę, Milleſimo quingẽteſimo octuageſimo octauo, Nonis Ianua. Pontificatus noſtri Anno Quarto. Nos animaduertentes in dictis literis nihil ferè, quo ad ea, quæ in ordinum collatione ſeruanda ſunt, diſponi vltra id, q; in ſacris Canonib. & in Cõcilij, Trid, decretis, ac aliorũ Romanorũ Pontificũ prædeceſſorum noſtrum Conſtitutionibus diſpoſitum fuit, ſed diuerſas pænas & cenſuras Eccleſiaſticas contra Epiſcopos, & alios Prælatos in ordinum collatione peccantes, & ſimiliter contra Clericos tam ſæculares, quam cuiuſuis ordinis, inſtituti & militiæ regulares malè promotos conſtitui, abſolutionemque & diſpenſationem Sedi Apoſtolicæ reſeruari, & alias ſicut in præfatis literis continetur, conſiderantesque tam premouentes, quam eos qui ad dictos ordines promouentur, ſæpè cenſuris, & pęnis huiuſmodi, ob illarum multiplicitatem in eorum perniciem animarum varijs modis illaqueari, nonnullos ex Prælatis, & Epiſcopis in conferendis huiuſmodi ordinibus nimis ſcrupuloſè procedere, multoſque metu pęnarum, & cenſurarum præfatarum ab ordinum

Bb 4 colla-

collatione prorſus deterreri, adeò, vt clericorum, & Sacerdotum numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus ſit omnium in præmiſſis ſecuritati, ac animarum ſaluti, paterna charitate proſpicere volentes: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura cõſtitutione ſupradictas literas ad terminos Sacrorum Canonum, ac Conſtitutionis re. me. Pij. Papæ II. etiam prędeceſſoris noſtri, quæ incipit, Cum ex ſacrorum ordinum, ſub dat. videlicet Quintodecimo Kalendas Decembris, Pontificatus ſui Anno Quarto, cuius tenorem præſentibus pro expreſſo haberi volumus, & ad diſpoſitionem decretorum Sacri Concilij Tridentini reſtringimus, & reducimus, necnon cenſuras & pœnas in eiſdem Sixti literis contra quoſcunque, præterquam contra Simoniacè ordinantes, & ordinatos inflictas, quas uolumus in ſuo robore permanere (alijs etiam pœnis & cenſuris per eoſdem Canones, ac Conſtitutionem Pij II. Conciliumque Tridentinum iniunctis ſaluis & firmis remanentibus) moderamus & abolemus. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque Iudices, & Dommiſſarios quauis auctoritate fungentes etiam eiuſdem Romanæ curiæ Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & definiri debere, irritum quoque & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contingerit attentari. Non obſtantibus &c. Dat. Romę apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1595. Pridie. Kal. Martij Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Hanc bullam Cle. 8. recitatum duabus annotationib. Sey. li 4. The caſſa. conſ. capi. 17. in ſi.

Quantum verò ad regulares attinet vltra prædictas Conſtitutiones, & decreta Conc. Trid. preſertim in d. ſeſſ. 23. c. 12. & 13. & ſeſſ. 7. c. 11. de refor. extat ſequens decretum.

De mandato S.D.N. Clementis Diuina prouidentia Papæ viij. Tenore preſentium mandatur omnibus, & ſingulis quorumcumque Regularium ſuperioribus, vt de cætero obſeruent, & obſeruari faciant ea, quæ in Decreto Sacræ congregationis Concilij Tridentini continentur, cuius tenor eſt talis.

Congreg. Concilij cenſuit ſuperiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis, ordines ſuſcipere uoluerit, literas dimiſſorias concedere, ad epiſcopum tamen Diœceſanum, nempe illius monaſterijs, in cuius familia, ab ijs, ad quos pertinet, is regularis poſitus fuerit, & ſi Dięceſanus abſuerit, vel nõ eſſet habiturus ordinationes, ad quemcũque alium Epiſcopum, dum tamẽ ab eo epiſcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipſi regulares non diſtulerint de induſtria, conceſſionem dimiſſoriarum, in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet ordinationes. Verum cum a ſuperioribus regularibus, Epiſcopo Diœceſano abſente, vel ordinationes non habẽte literæ dimiſſorię dabuntur, in eis vtiq; huiuſmodi cauſam abſentiæ Dięceſani Epiſcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam eſſe, quod qui non fecerint officij, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis actiuæ, & paſſiuę priuationis, ac alias arbitrio eiuſdem Sanctiſſi. D.N. Papę reſerua-

Digitized by Google

reſeruatas pœnas incurrent. In quorum fidem, &c. Datum Romæ die. 15. menſis Martij 1596.

Notandum quod eadem ſacra Congreg. Card. declarans id quod in Cōc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 10. de ref. ſtatuitur uidelicet.

Abbatibus, & alijs quibuſcunq; quantumuis exemptis, non liceat in poſte rum, intra fines alicuius Diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempti eſſe dicantur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, tonſuram, vel minores ordines conferre; nec literas dimiſſorias clericis ſæculari bus, vt ab alijs ordinentur concedat. Ait ipſa Congregatio, quòd Abbates Regulares, habentes ius baculum deferendi, & Mitram, poſtquam ſacerdotalē ordinem, & munus benedictionis ſuſceperint, poſſunt tonſuras, & ordines minores ſęcularibus, epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis, cōferre: Si modo ipſius epiſcopi conſenſus accedat: & a dicto epiſcopo quiſq; literas dimiſſorias impetrauerit, ita vt ſatis nō ſit, id generatim ab epiſcopo cōceſſum eſſe, ſed hac conceſſione ſemper opus ſit ſingulis, &c.

Poſſunt etiam ipſi Abbates eoſdem ordines conferre alijs Regularibus, qui dimiſſorias ſpeciales Superiorum ſuorum & ſpecialem conſenſum epiſcopi loci habuerint, ac præterea alijs ſæcularib. qui aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiecti ſint, dummodo ſuperiorum ſuorum dimiſſorias attulerint, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci, in quo ordines huiuſmodi cupiunt ſuſcipere.

Poſſunt etiā ex priuilegio Apoſtolico (de conſenſu tamen ordinarij vt ſupra) confirmationis ſacramentum cōferre; prout declarauit ſacra Congregatio prædicta in ſeſſ. 7. can. 3. de confirmatione.

Pręſcriptæ declarationes reperiuntur etiam impreſſæ in compendio Priuilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicantium, nouiſſime impreſſo Brixiæ anno 1590. in verbo ordines ſacri, fol. 457. & 458.

ADDITIO. In ordinatione Regulariū diſpenſatio ſuper interſtitijs pertinet ad Epum ordinātem, dēt tamē fieri mentio in literis dimiſſorialibus ſuorum ſuperiorum petentiū ab Epiſcopo, vt ſuper illis diſpenſare dignetur attenta neceſſitate, vel vtilitate eccleſiæ ſeu religionis, prout refert Sorb in Compen. Priuil. Mend. in verbo ordines ſacri. Quommodo intelligatur arbitrium Epiſcopo conceſſum auctoritate Concilij Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 11. in diſpenſando ſuper interſtitiis, & an Epiſcopus tacite aliquem diſpenſare cenſeatur. Pro horum dubiorum deciſ. remittimus lectorem ad Maio. lib. 3. de irregul. cap. 24. num. 13. ad Lopez. ad Diaz. capit. 25. in ver. vna eadem die, & ad Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 5. caſu 564. qui doctores vno ore illa determinant, quod ſic ampliando etiam ſi ab alio epiſcopo ordinetur de licentia tamen ſui epiſcopi, & Nauar. de primo agit in conſ. 27. num. 2. de tempor. ordin. in antiq. Item quæ dicatur eccleſiæ neceſſitas, & utilitas, vt ſufficiens cauſa ad diſpenſandum reputetur poſt gloſ. in ſum. diſt. 74. Abb. & Zabar. in capit. quaris de ætat. & qualit. hoc & alia egregie reſoluit Sorbus loco prealleg. Notandū inſuper circa annum interponendum ab uno ad alterum ordinem ſacrum attendendum eſſe annum eccleſiaſticum, non autem ſolarem. Hinc ſacra Congregatio declarauit

Ita declarauit ſacra Congreg Cd. die 7. Septem. 1593. ut teſtatur Io. Bapt. Confectus in collect. priuileg. ſacr. ord. fol. 136.

Digitized by Google

clarauit eos qui ad Subdiaconatus ordinem quatuor temporibus Quadrageſima promoti fuerint, poſſe anno ſequenti eiſdem quatuor temporibus Quadrageſima ad Diaconatum promoueri, licet, annus naturalis integer tunc lapſus non fuerit, cum futuro anno Paſchafeſtum clericus, quam ſuperiori celebretur.

Sciendum eſt etiam qualiter extat Sanctiſſ. D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ octaui Conſtitutio contra eos qui cum ad ſacrum Presbiteratus ordinem minime promoti ſint, Sacerdotis tamen auctoritatem temere ſibi aſſumentes Miſſarum celebrationes vſurpare, & Sacramentum Pænitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt. Ro. publicata die 5. Deceb. 1601. tenoris ſequent.

Congruit ti. decleri co nō ord. miniſtrā.

ET ſi alias fel. rec. Paulus Papa IIII. prædeceſſor noſter ad nefariam, & ſacrilegam quorundam hominum temeritatem coercendam, qui cum ad ſacram præsbyteratus ordinem minime promoti ſint, Sacerdotis tamen auctoritatem ſibi temere aſſumentes, Miſſarum celebrationem vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ miniſtrare præſumunt, decreuerit huiuſmodi delinquentes a Sanctę Inquiſitionis Iudicibus tradi debere curiæ ſæculari debita animaduerſione puniendos, poſtea re. mem. Sixtus Papa V. etiam prædeceſſor noſter prædictum Pauli Papæ Quarti decretum innouari, ac ſerio obſeruari mandauerit, eo tamen dictorum hominum prorupit audacia, vt prætextu ignorationis huiuſmodi decretorum, ac pœnarum contra ipſos, vt præfertur, inflictarum, illis ſe minimè ſubiacere, & obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem liberari, & abſolui poſſe prætendant. Nos igitur animaduertentes huiuſmodi perditos, & nefarios homines ad ſacrū Presbiteratus ordinem non promotos Miſſarum celebrationem vſurpare præſumentes nō ſolum actus idolatriæ ſaltem extrinſece, ſeu per externa, & viſibilia Religionis, & pietatis ſigna exercere, ſed etiam quantum in ipſis eſt efficere, vt Chriſti fideles, qui credunt eos ordinatos eſſe, & ritè conficere Sacramentum Euchariſtiæ, idololatriæ crimen ignoranter incurrant, purum videlicet Panem, & Vinum tanquam verum Chriſti Domini noſtri corpus, & ſanguinem eiſdem adorandum proponentes. Confeſſiones autem audientes non ſolum Sacramenti Pęnitentiæ dignitatem contemnere, verum etiam Chriſti fideles decipere, dum ſcilicet inique ſibi aſſumunt gradum Sacerdotalem, auctoritatem abſoluendi a peccatis magno cum periculo, & ſcandalo plurimorum; Propterea, ut grauiſſima hęc ſcelera committentes, poſt hac debito ſupplicio puniantur, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine S. Inquiſitionis iudicum conſcientiæ conſulere, & ne in futurum de pœna hiſce delinquentibus imponenda dubitari poſſit, prouidere volentes ſupradictorū prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes, hac perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, atque ſtatuimus, vt quicunque nō promotus, ad ſacrum Presbyteratus ordinem repertus fuerit miſſarum celebrationem vſurpaſſe, vel Sacramentalē confeſſionem audiuiſſe a Iudicibus Sanctæ Inquiſitionis, vel locorum

corum

Digitized by Google

eorum ordinarij tanquam Eccleſiæ miſericordia indignus à foro eccleſiaſtico abijciatur, & ab ordinibus eccleſiaſticis, ſi quos habuerit, ritè degradatus, ſtatim Curiæ ſæculari tradatur per Iudices ſæculares debitis pœnis plectendus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac in concilijs, etiam generalibus editis, etiam in corpore iuris clauſis: Quibus omnibus, & ſingulis illarum tenores pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cętero allegari, aut prætendi nunquam poſſit, atque vt præſentes literæ omnibus innoteſcant, volumus illas ad Valuas Sancti Ioannis Lateran. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in Acie Campi Floræ more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earundem exempla, etiam impreſſa ibi affixa relinqui, factaque huiuſmodi publicatione omnes, qui in Vrbe poſt menſem, qui verò extra eam, & citra Montes, poſt quatuor menſes, qui demum vltra Montes fuerint poſt decem menſes à die publicationis præſentium computandos afficere, & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent. Ac præterea mandamus earundem præſentium literarum exemplis etiam impreſſis, & manu Notarij publici ſubſcriptis, & Sigillo Officij Sanctæ Romanæ Inquiſitionis, vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem haberi, quæ hiſce præſentibus, haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, Die prima Decembris 1601. Pontificatus noſtri Anno Decimo.

POENAE PECVNIARIAE.

COMMVNIS eſt ſcribentium concluſio in cap. vt clericorum, de vita & hon. cler. addendo etiam Felin. in ca. irrefragabili, §. cæterum, de off. ord. & Petr. Foller. in pract. crim. can. ca. 33 nu. 126. Poſſe aliquando Epiſcopum correctionis zelo Clericos pro delicto pœna pecuniaria punire, potiſſime vbi ea magis timeretur, iuxta glo. in cap. licet, & ibi Panor. de pęnis, videretque alias pœnas negligi, & paruipendi, & ad emendationem nihil proficere, adhibita tamen cautela ne in illa imponẽda modum excedat, ſed peccati qualitatem, & perſonarum conditionem attendere debet, & quod ipſis Doctoribus vti honeſtius (ſequendo Hoſtien. in ſum. de off. ord. §. quid pertinet) viſum eſt, nempe vt illam pœnam Epiſcopus ad effugiendam auaritiæ ſuſpicionem, ſibi non retineat, in propriam conuertendo vtilitatem, ſed in pios vſus roget, deputet, id expreſſe decreto Conc. Triden. ſeſſ. 25. de ref. c. 3. præcipitur, vt mulctæ pecuniariæ, eo ipſo quod exactæ fuerint, pijs locis aſſignentur, adeo quod refertur Sacram eiuſdem Concilij Congregationem cęſuiſſe, nec poſſe Epiſcopum ex mulctis, & pœnas, quas exigi contingerit in eius Curia aliquam portionem Vicario ſuo aſſignare pro eius mercede; Super quo etiam Concilium Tolet. celebratum anno 1565. actio. 2. cap. 14. relatum ab Ignatio Lopez in addit. ad Diaz, in pract. crim. can. cap. 145. diſpo-

ſuit

fuit, vt ſequitur Pænæ pecuniariæ ſi quando à Iudicibus Ordinarijs, iuxtà rationem delicti, vel delinquentis qualitatem, eas imponi contigerit, in pios tantum vſus, & pro executione iuſtitiæ, non pro priuata Epiſcoporum vtilitate expendantur arbitrio Epiſcopi, vel eius Vicarij; Deputeturque ab eodem Epiſcopo, qui eaſdem pænas recipere debeat, earumque rationem reddere teneatur. Hactenus verba Concilij Tolet. Pluraq; imitatione digna circa dictarum pænarum iniunctionem, depoſitionem, adnotationem, ac diſtributionem faciendam, Gabriel Paleot. S.R.E. Cardinalis dictauit, & ordinauit in ſuo Archiepiſcopali Bononien. par. 4. tit. de cauſis in foro Epiſcop. fol. 270. & latius par. 6. tit. de adminiſtratione fori Archiep. fol. 435. & ſeq. Illud ſanè concordi omnium conſenſu, (Felino atteſtante loco indicato, ſub num. 6.) admittitur, vt in caſu quo Epiſcopus euidenter indigeret, ac pauper eſſet licitè poſſit dictas pænas ſibi vendicare, & in proprium vſum expendere; In quam ſententiam deſcenderunt etiam Henric. Bott. in tract. de Synodo Epiſcop. par. 3. ſub num. 25. ibi, Puro tamen, &c. Couar. lib. 2. var. reſolut. cap. 9. ſub num. 9. ac Fuſc. de viſitat. lib. 1. cap. 32. nu. 3. Ego tamen adhuc tutius exiſtimarem conſulendam eſſe Sacram Congregationem notificãdo & redditus, & onera Epiſcopatus.

PRAECEDENTIA.

Cõgruit ei de ma io. & obe dien.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod per Gregor. xiij. edita fuit declaratio circa Præcedẽtiam Fratrum Mendicantium, & Confraternitatum Laicorum in proceſſionibus, vt patet ex eius conſtitutione Romæ publicata die 17. Iunij 1583. fol. 1323. in Bullario incipien. Expoſcit paſtoralis officij, & infra.

De nobis attributæ poteſtatis plenitudine volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod quicunque ex dictis Fratribus mendicantibus inter ſe de præcedentia huiuſmodi contendentibus, aut Confratribus confraternitatum prædictarum, inter quos lites, & cauſæ premiſſorum occaſione ortæ iã ſint, ſeu oriri contigerit in futurum, qui in quaſi poſſeſſione præcedentiæ, ac iuris præcedendi ſunt, ij, (quibuſcunque reclamationibus, proteſtationibus, appellationibus, & alijs ſubterfugijs prorſus remotis, & ceſſantibus, & poſtpoſitis) in proceſſionibus tam publicis, quam priuatis præcedere debeãt: quãdo vero non probetur, aut non conſtet de quaſi poſſeſſione præcedentiæ huiuſmodi inter fratres quidem Mendicantes ij, qui antiquiores in loco cõtrouerſiæ, inter Confratres vero inter ſe litigantes ij, qui prius ſacris vſi ſunt, in proceſſionibus tam publicis, quam priuatis præcedere debeant, ita vt ſi contigerit noua monaſteria, aut domos alicuius ordinis Mendicantium in loco, in quo alterius ordinis ex dictis Mendicantibus monaſteria, aut domus prius erecta, & inſtituta ſint, ille ordo, qui prius monaſterium ſeu domum in loco habuerit, præcedat. Præterea quia inter prædictos ordines plerumque alia in proceſſionibus, & alia in concilijs generalibus, & alijs actibus publicis, ſiue priuatis, ratio circa modum præcedendi ſeruatur, nolumus per pręſentes pręrogatiuis

Digitized by Google

rogatiuis dictorum ordinum quoad præcedentias huiuſmodi quę proprijs ordinibus, præterquam in proceſſionibus prædictis debentur, aut fratribus Capuccinis nuncupatis, qui in proceſſionibus publicis ſub Conuentualium Sancti Franciſci, aut Minorum de obſeruantia fratrum nuncupatorum Cruce, vt ſolent, incedere poſſint, aliquod præiudicium generari. Sicq. per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtantibus &c.

Et quoniam poſt dictam Conſtitutionem ortæ fuerunt multę lites, ideo die 26. Auguſti 1593. Sacra congregatio Illuſtriſſimorum & Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum & regularium præfecta, ad tollendas omnes lites, & controuerſias, quæ inter Regulares plerunque ſolent oriri, ſuper eorum præcedentia in proceſſionibus, cæteriſque actibus tum publicis, tum priuatis, illud in futurum obſeruãdum cenſuit, quod in hac alma Vrbe omnium magiſtra ſeruatur.

Die 30. Auguſti 1593. Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Card. Alexandrinus retulit ſupraſcriptam Dongregationis ſententiam ſanctiſſimo placuiſſe, & iuxta eam in caſibus occurrentibus ſemper reſcribi, & ſi opportunum fore videbitur generalem conſtitutionem deſuper fieri mandaſſe illa, Gre. XIII. quæ incipit. Expoſcit, alijſque contrarijs quibuſcunque non obſtantibus.

Habentur iſtæ declarationes impreſſę in Priuilegijs ordin. Camaldulenſ. fol. 218. & in collectione Priuilegiorum ſacrorum ordinum Mendicantium & non Mendicantium per Io. Bapt. confectium fol. 188. Impreſſ. Florentiæ.

De præcedentia in proceſſionibus inter regulares, & clericos ſeculares plura tradit Præpoſ. in cap. concilia. §. Epiſcopos 17. diſt. ad quem ſpectet diffinire controuerſias, quæ oriri ſolent circa præcedentiam in proceſſionibus, vide Conc. Tri. ſeſſ. 25. de regular. c. 13. & nouiſſime Roderi. tom. 3. quęſt. regu. art. 1. Item an omnes clerici de iure teneantur accedere ad proceſſiones, vide Archid. Gemin. & Præpoſ. in c. quando 38. diſt. & Felin. in ca. dilectus, nu. 7. de off. ordin. & quid in Religioſis, vide Panor. in ca. nimis praua, el 2. de exceſſ. prętat. Hodie tamen per Conc. Trident. d. c. 13. ſancitum eſt vt exempti omnes tam clerici ſeculares, quam regulares, etiam monachi, ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur, ijs tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuo viuunt. et publicæ proceſſiones decerẽturve luti ſi pro bono publico indictę eſſent, vt alias eſſent conſuetę & publicæ, vt declarauit ſacra Congregatio, vel etiam vt inquit Abb. loc. cit. nu. 3. quando proceſſio fieret ex magna cauſa, vt in nouo introitu Epiſcopi, vel imminẽte peſte ſeu alio flagello, vel ad generales litanias, quę fiũt poſt Paſcha ante feſtum Aſcenſionis, vt ibi per eum. Verum non obſtante d. decreto Cõ. Trid. cap. 13. cenſuit Sacra congregatio ſi monachi, ſeu Regulares vere vltra dimidium milliare è ciuitate diſtarent, non eſſe vtique compellendos ab Epiſcopo accedere ad proceſſiones.

An in caſu, quo Regulare exempti tenentur accedere ad proceſſiones, ſi citati, ſeu vocati venire renuerent, poſſit contra eos Epiſcopus per cenſuras procedere, & videtur dicendum, quod non, ſed per alias pœnas eccleſiaſticas ex Gambar. in tract. de poteſt. legati à latere lib. 8. cap. fin. nu. 77. & Henriin ſum.

in ſum.lib.7.de indulgent.ca.25.ſub §.7. Et quid in Religioſis,qui ex priui legio eis conceſſo habent, vt non teneantur ire ad proceſſiones,ſi ab Epiſcopo vocati pluries acceſſiſſent,an debeant iterato eodem modo accedere. Reſpondeo quod nō,tum quia priuilegium eſt facultatis,& poſſunt ire ſi volūt; & ſi nolunt,abſtinere,tum quia precario videntur iuiſſe,& ſic nullum ius eſt Epiſcopo acquiſitum,vt in ſpecie determinat Calderin.in conſ.8.ſub tit. de regular.quem refert,& ſequitur Fely.in c.dilectus,ſub nu.7.de off.ordin.

Circa confraternitates laicorum,quæ laicorum Confratriæ nuncupantur an ſint loca religioſa,deque alijs in propoſito,late tra.Io.Gutierrez.li.1.canon.quæſt.cap.35.Item in quibus Epiſcopus,& in quibus Iudex laicus ſe intromittere poſſint circa has confraternitates & laicorum collegia,vide Pari. notabiliter in conſ.34.vol.4.& Nauar.in conſil.3.de foro compet.in nouis, Borgnin.Caual.deciſ.17.nu.60 par.2.quibus adde Conc. Trid. ſeſſ. 22. de refor.cap.8. & Item an poſſint compelli ab Epiſcopo, & cenſuris diſtringi vt accedant ad publicas proceſſiones. Reſpondeo pluries per Sacram Cōgregationem fuiſſe decretum non poſſe compelli,vt fuit etiam reſcriptum Epiſcopo Scalenſi tenoris ſequentis. Reuerendiſſime Domine vti frater. Quamuis theſaurij Magiſtri, & Confratres Sanctæ Mariæ Annunciatæ magis conſcientiæ ſuæ, ac pietati ſatisfeciſſent ſi amplitudini tuæ, eos ad publicas profeſſiones vocati morem geſſiſſent, cum tamen ad eas accedere deteſtauerint,neque ab amplitudine tua compelli,neque vllis propterea cēſuris diſtringi,atque innodari debuerunt,quod ſæpius alias conſulti reſpōderunt Illuſtriſſimi Patres Sacri Conc. Tride. interpretes,itaque interdictum hac de cauſa latum protinus tollas oportet,ac de cætero a ſimilibus compulſionibus omnino abſtineas. Deus amplitudinem tuam incolumen ſeruet.

Romæ die 6. Maij. 1597.

Amplitudinis Tuæ vti frater. Cardinalis Matthæius.

PRÆDICATOR.

Cognit ti. de pri uileg. Leo. X.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,quod de Prædicatorum officio, eorumue examine, & approbatione extat Leonis X.conſtitutio in Concilio Lateran.fol.205.in Bullar.incip.Supernæ,& infra.

Sacro approbante Concilio ſtatuimus,& ordinamus,vt nullus,tam clericus ſecularis,quam cuiuſcunque etiam Mendicantium Ordinis Regularis aut quiuis alius,ad quem facultas prædicandi,tam de iure,quam de conſuetudine,vel priuilegio, aut alias pertinet, ad huiuſmodi officium exercendum admittatur,niſi prius per ſuperiorem ſuum reſpectiue diligenter examinatus,(in qua re conſcientiam ipſius ſuperioris oneramus)ac morum honeſtate,ætate,doctrina,probitate,prudentia, & vitæ exemplaritate ad illud aptus,& idoneus reperiatur,& hic quocunque poſtea prædicaturus acceſſerit,de huiuſmodi examine,& idoneitate ſuā per literas authenticas, ſeu alias ſui examinatoris,approbatoriſque, Epiſcopis,& alijs locorū ordinarij fidem legitime faciat. Mandantes omnibus,qui hoc onus ſuſtinent,quique in futurum

rum ſuſtinebunt, vt Euangelicam veritatem, & ſanctam Scripturam iuxta declarationem, interpretationem, & ampliationem Doctorum, quos Eccleſia, vel vſus diuturnus approbauit, legendoſque hactenus recepit, & in poſterum recipiet, prædicent & explanent. nec quidquam eius proprio ſenſui cõtrarium, aut diſſonum adijciant, ſed illis ſemper inſiſtant, quæ ab ipſius ſacræ Scripturæ verbis, & præfatorum Doctorum interpretationibus, rite, & ſane intellectis non diſcordant. Tempus quoque præfixum futurorum malorum, vel antichriſti aduentum, aut certum diem iudicij prædicare, vel aſſerere, nequaquam præſumant, cum veritas dicat, Non eſt veſtrum noſſe tempora, vel momenta, quæ pater poſuit in ſua poteſtate. ipſoſque qui hactenus ſimilia aſſerere auſi ſunt, mentitos, ac eorum cauſa reliquorum etiam recte prædicantiũ auctoritati non modicũ detractum fuiſſe conſtet. inhibentes omnibus, & ſingulis clericis ſecularibus, vel regularibus præfatis, cæteriſq; cuiuſcunq; ſtatus, gradus, & ordinis exiſtant, qui hoc onus aſſument, ne de cætero in ſermonibus ſuis publicis, alia quæque futura ex literis ſacris conſtanter prædicere, nec illa Spiritu ſancto, vel diuina reuelatione ſe habuiſſe affirmare, & alienas inaneſque diuinationes aſſeuerando, aut alio quocumque modo tractanda aſſumant, ſed ex diuinæ vocis præcepto Euangelium omni creaturę cum vitiorum deteſtatione, & virtutum commendatione enucleẽt, & declarent, & pacem ac dilectionem mutuam a Redemptore noſtro tãtopere commendatam, vbique fauentes, non ſcindant veſtem inconſutilem Chriſti, ſed ab Epiſcoporum, & Prælatorum, ac aliorum Superiorum, eorũque ſtatus ſcandoloſa detractione, quos coram Vulgo, & laicis non modo incaute, ſed etiam intemperanter reprehendunt, & mordent, & ab eis male geſtorum expreſſis quandoque nominibus aperta, & manifeſta redargutione abſtineãt. Denique conſtitutionem felicis record. Clementis Papæ V. quæ incipit, Religioſi, quã tenore præſentium innouamus, & approbamus, inuiolabiliter ab eis obſeruari debere decernimus, vt hac ratione ad vtilitatem populi prædicantes, & cũ Domino lucrifacientes, talentum, quod ab illo acceperant, ſuperlucrari, & eiuſdem gratiam, & gloriam conſequi mereãtur. Cæterum ſi quibuſdam eorum, Dominus futura quędam in Dei Eccleſia inſpiratione quadam reuelauerit, vt per Amos prophetam ipſe promittit, & Paulus Apoſtolus prædicatorũ princeps, ſpritum, inquit, nolite extinguere; prophetias, nolite ſpernere, hos aliorum fabuloſorum, & mendacium gregi connumerari vel aliter impediri minime volumus. Extinguitur namque ipſius gratia Spiritus, Ambroſio teſte, ſi incipientibus loqui feruor contradictione ſopitur: & tunc Spiritui ſancto iniuria certe fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti eſt, eo ꝙ non de facili credendum ſit omni ſpiritui, ſed ſunt probãdi ſpiritus, teſte Apoſtolo, an ex Deo ꝓueniãt: volumus vt lege Ordinaria tales aſſertæ inſpirationes, antequã publicentur, aut populo prædicentur, ex nunc Apoſtolicæ Sedis examini reſeruatæ intelliganiur. Quod ſi ſine morę periculo id fieri non valeret, aut vrgens neceſſitas aliud ſuaderet, tunc eodẽ ordine ſeruato, Ordinario loci notificentur, vt illi adhibitis ſecum tribus, aut quatuor doctis, & grauibus viris, & huiuſmodi negotio cum eis diligẽter exa-

Cle. 1. de privi.

minato

mus, etiam omnia & ſingula ſupradicta in ſic promouentibus & promotis locum habeant. Decernentes præſentes literas ſub quibuſuis conceſſionibus, facultatibus, & gratijs, etiam in caſibus quibuſcunq; Sedi Apoſtolicæ quomodolibet, etiam in Bulla Cœnæ Domini reſeruatis, etiam ſub nomine Iubilei plenarij, vel Cruciatæ ſanctæ, abſoluendi facultatem quibuſuis perſonis generaliter, vel ſpecialiter tribuentibus, minime comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe & cenſeri, ſicque in præmiſſis vniuerſis & ſingulis per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici, Auditores; & S. R. E. Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cauſa & inſtantia iudicari & definiri debere, ac irritum & inane quiquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac in Concilijs etiam generalibus editis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Vt autem præſentes literæ omnibus innoteſcant, mandamus illas ad Valuas S. Ioan. Latera. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarũ, & in acie Campi Floræ, affigi, & publicari, & poſt quindecim dies qui in Vrbe ſunt, qui verò extra eam & citra Montes intra quatuor menſes, qui demum vltra Montes erunt, intra octo menſes, à die publicationis huiuſmodi cõputan. perinde afficere & arctare, ac ſi eorum cuique perſonaliter intimatæ fuiſſent, ac earundem præſentium litterarum exemplis, etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eandem fidem in iudicio, & extra illud adhiberi, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reſeruationum, inhibitionis, voluntatum, decretorum & mandati infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attẽtare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorũ eius ſe nouerit incurſurũ. Dat. Romæ apud S. Petrũ anno Incarnationis Dominicę, Milleſimo quingẽteſimo octuageſimo octauo, Nonis Ianua. Pontificatus noſtri Anno Quarto. Nos animaduertentes in dictis literis nihil ferè, quo ad ea, quæ in ordinum collatione ſeruanda ſunt, diſponi vltra id, q́ in ſacris Canonib. & in Cõcilij. Trid. decretis, ac aliorũ Romanorũ Pontificũ prædeceſſorum noſtrum Conſtitutionibus diſpoſitum fuit, ſed diuerſas pænas & cenſuras Eccleſiaſticas contra Epiſcopos, & alios Prælatos in ordinum collatione peccantes, & ſimiliter contra Clericos tam ſæculares, quam cuiuſuis ordinis, inſtituti & militiæ regulares malè promotos conſtitui, abſolutionemque & diſpenſationem Sedi Apoſtolicæ reſeruari, & alias ſicut in præfatis literis continetur, conſiderantesque tam premouentes, quam eos qui ad dictos ordines promouentur, ſæpè cenſuris, & pęnis huiuſmodi, ob illarum multiplicitatem in eorum perniciem animarum varijs modis illaqueari, nonnullos ex Prælatis, & Epiſcopis in conferendis huiuſmodi ordinibus nimis ſcrupuloſè procedere, multoſque metu pęnarum, & cenſurarum præfatarum ab ordinum

Digitized by Google

collatione prorſus deterreri,adeò, vt clericorum , & Sacerdotum numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus ſit omnium in præmiſſis ſecuritati,ac animarum ſaluti,paterna charitate proſpicere volentes : Motu proprio,& ex certa ſcientia noſtris,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,hac noſtra perpetuò valitura cōſtitutione ſupradictas literas ad terminos Sacrorum Canonum , ac Conſtitutionis re. me. Pij. Papæ II.etiam prędeceſſoris noſtri, quæ incipit, Cum ex ſacrorum ordinum , ſub dat. videlicet Quintodecimo Kalendas Decembris , Pontificatus ſui Anno Quarto , cuius tenorem præſentibus pro expreſſo haberi volumus , & ad diſpoſitionem decretorum Sacri Concilij Tridentini reſtringimus,& reducimus,necnon cenſuras & pœnas in eiſdem Sixti literis contra quoſcunque , præterquam contra Simoniacè ordinantes,& ordinatos inflictas,quas uolumus in ſuo robore permanere (alijs etiam pœnis & cenſuris per eoſdem Canones,ac Conſtitutionem Pij II. Conciliumque Tridentinum iniunctis ſaluis & firmis remanentibus) moderamus & abolemus. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque Iudices, & Dommiſſarios quauis auctoritate fungentes etiam eiuſdem Romanæ curiæ Cardinales,& cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores,ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate,vbique iudicari,& definiri debere,irritum quoque & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter , vel ignoranter contingerit attentari. Non obſtantibus &c. Dat. Romę apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1595. Pridie. Kal. Martij Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Hanc bullam Cle. 8. recitatum duabus annotationib. Sey. li 4. Tbe caſſa. conſ. capi. 17. in fi.

Quantum verò ad regulares attinet vltra prædictas Conſtitutiones,& decreta Conc. Trid. pręſertim in d. ſeſſ. 23. c. 12. & 13. & ſeſſ. 7. c. 11. de refor. extat ſequens decretum.

De mandato S.D.N. Clementis Diuina prouidentia Papæ viij. Tenore preſentium mandatur omnibus , & ſingulis quorumcumque Regularium ſuperioribus,vt de cætero obſeruent,& obſeruari faciant ea,quæ in Decreto Sacræ congregationis Concilij Tridentini continentur,cuius tenor eſt talis.

Congreg. Concilij cenſuit ſuperiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis,ordines ſuſcipere uoluerit,literas dimiſſorias concedere,ad epiſcopum tamen Diœceſanum , nempe illius monaſterijs,in cuius familia,ab ijs,ad quos pertinet,is regularis poſitus fuerit,& ſi Dięceſanus abſuerit,vel nō eſſet habiturus ordinationes,ad quemcūque alium Epiſcopum,dum tamē ab eo epiſcopo,qui ordines contulerit,examinetur quoad doctrinam, & dum ipſi regulares non diſtulerint de induſtria,conceſſionem dimiſſoriarum,in id tempus,quo Epiſcopus Diœceſanus vel abfuturus,vel nullas habiturus eſſet ordinationes. Verum cum a ſuperioribus regularibus, Epiſcopo Diœceſano abſente, vel ordinationes non habēte literæ dimiſſorię dabuntur , in eis vtiq; huiuſmodi cauſam abſentiæ Dięceſani Epiſcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum , exprimendam eſſe,quod qui non fecerint officij,& dignitatis, ſeu adminiſtrationis,ac vocis actiuæ, & paſſiuę priuationis,ac alias arbitrio eiuſdem Sanctiſſi. D.N. Papę reſerua-

reſeruatas pœnas incurrent. In quorum fidem, &c. Datum Romæ die. 15. menſis Martij 1596.

Notandum quod eadem ſacra Congreg. Card. declarans id quod in Cõc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 10. de ref. ſtatuitur uidelicet.

Abbatibus, & alijs quibuſcunq; quantumuis exemptis, non liceat in poſte rum, intra fines alicuius Diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempti eſſe dicantur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, tonſuram, vel minores ordines conferre; nec literas dimiſſorias clericis ſæculari bus, vt ab alijs ordinentur concedat. Ait ipſa Congregatio, quòd Abbates Re gulares, habentes ius baculum deferendi, & Mitram, poſtquam ſacerdotalē ordinem, & munus benedictionis ſuſceperint, poſſunt tonſuras, & ordines minores ſęcularibus, epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis, cõferre: Si modo ipſius epiſcopi conſenſus accedat: & a dicto epiſcopo quiſq; literas dimiſſorias im petrauerit, ita vt ſatis nõ ſit, id generatim ab epiſcopo cõceſſum eſſe, ſed hac conceſſione ſemper opus ſit ſingulis, &c.

Poſſunt etiam ipſi Abbates eoſdem ordines conferre alijs Regularibus, qui dimiſſorias ſpeciales Superiorum ſuorum & ſpecialem conſenſum epiſcopi loci habuerint, ac prætęrea alijs ſæcularib. qui aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiecti ſint, dummodo ſuperiorum ſuorum dimiſſorias attulerint, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci, in quo ordines huiuſmodi cupiunt ſuſcipere.

Poſſunt etiã ex priuilegio Apoſtolico (de conſenſu tamen ordinarij vt ſupra) confirmationis ſacramentum cõferre; prout declarauit ſacra Congregatio prædicta in ſeſſ. 7. can. 3. de confirmatione.

Pręſcriptæ declarationes reperiuntur etiam impreſſæ in compendio Priuilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicantium, nouiſſime impreſſo Brixiæ anno 1590. in verbo ordines ſacri, fol. 457. & 458.

ADDITIO. In ordinatione Regulariũ diſpenſatio ſuper interſtitijs pertinet ad Epũm ordinãtem, dẽt tamẽ fieri mentio in literis dimiſſorialibus ſuorum ſuperiorum petentiũ ab Epiſcopo, vt ſuper illis diſpenſare dignetur attenta neceſſitate, vel vtilitate eccleſiæ ſeu religionis, prout refert Sorb in Compen. Priuil. Mend. in verbo ordines ſacri. Quommodo intelligatur arbitrium Epiſcopo conceſſum auctoritate Concilij Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 11. in diſpenſando ſuper interſtitiis, & an Epiſcopus tacite aliquem diſpenſare cenſeatur. Pro horum dubiorum deciſ. remittimus lectorem ad Maio. lib. 3. de irregul. cap. 24. num. 13. ad Lopez. ad Diaz. capit. 25. in ver. vna eadem die, & ad Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 5. caſu 564. qui doctores vno ore illa determinant, quod ſic ampliando etiam ſi ab alio epiſcopo ordinetur de licentia tamen ſui epiſcopi, & Nauar. de primo agit in conſ. 27. num. 2. de tempor. ordin. in antiq. Item qua dicatur eccleſia neceſſitas, & utilitas, vt ſufficiens cauſa ad diſpenſandum reputetur poſt gloſ. in ſum. diſt. 74. Abb. & Zabar. in capit. quaris de ætat. & qualit. hoc & alia egregie reſoluit Sorbus loco preallег. Notandũ inſuper circa annum interponendum ab uno ad alterum ordinem ſacrum attendendum eſſe annum eccleſiaſticum, non autem ſolarem. Hinc ſacra Congregatio declarauit

Ita declarauit ſacra Congreg C. die 7. Septem. 1593. ut teſtatur Io Bapt. Confectus in collect. priuileg. ſacr. ord. fol. 136.

claraui eos qui ad Subdiaconatus ordinem quatuor temporibus Quodrageſimæ promoti fuerint, poſſe anno ſequenti eiſdem quatuor temporibus Quadrageſimæ ad Diaconatum promoueri, licet, annus naturalis integer tunc lapſus non fuerit, cum futuro anno Paſcha feſtum clericus, quam ſuperiori celebretur.

Sciendum eſt etiam qualiter extat Sanctiſſ. D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ octaui Conſtitutio contra eos qui cum ad ſacrum Presbiteratus ordinem minime promoti ſint, Sacerdotis tamen auctoritatem temere ſibi aſſumentes Miſſarum celebrationes vſurpare, & Sacramentum Pænitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt. Ro. publicata die 5. Deceb. 1601. tenoris ſequent.

Congruit et declari eo nō ord. miniſtrã.

ET ſi alias fel. rec. Paulus Papa IIII. prædeceſſor noſter ad nefariam, & ſacrilegam quorundam hominum temeritatem coercendam, qui cum ad ſacram præsbyteratus ordinem minime promoti ſint, Sacerdotis tamen auctoritatem ſibi temere aſſumentes, Miſſarum celebrationem vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ miniſtrare præſumunt, decreuerit huiuſmodi delinquentes a Sanctę Inquiſitionis Iudicibus tradi debere curiæ ſæculari debita animaduerſione puniendos, poſtea re. mem. Sixtus Papa V. etiam prædeceſſor noſter prædictum Pauli Papæ Quarti decretum innouari, ac ſerio obſeruari mandauerit, eo tamen dictorum hominum prorupit audacia, vt prætextu ignorationis huiuſmodi decretorum, ac pœnarum contra ipſos, vt præfertur, inflictarum, illis ſe minimè ſubiacere, & obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem liberari, & abſolui poſſe prætendant. Nos igitur animaduertentes huiuſmodi perditos, & nefarios homines ad ſacrũ Presbiteratus ordinem non promotos Miſſarum celebrationem vſurpare præſumentes nõ ſolum actus idolatriæ ſaltem extrinſece, ſeu per externa, & viſibilia Religionis, & pietatis ſigna exercere, ſed etiam quantum in ipſis eſt efficere, vt Chriſti fideles, qui credunt eos ordinatos eſſe, & ritè conficere Sacramentum Euchariſtiæ, idololatriæ crimen ignoranter incurrant, purum videlicet Panem, & Vinum tanquam verum Chriſti Domini noſtri corpus, & ſanguinem eiſdem adorandum proponentes. Confeſſiones autem audientes non ſolum Sacramenti Pęnitentiæ dignitatem contemnere, verum etiam Chriſti fideles decipere, dum ſcilicet inique ſibi aſſumunt gradum Sacerdotalem, auctoritatem abſoluendi a peccatis magno cum periculo, & ſcandalo plurimorum; Propterea, ut grauiſſima hęc ſcelera committentes, poſthac debito ſupplicio puniantur, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine S. Inquiſitionis iudicum conſcientiæ conſulere, & ne in futurum de pœna hiſce delinquentibus imponenda dubitari poſſit, prouidere volentes ſupradictorũ prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes, hac perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, atque ſtatuimus, vt quicunque nõ promotus, ad ſacrum Presbyteratus ordinem repertus fuerit miſſarum celebrationem vſurpaſſe, vel Sacramentalẽ confeſſionem audiuiſſe a Iudicibus Sanctæ Inquiſitionis, vel locorum

corum

corum ordinarij tanquam Eccleſiæ miſericordia indignus à foro eccleſiaſtico abijciatur,& ab ordinibus eccleſiaſticis,ſi quos habuerit, ritè degradatus, ſtatim Curiæ ſæculari tradatur per Iudices ſæculares debitis pœnis plectendus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac in concilijs,etiam generalibus editis,etiam in corpore iuris clauſis: Quibus omnibus,& ſingulis illarum tenores pro ſufficienter expreſſis,& ad verbum inſertis habentes,ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cętero allegari,aut prætendi nunquam poſſit,atque vt præſentes literæ omnibus innoteſcant, volumus illas ad Valuas Sancti Ioannis Lateran. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum,& in Acie Campi Floræ more ſolito publicari, & affligi, atque ijs inde amotis earundem exempla, etiam impreſſa ibi affixa relinqui,factaque huiuſmodi publicatione omnes, qui in Vrbe poſt menſem,qui verò extra eam,& citra Montes,poſt quatuor menſes,qui demum vltra Montes fuerint poſt decem menſes à die publicationis præſentium computandos afficere,& arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent. Ac præterea mandamus earundem præſentium literarum exemplis etiam impreſſis,& manu Notarij publici ſubſcriptis, & Sigillo Officij Sanctæ Romanæ Inquiſitionis,vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem haberi,quæ hiſce præſentibus,haberetur, ſi eſſent exhibitæ,vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, Die prima Decembris 1601. Pontificatus noſtri Anno Decimo.

POENAE PECVNIARIAE.

COMMVNIS eſt ſcribentium concluſio in cap. vt clericorum, de vita, & hon. cler. addendo etiam Fel. in ca. irrefragabili, §. cæterum, de off. ord. & Petr. Foller. in pract. crim. can. ca. 33 nu. 126. Poſſe aliquando Epiſcopum correctionis zelo Clericos pro delicto pœna pecuniaria punire, potiſſime vbi ea magis timeretur, iuxta glo. in cap. licet, & ibi Panor. de pœnis, videretque alias pœnas negligi,& paruipendi,&ad emendationem nihil proficere,adhibita tamen cautela ne in illa imponēda modum excedat,ſed peccati qualitatem,& perſonarum conditionem attendere debet, & quod ipſis Doctoribus vti honeſtius(ſequendo Hoſtien. in ſum. de off. ord. §. quid pertinet)viſum eſt,nempe vt illam pœnam Epiſcopus ad effugiendam auaritiæ ſuſpicionem,ſibi non retineat,in propriam conuertendo vtilitatem, ſed in pios vſus roget, deputet, id expreſſe decreto Conc. Triden. ſeſſ. 25. de ref. c. 3. præcipitur, vt mulctæ pecuniariæ, eo ipſo quod exactæ fuerint, pijs locis aſſignentur, adeo quod refertur Sacram eiuſdem Concilij Congregationem cēſuiſſe, nec poſſe Epiſcopum ex mulctis,& pœnas,quas exigi contingerit in eius Curia aliquam portionem Vicario ſuo aſſignare pro eius mercede; Super quo etiam Concilium Tolet. celebratum anno 1565. actio. 2. cap. 14. relatum ab Ignatio Lopez in addit. ad Diaz, in pract. crim. can. cap. 145. diſpo-

ſuit

fuit, vt ſequitur Pœnæ pecuniariæ ſi quando à Iudicibus Ordinarijs, iuxtà rationem delicti, vel delinquentis qualitatem, eas imponi contigerit, in pios tantum vſus, & pro executione iuſtitiæ, non pro priuata Epiſcoporum vtilitate expendantur arbitrio Epiſcopi, vel eius Vicarij; Deputeturque ab eodem Epiſcopo, qui eaſdem pœnas recipere debeat, earumque rationem reddere teneatur. Hactenus verba Concilij Tolet. Pluraq; imitatione digna circa dictarum pœnarum iniunctionem, depoſitionem, adnotationem, ac diſtributionem faciendam, Gabriel Paleot. S. R. E. Cardinalis dictauit, & ordinauit in ſuo Archiepiſcopali Bononien. par. 4. tit. de cauſis in foro Epiſcop. fol. 270. & latius par. 6. tit. de adminiſtratione fori Archiep. fol. 435. & ſeq. Illud ſanè concordi omnium conſenſu, (Felino atteſtante loco indicato, ſub num. 6.) admittitur, vt in caſu quo Epiſcopus euidenter indigeret, ac pauper eſſet licitè poſſit dictas pœnas ſibi vendicare, & in proprium vſum expendere; In quam ſententiam deſcenderunt etiam Henric. Bott. in tract. de Synodo Epiſcop. par. 3. ſub num. 25. ibi, Puro tamen, &c. Couar. lib. 2. var. reſolut. cap. 9. ſub num. 9. ac Fuſc. de viſitat. lib. 1. cap. 32. nu. 3. Ego tamen adhuc tutius exiſtimarem conſulendam eſſe Sacram Congregationem notificãdo & redditus, & onera Epiſcopatus.

PRAECEDENTIA.

Cõgruit ti de ma io. & obe dien.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod per Gregor. xiij. edita fuit declaratio circa Præcedẽtiam Fratrum Mendicantium, & Confraternitatum Laicorum in proceſſionibus, vt patet ex eius conſtitutione Romæ publicata die 17. Iunij 1583. fol. 1323. in Bullario incipien. Expoſcit paſtoralis officij, & infra.

De nobis attributæ poteſtatis plenitudine volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod quicunque ex dictis Fratribus mendicantibus inter ſe de præcedentia huiuſmodi contendentibus, aut Confratribus confraternitatum prædictarum, inter quos lites, & cauſæ pręmiſſorum occaſione ortæ iã ſint, ſeu oriri contigerit in futurum, qui in quaſi poſſeſſione præcedentiæ, ac iuris præcedendi ſunt, ij, (quibuſcunque reclamationibus, proteſtationibus, appellationibus, & alijs ſubterfugijs prorſus remotis, & ceſſantibus, & poſtpoſitis) in proceſſionibus tam publicis, quam priuatis præcedere debeãt: quãdo vero non probetur, aut non conſtet de quaſi poſſeſſione præcedentiæ huiuſmodi inter fratres quidem Mendicantes ij, qui antiquiores in loco cõtrouerſiæ, inter Confratres vero inter ſe litigantes ij, qui prius ſacris vſi ſunt, in proceſſionibus tam publicis, quam priuatis præcedere debeant, ita vt ſi contigerit noua monaſteria, aut domos alicuius ordinis Mendicantium in loco, in quo alterius ordinis ex dictis Mendicantibus monaſteria, aut domus prius erecta, & inſtituta ſint, ille ordo, qui prius monaſterium ſeu domum in loco habuerit, præcedat. Præterea quia inter prædictos ordines plerumque alia in proceſſionibus, & alia in concilijs generalibus, & alijs actibus publicis, ſiue priuatis, ratio circa modum præcedendi ſeruatur, nolumus per pręſentes prę

rogatiuis

rogatiuis dictorum ordinum quoad præcedentias huiuſmodi quę proprijs ordinibus, præterquam in proceſſionibus prædictis debentur, aut fratribus Capuccinis nuncupatis, qui in proceſſionibus publicis ſub Conuentualium Sancti Franciſci, aut Minorum de obſeruantia fratrum nuncupatorum Cruce, vt ſolent, incedere poſſint, aliquod præiudicium generari. Sicq. per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtantibus &c.

Et quoniam poſt dictam Conſtitutionem ortæ fuerunt multę lites, ideo die 26. Auguſti 1593. Sacra congregatio Illuſtriſſimorum & Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum & regularium præfecta, ad tollendas omnes lites, & controuerſias, quæ inter Regulares plerunque ſolent oriri, ſuper eorum præcedentia in proceſſionibus, cæteriſque actibus tum publicis, tum priuatis, illud in futurum obſeruādum cenſuit, quod in hac alma Vrbe omnium magiſtra ſeruatur.

Die 30. Auguſti 1593. Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Card. Alexandrinus retulit ſupraſcriptam Dongregationis ſententiam ſanctiſſimo placuiſſe, & iuxta eam in caſibus occurrentibus ſemper reſcribi, & ſi opportunum fore videbitur generalem conſtitutionem deſuper fieri mandaſſe illa, Gre. XIII. quæ incipit. Expoſcit, alijſque contrarijs quibuſcunque non obſtantibus.

Habentur iſtæ declarationes impreſſę in Priuilegijs ordin. Camaldulenſ. fol. 218. & in collectione Priuilegiorum ſacrorum ordinum Mendicantium & non Mendicantium per Io. Bapt. confectium fol. 188. Impreſſ. Florentiæ.

De præcedentia in proceſſionibus inter regulares, & clericos ſeculares plura tradit Præpoſ. in cap. concilia. §. Epiſcopos 17. diſt. ad quem ſpectet diffinire controuerſias, quæ oriri ſolent circa præcedentiam in proceſſionibus, vide Conc. Tri. ſeſſ. 25. de regular. c. 13. & nouiſſime Roderi. tom. 3. quęſt. regu. art. 1. Item an omnes clerici de iure teneantur accedere ad proceſſiones, vide Archid. Gemin. & Præpoſ. in c. quando 38. diſt. & Felin. in ca. dilectus, nu. 7. de off. ordin. & quid in Religioſis, vide Panor. in ca. nimis praua, el 2. de exceſſ. pręlat. Hodie tamen per Conc. Trident. d. c. 13. ſancitum eſt vt exempti omnes tam clerici ſeculares, quam regulares, etiam monachi, ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur, ijs tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuo viuunt. et publicæ proceſſiones diceretur ve luti ſi pro bono publico indictę eſſent, vt alias eſſent conſuetę & publicæ, vt declarauit ſacra Congregatio, vel etiam vt inquit Abb. loc. cit. nu. 3. quando proceſſio fieret ex magna cauſa, vt in nouo introitu Epiſcopi, vel imminēte peſte ſeu alio flagello, vel ad generales litanias, quę fiūt poſt Paſcha ante feſtum Aſcenſionis, vt ibi per eum. Verum non obſtante d. decreto Cō. Trid. cap. 13. cenſuit Sacra congregatio ſi monachi, ſeu Regulares vere vltra dimidium milliare è ciuitate diſtarent, non eſſe vtique compellendos ab Epiſcopo accedere ad proceſſiones.

An in caſu, quo Regulare exempti tenentur accedere ad proceſſiones, ſi citati, ſeu vocati venire renuerent, poſſit contra eos Epiſcopus per cenſuras procedere, & videtur dicendum, quod non, ſed per alias pœnas eccleſiaſticas ex Gambar. in tract. de poteſt. legati à latere lib. 8. cap. fin. nu. 77. & Henriquez in ſum.

rum ſuſtinebunt, vt Euangelicam veritarem, & ſanctam Scripturam iuxta declarationem, interpretationem, & ampliationem Doctorum, quos Eccleſia, vel vſus diuturnus approbauit, legendoſque hactenus recepit, & in poſterum recipiet, prædicent & explanent. nec quidquam eius proprio ſenſui cõtrarium, aut diſſonum adijciant, ſed illis ſemper inſiſtant, quæ ab ipſius ſacræ Scripturæ verbis, & præfatorum Doctorum interpretationibus, rite, & ſane intellectis non diſcordant. Tempus quoque præfixum futurorum malorum, vel antichriſti aduentum, aut certum diem iudicij prædicare, vel aſſerere, nequaquam præſumant, cum veritas dicat, Non eſt veſtrum noſſe tempora, vel momenta, quæ pater poſuit in ſua poteſtate. ipſoſque qui hactenus ſimilia aſſerere auſi ſunt, mentitos, ac eorum cauſa reliquorum etiam recte prædicantiũ auctoritati non modicũ detractum fuiſſe conſtet. inhibentes omnibus, & ſingulis clericis ſecularibus, vel regularibus præfatis, cæteriſq; cuiuſcunq; ſtatus, gradus, & ordinis exiſtant, qui hoc onus aſſumunt, ne de cætero in ſermonibus ſuis publicis, alia quæque futura ex literis ſacris conſtanter prædicere, nec illa Spiritu ſancto, vel diuina reuelatióne ſe habuiſſe affirmare, & alienas inaneſque diuinationes aſſeuerando, aut alio quocumque modo tractanda aſſumant, ſed ex diuinæ vocis præcepto Euangelium omni creaturæ cum vitiorum deteſtatione, & virtutum commendatione enucleét, & declarent, & pacem ac dilectionem mutuam a Redemptore noſtro tãtopere commendatam, vbique fauentes, non ſcindant veſtem inconſutilem Chriſti, ſed ab Epiſcoporum, & Prælatorum, ac aliorum Superiorum, eorũque ſtatus ſcandoloſa detractione, quos coram Vulgo, & laicis non modo incaute, ſed etiam intemperanter reprehendunt, & mordent, & ab eis male geſtorum expreſſis quandoque nominibus aperta, & manifeſta redargutione abſtineãt. Denique conſtitutionem felicis record. Clementis Papæ V. quæ incipit, Religioſi, quã tenore præſentium innouamus, & approbamus, inuiolabiliter ab eis obſeruari debere decernimus, vt hac ratione ad vtilitatem populi prædicantes, & cũ Domino lucrifacientes, talentum, quod ab illo acceperant, ſuperlucrari, & eiuſdem gratiam, & gloriam conſequi mereãtur. Cæterum ſi quibuſdam eorum, Dominus futura quædam in Dei Eccleſia inſpiratione quadam reuelauerit, vt per Amos prophetam ipſe promittit, & Paulus Apoſtolus prædicatorũ princeps, ſpiritum, inquit, nolite extinguere; prophetias, nolite ſpernere, hos aliorum fabuloſorum, & mendacium gregi connumerari vel aliter impediri minime volumus. Extinguitur namque ipſius gratia Spiritus, Ambroſio teſte, ſi incipientibus loqui feruor contradictione ſopitur: & tunc Spiritui ſancto iniuria certe fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti eſt, eo q; non de facili credendum ſit omni ſpiritui, ſed ut pro bãdi ſpiritus, teſte Apoſtolo, an ex Deo ꝓueniãt: volumus vt lege Ordinaria tales aſſertæ inſpirationes, antequã publicentur, aut populo prædicentur, ex nunc Apoſtolicæ Sedis examini reſeruatæ intelligantur. Quod ſi ſine moræ periculo id fieri non valeret, aut vrgens neceſſitas aliud ſuaderet, tunc eodẽ ordine ſeruato, Ordinario loci notificentur, vt illi adhibitis ſecum tribus, aut quatuor doctis, & grauibus viris, & huiuſmodi negotio cum eis diligẽter examinato

Cle. 1. de priui.

minato,quando id expedire videbunt(ſuper quo eorum conſcientias oneramus)licentiam concedere poſſint. Si qui autem cõtra præmiſſorum aliquod committere quidquam auſi fuerint,vltra pœnas contra tales a iure ſtatutas, excommunicationis etiam ſententiam,a qua non niſi a Rom.Pontifice,præterquam in mortis articulo cõſtituti,abſolui poſſint,eos incurrere volumus. Et vt eorum exemplo alij attentare ſimilia minime audeant,eis prædicationis etiam officium interdictum eſſe perpetuo decernimus. Non obſtantibus &c.Nulli ergo &c.

Adſunt etiam aliqua Concilij Trid.Decreta;in quibus plura ad cócionatores pertinentia ſtatuuntur,nempe Seſſ.5.de ref.cap.2. Seſſ. 24. cap.4. & Seſſ.25.in Decreto de purgatorio,& inſtructiones Prædicationis verbi Dei reperies apud acta Eccleſiæ Mediolanen.par.4.pag.473.& declarationem Sacræ Congregationis de punitione Regularis prædicantis abſque Epiſcopi licentia habes ſupra fol.394. Quando vero poſſit parochus hanc facultaté in ſua Parochia dare poſt Nauar.in Man.ca.25.nu.141.exprimit Hériq. in ſum.lib.7.de indulgent.c.28.ſub §.8.An autem prædicare ſit actus Sacri Ordinis,ita vt non poſſit per Epiſcopum alicui,qui non ſit in ſacris conſtitutus demandari,vide eundem Nauar.in conſ.2.de tempo.Ordinat. in antiq. & conſ.7.de off.iud.deleg.in nou.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

SAncta Mater eccleſia, cuius Chriſtus caput eſt,ingenitam ſuam charitatem ad omnes late diffundens, antiquæ iſraeliticæ gentis, populique Dei peculiares reliquias,pio nunquam deſinit affectu miſerari,grauiterque contriſtatur iudæorum quondam nationem præcipuis auctam muneribus, & gratijs, cuius erat adoptio filiorum,gloria,teſtamentum,legiſlatio, obſequium, & promiſſa, vnde etiam Chriſtus ſaluator noſter ſecundum carnem naſci dignatus eſt, per diuerſas orbis partes tot iam ſecula diſperſam, ac contagioſi gregis more per inuia, & inaquoſa miſere vagantem, verbi Dei fame, & aquæ refectionis ſiti perire,longeque non a terrena tantum ſuper quam dominus fleuit,ſed quod grauius eſt,a celeſti quoque Gieruſalem,niſi Chriſtus quem negauit,confiteatur exturbari,qua miſeratione,& merore nos quoque non leuiter commoti in dies ſemper aliquid excogitamus, vnde eorum conuerſioni, & ſaluti opportunius prouideatur, ipſiſque ad intelligentiæ viam, quam ſibi precluſerunt,valeant Deo propitio peruenire. Quare ſollicito hæc animo meditantes,ac felicis recordationis Nicolai Papæ Quinti, nonnullorumque Romanorum Pontificum prædeceſſorũ noſtrorum veſtigijs inhærentes,præſenti conſtitutione generali præcipimus omnibus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs eccleſiarum prælatis,etiam Cardinalatus honore præditis,vt in ſuis quiſque ciuitatibus, terris, & locis in quibus competens aliquis numerus iudeorum qui ſynagogam conſtituat,commoratur, curent ſabbati, vel alio cuiuſcunque hebdomadis ſtatuto die ad iudeos ipſos in locum præſtitutum non tamen ſacrum,nec vbi ſacra confici ſolent,conuoca

tos

Digitized by Google

tos per aliquem magiſtrum in theologia, aliumue idoneum virum ab eis eligendum cum mercede congrua illi ex ipſorum hebreorum collatione, aut alias prout commodius eis videbitur hæbraicè ſi fieri poterit linguę peritum ſermones, vel lectiones haberi, in quibus illis exponantur ſcripturæ veteris teſtamentis, Moyſis ſcilicet, & prophetarum, preſertim vero, quæ eo ſabbato leguntur, ſeu lectæ in eorum ſunt ſynagogis iuxta ſanctorum tamē patrum interpretationes, & verum catholicæ ecclesię ſenſum, ac in eis diſſeratur de veritate Chriſtianę fidei de certo aduentu, & incarnatione filij Dei, illiuſque Natiuitate, vita, Miraculis, Paſſione, Morte, Sepultura, Deſcenſu ad inferos, Reſurrectione, in cœlum aſcenſione, de eius euangelio in toto terrarum orbe per Apoſtolos eius, & alios ſanctos prædicato, innumeris, atque clariſſimis virtutibus, & illuſtrium miraculorum gloria confirmato, ac de eius ſpirituali & vero Regno, & de impio idolorum cultu ſublato, & gentium vocatione, de perpetuata Hieruſalem, & terrę eorundem iudeorum deſolatione, tum ipſorum vbique terrarum diſpenſione, & captiuitate, & de alijs ſimilis argumenti dogmatibus, & articulis ex lege, & prophetis, de diutina preterea, & irrita iudeorum aduētus Meſſiæ, & carnalis illius regni expectatione, de vana eorum quæ ſepè quinimo quotidie eos fruſtata eſt ſpe redditus in terrā promiſſionis, & reſtaurationis tertij templi, & demum de multiplicib. & varijs erroribus, & hæreſibus eorum, in quas miſerrimè ſe demerſerunt, poſtquam Chriſtum Dominum in carne venientem agnoſcere noluerunt, & de falſa per eorum rabinos tradita ſacrarum ſcripturarum interpretatione, quarum literam, & ſenſum fabulis, mendacijs, & varijs dolis, & modis detorquentes corruperunt, & deprauarunt, & hactenus corrumpere & deprauare non deſinunt, deque omnibus alijſque eos poſſint ad agnitionem fidei ad errorum ſuorum correctionem, ac orthodoxamque fidem conuertere, pro loci, temporis, ſumptique argumenti ratione prudenter agant, veris, & ex ſacra ſciptura deprompus demonſtrationibus, nulla cum obtrectatione, aut iracundia, ſed magna cum charitate, & modeſtia veritatis lumen illis aperire conentur; ad quos ſermones, & lectiones volumus, vniuerſos, & ſingulos vtriuſque ſexus indæos a duodecim annis ſupra, infirmitate, aut alia legitima cauſa, de qua ordinarios docere debeant non impeditos, in ciuitate, & locis vt præfertur habitantes, vel aliunde obuenientes, etiam ſi inibi domicilium non habeant, ita per circuitum conuenire, vt tertia ſaltem eorum pars, nec vnquam minor ſemper adſit. Quod ſi facere neglexerint interdicti cum fidelibus commercij, & alijs pœnis arbitrio ordinarij pro contumaciæ modo imponendis, donec ſatisfecerint competenter ad ipſos ſermones audiendos cōpellantur. Si quis vero de numero fidelium ita fuerit ſalutis aut ſui, aut proximi ſui, de quo vnicuique mandatum eſt immemor, qui eos a ſalutaribus huiuſmodi ſermonibus, ſeu lectionibus directè, vel indirectè abduxerit, aut impedicerit, ſeu contenderit quoquo modo, excommunicationis ſententia ſit eo ipſo ligatus, & contra eum ad alias pęnas ordinarij arbitrio omnino procedatur. Cœterū imperatorem regeſque, & principes omnes, necnon reſpublicas, magiſtratus, & dominos temporales ſæculares rogamus, & obteſtamur in domino, vt

Patriarchis, Archiepiſcopis, epiſcopis, & alijs ordinarijs prædictis, eorumque vicarijs, & miniſtris ſuum in præmiſſis auxilium præſtent, amplissimum ab omnipotenti Deo præmium in ſupremis gloriæ eternæ tabernaculis, habituri, &c. Datum Romæ apud Sanctum Marcum anno Incarnationis Domini cæ 1584. Kal. Septembris Pontificatus noſtri anno tertiodecimo. ſequitur publicatio facta Romæ die 14. Septembris 1584.

PRIVILEGIA REGVLARIVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, priuilegia Regularium fuiſſe moderata per Concilium Lateranenſe ſub Leone X. deinde per Conc. Trid. & per eius Sacram congregationem fuiſſe factas aliquas declarationes, ac poſtremò per conſtitutiones præſertum Pij 4. Greg. xiij. quas referam. Moderatio priuilegiorum per ſedem Apoſtolicam Fratribus mendicantibus, & alijs religioſis conceſſorum per Leonem Decimum facta in Concilio Lateranenſi habetur in Bullario, fo. 217. Incip. Dum intra mentis arcana, & infra.

e. per exẽptionẽ de priuile ĩ 6. Conc. Trid ſeſ. 25. de regul. c. 11.

Sacro approbante Concilio ſtatuimus, & ordinamus, quod Epiſcopi, & eorum ſuperiores, & alij Prælati præfati, Parochiales ad eoſdem Fratres ratione locorum ſuorum legitime ſpectantes, quo ad ea, quæ ad Parochianorum curam, & ſacramentorum conſeruationem, adminiſtrationemque pertinent, ſine tamen viſitatorium inſolito grauamine, vel impenſa viſitare, & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, ſi Religioſi fuerint iuxta ipſius ordinis regularia inſtituta, intra ſepta regularis loci Seculares vero presbiteros, & Fratres huiuſmodi beneficia obtinentes, libere tanquam ſuę iuriſdictioni ſubiectos punire.

Ac tam prælati quam presbiteri ſeculares, qui vinculo excommunicationis ligati nõ fuerint, miſſas in eccleſijs domorum eorundem, deuotionis cauſa, celebrare, volentes, libenter recipere debeant.

Cõc. Tr. ſeſ 25. de re ca. 14. & extat declar. cõgreg. Concil. ut infra Clẽ. dudum de ſepul. & inde Cõc Tri. ſeſ de ref. c. 15. ac declarationẽ concil. ſupra relatã in

Ac ab eiſdem Prælatis ad Proceſſiones ſolemnes pro tempore faciẽdas requiſiti (dummodo eorum loca ſuburbana vltra vnum miliare a ciuitatibus reſpectiue non ſint remota) accedere.

Nec non ſuperiores eorundem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas confeſſiones ſubditorum eorundem Pręlatorum pro tempore elegerint, eiſdem Pręlatis perſonaliter exhibere, ac præſentare, ſi eos ſibi exhiberi, & præſentari petierint, alicquin eorum Vicarijs (dummodo ad Prælatos vltra duas dietas accedere non cogantur) omnino teneantur, Poſſitque illi per eoſdem Epiſcopos, & Prelatos ſuper ſufficienti literatura, & aliqua ſaltem huiuſmodi ſacramenti peritia duntaxat examinari, Talibuſque præſentatis admiſſis, vel etiam indebite recuſatis, confitentes, conſtitutioni, quæ incipit, Omnis vtriuſq, ſexus, quoad confeſſionem duntaxat ſatisfeciſſe cenſeantur. Ipſique Fratres, etiam forenſium, confeſſiones audire valeant, laicos tamen & clericos ſeculares a ſententijs ab homine latis nullatenus abſoluere poſſint.

Euchariſtiæ vero, & extremæ vnctionis, aliaque eccleſiaſtica ſacramenta illis, quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, di

centibus

centibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegaſſe, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram notario publico facta doceretur. Eorũdem vero Fratrum obſequio inſiſtentibus ſacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio.

uer. confeſſor & aliam ut infra.

Pacta autem, & conuentiones inter eoſdem Fratres & Prælatos, atque curatores pro tempore inita valeant, niſi per ſubſequutũ Capitulum proximum generale, vel prouinciale refutata per eos refutatio huiuſmodi intimata debito tempore fuerit.

Clem. 1. de priui.

Parochias autem cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud eccleſias domorum, & locorum eorundem ſuam elegerint ſepulturam intrare non poſſint, niſi prius præmonito, & requiſito ac recuſante parochiano presbytero, & tunc ſine eius, ac ordinarij præiudicio, niſi eiſdem Fratribus ſuper hoc antiqua conſuetudo, quę ſit in uiridi obſeruantia, & cum pacifica poſſeſſione ſuffragetur.

Vide decretum ſacræ congregationis vt infra.

Volentes quoque ſepeliri habitu eorundem Fratrum in clauſtro non degentes, ſed in proprijs domibus habitantes, in eorum vltima voluntate ſepulturam ſibi eligere poſſint.

Quodque Fratres ipſi ad ordines, promouendis per Ordinarios, de grammatica, & ſufficientia examinari, & dummodo competenter reſpondeant per eoſdem Ordinarios libere admitti, ac nullatenus in eorum eccleſijs, ſeu domibus, aut alijs eorum locis ab alio quam a diœceſano Epiſcopo, vel eius vicario, ſuper hoc cum debita reuerentia requiſito, & abſque rationabili cauſa contradicente, vel eo a diœceſi abſente, ad dictos ordines promoueri debebat.

Cõc. Tr. ſeſſ. 23. de refor. c 12. ui. de declaratione conc. ſupra relatã inuer. ordo fol. 377.

Nec ab alieno Epiſcopo conſecrationem eccleſiæ, vel altaris, aut cimiterij benedictionem petere, ſeu in Eccleſijs per eos pro tempore ædificandi primum lapidem per alienum Epiſcopum poni facere poſſint niſi vbi Ordinarius bis aut ter cum debitis reuerentia, & inſtantia requiſitus, ſine legitima cauſa id recuſauerit.

Et abſque curatorum conſenſu ſponſum, & ſpõſam benedicere nequeát.

Et vt debitus honor matrici eccleſiæ reddatur, tam ipſi Fratres quam alij clerici ſeculares, etiam ſuper hoc Apoſtolicę ſedis priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadæ, antequam campana cathedralis, vel matricis eccleſiæ pulſauerit, campanas in eccleſijs ſuis pulſare minime poſſint, contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.

Concilio Tri ſeſſ. 24 de refor. mat. cap. 1. Vide ſupra in uer. cãp.

Cenſuras autem per eoſdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in matrici eccleſia ciuitatum, necnon in collegiatis, & parochialibus eccleſijs, caſtrorum, & oppidorum reſpectiue ſolemniter publicatas quando ſuper hoc ab eiſdem Ordinarijs requiſiti fuerint, in eccleſijs, domorum ſuarum publicare ac ſeruare.

Cle 1. de ſent. excom. Cõ. Tri. ſeſſ. 25 de regu. c. 12.

Et vt animarum vtriuſque ſexus Chriſti fidelium ſalute vberius conſulatur, illos quorum confeſſiones pro tempore audierint, cuiuſcũque ſtatus, & conditionis fuerint ad ſoluendum decimas, ſiue aliam bonorum, ſeu fructuũ

Capi 1. de dec. in 6. clem.

cupientes de panit. Concilio Tri. ſeſſ. 25. de reſor. c. 12. Vide declarationem Concilio ut infra.

quotam, in locis in quibus decimæ ipſæ, aut ſimilia ſolui conſueuerūt, etiam ſub onere conſcientiarum ſuarum monere, & ortari, ipſiſque etiam illas ſoluere recuſantibus abſolutionem denegare, & ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publicè prædicare, & perſuadere teneantur.

Coſeruatores aūt eiſdem Fratribus pro tempore à ſede Apoſtolica deputandi doctrina; & probitate præſtantes; & in eccleſiaſtica dignitate conſtituti eſſe debeant, & coram eis per eoſdem Fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas a loco ſuæ ſolitæ habitationis nullus trahi poſſit, priuilegijs ſuper hoc alias eis conceſſis nullatenus ſuffragantibus.

Excommunicati quoque ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de intereſſe tertij ageretur abſolui non poſſint, niſi præuia ſatisfactione.

Procuratores quoque, & negotiorum geſtores, ac operatij eorundem Fratrum ſeruitijs inſiſtentes ſententijs excommunicationis promulgatis, illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint aut dantib. conſilium, auxilium, vel fauorem præſtiterint.

Ca. Zab. in clem. cum ex eo de ſēt. excō vbi gl. clem. 1. de rel. domo C. dec 115. & facit c. cū plātare § fi. & ibi gl. ī uer. nulla enunc. prim. & ca quidā de priui. & clem. 1. § fi. eo tit. Cōc. Tri. ſeſſ. 24 de reſor c. 11. ubi de oblatis.

Fratres autem, & Sorores Tertij ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alij quocunque nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, ſepulturam, vbi voluerint eligere valeant. Sed die Paſchatis tantum Eucharistiam necnon extremam vnctionem, cæteraque eccleſiaſtica ſacramenta (pænitentiæ ſacramento duntaxat excepto) a proprio ſacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbant, preferenda teneātur, ac in foro ſeculari coram iudicibus ſecularibus conueniri poſſint. Et ne cenſura vileſcat eccleſiaſtica, & minoris auctoritatis interdicti ſententia reputetur, ijdem dicti Tertij ordinis ad diuina audienda in eccleſijs ſuorū ordinū tēpore interdicti nullatenus admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſā ipſam nutriant, ſeu foueant, aut dantibus auxilium, conſilium, vel fauorem quoquo modo præſtiterint. Collegialiter autem viuentes, ſeu cum Clauſtralibus habitantes, ac mulieres virginalem, ſeu cælibem, aut caſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducentes, priuilegijs, quibus fratres ordin. cuius tertiæ regulæ habitum geſtant, gaudere debeant.

Omnia etiam ſingula ſupradicta ad reliquos Religioſos ordinum quorūcunque extendi & per eos etiam ſeruari debere volumus, atque decernimus Saluis tamen in reliquis deſuper nō expreſſis, tam Epiſcoporum, quam Fratrum, & aliorum Religioſorum prædictorum iuribus, quibus per præmiſſa in aliquo præiudicare, ſeu quicquam innouare non intendimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationib. Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinib. dictorum ordinum, iuramēto confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis &c. Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranenſi ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, anno Incarnationis Dominicæ 1516. 19. Decembris. Pontificatus noſtri Anno Quarto.

Prædicta verba (expreſſo voto) declarata fuerunt deinde per eūdem Leonem X. vt per eius conſtitutionem incip. Nuper in ſacro Lateranenſi Concilio, & infra, Cum autem ſicut accepimus à quibuſdam nimium curioſis ver

tatur

Digitized by Google

tatur in dubium, an votum prædictũ de voto ſolemni religionis intelligatur, cum illud tria ſubſtantialia comprehendat; obedientiam ſcilicet, paupertatē & caſtitatem, & circa dictas mulieres virginalem ſeu caſtam vidualem vitā ducentes, de virginitate, & caſtitate tantummodo mentio fiat. Nos ad tollendũ omne dubiũ motu proprio & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine harum ſerie decernimus, & declaramus, quod in pręmiſſis de voto ſolemni religionis minime intelligi debeat, ita vt mulieres virginalem, aut cælibem vitam ſimpliciter vouentes etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut proprijs domibus vel ſeorſum habitātes, priuilegijs & immunitatibus prædictis in omnibus, & per omnia frui, & gaudere debeant. Non obſtantibus omnibus illis, quæ in dicta conſtitutione noſtra voluimus non obſtare. Ceteriſq; contrarijs quibuſcunque. Datum Romæ ſub annulo Piſcatoris die prima Martij 1518. Pontificatus noſtri anno Quinto.

Reperitur hæc declaratio impreſſa in collatione priuilegiorum per Ioā. Bapt. Confec. fol. 110. & in priuileg. Minimorum f. 78. De Tertiarijs mulieribus in cōgregatione viuentibus videnda erit conſtitutio Pij V. incip. Circa in ver. mulieres quoq; & conſti. Greg. xiij. incip. Deo ſacris, quæ fuerunt relatæ ſupra in verbo Monaſteria monialium fol. 321. & iſte tertius ordo fuit reformatus per eundem Pium 5. vt in eius conſtitu. incip. Ea eſt officij noſtri ratio fol. 1019.

Ne liceat Regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti parocho.

Licet in Sacro generali Lateranenſi Cōcilio ſtatutum, & ordinatum fuerit, vt fratres Ordinum Mendicantium, cæterique Religioſi Regulares non poſſint intrare Parochias cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud Eccleſias Domorum, & locorum eorũdem ſuam elegerint ſepulturam, niſi prius pręmonito, & requiſito, ac recuſante Porochiano presbytero, & tunc ſi ne eius, & Ordinarij præiudicio, Significatum tamen eſt Sacræ Congregationi S.R.E. Cardinalium negotijs Epiſcoporum, & Regularium propoſitę nonnullos fratres præſertim Ordinis Minorum de obſeruantia, cuiuſdam conſuetudinis prætextũ, quam neque antiquitate vallati, neque obſeruantia viridi inniti, neq; pacifica, & non interrupta poſſeſſione firmatam eſſe conſtat, contendere ſibi licere, defunctorum funera proprio eorum parocho abſente, eoque irrequiſito, efferre & leuare; idq; haud leues cōtrouerſias, & altercationes, aliquibus in locis, non ſine populi ſcandalo, & Dei offenſione excitaſſe, Ideo volens eadem Sacra Congregatio omnem eiuſmodi diſſenſionum, & ſcandalorum materiam, & occaſionem præcidere, atque in futurum prouidere, vt tam parochi, quam Fratres ipſi, vnanimi inter ſe voluntate, & ea, qua par eſt charitate, vltima hęc Chriſtianę pietatis officia defunctis pręſtent, declarat, & huius decreti tenore ſtatuit, prædictis Fratribus Ordinis minorum de Obſeruantia, alijſque quibuſuis Regularibus quorumcunque Ordinum, & congregationum, tam Mendicantium, quam non Mendicantium exiſtant, nulla modo licere: etiam ſpecialis alicuius conſuetudinis prætextu,

Priuilegia Regularium Decretũ ſacræ Cōgregationis.

Congruit tit. de ſepult.

Vide ſup. f. 390.

Parochias cum Cruce proceſſionaliter,aut alias ad efferenda,& leuanda defunctorum funera intrare,vel illa leuare,& efferre,niſi vocato,& expectato proprio defuncti Parocho,eoque ibidem præſente ſi tamen ipſe aliter fieri non conſentiat, & permittat, vel niſi requiſitus,venire expreſſe omnino recuſet. Atque ita obſeruari mandat & diſtricte præcipit,firmis cætero qui, & in ſuo robore permanentibus ijs omnibus,quæ ſuper quarta funerum,& canonica portione,alijſque iuribus,ad ſepulturas pertinentibus a ſacris Canonibus,& Conciliorum decretis,Summorumque Pontificum conſtitutionibus hactenus ſancita ordinata ſunt, vel alias ex particulari conſuetudine, vel alio iure obſeruantur. Romæ die xij. Ianuarij. M. DCIIII.

Alex. Card. Floren. Hieronymus Augucchius Secret.

Romæ,apud Impreſſores Camerales, M. DCIIII.

Poſt Concilium Lateranenſe ſequitur Conc. Trid. vbi etiam fuerunt moderata,& correcta in aliquibus Regularium Priuilegia,& ideo ſtandum eſt eius diſpoſitioni,& ex d. Concil. aliqua recollecta habes ſupra in verbo exẽptio reliqua patent ex d. Conc. lectura,& non abs re inſerendas eſſe cenſui quaſdam declarationes ad regulares pertinentes.

DECRETVM SACRÆ CONGREGATIONIS Illuſtriſs, ac Reuerendiſs. DD. S. R. E. Cardinalium Sacro ſancti Trid. Concilij interpretum ſuper intelligentia & obſeruatione capit. 12. verſ. Dies etiam feſti. ſeſſ. 25. de Regular. & quædam aliæ deciſiones eiuſdem Congregationis ad Regulares ſpectantes.

CONgregatio Concilij cenſuit Decretum cap. 12. verſ. Dies etiam feſti, ſeſſ. 25. de Regular. ita eſſe intelligendum, vt Regularium Ritus illis feſtis ſemper permaneat, quoad miſſas celebrandas, & cætera diuina officia, tam publicè quàm priuatim ab ipſis Regularibus in eorum eccleſijs perſoluẽda. Nec circa hæc ab Epiſcopis quoquomodo quicquam in cõtrarium eiſdem Regularibus præcipi poſſe, Quod ſi de facto præceperint, Regulares neutiquam ipſis Epiſcopis obedire teneri. Verum quoad Conciones & lectiones, quas ijdem Regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare Euangelijs & Epiſtolis, quibus clerus ſecularis vtitur illis diebus feſtis.

Cõgregatio item Concilij cenſuit, Regulares, qui abſq; licentia Epiſcopi prædicauerint in eccleſijs, quæ ſuorum ordinum non ſunt, tametſi Decreto eiuſdem Concilij. cap. 12. ſeſſ. 5. contrafecerint, non poſſe tamen puniri ab Epiſcopo, ſed tantum a ſuis ſuperioribus Regularibus.

Congregatio Concilij etiam cenſuit, Regulares monaſterij vltra medium miliare à ciuitate diſtantis non poſſe ab Epiſcopo compelli accedere ad proceſſiones.

Congregatio itidẽ Concilij cenſuit Epiſcopos, aut alios locorum ordinarios vigore cuiuſuis Decreti eiuſdem Concilij, nullam habere facultatem quouis tempore in monaſterijs domibus, & eccleſijs Regularium exemptorum.

rum,quibus non imminet cura animarum perſonarum ſecularium, viſitan di ſacriſtias,paramenta,vaſa ſacra altaria,& cætera huiuſmodi, aut etiam ta bernaculum,ſeu pyxidem,in qua Sanctiſſimum Euchariſtię Sacramentum aſſeruatur. Hier. Card. Matthæus.

Locus † ſigilli. Io. Franc. Fagnanus Sac. Congreg. Conc. Sec.

Romæ, Ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ. 1602. Superiorum permiſſu.

Declarauit etiam Sacra Congregatio die 2. Iulij 1587.

Regulares qui quoad confeſſiones audiendas idonei generaliter ab ordinarijs eorumue examinatoribus reperti,& probati fuerint,generaliter quoque,& indiſtinctè abſque aliqua limitatione temporis,certorumue locorum aut generis perſonarum admittantur in Diœceſi propria. De cæteris vero qui non adeo idonei reperientur, ſi petierint ſe admitti, arbitrio ordinariorum relinquitur ipſos cum limitata facultate,prout eiſdem ordinarijs magis expedire videbitur, probare,& admittere. Qui autem in domibus laicorum confeſſiones ex cauſa audierint,ſtatim Parochum admonere teneantur, & fidem auditæ confeſſionis pro medico adueniente relinquere.

F. Michael Bonel. Card. Alex. Georgius Palearius Secret.

Inſuper ſciendum eſt,quod per Sacras Congregationes ſuper interpretatione Sacri Conc. Trid. & Regularium iuſſu Greg. xiij. declaratum fuit nēpe,quod Regulares omnes in Ciuitatibus Italiæ exiſtentes,ſibi conſeruatores eligerent coram quib. conuenirentur, ac ſemel electus non niſi in capitulis prouincialibus mutarent,eorumque nomina intra menſem a die electionis Epiſcopis locorum ordinarijs indicerent,alioquin coram ipſis ordinarijs conueniri poſſent.

Has declarationes refert Io. Bapt. Confect. in ſummario priuileg. ord. Mendic. tit. 17. c. 4. fol. 154. & tit. 4. cap. 9. fol. 73. & notandum quod quidā ſunt conſeruatores ſecundum iura, & priuatarum perſonarum, de quibus habetur in c. 1. & c. fin. vbi Io. Andr. alijque doctore de off. deleg. in 6. & in Conc. Trid. ſeſſ. 14. de ref. cap. 5. quidam vero ſunt conſeruatores priuilegiorum regularium, de quibus poſt Guid. Papam in deciſ. 18. & deciſ. 247. Mādoſ. de ſignat. gratiæ tit. Conſeruatoriæ, Nauar. in man. ca. 27. nu. 125. & in conſ. 1. de off. deleg. in antiq. & 3. in nou. latiſſime de eis agitur per Sorb. in Compen. priuileg. Mend. in verbo conſeruatores ordinis, Emanuel. Roderic. tom. 1. quæſt. regular. quæſt. 65. & Confect. loco proxime citato, quā declarationem de conſeruatoribus eligendis per regulares habes etiam in Conc. Prouinc. Mediolan. quinto ſub tit. de Epiſcopo, epiſcopali iuriſdictione, & foro fol. 126. in volumine actorum eccleſiæ Mediolan.

Decretum,quo declaratur,Epiſcopis,in eccleſijs Regularium Pontificalia exercentibus licere Baldachinum erigere.

DEcet Epiſcopis,pro eo,quo in Eccleſia Dei excellunt dignitatis gradu,in quocunque ſuarum Diœceſum loco quoties eo,ibi Pontificalia exercere, aut,in Pontificalibus adeſſe,& aſſiſtere contingit,eã,quam par eſt, reuerentiam & honorem,decoro cultu,&ornatu exhiberi.Quare non ſine graui animi dolore,auditum eſt,nonnullos Regulares,vano quorundam immunitatũ & priuilegiorum prætextu, Epiſcopis in eorum Eccleſijs in Pontificalib. interreſſentibus,non modo renuiſſe in eis ſupra locum Epiſcopalis ſolij,Baldachinũ erigere,verũ id etiã iuſſu ipſorummet Epiſcoporũ curantes, prohibere & arcere auſos fuiſſe, Atque ideo Sacra congregatio S.R E. Cardinaliũ negotijs,& conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita,facto verbo cum Sanctiſſimo Domino noſtro Clemente Papa viij.ac de Sanctitatis Suæ ſpeciali, & expreſſo mandato hoc præſenti decreto perpetuis futuris temporib.valituro,declarat,ſtatuit decernit,& mandat,vt de cætero Epiſcopi,vbi tam ex conſuetudine,& priuilegio,quam ex ſacrorum Canonum conſtitutionibus, & Pontificalis Romani præſcripto,aut alio iure, Pontificalia exercere,aut Pontificalibus paramentis cum mitra,vel etiam ſola cappa induti, in quibuſuis Regularium Mendicantium, quam non Mendicantium, Monachorum,etiam Caſinenſium,Clericorum,Præsbiterorum,& cuiuſuis alterius Ordinis, & Religionis, Militiæ, Societatis, aut congregationis Eccleſijs, intereſſe poſſunt,ipſi Regulares,quoties opus fuerit,teneãtur ibi, & debeant,in loco ad ſolium Epiſcopi conſtituendum opportunò & congruo, Baldachinum attollere; Eis autem id facere negligentibus,aut nolentibus,liceat eiſdem Epiſcopis illud aſportari, & in quacunque eorundem Regularium,aut alia quantumuis exempta Eccleſia,ſupra Epiſcopale ſolium, ſeu Pontificale faldiſtorium,erigi facere,atq; ſub eo ſedere & ſtare,quemadmodum in proprijs,& Cathedralibus eorũ Eccleſij ſtare & ſedere ſolent,eo tamẽ dũtaxat tẽpore,quo Põtificales eiuſmodi functiones exercebũt, vel dum actus ipſe,cur in Põtificalib.aderunt,peragetur.Si qui verò Regulariũ huic declarationi ſtatuto,decreto,& mãdato, inobediẽtes & contumaces fuerint ſciãt ſe ab eiſdẽ Epis ad id, p cẽſuras & pœnas eccleſiaſticas, huius Decreti virtute cogi cõpelli poſſe, alijſq; pœnis,tã ſpiritualib. quã temporalib. arbitrio Summi Romani Pontificis ſubiacere, & obnoxios fore. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorũ Ordinum, Religionum, Militiarum, Societatum,& Congregationum quocunque nomine cenſeãtur, ſtatutis, & priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus & formis, & cum quibuſlibet,etiã derogatoriarum derogatorijs,alijſque efficacioribus,& inſolitis clauſulis, ac irritantibus & alijs decretis in contrarium præmiſſorum hactenus quomodolibet conceſſis,confirmatis & approbatis: quibus omnibus & ſingulis,etiã ſi talia eſſent,quæ ſub generali expreſſione & derogatione non venirent, ſed de illis,eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mentio

tio habenda foret, eorum tenores, præſentibus pro expreſſis, & ad verbum inſertis habens eadem Sanctitas ſua, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſè derogant, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque. Romæ die 10. Iunij 1603.

Alex. Card. Flor. Epiſ. Præneſtin. Hier. Agucchius Secret.

Nota hanc declarationem pro ampliatione Clem. Archiepiſcopo, de priuileg. quia anteà non poterant prohiberi ab exemptis Card. Zaba. in d. Clem. §. ſimili. imò etiam eis inuitis poterant exercere ea quæ in d. Clem. continentur, & per eoſdem Epiſcopos poſſunt hodie compelli cenſuris & pœnis eccleſiaſticis vigore huius decreti, nam antea oportebat agere coram ſuperiore exemptorum idem Card. in d. Clem. §. fi. in fine & dictum fuit ſupra in uer. Archiepiſcopi auctoritas in 30. auctoritate fol. 81.

Quaſdam alias declarationes habes ſupra in verbo confeſſor & quantum ad quartam funeralium attinet, apud Conuentum Sancti Aloiſij, ſeu Sancti Ludouici de Neap. ordinis Minimorum conſeruatur ſequens declaratio authenticata ab Auditore Cameræ Apoſtolicæ tenoris ſequentis. *In uerbo caſus reſeruati. fol. 145.*

Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſ. DD. Fratrum Minimorum Sancti Franciſci de Paula Sacra Religio à ſuis primordijs gaudet quodã Apoſtolico priuilegio per fel. mem. Iulium ſecundum Pont. Max. Anno Domini MDVI. ſui vero Pont. 3. Beato Franciſco de Paula Patri, & Fundatori prædicti ordinis tunc in humanis agenti, & ſuę Religioni benigne conceſſo, in quo Indultum extitit Monaſteria, Domus & Conuentus dicti Ordinis tam conſtructa olim, quam in futurum conſtruenda nedum decimas ex Noualibus, Prędijs, Hortis, verum etiam nullum Parochis eccleſiarum quartam funeraliũ teneri ac debere perſoluere vt in dicto Priuilegio latius eſt videre, ad huius effectum huic Sacræ congregationi præſentatum. Et quia licet hoc non obſtante aliquibus in locis prædicti eccleſiarum Parochi, & Rectores perperam forſan intelligentes Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 13. ſenſum, ſeu illum in eorum fauorem retorquentes nituntur à prædictis Fratribus huiuſmodi funeralium portionem ſeu quartam extorquere, quoties cadauer aliquod apud ipſorum Fratrum monaſteria ſepelliri contingit, magnas pro ea fratribus moleſtias inferentes aſſidue. Ideo Frater Petrus a mera Prouincialis miniſter dictæ Religionis minimorum Sancti Fráciſci de Paula in caſtellę Prouincia Illuſtriſſimis & Reuerendiſſimis DD. VV. humiliter ſupplicat vt ad ſedanda ſcandala, & euitandas lites dignẽtur declarare, an per d. ſacrũ concil. Trid. huiuſmodi priuilegio derogatum veniat quoad ſolutionem prædictam, vel decreto ipſius Concilij non obſtante debeat obſeruari, & Fratres d. Ordinis ab ea ſolutione immunes & liberos cenſeri. Quare D. Opt. Max. congregatio concilij cenſuit huiuſmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur conceſſo minime derogatum eſſe eiuſdem Concilij decretis.

Hier. Card. Matthæius. Locus † Sigilli.

Aliam declarationem habes impræſſam 1. tomo Regular. quæſt. Emanuel.

nucl. Roderici art.39.q.2.fol.365. videlicet.

Congregatio Concilij cenſuit non comprehendi monaſteria ædificata à quadraginta annis,citra, aut quæ in dies ædificantur,vel in futurum ædificabuntur,præſuppoſito quod huiuſmodi monaſteria ſint eius religionis,cui à ſede Apoſtolica indultum ſit, vt quartam funeralem non debeant ſoluere Epiſcopo.

Antonius Card. Carafa.

Publicato Concil. Triden. pro eius obſeruatione fuerunt editæ à Pio IV. duæ conſtitutiones derogando etiam priuilegijs Regularium in his,in quib. ſtatutis,& decretis dicti Concilij contrariantur,quæ relatæ fuerunt ſupra in verbo Concilium Triden. fol. 183. de quorum priuilegiorum abrogatione habentur per Emanuel. Roderic. tom.1.quæſt.regul.q.8. Et cum per Pium V.fuiſſent editæ tres conſtitutiones pro Regularibus prima incip. Et ſi Mendicantium fol. 982. in bullar.ſecunda incip. Ad hoc nos deus fol. 1135. Tertia incip. Ad exequendum fo.999.in bullario & vide infra in verbo Vicarius perpetuus tandem per Greg.xiij.fuit facta reductio dictarum conſtitutionũ pro Medicantibus,& alijs Regularibus contra locorum ordinarios ad terminos iuris,& Conc.Trid. Romæ public.die 23. Martij 1573.fol. 1208.incip.

In tanta rerum & negociorum mole,qua Rom. Pont.ex omnibus mundi partibus aſſidue præmitur, vix uitari poteſt,ne aliqua interdum exiliant,quibus poſtea recognitis neceſſe eſt moderationis remedium adhibere. Cum itaque alias fel.rec. Pius Papa V.prædeceſſor noſter, auditis grauaminibus, quæ fratribus ordinum Mendicantium ab ordinarijs locorum,& Parochialium eccleſiarum Rectoribus multis inferri dicebatur, ſuper ſacris concionibus,& lectionibus habẽdis,confeſſionibus audiendis,pænitentijs iniugendis fratribus ad ordines promouendis,celebratione Miſſarum,Cura animarum,ſacramentorum adminiſtratione,ſepulturis,quarta funeralium,legatis donationibus,eleemoſynis,collectionibus,alijſq; huiuſmodi iuribus,necnon decimis, & diuerſis oneribus,ac etiam ſuper ſtatu,& regimine ſanctimonialium ipſis fratribus ſubiectarum,formatione proceſſuum,cenſurarum publicatione, proceſſionibus,præcedentia, locorum acquiſitione, ceteriſque alijs rebus tunc expreſſis,multa per quaſdam ſuas literas pro dictis fratribus non modo ſtatuerit,ſed & quæ tam in Conc.Trid.decreta fuerant ad hęc pertinẽtia declarauerit. multaque præterea priuilegia eiſdem decimo ſeptimo Kal. Iunij, Pontificatus ſui anno ſecundo, & deinde ea omnia diuerſis alijs ordinibus & congregationibus Regularium non Mendicantium,etiam per modum communicationis conceſſerit. Poſtea per quandam ſuam conſtitutionẽ de vicarijs perpetuis in parochialib. eccleſijs vnitis per ordinarios locorum inſtituendis,& portione illarum vicarijs aſſignanda editam, alia ſuper conſtitutione fratrum eorundem ad exercitium curæ animarum in eius parochialibus eccleſijs, quæ domibus & locis ſuis vnita ſunt decreuerit: Demum animaduerſo quod ea omnia multis dubitationib. inuoluta, magniſq; difficultatibus obſtructa multas magnaſq; diſſentiones, altercationes, & lites inter prædictos locorum ordinarios & fratrum ipſorum ordines,non ſine graui diuini

ui diuini cultus, & animarum detrimẽto ac populorum ſcandalo concitaue rant,contra ac ipſe ſperabat,& præter ſuã expectationem , vt qui interdum conquereretur multa aliter,alioque ſenſu a ſe prolata fuiſſe , quam literis expreſſa eſſent. Cupiens his mederi incommodis primum illa omnia quæ regularibus aliorum ordinum,quam Mendicantium communicauerat,& ſecundum præmiſſam cõceſſerat Motu proprio reſtrinxerit: Deinde plenius proui dere volens prioribus literis a ſe quoad ipſos Mendicantes magna in parte moderatis,& omnes & quaſcunque alias literas ; quæ de alijs ordinibus & congregationibus extra Mendicantium ordines de obſeruantia nuncupates emanauerant,omnino aboleuerit,cauſas omnes iam de his etiam in Romana curia pendentes ad ſe aduocando,lites extinguendo,ac formatos ſuper illis proceſſus,lataſque ſententias annullando,quemadmodum alijs ſuis literis in regiſtro proxime compertis,nunquam tamen publicatis,plenius continetur. Poſtremo circa confeſſariorum Regularium etiã Mendicantium approbationem iuxta Concilij prædicti decretum faciendam , etiam lectores in theologia graduatos, & certos alios tunc expreſſos comprehendi debere declarauerit. Nos hac tãta varietate cognita,quę etiam ex muliplici litterarum,& conſtitutionum editione procedi , præſentibus & futuris diſcriminibus occurrere volentes, De nobis attributa poteſtatis plenitudine ſtatuimus & ordinamus prædictis & alijs omnibus litteris,& conſtitutionibus , quæ ab eodem prædeceſſore eiſdem de rebus pro quorumcunque Regularium,etiã Mendicantium ordinibus,& congregationibus quomodolibet emanarunt, ac omnibus & quibuſcumque in eis contentis,eam deinceps diſpoſitionem atque deciſionem pro ſubiecta materia futuram eſſe,quæ ſiue ex iure veteri ſiue ex ſacris d. Concilij decretis, ſiue alias legitime ante dictarum literarũ & conſtitutionum editionem erat,& ſi ipſæ non emanaſſent futura fuiſſet, ad quam diſpoſitionem,& deciſionem,ſuumque priſtinum,& integrum ſtatum,ac terminum illa omnia reducimus. Quin etiam tollimus, & abrogamus omnia irritantia,& alia decreta,nec non prohibitiones , declarationes, mandata,& quæcumque alia ipſis litteris,& cõſtitutionibus apposita & alias eorũ occaſione,vel cauſa factis,his noſtris ſtatuto,ordinationi, & reductioni aduerſantia,quibuſcunq; illa ſint cõcepta formulis,ac præſeruationib. declarationib. modificationib. reſtitutionib. mẽtis atteſtationib. derogatoriarũ derogatorijs alijſq; afficaciſſimis,& inuiolabilibus clauſulis,etiam motu,& poteſtatis plenitudine ſimilibus, & ex certa ſcientia etiam pro conſeruatione ſtatus regularis,& ex quibuſcunque alijs vrgentiſſimis cauſis quotieſcũque roborata. Decernentes illa omnia pro nullis,& infectis haberi, omneſq; ſupradictos illarum vſu,cõmodo,& effectu carere,ac omnes lites,controuerſias,quæ coram quibuſuis iudicibus ſiue ordinarijs,ſiue commiſſarijs,etiam cauſarum Palatij Apoſtlici Auditoribus,& S.R.E. Cardinalibus,etiam de latere legatis, prædictarum literarum,& cõſtitutionum occaſione ſuper prę miſſis iam motæ ſunt,nec dum deciſæ,aut finitæ, vel etiam quæ iam deciſæ ſint,ſi modo tractum habeant ſucceſſiuum,eaſque rurſus,& inter quoſcunque excitari in poſterum contingat,ſecũdum prædictam diſpoſitionem, nec aliter.

aliter decidendas:futura vero dubia & difficultates quandocunque,& vbicunque orientur , ad nos & ſedem Apoſtolicam vbi & cætera,quæ ad decreta dicti Concilij pertinent,quotidie declarantur,omnino referenda eſſe;nec non irritum,& inane quidquid ſecus ſuper his per quoſcunque ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Mandamus &c. Non obſtantibus &c. Datum Romæ &c. Anno Incarnationis Dominice 1572. Gal. Martij. Pontificatu noſtri Anno Primo.

Quibus ſic ſtantibus deinde per Sixtum V. fuit facta confirmatio Priuilegiorum,indultorum,& exemptionum fratrum minorum , & monialium Sancti Franciſci de obſeruantia,ac Sanctæ Claræ,& Tertij ordinis de pænitentia,die 3. Octobris 1587. cum clauſula in his omnibus,in quibus decretis Conc. Trid. non aduerſentur,vt per eius conſtitutionem incip. Et ſi mendicantium ordines fol. 244. in bullar. cætera ergo priuilegia non aduerſantia remanent,vt clare etiam patet ex diſpoſitione d. Conc. ſeſſ. 25 de regula. ca. 20. in fin. ibi (in cæteris omnibus præfatorum ordinum priuilegia,& facultates,quæ ipſorum perſonas,loca,& iura concernũt,firma ſint,& illæſa) vt per Emanuel. Roder. in d. to. primo,quæſt. Regu. q. 8. ar. 8. & per Io. bapt. Confect. in d. Summmario priuileg. tit. 9. cap. vbi de Regularium priuilegiorum confirmatione,& validitate fol. 56. qui etiam tractant, An regularium priuilegia per non vſum,ſeu contrarium vſum,aut per præſcriptionem tollantur, quæ clauſula eſt clarior illa Gregor. XIII. confirmantis d. priuilegia,quatenus ſint in vſu,& ſacris Canonibus,& decretis ſacri Conc. Tride. non aduerſentur ſub die 21. Aprilis 1575. fol. 1234. incip. Benigna.

Inſuper Greg. XIII. non ſolum reuocauit tres conſtitutiones prædictas Pij V. ſed etiam per eundem fuit facta reductio quarundam literarum Pij V. ſub die 20. Nouembris 1568. pro militibus Sancti Ioannis Hieroſolymitani ad terminos decretorum Con. Triden. qui milites cum etiam regulares ſint , dictam conſtitutionem inſerendam eſſe cenſui,quæ habetur in bulla. fol. 1295. incip. Circumſpecta infra, Motu proprio,& non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam,ſed ex mera voluntate,ac deliberatione,& certa ſciẽtia,deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,& omnia et ſingula priuilegia,exemptiones,gratias,& indulta magiſtro, Conuentui, militibus , & militiæ dicti hoſpitalis per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros,& ſedem prædictam in genere vel in ſpecie quomodolibet conceſſa,& confirmata,necnon dicti Pij V. literas ſuper eorundem confirmatio emanatas ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 29. Nouembr. 1568. Pontificatus ſui anno tertio ad prædicti Concilij decretorum terminos tenore præſentium reducimus,ac reducta eſſe,nihilque ex ipſis priuilegijs,exẽptionibus gratijs,& indultis ordinarijs locorum detractum eſſe quominus ipſorum militum Vicarij, Capellani, miniſtri, ſeruientes,aſcripti coloni, procuratores,& familiares militum huiuſmodi quibus ea iam conceſſa ſunt,& in poſterum concedi contigerit,ab ipſis ordinarijs tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati de eorum exceſſibus, criminib. & delictis etiam extra viſitationem , quando & quoties opus fuerit, inquiri, viſita-

Vide ſupra in verbo monaſteria monial. fol. 338. Greg. xiii.

Seſſ. 24. de refor. gen. cap. 11.

viſitari,puniri,& corrigi poſſint,ipſorumque ordinariorum iuriſdictioni plenè in prædictis ſubiecti exibant.(Exceptis tamen ijs,qui eccleſijs,alijſque locis dictorum militum actu ſeruiunt,& intra eorum ſepta,& domos reſident, ac ſub eorum obedientia viuunt,quæ omnia debere ſimul concurrere intelligantur,ſiue ijs,qui legitimè & ſecundum regulã prædictæ Religionis profeſſionem fecerint,de qua loci ordinario conſtare debeat:& ita in præmiſſis omnibus,& ſingulis per quoſcunque Iudices &c. Non obſtantibus,&c.

Eiſdem Pij Papæ V. literis memoratis quo ad alia, & in eo maximè quòd voluit prædictorum militum priuilegia,illorumque cõfirmationem non cõprehendere neque eccleſias, neque perſonas in his,quæ ad curam animarũ pertinent,ſed in his dicti Conc. Trid.decreta omnino ſeruari debere, in ſuo robore permanentibus. Volumus autem quod præſentium tranſumptus &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris , die 25. Nouemb. 1580. Pont. noſtri anno nono. *Seſſ. 25. de regul. cap. 11.*

Per eũdem Greg. 13. die 7. Ianuarij 1584. fuit facta declaratio facultatis ordinariorum viſitandi,& corrigendi loca & perſonas Militiæ, & hoſpitalis Sancti Ioannis Hieroſolymitani in his dumtaxat,quæ concernũt curam animarum,aut ſacramentorum adminiſtrationem,in quibus Conc. Trid. decreta,& conſtitutionem fel. rec. Pij V. ſub die 22. Septembris 1571. æditam ſeruari omnino voluit fol. 1326. in bullar. incip. Conſueuit,& vide ca. per exẽptionem de priuileg. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 25. regula. cap. 11. & dicta Pij V. Conſtitutio ſequens eſt.

Breue per quod datur forma Epiſcopis,& alijs locorum ſuperioribus , vt tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati tantum viſitare poſſint parochiales eccleſias ordinis S. Io. Hieroſolimitani in his dumtaxat,quæ curam animarum & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt,& hoc gratis abſq; vlla impenſa,& onere fol. 1134. in bullar. incip. Expoſcit & infra.

Decernimus,declaramus,ſtatuimus,omnes & ſingulos locorum Epiſcopos,& alios ſuperiores tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatos omnes, & quaſcunque parochiales eccleſias,cæteraq, beneficia eccleſiaſtica ſuarum ciuitatum,& diœc. quibus animarum cura imminet,ad dictam religionem, eiuſq; Milites, Cappellanos, Miniſtros, Rectores, quomolibet pertinen. etiam quod in eis epiſcopalem, & temporalem iuriſdictionem religio , & milites prædicti haberent,eorumq, eccleſias, Rectores, Vicarios,& Miniſtros quoſcunque(in his tamen dumtaxat,quæ animarum curram,illiuſque exercitiũ, ſacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt,) viſitare,omneſque actus viſitationem concernentes exercere poſſe,& debere,ac rectores,cæteroſq; huiuſmodi miniſtros curam animarum exercentes minus idoneos repertos, ſiquidem ad nutum amouibiles ſint,ſtatim amouere: ſin vero titulares ſint,illico ſuſpendere,ac ſuperiores eorum monere,vt intra aliquem breuem terminum in locum amotorum ſubrogent alios idoneos,prius tamẽ per ipſos Epiſcopos,& alios ſuperiores examinatos & approbatos,titularibus vero ſuſpenſis deputẽt alios idoneos pariter examinatos,& approbatos,vt ſupra in coadiutores,ſeu Vicarios iuxta decretum Concilijs,ſeſſ. 21. ca. 6. Interea vero dũ *Pij V.*

hæc

hæc ſubrogatio,ſeu deputatio fiat,ipſi Epiſcopi,& alij ſuperiores pro neceſſi tate curæ animarum prouideant arbitrio ſuo,quod ſi ſuperiores dictorum re ctorum,& miniſtrorum intra tempus præfixum nõ ſubrogauerint,aut depu tauerint vt ſupra, tunc dicto termino elapſo ipſi Epiſcopi & alij ſuperiores alios præuio examine iuxta eiuſdẽ Concilij formam idoneos repertos in locum amotorum ſubrogent. Titularibus vero ſuſpenſis coadiutores deputent iuxta dictum capitulum ſextum,ſeſſ.21.qui tamen in dictis parochialib. per inde inſeruiant,ac ſi ſubrogati,aut deputati ab ipſis ſuperioribus religionis, & militum prædictorum fuiſſent. Volumus autem,quod Epiſcopi,& alij ſuperiores prædicti viſitationem huiuſmodi, & prædicta omnia ſolum tanquã delegati Apoſtolicæ ſedis,& gratis,& abſque vllis dictæ religionis rectorum & miniſtrorum impenſa,& onere faciãt,in collatione item ordinum,necnõ cõſecratione eccleſiarum,& ſacrorum vaſorum,ac benedictionibus, & alijs actibus ſpiritualitatem concernentibus,ac inſtitutione præſentatorũ ab eiſdem militibus ad beneficia,aut approbatione,ſeu confirmatione,quas ab eiſ dem fieri harum præſentium vigore contigerit,gratis omnia faciant,& diligenter attendant,vt nullos admittant,qui qualitates a concilio requiſitas nõ habent,ac præuio examine iuxta eiuſdem Concilij decreta idonei non exiſtãt,Nolumus autem Epiſcopos,& alios ſuperiores locorum ſupraſcripta fa cultate viſitandi vti,qui cum eadem religione,& militibus ſuper iuriſdictio ne Epiſcopali in locis viſitan.corã quibuſcunque iudicibus litigant,niſi ipſi Epiſcopi,& alij ſuperiores in quaſi poſſeſſione antiqua exercitij iuriſdictionis huiuſmodi exiſterent,ſaluo tunc iure vtrique illæſo in peritorio, ſed quod Epiſcopi,& alij ſuperiores viciniores ius aliquod in iuriſdictione huiuſmodi non habentes, nullumque intereſſe prorſus prætẽdentes, facultate prædicta vtantur. Nolumus item per præſentes vllum afferri præiudicium iuri viſitan di dictas parochiales eccleſias, & alia beneficia curam animarum habentia quod antea religioni, & militibus prædictis competebat, inhibemuſque ex preſſe dictis Epiſcopis,& alijs ſuperioribus,ne hac facultate viſitan. eis per præſentes conceſſa alio vtantur modo,quàm præſcripto, ſicque per quoſcun que Iudices,&c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcato ris,die 22.Septemb.1571.Pontificatus noſtri Anno ſexto.

In cõfirmatione priuilegiorum religionis Sancti Ioannis Hieroſolymitani facta à Sanctiſ.Cle.viij.die 27.Iunij 1592.in fine addita eſt hæc clauſu la,volumus autem quod fel.rec. Pij V.22.Septemb.anno ſexto,ac Greg.13. prædeceſſorũ noſtrorum literis,ſub annulo piſcatoris 25. Nouembris anno nono Pontificatuum ſuorum expeditis,in ſuo robore & efficacia permanen tibus,præſentes literæ con comprehendant,neque eccleſias neque perſonas in his,quæ ad curam animarum pertinent,in quibus decreta Con.Trid.huiuſmodi omnino ſeruari debeant.

Poſtremò animaduertendum eſt, qualiter vtriuſque ſexus religioſis per ſonis ordinum mendicantium Pius V.conceſſit exemptiones ab exactionib. Gabellis, Pedagijs & vectigalibus vt per eius conſtitutionem ſub die 29. Iulij 1596.fol.944.in bullar, incip.

Dum

Dum ad vberes, quos ſacri mendicãtium ordines in agro dominico quotidie faciunt fructus, attentè reſpicimus, & attentè conſiderationis indagine perſcrutamur, ipſorum religionis ſynceritatem, & voluntariç paupertatis habitum, in quibus ſub humilitatis ſpiritu, deuotum altiſſimo præſtant famulatum; Dignum, quin potius debitum reputamus, vt illis ea libenter concedamus, per quæ ſemotis quibuslibet grauaminibus promptiores eiuſdem altiſſimi inhæreant ſeruitijs. Hinc eſt quod nos volentes, eoſdem mendicantium ordines, ad dilectos filios eorum fratres, & monachos, cæteraſq; perſonas, ac etiam moniales quaslibet eiuſdem ordinis ſub illorum cura degentes ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi; motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de ſede Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, & omnes, & ſinguli Mendicantiũ ordinum huiuſmodi fratres monachi, & dilectæ filiæ in Chriſto moniales, ſeu ſorores, ac aliæ vtriuſque ſexus perſonæ regulares vbilibet per totum Chriſtianum orbem diffuſi, & conſtituti, illorumque monaſteria, Cęnobia, domus, Conuentus, Eccleſię, Capellę, Oratoria, & alia loca etiam vnita, ac membra, & dependentia, necnon terræ cultæ, & incultæ, poſſeſſiones, prædia, agri, & alia omnia, & ſingula mobilia, & immobilia, ac ſe mouentia. & vbilibet, ac quibuſcunque rebus conſiſtentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, Arrendatarij, locatarij, & affictuarij negotiorumque ſuorum geſtores vniuerſi quomodolibet nuncupati, nunc, & pro tempore, exiſtentes in perpetuum ab omnibus, & ſingulis exactionibus, tam vrbanis, quam ruſticis, necnon Datijs, Gabellis, pedagijs, vectigalibus, Collectis, impoſitionibus, & Oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, ac tam realibus, quam perſonalibus, meris, & mixtis, etiam ſubſidio triennali, & augmento, ac ſæcularibus, equorum taxis, multumque hoſpitijs, ac alias quibuſcunque nominibus nuncupatis, quauis auctoritate, quomodolibet impoſitis, & imponendis, & quæ laicis, ac alijs quibuſuis quomodolibet imponi cõſueuerunt, & in futurũ imponẽtur, ac ratione quarumcunque mercium, & rerum cuiuſcunque generis, vel qualitatis exiſtentium, tam per mare, & aquam dulcem, quam per terram, vndecunque, & quomodocunque pro tempore delatarum, necnon animaliũ quorumcunque mortuorum, & viuorum, & quæ alias quomodolibet, & ex quauis cauſa, ac ſuper quibuſcũque rebus (tam in alma vrbe noſtra, quam extra eam, vbilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur, nec non à contributionibus, & ſolutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu & veſtitu, quã quocunque alio vſu ſuo tantum, ac tam emendo quam vẽdendo, & alias quomodolibet negotiando, necnon etiam à ſolutione quadrantis pro ſingulis libris carnium de animalibus quæ nũc, & pro tempore ex armentis occidi cõtigerit, necnon etiam, quæ in ſuis ædibus, prędijs & poſſeſſionibus priuatim detinent, & nutriunt, ac a contributione ſumptuum, & expenſarum, quæ aliquãdo pro pontibus, & vijs, aquæductibus, muris, męnibus, alijſue machinis ſtruendis, & reparandis ſeu reficiendis, ac ciuitatum, terratum, & locorum quorumcunq; fortificationibus, necnõ ẽt alijs in omnibus, & per oĩa, ac tã

in

Pii V.

In fauorem omnium clericorum vide ea. quæquã de conſ. in 7. & clem. ca. præſenti eod. ti. & Con. Trid. ſeſſ. 25. c. 40.

Has immunitates & omnes alij regulares per ſua priuileg. dicuntur habere, Vt ſunt Benedictini, & etiã per extenſionem factam a Pio V.

Exemptio a quadrante carnis pro ſingulis libris carnium

Hic corrigitur. L. ad inſtruct. cum glo. Doct. C. de ſacr. ſanc. ecc. & olim correcta fuit per Aut. ita nulla cōitas. C. de epiſco & cler. et ꝑ eodē faciunt c. nonnullis & c. aduerſus, de imm. ec. et c. quā quā, de cenſ. in ſexto & c. ſi de nit. & ho. & alia ſuperius dicta.

in dicta vrbe, quam extra eā, vbilibet penitus, & oīno liberi, immunes, & exēpti, ac liberæ & exēptę, liberaq; immunia, & exēpta ſint, & eſſe cenſeātur, ac pro talibus teneantur, & reputētur, quodq; terræ agri, & poſſeſſiones, & loca aratiua, (vt præfertur) in illis, quæ aliquando pro paſcuis animalium ad certum tempus reſeruantur nullatenus vnquam comprehendantur, nec comprehendi cenſeantur, ac etiam monaſteria, Cœnobia, aliaque omnia regularia loca prædicta, pro quorumcunq; militum, tam equitum, quam peditū hoſpitijs quemadmodū magno cum noſtro dolore hucuſque in pleriſque locis factum comperimus, nequaquam aſſignentur, nec aſſignari debeant. Et inſuper qd fructus, redditus, prouentus, introitus, & alia q̄cunque bona monaſteriorum, Cœnobiorum, & aliorum locorum regularium præfatorum, ab alijs, quam a Syndicis procuratoribus, & religioſis fratribus monachis, & monialibus alijſque perſonis prēfatis exigi, illaque dumtaxat in beneficiū loci, vel ſuſtentationem ipſorum religioſorum fratrum, & monialium expendi, nec per alios quoſcumque, quouis nomine cenſeantur, nec in alium, quam præmiſſum vſum conuerti, ſeu expendi, poſſint, neque debeant, niſi de conſenſu ſuperiorum illius loci, cui data; vel conſignata, aut donata fuerint, ſeu ad quem alias ſpectabunt, nec etiam ſoli tutores, aut Curatores, ſeu protectores, & alio nomine Sanctelij, aut alias nuncupati de eiſdem bonis vllo modo diſponere poſſit. Quòdque id ipſum etiam de eleemoſynis, oblationibus, & quibuſcunque alijs donatiuis intelligi, & obſeruari debeat, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium perpetuò ſtatuimus, ordinamus, volumus, & declaramus. Necnon fratres monachos, moniales, ac alias regulares perſonas eorumque monaſteria, Cœnobia, conuetus, Eccleſias, cappellas, oratoria, & alia loca, & terras, poſſeſſiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, Colonos, Arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac geſtores, prædicta, vt præferrur, libera, immunia, & ex exempta, eiſdem auctoritate, & tenore facimus, ac fore, et eſſe decernimus. Mandantes propterea dilectis filijs modernis, & pro tempore exiſtentibus Camerę Apoſtolicæ Camerario, præſidentibus, & clericis, ac commiſſarijs, agentibus, & officialibus quibuſcunque, vt omnibus, & ſingulis, tam virorum quam mulierum monaſterijs mendicantium ordinum huiuſmodi exiſtentibus, ſub ditione noſtra temporali, mediatè vel immediate conſtitutis, tantum ſal, quantum pro eorum vſu ſuffecerit ſingulis annis omni dilatione ceſſante, & contradictione remota contribuere, & aſſignare, ac contribui, & aſſign ari facere debeant realiter, & cum effectu. Diſtrictius etiam in virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ; ac excommunicationis maioris lata ſententiæ, ac duorum millium ducatorum auri de Camera pro vna Baſilicæ Sancti Petri de vrbe, & pro altera, medietatibus, ſingulis monaſterijs, & locis præfatis quæ moleſtari ſeu perturbari contigerit, irremiſſibiliter applicandorum pęnis, eo ipſo, ſi & quoties contrafactum fuerit, incurrendis. Inhibentes &c.

Nota quod ſub reuocatione ſupra relata facta per Gregor. 13. incip. In tanta fol. 396. non comprehenditur iſta conſtitutio Pij. V. vt animaduertunt auctor Catecheſis Neap. fol. 302. & Sorbus in d. Compen. fol. 541.

Hæ

Hæc breuiter de priuilegijs Regularium dixiſſe ſufficiát,cætera particularia ſatis abundè habentur in d. Compendio priuilegiorum cum additionib. Sorbi,ac in Compẽdio priuilegiorum Minimorum præſertim in verbo Notanda priuilegiorum per Paſſarellum,D.Ioan.Bapt.Confectius duos libros edidit vno volumine contentos ſic inſcriptos, collectio priuilegiorum ſacrorum ordinum mendicantium,& non mendicantium iuxta ſacri Conc.Trid. reformationem & Summorum Pontificum nouiſſimas confirmationes, & innouationes. alter vero ſic Sũmariũ materiarum notabilium ex ſupradictis priuilegijs & literis Apoſtolicis,nec non iure communi,ac decretis ſac.Concil.Trid.deſumptum,& ſub ſuis titulis,& ordine in vnum congeſtum atque redactum, Impreſſ. Florentiæ anno 1597.Nouiſſimè vero Emanuel Rodericus magnum volumen edidit Regularium, & Canonicarum quæſtionum Salamanticæ Impreſſ.

QVARTA EPISCOPALI.

QVONIAM ſequens Rotę Rom.deciſio ad quartam Epiſcopalem pertinens inter volumina nouiſſimarum deciſionum diuerſorum eiuſdem Rotæ Auditorum minime excuſſa reperitur,& perſpiciens ad ſedandas lites quę excitari poſſent,plurimum prodeſſe,vt alijs innoteſcat, ideo communitati conſulendo,illam fideliter, ſicuti impreſſa ad manus peruenit meas,ſic typis mandare curaui.

Fuit dubitatum per Ill.& Reuerendiſſimum D.Seraphinũ Oliuariũ Rezalium Rotę Auditorem in cauſa Syracuſan. quartæ, An opera pia, in quibus conſumenda ſunt bona hæreditaria, ſint priuilegiata a iure,ita vt nõ debeatur quarta Epiſcopo Syracuſano, & die Mercurij 5.Martij 1586.fuit facta reſolutio infraſcripta,videlicet.

Circa propoſitũ dubiũ plures cõſideratæ fuerũt difficultates, Prima fuit, an Reuerendiſſimo D.Epiſcopo Siracuſano debeatur quarta ex relictis pro maritandis,ſeu monachãdis puellis pauperibus,& pro pane præſtãdo qualibet hebdomada pauperibus,& circa hunc articulum Domini dixerunt regulam eſſe,quòd de relictis pauperibus, in genere nulla debetur quarta.glo. in c.2.in ver.decreuit,& ibi Inn.num.1.Abb.nu.8.de ſepult.Bal. in l. id quod pauperibus,num.30.verſ.addo tertiam rationem,C. de Epiſc.& cler. Rom. conſ.233.num. 2.verſ.tertio fallit. Petr.de Vbald.de canonica Epiſcopali c. 5.nu.10.& 11.& cap.7.num.15.& 50.& ratio eſt,quia quando relinquitur pauperibus in genere,relinquitur perſonis,non autem pijs locis, de relictis autem perſonis non detrahitur quarta Epiſcopalis,iuxta tex. in c.ex parte, il terzo de verb.ſign.Inn.Abb.Petr.de Vbal.vbi ſupra.Fallit autem hæc regula in relicto facto pauperibus certi loci, quia tunc legatum videtur factum intuitu illius loci, & ſic factum loco pio,vt poſt Io.And.limitat Abb.in d. c. 2.nu.3.& Pet.de Vbal.vbi ſup.

Secunda difficultas eſt,An de relictis pro reſtauratione Eccleſię matricis,

ædificatione, & reparatione Eccleſiarum, Monaſteriorum, Hoſpitalium, & aliorum locorum priorum debeatur quarta, & Domini cenſuerunt non deberi, iux.tex.in c.vlt.ibi,ſeu fabrica,de teſta.& in d.c.ex parte, ibi,vel ad fabricam, Rom.d.conſ.233.in princ. Capyc.deciſ.23.nu.4. Sed circa hunc articulum inſurgit alia difficultas: An hoc caſu debeatur quarta, quando de præſenti non indigent reſtauratione. Nam affirmatiuam tenuerunt Hoſt. Io. And. Anch. in d.c.vlt.de teſtam.vbi Couar.exiſtimat eſſe magis commune opinionem; Contrariū verò tenuerit Goffred. Card. Barb. & ipſe Couar. per tex.in c.nobis 2.q. 2.quia legatum Eccleſia non indigente, ſeruandum eſt in futuram Eccleſiæ refectionem,& reſtaurationem. Ideo in hoc conflictu attendenda eſt forma legati. ſi enim teſtator vult ſtatim, vel in ſingulos annos ſolui aliquid pro reſtautatione Eccleſiæ,quæ reparatione nō indigeat, tunc ſeruari poterit communis ſententia; ſi vero legat pro reſtauratione Eccleſiæ,quoties ea indigebit,tunc cōtraria ſententia erit ſequenda, & ſub hoc articulo cadunt etiam relicta pro ſubuentione Eccleſiæ reſpectu luminariū, ornamentorum & aliorum ad cultum diuinum pertinentium, ex his namque nō debetur quarta,d.c.fin. ſi vero vſus eſt indeterminatus,& non deſtinatus perpetuo cultui diuino,tunc debetur quarta,d.cap.ex parte,& c.requiſiſti,de teſtam.

Tertia difficultas eſt, An de relictis pro alijs operibus pijs in genere detrahatur quarta,& hæc pendet a futuro euentu, ſi enim executores diſtribuerint legatum in fabricam, luminaria, & ornamenta Eccleſiæ,vel in concernentia diuinum cultum,tunc quarta non deducitur,d.c.fin.& c.ex parte, & Couar.in d.c.fin.num.7.quia diſtributio quam facit executor cēſetur facta ab ipſo teſtatore,l.vnum ex familia,§.1.vbi Dinus,Bart.& Doct.de leg.1.ſecus ſi executores diſtribuerent legatum in vſum non priuilegiatum locorum priorum.

Quarta difficultas verſatur circa legatum factum pro maritandis duabus puellis ſingulis annis,& pro vna puella conſanguinea:& concluſum fuit,neque etiam hoc caſu deberi quartam,quia aut ſunt pauperes,& non debetur quarta, vt ſupra dictum eſt,cum legatum ſit factum perſonis & nō locis,aut non ſunt pauperes, & vltra præfatam rationem, militat alia ratio quod tale legatum non dicitur pium,& ideo ex eo quarta non debetur, Tiraq. de priuil.piæ cauſæ in princ. Quare concluſum ſecundum legatorum differentias, & diſtinctiones ſupra deductas eſſe hac cauſa pronunciandum.

Seraphinus Oliuarius Auditor.

REGVLAE, ORDINATIONES, ET CONSTITVTIONES Cancellariæ Apoſtolicæ Sanctiſſ. D.N.D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater,& D.N.D. Clemens diuina prouidētia Papa VIII. ſuorum prædeceſſorum veſtigijs inhærendo,normam, & ordinem rebus gerendis dare volens, in craſtinum aſſumptionis ſuæ ad ſummi Apoſtolatus

ſtolatus apicem, videlicet, die vltimæ mẽſis Ianuarij, Anni ab Incarnatione Domini Milleſimi quingenteſimi nonageſimi primi, Reſeruationis, Conſtitutiones, & regulas infraſcriptas fecit, quas, etiam ex tunc ſuo tempore duraturas, obſeruari voluit, & quas, Nos Alexander Sancti Laurentij in Damaſo Diaconus Card. Montaltus, S.R.E. Vicecancellarius. die 6. menſis Februarij dicti Anni in cancellaria Apoſtolica publicari fecimus.

Reſeruationes generales, & ſpeciales.

1 In primis fecit eaſdem reſeruationes, quæ in Conſtitutione fel. rec. Bene dicti Papæ xij. quæ incipit, Ad regimen, continentur, & illa innouauit, ac locum habere voluit, etiam ſi officiales in eadem cõſtitutione expreſſi, Apoſtolicæ Sedis officiales ante obitum eorum eſſe deſiderint, quoad beneficia, quæ tempore quo officiales erant, obtinebant. Declarans nihilominus beneficia, quæ dictæ Sedis officiales, qui ratione officiorum ſuorum huiuſmodi, eiuſdem Sedis Notarij erant etiam dimiſſis ipſis officijs, & quandocunq; aſſequuti fuerint, ſub huiuſmodi reſeruationibus comprehendi. Ac reſeruauit beneficia, quæ per conſtitutionem Ioannis xxij. quæ incipit, Execrabilis, vacant, vel vacare contigerit. Et ea etiam beneficia omnia, de quibus ordinarij, & alij collatores, contra Concilij Tridentini decreta diſpoſuerunt, & diſponent in futurum. *Sub tit. de præb. Inter extrauag. com.*

Reſeruatio Cathedralium Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac tempore vacation. Epiſcopatuum, vacaturorum beneficiorum.

2 Item reſeruauerit generaliter omnes Eccleſias Patriarchales Primitiales Archiepiſcopales, Epiſcopales, necnon omnia Monaſteria virorum, valorẽ annum ducentorum florenorum auri communi ęſtimatione exceden. Et voluit quod exceſſus huiuſmodi in literis exprimatur; Ac etiam reſeruauit dignitates & beneficia omnia, ad collationem, præſentationem, electionem, & quamcunqumque aliam diſpoſitionem Patriarchatum, Primatuum, Archiepiſcoporum, & epiſcoporum, necnon Abbatum, & aliorum quorumcũque Collatorum, & Collatricum ſecularium, & regularium quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio, vel alijs, aut etiam ad alterius præſentationem, vel electionem, pertinentia, quæ poſt illorum obitum aut Eccleſiarum, ſeu monaſteriorum, vel aliarum dignitatum ſuarum dimiſſionem, ſeu amiſſionem, vel priuationem, vſque ad promotionem ſucceſſorum, ad eaſdẽ Eccleſias, aut Monaſteria, vel dignitates, Apoſtolica auctoritate faciendam, & adeptam ab eiſdem ſucceſſoribus pacificam illorum poſſeſſionem, quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum.

Reſeruatio Dignitatum, necnon ſuorum, & S. R. E. Cardinalium familiarium beneficiorum.

3 Item reſeruauit generaliter diſpoſitioni ſuæ omnes dignitates maiores, poſt Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, necnon valorem decem florenorum auri communi extimatione exceden. principales in Collegiatis Eccleſijs, Reſeruauit etiam Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, ac alias dignitates conuentuales, & Pręceptorias generales ordinum quorumcunque, ſed non militiarum, Ac quæcunque beneficia, quæ ſui, etiam, dum Cardinalatus fungebatur honore, exiſtentes, ac S. R. E. viuentium nunc, & qui erunt ſuo tempore Cardinalium familiares, continui commenſales obtinent, & in poſterum obtinebũt eorum familiaritate durante, ac in quibus, ſeu ad quæ, ius eis competit, aut competierit, etiam ſi ab ipſa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel alias receſſerint. Declarans dignitates, quæ in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, poſt Pontificales non maiores exiſtunt, & quę ex Apoſt. Sedis Indulgentia, vel ordinaria auctoritate, aut conſuetudine pręſcripta, vel alias quouis modo in collegiatis Eccleſijs principalem pręheminentiam habere noſcuntur ſub reſeruatione prædicta comprehendi debere.

Reſeruatio Beneficiorum Collectorum, & Subcollectorum.

4 Item reſeruauit generaliter omnia beneficia eccleſiaſtica quorumcunq; Collectorum, & vnicorum in quacunque ciuitate, vel diœceſi, qui ſuo tempore officia exercuerint, Subcollectorum fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum illa videlicet beneficia dumtaxat, quæ durante eorum officio obtinebant, & in quibus, ſeu ad quæ ius tunc eis competebat.

Reſeruatio beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.

5 Item reſeruauit omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica quorumcunque Curialium, quos dum curia Romana de loco ad locum transfertur, eam ſequendo, decedere contigerit in quouis loco, quantumcunque etiam a dicta curia remoto.

Reſeruatio beneficiorum Cubiculariorum, & curſorum.

6 Item reſeruauit generaliter idem D. N. Papa diſpoſitioni ſuę omnia beneficia Cubiculariorum, Curſorum ſuorum.

Reſerua-

Reſeruatio beneficiorum Eccleſiarum S. Ioan. Lateranen. & S. Petri, ac B. Mariæ Maioris de Vrbe, & beneficiorum titulorum Cardi. a Curia abſentium.

7 Item reſeruauit diſpoſitioni ſuæ generaliter quæcunque canonicatus, & præbendas, ac dignitates, perſonatus, & officia, in S. Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum, ac Beatæ Mariæ Maioris de Vrbe Eccleſijs, necnon ad collationem, prouiſionem, & præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem S.R.E. Cardinalium à Rom. Cur. abſentium, ratione ſuorum Epiſcopatuum, Cardinalatus, ac ipſorum Cardinalium titulorum, & Diaconiarum, ſpectantia, quamdiu abſentia ſua durauerit, canonicatus, & præbendas, dignitates, perſonatus adminiſtrationes, & officia, cæteraque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, vel ſine cura vacantia, & in antea vacatura tã in eadem Vrbe, quam in Eccleſijs, Ciuitatibus, & Diœceſibus dictorum Epiſcopatuum conſiſtentia ac decreuit irritum, &c.

Reſeruatio Menſium Apoſtolicarum, de alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus.

8 Item cupiẽs idem D.N. Papa pauperibus clericis, & alijs benemeritis perſonis, prouidere, omnia beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, ſecularia, & quorum uis ordinum regularium, qualitercunque qualificata, & vbicunq; exiſtentia, & ſingulis, Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Auguſti Octobris, & Nouembris, menſibus, vſque ad ſuæ voluntatis beneplacitum extra Romanam Curiam, alias quàm per reſignationem, quocumque modo vacatura, ad collationem, prouiſionem, pręſentationem electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem quorumcunque collatorum, & colatricum ſecularium, & quorumuis ordinum regularium (non tamen S.R.E. Cardinalium) aut aliorum ſub concordatis inter Sedem Apoſtolicam, & quoſcumque alios initis, & per eos, qui illa acceptare, & obſeruare debuerant, acceptatis, & obſeruatis, quæ lædere non intendit, comprehenſorum quomodolibet pertinentia, diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauit. Volens in ſupplicationibus, ſeu conceſſionibus gratiarum, quæ de dictis beneficijs tunc vacantiuus, etiam Motu proprio, fient de menſe, in quo vacauerint, diſpoſitiuè mentionem fieri: alioquin gratias nullas eſſe. Ac conſuetudines, etiam immemorabiles, optandi maiores, & pinguiores præbendas, necnon priuilegia, & indulta Apoſtolica circa ea, ac etiam diſponendi de huiuſmodi beneficijs, aut quòd illa ſub huiuſmodi reſeruationibus nunquam comprehendãtur, etiam cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, & fortioribus, efficatioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, quibuſuis perſonis & collegijs cuiuſcunque dignitatis, & ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentibus quomodolibet conceſſa, aduerſus reſeruationem huiuſmodi minimè ſuffragari. Inſuper Sanctitas ſua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis intenta, ipſis quandiu apud Eccleſias, aut diœceſes, ſuas verè, ac perſonaliter reſederint dumtaxat, de omnibus,

Dd 3 &

Digitized by Google

& quibuſcumque beneficijs eccleſiaſticis cũ cura & ſine cura, ſecularibus, & regularibus, ad liberam ipſorum dumtaxat (non autem aliorum cũ eis diſpoſitionem, ſeu præſentationẽ, vel electionem, nec etiam cum conſilio, vel conſenſu, ſau interuentu Capitulorum, vel aliorum, aut alias) pertinentibus quæ in antea in mẽſibus Februarij, Aprilis, Iunij, Auguſti, Octobris, & Decembris, extra curiam ipſam vacare contigerit. (Dũmodo alias diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, vel affecta non fuerint) liberè diſponendi facultatem conceſſit: ac etiam voluit, vt ſi ipſi in collatione, aut alia diſpoſitione beneficiorum in alijs ſex menſibus, videlicet, Ianuarij, Martii, Maij, Iunij, Septembri, & Nouembris, vacaturorum (quæ etiam diſpoſitioni ſuæ, vt præfertur, reſeruauit) ſeu etiam aliorum diſpoſitioni ſuæ, & dictæ Sedis, alias quomodolibet reſeruatorum, vel affectorum, ſeſe, intromiſerint, aut quominus prouiſiones, & gratiæ Sanctitatis ſuæ de illis debitum effectum conſequantur, impedimentum quoquomodo præſtiterint, vſu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipſo priuati exiſtant; ac collationes, & aliæ diſpoſitiones de beneficijs, illius prætextu deinceps faciendæ, nullius ſint roboris, vel momenti. Illi vero qui gratiam alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint, acceptionem huiuſmodi per patentes literas manu propria ſubſignatas, ſuoque ſigillo munitas & in ſua quiſque ciuitate, vel diœceſi datas declarare, & literas ipſas huic ad Datariũ Sanctitatis ſuæ tranſmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tũc demũ, & non antea, vti incipiãt gratia ſupradicta. Decernentes ſic in prædictis omnibus per quoſcũq; &c. iudicari debere, ac irritũ, &c.

De literis in forma rationi congruit expediendis.

9 Item voluit idem D.N. Papa, quòd conceſſa per fel. re. Gregorium Papã xiiij. & Innoc. ix. prædeceſſores ſuos, & de eorum mandato, expediantur in forma Rationi congruit, ſub die coronationis ſuæ, vt moris eſt, & idem quo ad conceſſa per piæ me. Greg. xiij. Sixtum Quintum & Vrbanum vij. etiam prædeceſſores ſuos, ad ſex menſes dumtaxat, ab ipſo die Coronationis incipiendos, obſeruari voluit.

Declaratio reſeruationis Eccleſiarum, & beneficiorum per prædeceſſores reſeruatorum.

10 Item declarauit, omniũ, & ſingularũ Eccleſiarũ Cathedraliũ, & monaſteriorum prouiſiones, quas prædictis prædeceſſores ſui ordinationi, & diſpoſitioni, eorum, necnon omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica, quæ dicti prædeceſſores etiam prædictæ diſpoſitioni cum interpoſitione decreti, reſeruauerant. (quæ quidem Eccleſiæ & Monaſteria, necnon ſic reſeruata beneficia tempore obitus eorunde prædeceſſorũ vacabãt, aut Eccleſiæ ipſæ, vel Monaſteria huiuſmodi, ſi commendata, vel eis adminiſtratores deputati nõ fuiſſent, etiã tũc vacaſſent) remanſiſſe, & remanere per huiuſmodi reſeruationem, & decretum affecta, nullumque de illis, prẹter Romanum Pontificẽ, ea vice ſe intromittere, vel diſponere potuiſſe, ſiue poſſe quo quomodo. Decer-

Decernens irritum,& inane,ſi ſecus ſuper illis attentatum forſan erat tunc, vel in poſterum contingeret attentari.

Reualidatio literarum prædeceſſoris,gratiæ,& iuſtitię,infra annum conceſſarum.

11 Item prædictus D.N.omnes,& ſingulas ab ipſis Vrbano vij.& Gregorio xiiij.ac Innocen.ix.prędeceſſoribus ſuis infra annum,ante diem obitus eorũ conceſſas,gratiæ,vel iuſtitiæ literas,temporibus debitis eorum exequutorib. ſeu Iudicibus non præſentatas,omnino reualidauit,in ſtatum priſtinum , in quo videlicet ante fuerant,vel pro quibus erant obtentæ,quo ad hoc plenarie reſtituit,ac decreuit,per exequutores,ſeu Iudices prędictos,vel ab eis ſubdelegandos,ad expeditionem negociorum in eis contentorum procedi poſſe,& debere iuxta illarum formam.

Reuocatio vnionum.

12 Item rationalib. ſuadẽtibus cauſis,ipſe D.N.omnes vniones annexiones incorporationes,ſuppreſſiones,extinctiones,applicationes,& diſmembrationes,etiam perpetuas de quibuſuis Cathedralibus,necnon alijs Eccleſijs, monaſterijs,dignitatibus,perſonatibus,Officijs,& beneficijs eccleſiaſticis,eorũue domib.prædijs,& locis,per ceſſum uel deceſſum,aut quãuis aliã dimiſſionẽ,vel amiſſionẽ,qualiacunq; fuerint,inuicẽ,vel alijs eccleſijs, monaſterijs & mẽſis,etiã capitularibus,dignitatibus,perſonatibus,officijs, beneficijs , ac pijs,& alijs locis vniuerſitatibus,etiam ſtudiorum generalium,& collegijs, etiã in fauorem S.R.E.Cardinalium,ſeu eccleſijs,monaſterijs,& beneficijs per obtentis,quomodolibet,Apoſtolica,vel alia quauis(non tamen Concilij Tridentini)auctoritate,necnon pro fundatione,ſeu dotatione,augmento vel conſeruatione collegiorum,& aliorum piorum & religioſorum locorum ad fidei Catholicæ defenſionem,& propagationem,bonorumq; artium cultum inſtitutorum,factas,quæ ſuum non ſunt ſortitæ effectũ;Ac quęcunque conceſſiones,& mãdata ſuper vnionibus,annexionibus, incorporationibus, & alijs præmiſſis taliter faciendis reuocauit,caſſauit,& irritauit, nulliuſque decreui exiſtere firmitatis,nec alicui quaſcunque clauſulas,vel adiectiones, aut decreta,quæ Sanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit,in quibuſuis Apoſtolicis,etiam quæ motu proprio,aut ex certa ſcientia,& conſiſtorialiter proceſſerunt,& emanauerunt literis,etiam ſi in eis decretum eſſet,illas ex tunc effectum ſortitas eſſe,aut ius quæſitum fore,quomodolibet contenta aduerſus reuocationem,& irritationem huiuſmodi,voluit aliquatenus ſuffragari.

Reuocatio facultatum quibuſuis conceſsarum.

13 Item reuocauit quaſcunque facultates conceſſas quibuſuis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis,& alijs Prælatis,& perſonis,necnõ Apoſtolicæ Sedis

Digitized by Google

Nuncij,ac fructuum,& prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum collectoribus,de diſpenſando cum quibuſuis perſonis ſuper matrimonio contra cto,vel contrahendo in gradu prohibito,ac natalium, & ætatis defectibus,& de incõpatibilibus beneficij ecclesiaſticis in ſimul retinendis necnon de Notarijs publicis creandis,ac diſponẽdo quomodolibet de quibuſuis beneficijs eccleſiaſticis,& alias præmiſſis,officia ipſorum nunciorum , & Collectorum directe non concernentes,etiam ſi in literis deſuper confectis ſint clauſulæ reſtitutoriæ, & derogatoriarum derogatoriæ,& aliç efficaciores;quas pro expreſſis haberi voluit,quoad omnia,in quibus facultates ipſæ non ſunt ſortitç effectum,etiam ſi,Nuntijs eiſdem dictæ Sedis Legatis de latere, competens ſit conceſſa poteſtas. Decernens irritum,&c.

Reuocatio facultatum conferendi beneficia reſeruata.

14 Item reuocant quaſcunque facultates,& literas deſuper cõfectas,per quas quicunque ſui prædeceſſores Romani Pontifices quibuſuis perſonis ordinariam collationem, ſeu aliam diſpoſitionẽ beneficiorum eccleſiaſticorum de iure,vel conſuetudine habentibus,quauis etiam Patriarchali, Archiepiſcopali,Epiſcopali,vel alia dignitate,vel alio, non tamen Cardinalatus honore fungentibus,quauis cõſideratione,vel intuitu,etiam Motu proprio,& ex certa ſciẽtia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conceſſerant,aut quamdiu viuerent,vel ſuis eccleſiijs,ſeu monaſterijs prçeſſent,aut ad aliud tempus,de beneficijs eccleſiaſticis generaliter reſeruatis,ſeu affectis,ad eorum collationem, prouiſionem,præſentationem electionem,& quamuis aliam diſpoſitionem,communiter,vel diuiſim ſpectantib. diſponere libere, licite valerent, aut etiam ad id per eoſdem prædeceſſores Vicarij perpetui , vel ad tempus conſtituti forent.

De Dictionibus Numeralibus.

25 Item,vt in Apoſtolicis litteris committendi crimen falſi per amplius tollatur occaſio,voluit,ſtatuit, & ordinauit,quod dictiones numerales,quç in dictis literis ante Nonas, Idus,& Kalen. immediate poni conſueuerũt, per literas,& ſyllabas extenſæ deſcribantur, & illæ ex prædictis literis,in quib.huiuſmodi dictiones aliter ſcriptæ fuerint,ad Bullarium nullatenus mittantur.

De concurrentibus in Data.

16 Item voluit, quod de concurrentibus in data eiuſdem diei ſuper vacantibus,ſeu certo modo vacaturis beneficijs,illi,quibus gratiç Motu proprio conceduntur,cæteris ſimili modo gratias non habentibus,alia graduati,non graduatis, aut inter graduatos magis graduati , ac inter æqualiter graduatos prius graduati , necnon colorato titulo poſſeſſores non poſſeſſoribus ac inter perſonas alias in Curia præſentes abſentibus ab ea, ac inter præſentes

tes

tes non beneficiati beneficiatis,& ſimiliter inter abſentes,cæteris parib.oriundus non oriundo, & diœceſanus non diœceſano. In reliquis vero ſinguli, qui prius Apoſtolicas deſuper literas eorum exequutoribus præſentauerint, alijs,in ipſorũ,de quib.agi contingerit,beneficiorũ aſſecutione pręferantur.

De non tollendo ius quæſitum.

17 Item,ne per varias,quę pro commiſſionibus,ſeu mandatis,& declarationibus habendis in cauſis,plerumq; fiunt ſuggeſtiones,iuſtitia poſt ponatur.idẽ D.N.decreuit,& declarauit,ſuæ intentionis fore, quod deinceps per quamcunq; ſignaturam, ſeu conceſſionẽ, aut gratiam,vel literas Apoſtolicas,pro commiſſionibus ſeu mandatis,aut declarationibus huiuſmodi,etiam ſi Motu proprio,& ex certa ſcientia,ac etiam ante motam litem,a Sãctitate ſua emanauerint,vel de eius mandato,faciendas, nulli ius ſibi quæſitum quomodolibet tollatur.

Regula de viginti.

18 Item voluit,quod ſi quis in infirmitate conſtitutus reſignauerit aliquod beneficium,ſiue ſimpliciter,ſiue ex cauſa permutationis,vel alias dimiſerit, aut illius commendę ceſſerit,ſeu ipſius beneficijs vnionis diſſolutioni conſenſerit,etiam vigore ſupplicationis,dum eſſet ſanus ſignatæ,& poſtea infra viginti dies a die per ipſum reſignantem præſtandi conſenſus, computandos, de ipſa infirmitate deceſſerit,& ipſum beneficium quauis auctoritate conferatur,per reſignationem ſic factam:collatio huiuſmodi ſit nulla , ipſumque beneficium nihilominus per obitum cenſeatur vacare.

De idiomate.

19 Item voluit, quod ſi contingat ipſum,alicui perſonę de parochiali Eccleſia vel quouis alio beneficio exercitium cura animarum Parochianorum quomodolibet habẽte prouidere,niſi ipſa perſona intelligat,& intelligibiliter loqui ſciat idioma loci,vbi Eccleſia,vel beneficium huiuſmodi conſiſtit,prouiſio,ſeu mandatum,& gratia deſuper,quoad Parochialem Eccleſiam,vel beneficium huiuſmodi,nullius ſint roboris vel momenti.

De non impetrando beneficium per obitum viuentium.

20 Item , ſi quis ſupplicauerit ſibi de beneficio quocumque, tamquam per obitum aliouius,licet tunc viuentis, vacante prouideri,& poſtea per obitum eius vacet,prouiſio,& quæuis diſpoſitio,dicto ſupplicanti per obitum huiuſmodi,denuo faciendæ,nullius ſint roboris,vel momenti.

De

De vnionibus,& vnionum confirmatione.

21 Item voluit,quòd potentes beneficia eccleſiaſtica alijs vniri,teneantur exprimere verum annuũ valorem ſecundum communem eſtimationem, tam beneficij vniendi,quam illius,cui vniri petitur, alioquin vnio non valeat,& ſemper in vnionibus commiſſio fiat ad partes,vocatis quorum intereſt,& idẽ voluit obſeruari in quibuſuis ſuppreſſionibus,perpetuis conceſſionibus diſmembrationibus, & applicationibus,etiam de quibuſcumque fructibus, & bonis eccleſiaſticis,ac etiam in confirmationibus vnionum ſingularumque diſpoſitionum huiuſmodi.

De Mendicantibus transferendis.

22 Item de Mendicantibus transferẽdis,qui ad alios Ordines tranſierint pro tempore,voluit conſtitutionem fel.recor. Martini Papæ Quinti prædeceſſoris ſuis deſuper factam,& in libro Cancellariæ Apoſtolicæ deſcriptam, quæ incipit. Viam ambitioſæ cupiditatis,&c. firmiter obſeruari.

De male promotis.

23 Item de Clericis extra tempora à iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimã, aut abſque dimiſſorijs literis ad ſacros ordines ſe promoueri facientibus,pro tempore,etiam voluit conſtitutionem pię mem. Pij Secundi ſimiliter prædeceſſoris ſui deſuper editam,& in dicto Cancellariæ Apoſtolicæ libro deſcriptam,quę incipit cum ex ſacrorum ordinum,&c.pari modo obſeruari.

De moneta.

24 Item declarauit idem D.N.quod libra Turonen. paruorum, & florenus auri de camera,pro æquali valore in concernentibus literas, & Cameram Apoſtolicam computari,& extimari debeant.

De beneficijs vacaturis per promotionem ad Eccleſias,& monaſteria.

25 Item prædictus D.N. Papa voluit,decreuit,& ordinauit,quod quęcumq; conceſſiones,gratiæ, & mandata,etiam Motu proprio, & cum derogatione huius conſtitutionis,quæ ab eo,pro quibuſuis perſonis emanauerint,de prouidendo eis de quibuſuis beneficijs vacaturis per promotionem quorumcunque ad Eccleſiarum,& monaſteriorum regiminia,ſi huiuſmodi cõceſſiones & mandata diem promotionis promouendorum ipſorum præceſſerint, nec non quæcunque collationes prouiſiones, & diſpoſitiones pro tempore faciẽdæ de præmiſſi,ac quibuſuis alijs beneficijs eccleſiaſticis ſecularibus, & regularibus,quæ per promouendos,vel aſſumendos ad quaſcunque Prçlaturas

inter

Digitized by Google

inter illarum vocationis,& huiuſmodi promotionis,vel aſſumptionis tempore ſimpliciter,vel ex cauſa permutationis vbicumque reſignata,vel alias dimitti contigerit,cum inde ſecutis pro tempore,ſint caſſæ,& irritæ, nulliuſq; roboris vel momenti.

De non iudicando iuxta formam ſupplicationum, ſed litterarum expeditarum.

26 Item, cum ante confectionem literarum gratia Apoſtolica ſit informis, voluit,ſtatuit,& ordinauit idem D.N.quod Iudices in Romana Curia,& extra eam pro tempore exiſtentes,etiam ſi ſint S.R.E. Cardinales, cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores,vel quicunque alij, non iuxta ſupplicantium ſignatarum ſuper quibuſuis impetrationibus,(niſi in dicta Curia dumtaxat ſint commiſſiones iuſtitiam concernentes,per placet,vel per S.R.E. Vicecãcellarium,iuxta facultatem ſuper hoc ſibi conceſſam ſignatæ)ſed iuxta literarum ſuper eiſdem impetrationibus,& conceſſionibus confectarum tenores,& formas iudicare debeant. Decernẽs irritũ,&c.& ſi litteræ ipſę per prę occupationem,vel alias minus bene expeditæ reperiantur,ad illorum,quorũ intereſt,inſtantiam ad Apoſtolicam Cãcellariam remitti poterunt, per eius Officiales,quibus huiuſmodi tenores,& formas reſtringere conuenit,ad formas debitas reducendæ.

De regulis Cancellariæ producendis.

27 Item attendens N.D.Papa,quod ſuper habendis de Cancellaria Apoſtolica regulis,& conſtitutionibus inibi deſcriptis,faciliter per eos,qui in Romana Curiam indiguerint,ad ipſam Cancellariam recurſus dirigi poteſt,nec cõſultum foret,quod ſuper earundem regularum,& cõſtitutionum,quę iuxta varietatem occurrentium cauſarum,& negociorum aliquoties immutari cõuenit,probãdo tenorem,vel effectum teſtium,plerumque tenacem deſuper memoriam non habentium,depoſitionibns ſtari deberet,voluit,ſtatuit,& ordinauit,quod deinceps quilibet ex Autoribus cauſarum Palatij Apoſtolici, & alijs,(etiam ſi S.R.E.ſint Cardinales)in ipſa curia pro tempore deputatis,auctoritate Apoſtolica,Iudicibus,etiam in cauſis actu pendentibus,ſuper huiuſmodi tenore vel effectu probando dumtaxat,ſtet,fidemque adhibeat cedulæ,ſeu ſcripturæ deſuper a duobus de maiori parte,quod danda ſit, a tergo ſignatæ,& etiam à duobus alij litterarum Apoſtolicarum Abbreuiatorib. in ipſa Cancellaria auſcultatę,& D. Viceecancellarij,ſeu dictam Cancellariã Regentis manu ſubſcriptæ vt moris eſt. Quicquid autem ſecus fieri contigerit,nullius ſit roboris,vel momenti.

De ſubrogandis collitigantibus.

28 Item D.N.cupiens litium ſuccidere anfractus, & ne noui collitigantibus aduerſarij dentur,prouidere,uoluit,ſtatuit,& ordinauit, quod quoties deinceps

Digitized by Google

ceps a aliquem ſuper quouis eccleſiaſtico beneficio collitigãtem,in iure,vel ad ius,ſi quod forſan eius aduerſario in dicto beneficio competierit.ſuroga-ri conceſerit(dummodo prædictus,collitigans in dicto beneficio intruſus nõ fuerit,nec ſuper eo contra dictum aduerſarium,poſtquam illud per triẽniũ pacificè poſſiderit,lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmiſſo iu re ſiue tunc vacet,ve l cum vacauerit,impetrationes,vel conceſſiones, etiam Motu proprio,infra mẽſem ante cõceſſionẽ huiuſmodi factæ,nulllus ſint ro boris,vel momenti. Et nihilominus cupiens eorum fraudibus obuiare, qui viuentium beneficia , illorum præſertim , quibus , aut propter ſenium, aut propter infirmitatem immineret vitæ periculum , impetrant, vt illis decedentibus,tamquam collitigantes in eorum iuribus facilius ſubrogentur ; voluit vt deinceps nullus in iure,vel ad ius in beneficio defuncti, quod illo viuente in caſibus præmiſſis,vel ſimilibus impetrauerit,aliquo modo ſubrogetur ac ſubrogatio,vel gratia ſi neutri,ſi nulli,ſeu nouæ prouiſionis,aut perinde valere,taliter impetranti nullatenus ſuffragetur, quod etiam ſtrictiſ ſimè obſeruari mandauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem,& amotionem ex quibuſuis criminibus,& exceſſibus,forſan perpetratis,etiam ſi vſque ad diffinitiuam ſententiam quæ tamen in rem non tranſiuerit iudicatam,proceſſum foret.

De veriſimili notitia.

29 Item voluit,& ordinauit,quod omnes gratiæ,quas de quibuſuis beneficijs eccleſiaſticis cum cura,vel ſine cura,ſecularibus,vel regularibus, per obitũ quarumcunque perſonarum vacantibus, in antea fecerit , nullius roboris vel momenti ſint,niſi poſt obitum,& ante datam gratiarum huiuſmodi tan tum tempus effluxerit,quod interim vacationes ipſæ de locis,in quibus perſonæ prædictæ deceſſerint,ad notitiam eiuſdem D.N. veriſimiliter potuerint perueniſſe.

Non valeant commiſſiones cauſarum,niſi literis expeditis.

30 Item quod omnes,& ſingulæ commiſſiones cauſarum,quas in antea fieri contigerit,obtentæ, vel occaſione conceſſionum dumtaxat Apoſtolicarum de beneficij eccleſiaſticis gratiarum,deſuper quibus literæ Apoſtolicæ confectæ non fuerint, ac proceſſus deſuper habendi, nullius ſint roboris, vel momenti.

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

31 Item voluit,quod impetrãs beneficium vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis,teneatur exprimere nomen, & titulum ipſis Cardinalis,& ſi ille in curia fuerit,eius ad id accedat aſſenſus,alias deſuper gratia ſit nulla, et idem ſeruari voluit,ſi dicti familiares eorundem Cardinalium familiares

eſſe

Digitized by Google

eſſe deſierint,ſed ad aliorum Cardinalium familiaritatem ſimilem tranſierint,quoad beneficia,quæ familiaritate priori duráte obtinuerint,& in quib. vel ad quæ, priori ipſa familiaritate durante,ius eis competierint, ita quod quoad illa, & Cardinales,quorum prius familiares fuerint, ſuum habeant adhibere conſenſum. Declarans præſentem conſtitutioné locum non habere in illis beneficijs,quæ familiares ipſi tempore obitus eorum in dicta Curia,vel extra eam obtinerent,aut antea obtinuiſſent, & ratione officiorum per eos obtentorum dictæ diſpoſitioni generaliter reſeruata,vel effecta fuiſſe apparerent. Nec non illos,quoad effectum dictæ conſtitutionis,familiares eorundem Cardinalium cenſeri,qui ipſorum Cardinalium familiares conti nui commenſales ad minus per quatuor menſes,etiam ante Cardinalatum, fuiſſe probarentur. Decernens irritum &c.

Super eadem familiaritate.

32 Item idem D.N.ad euitandas lites,& contentiones,quæ ex præcedéti ſua conſtitutione exoriri poſſent,veſtigijs prædeceſſorum ſuorum inherédo, voluit,ſtatuit,& ordinauit,quod ſi beneficia,quę per obitum familiarium cóti nuorum commenſalium eorundem Cardinalium in futurum vacabunt(ceſſantibus Apoſtolicis reſeruationibus)ad alterius Cardinalis collationem,vel aliam diſpoſitionem pertinere deberent, in dicta præcedenti conſtitutione non comprehendantur,quoad hoc,vt in prouiſionibus talium beneficiorum ſuper expeditione literarum illius Cardinalis,cuius familiaris defunctus ille extitit,conſenſus requiri debeat,ſed beneficia huiuſmodi ad collationem,ſeu quãuis aliam diſpoſitionem Cardinalis Ordinarij collatoris,vt præfertur, libere ſpectare cenſeantur,& ſi apud Sedem Apoſtolicam beneficia huiuſmodi,per obitum dictorum familiarium vacauerint,tunc in prouiſione talium beneficiorum ſuper expeditione literarum illius Cardinalis exigatur conſenſus,ſi in Romana Curia præſens fuerit,ad quem eorundem collatio, vel diſpoſitio,vt præfertur,peruenire deberet.

Signatura per Fiat,præferatur alteri per Conceſsum.

33 Item voluit idem D.N.quod cuncurrentibus eadem die ſuper quocunq; beneficio,per Fiat,& conceſſum,ſignaturis,ex eis,per Fiat,etiam vt petitur habens alteri per conceſſum,etiam Motu proprio habent,pręferatur,etiam ſi in illa per Conceſſum pręgnantiores, & quantumlibet priuilegiatiuę eſſent clauſulę.

De Annali poſſeſſore.

34 Item Sanctiſſimus D.N.vt improbi lites exquirentium motus repriman tur,voluit,ſtatuit,& ordinauit,quod quicunque beneficium eccleſiaſticum tunc per annum immediatè pręcedentem pacificè poſſeſſum, & quod certo modo vacare pretenditur,deinceps impetrauerit,nomen gradum,& nobilitatem

tatem poſſeſſoris eiuſdem,& quot annis illud ipſe poſſederit,ac ſpacificē, et determinatam,ex qua clare poterit conſtare,quod nullum ipſi poſſeſſori in dicto beneficio ius cōpetat,cauſam in huiuſmodi impetratione exprimere, infra ſex menſes,ipſum poſſeſſorem,ad iudicium euocari facere,cauſamque ex tunc deſuper infra annum vſque ad ſentētiam diffinitiuam incluſiue proſequi debeat,& teneatur. Alioquin impetratio prædicta,& quæcunque indeſequuta nullius exiſtant firmitatis,& idem impetrans de damnis,& intereſſe poſſeſſorem præfatum propterea contigentibus,ei ſatisfecere,& ſi poſſeſſorem ipſum iniuſtè friuolè,& indebitè moleſtaſſe repertus extiterit,quinquaginta florenos auri perſoluere Cameræ Apoſtolicæ, ſit adſtrictus, nec alius quam præmiſsæ vocationis modus,etiam per litteras ſi neutri,aut ſurrogationis,aut alias ſibi,quoad hoc,vt beneficium huiuſmodi ea vice conſequi, aut obtinere valeat,quomodolibet ſuffragetur;illudque nullatenus in antea litigioſum propterea cenſeatur, quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia eccleſiaſtica cuiuſcumque qualitatis, per priuationem, & amotionem,vel alias propter commiſſa exceſſus,& crimina vacantia,vel vacatura, & ſimiliter ad impetrantes beneficia tanquam vacantia per deuolutionem.

De Triennali.

36 Item ſtatuit,& ordinauit idem D.N.quod ſi quis, quæcumque beneficia eccleſiaſtica qualiacumque ſint,abſq. ſimoniaco ingreſſu, ex quouis titulo, Apoſtolica,vel ordinaria collatione,aut electione, & electionis huiuſmodi confirmatione,ſeu præſentatione,& inſtitutione illorum,ad quos beneficiorum huiuſmodi collatio,prouiſio,electio,& præſentatio, ſeu quæuis alia diſpoſitio pertinet,per triennium pacificè poſſederit (dummodo in beneficijs huiuſmodi,ſi diſpoſitioni Apoſtolicæ ex reſeruatione generali in corpore iuris clauſa reſeruata fuerint,ſe non intruſerit) ſuper eiſdem beneficijs taliter poſſeſſis moleſtari nequeat,necnon impetrationes quaslibet de beneficijs ipſis ſic poſſeſſis factas,irritas,& inanes cenſeri debere decreuit, antiquas lites ſuper illis motas penitus extinguendo.

De non appellando ante diffinitiuam ſententiam.

36 Item idem D.N. vt finis litibus celerius imponatur,& litigantiū parcatur ſumptibus,& expenſis,ſuorum prædeceſſorū conſtitutionibus,& ſtatutis inhærendo;ſtatuit,& ordinauit,quod in cauſis pēdentibus,& quas in poſterū contigerit agitari,nulli ante diffinitiuam ſententiam liceat appellare,nec appellatio ſi fuerit emiſſa,debeat admitti,niſi ab interloquutoria, quæ vim habeat diffinitiuæ, vel a grauamine minime concernente negocium principale,quod non poſſit per appellationē à diffinitiua ſententiā reparari,nullaque cauſæ appellationum committantur,niſi in commiſſione exprimatur quod interloquutoria vim diffinitiuæ habeat,vel grauamen ſit tale, quod in appellatione a diffinitiua non valeat reparari. Alioquin appellationes & cōmiſſiones

Digitized by Google

miſſiones in poſterum,& quicquid inde ſequutum fuerit,nullius ſit roboris vel momenti,commiſſionibus appellantium iam iudicibus præſentatis, & exhibitis,in ſuo robore permãſuris,in quibus,latis ſuper eiuſdem ſententijs, ſecundo, vel vlterius ab eis non liceat appellare, Appellantes vero,& appellationes,etiam ab interloquutorijs,grauaminibus huiuſmodi,ſuo, vel alterius noĩe proſequẽtes,ſi ſuccuberint,vltra expẽſas,& dãna,ad quæ reſacienda de iure condemnatus compellitur,viginti florenorum auri pęna mulctetur.

Non ſtetur commiſſioni poſt concluſionem.

38 Item ſtatuit,& ordinauit,quod in commiſſionibus de iuſtitia, ſeu mandatis,etiam conſiſtorialibus,per eum ſeu de eis mãdato,vel auctoritate,in cauſis,in quibus concluſum exiſtat,in poſterum concedendis, etiam ſi in eis de concluſione huiuſmodi implicite,vel explicitę mentio facta fuerit,nihil cenſeatur eſſe conceſſum, niſi per conceſſionem commiſſionis huiuſmodi derogetur expreſſe.

De literis Religioſorum expediendis.

38 Item voluit,& ordinauit,quod ſi aliqui Religioſi petũt aliquod beneficiũ ad nutum amouibile,cum clauſula,quòd exinde pro ſolo nutu Abbatis, vel Superioris amoueri nõ poſſint,literæ,quoad ipſam clauſulam, nullatenus expediantur,niſi idem D.N.ponat in ſignatura,quod non poſſit amoueri,vel ad partem clauſulam ipſam concedat.

De clauſula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

39 Item ſi committatur alicui beneficij reſignationis receptio ponatur clauſula, Attente quoque prouideas,& c.& ſi ex cauſa permutationis reſignationes fiant,ponatur clauſula. Quod neuter permutãtium ius acquirat,niſi quilibet ipſorum ius habuerit in beneficio per ipſum reſignato.

De ſupplendis defectibus.

40 Voluit,quod ſi petatur ſuppleri defectus in genere,nullatenus literæ deſuper cõcedantur,niſi in petitione deſuper huiuſmodi defectus exprimantur, vel,per,fiat vt petitur,ſupplicatio ſignata fuerit.

De derogatione Iuriſpatronatus.

41 Item voluit,quòd ſuper quouis beneficio eccleſiaſtico de iure patronatus laicorum non expediantur literæ,niſi ponatur expreſsè, quod tale beneficiũ tanto tempore vacauit,quòd eius collatio ad Sedem Apoſtolicam legitimè eſt deuoluta,vel quia tempus patronis laicis ad pręſentandum a iure præfixũ lapſum exiſtat,aut ad id patronorum ipſorum accedat aſſenſus, & ſi per ipſum

ſum iuri patronatus huiuſmodi derogari cõtigerit,iuriſpatronatus huiuſmo di mentio diſpoſitiuè,ac ſpecificè, & determinatè, non autem conditionaliter fiat;& ſi illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in literis prouiſionis, vel mandati de prouidendo de dicto beneficio ſimilis mentio facta non fuerit,non cenſeatur quomodolibet derogatum.

De commendis.

42 Item voluit,quod nulli ſeculari de regulari,nec religioſo de ſeculari,beneficijs commenda detur,niſi in ſignatura, per clauſulam ad partem ſuper petitione commendæ huiuſmodi,de commenda ipſa mentio fiat.

De reformationibus.

43 Item voluit,ſtatuit,& ordinauit, quòd ſuper quibuſcunque reformationibus ſignatis ſuper impetrationibus quorumcunque beneficiorum vacantiũ, vel certo modo vacaturorum,in quib. petitur, quod literæ ſuper prima data expediri poſſint ſi ex huiuſmodi expeditione ſub tali data cuiq̃ videatur poſſe fieri præiudicium,literæ huiuſmodi ſub ipſa prima data nullatenus expediãtur,niſi roformationes huiuſmodi per fiat ſub prima data ſignatę fuerint.

De conſenſu in reſignationibus, & penſionibus.

44 Item voluit, & ordinauit,quòd ſuper reſignatione cuiuſcunque beneficij eccleſiaſtici, ſeu ceſſione iuris in eo, quam in manibus ſuis vel in Cancelaria Apoſtolica fieri contigerit, Apoſtolicæ literę nullatenus expediantur, niſi reſignans,vel cedens, ſi præſens in Romana Curia fuerit, perſonaliter, alioquin per procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum,expeditioni huiuſmodi in eadem Cancellaria expreſsè conſenſerit, & iurauerit, vt moris eſt,& vt ipſum reſignantem,ſeu cedentem pluries ſuper vno, & eodem beneficio in fauorem diuerſarum perſonarum ſucceſſiuè cõſentire cõtigerit,voluit Sanctitas ſua,quod primus conſenſus tenere debeat,& alij poſteriores conſenſus,ac literæ illorum prętextus,etiam ſub ptiori data expeditę pro tempore,nullius ſint roboris, vel momenti, nec literę reſeruationis, vel aſſignationis,etiam Motu proprio, cuiuſuis penſionis annuæ ſuper alicuius beneficij fructibus expediri poſſint,niſi de conſenſu illius,qui penſionem perſoluere tunc habebit.

De ingreſſu religionis.

45 Item non dentur literæ ſuper beneficijs vacaturis per ingreſſum Religionis,niſi ille præceſſerit datam deſuper petitionis.

Non

Non valeat impetratio facta per modum in Cancellaria exprimendum.

46 Item voluit,quod ſi petatur aliquod beneficium vacans per modũ in Cancellaria Apoſtolica exprimendum, talis impetratio non valeat,nec literæ deſuper expediantur.

De executione facienda.

47 Item voluit,ſtatuit,& ordinauit quod quotieſcumque per ſignaturam ſuã vel de eius mandato factam,ſuper exequendis aliquibus,cum adiectione proprij nominis,vel dignitatis cuiuſuis,iudex datur,literę deſuper expediantur cum expreſſione,quod idem iudex executionem faciat per ſe ipſum.

De diſpenſationibus in gradibus conſangninitatis.

48 Voluit, quod in literis diſpenſationum ſuper aliquo gradu conſanguinitatis,vel affinitatis, aut alias prohibito , ponatur clauſula, Si mulier rapta non fuerit : Et ſi ſcienter , ponatur clauſula addita in quaterno.

Super defectu natalium.

49 Voluit,quòd in diſpenſationibus ſuper defectu natalium.quòd poſſint ſuccedere in bonis temporalibus, ponatur clauſula , Quòd non præiudicetur illis, ad quos ſucceſſio bonorum ab inteſtato pertinere debeat.

Super diſpenſationibus.

50 Item,quod per quamcunque ſignaturam in quauis gratia nullatenus diſpenſatio veniat, niſi dicta gratia totaliter effectum huiuſmodi diſpenſationis concernat, vel aliàs nihil conferat aut operetur.

Nulli ſuffragetur diſpenſatio, niſi literis confectis.

51 Item, cùm conceſſiones ſuper gratijs diſpenſationum quarumcumque quibuſuis per ipſum Dominum Noſtrum cõceſſarum , vel concedendarum, per regulas Cancellariæ Apoſtolicæ ſunt prouidè limitatę,licèt aliquando in petitionibus ſuper huiuſmodi cõceſſionibus oblatis multa ſint petita,ne quis talium conceſſionum prætextu, id diſpenſatiuè tenere,aut facere præſumat, ad quod conceſſiones huiuſmodi ſe non extendant, voluit idem D.N. quòd nulla talis diſpenſatio cuiquam in iudicio , vel extra, ſuffragetur , antequam ſuper ea literę Apoſtolicę ſint confectæ.

Digitized by Google

De clauſulis ponendis in literis Indulgentiarum.

52 Item voluit, quòd in literis Indulgentiarum ponatur, quòd, ſi eccleſiæ, vel capellæ, vel alias, aliqua Indulgentia fuerit per ipſum conceſſa, de qua inibi ſpecialis mentio facta non ſit; huiuſmodi literæ ſint nullæ.

De indulgentijs conceſſis ad inſtar.

53 Item voluit idem D.N. quod literæ ſuper Indulgentijs non expediantur ad inſtar, niſi ſpecificentur.

De exprimendo valore Beneficiorum in impetrationibus.

54 Item voluit, quòd in gratijs, quas quibuſuis perſonis, de beneficijs vacantibus, ſeu certo modo vacaturis, fieri contigerit, illorum, & aliorum quorumcumque beneficiorum, quæ dictæ perſonę tunc obtinuerint, ſeu de quibus ei fuerit prouiſum vel conceſſum, aut mandatum prouideri; verus annuus valor per marchas argenti, aut ſterlingorum, vel libras Turonen. paruorum, ſeu florenos auri, aut ducatos, vel vncias auri, ſeu aliam monetam ſecundum communem extimationē exprimantur, niſi perſonę prædictæ beneficia, quæ tunc obtinuerint, aut in quibus, vel ad quæ ius eis competit, iuxta ipſarum oblationes, aut alias dimittere teneantur: alioquin gratiæ prædictæ ſint nullæ, & idem ſeruetur in gratijs, quas à Sanctitate ſua Motu proprio emanare contigerit, quo ad beneficia tamen de quibus per Sanctitatem ſuam pro tempore prouidetur, ſeu prouideri mandatur, aut alias diſponitur, ac literis per quas pro tempore ad eccleſiarum Parochialium, & Cathedralium, ac Monaſteriorum regimina promotis conceditur, vt Monaſteria, & alia beneficia eccleſiaſtica ſecularia, & regularia per eos obtenta, & in quibus, & ad quæ ius eis competit, retinere poſſint.

De clauſulis in beneficijs vacantibus ponendis.

55 Voluit, & ordinauit, quod quando prouidet, ſeu mandat prouideri alicui de beneficio eccleſiaſtico vacante, tunc dari poterunt clauſulæ, ſi petantur, etiam ſi illud quouis modo, &c. ſeu ſuper conſtitutionē Execrabilis vacet, ac ſpecialiter reſeruatum, inter aliquos litigioſum ſit, & eius collatio deuoluta fuerit, & ſi pro collitigante, vel ſubrogationem, aut ſi neutri, vel ſi nulli, &c. petente, ſi tunc lis ſpecificè exprimatur. Nec detur aliqua generalis reſeruatio diſpoſitiuè niſi deſuper in conceſſione ſpecialis, & expreſſa, ac purè, & non ſub conditione, mentio fiat, & tunc reliquę reſeruationes ibi contentæ veniant. Si verò tempore expeditionis inde literarum, generalis reſeruatio huiuſmodi probari non poſſit, aut in nouis prouiſionibus, ſeu pro collitigantibus, ſi neutri, vel ſi nulli, &c. ſit expreſſum, quòd ab aliquibus aſſeritur,

illum

Digitized by Google

illum cuius beneficium conceditur, collectorum, vel vnicum ſubcollectorē, abbre uiatorem, vel familiarem notarium, aut dictæ ſedis officialem, fuiſſe, clauſula ponatur, etiam ſi dictum beneficium ex eo, quod talis collector, vel vnicus ſubcollector, abbreuiator, vel familiaris, notarius, aut dictæ Sedis officialis, fuit, diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruatum exiſtat, dummodo non ſit in eo alicui ſpecialiter ius quæſitum, in reliquis vero nulla clauſula detur, vnde reſeruatio generalis elici poſſit, niſi deſuper ſignatura per duplex fiat ſignata ſit, aut reſeruatio, vel alias ſpecialiter habeatur.

De expreſſione qualitatum Beneficiorum in impetrationibus.

56 Item voluit, quod ſuper beneficijs eccleſiaſticis, de qualitatibus illorum, videlicet, an dignitates, perſonatus, vel officia ſint, eiſque immineat cura animarum & ad illa conſueuerint, qui per electionē aſſumi, mētio fiat, alias gratiæ deſuper factę ſint nullæ, & ſi qualitates huiuſmodi affirmatiue, vel conditionaliter non exprimantur, negatiua expreſſe deſuper fiat in beneficijs, quæ tales qualitates, vel ex eis aliquas conſueuerint habere.

De beneficijs vacantibus per contractum matrimonij.

57 Item, ſi reſeruetur beneficium per contractum matrimonij, non dentur alij modi vacationum de futuro, ne cēſeatur beneficium reſeruatum ſpecialiter vel affectum, niſi ſequatur matrimonium, ſed in beneficijs per promotionem, aut ingreſſum Religionis, vel aſſecutionem, vacaturis ponatur clauſula, etiam ſi non petatur. Cum beneficia huiuſmodi præmiſſo, vel alias quouis modo, &c. præterquam per obitum obtinentis, vacare contingerit, etiam ſi vacent.

De clauſulis ponendis in literis Religioſorum.

58 Item voluit, quod ſi petatur aliquem in Religioſum recipi, & ſibi de quouis beneficio eccleſiaſtico prouideri per ſimplicē ſignaturam fiat, receptio huiuſmodi dumtaxat detur, adiecto, ſi petens idoneus ſit, aut aliud canonicum non obſiſtat, & exprimatur, ſi certus numerus Regularium ſit ibidem, cui etiam non derogetur niſi expreſsè concedatur: & ſi numerus iſte non exiſtat, ponatur. Dummodo receptionis locus huiuſmodi nimium propterea non grauetur, poſſintque executores prouiſionis huiuſmodi, ad receptionē emiſſionis profeſſionis, non expectato probationis anno, procedere.

De tranſlatione Religioſorum.

59 Item ſi regularis petat ſibi de beneficio ab aliquo Monaſterio, vel alio regulari loco dependente, prouideri, & appareat ex petitione huiuſmodi, quod alterius Monaſterij, vel loci religioſus ſit, licet ibi tranſlatio non petatur, nihilominus illa veniat.

De clauſula, ſi eſt ita.

60 Item; quod in literis ſuper beneficijs, per conſtitutionem Execrabilis, vacantibus, ponatur clauſula, ſi eſt ita, ſimiliter de quibuſcunque narratis informationem facti requirentibus.

Petenti prouideri de vacaturo, dentur literę de vacant.

61 Item petenti ſibi prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti, prout expedierit impetranti.

Reuocatio decimarum, & aliarum impoſitionum.

62 Item reuocauit quaſcumque decimarum ſubſidiorum vigeſimę, & aliorũ onerum impoſitiones, quæ a prædictis Sixto V. Vrbano VII. Gregorio XIV. & Innocentio IX. prædeceſſoribus ſuis, ex quauis cauſa, etiam, in ſubſidium expeditionis contra Turchas, & orthodoxæ fidei hoſtes, emanarunt, & quaſcunq; facultates ſuper decimarum, vigeſimæ, & onerũ, huiuſmodi exactione quibuſuis fructuũ, prouentuũ Camerę Apoſtolicæ debitorũ collectorib. & Apoſtolicæ Sedis Nuncijs ab eiſdem prędeceſſorib. cõceſſas. Suſpẽdit quoq; ad ſuæ Sãctitatis, & Sedis Apoſto. beneplacitũ, quaſcũq; plenarias Indulgentias, eiſdem prædeceſſorib. ex quauis cauſa, etiã expeditionis huiuſmodi, conceſſas, ſi quæ per Nuncios, vel Quæſtores deferebantur. Necnon deputandi, & eligendi confeſſores, qui plenariè abſoluant, & alia faciant earundem Indulgentiarum ſuſpenſarum effectum reliquaſque facultates ipſas Indulgẽtias quomodolibet concernentes, præterquam quoad ea, in quibus Indulgentiæ, & facultates in aliqua ſui parte ſint ſortitę effectum, ita vt illis, qui implentes iniuncta eis in literis Indulgentiarum huiuſmodi, iam conſequuti ſunt facultatem eligendi confeſſores, qui abſoluant eos plenarie in mortis articulo, per huiuſmodi ſuſpenſionem nõ præiudicetur, quin facultate ipſa vti poſſint in futurum, decreuit quoq. irritum, & inane, quicquid, facultatum reuocatarum earundem prætextu, impoſterum contigerit attentari.

Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

63 Item reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit, quaſcumque facultates percipiendi pretium Officiorum Romanæ curiæ pro tempore vacantium, in toto vel in parte, ac quaſuis conceſſiones, & collationes, aliaſque diſpoſitiones, per fel. rec. Innocentium Papam Nonum prędeceſſorem ſuũ de dictis officijs, etiam ex die collationum, conceſſionum, & diſpoſitionum earundẽ in antea vacaturis, in fauorem quarumcunque perſonarũ, eccleſiarum, monaſteriorum, piorum locorum, collegiorum, ſeu eorum mẽſarũ etiã perpetuo, etiam in vim cõtractus, & ex titulo oneroſo, & ſub alia quauis verborum

borum forma,quam,& præmiſſorum tenores pro expreſſis haberi voluit, conceſſas,& factas quoad officia,quæ poſt obitum ipſius prædeceſſoris vacarunt,& in poſterum quomodolibet vacabunt.

Item,reuocauit,caſſauit,& annullauit,ac irritas declarauit quaſcunq; Infeudationes,inueſtituras,gratias,& conceſſiones,quoquomodo,etiam in emphyteuſim ad tempus,ſeu in perpetuum,etiam Motu proprio,& de plenitudine poteſtatis,ac cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs,(extra tamẽ Conſiſtorium,& ſine S.R.E.Cardinalium conſilio,& conſenſu)a die Conſtitutionis fel.rec. Pij Papę Quinti prædeceſſoris ſui ſuper prohibitione alienandi,& infeudandi,Ciuitates,& loca.S.R.E.ſed data Romæ apud Sanctũ Petrum,Anno Incarnationis Dominicæ,milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto,Quarto Kal.Aprilis Pontificatus ſui Anno ſecũdo,vſque,in pręſentem diem,per quoſcunque Romanos Pontifices ſuos prædeceſſores, aut mandato,vel auctoritate eorum,quomodocunque, ac qualitercumque, & quouis colore factas,& conceſſas,de Ciuitatibus Terris,Oppidis,Caſtris,Arcibus,& locis S.R.E.& Sanctæ Sedi Apoſtolicæ tam mediate, quam immediate ſubiectis,tunc videlicet de tempore dictarum infeudationem,Inueſtiturarum,gratiarum,& Conceſſionum,nondum deuolutis;Necnon quaſcũque prorogationes,& extenſiones quarumcunq; Infeudationum,Inueſtiturarum,gratiarum,conceſſionum de dictis Ciuitatibus,Terris,Oppidis, Caſtris,Arcibus,& locis,tunc videlicet,de tempore,dictarum prorogationum, & extenſionum, nondum finitarum, quibuſuis perſonis cuiuſcumque gradus,ſtatus,& conditionis,ac præeminentiæ, etiam ſi Imperiali, Regali, Ducali,aut alia quauis, perfulgeant dignitate, etiam in vim contractus, & ex quocumque titulo etiam oneroſo,& per quaſcumque, tam ſub plumbo, quam in forma Breuis ſub Anulo Piſcatoris,aut etiam alias quomodocunque & qualitercunque, expeditas literas,ac ſub quauis verborum forma, quam,& præmiſſorum omnium tenores Sanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit latiſſime extenden.

Quod fructus in tertia parte augeri poſſint vigore clauſulæ.

64 Item,cum nõnulli in impetrationibus beneficiorũ eccleſiaſticorum pro tempore vacantium,& certo modo vacaturorum,aſſerendo illorum fructus &c.certum per eos expreſſum annuum valorem non excedere,& nonnumquam obtineant a Sanctitate ſua,vt huiuſmodi valorem annuũ augere poſſint,vt verius poſſit in confectione literarum ſuper huiuſmodi impetrationibus,ſumma,ac valor ipſe annuus exprimi,aliter deſuper non ſpecificato, ne de virtute huiuſmodi conceſſionis imposterum hæſitari cõtingat, declarauit prætextu conceſſionis huiuſmodi valorem ipſum vſq; ad tertiam partem valoris expreſſi,& in prima,quæ deſuper fiet literarũ expeditione, dumtaxat, augeri poſſe,& eas,quas,litteris iam expeditis cum expreſſione valoris ſpecificati,aut non integro augmento pręd ícto,denuo deſuper expediri cõtigerit literas cum aliquo augmẽto valoris huiuſmodi,nullius eſſe roboris, vel mo-

menti,etiam ſi Motu proprio beneficiales gratiæ,& diſpoſitiones quæcumque a Sanctitate ſua emanarent.

De inſordeſcentibus.

65 Item,ne perſonis,pro quibus literæ ſuæ Sanctitatis emanabunt,ob generalem abſolutionem a cenſuris eccleſiaſtiris,quibus ligati forent, ad eorum effectum indifferenter concedi,& in literis Apoſtolicis apponi ſolita,præſtetur occaſio cenſuras ipſas vilipendendi,& inſordeſcendi in illis,ſtatuit,& ordinauit huiuſmodi abſolutionem,& clauſulam in literis quas in futurum cũ illa concedi contingent,non ſuffragari non parentibus rei iudicatæ,incendiarijs,violatoribus Eccleſiarum,falſificatoribus,& falſificari procurantib. literas,& ſupplicationes Apoſtolicas,& illis vtẽtibus receptatoribus,& fautoribus eorum,ac res veritas ad infideles deferentibus,violatoribus Eccleſiaſticæ libertatis,via facti,auſu temerario, Apoſtolicis mandatis non obtemperantibus,& Nuncios,vel executores,Apoſtolicæ Sedis, & eius Officialium, eis commiſſa exequentes,impedientibus,qui propter præmiſſa, vel aliquod eorum excommunicati a iure,vel ab homine,per quatuor menſes,ſcienter excommunicationis ſententiam huiuſmodi ſubſtinuerint,& generaliter quibuſcunque alijs,qui cenſuris aliquibus,etiam alias quam vt præfertur,quomodolibet ligati,in illis per annum continuum inſorduerint.

Officiales nihil exigant vltra debitum.

66 Item,idem Dominus Noſter exactionibus, quas Sanctitas ſua, non ſine diſplicentia,plerumque fieri intellexit per officiales Romanæ curię,qui conſtitutis ſibi emolumentis pro exercitio Officiorum,quæ obtinet,non contenti,vltra,à proſequentibus negociorum quorũdam expeditionem in eadem, exigere non verentur,obuiare volens,diſtrictè præcipiendo in hibuit omnibus, & ſingulis,quæuis officia in eadem curia obtinentibus, ne de cętero quicquam,prętextu Officiorum,quæ obtinent,quouis colore,etiam celerioris expeditionis,vltra emolumenta huiuſmodi,exigere, ſeu ad hunc effectũ expeditionem eorum,quæ eis incumbunt,malitioſe differre, ſub excommunicationis.& pręter illam,ſuſpenſionis a perceptione emolumentorum huiuſmodi pro prima ad ſemeſtre,& pro ſecunda ad annum,& pro tertia vicibus quibus ſic excederint,priuationis Officiorum,per eos obtẽtorum,in quibus ſic exceſſerint,pœnis. Ac voluit,quod Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius,& Camerarius,excedentes ipſos,reſpectiuè prout eis ſubſunt, per ſubtractionem emolumentorum eorundem,ac alias,vt præmittitur,cõpellant ab huiuſmodi illicitis exactionibus abſtinere,& contra eos,per prædictas pœnas,& alias prout melius expidere viderint,procedant.

Quod Cardinales non comprehendantur ſub Regulis faciendis.

67 Item,cum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ipſi Sanctiſſimo Domino

no Noſtro aſſiſtant,ac propterea debeāt ſpecialibus prærogatiuis,& priuilegijs gaudere,idē D.Noſter ſtatuit,& ordinauit,decreuit,& declarauit,quod in quibuſcumque Conſtitutionibus,& Regulis per Sāctitatem ſuam impoſterum,poſt hanc primam editionem,& ſuarum Conſtitutionum,& regularum publicationem,faciendis,non includantur ipſi Cardinales,niſi illæ eorundem Cardin alium fauorem concernant, vel ipſæ Conſtitutiones edende,de eorundem Cardinalium,vel maioris partis eorū cōſilio,æditæ fuerint.

De poteſtate Reuerendiſſimi Domini Vicecancellarij, & Cancellariam Regentis.

68 Primò,quòd poſſit committere abſolutionem illorum,qui ignoranter in ſupplicationibus,vel in litteris Apoſtolicis, aliquid ſcriberent, corrigerent, vel delerent.

Item quod poſſit corrigere nomina, & cognomina perſonarum,non tamen eorum,quibus gratiæ,& conceſſionis fiunt,ac beneficiorum, dum tamen de corpore conſtet.

Item,quod poſſit omnes cauſas beneficiales,etiam non deuolutas, committere in Curia,cum poteſtate citandi ad partes.

Item, quod proceſſus Apoſtolica auctoritate decretos aggrauare poſſit cum inuocatione brachij ſecularis,& ſententias executioni demandati facere contra intruſos,& intrudendos, per literas Apoſtolicas deſuper confixiendas, & non alias.

Item,quod poſſit ſignare ſupplicationes,manibus duorum Referendariorum,ſignatas,de beneficijs eccleſiaſticis ſecularibus,& regularibus,diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter non reſeruatis,quorum cuiuslibet valor centū florenorum auri de camera,vel totidem librarum Turonen.paruorum, ſeu totidem in alia moneta ſecundum communem æſtimationem,valorem annuum non excedat.

Super regulis Cācellariæ vltra gloſā ſcripſerunt Rebuff. Gomeſius & Mandoſius.

Item quod poſſit ſignare ſupplicationis etiam duorum Referendariorū manibus ſignatas, de nouis prouiſionibus, ſi neutri,& ſubrogationibus pro collitigantibus, in quibus non detur clauſula generalem reſeruationem importans.

Item,quod poſſit,ad ordines ſuſcipiēdos arctatis, prorogare terminos de dictis ſuſcipiendis ordinibus,vſque ad proxima tunc a iure ſtatuta tempora, in quibus ſic arctati,ſucceſſiue ad ipſos ordines premoueantur.

Placet publicentur,& deſcribantur Hip.

Lectæ,& publicatæ fuerunt ſupraſcriptæ Regulæ,Ordinationes,& Conſtitutiones,Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ,Milleſimo quingenteſimo nonageſimo primo,die ſexta menſis Februarij,Pontificatus prælibati Sanctiſſimi D.N.Anno Primo.

Claudius Ciccolinus Apoſtolicæ Cancellariæ Cuſtos.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod contra obligatos reſidere, & non reſidentes attenditur diſpoſitio Sacrorum Canonum, vt in ti. de cleri. non reſiden. & Conc. Trid. ſeſſ. 6. de refor. c. 1. & 2. & ſeſſ. 23. de refor. cap. 1. ac ſeſſ. 24. de refor. generali c. 12. Pius V. ſuper reſidentia facienda in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatus, aut dignitates, ſeu aliud beneficium conſtitutionem edidit Rom. publicatam die 25. Iunij 1568. fo. 1021. in bull. incip.

Pij V. Cupientes pro noſtri paſtoralis officij munere Chriſti fidelium animarũ ſaluti, quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, & parochialibus eccleſijs ab earum Parochis, prout tenentur, in diuinis debitè, & laudabiliter deſeruiri, inhærendo etiam decretis Sacri Concilij Tridentini, Motu proprio & ex mera deliberatione certaque ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, omnes, & ſingulos Rectores parochialium Eccleſiarum cuiuſcũque dignitatis ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentię fuerint, in quibuſcunque Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, Diœceſibus, ac alijs Chriſtiani Orbis partibus conſiſtentes, qui parochialem Eccleſiam, ac canonicatum, aut dignitatem, etiam poſt Pontificalem maiorem, ſeu principalem in quibuſuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis, vel Cathedralib. ſeu collegiatis Eccleſijs, ſeu aliud quodcumque beneficium eccleſiaſticum, etiam quarumcunque diſpenſationum à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ſeu etiam a nobis hactenus quomodolibet impetratarum, ac literarum Apoſtolicarum deſuper expeditarum titulo, quas omnes hac præſenti conſtitutione abolemus, & reuocamus, ſeu quocumque alio prætextu obtinent, cum prima, & pręcipua debeat eſſe cura animarum, eos ad reſidendum in Eccleſia, Parochiali, & ibi in diuinis deſeruiendum, debitoque eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos eſſe, ac ad id per Epiſcopos, & aliorum locorum ordinarios etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatos, ſub ſententijs, & cenſuris eccleſiaſticis, ac pecuniarijs arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarum Parochialium, & aliorum quorumcunque beneficiorum pœnis, quacunque appellatione remota, cogi & compelli poſſe, & debere auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, præcipimus, & ordinamus. Eos tamen ſi reſidentes in Eccleſijs parochialibus omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus, etiam canonicatus ſui vel dignitatis, ſeu alterius cuiuſcũque beneficij, exceptis dumtaxat quotidianis diſtributionibus, & alijs quæ ex iuxta cauſa abſentes percipere non ſolent, lucrari volumus. Sicque per quoſcumque iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

Hæc conſtitutio loquitur de habentibus parochialem, & canonicatum ex diſpenſatione, aliter tamen eſſet, ſi dignitati vel præbendæ parochialis ſit annexa cap. extirpandę §. qui verò de præb. & c. ſuper eo eod. tit. lib. 6. & quid ſi tunc animarum curæ incumbere voluerit vide Conc. Trid. ſeſſ. 22. de refor. c. 3. verſ. quod ſi alicui.

Quod

Quod autem communis opinio aſſerit Clericis abſentibus ex quauis cauſa iuxta deberi quidem fructus eccleſiaſticos, quia cenſetur vt præſentes, ca. de cętero, & cap. ad audientiam, de cler. non reſid. c. 1. eod. tit. lib. 6. non autẽ diſtributiones quotidianas, quæ non dantur niſi intereſſentibus horis Canonicis, & diuinis officijs, vt d. c. 1. & cap. cum non deceat, de elect. in 6. & cap. licet, de præb. Hoc quidem ſanè intelligendum eſt, vt locum habeat in diſtributionib. proprijs & veris, quæ actu diſtribuũtur intereſſentibus: Aliæ enim quæ non actu diſtribuuntur, ſed in fine anni, non dicuntur proprie diſtributiones; & in his non procedunt iura diſponentia priuilegiatis non deberi diſtributiones gl. ver. perceperint d. c. 1. de cler. non reſid. lib. 6. & ibi Domin. Gemin. in §. qui verò, & in c. licet, de præbend. ver. diſtributiones enim propriæ, extrauag. Ioan. 22. cum nonnullæ eccleſiaſticæ Calder. conſ. 21. de prębend. & in conſ. 1. de cler. nõ reſid. Abb. in d. c. licet, & in c. olim, de verb. ſignif. optimè declarat Card. Pariſ. in conſi. 32. vol. 4. itaque clericus abſens ab eccleſia ſua, vt litteris operã nauaret in aliquo publico ſtudio, vel academia bonarum Artium Iuris Diuini & humani ad maiorem eccleſiæ vtilitatem, poteſt tuta conſcientia percipere illas diſtributiones impropriè dictas, quæ menſa cõmunis ſeu groſſa dicitur, nempè cenſus & fructus ſeu decimas, vel alios redditus decimarum loco aſſignatos eccleſiæ, qui in fine anni diſtribuũtur clericis, & ei de iure debentur ex iuſta cauſa abſenti; non autem mortuaria, cæterauè emolumenta in dies obuenientia, quæ intereſſentibus tantum pro labore diſtribuuntur dietim.

Abſenti ex iuſta cauſa quã diſtributiones debeãtur.

ADDITIO. Iuxta præfatam doctrinam conſuluerunt etiam Felyn. in conſ. 18. loquẽs in canonico abſente ex cauſa ſtudij, & Rebuff. in conſ. 134. nu. 3. loquens in canonico abſente commorante in ſeruitio Epiſcopi ſcilicet quod fructus, qui computantur inter groſſos, & ſingulis annis percipiuntur nomine Capituli per eius miniſtrum & in communi ponuntur, ac poſtea in fine anni ſecundum numerum canonicorum diuiduntur in portiones prædictis ex iuſta cauſa abſentibus debeantur, idque comprobatur tum auctoritate gloſſæ notab. in extrauag. vnic. in ver. in totum ſub tit. ne ſede vac. inter cum quam ſequitur Rota diuerſ. deciſ. 330. ſub nu. 5. par. 1. & Hieron. Gonzalez in comm. ad 8. regulam Cancell. §. 7. proœm. nu. 205. dicentis diſtributiones quotidianas proprie eſſe quæ actu diſtribuuntur, & non alias, tum ratione nã in pluribus eccleſiis Cathedralibus, & collegiatis ſunt Canonicatus non habentes præbendas d. ſtrictas, alioſue fructus præter memoratas diſtributiones, in quib. duntaxat Canonicatuum redditus conſiſtunt, & tunc huiuſmodi diſtributione dicuntur efficere præbendam. eiuſq; loco ſuccedunt, ac fructuum nomine veniunt optime Philip. Prob. alios citans in addit. ad Ioan. Monac in c. vn. nu. 60. de cler. non reſid. in 6. & Tiber. Decian in propriis terminis in conſ. 43. nu. 13. vol. 1. quas ſi non poſſent abſentes ex cauſa ſtudij conſequi. eorum priuilegium redderetur inutile, & ſine affectu, nihilque eis prodeſſet, quod eſt inconueniens arg. tex. in c. in his de priuileg. & in capitu. ſi Papa eod. titu. libr. 6. Rebuf. in praxi. titu. de differ. inter priuileg. & reſcript. num. 11. & in ſpecie tradunt Horat. Lucius in tract. de priuil. ſcholar. priuil. 9. limit. 1. ac Gregor. Toloſ. in inſtit. nou. rei benef. c. 7. ſub. nu. 12. Et quamuis Alexander Moneta in tract. de diſtribut. quotid. par 2. q. 10. nu. 24. & infra in hoc quodammodo aliter ſentire videatur, ego tamen id habeo pro abſolute, fertur q; etiã

Sac.

*Sac.Cõc.Trid.cõgregatione illud declaraſſe in eum,qui ſequitur modum uidelicet
congregatio cenſuit Canonicum abſentem ſtudiorũ cauſa percipere quidem fructus
præbendæ non autem diſtributiones quotidianas,quod ſi in huiuſmodi diſtributioni
bus omnes Capituli redditus cõſiſtant,percipere etiam diſtributiones dempta tertia
parte,quæ inſeruientibus accreſcit,nullo autem caſu debere ipſum Canonicum per-
cipere diſtributiones miſſis,aut defunctorũ anniuerſariis applicatas Eadẽ Sacra
congregatio declarans,c.3.Conc.Trid.Seſ.21.de ref.(referente Gonzalez in prac.
§.7.nu.79.)cenſuit dicens ſic,Abſentia cauſa ſtudiorum,etiam obtenta a Sede Apo-
ſtolica,non excuſat ab amiſſione iſtius tertiæ partis detractæ,ſicut nec excuſat ab a-
miſſione cæterarum diſtributionũ quotidianarum,quæ ne præcedẽt declarationi ad-
uerſetur,in hunc ſenſum accipienda eſt.Et de Canonico ſacræ Scripturæ Lectore in
qualibet eccleſia iux.formam c.1.Cõc.Trid.Seſſ.5 de ref.habendo idem Doctor n.
180.ſubnectit eiuſdem Sacr.congregationis declarationem ſub his verbis,Idem cen
ſendum eſt de docentibus in eccleſiis qui quamuis a ſeruitio chori abſentes eſſent,poſ
ſunt percipere fructus ſuorum canonicatuum,exceptis quotidianis diſtributionibus
ſed ex gratia diebus,quib. legunt habendi ſunt,ſicut præſentes in choro,& inſeruiẽ
tes,non modo pro illis horis,vt ſi mane legunt pro horis matutinis,& miſſa ſolemni,
ſed etiã pro toto die,vt declarauit S.D.N.Greg.XIII.Et licet Domini de Graſſ.in
deciſ.12.ſub.ti.de præb.& deciſ.vn.nu.8.ſub ti.de cler.non reſid.voluerint,quod di
ſtributiones quotidianæ etiam dicantur quamuis ſolutio ſemel tantum certo tempo-
re fiat,non autem in dies ſingulos, vel horas, quando tamen in ſolutione habetur re
ſpectus ad ſeruitium ſingularum horarum canonicorum,cui dicto annuit etiam Mã
doſ.de ſigna.grat.tit.Penſiones uerſ.Diſtributiones quotidianæ,& in conſ. 15.nu.
3 illud intelligendum eſt,vt ſint tales impropriæ ſumptæ ſecundum diſtinctionem a
1).Authore præhabitã.Accedit præterea,iuxta eoſdem terminos fuiſſe per Dominos
de Rota in vna Salamantina canonicatus,& præben.concluſum teſte Caputaqueſi
deci.29 par.2.nempe quod in condemnatione fructuum perceptorum per iudicem fa
cta licet non comprehendantur diſtributiones quotidianæ,quæ dantur intereſſenti-
bus qualibet hora pro ſeruitio perſonali illæ vero, quæ fiunt in fine anni pro ſeruitio
facto etiam vnius diei debeantur,& in ſententiam veniant; quod ultimum ſcilicet
An canonicus in lite quam ſuper Canonicatu patiebatur,ſucumbens, condemnatus
ad relaxandos fructus colliriganti a die motæ litis, dicta condemnatio ſe extendat
ad diſtributiones quotidianas,tangit etiam Alex.Mon.in præalleg.tract.p. 1.q 6.
nu.16.& diſerte explicat Gonzalez loco ſuperius indicato nu.155.& infra.*

*Verum reuocatur in dubium, an ut canonicus ex cauſa ſtudij abſens poſſit legiti
me fructus percipere, ſit neceſſaria licentia ſui Epiſcopi. Reſpondeo quod receptior
ſenteentia ſe habet in negatiuam partem,quam etiam tenet Nauar.in Man.c.25.
num.121.imò quod de conſuetudine ferè vniuerſali huiuſmodi licentia non peta-
tur.nec requiratur,poſt Pan.in cap.tua ſub num.5.de cler.non reſid. affirmant Re-
buff.in prax.titu.de diſpenſ.de non reſid.num.25.Mandoſ.de ſignat.grat.verbo
Indultum percipiendi fructus &c.& Greg.Toloſ.loco præalleg.ſub numer.10.&
ratio eſt quia ius eam concedit in capit fin.de magiſtr.Conc.Trid.Seſſ.5.de ref.cap.
1.fin.& fruſtra precibus.impetratur, quod iure communi conceditur in l.1.C.de
theſaur.lib.10: Limitatur vt Epiſcopi licentia requiratur, quando conferret ſe
ad profitendum alias ſententias,præter illam Sacræ Theologiæ, vel iuris Pontificij,
niſi in contrarium vigeret conſuetudo Nauarr.loco cit. Lopez ad Diaz.in pract.
can.crim.cap.52.*

*Prædictam concluſionem videlicet non requiri Epiſcopi licentiam,& conſenſum
propter abſentiam cauſa ſtudij,intellige ad effectum lucrifaciẽdi fructus,ſecus tamẽ
quoad*

Digitized by Google

quoad diſceſſum ſeu ſe abſentandum ab eccleſia, tum ne proprius Prælatus contemni videatur, tum etiam quia ipſe Epiſcopus cognoſcere & diiudicare habet, an abſentia ſit pro cauſa ſtudij, quanto tempore duratura, & ad quam ſcientiam adipiſcendam, qui etiam tanquam ſuperior licentiandi arbitrari debet, an ſit habitis ſiue aptus ad diſcendum, ne illi ingenium, & natura repugnent, ac reſiſtant an in loco ad quem ſe transferre deſtinauerit, regatur & vigeat generale ſtudium tex. in c. 3. vbi Doct. de priuil. in 6. an minus competens ſtudiorum exercitium c. tua de cler. nō reſid. Item Epiſcopus attendere debet qualitatem ſtatus ipſius eccleſiæ ne propter talem diſceſſum graue detrimentum patiatur in cultu diuino ex miniſtrorū defectu arg. tex. in cap. pen. de cler. non reſid. Pan. in d. cap. tua ſub num. 5. & Alex. Mon. in præcit tract par. 2. q. 14. ſub num 27 quam licentiam ſi ſine cauſa proprius Prælatus concedere denegaret. tunc poſt haberi recurſus ad ſuperiorem vt eum compellat ad illam dandam idem Pan. in c. relatum nu 6. & in eo c. tua num. 3. vbi etiam Card. Zab. q. 4 de cler. non reſid.

Et quoniam hæc conceſſio eſt limitata ad certum tempus ſcilicet ad quinquenniū & non vltra d. c fin. non otioſe dubitatur, quid ſi dictum tempus ab Epiſcopo prorogetur. Reſpondeo, quod hæc Epiſcopi licentia nihil operatur, ita ſanè ſacra cenſuit Congregatio his verbis videlicet, Licētia, vt quis abeſſe poſſit cauſa ſtudij, a ſeruitio ſua Eccleſia, vel ſui Canonicatus non ſuffragatur vltra quinquennium impetrata a die, quo cæpit ſtudere; quam declarationem refert Lopez vbi ſupra, & Rodriq. in ſum. par. 2. 38. Num autem Canonici, vt prædicto indulto percipiendi fructus in abſentia gaudeāt, poſſint eodem tempore in ſtudio eſſe vltra duos ex eodem collegio videndi ſunt Hoſt. Panor. & alij in ca. ad audientiam, de cler. non reſid. quib. adde Horat. Lucium d. priuil. 98 limit. 2.

Prædicta amplia vt in tantum ſi priuilegiata ac prærogatiua digna abſentia ratione ſtudiorum ſuſcepta, quod in hoc caſu non tenetur Canonicus loco ſui Vicarium ſeu ſubdituū relinquere, tum quia defectus ipſius abſentis poteſt ſuppleri per alios de Capitulo tum quia contingere poſſet, quod detracta portione ſubſtituti nihil ſibi remaneret Panor. in ca. licet nu. 9. de præb. Nec omnino Eccleſia dicitur non ſeruire, (inquit Oldr. conſ. 220. num. 3.) qui proficiendo in ſtudio litterarum parat ſe vt ipſi, imo, & vniuerſali Eccleſiæ poſſit exiſtere fructuoſus arg. text. in cap. cum ex eo de elect. in 6.

Limita vt non ſufficiat canonico ad hoc vt huius priuilegij commodo potiri poſſit in ſtudio morari & ſcolas ingredi, qui re ipſa non proficeret, operamque daret, vt addiſceret ſed otioſe viueret, ita ſentire videatur abbas in d. c. fi. nu. 6. & Felyn. ſub num. 3. & in ſpecie Alber. de Roſate loquens contra eos, qui vadunt ad ſtudium non cauſa ſtudendi, ſed vt habeant fructus beneficiorum ſine labore reſidentiæ in l. & qui data opera ſub nu. 2. ff. ex quib. cauſ maior. & c. Sfortia Oddo. in tract. de reſtit. in integr. par. 1. q. 9. art. 14. num. 131.

Item limita in Parochis, qui hodie poſt Conc. Trid. Seſſ. 22. de ref. ca. 1. §. eadem omnino, non poſſunt ſtudiorum cauſa abſentiam facere, nec Ordinarij talem licentiam eis concedere, vt declarauit Sacra eiuſdem Conc. Congregatio relata per Hieron. Gonzalez in commen. ad 7. reg Canc. gl 6. num. 351. ſic dicens, Obtinentibus Parochiales Eccleſias poſt Conc. Trid. ſtudendi licentia, ac in abſentia ſtudiorum cauſa fructus percipiendi, non datur. Et poteſt, eſſe ratio ſecundum præf Doct. nā cū hodie parochiales Eccleſiæ prouideantur per cōcurſum, præſupponitur, quod ille, qui tamquam idoneior, Parochialem eccleſiam per concurſum, alios ſuperando aſſecutus fuerit, iam prius ita ſtuduerit, quod ſtudiorum cauſa abeſſe neceſſe non ſit, & ideo ceſſat occaſio abſentiæ, ne ſub hoc prætextu ſeruitiū defraudetur. Hinc Pius 4.

quadam

quadam ſua conſtitut. Romæ in Cancellaria Apoſt. publicata die 24. Nouembr. 1564. fol. 831. in Bullar. declarauit quod diſpenſationes de non reſidendo, & beneficiorum fructus percipiendo ratione ſtudij non valeant ſine conſenſu ordinariorum, vt ſequitur.

Pij 4.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & dominus noſter D. Pius diuina prouidentia Papa iij. ad cuius aures nuper peruenit, nonnullos curata vel alios ſacros ordines, aut perſonalem reſidētiam requirentia beneficia obtinētes ſub prętextu, quòd literis operam dare cupiebant, poſt confirmationem Con. Trid. per ſanctitatem ſuā factam, & publicatam ſecum, vt litterarum ſtudio in loco, vbi illud vigeat generale, actu inſiſtendo ratione beneficiorum, per eos obtentorum huiuſmodi vſque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expræſſum, dummodo infra primum illius annum ſubdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri minimè tenerentur, & tam ijdem interim, quam alij, etiam ad eoſdem ordines, vel eorum aliquam, ſeu aliquos promoti, quod ſimiliter uendentes beneficijs per eos obtētis, vel Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiam congrua fructuum beneficiorū huiuſmodi portione illis aſſignata, vel alias deputandos in diuinis deſeruiendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera ſupportando, vſque ad ſimile tempus perſonaliter in eiſdem beneficijs reſidere non tenerentur, nihilominus interea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere poſſent, per ordinariam Sanctitatis ſuæ ſignaturam ſeu Pœnitentiariæ ſuæ officium diſpenſari, ſibique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his, vel fraudi, vel circumuentioni locum, præſertim quo ab abſentes a Romana curia, de quorū qualitatibus facilis notitia haberi nō poteſt, quantum humana ratione prouideri poteſt, relinquere volens, Conc. etiam Trid. Decretis inhærendo huiuſmodi diſpenſationes, & indulta hactenus conceſſa, ac tam ipſius Pœnitentiariæ, quam Apoſtolicas, & alias deſuper confectas conficiendas literas, proceſſuſque habitos, & habendos, per eaſdem dictis, abſentibus nullatenus ſuffragari, niſi ſingulorum Ordinariorum locorum, in quibus ſingula beneficia huiuſmodi conſiſtunt, conſenſus gratis prętandus ad id accedat, Apoſtolica auctoritate declarauit, decernens irritum, &c.

Seſſ. 23. cap. 1. de reſ.

Cap. de de cetero & c. ad audientium de cle. non reſid.

De. 222. diuerſis. par. 2.

In quæſtione illa, An ſcilicet priuilegium, quo gaudent duo Canonici existentes in Epiſcopi obſequio, vt lucrari poſſint fructus in abſentia, extendatur ad alios clericos inferiores non canonicos, dicimus quod licet quidam doctores affirmatiue ſentiant, dummodo interueniat ipſius Epiſcopi diſpenſatio, hoc tamē nō ita indiſtinctè a Dominis de Rota admittitur, ſcilicet quādo ſolum occuparentur in ſeruitio perſonali ipſius Epiſcopi, ſed ita demum ſi alterum duorum cōcurrat, vel ſcilicet vtilitas in ſpecie illius eccleſię, de cuius fructibus lucrandis quæritur ex Io. And. in cap. 1. ſub nu. 4. de cler. nō reſid. in 6. Puteus deciſ. 194. in fine lib. 3. vel vrgens neceſſitas ipſius Epiſcopi ex Panor. in d. cap. ad audientiam ſub num. 8. & Nau. etiam addit. & eccleſia non indigeat ſeruitio, differentiæ ratio aſſignatur, cum non ſic tanta communio inter Epiſcopum & clericos inferiores ſicut eſt inter Epiſcopum & Canoni-

Digitized by Google

Canonicos,qui ſunt membra corporis eius ad tex.in cap.requiſiſti,de teſta. accedit etiam,quia cum hæc ſit materia damnoſa eccleſijs,cum per talẽ ſubtractionem diminuatur cultus diuinus,potius eſt reſtringẽdę,quam relaxanda. Abb.in cap.dilectus nu.7.de cler.non reſi.

Item propoſitionẽ illam,quæ ſe habet,non debere canonicos abſentes diſtributiones quotidianas pcipere,niſi diuinis officijs interſint,amplia & primo procedere etiam per illud ſpacium trium menſium, quo (iuxta decretũ Trid.ſeſſ.24.de ref.cap.12.§.præterea)abeſſe licet,etiam ſi conſuetudo eſſet in cõtrarium,ſicuti cenſuit Sacra Cong.referente Pariſ.li.1.de reſig.beneſ.q.10.nu.65.Secundo amplia vt nec liceat Capitulo aliquo prætextu prędictas diſtributiones quotidianas donare,aut remittere ei,qui ab eccleſię ſeruitio abſuerit,quinimo eum,qui illas receperit teneri ad reſtitutionem, nec illas ſuas facere poſſe prout fertur eandem Sacram Congregationem declaraſſe,& colligitur ex eodem tex.Concilij ibi.ſ.(quavis colluſione aut remiſſione excluſa,)ſequitur Menoch.in addi.ad caſum 429.nu.6.de arbi.iud. ad quod vide Nauar.notab.examinantem ac limitãtem in miſcellã.56.de orat. Cæterum in quibus caſibus principalis aſſertio limitanda foret,deq; alijs ad hanc materiam pertinentibus poſt Doctores & præſertim Philip. Prob. in d.cap.1.adde Petr. Duen.in tract.regul.& fallent.regula 206.Couar.lib.3. var.reſol.ca.13.Nauar.in conſil.9.& ſeq.de cler.non reſid.in antiq.& Hoied.in tract.de beneſ.incompatib.par.1.cap.17. Cap. 1. de cler. non reſi. in 6.

Quæ vero ſint iuſtæ cauſæ excuſantes a perſonali reſidentia, & ex quibus licitum ſit per ſubſtitutum deſeruire,plures enumerantur per Io.de Sylu.in tracta.de beneſ.pa.4.q.6.& poſt eum de illis agunt Rebuff. Lopez.& Hoieda locis citat.Inter quas potiſſima & rationabilis reputetur, quando graues ſuperuenirent inimicitię,ita vt nõ poſſit parochus ſine vitæ diſcrimine in beneficio reſidere gloſ.in cap.fin.ver.excuſationem,de cler.non reſid.quia inimicitiarum cauſa durante poterit per annũ ab eccleſia parochiali abeſſe de licentia Epiſcopi,qui idoneum Vicarium cõſtituere debet,vt dictę eccleſiæ inſeruiat,aſſignata ei de illius fructibus congruẽti mercede ex declaratione Sacræ Cõgregationis relata a Lopez vbi ſupra,& interim debet ipſe Epiſcopus partes ſuas interponere,vt inimicitiæ extinguantur,ac animaduerte, an culpa ipſius Porachi factum ſit,quominus intra annum reconciliato proceſſerit,quia nulli debet ſuus dolus patrocinari cap.audiuimus,de collu.dereg. De ſignis vero ſeu coniecturis,ex quibus inter aliquos inimicitia & odiũ præſumatur,nouiſſime ſcripſit Menoch.in tract.de præſump.li.5.præſ.43.Cauſas,autem,ob quas Conc.Trid.ſeſſ.23.de refor.cap.1. permittit Epiſcopis in propria eccleſia & diœceſi non reſidere, & ad tempus abeſſe,in gratiam eorundem Epiſcoporum declarat Tolet.in ſum.li.5.cap.4.

Præter Summiſtas in hoc verbo rurſus ſciendum extare infraſcriptas, Sacræ Congreg. Concilij declarationes relatas per Hiero. Gonzalez in commentar.ad reg.9C.ancell.Romæ in præſ.gl.6.nu.254.& infra,& ſunt videlicet: An deficiente magiſtro Grammaticæ in ciuitate,poſſit in ea curatus habitare,relicto idoneo Vicario,& approbato cum congrua mercede in parochiali,

chiali, dummodo ſolemnibus diebus interſit: cógregatio cenſuit non poſſe.

Item an Epiſcopo liceat pro cathedralis Eccleſiæ ſeruitio,& item ſuo, aliquem ex curatis ſuæ Diœceſis ex ipſorum Eccleſijs, conſtituto in illis idoneo Vicario, ad certa negotia adhibere, qui quando in huiuſmodi ſunt ſeruitio, à ſuis eccleſijs minime abeſſe cenſeantur: & congregatio cenſuit non licere. Et iterum.

An ſi Epiſcopus iudicauerit expedire, vti opera alicuius curati pro Secretario, vel pro vicario foraneo, poſſit abeſſe, vel excuſetur a reſidentiá, dũmodo cura ſuæ eccleſiæ diligenter exerceatur. Congregatio cenſuit non poſſe.

Item Epiſcopus non poteſt vti opera parochi in viſitatione, vel alia opera ſuæ Diœceſis, niſi pro tempore duorum menſium a concilio permiſſo,& idoneus vicarius deputetur.

Item Inquiſitoris, vel Subcollectoris Apoſtolici officium exercens, a reſidentia parochiali non excuſatur.

Item obtinens parochialem eccleſiam per prouiſionem Sedis Apoſtolicę & habens liberum curæ exercitium,& omnium bonorum, fructuum,& prouentum ad dictam eccleſiam parochialem pertinentium, poſſeſſionem, licet in limine adeptæ poſſeſſionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ad reſidentiam in dicta eccleſia.

Item, An Capellani coadiutores rectorũ parochialium inſtituti auctoritate apoſtolica teneatur ad perſonalem reſidentiam, vt rectores ipſi? congregatio cenſuit teneri. Quam declarationem narrat idem doctor in præcit. cóment. gl. 4 §. q. 9. nu. 16. qui etiam inferius nu. 30. atteſtatur eandem Sacri Cócilij Trid. congregationem cenſuiſſe, quod, propter deputationem coadiutoris, parochus cui datus eſt coauditor, non poterit abeſſe a reſidentia. Nã parocho illiterato, qui ſuo muneri minus habilis eſt, poteſt epiſcopus coadiutorem dare iuxta formam decreti Cócilij Trid. ſeſſ. 21. de ref. c. 6. qui ſi tũc abeſſe poterit, ſequeretur, quòd melioris conditionis eſſet ſtultus, quam peritus, contra tex. in c. eum qui, de præb. lib. 6. & vide etiam ſupra in verbo, diſtributiones quotidianæ.

Ante publicationem Concilij Trid. Pius Quartus edidit Conſtitutionem ſuper Reſidentia Epiſcopali Romæ publicatam die 13. Septembris. 1560. fol. 878. in bullar. incip.

De ſalute gregis Domini nobis ex alto commiſſi, attentius cogitantes, ad ea libenter intendimus, per quæ grex ipſe continua ſuorum cum eo reſidentia Paſtorum præſeruetur a noxijs,& Indeuium prolabés ad rectitudinis tramitem reducatur, vt paſtores ipſi reſidétiã ipſam, prout tenẽtur commodius facere, ac circa ipſius gregis curam libentius, ac feruentius inuigilare, & illũ ab errorum prçcipitijs prçſeruare, ac in fide orthodoxa,& deuotione noſtra cótinere valeant opem,& operam efficaces impendimus prout rerum, & tẽporum qualitate pẽſata conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Hinc eſt, quod nos Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam; ſed de noſtra mera deliberatione; Vniuerſos,& ſingulos venerabiles fratres noſtros Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas

chas

chas ab Eccleſijs, & diœceſibus ſuis abſentes in virtute ſanctæ obedientiæ
ac ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ pœna, eo ipſo, abſque alia decla-
ratione incurrēda diſtricte præcipiendo monemus, vt omnibus poſtpoſitis
quanto citius, in Romana Curia videlicet moram trahentes, intra vnum,
extra eam verò in Italia intra duos, extra vero Italiam exiſtentes, intra qua-
tuor menſes à die publicationis præſentium in locis infraſcriptis faciendam
computandos, ſe itineri committere, & legitimis itineribus ad eccleſias, ſeu
diœc. ſuas proficiſci, & ſeſe perſonaliter conferre, ac ibidem, vt tenentur, re-
ſidere, & paſtorale officium exercere debeant. Si quis autem à Patriarchali,
Primatiali, Metropolitana ſeu Cathedrali Eccleſias ſibi quocumque titulo
nomine, ſeu iure commiſſa, quacunque illa dignitate, gradu, & præminentia
præfulgeant, legitimo impedimento, ſeu iuſtis, & rationabilib. cauſis ceſſan-
tibus ſex menſibus continuis extra ſuam Diœ. morando abſuerit quartę par
tis fructuum vnius anni fabricæ Eccleſiæ, & pauperibus loci ſuperiorem
eccleſiaſticum applicandorum pœnam ipſo iure incurrat. Quod ſi per alios
ſex mēſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit, aliam quartam partem fru-
ctuum ſimiliter applicandam, eo ipſo amittat; creſcente vero contumacia,
vt ſeueriori ſacrorum canonum cēſuræ ſubijciatur, Metropolitan. ſuffraga-
neos Epiſcopos abſentes, Metropolitan. vero abſentem, ſuffraganeus Epiſco-
pus antiquior reſidens ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſię ipſo iure incur
renda, infra tres menſes per literas, vel nuncium Romano Pontifici denun-
ciare teneatur, qui in ipſos abſentes, prout cuiuſque maior, aut minor contu-
macia exegerit ſuæ ſupremæ ſedis auctoritate animaduertere, & Eccleſijs ip-
ſis de Paſtoribus vtilioribus prouidere poterit, ſicut in Domino nouerit ſalu
briter expedire. Eoſdem autē Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, & Epi-
ſcopos mandatis noſtris parentes, & apud ſuas eccleſias, ſeu in earum Diœc.
perſonaliter reſidentes ſpecialibus fauoribus & gratijs proſequi volentes, vt
liberius, & commodius eorum officio fungi valeant, eis eorum, cuilibet, vt
quando reſederint etiam prætextu quorumcunque delictorum & exceſſuū
etiam atrociorum, etiam hæreſis, & læſę Maieſtatis criminum per eos quo-
modolibet commiſſorum, ad comparendum perſonaliter in Rom. Curia per
quoſcunque iudices ordinarios, vel delegatos etiam S.R.E. Cardinales, niſi
vigore ſpecialis commiſſionis manu noſtra, vel Romani Pontificis pro tem-
pore exiſtentis ſignatæ trahi aut citari non poſſint, nec debeant, atque aliter
factas citationes, & cenſuras in eis appoſitas, ac inde ſecuta quæcunque nul-
la, & irrita, ac nullius roboris & momēti fore, ac eos minimè efficere, aut ar-
ctare ſtatuimus & ordinamus. Necnon eos, & eorum quemlibet ab omnib.
& ſingulis decimis, ſubſidijs, & alijs oneribus ordinarijs & extraordinarijs,
quomodolibet nuncupatis, per nos & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifi-
ces pro tempore exiſtentes, ac ſedem Apoſtolicam etiam Motu proprio & ex
certa ſcientiā, ac etiā conſiſtorialiter, etiā ad inſtantiam Regum & Principū
quomodolibet, & ex quauis et quātumuis vrgentiſſima iuſtiſſima ac pia, &
neceſſaria cauſa etiam pro defenſione fidei Catholicæ ratione dictarum ec-
cleſiarum nunc, & pro tempore impoſitis, illorumque ſolutione, auctoritate
Apoſto-

Apoſtolica, tenore præſentium, ex ſimili ſcientia penitus, & omnino eximimus, & liberamus, nec ad id à dilectis filijs modernis, pro tempore exiſtentibus S.R.E. Camerario, necnon Cameræ Apoſtolicæ Theſaurario, Præſidẽtibus, & clericis, ac decimarum, ſubſidiorum, & aliorum onerum huiuſmodi collectoribus, & ſubcollectoribus, ſeu exactoribus, & cõmiſſarijs ad id pro tẽpore deputatis, etiam vigore quorumcunque priuilegiorum, indultorum, & literarum, etiam præſentibus derogantium, ac illarum totum tenore de verbo ad verbum exprimentium eis quomodolibet conceſſorum, & concedẽdorum cogi, ſeu compelli, & ob non ſolutionem huiuſmodi aliquas ſententias, cenſuras, & pœnas incurrere poſſe decernimus, illiſque, & quibuſuis alijs in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub noſtra indignationis, necnon excommunicationis, aut ſuſpenſionis, ac priuationis, ſuorum officiorum, & beneficiorũ, quæ obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipſo incurrendis pœnis, ne eoſdem Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas ſic in dictis Eccleſijs, vel earum Diœc. reſidentes, quamdiu in illis reſederint, vt præfertur, ad ſolutionem decimarum ſubſidiorum, & onerum præfatorum cogere, ac propter illorum non ſolutionem excommunicationis, aut alias ſententias, cenſuras, & pœnas promulgare quoquomodo audeant, ſeu præſumãt diſtrictius inhibemus. Et inſuper eiſdem Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, & Patriarchis, ſic, vt præmittitur, reſidentibus, vltra priuilegia, & indulta eis per quoſcunq; Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, & Generalia, Cõcilia, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulas cõceſſa, quę in ſuo robore permanere volumus, tanquam a dicta ſede delegati in quibuſcumque ciuilibus, criminalibus, vel mixtis cauſis contra quoſcunque clericos ſeculares particulares, ac etiam extra eorum monaſteria, ſeu regularia loca degentes regulares quomodolibet exemptos auctoritate noſtra procedere, & cauſas ipſas cognoſcere, fineque debito terminare ac quicquid terminauerint exequi, & obſeruari facere, ipſoſque exemptos pro tempore delinquentes iuxta eorum exceſſus, & delicta punire, corrigere & omnem iuriſdictionem in eos exercere, omniaque alia, & ſingula in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, quę noſmet facere, exercere, & exequi poſſemus in omnibus, & per omnia facere exercere, & exequi libere & licite valeant, plenam, & liberam licentiam, ac facultatem, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Decernentes ab eorum ordinationibus, interlocutionib. & decretis ante diffinitiuam ſententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, & vbi agetur de morũ correctione nullatenus, etiam ad nos, & ſedem Apoſtolicam appellari poſſe, & nihilominus per appellationes quaſcunque contra præſentium tenorem quomodolibet interpoſitas minime cauſas deuolui, aut etiam per quaſuis inhibitiones etiam cum quibuſuis cenſuris, & pęnis eis a quibuſuis ordinarijs iudicibus, vel delegatis forſan faciendas, illarum vlteriorem cognitionem, & expeditionem, & vbi de morum correctione agetur etiam legitimã executionem, minimè impediri, aut cenſuris, & pœnas huiuſmodi ligari, aut irretiri cenſere. Sicq. in præmiſsis, &c. Non obſtantibus &c.

Cõc. Tr. ſeſſ. 6. de ref. c. 3. & ſeſ. 7. de refor. c. 14. & ſeſſ. 25. de regul.

cap. 3. §. Nec liceat, & ſeſſ. 24. de ref. gen. cap. 11.

Concil. Tri. ſeſſ. 13. de refor. c. 1. & ſeſſ. 24. de refor. gen. c. 10. & 20. ſeſſ. 22. de refor. c. 1.

Diſpoſi-

Digitized by Google

Diſpoſitio huius conſtitutionis eſt conformis d.concilij decretis citatis in margine. Quo publicato in anno 1564. Idem Pius IV. pro exequutione decretorum d.concilij contra non reſidentes alteram ædidit cõſtitutionem Romæ publicatam die 14. Decemb. 1564. fol. 833. Incip.

In ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula, meritis, licet inſufficientibus diuina diſpoſitione conſtituti, cunctos non ſolum vigilantię noſtræ commiſſos dominicos greges, ſed etiam ſingulorum paſtorum ſuorum actus intenſa noſtræ mentis acie colluſtrantes ſtudium efficax, operamque ſedulam ad hoc omnino ſtatuimus adhibere, vt quemadmodum operoſum Sac. Conc. Trid. progreſſum felicemque exitum, Domino cooperate, præſtitimus; Ita ſanctiſſima huius decreta, ipſorum præſertim, qui in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem vocati ſunt Paſtorum officium concernentia nõ tepide, neque diſſimulanter exequamur. Sanè licet in concilio præfato ſaluberrima fuerit ordinatione decretum quod omnes, & ſinguli Venerabiles fratres noſtri, Patriarchæ, Primates Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & alij beneficiali apud eccleſias ſponſas ſuas reſidere teneantur, nonnulli tamen (quod non ſine animi noſtri mærore referimus) adeo ſui, gregumque quos olim deperditos, Saluator noſter proprio ſanguine redimere dignatus eſt ſibi creditorum obliti sũt vt etiam nunc in alma urbe vel alibi commorantes, & ſacroſancta ſpiritualis matrimonij inter eos, ſuaſque eccleſias ſolemniter contracti iura confundentes, ſponſas ſuas in longa quaſi viduitate relictas, ac prædictas eccleſias quomodocũque ſibi conceſſas inuiſere, & apud illas, vt probos, & prouidos patresfamilias decet, reſidere non curent, in perditionem animarum ſuarũ, & ſubditorum ſuorum, ac perniciosum exemplum, & ſcandalum plurimorum. Nos hanc illorum contumaciam alicuius, etiam temporalis pænæ metu frangendam, & ſeu conuincendam eſſe cenſentes: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis Patriarchis, Primatibus Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac alijs quibuſcunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præminentia præfulgentibus, prædictas eccleſias in commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuſcumque, beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti ſuper reſidẽtia in cõcilio prædicto promulgati, tenorem, perſonalem in ſuis eccleſijs reſidentiam facere tenerentur, in virtute ſanctę obedientiæ, & vltra pænas in dicto decreto Concilij contentas, etiam ſub priuationis eorum a regimine, & adminiſtratione eccleſiarum ſuarum, ac alijs, noſtro & pro tempore exiſtẽtis Romani Pontificis ſucceſſoris noſtri arbitrio imponendis pænis, diſtricte præcipiendo per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omni mora ceſſante in eiſdem ſuis eccleſijs iuxta formam, & tenorem dicti concilij perſonaliter reſident. Et nihilominus ſi quos mandato noſtra huiuſmodi, quod abſit, non parere contigerit, ne etiam tales abſentes melioris in hac parte conditionis quam cęteri in ſuis eccleſijs reſidentes exiſtant, hac noſtra perpetuo valitura ſanctione per præſentes ſtatuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia & ſingula mobilia, immobilia, etiam in vrbe uel eius diſtrictu exiſtentia,

& ſe mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuſcunque qualitatis, & quantitatis, & valoris, ac ubicunque locorum conſiſtant ad Patriarchas, Primates Archiepiſcopos, Epiſcopos & alios quoſcunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, præeminentia præfulgentes, Eccleſias prædictas in titulum, vel commendam, ſiue adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinētes, & alios quoſcunque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas eccleſias, ac diœceſes, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum, formam Concilij huiuſmodi non reſidentes deceſſerint, pertinētia, & per illos ſuarū eccleſiarū, ac quoruncūq; Monaſteriorū, prioratuū Prępoſiturarum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura ſecularium, & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, reddituum, & prouentuum eccleſiaſticorum, necnon penſionum annuarum ſibi ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouentibus reſeruatarum, & aſſignatarum occaſione quæſita, etiam ſi facultatem ſpecialem de illis, aut eorū parte teſtandi, & alias libere diſpondi a nobis & quibuſcunque alijs Romanis Pontificibus prędeceſſoribus, & ſucceſſoribus noſtris etiā cū clauſulis, quod facultates huiuſmodi reuocari nō queant alijſq; irritātib. decretis obtinuerint, & in vim illarum literarū deſuper confectarum de rebus, & bonis huiuſmodi iamque diſpoſuerint, tanquam ſpolia ad Cameram Apoſtolicam legitime pertineant. Liceatque dilectis filijs moderno, & pro tempore exiſtenti commiſſario noſtro generali, & ſuis, dictæque Cameræ deputatis in euentum deceſſus huiuſmodi ſolitum inuentarium ſuper rebus, & bonis pręfatis conficere, illaq; prout de reliquis clericorum ſpolijs fieri ſolet, ad dilecti filij noſtri moderni, & pro tempore exiſtentis Generalis Theſaurarij manus redigere, dictæq; cameræ applicare cuiuſuis licentia deſuper minime requiſita. Ac facultates, & deſuper confectas literas prædictas, etiā motu, & ſcientia ſimilibus etiam in recompenſam laborum, & obſequiorum etiam nobis, & Eccleſiæ Romanæ, dictæque ſedi impenſorum, quomodolibet conceſſas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes in euētum obitus huiuſmodi etiam ſi in Vrbe, aut eius diſtrictu, vel alibi extra ſuas eccleſias, vt pręfertur, contigerit, ex nunc pro vt ex tunc, & contra, in dictæ cōtumacię pœnam eiuſdem poteſtatis plenitudine, & tenore reuocamus, caſſamus, & annullamus; Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaq; teſtamenta, condicillos, legata, donationes, & alias diſpoſitiones qualibet, etiam ad pias cauſas, vel in remunerationem ſeruitiorum nulla, inualida, nulliuſque roboris vel momenti fore neque cuiquam contra præſentium tenorem ſuffragari, Et ſic per quoſcunque iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales in quauis inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis alias iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid ſecus, à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contingerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem noſtris & Romanorum Pōtificum prædeceſſorum noſtrorum ordinationibus, reſeruationibus.

nibus.

nibus,& decretis, quoad Prælatorum,& aliorum beneficiatorum, etiam in ſuis Eccleſijs aut Diæc.reſidentium,& ibi decedentium, quæ etiam ampliamus,& extendimus ad habentes eccleſias in vrbis diſtrictu, ibique reſidentes,& decedentes,ſpolia Cameræ Apoſtolicæ applicata hactenus emanatis nullatenus præiudicare, neque quiquam in eis alterare intendimus, ſed ea in ſuo robore,vt antea manere volumus,præterquā quoad eos,qui in ſuis eccleſijs iuxta formam prędicti Concilij reſederint & ſpecialem licentiam teſtandi habuerint:hanc enim tantum ſaluam eis eſſe volumus,ita vt generalis licentiam teſtandi ei quadam reſidentibus minime ſuffragetur,ſed ſola ſpeciali ſi quam habuerint,tueri ſe poſſint.Cæterum &c.Non obſtan. &c.

REVERENTIA DIVINORUM. Officiorum & Eccleſiarum.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,quod vltra diſpoſita in ca.decet, de immunit.eccleſ.in 6.& in decreto Concilij Trident.de obſeruandis,& euitandis in celebratione Miſſæ,incip.Quanta cura,verſ.Ab eccleſijs vero,&c. adeſt cōſtitutio Pij V.fol.924.in Bullar.incip. Cum primum. §. Vt igitur.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,quod contra illicita in Eccleſijs facientes,vltra pænas per ſacros Canones,& leges ciuiles comm inatas,ſunt aliæ pęnæ ſtatutæ per Conſtitutionem Pij V. ſub dat.Romæ Kal. Aprilis 1566.incip.Cum primum §.

Vt igitur Deo Optimo Maximo,glorioſæ Virgini,& Sanctis omnibus debitus honor deferatur,Gregorij Decimi prędeceſſoris noſtri Conſtitutionē innouātes,ac ſtatuta in Trid.Concilio obſeruari volentes,ſtatuimus,& ordinamus,vt ad eccleſias ſit humilis,& deuotis ingreſſus,quieta conuerſatio, deuotis orationibus inſiſtaut,& omnes gētibus flexis ſanctiſſimus Sacramētum adorent,ad nomen Ieſu Chriſti Domini noſtri cum exhibitionē reuerētiæ caput inclinent,nullus in dictis Eccleſijs ſeditione faciat, tumultum excitet,clamores moueat,impetumque committat,ceſſentvana, fæda,& profana colloquia,riſus immoderati,& ſtrepitus omnes iudiciorum,& alia quæcūque diuinum officium perturbare poſſunt. Nullus intra Eccleſias deambulare audeat, ſiue præſumant:dum celebrantur ſacra Miſſarū myſteria,& alia diuina officia.Qui vero prædicta petulanti animo contempſerint,præter diuinæ vltionis acrimoniam,noſtri quoque arbitrij pænas incurrent, quę omnia locorum quoque Ordinarij in ſuis eccleſijs facient obſeruari.Quicunq. vero in Eccleſijs,dum ibi ſacrificium Miſſæ,& diuina celebrantur officia, ac verbum Dei prædicatur,deambulare,vociferari,aut verſo tergo ad ſanctiſſimū Sacramentum irreuerenter ſedere,aut aliquid,quod ſcandalum generet,aut diuina perturbet officia facere præſumpſerit,pænam vigintiquinq. ducatorū incurret,præter alias arbitrio noſtro imponēdas, & moderādas pęnas,& qui nō hēt in ære,luet in corpore aut exilio mulctabitur.Qui verò in Eccleſijs cū mulieribus impudicis,ſiue etiā honeſtis colloquium ſcurrile habuerit,aut alios in honeſtos actus fecerit,vigintiquinque ducatorū pænā

Digitized by Google

uandi, vt ſupra concedere, ſine noſtra expreſſa licentia inſcriptis obtenta, neque ſupra dictas Eccleſias, & porticus cæmeteria, aliquas ſtantias, manſiones vel habitationes conſtruere, & conſtrui facere, aut id permittere, vel illas ad vſum priuatũm concedere. Minuſque mortuos, niſi tantum in cęmeterijs, tũbis, ſiue ſepulchris ad huiuſmodi officiũ fabricatis ſepelire, vel ſepeliri facere, vel id permittere, eoſdemque prænominatos omnes requirimus, & monemus, quod infra quindecim dierum ſpatium a publicatione præſentium die computandum, ſub ſimilibus pœnis debeant, & quilibet eorum debeat quaſcunque feneſtras domorum vicinarum, & contiguarum Eccleſijs ſupradictis etiam ipſorum introſpiciẽtes dictas Eccleſias remouiſſe, obturaſſe, remuraſſe, remouerique, obturari, & remurari feciſſe, necnõ infra terminum prędictum, vbi cæmeteria deſunt, tumbas, ſiue ſepulturas communes in dictis earum Eccleſijs ad ſepeliendum capaces, & ſufficientes, locis tamen prius per nos, ſeu noſtrum Vicegerentem, aſſignãdis, conſtruxiſſe, & conſtrui feciſſe. Alioquin ad prænominatas, & alias arbitrio noſtro reſeruatas pœnas contra inobedientes, & præmiſſa non obſeruãtes, procedere curabimus, volumus autem, & decernimus, quòd præſentibus in locis ſolitis affixis, & publicatis, ita eorũ quemlibet arctet executio perinde ac ſi perſonaliter intimati fuiſſent. In quorum fidem &c. Datum Romæ, in ædibus noſtris ſub anno à Natiuitate D.N. Ieſu Chriſti milleſimo quingẽteſimo ſexageſimo ſexto. Indictione nona die vero vigeſima octaua menſis Nouembris Pontificatus ſãctiſſimi in Chriſto P. & D.N.D. Pij Diuina prouidentia Papæ. V. Anno 1.

A. Binarinus Vicegeren. Triphon Victorellus Notarius.

Quamuis præfatum edictum ſit locale, ſub hoc verbo apte locandum cenſuimus, cum ſit valde decens, vt quæ in Alma vrbe Romana omnium magiſtra obſeruãntur, ab alijs in occurrentibus caſibus imitentur.

Sciendum eſt etiam, quod quæ ſanctiſſime ob honorem Dei, & vt Eccleſijs, ſacriſq; templis debita habeatur reuerẽtia, per antiquos Canones introducta, & ſtatuta eſt immunitas, quoad tutelam perſonarum ad eas confugẽtium, vt inde per vim extrahi non poſſint, neque debeant pro d. immunitatis renouatione, ac obſeruantia nouiſſima emanauit Põtificia cõſtitutio fel. mem. Gregorij XIIII. publicata Romæ die 28. Maij 1591. tenoris ſequen. *cap. minor cum duobus ſeq. 17. q. 4. c. inter alia, c. Eccleſia, &c. ſi de im. eccl. Gregor. xiiij.*

Cum alias nonnulli prædeceſſores noſtri, & præſertim felic. recor. Sixtus Papa V. nec non Pius etiam Quintus, ſancto zelo ducti diuerſas facultates, & indulta, extrahendi, etiã in caſib. quibuſdã a iure nõ permiſſis ex Eccleſijs criminoſos, & delinquentes, compluribus ſecularib.' principib. eorumq; Curijs, & Magiſtratibus ſub varijs modis, & formis cõceſſerint, prout in illis plenius continetur. Experiẽtia poſtmodum docuit, tum ob diuerſitatem, & differentiam huiuſmodi indultorum, tum quia plerique eorundem Principũ Miniſtri, ex hoc ipſo illa diuerſimode, etiam latius quam par erat, & ad ſuũ libitum interpretandi occaſionem arripuerunt, illiſque abuti cæperunt, ſubortam eſſe non mediocrem in aliquibus locis libertatis, & immunitatis Eccleſiaſticæ perturbationẽ, & confuſionem, alibi vero ne ipſos quidem laicos indultis huiuſmodi vt voluiſſe, aut potuiſſe, quod populis inuertata erga Ec-

Digitized by Google

nitas Eccleſiaſtica non ſuffragetur, Sed vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis cæteriſq; Eccleſiarum & Monaſteriorũ Prælatis tam ſecularibus, quam cuiuſuis Ordinis Regularibus diſtrictè præcipiendo mãdamus, & præcipimus, vt laicos in caſibus prędictis delinquẽtes, ad eorum Eccleſias Monaſteria, domos, & alia loca ſupradicta Sacra, ſeu Religioſa reſpectiuè confugientes, & in eis ſe recipien. atq; morãtes, qui prædicta delicta, eorumue aliquod iudicio ſuo cõmiſiſſe videbuntur, quãdo a Curia ſæculari fuerint requiſiti, & quilibet eorũ fuerit requiſitus, miniſtris, & officialib. Curię ſecularis, abſq; irregularitatis nota, aut alicuius cẽſuræ Eccleſiaſticæ incurſu tradi, & cõſignari curẽt, & faciãt, & quilibet eorũ curet, & faciat. Ne aũt Curia ſæcularis, prædicta Miniſtri facultate illos per ſe, & propria auctoritate extrahẽdi, & abducẽdi ſibi olim, vt præfertur attributa, & per præſentes reuocata, abutantur, volumus, dictaq. auctoritate decernimus, & declaramus, vt curia ſęcularis, eiuſque Iudices, & officiales, ab Eccleſijs, Monaſterijs, lociſque ſacris prædictis laicum aliquem, vt præfertur, delinquẽtem in nullo, ex caſibus ſupradictis ſine expreſſa licentia Epiſcopi, vel eius officiales, & cum interuentu perſonæ eccleſiaſticæ ab eo auctoritatem habentes ad quos ſolos, & non alios Epiſcopis inferiores, etiam ſi alias Ordinarij ſint, aut nullius, Diœceſis, aut Conſeruatores ab hac Sede ſpecialiter, vel generaliter deputati prædictam licentiam dandi facultas pertineat, Occurrẽte autem caſu in loco exempto, & nullius Diœceſis, tunc ad Epiſcopum viciniorem deuoluatur hæc cognitio, & nõ ad alios, capere, extrahere, aut incarcerare non poſſint, niſi eo caſu quo ipſe Epiſcopus, & dictæ perſonæ eccleſiaſticæ requiſitæ illos in delictis ſuperius expreſſis culpabiles tradere, aut capturæ, carcerationi interuenire. & aſſiſtere recuſauerint, tuncq; reuerentiæ Eccleſiæ, & locis ſacris debitæ memores prædictos delinquentes minori quoad id fieri poterit cum ſcandalo, & tumultu, extrahere curent. Quodq; delinquentes laici prædicti, poſtquã vt præfertur, ab Eccleſijs, lociſue ſacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curiæ Eccleſiaſticæ reponi, & inibi ſub tuto, & firmo carcere, ac opportuna cuſtodia data illis, ſi opus fuerit, per Curiam ſecularem, detineri debeant, nec inde extrahi, Curiæque ſeculari prædictæ conſignari, nec tradi poſſint, niſi cognito prius per Epiſcopũ, ſeu ab eo deputatum an ipſi vere crimina ſuperius expreſſa cõmiſerint, tuncq. demum de mandato Epiſcopi per Iudicem Eccleſiaſticũ Curiæ ſæculari, quacunque appellatione poſt poſita, conſignentur. De crimine vero hæreſis cognitio ad forum Eccleſiaſticũ tota pertineat, neque in ea curia ſecularis ſe quoquomodo intromittat: ſicuti etiã prohibemus ne contra eccleſiaſticas perſonas ſeculares, aut cuiuſuis Ordinis, vel militiæ, etiã Sãcti Ioãnis Hieroſolimitani regulas, quoquomodo, etiã vigore prædictorum priuilegiorum, indultorum, aut conceſſionum, quæ omnia ad terminos Iuris per præſentes reducimus, procedant, aut ſe intromittant, illaſue ab Eccleſijs, Monaſterijs, Domibus, lociſque ſacris aut religioſis, etiam in caſibus in hac Cõſtitutione expreſſis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoſcere de criminibus ad forum Eccleſiaſticum pertinentibus, alias, quã

de iure,& per priuilegia eiſdem Ordinibus,aut Militijs conceſſa permittitur quomodolibet preſumant. Quod ſi quis,quacunque dignitate,& auctoritate prӕditus.prӕmiſſorum,aut alio quouis prӕtextu,quicquam preter, aut contra huius noſtrӕ conſtitutionis tenorem attentare preſumpſerit,declaramus cum ipſo facto cēſuras & pœnas eaſdem incurrere,quӕ contra libertatis,iuris,& immunitatis Eccleſiaſticӕ violatores, per ſacros Canones,& Conciliorum generalium,noſtrorumque prӕdeceſſorum conſtitutiones ſunt promulgatӕ,ſicque per quoſunque Iudices,&c. Non obſtantibus,&c.

De hac materia prӕter doctores tam Ciuiliſtas,quam Canoniſtas, varijs in locis tractantes,Summiſtas in verbo Immunitas. Boer. deciſ. 109. & ſeq. alioſque quamplures, amplum,& aureum de ea elucubrauit tractatum Regius de Goni,& poſt eum ſcripſerunt Didac. Couar. doctiſſime lib. 2. var. reſol.cap.20. Iulius Clar.in pract.crim.§.fi.quӕſt.30. Nauar.in man.c.25. nu. 17.& infra,aliqua Menoch.in tract.de prӕſumpt.lib.5.prӕſum.10. Anaſtaſius Germonius lib.3.de ſacrorum immunitatib.ca. 16. Roderic.in ſum. par. 1.cap.155.& tom.2.q.regular.q.50.art.3.prӕfatam imbi Conſtitutionem recitans Salman.impreſs.& noſtris temporibus diffuſè Proſper Farinac.in ſua praxi crimin.par.1.tit.de carceribus,quӕſt. 28.per totam.

SEQVESTRVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd Pius Quartus tradidit facultatem iudicibus lite pendente,decernendi ſequeſtra, ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicӕ reſeruatorum,ſiue affectorum,& ordinaria,vel alia auctoritate nulliter collatorum,adijciendo pęnas deſuper litigantium,vt per eius conſtitutionem Romӕ in cancellaria Apoſtolica publicatam die 26. Octobris 1560.fol.896.in bul.incip.Sanctiſſimus,& infra.

Congruit tit. de Sequeſtr. poſ. & fruct.

Hac ſua perpetuo valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod quoties in antea aliquem ſuper quouis beneficio eccleſiaſtico,vt pręfertur,reſeruato,ſeu affecto,& dicta auctoritate,vel alias nulliter collato,tam in dicta curia,quam extra eam litigare contingerit,& iudici ordinario,ſeu cui cauſa deſuper commiſſa,fuerit,etiam ſummariè,& extraiudicialiter quātum ſibi pro rei qualitate ſufficere parte legitime citata videbitur, cōſtituerit beneficium ipſum in dictis menſibus vacauiſſe,aut alias,vt prӕfertur,reſeruatum,ſeu affectum,& nihilominus ordinaria,ſeu alia auctoritate nulliter collatū,& indebite detentum exiſtere,idem Iudex reproducta citatione,fructus,redditus & prouentus beneficiorum ſic nulliter collatorum, & indebite detentorum ſequeſtrari mandet,& faciat,ac alia exequatur in prӕmiſſis neceſſaria,& opportuna. Super quod eidem iudici omnē poteſtatem,& auctoritatem impartitus eſt. Idemq; ſanctitas ſua in cauſis nunc in quauis inſtantia coram eiſdē iudicibus pendentibus ſimiliter obſeruari mandauit. Prӕterea decreuit, & declarauit ſic reſignantes,ſeu cedentes,& nihilominus lites huiuſmodi proſequētes,ne eorum malitia illis prodeſſe,& fouentibus bonum ius nocere valeat,

leat,ad fructuum,reddituum,& prouentuum dictorum beneficiorũ per eos receptorum reſtitutionem,ac expenſarum in litibus huiuſmodi factarum refectionem,omniaque,& ſingula damna, & intereſſe,in quibus condemnati fuerint,ſi nõ ceſſiſſent,vel reſignaſſent, per iudices tam ordinaria,quam delegata, vel alia auctoritate fungentes,coram quibus lites ipſas pro tempore pendere ſeu moueri contigerit condemnandos fore,& condemnari debere, ad id teneri,& obligatos eſſe. Ipſoſq; ac etiam in dictis beneficijs ſucceſſores quoſcunque ad paritionem ſententiæ,ſeu ſententiarum,ac literarum executorialium pro tempore latæ,ſeu latarum,& decretarum,a quib. appellare non liceat,ad reſtitutionem,ſeu relaxationem poſſeſſionis,ac fructuum,reddituum,& prouentuum,necnon refectionem expenſarum,ac damnorum,& intereſſe huiuſmodi, perinde ac ſi contrà eoſdem ſucceſſores ſententia , ſeu ſententiæ,latæ,& literæ executoriales huiuſmodi decretæ fuiſſent,cogi,& cõpelli. Sic tamen,quod poſtquam alter ipſorum ſententiæ ſeu ſententijs,ac reſtitutioni,vel relaxationi poſſeſſionis,& fructuum,reddituum,& prouentuũ necnon damnorũ,& intereſſe huiuſmodi refectioni,alijſq; pręmiſſis realiter & cũ effectu paruerit,aliter deſup moleſtari nõ poſſit. Et ita in pręmiſſis &c.

Extat etiam Pij V.conſtitutio,quod fructus beneficiorum lite pendente deponi debeant apud perſonam a iudice eligendam,non obſtantib. quibuſcunque ſtatutis diſponentibus,quod capitula,& canonici percipiant,publicata Romæ die 2.Iunij 1568.fol.1013.in bullar.tenoris ſeq.

Hanc cõſtitutionem explicat Gonzalez in proemio octaue regule cancel. 7. nu. 2. 1.

Cordi nobis eſt lites minuere,a laboribus ſubditos, maxime perſonas eccleſiaſticas diuino cultui deditas,releuare. Sane cum ſicut accepimus in pleriſque cathedralibus,& collegiatis Eccleſijs earum conſtitutionibus,& ſtatutis,etiam a Sede Apoſtolica approbatis,& confirmatis cautum ſit,quod occurrentibus litibus, & controuerſijs inter prouiſos de dignitatibus,officijs,canonicatibus,& prębendis portionibus,& pręſtimonijs,cæteriſque beneficijs eccleſiaſticis qualitercunque qualificatis,tam ordinaria,quam apoſtolica auctoritate,tam ſuper illorum prouiſione,ſeu inſtitutione,aut poſſeſſione,quam illorum idoneitate,& habilitate,aut alias ex quauis cauſa , & eorundem ad dignitates,canonicatus,& præbendas , cæteraque beneficia eccleſiaſtica prædicta admiſſione,& receptione,& capitulum,& canonicas cæteraſque capitulares perſonas,ad quos admiſſio, & receptio tam de iure, quam ex conſuetudine ſpectat, & pertinet,aut etiam alias perſonas eccleſiaſticas aſſerentes beneficia prædicta ad ſe de iure ſpectare, ipſi ſic prouiſi interim beneficiorum huiuſmodi fructus.ac diſtributiones non percipiant,ſed capitulum,& canonici illas,vel in ſuos vſus, & vtilitatem conuertendas,ſeu reſtituendas ei,cui de iure reſtituendæ erunt,recipiant,prout in dictis conſtitutionibus,& ſtatutis,ſeu cõſuetudinibus continetur,quo factum eſt vt lites huiuſmodi immortales efficiãtur,nec earum optatus finis videri poſſit. Hinc eſt, quod nos hac noſtra perpetuo valitura cõſtitutione auctoritate Apoſtolica ſtatuimus,atq; decernimus,quod fructus,reditus,& prouentus,& diſtributiones, cęteraque emolumenta,quæ vigore conſtitutionum,cõſuetudinum,& ſtatutorum pręclictorum a capitulo,& canonicis recipienda (vt præmittitur) erant,amplius

non ab eiſdem capitulo, & canonicis recipiantur, ſed penes perſonā fide, & facultatibus idoneam, per iudicem, coram quo cauſæ huiuſmodi pendere reperta fuerint, eligendam, & nominandam deponantur, reſtituenda ei cui de iure poſtea reſtituenda fuerint. Sicq; per quoſcunq; &c. Non obſtantib. &c.

SERVITIVM CAPPELLANIAE.

QVONIAM inter noſtrates Iuriſconſultos concertatum eſt variè ſentiẽtes in dubitatione illa, videlicet, Quando teſtator, præuia Ordinarij licentia, ex proprijs bonis Cappellaniam fundauit, diſponendo, quod quotieſcunque vacaret, prouideretur Cappellanus qui celebret, vel dicat tot Miſſas in qualibet hebdomada, ſeu menſe, An in hoc caſu Cappellanus præſentandus debeat neceſſario eſſe Sacerdos, ſeu ſaltem in tali ætate quod poſſit infra annum presbyteratus Ordinem ſuſcipere, an verò teſtatoris voluntati ſatisfieret etiam ſi præſentaretur non Sacerdos qui per alium Miſſas celebrari curaret, ſciendum eſt, quòd poſteriorem partem, nempe quod talis Capellania non ſit ſacerdotalis recipit ac pluries decidendo amplexa fuit Rota Rom. teſte Hieron. Gonzalez in comment. ad reg. 8. Cancell. gl. 5. ſub nu. 77. & infra, eo quod prædicta verba (qui celebret tot Miſſas) non reſpiciunt factum ipſum celebrationis ab ipſomet Cappellano, nec obligationem Sacerdotij, ſed potius ſunt poſita ad denotandum onus, quod ipſe fundator Cappellæ imponebat, & ſufficit vt expreſsè nõ ſit ita impoſitum Cappellano quod per alium expleri non poſſit; Accedebat ad tollendam omnem hæſitationem declaratio congregationis ſacroſ. Conc. Trid. in vna Piſtorien. ſub his verbis Item Epiſcopus non poteſt compellere obtinentem cappellaniam vt ipſemet celebret, licet in eius fundatione diſponatur, quod cappellani celebrent; nam iſtis oneribus Miſſarum rectè per ſubſtitutum ſatisfit. Et ſimiliter eadẽ Sacra congregatio declarauit vt ſequitur, *Si fundatio cappellæ eſſet ſub verbis teſtatoris, quod cappellanus debeat celebrare diuina officia die, noctuq; ſicut cæteri cappellani faciunt, an cappellanus hic debeat eſſe presbyter? congregatio cenſuit ex his verbis poſitis in fundatione huius cappellæ, non inferri neceſſario, vt cappellanus debeat eſſe presbyter.*

Prædicta ſunt intelligenda, niſi expreſsè contrarium in fundatione cantũ eſſet, ſcilicet quod cappellania ſit ſacerdotalis, & ad eam præſententur Sacerdotes, & non alij, qui per ſeipſos, & non per ſubſtitutum celebrare poſſint, vel quod cappellanus præſentandus debeat eſſe actualiter Sacerdos, Cũ enim hæc verba exploratam diſponentis voluntatem oſtendant, interpretandi ratio ceſſat: verum in primo caſu adhuc ſufficeret, quod præſentandus in ea ſit ætate; vt ſaltem intra annum ad presbyteratus Ordinem promoueri valeat, in vltimo autem ſecus, adeo quod niſi tempore præſentationis cum effectu ſit Sacerdos cũ ei deficeret qualitas illa a fundatore requiſita, nec verba conueniant, cenſetur ab ipſo fundatore (cuius voluntas ſeruanda erit) excluſus, quę cum ipſi ſenſui expoſita ſint, nullius probationis ope indigent, Dicũt tamen Doctores, & præſertim Felin. in c. cum acceſſiſſent, ſub num. 19. &

20. de

Digitized by Google

20.de conſtit.poſſe Epiſcopum ex cauſa pro vice diſpenſare. Sed an hodie huic poteſtati ſit derogatum per Conc.Triden.ſeſſ.25.cap.5.de refor.eſſet conſulenda ſacra congregatio. An autem Sacerdos obtinẽs cappellaniã cum onere celebrandi certas Miſſas,teneatur illas tempore infirmitatis per alia celebrari facere,adeo quod id negligeret Capellanię redditus ſuos facere nequiret,latè tradit Petr.Nauar.lib.2.de reſtit.nu.210.

SIMONIA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,quod vltra committẽtes ſimoniam realẽ in ordine,& beneficio ac mediatores,vt in extrauag.com.Pauli Secũdi de Simon.declarata per Nau.in Man.confeſſ.c.27.ſub nu.106. per Car. Pariſ.in conſil.29.num.12.& infra volum.4.per addentes ad Diaz in prac. crim.can.cap.61.& late per Io.Guttier.lib.1.canon.quæſt.cap.9.eius pœnæ fuerunt innouatæ,& ampliatæ per Pium V.vt patet ex conſtitut. edita Ka. Aprilis 1567.fol.924.in Bullar.incip.Cum primum & infra.

Vt ſimoniacæ prauitatis labes prorſus aboleatur,conſtitutiones Anteceſſorum noſtrorum contra ſimoniacos editas,& præſertim Pauli II. inuiolabiliter obſeruari mandamus,& delinquentes tam in ſacrorum ordinum receptione;quam in beneficiorum aſſecutione,ſtatutis etiam inferius pœnis noſtra auctoritate affici volumus.Quicumque igitur deteſtabile crimen ſimoniacæ prauitatis commiſiſſe conuictus fuerit in conſequendis ordinibus, eo ipſo ſit ab illorum executione per decennium ſine ſpe diſpenſationis ſuſpenſus,& per annum carceribus mancipetur.Qui dignitates eccleſiaſticas ſimoniace acquiſierit,illis ſit ipſo iure priuatus in futurũ inhabilis ad eas, & quaſcumque alias obtinendas.Qui beneficium,aut officiũ eccleſiaſticum ſimoniace adeptus fuerit,illis ſimiliter ſit ipſo iure priuatus,& ad fructuum omnium,quos perceperit reſtitutionem teneatur,& perpetuo ſit inhabilis ad ea & quæcumque alia beneficia eccleſiaſtica obtinenda.Si quis autem tale crimen pluries commiſiſſe cõuictus fuerit,præter ſupradictas pœnas etiam corporaliter puniatur,& ab ordinibus eccleſiaſticis degradatus a fidelium conſortio eijciatur.Qui vero ordines,& beneficia ſimoniace contulerint, pœnis a iure ſtatutis puniantur cuiuſcunq. gradus,conditionis,& dignitatis, etiam ſi Epiſcopi,Archiepiſcopi,vel maioris fuerint.Caueant præterea quicunque, ne in ſacramentorum exhibitione ſimoniacum aliquid faciant,alioquin grauiſſime puniantur per locorum ordinarios,qui huiuſmodi criminis reos cũ maxima ſeueritate coercere procurent iuxta Conc.Trid.ſtatuta.

Sixtus Quintus alias pęnas addidit contra promouẽtes & promotus ad ordines ſimoniace etiam in prima tonſura,vt in eius conſtitutione contra Clericos male promotos,quæ in hoc non fuit moderata per Sanctiſs.D.N.Clemen.viij.quam habes ſupra in verbo Ordo fol.370.

ADDITIO. Præd.extrauagantem Pauli 2.nouiſſime explicat Rodriquez in ſum.

ſum par. 2. ca. 58. concluſ. 6. & Bartho. Vgolin. in tract. de Simonia tab. 4. cap. 3. & ſequentibus, vbi etiam aliqua ad intellectum conſtitutionis Sixti V. quã ad verbũ recitat, reperies, & id quod paſſim præalleg. Doctores, aliiſque ab eis citati affirmãt. ſed extrauag. Pauli 2. habere tantum locum in ſimonia reali, quando aliquid datur vel recipitur, deciſum fuit per Dominos de Rota prout continetur in deciſ. 428. diuerſ. uol. 2. An autem qui dat pecunias mediatori, ut ſibi impetret dimiſſorias ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiẽdos, quas per pecunias mediator impetrauit comprehẽdatur in diſpoſitione d. extrauag. Pauli 2. diſputat. & reſoluit Nauar. in conſ. 33. de ſimon. in antiq. & 97 in nouis.

Cõtrà pœnas cõſuetudines recipiendi a prouiſis de beneficiis Vide Con. Trid. ſeſſ. 24. cap. 14. de refor. generali. Reuocatio priuilegiorum, & cõſuetudinum eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouiſione, ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum fuit facta a Pio V. Romæ publicata die 23. Iulij 1570. fol. 1080. in bullar. incip.

Durum nimis, & incommodum arbitramur, quod eccleſiarum miniſtri in iis, quæ ad ipſorum ſuſtentationem ſuppeditant, diſpendia patiẽtur. Quo circa cum hanc ad rem, ſimulque prohibendam ab eccleſia Dei auaritię prauitatem, editas ante hac ſanctiones minime ſatis eſſe intelligimus, nouę conſtitutionis ſubſidio cogimur prouidere. Cum itaque alias ex pluriũ eccleſiarum Cathedralium, & Collegiatarum conſtitutionibus, aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligeretur, vt in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia prouiſione, ſiue admiſſione ad poſſeſſionem alicuius Cathedralis eccleſiæ, vel beneficij, canonicatuum, aut præbẽdarum, vel partem prouentuum, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones, compenſationes ue illicitæ, aut etiam quæ in aliquibus eccleſiis dicũtur turnorũ Iurca, iure poneretur, licet ſancta Synodus Tridentina hæc deteſtata mandauerit Epiſcopis, vt quæcumque huiuſmodi quæ in vſus pios non conuerterentur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem haberent, fieri non permitterent. Ipſiq. diligenter de eorum conſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcerent, & illis tantum quas probarent exceptis, reliquas vt prauas & ſcandaloſas reiicerent. Eos vero, qui aduerſus prædicta quauis ratione commiſiſſent, pœnis contra ſimoniacos editis teneri decreuerit. Multorum tamen indomita cupiditate tam prædicta, quam alia ad beneficium, & commodum ipſorum miniſtrorum, edita, aut omnino cõtemnuntur, aut in varios ſenſus traducta perperam eluduntur. Quare nos pro diuini cultus exercitio, ſimulque euocatorum ad illum auxilio plenius, euidentiuſque conſulendum fore, rati, Reuocamus & abolemus omnia quæcunq; priuilegia, conſuetudines, & ſtatuta quarumcumque eccleſiarum Cathedralium, Metropolitanarum, ac maiorum nec non collegiatarum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, aut alio quouis præſidio munita, ac etiam ſupra hominum memoriam, & lõgiſſimo, ac quantocunq; tempore etiam continuo obſeruata, ſiue pro ſoluendis

uendis eccleſiarum, vel Prælatorum debitis, ſiue pro ſupportandis illorum oneribus, ſiue alijs etiam maioribus, maximis, & vrgentiſſimis cauſis conceſſa, & approbata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extenſa, & moderata, quod uacantibus ipſarum Eccleſiarum dignitatibus, Canonicatibus, præbendis, portionibus, beneficijs, & officijs fructus, ac etiam quotidianæ diſtributiones ex eis primo ab ipſa vacatione Anno, aut longiore, vel etiam breuior tempore prouenturi, Menſæ epiſcopali, ſeu Capitulari, alioue loco integre, vel partim remaneant, ſeu applicentur, aut in communes vſus cedant, ſeu inter alios canonicos, & perſonas eccleſię ſeu Capituli diuidantur. Quodque nullus etiam Apoſtolica auctoritate prouiſus in canonicum recipi aut ad dignitatem, ſeu portionem, beneficium, vel officium admitti, vel alias in eius poſſeſſionem induci poſſit, niſi prius de obſeruandis huiuſmodi priuilegijs, conſuetudinibus, & ſtatutis iuramentum præſtiterit, & obtentæ illorum derogationis, ac fructuum, & diſtributionum perceptioni renunciauerit. ſeu Capitulo, & perſonis prædictis ceſſerit, ſed (vt appellant) dulciaria, aut quid præſtiterit. Quorum omnium tenores cauſas, & effectus habemus præſentibus pro expreſſis, quibuſcunque illa cõcepta ſint formulis, nec non irritantibus, & alijs decretis roborata. Volentes ea omnia vires & effectum de cætero non habere. Præcipimus igitur & interdicimus omnib. Epiſcopis Capitulis, Collegijs, & perſonis ad quos id ptinet, ne poſt hac fructus aut diſtributiones huiuſmodi, nec prorſus vllam eorum partem retineant, neue ipſorum ceſſionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodocunque petant, vel exigant, aut quemquam ſine ordinaria, ſiue Apoſtolica auctoritate prouiſum, ad præſtandum huiuſmodi iuramentũ inducant, aut illi prædicta non facienti poſſeſſionem impediant, vel remorẽtur. Quicunque contrafecerint, ſi eccleſiarum Antiſtes tam diu a Pontificalis officij exercitio ſint ſuſpenſi, donec ſatisfactione præuia illis per ſedem Apoſtolicam ſuſpenſio relaxetur: Capitula uero, & Collegia quæcunque eccleſiaſtico ſubiaceant interdicto, ac ſingulares perſonę in excommunicationis ſentẽtiam incurrant. A qua, niſi in mortis articulo conſtituti, ab alio quã a Rom. Pont. abſolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes huiuſmodi præſtita iuramenta non tenere nec quemquam illis obligari, quinimo iurantes in huiuſmodi cenſuram incidere, necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper his per quoſcunque ſcienter, vel ignoranter contigerit attẽtari. Et nihilominus ſtatuimus, vt vbicunque huiuſmodi fructus, & diſtributiones fabricæ, vel ſacriſtiæ, aut alterius pij loci vſibus vltra ſemeſtre tempus reperiuntur conceſſi, horum duntaxat dimidia pars ipſi ſacriſtiæ vel fabricæ, aut pro loco deinceps tribuatur, alteram vero beneficiati prędicti integre percipiant. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem Decreto prædictę ſynodi, ac etiam conſtitutione fel. rec. Ioannis Papæ xxij. qua incipit. Suſcepti, &

alijs

alijs iuribus hac de re diſponentibus nihilominus alias in ſuo robore duraturis. Cæterum per prædicta non intendimus illis periudicare Capitulis Collegijs, menſis, aut perſonis fructus & diſtributiones inter vacationem beneficiorum, & eorum collationem, ſiue poſſeſſionis apprehenſionem prouenientes ex ſtatuto, conſuetudine, vel priuilegio huiuſmodi percipientibus, vel retinentibus, quominus ipſi illos interim vt antea, exigere valeant & habere. Poſtremo volumus, vt præſentium exempla etiam impreſſa, Notarij publici manu, & Prælati eccleſiaſtici, eiuſue Curiæ ſigillo obſignata eandem illam prorſus fidem vbique locorum in iudicio & extra illud faciant, quam facerent ipſæmet pręſentes, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę reuocationis, abolitionis præcepti, interdicti, decreti, ſtatuti, intentionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerint, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quigenteſimo, ſeptuageſimo, pridie Kal. Iulij. Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Et vide cap. veniens, &c. Iacobus, & extrauag. com. Vrbani 4. d. tit. de Simo. & Conc. Trid. d. ſeſſ. 24. de refor. generali. c. 14. & adde ad extrau. com. vnicam. ne ſede vacan. quæ eſt eadem cum extrauag. Ioan. 22. de electio.

ADDITIO. Huius decreti Concilij Trid. vigore præter alia argumenta ab eo adducta conſuluit Nauar. conſ. 15. de Simon. in antiq. non licere Epiſcopo pro expeditione litterarum collationis beneficij tertiam partem fructuum illius accipere, & proinde ad reſtitutionem teneri. Eiuſdem decreti virtute conſuluit idem conſ. 7. eod. tit. non potuiſſe tuta conſcientia, Secretariũ Cardinalis, conſuetudine non obſtante percipere ſcuta duo, vnum ſ. pro ſubſcriptione, & regiſtratura bullæ prouiſionis beneficij eccleſiaſtici, & alterum pro impreſſione, ſeu appenſione ſigilli nullum alium laborem in ea ſuſtinendo. Fertur tamen quoad hoc S. Cõgregationẽ declaraſſe non poſſe Cancellarios pro expeditione literarum collationis, vel inſtitutionis quorumcũque beneficiorum, vel pro deputatione Vicariorum, in illis accipere ſuã mercedem niſi ſuo labori conuenientem, qui tamen ſcriptura, ſigillo, & ceris computatis, vnum aureum non excedat, dummodo ipſis Cancellariis ſalarium vllum pro officio exercendo conſtitutum nõ ſit, & ex pecunia quam acceperint nihil prorſus emolumenti Collatores aliquo modo directè, vel indirectè accipiant. Poteſt vero in adeptione poſſeſſionis alicuius beneficii ſeu canonicatus, vbi talis adeſt conſuetudo, aliquid ſolui, conuertendum tamen in aliquem pium uſum ex Panor. in c. Iacobus de ſimon. quem communiter receptum, idq; per præalleg. Conc. decretum confirmari fatetur Nauar. in Man. confeſ. cap. 23. ſub nu. 102. ut ibi latius per eum.

Contra dantes & recipientes etiam Epiſcopi miniſtros pro collatione ordinum vide Cõcil. Trid. ſeſſ. 21. c. 1. de refor. ex quo tex. notat inter alia Tolet. Sum. lib. 5. cap. 88. ex eo quod Concilium generaliſſime loquatur, periculum eſſe etiam Candellas accipere vide S. Thom. 2. 2. & q. 100. artic. 2. ad 4. lib. Sot. lib. 9. deciſ. & in q. 6. art. 1. Nauar. in man. c. 23. nu. 102. & cõſ. 83. de Simon. in nouis, Vgoli. de ſimon. tab. 4. c. 3. nu. 2.

Contra

Contra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernandas eccleſias parochiales aliquid accipientes decernit Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gen. cap. 18. §.

Caueãtque ne quidquam prorſus occaſione huius examinis nec ante, nec poſt accipiant, alioqui ſimoniæ vitium tam ipſi, quã alij dantes incurrant, a qua abſolui nequeã, niſi dimiſſis beneficijs quę quomodocunque etiam antea obtinebant, & ad alia in poſterum inhabiles reddantur, & c.

ADDITIO. Huius ratio eſſe uidetur, quia per approbationem factam in cõcurſu acquiritur approbato ius ad beneficium, & ſic pro illo iure ſpirituali datum uideretur temporale examinatoribus Nauar. conſ. 18. uerſ. Ad quartum de Simo. in antiq. qui etiam in Miſcell. 41. de oratione, inſinuat, in quibus huiuſmodi examinatores peccare ſoleant, de quibus quatenus ad Simoniæ labem pertinent, agit Vgo. in tract. de Simon. tab. 1. cap. 48. §. 3. Et ex parte competitorum committi poteſt Simonia ex ſequentibus, & Prima ſi duo concurrentes ad beneficium alter ad impedimentum tollendum alteri pretium det, vt à concurſu deſiſtat, ut ſic ſolus exiſtens ipſe obtineat Maiol. lib. 5. de irregu. c. 45. nu. 3. Secundo ſi fieret pactio quod alter alteri in cõcurſu defectus, & exceptiones nõ opponat, cum realiter poſſint obiicere. ſed ſe examini ſubmitterent, & qui per ſuperiorem dignior iudicaretur beneficium haberet, & ſolueret alteri pẽſionem annuam cum beneplacito Sedis Apoſtolicæ Nau. conſ. 3. nu. 1. de Simon in antiq & conſ. 39. 41. & 42. de ſimon. in nouis. Flamin. Pariſ. in tract. de confid benef. prohib quaeſt 47 nu. 6. Tertio ſi quis per uirum potentẽ, cui pecuniam traderet ſeu promitteret, metum alii inferret, ut a concurſu ceſſent. Vgolin. in d. §. 3. ſub num. 5.

Eſt, & alia certa Simoniacæ prauitatis ſpecies, quam beneficiorum confidentiam vocant, de qua extat Pij iiij. conſtitutio contra quoſcunq; eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcumque in confidentiam retinentes, ſeu recipientes. Romę publicata die 4. Decemb. 1564. fol. 820. in Bullario incip.

Romanum Pontificem in excelſa militantis eccleſiæ ſpecula conſtitutũ, vigiles mentis oculos, non ſolum in abſentium extendere, ſed potiſſimum in præſentium domeſticorumque fratrum, & filiorum ſuorum mores diligẽter perſcrutandos, aliquando reflectere, ac eos præſertim, quos in Apoſtolicę ſolicitudinis partem euocauit altiſſimus, ne dum ab omni pactionis illicitę cõtagione, verum etiam ab eius omnimmoda ſuſpicione, vacuos, & immunes ſeruare decet, vt qui cæteros illuſtris officij ſublimitate antecellunt, eoſdem priſca etiam illa morum integritate pręſtare dignoſcantur. Sanè licet dudum, cum certam ſimoniacæ prauitati ſpeciem, quam beneficiorum confidentiam vocant, etiam in Rom. cur. atque adeo in ſacrum venerabilium fratrum noſtrorum, Sanctę Romanę Eccleſia Cardinalium Collegiũ, quaſi per cuniculos irrepſiſſe, ac nonnullos ex ipſis fratribus, nimia quadam facilitate, ſeu potius importunis amicorum, familiarumque precibus adductos, beneficia eccleſiaſtica in confidentia huiuſmodi recepiſſe, & frequẽter recipere, intelleximus, hanc illicitam beneficentię exercendæ, ſeu amicitię colendę

viam,

viam,a tanto ſaltem Collegio prorſus eliminare cupientes,eoſdem fratres in conſiſtorio noſtro ſecreto,nō ſemel admouerimus,huic aliena beneficia cuſtodiendi modo ne aſſueſcerent,neve illa hoc pacto reciperent, vtque ſic recepta admitterent. Nihilominus,nuper ad aures noſtras peruenit,eorum aliquos monitionis noſtræ,immo potius ſuimet oblitos,ea,quæ cuſtodienda receperant,beneficia nondum tamen dimiſiſſe. Et inſuper illos, & nonnullos alios,etiam Patriarchas,Archiepiſcopos,& alios Epiſcopos,ac etiam Cameræ Apoſtolicæ Clericos,Eccleſias,monaſteria,dignitates,& alia beneficia huiuſmodi,in ſui fauorē reſignata,ceſſa,vel alias dimiſſa,acceptaſſe,aut de illis,per obitū,vel alias vacātib.a nobis,& prædeceſſoris noſtris,ſeu ēt ab ordinarijs,& alijs inferiorib.collatorib.ēt ad patronorū præſentationē, ad alterius cōmodum ſibi prouideri obtinuiſse,illaque,ac etiam alia aliter vacantia, ſibi in titulū commēdā, vel adminiſtrationē,aut alias dicta auctoritate conceſſa quandoq;in reſignantiū,vel cedentiū,ſeu etiam aliorū fauorē ceſſiſſe,vel alias dimiſiſſe. Ac ſibi propterea penſiones annuas,ac fructus,redditus,& prouentus Eccleſiarum,Monaſteriorum,dignitarum, & aliorum beneficiorum huiuſmodi,in toto,vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas,& illos trāſferendi,ac etiam collationē, prouiſionem,præſentationem, & aliam diſpoſitionem beneficiorum eccleſiaſticorum,ad earundem eccleſiarum, monaſteriorum,& dignitatum Prælatos pro tempore exiſtentes, ac alios huiuſmodi beneficia pro tempore obtinētes pertinentium,necnon regreſſus,ſiue acceſſus,& ingreſſus ad eccleſias,etiam cathedrales, monaſteria, ac alia diuerſa beneficia,eccleſiaſtica,ſibi reſeruari procuraſſe,& obtinuiſſe, ac hoc videlicet,vt confidentes ſic decimarum Apoſtolicarum,vel communis dicti collegij,& annatæ,aliorumque iurium dictæ cameræ debitorum,ſolutionem eludant integriſque beneficiorum etiam in menſibus Apoſtolicis vacantium, aut alias diſpoſitioni ſedis Apoſtolicæ generaliter reſeruatorum,collationibus,ac interdum vt beneficia ipſa,tempore procedente, in aliquorum tunc forſan de iure inhabilium,& incapacium,vel nōdum adhuc natorum,fauorem cedantur,ſeu reſignentur,vel vt perſonæ inhabiles, & incapaces huiuſmodi,etiam laici,penſionibus,ac fructus,redditibus, & prouētibus eccleſiaſticis fruātur & gaudeāt,ſeu potius illis,& facultate trāsferēdi prędicta abutantur,in aminarum ſuarum periculum,& pernicioſum exemplum. Quare nos hanc Cardinalium eorundem,in monitionibus noſtris parendo,incuriā, & tam illorum,quam cæterorum Prælatorum,etiam clericorum,ac aliorum quorumcunque indignam facllaciam, conuiuentibus oculis diutius minimè diſſimulandam,ſed huic errori,ne radices altius agat,occurrendum tandem eſſe cenſentes. Et quoniam huic ipſorum,qui monitioni noſtrę nō parentes beneficia huiuſmodi in confidentiam,vt pręfertur,retinuerūt,& fructus ex eis indebitè,vel percipiendo,vel per alios nomine ſuo,etiam per ſimulatas illorum locationes,& fictas de receptis quietantias,ac dānationes,& remiſſiones percipi ſinendo,grauiter exceſſerunt Cardinalium metam,potius ex immoderata erga ſuos indulgentia,quam alique præceptorum noſtrorū ſpretu proceſſiſſe facile reputamus,idcirco omnes,& ſingulas eccleſias,etiā metropolitanas,

Digitized by Google

tropolitanas, & alias Cathedrales, & monaſteria, etiam conſiſtorialia, priora tus, præpoſituras, præpoſitatus, dignitates, etiam maiores, & principales etiã Conuentuales, perſonatus, adminiſtrationes, & officia cæteraq; beneficia ecclesiaſtica, cũ cura, & ſine cura, ſecularia, & quorumuis ordinũ regularia, et de iure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium, & Illuſtrium, etiam ex fundatione, & dotatione exiſtentia, per eiuſdem Romanæ Eccleſiæ etiã Epiſcopos, Cardinales, & quoſcumque alios etiam Patriarchas, Archiepiſcopos & alios Epiſcopos, ac etiam eiuſdem Cameræ clericos, in titulum, commendam, vel adminiſtrationem, aut alias, in huiuſmodi confidentiam iure prohibitam, cuiuſuis perſonæ, vt præfertur, contemplatione, vel intuitu, quouis modo recepta, illorum liberam collationem, & diſpoſitionem nobis, & ſedi Apoſtolicæ, harum ſerie reſeruantes, ipſo iure a die receptionis eorundẽ, vacauiſſe, & vacare: Ac fructuũ & penſionum reſeruationes, ac facultates trãſferendi, & collationis beneficiorum conceſſiones, eis, vt præmittitur, factas, ac regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus conceſſos huiuſmodi, ceſſaſſe, & ceſſare, ac extinctos eſſe, & eoſdem Cardinales, ſeu quouis alios a prima die receptionis beneficiorum huiuſmodi citra, fructus, redditus, & prouentus earundem Eccleſiarum, Monaſteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac penſiones, prædictas, indebitè percipere, ſuoſque facere non potuiſſe, neque debuiſſe, ſed illos omnes, & ſingulos, ad Cameram eandem deuolutus fuiſſe, & eſſe, illique deberi, ac ipſos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet peruenerunt, & eorum hæredes, ad integram illorum reſtitutionem in vtroque fore teneri, & ad id opportunis iuris remedijs compelli debere, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium decernimus, & declaramus. Et inſuper vniuerſis, & ſingulis, tàm eiuſdem Rom. Eccleſiæ Cardinalib. etiam Epiſcopis, quam Prælatis, & Clericis, & alijs prædictis præſentibus, & futuris, ne deinceps vllo vnquam tempore, aliquas Eccleſias, Monaſteria, dignitates, vel alia beneficia, etiam, de dicto iure patronatus, vti præfertur, exiſtentia, aut fructus, vel penſiones, aut regreſſus, ſeu acceſſus, in cõfidentiam prædictam aut ad effectum reſeruationum huiuſmodi, ſibi poſt modum credentibus procurandarum, recipere præſumant, Cardinalibus videlicet & alijs Prælatis huiuſmodi in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ, reliquis verò ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ pœna, per contrafacientes eo ipſo incurrenda, a qua niſi a nobis, aut Rom. Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui nequant, diſtrictius inhibemus. Ac quaſcunque collationes, prouiſiones, præfectiones, commendas, reſeruationes, facultates etiam transferendi, ac regrediendi, ſiue accedendi, & ingrediendi, ac alias diſpoſitiones, de eccleſijs, monaſterijs, dignitatibus, & alijs beneficij, eorumq; fructibus & beneficiorum collationibus per nos, & alios Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros etiam motu proprio, ſeu conſiſtorialiter, aut etiam per ordinarios, & alios inferiores collatores, etiam ad patronorum eorundem præſentationem, & alias quomodolibet cum interuentu confidentiæ huiuſmodi expreſsè, ſiue occultè ac de iure præſumpto, & alias contra præmiſſa pro tem

 pore

pore factas, nullas, & inualidas, nulliuſque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam ſuffragari, ſed eccleſia, monaſteria, dignitates, ac alia beneficia huiuſmodi, ipſo iure vacare, ac noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſeruata, fructuſque, & penſiones Cameræ Apoſtolicæ applicatos, vt præfertur eſſe & cenſeri: Sicq; in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque iudices & commiſſarios, etiam ipſius Eccleſiæ Romanæ Cardinales, ſublata eis quauis aliter interpretãdi, & iudicandi facultate, etiam per præſumptiones, & cõiecturas legitimas & eorum arbitrio (cum alias confidentias huiuſmodi in lucem erui, & probari non poſſe conſtet) procedendo, iudicari, & definiri debere. Ac quicquid ſecus ſuper his a quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter, attentari contigerit, irritum, & inane ſimiliter decernimus. Non obſtantibus, &c.

De confidentijs beneficialibus, earumque caſibus, præſumptionibus, & probationibus, & pœnis retinentium beneficia in confidentiam extat etiam Pij. V Conſtitutio Romæ publicata die 6. Auguſti 1569. fol. 1051. in Bullario incip.

Intollerabilis multorum peruerſitas, qui ſacroſanctas cõſtitutiones nouis quotidie fraudibus eludere nituntur, ſæpè illarum auctores in neceſſitatẽ adducit cautius prouidendi, quo pertinaciũ animi ab improbis conatibus grauiore ſanctione propoſita reprimãtur. Benè quidem, & prouidenter felicis recordationis Pius Papa IV. prædeceſſor noſter ad tollendam fiduciariæ mancipationis beneficiorum eccleſiaſticorũ corruptelam, ſtatuit, & decreuit, ut ipſo iure vacarent eccleſiæ, monaſteria, cæteraque beneficia eccleſiaſtica in confidentiam a quibuſcunqre, etiam S.R.E. Cardinalibus, cuiuſuis perſonę contemplatione, vel intuitu recepta, liberam illorum diſpoſitionem, ſibi & Apoſtolicæ ſedi reſeruando, Nec valerent ipſorum collationes, ſeu conceſſiones, nec fructuum, nec penſionum reſeruationes, nec facultates illas transferendi, nec regrediẽdi ſeu accedẽdi ad eccleſias, monaſteria, beneficia ſupradictà, illaq; recipientes, fructus, penſiones, & alias res eorundem indebitè perciperent, Prohibens quibuſcunq; etiam ſub cẽſuris eccleſiaſticis, ne qui huiuſmodi ampliusauderent. Ac etiã decreuit omnes, & qualcunq, prouiſiones præfectiones, collationes, cõmendas, & alias diſpoſitiones de eccleſijs Monaſterijs, & beneficijs, necnon reſeruationes fructuum, penſionum, rerum, & iurium, ac etiam transferendi, regrediendi, accedendi, & ingrediendi, aliaſq; facultates, ſiue per ſe, ſiue futuros Romanos Pontifices, etiam motu proprio, ac conſiſtorialiter, ſiue etiam pro ordinarios collatores, etiam ad patronorũ præſentationem, cum interuentu confidentiæ huiuſmodi, ſiue expreſsè, ſiue occultè ac de iure pręſumpto, & alias contra prædicta pro tempora factas, nullius momenti fore, nec cuiquam ſuffragari, ſed eccleſias, monaſteria, & beneficia huiuſmodi ipſo iure vacare, ac prædictæ diſpoſitioni reſerua eſſe, ſicq; per quoſcunque etiam per præſumptiones, & coniecturas legitimas, & alias eorum arbitrio procedendo (cum alioqui confidentias huiuſmodi in lucem erui,

Digitized by Google

erui,& probari non poſſe conſtaret)iudicari,& diffiniri debere. Necnō irri tum,& inane quicquid ſecus contigerit attentari,quemadmodum confectis ſuper his literis ſuis plenius continetur. Veruntamē propter improbas multorum cupiditates, prædicta quæ ad purgandam hac pernicie eccleſiam, & animarū ſalutem ab ipſo prædeceſſore edita ſunt,in multis deprehendimus viam aperuiſſe grauius delinquendi. Si quidem cum frequentibus plurium querelis pridem concitati,quod iudices in cauſis huiuſmodi confidentiarum expediendis remiſſiones eſſent,omnes,& ſingulas cauſas ipſas vbicūque, & inter quibuſcunque motas ad nos aduocauiſſemus,ac omnimodam huiuſmodi cauſarum præſentium,& futurarum,rerumq; omnium ex ipſis reſultantium cognitionem nobis & ſucceſſoribus noſtris reſeruauiſſemus, & ſuper quibuſdam coram nobis proceſſum fuiſſet,varijs inde,nec leuibus coniecturis intelleximus vitium quidem confidentiæ occultè irrepſiſſe,ſed in pleriſq. cauſis præſumptiones,& coniecturas,quæ ad illud probandum deducuntur, minimè ſufficere,eiuſque rei cauſa plurimos,qui antea literarum prædictarum editionem huiuſmodi confidentias exercebant vbi cognouerunt obſtructam veritatem propter difficultates probandi in iudicijs confidentias ipſas contēpta conſtitutione prædicta,eccleſias,monaſteria, & beneficia ſic recepta vt prius retinere,alios fructus,penſiones,& alias res percipere:alios eorum exēplo ad ſimilia,& grauiora fidentius commoueri. Multi enim ipſa beneficia iure retinere nequeuntes,alij ne cogantur ad ſacros ordines,ad reſidentiam,ad incedendum in habitu clericali, vt ad bellum proficiſcantur, vt inimicos occidant,alij vt alieno nomine lites agant,aut defendāt,alij propter crimina incapaces,quidam vt purgato delicto,vel abſolutione conſecuta illa repetant,eadem in alios deponūt,& in pleriſque fructus ipſorum aut eis miniſtrantur,aut quibus ipſi ſtatuunt,ſæpè locis,& inhabilibus. Plerique vel ſenes vel,infirmi,vt beneficia in domib. ſuis perpetuēt,illa renunciarunt & renunciant in alios,qui vel profanam familiam cedentium de fructibus eccleſiaſticis alant,vel illa etiam num infantibus.aut naſcituris aſſeruent,facto interdum circuitu retroceſſionis,cum reſeruatione fructuum, & aliarū rerum,aut acceſſu præſertim ab illis,qui pręſtādorum iurium Cameræ Apoſtolicę ſunt immunes,alis aut incapaces,aut alijs beneficij eccleſiaſticis onuſti,aut eccleaſiſtico ordini ſeſe mancipare refugientes,aut mere laici beneficia eccleſiaſtica alijs conferenda procurant,vt de illis poſt modum ad libitū ſuum diſponatur,fructus etiam percipientes illorum. Ad hęc plerique ordinarij,& alij collatores,ac etiam patroni laici curant deponenda beneficia,vt fructus,ſeu penſiones capiant eorundem,aliiſue faciant miniſtrari. Alia itē permulta eiuſcemodi admittuntur, quibus immaculata rerum diuinarum puritas impiè violatur,diſciplinæ eccleſirſticæ neruus dirumpitur, & iminēs patratur exitium animarum. Quare nos volentes periculoſam talium audaciam noui iuris ſubſidio cohibere, præſentium auctoritate ſtatuimus, vt ſi quis quacunque auctoritate eccleſiam,vel monaſterium, aliud beneficium eccleſiaſticum,qualecunque ex reſignatione,vel ceſſione cuiuſcunque perſonæ ſimpliciter, aut cum circuitu retroceſſionis cum regreſſu,vel acceſſu,

etiam ſola dimittentis intentione receperit, vt illa, vel illud etiam in euentū
regreſſus, vel acceſſus, eidem dimittēdi vel altera poſtea cōferatur, aut illius
fructus, vel eorum pars alij, vel alijs cōcedantur, vel penſiones ſoluantur, ex
eiſdem hæc confidentia cenſeatur. Itidem ſi ordinarius, vel alius collator cō
tulerit ante hac, aut conferat in futurum beneficium eccleſiaſticum quouis
modo vacans, ea conditione tacita, vel expreſſa, aut poſtea in alterum pro ar
bitrio collatoris, ſeu alterius cuiuſcunque contra iuris communis ordinatio
nem diſponatur, ſiue vt de eo prouiſus, fructus illius, vel partem ad vtilitatē,
vel libitum conferentis, vel cedentis, aut alterius relinquat, & remittat, ſeu
pēſionem illi, vel illis, quem vel quos idē collator, aut cedens, vel alius per ſe
vel alium ſcripto, aut vero iuſſerit, ſeu ſignificauerit, perſoluat, & pariter ſi a
patrono etiam laico, vel alteri præſentatori, ſeu electori contigerit, aut cōtin
gat id fieri. Ad hæc ſi clericus prædictæ cameræ, aut Cardinalis, aut alius a ſo
lutione iurium ipſius cameræ, vel etiam Cancellariæ Apoſtolicæ exemptus
poſt reſignationem, vel ceſſionem alicuius extranei, de eccleſia, monaſterio,
vel alio beneficio eccleſiaſtico in ſe Apoſtolica, vel alia auctoritate factā, &
admiſſam, illam, vel illud etiam cōfectis literis Apoſtolicis, & poſſeſſione ap
prehenſa in eundem reſignantem vel cedentē, modico ſpatio interiecto, ve
luti duorum, aut trium menſium retroceſſerit, aut retrocedat in futurum, &
ex illa retroceſſione fructus eccleſiæ, ſeu monaſterij, aut beneficij, vel eorū
pars, ſeu penſio, ſeu quid aliud ſuper illis reſeruatum, aut regreſſus, ſeu acceſ
ſus, & ingreſſus ad illam, vel illud ipſi clerico, vel Cardinali, aut alij exempto
ſit, fueritue conceſſus. Poſtremo ſi quis in crimine aliquo abſolutus, aut cū
quo ſuper irregularitate diſpenſatum eſt, denuò receperit, quaſcunque au-
ctoritate eccleſiā, monaſterium, vel aliud beneficium eccleſiaſticū, quod an
te, vel poſt commiſſum delictum, aut contractum irregularitatem dimiſerit
in quouis horum caſuum confidentiæ prauitas ſit contracta, cauinſque hu-
iuſmodi literis prædictis comprehendantur, ac ſi illis ſpeciatim expreſſi fuiſ
ſent, licet ipſum confidentiæ crimen alterius tantum partis cōſcientia ſit ad
miſſum. Ad probandum vero plene confidentiarum abuſum inter alias etiā
hæ præſumptiones, & coniecturæ habeantur legitimę videlicet, ſi quis poſt
ceſſam ab ſe eccleſiam, vel monaſterium, aut beneficiū, & publicatam reſi-
gnationem, ſeu ceſſionem, captamque a ſucceſſore poſſeſſionem, ſeſe in illa
vel illo, ſeu rebus illius, per ſe, vel alium, ſeu alios de facto ingeſſerit, aut fru
ctus perceperit, aut quicūque ſucceſsor illi, vel eius propinquis ipſos, aut par
tem aliquam remiſerit eorundem. Si recipiens beneficium conſtituerit di-
mittentem, vel eius, parentes, aut propinquos procuratores ad percipiendū,
vel locandū fructus beneficij dimiſſi, & illi vel illis de fructibus perceptis, aut
percipiēdis, donationem fecerit. Si vel ſola procuratoris depoſitione, vel li-
bris rationalibus menſariorum ex parte dimittētis, expeditio, quæ perſonā re
cipientis cōcernit proſecuta ſit, ſimulque expenſæ pro ea neceſsariæ ab illo
factæ fuerint. Denique ſi quis pro cōceſsione alicui facta quacūque auctori-
tate de beneficio eccleſiaſtico p ſe, vel aliū ſeu alios interceſſerit, vel alias in
negotio cōceſsionis ſeſe immiſcuerit quoquo modo, deinde aliqd de fructib.

talis

Digitized by Google

talis beneficij de facto, etiam per manus poſſeſſoris, ac etiam ſimplicis donationis titulo perceperit ſeu de illa poſtmodum ad voluntatẽ interceſſoris fuerit diſpoſitum quandocunque. Teſtes autem de quaque re ſingulares ſingulas prebare valeant pręſumptiones, & coniecturas, pluresque huiuſmodi pręſumptiones, & coniecturæ plenam probationem faciant in prædictis. Cæterum criminoſi, & cæteri omnes, qui ad perhibendum in caſibus ſimoniæ teſtimonium recipi poſſunt, ad prædicta omnia admittantur. Sed ne quiſquã etiam vana fiducia frętus, non intendendi contra ſe iudicij, in crimine perſeueret, vt quæ hoc malum grauioris cenſuræ ſtimulo vſquequaque prohibeatur, omnes, & ſingulos, qui hucuſq; eccleſias, monaſteria, beneficia, fructus penſiones, aliaſue res, intercedente hoc confidentiæ vitio receperunt, ac retinent, niſi ſtatim ad ſe reuerſi, & reſipiſcentes celeri dimiſſione ſibi proſpexerint, & quiquid tale admiſerint in futurum, et iam omnibus, & ſingulis alijs eccleſijs, monaſterijs, dignitatibus, adminiſtrationibus, officijs, & beneficijs obtentis, quę pariter ſub dicta reſeruatione comprehendi volumus, necnon fructibus, penſionibus, & alijs rebus eccleſiaſticis, ac etiam Romanæ Curiæ & alijs officijs temporalibus præſentium auctoritate priuamus, & ad futuras inhabiles decernimus, & in iuris ſubſidium excommunicatiobis ſententia innodamus, a qua nullus, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio, quã è Romano Pontifice abſolutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim aduocatione cauſarum huiuſmodi, & reſeruatione cognitionis illarũ, terũq. omnium inde emergentium, nobis, & prædictis ſucceſſoribus, vt prædictum eſt, facta (cauſis illis duntaxat exceptis, quæ iam coram nobis pendere noſcũtur ac etiam iis quas ratione eccleſiarum, & monaſteriorum, quorum diſpoſitio in conſiſtorio fieri cõſueuit, aut debet, itemque contra ordinarios collatores Epos, & alios ſuperiores, pręlatos, etiã Cardinales haberi cõtigerit, vt iã alijs nřis literis ſtatutũ eſt, audiendis, decidẽdis, & terminandis) harũ ſerie prorſus relaxata, decernimus ita deinceps quoſcunq. iudices ordinarios, & delegatos, et cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores, ac prædictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & ipſorũ cuicunque quauis aliter iudicãdi, & interpretãdi facultate, & auctoritate, vbiq. iudicare, interpretari, & diffinire debere; necnon irritũ, & inane, quicquid ſecus in prædictos per quoſcũq. quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quo circa omnibus locorum ordinarijs diſtrictius iniungimus, vt in ſuis quiſque eccleſiis, ciuitatibus, diœceſibus, & locis etiam exemptis ad prædicta ſtudioſè attẽdant & quatenus illis relaxauimus, in delinquentes ſeuere animaduertant, ſi diuinæ maieſtatis iudicium, dictæque ſedis cenſuram voluerint euitare. In cęteris verò cauſis negotijs (nobis, & prædictis ſucceſſoribus exceptis) eoſdẽ locorum ordinarios præſentium auctoritate delegamus, vt gratia, & fauore poſtpoſitis, pro ſe quiſque, cum venerit vſus cõtra pręđictos omnes ſub ipſa exceptione cõprehẽſos diligenter inquirant, ſuoque inquiſitiones omnes ſigillo obſignatas ad prędictam ſedem quam primum transferant, vt nos, & prædicti ſucceſſores in cauſis huiuſmodi procedẽtes, quod iuſtum fuerit, decernamus. Nos ęnim ſingulis ordinarijs ipſis prędictos omnes, & quoſcunq.

alios,etiam exemptos,etiam per edictum publicum, conſtito prius ſummariè,& extraiudicaliter de non tuto ad illos acceſſu,citãdi monendi,eiſque ac iudicibus ordinarijs,& delegatis,alijſque perſonis quibuſcũque,ne prędictorum executionem quoquomodo impediant vel alias in illis ſeſe interponãt, etiam per ſimile edictum inhibendi,eoſdemque,alios contradictores,& rebelles quoſcunque per cenſuras,& pœnas eccleſiaſticas, ac omni alia iuris, & facti remedia opportuna compellendi,auxilium brachij ſecularis,quãdo cunque opus erit,inuocandi,ceteraque in prædictis omnibus,& ſingulis neceſſaria faciendi,& exequendi,plenam & liberam tenore præſentium concedimus facultatem. Non obſtantibus, &c.literis prædeceſſoris huiuſmodi in ſuo robore duraturis. Volumus autem &c.

Ad hanc conſtitutionem vide Suarez de cenſuris diſp.22.ſect.6.fol.437. & ad materiam confidentiæ p hanc extrauag.prohibitæ extãt conſi.Nauar. in tit.de ſimon.in nouis videlicet a conſ.70.vſque 84.& vide Guttier lib.2. cano.q.c.23.a nu.78. Lodouic.lopez in inſtructorio conſcien.par. 2. cap.9.

ADDITIO Præfata conſtitutiones Pij V. quatuor ſunt partes principales, quæ tota die practicantur, ſiquidem poſt relationem tenoris conſtitutionis Pij IV. quam. fortiori vinculo innouat, cõfirmat, & ampliat, & poſt ſpecificationem cauſarum, ex quibus moueri poſſunt homines ad confidentiæ crimen committendum, vt in verſi. Multi enim &c. In prima parte exprimit ſeu ponit quatuor caſus quos ipſe confidẽtiales iudicat. qui continentur in §. Quare nos volẽtes & in c. in ſecunda parte inducit modos probãdi confidentiam per quatuor coniecturas ſeu legitimas præſumptiones, ex quibus in foro exteriori commiſſe conuincitur in §. Ad probandum, & c. in 3. parte diſponit circa perſonas teſtium ſ. vt ad probandum hoc confidentiæ crimteſtes ſingulare ſufficiant, & vnius teſtis dicto ſtetur in §. teſtes autem, &c. Et quoniam præd. caſus, & coniecturæ, quib. hæc Simoniæ ſpecies ſ. confidentia detegitur poſt Nauar. in man. cap. 23. num. 109. & ſeq. reaſſumũtur per Maiol. li. 5. de irregu. c. 45. Maſc. in tract de prob concl. 1307. Menoch. in tract de præſum. lib. 5. præſ. 9. Bartholom. Vgolin. in tract de Simonia tabula prima cap 22. latiſſime explicantur per Flamin. Pariſ. in tract de confident benefi. prohib. præſertim, quæſt. 27. & ſeqẽ alijs ſeq. non erit propterea inſiſtendum, addimus tamen duas alias confidentiæ ſpecies per Rotam Romanam tales iudicatas, quarum prima eſt quando reſignans cũ eſſet infirmus conuenit cum reſignatario, cui beneficia reſignauerat, vt ſi ex illa infirmitate conualeſceret, ita beneficia ſibi reſtitueret, & ſi moreretur eſſent ſua ita habetur in deciſ. 337. diuerſ. par. 3 li. 3. altera eſt, quando conſtaret ex literis miſſiuis reſignanti directis, in quibus reſignatarius fateretur ſibi factam fuiſſe beneficij reſignationem, ob id, quod ipſe tanquam fideiuſſor reſignatis ſoluerat debitum eius creditori, & quia ſumus in his quæ difficilem habent probationem, ſicuti in confidẽtia, quæ ſecrete tractatur, fuit concluſum hanc coniecturam ſeu circumſtantiam ſufficere ad probandum confidentiam ita Caputaq; deciſ 200. par. 1 aſſertio illa quod quando Sumus in his quæ ſunt difficilis probationis ſufficit probatio per coniecturas declaratur pro Gratum in conſ. 45. nu. 4 lib. 2.

Quartam igitur & poſtremam huius conſtitutionis principalem partem aſſumendo, ſ. circa pœnas inobedientibus, & contrafacientibus inflictas de quibus agitur in §. ſed ne quiſquã, & c. breuiter, & ſuccincte aliqua diſſeremus. Et primo quod ſtãte priuationis ſeu vacatione beneficiorum ipſo iure per prænarratas extrauagantes illata, quorum collatio ipſi Sedi Apoſtolicæ reſeruatur, nota caſum ſpecialem, cuius

memi-

meminimus nos ſupra in verbo beneficiorũ reſignatio fol. 106. verſ. Huius occaſione & c. in quo quis in foro conſcientiæ tenetur beneficia dimittere, etiam quod non præcedant ſententia declaratoria & ratio eſt quia in illis non videtur iuſte intitulatus Pariſ. in præalleg. tract. q. 58. nu. 15. & ab initio nihil iuris i neis acquiſiuit Nauar. in man. c. 23. ſub nu. 11. optime Rodriquez in ſum c. 58. concluſ. 6. notab. 8. par. 2. Et Vgolin. in tract. de Simon. tab. 4. c. 6. §. 1. nu 2. Amplia vt poſtquam illa dimiſerit, non poſſit de nouo imperrare, & illa ex nouo titulo obtinere Caputaq. dec. ſ. 201. num 2 par. 1. & expreſſe ſtatuitur in quadam conſtit. Pij 4. edita ad reformandum officium Pænitentiariæ fol 744. in bullar. incip. In ſublimi §.

Caueat autem Pænitẽtiarius nè in abſolutionibus à Simonia reali, vel cõuentionali etiam occulta vnquam concedat, vt ipſi Simoniaci, beneficia, ſuper quibus Simoniam commiſerunt, ſeu pecunias, vel alia pro illis recepta, aut fructus exinde poſt commiſſam Simoniam perceptos in toto, vel in parte retinere poſſint, Quinimo & in abſolutionibus huiuſmodi apponatur clauſula quod vterque ad beneficium, ſuper quo fuit commiſſa Simonia perpetuo inhabilis exiſtat. Hactenus verba Pij iiij. per quæ verba, vt aſſerit Tolet. in ſum. lib. 5. cap. 93. d. Summus Pontifex reſeruauit ſibi diſpenſationem in retinendo beneficio, & fructibus per Simoniam conuentionalem, & occultam perceptis.

Secundo amplia vt d. priuatio cenſeatur ipſo iure facta non ſolum de beneficijs, ſuper quibus eſt commiſſa cõfidentia, ſed etiam de alijs ante rite, & licite obtentis, ita ex vi verborum conſtitutionis Pij V. colligi per plura docet Pariſ. in eadem queſt 58. num. 31. & infra, quod nota quoad multos effectus, qui reſultãt ex amiſſione beneficiorum ipſo iure, de quibus per Hoied. in tract. de incompatib. benef. cap. 13. num. 59. & ſeq. par. 1. Declara ſecundum Henriquez lib. 13. de excomm. cap. 37. ſub §. prope finem. hoc procedere in foro exteriori, verum vt in foro conſcientiæ Simoniacus dimiſſo beneficio Simoniace habito, & abſolutus ab excommunicatione poſſit frui primis beneficijs rite ſuſceptis, & ita in glo. lit. c. inquit temperandum eſſe rigorem extrauag. Pauli II. & Pij. V. de confidentia, vbi rationem affert, quia bonis proprijs, & iure requiſito, ac poſſeſſione nemo in pœnam priuandus eſt ante ſententiam ſaltem criminis declaratoriam.

Tertio amplia, vt ad euitandam hanc priuationis pœnam nõ ſuffragetur allegare ignorantiam præd. conſtitutionum, ac confidentiæ per eas prohibitę quam opinionẽ veriorem in iure eſſe, eam ſuſtinendo, voluit Decius in c. 2. num. 35. de conſtitut. & ratio eſt, quia hæc ignorantia non videtur probabilis ex attentatione facti alia de ſe damnati, & illiciti Panor. in c. a nobis el 1 num. 9. de ſen. excom. quam opinionem ſectando Pariſ. quæſt. 21. nume. 30. alia ratione comprobat, quia alias daretur cauſa cõmittendi confidentias & deludendi præfatas conſtitutiones, ideoq; hanc viam non eſſe aperiendã.

Limita, & primo, quando confidentia eſſet commiſſa ab alio, accipientibus tamen beneficia illam ignorantibus, veluti cum conſanguineus procurat, vt alicui ex ſuis coniunctis cõferatur ſeu renũcietur beneficiũ, promittens beneficij, eiuſq. fructuũ diſpoſitionẽ ad libitũ ipſius conferẽtis, ſeu re-

ſignantis,vel & ſecundo cũ beneficia aſſeruantur quibuſdam incapacibus, quibus effectis habilib.fuerũt poſtea dicta beneficia reſignata ab his qui illa habuerunt in confidentiam,quæ limitatio ſane eſt intelligenda,& primo nõ quidem ad effectum,vt in foro exteriori priuari non poſſint ipſis beneficijs, ſuper quibus commiſſa eſt confidentia,quamuis inſcij illius facti,& ratio eſt quia in odium criminis ad quoſcumq; trãſit res,tranſit cum vitio,Panor.in c. ex inſinuatione , num.6.de Simon. ſed dumtaxat quoad pænas priuationis aliorum beneficiorum iuſte obtẽtorum,& declarationis inhabilitatis ad alia, quæ per has conſtit.inducuntur,eſſet enim contra omnem legem,vt quis ex delicto ab alio commiſſo puniatur,& ita cũ hic caſus eueniſſet fatetur Pariſ. in d.quæſt.21.ſub num.47.ſe vidiſſe conſultum per plures excellentiſſimos V. I. DD. Italię, & Hiſpaniæ. Secundo d.limitatio intelligenda eſt, quod iſti tales,ne incipiãt ligari his,& alijs pænis in præd.extrauag. adiectis ſuperueniente ſcientia, & certificati de hoc,ſ.de confidentia ab alio commiſſa,debent ſtatim illa beneficia dimittere,quam concluſionem approbaſſe Ro.Romanam aſſerit Gomeſ.in regula de Trien.poſſeſſ.quæſt.12.verſ. Et iſta quę dicta fuerunt,&c. Nauar.in conſ.15.num.6.& conſ.65.de Simon.in antiq. Vgolin.in cit.tract.tab.4.§.1.num.1.&eſt comm.opinio.vt per Pari.in ead. quæſt.21.nu.52.Secundo limita has extrauag. in eo,quod reddunt ipſarum trãſgreſſores incapaces,&inhabiles ad alia beneficia in futurum obtinenda, niſi habuerint diſpenſationem, qua mediante ſit licitum,q̃d alias erat illicitũ Doct.in c.at ſi clerici,§.de adulterij.de iudic.Caputaq.in præalleg.deciſ.201.nu.3.par.1.& deciſ.338.par. 3. Tertio limita vt per has conſtitutiones non puniatur tractatus illicitus de renunciando beneficium ſub confidẽtia,ipſa reſignatione non ſequuto,vel etiam ſi fuiſſet ſequuta,ſed non eõ modo vt fuit tractatum,ac etiam ſi facta fuiſſet traditio chirographi continentis promiſſionẽ illicitorũ,a quibus poſtea receſſum fuerit ex Nauar.in conſ. 58.num.3.de Simon.in antiq.& ex lectura ac contextu præd.conſtitutionũ apparet illas loqui in caſibus,in quibus realiter fuerit confectus actus ſub titulo confidentię,prout conſiderat Pariſ.in d.tract.quęſt.3.

Altera pæna quæ ex his extrauag.& præſertim Pij IIII.in ver.in eoſdem Cardinales,&c.colligitur,eſt,Cõfidentiarios,eorumque heredes in vtroque foro teneri ad integram fructuum perceptorum reſtitutionem ex beneficijs quos habuerunt in confidentiã a prima die receptionis illorũ Cameræ Apoſtolicæ faciendam, & ratio eſt quia illos ſuos facere non potuerunt ex cauſa iniuſtæ acceptionis,tãquam a lege prohibitæ,arg.tex.in c. qui contra iura de regul.iur.in 6.vnde cum cauſa confidentiæ commiſſæ reddidit eorum titulũ inutilem,& ipſo iure nullum,non habuerunt facultatem ad illos capiendos, & ſic,vt quidam fures rem alienam detinere videntur Redoa. in tract.de Simon.par.4.cap.14.ſub.num.19.& diceretur integre fieri reſtitutio quando plenariè,& vſque ad vnum quadrantem fieret arg.tex.in c.commiſſum,&c. tua nobis de decim. Bald.in c.cõquerente,num.1.de reſtit.ſpoliat. vide paupera. conſ.466.num.27.volu.2.Amplia tanquam iniuſti alienæ rei poſſeſſores tam in iudicio animæ quam in foro exteriori teneantur reſtituere non

ſolum

ſolum fructus qui potuiſſent a quolibet diligenti percipi,ſed etiã fructus per ceptos propter eorum induſtriam,& ſollicitudinem,deducta tamẽ huius ſol licitudinis iuxta mercede,prout explicat Didacus Coua.in releċt.regulæ pec catum par.2.§.2.nu.4.de regu.iur.in 6. Declara hoc eſſe intelligendum deductix etiam expenſis in colligendo ipſos fructus,& illis, qui expenſi ſunt in vtilitatẽ Eccleſiæ D.Thom.2.2.qu.100.art.6.in ſolut.ad.3.Burgaſ.in tract. de irregular.par. 6.tit.de Simonia,nu.85.& Vgolin. in prælleg.tract. tab. 4.c.6.§.2.num.4.& cap.7.§.2.nu.3.Ioan. Gutier lib.2.cano.q.c.24.nu.14. Secundo amplia vt etiam habita prius abſolutione ab excommunicatione re ſeruata, nequeant Confeſſarij hos Confidẽtiarios abſoluere, niſi facta prẹd. fructuum reſtitutione,alioquin ſi per ignorantiam craſſam, ſeu affectatam abſoluerent ante reſtitutionem, vel antequam præciperent eam confitenti ad id parato,peccarent,& remanent obligati ad reſtituendum, quia fuiſſent in cauſa ne alienum reſtituatur,Roſel.in verbo Reſtitutio.2. §. 5. Angel. in eod. verbo vlt.§.5.declarando,vt per Nauar.in man.ca.17.num.22.Limita vt non debeat fieri reſtitutio de fructibus perceptis ab ijs, qui d.beneficia eſſequuti ſunt per confidentiam a tertio commiſſam,ipſis tamen ignorantibus ex dictis per Nauarr. in conſ.30.numer.3.& 4.& conſi. 60. de Simon. in antiq. quod intellige, & primo de perceptis ante habitam notitiam de confidentia,ſecus vero de perceptis poſt eius notitiam ex rationibus per eundem Nauar.adductis in conſ. 61.num.7.eod. tit. 2. intellige de perceptis & qui bona fide cõſum pti reperiuntur ante d.ſciẽtiam vitij confidentiæ,ſecus vero de fructibus extantibus tempore ſcientiæ,&dimiſſionis faciendẹ ipſorũ beneficiorum ex D.Thom.loco præcit.quem ſequi videtur Couar.in regul. peccatum par.2. §.8.ſub nu. 8.de regul.iur.in 6. & Rodriq. in ſum. par. 2. cap.68.concluſ.3.Vgolin. in d.cap. 7. §. 2. Pariſ. vero in prælleg.tract.q. 21.nu. 50.nulla habita diſtinctione in hoc caſu in terminis huius extrauag. Pij.V. tenet fructus perceptos eſſe reſtituendos:mihi verò æquius, & probabilius videtur eius opinionem eſſe moderandam, ac intelligendam ſecundũ præſentem, & prænarratam declarationem. tu autem cogita.Secundo limita quoad fructus ſic male,& indebite perceptos, cõdonatos ſeu emiſſos ipſi beneficiario,ſiue in totum ex gratia, ſiue in partem vltra ſummam ſolutam ratione compoſitionis factẹ cum Camera Apoſtolica,cum de ſtylo Datariæ ſit,vt ſoleat partem fructuum male perceptorum exigere;& reliquos condonare, vt colligitur ex Nauar. in comment.de Spol.cle.§. 12. ſub num.4. & Mandoſ. de ſignat.grat.tit.de Abſolutio.a mala fruct. percep. quæ compoſitio dicitur quædam gratuita conuentio. Rebuf.in tract.de decim.q.13. nu. 14.qui beneficiarius vt ſit tutus in foro conſcientiæ,debet exprimere verum valorem fructuum exactorum Nauar. conſ. 73.de Simon. in antiq. etiam ſi huiuſmodi fructus fuiſſent modicæ quantitatis, cum eius taciturnitas gratiã ſurreptitiam redderet. Puteus deciſ.131.lib.1.Mandoſ.loc. cit. Pariſ.in eod. tract.q.60.nu.35.& infra,quo loco etiam inſinuat formam, & praxim hodiernam circa hanc fructuum reſtitutionem,ſeu compoſitionem.

Eſt & alia pæna q̃ per has extrauag.infligitur ſcilicet excõmunicatio ipſo facto

facto incurrenda,cuius abſolutio Summo Pontifici reſeruatur. Amplia, & primo vt de eius ſubſtantia nó requiratur,ſeu expectetur iudicis declaratio, ſed ſtatim ipſi confidentiarij in eam incidant,eaq; ligentur,& ratio eſt,quia immediate trahit ſecum executionem cap. paſtoralis.§. verum, de appellat. Felin.in cap. Rodulphus,ſub num. 38. de reſcript. Decius conſ. 45. nu.4. Sot.lib.1.de iuſt.& iure quæſt.6.art.6.Roderi.Tom.1.quæſt.regul.quæſt.8. art.5.Ceſar de Graſ. deciſ. 2.nume.13.ſub tit.de ſent.excom.Secundo hanc excommunicationis pęnam extende,vt illa afficiantur etiam mediator ſeu interceſſor,qui ipſam confidentiam procurauerit, tum quia mediator criminis dicitur ipſum delictum committere, vt adnotant Gemin.& Frãc.in c.mediatores,de teſtib. in 6. tũ quia qua ratione mediator Simoniæ incidit excõmunicationem,vt expreſſe cauetur in extrauag.2.§.ſtatuentes,ſub tit.de Simon.inter com. eadem etiam mediator Confidentiæ argu. tex. in l. illud,ff. ad legem Aquil.& in l.a Titio.de verb.obli.& ad hoc ut quis dicatur mediator Simoniæ,ſeu confidentiæ non requiritur, quod ipſe ob eam aliquid percipiat,ſibique quærat, ſed ſatis eſt, vt mediator fuerit,vt illa fiat,ſicuti probatur in d.extrauag. 2. & tradit Nauar. in conſ.59. de Simon. in antiq. Vgolin.in eod.tract.tab. 4.cap. 8. vbi de iſtis proxenetis, & mediatoribus, poſt Redoan.in tract.de Simon.par.4.cap. 10.agit, & ad pęnas ad quas teneantur; Vbi vero huiuſmodi mediator,aliquid de beneficij fructibus perceperit, tunc quia non ſolum eſt mediator, ſed etiam dicitur principaliter facere, & confidentiæ delictum committere, alijs vtique pænis afficietur præter illam excommunicationis Pariſ. in eo. tract.quæſt.22.ſub nu.14.dicens id aperte liquere ex verbis d. extrauagan. Pij V. in verſ. Denique ſi quis, & c. Limita vt in hanc excommunicationis pęnam non incidant tam ignorantes prædictas conſtitutiones iuxta ea,quæ ſcribit Nauar.in pluribus conſilijs,ſub ti. de ten.exc.& præſertim in man.cap.27.num.274. vbi neruoſius quam alibi huius concluſionis rationes tangit etiam ſi per legem Papæ excommunicatio eſſet impoſita pro facto de ſe illicito, & tradit Tolet.qui alios citat in ſum. lib.1.cap. 8.ver. Aduerte rurſus prope finem, quam etiam ignorantes confidẽtiam ab alio commiſſam,in quo omnes Doctores concordare aſſerit Pariſ.in d.tract. quæſt.21. numer. 43. quod declara ex dictis ſupra in ſecundo intellectu primæ limitationis ad primam pænam. Secundo limita,vt neque irregularitatem incurrant ſi ante abſolutionem ab excommunicatione a Sũmo Põtifice obter tam ignoranter celebrarent,quia ignorantia ac bona fidè attenta ab irregularitate excuſarentur;cum ſine dolo non contrahatur ex allegat. in proprijs terminis per Nauar.in conſil.18.nume.5.de Simon.in antiq.Sed extra caſum violatæ cenſuræ dubium verſatur in eo, an reſpectu ipſius criminis ſcilicet confidentiæ in beneficia commiſſæ efficiatur quis irregularis,quidem quod Simoniacus in beneficio ſit irregularis probat Lambert. de iurepatron.par.1.lib.2. quæſt. 9.art.10.Maiol.de irregular. libr.5. cap.45.ſub num. 1. & firmat Achil. de graſ. deciſ. 2. ſub. titu. de Simon. Veruntamen Nauar. in conſ. 34. & ſeq. eod.titu.in antiq. ſentire videtur quod non ſolum iure antiquo attento, ſed etiam nouo extrauag. Pij V. in-

cip.

Digitized by Google

cip. Cum primum, ob crimen Simoniæ in beneficio commiſſum ipſo iure in foro conſcientiæ quis irregularitatis, & inhabilitatis pœnas non cõtrahat ante ſententiam condemnatoriam, & Hẽriquez loco ſuperius cit. aſſerit Simoniacum etiam publicum in beneficio nõ fieri irregularẽ, quia nullo iure exprimitur, nec ſit crimen depoſitione dignum, in terminis vero huius cõſtitutionis Pij V. Pariſ. in præalleg. tracta. q. 61. nu. 9. affirmatiuam opinionem veriſſimam, ac in iudicãdo, & cõſulendo tenendam exiſtimat ponderãdo inter alia ipſam in eo, quod confidentiarios beneficijs obtenti priuet, & ad futura inhabiles reddat, ex quo, inquit, ſatis videri conſtare de irregularitate, quæ inter pręcipuos effectus hunciudicis, vt irregularis nõ poſſint beneficia conferri Doct. in c. cum noſtros, de conceſ. præb. Cardin. Pariſ. in conſ. 136. num. 40. vol. 4. alijque citati por Didac. Couar. in præd. §. 8. ſub num. 6.

Pauli IV. conſtitutio publicata Romæ die 27. Nouembris 1557. contra eos, qui pro obtinendis beneficijs ſeipſos pro alijs in examine ſupponunt, vel annuas pẽſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro alijs, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſe ipſis, vt alijs poſtea cum penſione reſignent f. 6014. in bullar. incip. Inter cæteras curas & infra.

Nos præmiſſis fraudibus, & dolis, ac hæreſi Simoniacæ quãtum cũ Deo poſſumus efficaciter occurrere volentes, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, atque decernimus, quod de cætero omnes, & ſinguli qui poſt publicationem præſentium in locis infraſcriptis faciendã occaſione beneficiorum obtinendorum ſe alios eſſe ſimulauerint, & tanquã tales ſe in examine ſuppoſuerint aut beneficia pro perſonis id ignorantibus, ſeu pro ſe, vel pro alijs cum oblatione alicuius penſionis annuæ, aut pro alijs cum ſpe penſionem annuam, aut aliud quantumuis modicum temporale cõmodum ab eis conſequendi, vel pro ſe ipſis principaliter, animo, & intentione ea poſtmodum in fauorem aliorum, etiam quantumuis idoneorum, & benemeritorum, cum ſimili penſione, aut commodo, aut etiam ſine eo reſignãdi obtinere procurauerint, cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtãt, etiam ſi Epiſcopali, aut alia maiori dignitate Eccleſiaſtica, vel Cardinalatus honore ſeu mundana etiam Regia, Ducali, aut Marchionali præeminentia præfulgeant, excommunicationis, & anathematis, ac maledictionis æternę ſententiam, à qua niſi a nobis, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo conſtituti abſolui nequeãt, necnõ priuationis omnium, & ſingulorum beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, ſecularium, & quorumuis ordinum regularium per eos in titulum, vel commendam, aut alias quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda pœnam eo ipſo abſq; alia deſuper facienda declaratione incurrant, ita vt conſtito ſolum ſummarie, & extraiudicaliter, quod ipſi contra tenorem præſentium aliud fecerint, per Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalem Auditorem, ſeu Viceauditorem vel eius Locumtenentem pro talibus, & vt tales publicari poſſint, & nihilominus ſic, vt pręfertur, obtentæ prouiſiones, & commendæ, aliæque diſpoſitiones nullę ſint, irritæ & inanes, nullumque alicui ius in ipſis beneficijs, vel

ad illa

ad illa tribuant,nec aliquis earum vigore fructus ſuos faciat,ſed ad eorum re ſtitutionem teneãtur,poſſintque beneficia,tam ſic impetrata,quam per eos antea obtenta,tanquam modo præmiſſo vacantia a nobis, & Ro. Pontifice pro tempore exiſtente dumtaxat libere impetrari,volumuſque ſtatutum,ordinationem,& decretum noſtrũ huiuſmodi,etiam quoad Monaſteria monialium,& alia beneficia per moniales,aut alias mulieres obtineri ſolita locum habere. Non obſtantibus,&c.

SODOMIA.

PRÆTER Summiſtas Sciendum eſt, qualiter contra clericos nefandi criminis reos vltra diſpoſita in Concil. Lateranenſi ſub Alex.3.relato in c. clerici,de exceſſi.pręlat.pænæ fuerunt aggrauatæ per duas conſtitutiones Pij V.quarum prima eſt ſub Datum Romæ Kal. Aprilis 1566. in bullario fol. 924.incip.Cum primum.

§.Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ,perpetrauerit,curiæ ſeculari puniendus tradatur, & ſi clericus fuerit,omnibus ordinibus degradatus ſimili pænæ ſubijciatur.

Altera vero conſtitutio de priuatione clericorum propter incontinentiã, & eorum traditione brachio ſeculari eſt eiuſdem Pij V. publicata Romę die trtio Septembris 1568.foli 1028.in bullario incip.

Horrendum illud ſcelus,quo pollutæ fœdatæque ciuitates tremendo Dei iudicio cõflagrarunt,acerbiſſimum nobis dolorem intulit,grauiterq; animũ noſtrum commouet,vt ad illud quantum poteſt cõpnimendũ, ſtudia noſtra conferamus. Sanè Lateranenſi Concilio dignoſcitur conſtitutum, vt quicunque Clerici,illa incontinentia,quę contra naturam eſt,propter quam ira Dei venit in filios diffidentiæ,deprehenſi fuerint laborare,à Clero deijciantur,vel ad agendam in Monaſterijs penitentiam detrudantur. Verum ne tanti flagitij contagium,impunitatis ſpe, quæ maxima peccandi illecebra eſt,fidentius inualeſcat,Clericos huius nefarij criminis reos, grauius vlciſcendos deliberauimus,vt qui animę interitum non horreſcunt,hos certè deterreat ciuilium legum vindex gladius ſecularis.Itaque quos nos iam in ipſo Pontificatus noſtri principio,hac de re decernimus,plenius nunc,fortiuſq; perſequi intendentes,omnes,& quoſcunque Præsbiteros, & alios Clericos ſeculares,& regulares,cuiuſcunque gradus, & dignitatis, tam dirum nefas exercentes,omni priuilegio clericali,omnique officio, dignitate, & beneficio eccleſiaſtico pręſentis Canonis autoritate priuamus, Ita qđ ꝑ Iudicem Eccleſiaſticum degradati,poteſtati ſtatim ſeculari tradantur,qui de eis illud idem capiat ſupplicium,quod in laicos hoc in exitio deuolutos, legitimis reperitur ſanctionibus conſtitutum. Nulli ergo,&c.

ADDITIO *Præſentis conſtitutionis diſpoſitionem, & pænas ampliamus nõ ſolum in clerico Sodomita maſculorum concubitore, ſed & in eo qui fœminam præpoſtera venere cognouerit,cum in hoc caſu Sodomia proprie committi dicatur ſicu ti pra*

ti præ alijs voluerant Affl. in conſtitut. regni legum aſperitate lib. 3. rubr. 42. nu.
33. Iul. Clar. qui de comm. opinione atteſtatur libr. 5. recep ſent. §. Sodomia, num. 2.
eamque ſequutus eſt Menoch. de arb. Iud lib. 2. caſu 286. nu. 5. & in addit. ad eun-
dem caſum nu. 40. Couar. in epitome de ſponſal. & matrim. par. 2. §. 5. numer. 7.
& Sacrum lib. 7. theſaur. conſcien. c. 12. ſub nu. 21. Secundo ampliamus in Clerico, Ampl. 1.
qui vitium beſtialitatis commiſerit cum brutis luxuriæ cauſa turpiter ſe cōmiſcen-
do, vt in ſpecie notat Rodriq. in ſum. par. 1. c. 209. ſua num. 2. ratione de qua ibi per
eum uide Rolan. conſ. 7. uol. 1.

Illam vero in pluribus limitamus, & primo in Clerico Sodomita occulto quoad limit. 1.
ſuſpenſionem ipſo iure in foro conſcientiæ ab ordinum executione, & per conſequẽs
quoad irregularitatem ſi in illis miniſtraret, & quamuis in contrarium ſe habeat
quamplurimorum Doctorum auctoritates, etiam poſt peractam pænitentiam ante
diſpenſationem, prout eſt videre apud Lambert. de iure patron. par. 1. lib. 2. quæſt. 9.
art. 18. Gouar. in Clem. ſi furioſus par. 2. §. 1. nu. 6. de homicid. & huic opinioni ad
ſtipulatur Lopez ad Diaz. cap. 86. & ita propter criminis grauitatem practicandū
eſſe inquit Folcr. in pract. crim. can. in miſcellan. capi. 37. num. 11. Oppoſitum ta-
men ex pluribus defendit, ac demonſtrat Nauar. in man. ca. 27 num. 240. et latius
in comment. de neceſ. defend. prox. num. 37. Vgolin. in tract. de irregular. cap. 43. §.
3. num 4. idque etiam ſtante præfato Pij V. motu, Henriq. in ſum. libr. 11. de excō.
cap. 36. in fine in gl. lit. & clarius libr. 14 de irregular c. 9. ſub. §. 1. concurrit Ro-
driq. in prææalleg. c. 209. concluſ. 1. ſecus vero in notorio, & publico ex præd. doct. quo
caſu vt aduertit Tolet. in ſum. lib. 1. ca. 74. huiuſmodi irregularitas non dicitur pro
uenire ex delicto, ſed ex infamia, & ſcandalo, quæ ex delicti notorietate oriuntur;
minuſq; dicendum eſt irregularitatem per laicos contrahi, de quibus hæc extrauag.
non loquitur ex eiſdē Nauar. Toleto, & Vgolino. Secundo limita procedere tātū in limit. 2.
clerico habente copulam Sodomiticā, quæ non alias cōſumari dicitur, niſi intra uas
contra naturā ſemē effunderetur arg. tex. in c fi. de Sponſ. & ita declarat Nau. vbi
ſupra, quem ſequitur Lopez, & Rodriq. tā in ſum. quā in tom. 1. q. regul. q. 30. art.
18, & tom. 2. q. 27. art. 2. Vgolin. loco prox. cit. ſecus autē ſi extraordinariā pollutio-
nē cū puero haberet, quāuis inter actus Sodomiticos cōputetur. Tertio conſequēter
limita in Clerico, qui attētauerit hoc ſcelus perpetrare ex allegatis per Menoc. l. 2.
de arb. iud. in addit. ad caſ. 286. nume. 37. etiam ſi ad actum proximum deueniſſet, 3. limit.
non tamen delictum perfeciſſet: Vnde ſciendum, quo dicitur attentari pueri pudici
tia cum id agitur vt ex pudico impudicus fiat c. ſi quis tam fœminam, de penit. diſ.
1. idque verificari, & exiſtere poteſt duob. modis, & primo quādo proceſſū eſſet ad
aliquē actū de per ſe ordinatum de præſenti ad ipſum factum ſcelectiſſimum, ueluti
ad leuandum veſtes, & alia præparatoria, de quibus per Cardin. Pariſ. in conſ. 163.
vol. 4 Secundo modo quādo peruentu eſſet ad actum magis proximum, & immedia
tum, qui tunc talis diceretur, quo ſuppoſito de facili ipſius facti continuatio ſeque-
retur ex dictis per Boer. deciſ. 316 & ſic vt neutro modo clericus pænis per hanc cō-
ſtitutionem pro hoc crimine impoſitis puniendus ueniret, niſi tale delictum perfe-
ciſſet, & omnino conſumaſſet, idque probatur ex eo, quia hodie de generali cōſuetu-
dine totius Italiæ, imo totius mundi, (per quā iuri communi abrogatum eſſe cenſe-
tur) introductum eſt, ut etiam in atrociſſimis, & grauiſſimis attentatum pro cōſuma
to non puniatur, nec conatus ſeu affectus non ſequuto effectu, etiam ſi ad actum pro-
ximum deuentum eſſet, ita ut licet puniatur eadem lege, non tamen eadem pæ-
na ab ipſa lege determinata, ſed minus, ſeu mitius, & extraordinarie, de qua
conſuetudine præter alios, quos recenſere poſſem, atteſtantur Afflict. in conſt.
regni aſperitatem par. 2. rubr. 11. num. 2. Gram. deciſ. 2. num. 8. & infra, & de-

ciſ.

Digitized by Google

ciſ.74.num.q.& 30.idem Gram.in voto 19.num.4.& voto 20.nume.8.Iul. Clar.in pract.crim quaeſt.92.ſub num.2. tutius hoc eſſe exiſtimans,& nouiſſime Proſper Farinac.qui alios Doctores plena manu congerit,in ſua pract.cri.tit.de delict.& pęn. quaeſt.19.num.49. Ego autem perpenſa huius criminis deteſtatione,& grauitate,& cum ſit res pernicioſi exempli arbitrarer(meliori iudicio ſemper ſaluo)quod vbi clericus conatus,fuerit hoc ſcelus committere,& ad aliquem actum admodum proximum ſeu directum in ſceleris conſumationem peruenuiſſet, deinde propria pęnitentia ductus ſua ſponte, & a nemine impeditus a crimine ceſſauerit incepto, ex doctrina Couarr. loco infra citando debere praedictas pęnas in alias mitiores commutari argu.tex. in l.qui falſam ff.de falſ.& gloſa in l.qui ea mente ff.de furt. vbi vero per ipſum minime ſtetiſſet omnem conatũ adhibẽdo ad actus profectionẽ, ſe aliquo exteriori impedimento fuerit impeditus,quominus crimen perageret, exequeretur,& in totũ conſumaſſet,veluti quia detectus fuiſſet ob aliorum ſuperuenientiam,vt in hoc caſu veniat puniendus pęnis in d.cõſtitutione contẽtis,& expreſſis. Et ad ita decidendum mouent me ſcripta per Felin.in tract.quando conatus puniatur.& in capit.2.de praeſumpt.& praeciſe tradita per Couar. in d. Clem. ſi furioſus par.2 in initio.num.6.& infra,ita in ſpecie admonet me Mẽnoch.lib. 2.de arbitr. iud.caſu 363.num.60.& Rodriq in d.cap.107.aſſerens in Regnis Hiſpaniae comburi eos,qui hoc peccatum committere conantur,& procurant, quamuis impediti copulam non conſumaſſent. Quarto limito vt huius extrauag. pęnae ſaltim quoad forum conſcientię procedant in clerico,qui ex iteratis actibus vitium hoc frequentaret,adeo vt ex vſu quaſi continuato id exerceret,ac boni viri arbitrio illius exercitor dici poſſit, ex alleg.per Rauar.d.ca.27.num 250.non autem in eo qui aliquoties cadit,& cecidiſſe pęnitet ideoq; minus recte ſenſiſſe exiſtimo Ignat. Lopez loco praealleg qui vnicum lapſum ſufficere praetendit Nauarr.opinionem impugnando et reprobãdo,de quo etiam miratur Rodriq.in locis citatis.eo quod ob quoddam leue & fragile argumentum,cui ipſe reſpondet,& ego ne inutiliter membranas occupem referre omitto,a tampia,& tanti viri opinione recedat Gregor.XIII.auctoritate confirmata. Sed quoniam praedictarum difficilis eſt probatio, niſi per confeſſionem ipſorum delinquentium,cum huius delicti natura ſit,vt ex cõmuniter accidentibus ſecrete,& occulte committi ſoleat,dubitari poſſet, An & quando dictum ſolum pueri ſtuprati,& Sodomiam paſſi faciat indicium ad torturã contra Stupranteme ſeu agẽtem: Ad cuius dubij reſolutionem prae alijs videndi ſunt Egid. Poſ.in tit.de indit.& conſid.ante tort. Plot in conſ.133. quod eſt inter conſilia criminalia diuerſorum, Grã. deciſ.49.nume.16.Cardin.Pariſ.con.163.volu.4.& nouiſſime ac notab. Proſper Farinac.qui communem Doctorum opinionem,& praxim inſinuat.in pract.cri.tit.de indit.& tort.quaeſt 43.nu.89.& infra. Quinto,& denique limito praeſentem conſtitutionem quoad pęnas in ea contentas ipſo facto incurrendas quantum ad forũ interius qua clericus tali vitio irretitus non tenetur ſtatim commiſſa culpa dimittere beneficia,officia,& dignitates Eccleſiaſticas, abſq; eo quod praecedat iudicis ſententia,non enim tenetur eſſe executor dictarum pęnarum contra ſe ipſum excom. & frequentiori ſententia vt per Symanc de cathol.inſtit.c.9 nu.209. Nauarr.in comment.de dat.& promiſ.notab.31.nu 52.in fine,Molina in tract.de iuſtit.diſput.96. late Gutier.lib.1.can.q c.1.ſub nu 12.concludens quod ſententia tenentium contrarum,eſt a communi Schola Thelog.& canoniſtarum exploſa,quod ſ. vtrum legum pęnalium tranſgreſſores ante latam ſententiam pęnas ipſas ſubire teneãtur,examinat etiam Rodericus to.1.q regular.quaeſt 7 ar.16.& latiſſime Alex. Moneta in trac de diſtributioni quotidia.par.3 q.7 quinimo quod d.extrauans tantum reſpicia forum exterius,& quoad forum conſcientiae in praxi recepta non ſit,inuit Hẽriq.

&

Digitized by Google

& Tolet. locis ſuperius cit. & ex pluribus demōſtrare nititur Graſ. par. 1. lib. 2. de ciſ. aurear. ead. 90. nu. 5. & infra & ita refert Vgolin. in tract. de irregular. cap. 43. §. 2 ſub nu. 4. in fine teſtatum fuiſſe quendam ex Societate ſeu Illuſtr. Cardin. Sabellium Rom. Pontificis Vicarium, cum de hac re Roma contentio eſſet, cōſuetum reſpōdiſſe, hancque ſententiam probaſſe vnum ex pænitentiarijs S. Petri de Vrbe, quam, & ipſe ſequitur.

Hinc deducitur, & primo, quod cum pæna priuationis beneficiorū, & cap ſit ipſo iure ab hac extrauag. impoſita propter illa uerba. ſ. (præſentis canonis auctoritate priuamus) quæ cum ſint præſentis tēporis inducunt pænā ipſo iure ex allegatis per Nauar. in man. c. 279 nu. 24. non erit neceſſaria ſententia priuatoria, & ſic ut feratur ſuper pœnam, quæ longe diſtat a declaratoria, in qua per ſimplicē criminis declarationem uenit ipſo iure priuatio Sot. lib. 1. de iuſt. & iur. q. 6. ar. 6. concl 3. Rota diuerſ deciſ. 728. part. 3. ſub num. 2. ſed requiritur declaratoria tantum ad factum, non autem ad ius, Achilles de graſ. deciſ. unic. numer. 5 ſub tit. de pænis, & alibi diximus alios citantes. Deducitur ſecundo, quod quis poſſet facere ſibi prouidere de beneficijs, illaque acceptare etiam ante d. ſententiam excom. opinione ut inquit Mādoſ. quidquāplurimos Scribentes in hoc conuenientes, cumulat, in addit. ad Lap. allegat. 16. lit. Ad idem Achil. de graſ. in eadem deciſ. nu. 2. ipſe uero clericus de hoc crimine infamatus remanet in poſſeſſione, a qua inauditus amoueri non poteſt ea ueriori & com. ſententia ut teſtatur Hoieda de beneſ. incompat par. 2. c. 4. ſub n. 9. uel antequam ſententia declaratoria promulgetur, imo neq. poſt datam ſententiam, ni ipſe reus à poſſeſſione expolietur Henriq. optime lib. 13 de excom. c. 56. in fine §. 3. uide Supra in uerbo alienatio nu. 49. & in uerbo beneficiorum reſignatio.

SPOLIA CLERICORVM.

PRÆTER Summiſtas Sciendum eſt, quod in hac materia ſunt aliquæ ſummorum Pontificum conſtitutiones, quarum prima eſt. Pauli III. Declaratio, & conſtitutio ſuper Spolijs ad Cameram Apoſtolicam ſpectantib. ab antiquiſſimo tempore, citra fol. 240. in bullario incip. Romani.

Congruit tit. de peculio Clericorum.

Declaratio quod fructus beneficiorum, tempore obitus beneficiatorum inexacti debeantur ſucceſſoribus in beneficijs, & non hæredibus dictorum beneficiatorum, &c. Incip. cum ſicut nobis nuper folio 504.

Iulij 3.

Declaratio regulæ, ſiue conſtitutionis perpetuæ nuper publicatę ſuper fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorum inexactis fol. 405.

Eiuſdem

Quo conſtitutio perpetua ſuper fructibus beneficiatorum inexactis edita, locum non habeat in locis in quibus collectores Cameræ Apoſtolicę eſſe conſueuerunt fol. 596. & ſic limitatur diſpoſitio cap. fin. de off. ord. in 6. & c. quia ſæpè da electiò. in 6. & Clem. ſtatutum eo. tit. & c. cum uos, de offi. ord. quia non reſeruantur vacantibus Eccleſijs eorum ſucceſſoribus. Aduerte tamen quod extat Breue ſuper fructibus pendentibus, & maturatis, & a ſolo minime ſeparatis, ſeu nondum exactis vſque ad diem apprenſionis poſſeſſionis per beneficiatum ſpectantibus ad Cameram Apoſtolicam Sixtus Papa V. ad perpetuam rei memoriam.

Cum ſicut accepimus, uariæ dubitationes, ac etiam contentiones inter modernum, & pro tempore exiſtentem noſtrum, & Sedis Apoſtolicę Nun-

cium

cium in Regno Neapolitano ex vna,& clerum ſingularum ciuitatum,& diœceſum eiuſdem Regni, qui ſuper ſpolijs clericorum,& presbyterorum beneficiatorum, ac aliorum dicti Regni ab humanis pro tempore decedentium cum nobis,& Camera noſtra Apoſtolica tranſegerunt,& concordarunt,eorumque hæredes prætendentes fructus beneficiorum Eccleſiaſticorum,clericorum,& presbyterorum dicti Regni ab humanis pro tempore eorum obitus pendentes,& maturatus,ac etiam a ſolo minime ſeparatos,ſeu a quib. id contingit nondum exactos ad clerum,ſeu capitulum,vel hæredes beneficiatorum huiuſmodi,non autem Cameram prædictam ſpectare,quamuis in ceduli, tranſactionum ſuper ſpolijs huiuſmodi mentis, intentioniſque noſtræ fuerit eoſdem fructus pendentes quorumcũque benef. Eccleſiaſt.in quouis menſe,pro tempore vacantium,etiam iuxta felicis recordationis Iulij Papæ III. prædeceſſoris noſtri conſtitutionem deſuper editam,eidem Cameræ noſtræ reſeruare,eoſque a die obitus beneficiatorum vſque ad diem captæ poſſeſſionis per illorum ſucceſſores in dictis beneficijs decurrendos,eidem Cameræ applicare,in dies oriri ſoleant. Nos igitur pro noſtri Paſtoralis Officij munere dubitationes,& contentiones,ſeu controuerſias,huiuſmodi è medio tollere volentes,motu proprio,& ex certa noſtra ſcientia omnes,& ſingulos fructus,redditus,& prouentus quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſt.cũ cura,& ſine cura ſecularium,& etiam quorumuis ordinũ regularium in dicto Regno conſiſtentium,etiam in quocunque menſe pro tempore vacantium,tam ante obitum illorum poſſeſſorum pendentes,& maturatos,ac etiã a ſolo minime ſeparatos,ſeu nondum exactos,quam etiam poſt eorum obitum vſq; ad diẽ adeptę poſſeſſionis dictorum beneficiorum per ſucceſſores eis maturandus,& ſeu decurrendos,pro rata temporis a die adeptę poſſeſſionis eorundem beneficiorum ad ipſam Cameram noſtram ſpectare,illoſque eidem Cameræ applicandos eſſe,& illos per venerabilem fratrem Marcum Antonium Epiſcopum Fulginatenſem modernum, & pro tẽpore exiſtentẽ Nuncium Apoſtolicum in Regno prędicto pro eadem Camera,& eius nomina percipi exigi,& leuari,ac etiam pro faciliori illorum exactione ſi videbitur in fine anni cum ſucceſſoribus in dictis beneficijs computandi, diuidi,& illorum ſic diuerſorum,quemlibet eorundem Nuntij ſeu ab eo deputatorem commiſſariorum in dictis beneficijs ſucceſſorum ratas partes modo,& forma præmiſſi, in dictis beneficijs reſpectiue tangentes,etiam percipere,exigere,& leuare poſſe,& debere declaramus, ac de cætero perpetuis futuris temporibus ita,& non aliter in præmiſſis obſeruari volemus, ac etiã perpetuò ſtatuimus,& ordinamus,omneſque & ſingulas lites,cauſas,quæſtiones & controuerſias ſuper præmiſſis fructibus,& illorũ perceptione inter ipſum Nuncium ex vna,& quoſuis Cleros hæredes,& ſucceſſores dictorũ beneficiorũ defunctorũ coram quibuſuis iudicibus, etiam ordinarijs, & delegatis hactenus quomodolibet introductas, adhuc indeciſas pendentes partibus,ex altera in eiſdem ſtatu,& terminis in quib. reperiuntur,ab eiſdẽ iudicib. ad nos aduocamus,iliaſq; penitus extinguimus,& annullamus, ſicque per quoſcunque iudices,&c. Non obſtãtibus litis pendentia, & alijs prę

miſſis

miſſis,ac quatenus opus ſit noſtra de non tollendo iure quæſito,& quibuſuis alijs conſtitutionib. & ordinationib. Apoſtolicis, ceteriſq; contrarijs quibuſcunque. Volumus autem,&c. Dat. Romæ apud S.Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 1.Ian.1589.Pont.noſtri anno 4.

Applicatio R.Cam.Apoſtolicæ fructuum beneficiorum in RegnoNeap. Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum a die vacationis vſque ad diem,quo prouiſi a Rom.Pontifice poſſeſſionem capient de manu Nuntij Apoſtolici in eodem Regno fol.691.incip.Cupientes.&c.

Reſeruatio, & applicatio ad R.Cameram Apoſtolicam fructuum omniũ beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſeu affectorum pro tempore vacantium fol.700.incip.Cupientes maltrijs &c.

Quod clericorum bona ex illicita negotiatione acquiſita ſub ſpoliorum nomine veniant fol.585.incip.Decens &c.

Declaratio literarum ſuper bonis ex illicita negotiatione acquiſitis editarum fol.695.incip.Romanus &c.

Et ad maiorem declarationem. Per procedere ſopra l'illecita negotiatione nel Regno di Neapoli,non oſtante le compoſitioni,fatte, etiam,che non ſia cominciata la lite,in vita del negotiante, extant literæ Sixti quinti tenoris ſequentis.

MONSIGNOR Glorierio Chierico della noſtra Camera Apoſtolica, & noſtro Nuntio nel Regno di Nap. Eſſendoſi di noſtro ordine fatte molte compoſitioni di Spogli con diuerſi capitoli,& Cleri, & altri particolari di detto Regno,come per inſtromenti ſoprà ciò in piena Camera Apoſtolica ſtipulati appare,& in eſſi ſi ſia cõuenuto,che per cauſa della illecita negotiatione fatta da Preti,ò clerici,nõ ſi poſſa procedere dopò la morte di eſſi non eſſendoſi cominciato il giuditio in vita loro; Et intendendo,che da queſto,loro ſi fanno piu arditi a contrauenire alli Sacri Canoni, & conſtitutioni Apoſtoliche,quali con tanto rigore prohibiſcono tali illecite negotiationi & che di qua loro pigliano occaſione di peccare licentioſamente, Perciò volendo noi in queſto prouedere alla ſalute dell'anime loro,che è il noſtro principale intento; Per la preſente Apoſtolica autorità,& di certa noſtra ſcientia, & Motu proprio dechiaramo,che quando coſterà,ò in vita,ò dopoi morte loro, trouandoſi in eſſer la mercantia, ò prouandoſi di voce, & fama publica,ò per proue euidenti, & preſenti,& non mendicate che loro habbiano negotiato illecitamente,detto patto,ò conuentione poſto in detti inſtromenti di cõpoſitioni non obſti, anzi ordiniamo,& comãdiamo tanto à voi,quãto all'altri Nuntij Apoſtolici,che pro tempore ſaranno in detto Regno,che conforme a queſta noſtra intentione,debbiano nelli caſi predetti procedere, & giudicare,leuando, a voi,& ad eſſi, & à qualunque altra perſona qual ſi voglia autorità,& facolta di giudicare altrimente. Et tanto eſſeguirete che tale è mente,& intentione noſtra,non obſtante le dette compoſitioni,& inſtrumenti ſopra eſſe,etiam in ordine noſtro ſtipulate,e le regole di Cancellaria de non tollendo iure quaſito, & qual ſi voglia altra coſa, che faceſſe in con-

trario, alſequali, anchorche, di eſſe biſſognaſſe farne qui expreſſa mentione, hauendole noi per inſerte, & ſufficienter eſpreſſe, per quæſta volta ſola in quanto alle coſe predette deroghiamo. Dal noſtro Palazzo Apoſtolico il dì 16. d'Aprile M.D.XC.

Sixtus Papa Quintus.

ADDITIO, Qua huc pertineret examinare Clericos negotiatores, & alienæ rei conductores tangentia pro Spolijs Cameræ Apoſtolicæ faciendis, ne his idem repetam, deſeruient dicenda infra in addit. ad Verbum Vectigal. & vide Nauarr. conſ. 10. de teſtamen. in antiq.

Pij V.

Declaratio applicationis fructuum omnium beneficiorum reſeruatorum in regno Neap. pro tempore uacantium a die vacationis vſque ad diem, quo prouiſi poſſeſſionem cæperint de Manu Nuntij fol. 1008. in bull. incip. Cupientes, &c. & vide ſupra in verbo beneficiorum poſſeſſio.

Pii V.

Declaratio circa bona, quæ non veniunt ſub nomine Spoliorum Romæ publicata die 28. Septembris 1267. fol. 995. in bullar. incip. Romani Pontificis prouidentia circumſpecta ad ea ſolicitudinis ſuæ partes potiſſimum conuertit, per quę ſingulis Eccleſijs debita obſequia, & opportuna ſubuentionis auxilia minime ſubtrahantur. Cum itaque ſicut accepimus, nõnulli Patriarchæ; Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Abbates, ſeu commendatarij, ac alij beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, proprij honoris, & ſalutis immemores, etiã prætextu facultatum teſtandi eis per Sedem Apoſtolicam conceſſarum, in eorũ vltimis voluntatibus, res ſactas, ac vaſa, ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, aliaque cultui diuino dicata quandoque ex fructibus Eccleſiaſticis per eos acquiſita, non eccleſijs, & Monaſterijs, ac beneficijs, quibus præfuerunt ſeu a quibus prouentus Eccleſiaſticos, & ſtipendia acceperunt, pro vt rationi & honeſtati conſentaneum foret, ſed alijs locis, etiam aliquando non pijs ac interdum eorum conſanguineis. & affinibus relinquere, ac Cameræ Apoſtolicę collectores prætextu quod illa ſub appellatione Spoliorum veniant tanquam eiuſdem Cameræ Spolia exigere, & percipere non erubeſcant in maximum Religionis dedecus, ac eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum eorundem detrimentum, ac relinquentium animarum periculum ſcandalumque plurimorum. Nos abuſibus, ſcandaliſque huiuſmodi prouidere, ac ſingularum Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarumq; quorumlibet ſaluti conſulere volentes. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſtatuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus quod de cætero omnia, & ſingula ornamenta & paramenta, ac vaſa, nec non Miſſalia, & gradualia, ac cantus firmi, & muſicæ, alijque quomodolibet nuncupati libri, & aliç res ſacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcunque alia bona per quoſcunque Patriarchas Archiep. Epiſcopos, Abbates ſeu Commendatarios, & alioſcumque quęcumque, & qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura ſecularia, & quorumuis ordi-

num

num regularia in titulum,vel Commendam,aut alias quomodolibet obtinẽtes quocunque nomine,vel titulo cenſeantur,etiam ſi de illis,& eorum qualitatibus ſpecialis,& expreſſa mentio habenda foret,ad vſum,& cultum diuinum, etiam in eorum priuatis ædibus, & Capellis, vel Oratorijs deſtinata tempore eorum obitus ex teſtamento,vel ab inteſtato relicta ſub quibuſuis facultatibus teſtandi,& alias diſponendi,de bonis per eos ex altari, vel alias quomodolibet acquiſitis per quoſcumque Rom. Pont. prędeceſſores,& ſucceſſores noſtros,ac nos ſub quibuſuis tenoribus & formis,ac cum quibuſuis clauſulis,& decretis, etiam motu proprio aut alia quomodolibet conceſſis, & concedendis minime comprehendantur. Nec ſub appellatione Spol. veniant,ſed ad ſingulas Eccleſias,Monaſt. etiam Conuentũ carentia,& beneficia huiuſmodi in quibus reſederint,aut quibus præfuerint, ſeu quæ alias obtinuerint omnino ſpectent,& pertineant, ac ſpectare,& pertinere, illaque poſt eorum obitum eiſdem Eccleſijs Monaſterijs,& beneficijs, etiam ſi in Romana Curia,& procul ab illis deceſſerint, vel ad illa nũquam acceſſerint,etiam ſi antea Eccleſiarum,& Monaſteriorũ regimini ceſſerint, vel beneficia huiuſmodi renunciauerint,eo ipſo applicata,& incorporata ſint, & eſse cenſeantur. Ita quod liceat illis defunctis, in eiſdem Eccleſijs,Monaſterijs,& beneficijs ſucceſſoribus,ac Eccleſiarum,& Monaſteriorum,huiuſmodi capitulis,& Conuentibus,reſpectiue illa propria autoritate, libere apprehendere,ac eorum Eccleſijs,& Sacriſtijs applicare,& incorporare,ac quæcunque donationes ac relicta,& legata teſtamenta, & codicilli, & aliæ vltimæ voluntates,ſeu ſpolia deſuper contra præſentis conſtitutionis noſtræ tenorem quomodolibet pro tempore facta,quoad præmiſſa nulla,& inualida nulliuſque roboris,& momenti exiſtant,& perſonis,etiam Eccleſiaſticis, ſeu locis etiam pijs,aut Eccleſiaſticis alijs quibuſcũque,in quarum,ſeu quorum fauorẽ pro tempore facta fuerint,minime ſuffragentur, nec per ea eiſdem perſonis, ſeu locis, vel alijs eccleſijs huiuſmodi aliquod ius in rebus prædictis, vel ad illas acquiri poſſit. Quinimmò res ſacras, ac alia bona prędicta,quocunque nomine,vel titulo pro tempore detinentes ad illa Eccleſijs,& Monaſterijs,ac beneficijs per defunctos quomodolibet acquiſitis,vt præfertur iuxta præſentium tenorem realiter,& cum effectu reſtituẽdum,& conſignandum,quibuſuis diſpoſitionibus de illis in contrarium quomodolibet factis minimè attentis, omnino teneantur,& ad id per cenſuras, & pænas,etiam furti,& ſacrilegij,ac alia iuris,& facti remedia opportuna cogi,& compelli poſſint,& debeant. Inſuper ne deinceps contingat inſolentia Spoliorum Cameræ Apoſtolicæ Collectorum,vel ſubcollectorũ aliquas Eccleſiás,nec hominũ quemquã damno,& iniuria affici,nec cuiquam deceтero vertatur in dubium,quæ res habẽdæ ſint nomine ſpolij,ſimili modo ſtatuimus,decernimus,& declaramus,quod quæcumq; ſcãna,Cæthedrę, arcæ, & etiam ligneæ,vel lapideæ etiam marmoreæ Menſę,& Tabulę,ac quęcumque dolia ſeu vaſa vinaria,& alia ſimilia ſupellectilia domeſtica per quoſuis presbiteros,ſeu clericos ab humanis pro tempore decedentes tempore eorũ obitus in Eccleſijs,ſeu eorum Domibus Eccleſiarũ earundẽ vel alibi vbiuis

Digitized by Google

locorum relicta etiam ſi ex fructibus,& prouentibus beneficiorum quæ dum viuerent obtinebant acquiſita fuerint ſub ſpoliorum appellatione minimè veniant,nec pro ſpolijs vllo modo reputari poſſint præterea quod nullum ſpolium Cameræ pręfatę,fieri nec quiquam a quibuſuis ſpoliorum Camerę huiuſmodi collectoribus, vel ſubcollectoribus exigi poſſit per obitum illius qui dum viueret,vnum,vel plura beneficia Eccleſiaſtica obtinuerit,cuius,vel quorum inſimul fructus,redditus,& prouentus, triginta ducatorum auri de camera ſecundum communem eſtimationem valorem annuũ non exceſſerint,aut qui pẽſiones annuas ſuper quibuſuis fructibus Eccleſiaſticis vſque ad dictum valorem annuatim perceperit,dummodo tamẽ is ſe ab omni illicita negociatione,& a ſacris Canonib. prohibita abſtinuerit. Ita quod ſi quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quorũuis defunctorum, qui ſimilia beneficia obtinuerit,ſeu ſimiles penſiones perceperint prętextu ſpoliorum eiuſdem Cameræ percipere,aut alias contra præſentes noſtras literas,attentare præſumpſerit,ad totalem bonorum per eum perceptorum reſtitutionem teneatur,ac ad id via iuris etiam per ſimiles cenſuras, & pœnas cogi,& compelli poſſit,& debeat. Diſtrictius inhibentes quibuſuis Cameræ præfatæ ſpoliorum Collectoribus nunc,& pro tempore exiſtentibus, ne ſub indignationis noſtræ,& priuationis eorum officiorum pœna in ornamentis, & paramentis,ac vaſis,& libris præfato cultui diuino dicatis, ac alijs rebus ſacris,nec nõ ſuppellectilibus præfatis quomodolibet ſe intromittant,nec in eorum inuentarijs tamquam ſpolia redigant,ſeu deſcribant ſed ornamenta, & paramenta, necnon vaſa,& libros,aliaque diuino cultui dicata huiuſmodi eccleſijs,Monaſterijs,Cappellis,& alijs beneficijs huiuſmodi, eorumque Rectoribus,& alij præfatis libere dimittant,& conſignent,ac conſignari faciant,cum effectu, Ac ſuppellectilia prædicta in locis vbi conſtiterint relinquant. Ac decernentes,ſic in præmiſſis omnibus,& ſingulis per quoſcumq; Iudices,& Commiſſarios,quauis auctoritate fungentes ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& auctoritate iudicari,& diffiniri debere,ac irritũ,& inane,quicquid ſecus ſuper ijs a quoquã quauis auctoritate ſciẽter,vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filijs curiæ cauſarũ Cameræ Apoſtolicæ generali auditori,& ſingulis locorum ordinarijs,ac maiorem dignitatem,poſt Pontificalem in vniuerſis Eccleſijs Cathedralibus & Metropolitanis pro tempore obtinẽtibus per Apoſtolica ſcripta,motu ſimili mandamus,quatenus,ipſi, vel duo aut vnus eorũ præſentes literas,& in eis contenta quæcũque vbi,& quando opus fuerit, ac quoties pro parte quorũcunque in præmiſſis intereſſe habentiũ,vt pręfertur fuerint requiſiti ſollemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis pręſidio aſsiſtentes faciant auctoritate noſtra præſentes literas,& in eis contenta quęcunque firmiter obſeruari. Ac ſingulos, quos literæ ipſæ cõcernunt illis pacificè gaudere, non permittentes eos deſuper quomodolibet indebite moleſtari. Contradictores auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita cõpeſcendo. Non obſtãtibus Apoſtolicis,ac in Prouincialib.& Synodalibus Cõcilijs editis Generalibus,vel ſpecialibus, Conſtitutionib. &

Ordina-

Ordinationibus,nec non Eccleſiarum,& monaſteriorũ huiuſmodi iuramẽto cõfirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & cõſuetudinibus.facultatibus teſtandi alijſq. priuilegijs indultis,& litteris Apoſtolicis,quibuſuis cõceſſis approbatis,& innouatis,etiam ſi de illis, eorumq; totis tenoribus ſpecialis,& expreſſa mentio facienda eſſe illorũ tenores pro ſufficienter expreſſis habentes,illis in reliquis in ſuo robore permanentib. ceteriſque contrarijs quibuſcumque. Volumus autem quod ſi aliquis ex Patriarchis,Epiſcopis,Abbatibus,ſeu Commendatarij & alijs beneficiatis præfatis pluribus Eccleſijs,ſeu Monaſterijs,pro tẽpore ſimul,vel ſucceſſiue pręfuerit,ſeu plura beneficia obtinuerit ornamenta,& paramenta ac res, & bona prædicta ad illa omnia habita ratione fructuum,& temporis,quo eadem beneficia poſſedit omnino pertineant,& proportionabiliter inter ea diuidantur,quodque præſentes literę in cancellaria noſtra Apoſtolica,& acie Campi Floræ,de more publicentur,& inter conſtitutiones perpetuo valituras deſcribantur,&c. Nulli ergo &c. Item quæ ad Cameram Apoſtolicam pertineant vide in commiſſionibus generalis Theſaurarij præſertim Sixti V. fol.1367.in bullar.

ADDITIO. Hanc Pij V. Extrauag. ad verbum recitat cũ annotationibus Nauar. in commentar. de Spol. Cleric. §.8. & ad eius intelligentiam aliqua etiam ſcribit in conſ.4. de donation. in antiq Cuius dictis adde quod hæc conſtitutio eſt iuridice intelligẽda ſ. deductus prius ære alieno & debitis quibus alias minime ſatisfieri poſſet Roderic. in ſum. par.2. ca.34 concluſ.4. & tom.1. quæſt regular. q.30. art. 11. ex Ioan. Gutierez lib.2 pract. quæſt. cap 94 in fine. Et in dubio Bona, quæ Prelatus habet, an cenſeatur acquiſita ex redditibus Eccleſiæ, & poſt obtemptam dignitatem & an ex propria induſtria, & intuitu perſonæ præter Doct. in c. 3. de pecul. cler. & alios videndi ſunt Andreas Barbat. in tract. de præſt Card. par.1 q. .. Bertacchin in tract. de Epiſcop lib 4 par 4. num.6. Didac Couar. in c.1. nu.6. & infra de teſtam. Iul Clar. lib 3 receptar ſentent quæſt. 27. nu.3. Maſcard in tract de probat. concluſ. 202 Menoch. in tract de præſumpt. lib.3 præſ.53. & Molin. in tract. de iuſt et iu. diſp. 147. in fine, Vbi enim conſtaret de paupertate Eccleſiæ & de bonis ac diuitijs proprijs Epiſcopi prædefuncti, ſemper bona, quæ reperta fuerunt, non habentia ſignum Eccleſiæ præſumuntur potius quæſita ex bonis Epiſcopi, quam Eccleſiæ Rota Rom. quæ alios allegat deciſ. 582. diuerſ par.3. lib.3.

Declaratio,quod Bona Regularium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectant,& quod in omnibus ſpolijs eadem Camera eſt vere,& propria hæres fol.1254.in bullar.tenoris ſeq.

Officij noſtri partes ſedulo præſtare tenemur,vt dubia,quæ ab aliquibus ſub falſo prætextu,vel nimis ſubtiliter excitata,in Cameræ noſtræ Apoſtolicæ præiudicium tendunt,declaratione noſtra dilucidẽtur. Nuper accepimus quod,& ſi fel.rec.Pius Papa iiij.prædeceſſor noſter conſtitutionem, & quæcunq; in illa continerentur per piæ memoriæ Paulum Papam IIII.etiã prędeceſſorum noſtrum contra Apoſtatas editam,per quam inter cætera decreuit bona quæcumque mobilia,& immobilia,ac cẽſus,redditus,& prouentus

iura,& actiones per regularem ordinem profeſſos extra clauſtra ſuorum regularium locorum,etiam de licentia ſuorum Superiorũ degentes, tempore quo extra clauſtra huiuſmodi fuiſſent acquiſita, etiã ſi acquiſitiones huiuſmodi ab ipſis profeſſis ex redditibus beneficiorũ Eccleſiaſticorum cum cura,vel ſine cura per eos obtentorũ,ſeu detẽtorum,aut ex propria induſtria, ſeu,artificio,mercatura,vel ex teſtamento,ſiue ſucceſſione ab inteſtato quorumuis conſanguineorum,affinium, vel amicorum ſuorum,aut quorũcunque aliorum factæ eſſent non fiſco,aut Cameræ Apoſtolicæ, ſed Religioni, aut Monaſterijs,in quo,ſeu quibus primo profeſſi fuiſſent,eo ipſo applicata eſſe,& cenſeri debere,ad iuris,& ſacrarum Conſtitutionum formã reduxerit: Necnon præfata bona Regularium extra clauſtra, vt præfertur,degẽtiũ ſiue mendicantium,ſiue non mendicantium, aut militiarum profeſſorum, etiam,ſi loca,& canonicales portiones,aut dignitates in Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſijs cuiuſuis Ordinis regularib. obtinuerint,ac Epiſcopali Archiepiſcopali,Patriarchali,Primitiali,vel quauis alia pręfulſerint dignitate poſt eorum obitũ ad eandem Cameram Apoſtolicam & iuſtam cõſtitutionem fel.rec. Pauli Papę III.ſuper ſpolijs,ſub Dat.videlicet.Tertio nonas Ianuarij,Põtificatus ſui anno 3.promulgatã legitime ſpectent, & pertineãt idq; per Romanos Pontifices predeceſſores noſtros,ac nos,dũ collector generalis ad recuperãdum ſpolia regulariũ ſpecifice deputatus fuit,aperte demonſtratũ extiterit,ac in poſſeſſione illa exigendi,ac recuperandi eadẽ Camera merito ſemper fuerit nihilominus nonnulli vano ſub dictę conſtitutionis Pauli IIII.prædeceſſoris præfati prætextu contrariũ aliquando aſſerere non dubitarint.Nos omnem circa prædictam dubitãdi occaſionem dimouere,ſimulque æquitate & iuſtitia ſuadentibus,eiuſdẽ Camerę indemnitati,ne in dies moleſtijs,& incommodis afficiatur,cõſulere volentes,pręſentium auctoritate, Declaramus res,& bona quæcũq; per dictos Regulares extra clauſtra Eccleſiarum,Monaſteriorum,domorum, & quorumcunque regulariũ locorum degentes,quocumque iure, & actione,ſiue ex cauſa teſtati,ſiue inteſtati acquiſita,& in poſterum acquirenda,vel ad eos delata in quibuſuis ꝓuincijs,dominijs,regnis,& locis conſiſtant,niſi ijdem,ad quos illa ſpectauerint,ſufficienti fuerint teſtandi,aut de illis diſponendi facultate ſuffulti,eaq, legitime vſi fuerint,ad eãdem Cameram pleno iure pertinuiſſe,& ſpectare, ac bona quæcumque eorundem ſub ſpoliorũ nomine comprehenſa per ipſam Cameram,eiuſq; nomina,a quibuſcumq; occupantibus,& detinentib. recuperari,ac vindicari potuiſſe,& poſſe,ac iuxta Pauli III.& aliorum prædeceſſorum noſtrorũ literas eadem Cam. Apoſt. in huiuſmodi bonis ſpolia nuncupatis vere vniuerſaliter ſuccedente, quod ipſa Camera, quæ cæteris hæredibus,& ſucceſſoribus ampliori eſt priuilegio munita, cuique merito magis fauendum eſt,dum in eam rerum,& bonorum dominium,ac poſſeſſio nulla traditione præcedente tranſeat, in quacumque bonorum, & ſpoliorum ſiue ad ſeculares,ſiue ad regulares dum viuerent ſpectantium ſucceſſione, quibuſcumque in rebus,ſiue pecunijs illa conſiſtant, etiam ſi nominatim, aut alia ſpeciali nota illa deſignanda eſſent, quæ ad eandem Cameram

ram iure ſpoliorum pertinuerunt & pertinebunt in poſterum, omni prorſus fictione penitus ceſſante, ius & nomen veri hęredis in eiſdem ſpolijs habere, illiuſque naturam ſortiri, ac veri hæredis priuilegijs & iuribus in quibuſcunque bonis, pecunijs, iuribus, & actionibus vti ante hac potuiſſe, & nunc poſſe idque eorundem prædeceſſorum, ac noſtræ etiam intentionis ſemper fuiſſe, & eſſe auctoritate præſentium declaramus: ſicque per quoſcunque iudices in quibuſuis cauſis etiam per appellationem, aut alias pendentibus, & futuris, ac in quacunque cauſa, vel inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere necnon quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contingerit attentari, irritum, & inane decernimus. Mandantes, &c. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Huius extrauag ac intentionis d. Pontiſicis in ipſa edenda meminit Nauarr. in conſi. 15. num. 14. de regular. in antiq. & iuxta eiuſdem diffinitionem, quã declarando proſequitur in cõmentarijs ſuper c. non liceat Papæ 12. q. 2. §. 1. nu. 2. ſpolia ſunt bona Eccle. perſona quæſita immediate, vel mediate ex bonis Eccleſiaſticis, vel redditus eorum debiti, quæ non fuerunt ante mortem eius iure impẽſa nec facta iure patrimonialia nec quæſita alij irreuocabiliter, vel quæ ſunt ex illicita negotiatione comparata, de quibus ante eum copioſe ſcripſit Redoan. in tract. de ſpolij Eccleſiaſt. & ad materiam vide etiam Mandoſ. de ſignat. grat. tit. licẽtia teſtandi & ſpoliorũ conceſſio. & eundem Nauarr. in conſ. 5. de donat. & conſ. 14. de regular. in antiq. & conſ. 5. & ſeq. eo. tit. in nouis, ac Molinam in præal. diſput. 147.

SINODVS DIOECESANA.

DECRETO Concilij Trid. ſeſſ. 24. de ref. gen. cap. 2. præcipitur vt Synodi Diæceſanæ quotannis celebrentur, ad quas exempti etiã omnes, qui alias, ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum ſecularium Eccleſiarum, etiam annexarum debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicunque illi ſint, Synodo intereſſe. Ordo ad celebrandã Synodum habetur in Pontificali Romano par. 3. *Cõgruit titul. de off. ordi.*

Acta verò, quæ neceſſario in Synodo fidei debẽt, ſunt videlicet. Poſt emanatum edictum de Synodo ad certam diem inchoando, & ſucceſſiue proſequenda, debet in primis fieri electio Conſultorum Theologorum, & in vtroque iure Doctorum, Promotoris, & Notarij ſiue Secretarij ipſius Synodi.

Secundo monendi; & requirendi ſunt omnes, qui Synodo adeſſe, & intereſſe debent, & contemnentes, per pœnas eccleſiaſticas ad illam venire compellendi ſunt, ac comparentes obedientiam, & reuerentiam exhibere debẽt, iux. tex. in c. quod ſuper his, de maior. & obed. & contra abſentes, nec legitimas excuſationes ad decre. curantes, veluti contumaces procedi vt debita pœna mulctentur.

Tertio debet fieri, & promulgari decretum, quod ſi contigerit quem in

 ſedendo

ſedendo,loco ſibi debito non ſtetiſſe,ſeu vocatum fuiſſe,aliudue egiſſe quod nullum circa præcedentiam patiatur præiudicium,ſed cuiuſcunque ius ſemper ſaluum conſiſtat, vocationis tamen ea ſit ratio,vt primo Ciuitatis,deinde Diœceſis Clerus vocetur.

Quarto debet apponi pœna ne quis, niſi tota Synodalis ſeſſionis actione completa,ac benedictione obtenta,diſcedere præſumat.

Quinto moneri debent omnes, qui in ipſa Synodo querelas proponere velint, & ſi quæ ſint, audiantur, legantur, & prouideantur. Solent inſuper eligi Punctatores, & teſtes Synodales, aliaque agi,quæ Epiſcopo expedire videbuntur.

His peractis, alta, & intelligibili voce legi debet profeſſio Fidei, iuxta formulam præſcriptam in bulla fel.rec. Pij. IIII.incip. Iniunctum,&c. qua lecta, accedere debent, qui ad id tenentur vocati iuxta eorum gradum, & dignitatem ad iurandum Fidei profeſſionem ſecundum formulam recitatã, præſtitoq; iuramento, decet etiam quemque oſculari manus Reuerẽdiſſimi Prælati in ſignum reuerentialis obſequij,ac debitæ reuerentiæ.

Seſſ. 25. de refor. c. 10. Legatur etiam Decretum Concilij Tridentini de deſignandis perſonis ad id aptis,quibus cauſæ delegandæ committantur,illique,qui Synodales iudices deputati fuerint, pronuncientur, & publicentur.

Seſſ. 24. de ref. ge. c. 18. Legatur etiam Decretum eiuſdem Concilij de proponendis examinatoribus promouendorum ad Eccleſias Parochiales,pro quibus probandis ſuffragia ferantur,& electi nominatim promulgentur,de quibus examinatoribus in Synodo approbandis,extant literæ nomine Sacræ Congregationis Concilij ſcriptę tenoris ſequen.

Illuſtr.& reuerendiſſ. Domino vti fratri D.Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr.& reuerendiſſime Domine vti frater. Conſultationi Amplitudinis tuæ ſuper examinatoribus in Synodo approbandis, ſic reſpondit Congregatio Sacri Trid.Concilii interpret.nempe. Examinatores,qui ab Amplitudine tua propoſiti fuerint, à Sinodo tam per uota ſecreta, quam aperta poſſe probari. Itaque Amplitudo tua eum modum in probatione ſeruari faciat, quem magis expedire iudicauerit. Quod reliquum eſt, Deum illi quam beneficentiſſimum precamur. Romæ die 11.Iulij M.D.XCII.

Amplitudinis tuæ illuſtr.& Reuerendiſſ.

Vti frater Hieron.Card.Matthæius

Legatur etiam diſpoſitio decretorum Concilij Trid.ſuper perſonali reſidentia facienda c.1.ſeſſ.6.de ref.& ſeſſ.23.de ref.c.1.in cuius fine id expreſſe cauetur,vt in Epiſcopalibus Concilij publicentur. Publicatio autem ſtatutorum Concilij Prouincialis fit in Epiſcopalibus Synodis ex diſpoſitis in c.ſicut olim,de accuſat.

In priuatis Congregationibus tractentur decreta,& conſtitutiones Synodales faciendæ,quæ poſtea publice in Eccleſia promulgentur,illæ autem fieri poſſunt ſine Synodi approbatione,ſuper quo extant literæ nomine Sacræ congregationis Concilij ſcriptę tenoris ſequen.

Illu-

Illuſtr. & reuerendiſſ. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illuſt. & Reuerendiſſime Domine vti frater. Sacra congregatio Illuſtr. Patrum, qui Trid. Conci. interpretando a S. D. N. præfeti ſunt, per libellum Amp. tuæ nomine porrectum conſulta reſpondit; eandem Amp. tuam in Synodo Diœceſana facere poſſe conſtitutiones abſque conſenſu, & approbatione Cleri debere tamen requirere conſilium capituli, licet illud non teneatur ſequi, niſi in caſibus a iure expreſſis: non obſtante, quod ex forma Rom. Pontificalis in celebrãda Diœceſana, & Prouinciali Synodo expreſſe habeatur, vt conſtitutiones in Synodo publicandæ a Patribus per verbum Placet, confirmentur cui congregationis ſententiæ Amp. tua inhærens in ſuam Synodum peragendam nouiter incumbat, & bene valeat in Domino, quem vt illi in huiuſmodi paſtoralibus, ac ſalutaribus munijs ſua gratia ſemper adſit, ex animo rogamus.

Romæ die 27. Aprilis 1592.

Amp. tuæ Illuſtr. & Reuerendiſſimæ.

Vti frater ſtudioſiſſimus Hieron. Card. Matthæius.

Quas, & præcedentes relatas literas habes impreſſas in Sinodo Veneta celebrata in menſe Septembris 1592. fol. 46. & ſeq.

His explicitis, priuſquam Synodus dimittatur, fiant acclamationes ſanctæ cum gratiarum actionibus, iuxta modum, & formulam a prælato præſcriptã, quibus terminatis, omnes Sacerdotes, & Clerici ſurgentes, cum reuerentia oſculum pacis ab Epiſcopo accipiant, & ſibi inuicem dent cũ timore, & amore Dei, quod verò ſancti oſculi ſignificatione oſtendunt, id re ipſa præſtent, vt coniunctiſſimis animis concordique voluntate, & pacis, atque charitatis ſtudio, quæcunque lecta, ſancitaue ſunt, ſollicitè exequantur, ac æque ab omnibus cuſtodiantur, in ſynodis dioceſanis magis deceret vt omitterentur acclamationes, & pacis oſcula vt habetur in cęrimoniali epiſcoporũ lib. 1. 21. in fi.

Demum Epiſcopus ſolemniter benedicat, & Archidiaconus verbis in Põtificalis libro contenti Synodi concluſionem, abſolutionem, & dimiſſionem ſignificet.

Verum an ſicuti Synodus Prouincialis, ita etiam & Diœceſana antequam publicetur, ſit ad vrbem tranſmittenda, vt eius ſtatuta prius recognoſcantur, & approbentur per Sacram Concilij Tridentini congregationem? Et reſpondeo, quòd non, prout ex ſequentibus literis manifeſte deducitur.

Illuſtri, atq; Reuerendiſſ. Domino vti fratri Domino Epiſcopo Hoſtien.

Illuſtris, & Reuerendiſſime Domine vti frater. Non eſt in more poſitum apud, Patres Illuſtriſſimos, qui Triden. Concilij decreti interpretandis præfecti ſunt Diœceſanas Synodus recognoſcere. ſed Prouinciales tantum emendare. Quare vt voluntati, vterq; Paſtorali amplitudini tuæ zelo in tuæ Synodi correctione quoquomodo ſatis p me fieret, illud pro mea in te & in eccleſiam tuam charitate mihi ſumpſi, vt Synodum ipſam percurrerem, ſimulque ea adnotarem, quę notatu digna viſa ſunt, quemadmodum licebit in extremis ipſis Sinodi pagellis, vbi noſtras animaduerſiones, adſcripſimus, inſpice-

Digitized by Google

re. Quod ſupereſt tu, Clerusq; tuus tot ſaltarium conſtitutionum obſeruatione nouiter incumbite, memores vnam, optimaq; legem eſſe legum obſeruantiam. Valete in Domino. Romę pridie Kal. Decembris 1586.

Amplitudinis tuæ Perilluſtris, atque Reuerendiſſimæ

Vti frater ſtudioſus A. Card. Caraſa.

TORNEAMENTA.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, ſuper prohibitione taurorum, & ferarum, & annullatione votorum, & iuramentorum ſuper eiſdem pro tempore interpoſitorum extare Bullam Pij V. Romæ publicatam die 15. Nouembris 1567. tenoris ſequentis.

De ſalute gregis dominici noſtræ curę diuinā diſpenſatione crediti, prout ex debito Paſtoralis officij aſtringimur, ſolicite cogitātes, fideles cunctos gregis eiuſdem ab imminentibus corporum periculis, etiam animarum pernicie perpetuo arcere ſtudemus. Sanè licet deteſtabilis Duellorum vſus a diabolo introductus, vt cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex decreto Concilij Tridentini prohibitus fuerit, nihilominus adhuc in pleriſque ciuitatibus, & alijs locis, quamplurimi ad oſtentationem virium ſuarum, & audaciæ, in publicis, priuatiſque ſpectaculis cum tauris, & alijs feris beſtijs congredi non ceſſant. vnde etiam hominum mortes, membrorum mutilationes, animarumque pericula frequenter oriuntur. Nos igitur conſiderantes hæc, ſpectacula, vbi tauri, & feræ in circo, vel foro agitantur, a pietate, & charitate Chriſtiana aliena eſſe, ac volentes hæc cruenta, turpiaq; dęmonum, & non hominum ſpectacula boleri, & animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus prouidere, omnibus, & ſingulis principibus Chriſtianis quacunque tam eccleſiaſtica, quam mundana etiam Imperiali, Regia, vel quauis alia dignitate fulgentibus, quouis nomine nuncupētur, vel quibuſuis communitatibus, & reſpublicis hac perpetuo noſtra conſtitutione valitura ſub excommunicationis, & anathematis pœnis ipſo facto incurrendis, prohibemus, & interdicimus ne in ſuis prouincijs, ciuitatibus, Terris, oppidis, & locis huiuſmodi ſpectacula, vbi Taurorum, aliarumq; ferarum, beſtiarum agitationes exercentur, fieri permittant. Militibus quoque, cæteriſque alijs perſonis, nę cum Tauris, & alijs beſtijs in pręfatis ſpectaculis, ipſi tam pedeſtres quam equeſtres cōgredi audeant interdicimus. Quòd ſi quos eorum ibi mortuus fuerit eccleſiaſtica careat ſepultura. Clericis quoque tam regularibus, quam ſecularibus beneficia Eccleſiaſtica obtinentibus, vel in ſacris ordinibus conſtitutis, ſub excommunicationis pœna, ne eiſdem ſpectaculis interſint, ſimiliter prohibemus, omneſque obligationes iuramenta, & vota, a quibuſuis perſonis, vniuerſitate, vel collegio de huiuſmodi Taurorum agitatione, etiam vt ipſi falſo arbitrantur, in honorem Sanctorum, ſeu quarumuis eccleſiaſticorum ſolemnitatum, & feſtiuitatum (quæ diuinis laudibus ſpiritualibus gaudijs pijſque operibus, cum huiuſmodi ludis celebrari, & honorari debēt) hactenus factas, & facta, ſeu in futurum fienda (quæ, & quas omnino prohibe-

prohibeamus) caſſamus, & annullamus, ac pro caſſis nullis, & irritis haberi perpetuò decernimus, atque declaramus; mãdamus autem omnibus principibus, comitibus, & baronibus S.R.E. feudatarijs, ſub pœna priuationis feudorum, quæ ab ipſa eccleſia Romana obtinent, reliquos verò Principes chriſtianos, & terrarum Dominos prædictis hortamur in domino, & in virtute ſanctę obedientiæ mandamus, vt pro diuini nominis reuerentia, & honore, præmiſſa omnia in ſuis dominijs, ac terris huiuſmodi exactiſſimè ſeruari faciant, vberrimam ab ipſo Deo mercedem tam boni operis recepturi; ac vniuerſis venerabilibus fratribus patriarchis, primatibus, archiepiſcopis, epiſcopis, alijſque locorum ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ, ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus in ciuitatibus & diœceſibus proprijs præſentes noſtras literas ſufficientes publicari faciant, & præmiſſa etiam ſub pœnis, & cenſuris eccleſiaſticis obſeruari procurent. Non obſtantibus &c.

ADDITIO. Ad huius conſtitutionis intellectum vide tradita per Nauarr. qui eam ad verbum refert in man. c. 15. num. 18. & tribus ſeq. Ioan. Gutier. lib. 1. canon. quaſt. c. 7. Petr. Nauarr. in tract. de reſtitut. lib. 2. cap. 3. num. 300. & ſeq. & Rodriq. in Sum. par. 2. c. 73. Neque ignorandum, quod præfatæ conſtitutionis pœnæ, & cenſuræ in Regnis Hiſpaniarum, quoad laicos, & fratres Milites tantum quarumcunque Militiarum, (dummodo ſacris Ordinibus initiati non fuerint,) reuocatæ fuerunt per Greg. 13. duabus adhibitis conditionibus, ſ. vt agitationes taurorum feſtis diebus non fiant, necnon prouiſo per eos, ad quos ſpectabit, quod exinde alicuius mors, quoad fieri poterit, ſequi non poſſit, per quem in reliquis a Pio 5. ſancitis nihil immutatur, vt latius in quibuſdam literis ab eo editis anno Domini milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo quinto die 25. Auguſti continetur, quarum litterarum ſeriẽ & tenorem recenſet Ignat. LopeZ ad Diaz. in pract. crimin. cap. 72. Et inſuper in eiſdem Hiſpaniarum Regnis dumtaxat, ac cum eiſdem conditionibus Sãctiſſimus D. N. Clemens 8. abundantius prædictas pœnas, & cenſuras in Pij 5. conſtitutione contentas ſuſtulit, & amouit. ſcilicet, quoad omnes in ea expreſſos (exceptis Monachis, & Fratribus mendicantibus, cæteriſque regularibus cuiuſcunque Ordinis, & inſtituti,) illam ad terminos iuris communis reducendo, non tamen illi derogando. Monet tamen ſua Sãctitas, ac in Domino hortatur Clericos ſeculares beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, vel in ſacris Ordinibus, ſeu in Eccleſiſtica dignitate conſtitutos ibi exiſtentes, ne paterna hac eius benignitate abutẽtur, prout plenius in ſuis literis Dat. ſub Roma Anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſexto die 13. Ianuarij habetur, quarum literarum contextum refert cum annotationibus Roderic. Tomo 3. quaſt. regular. quaſt. 68. art. 2.

VECTIGAL.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter illi, qui collectas decimas, taleas, præſtantias, & alia onera Clericis, Prælatis, & alijs perſonis Eccleſiaſticis, ac eorum, & Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & prouentibus huiuſmodi abſque ſimili Romani Pontificis ſpeciali, & expreſſa licentia impo- *Cõgruit ti. de im. eccl. ſeu tit. de cẽſib.*

nunt,

nunt,& diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt,aut ſic impoſita etiam à ſpõte dantibus,& concernentibus recipiunt. Nec non ,qui per ſe, vel alios directè.vel indirectè prędicta facere,exequi,vel procurare,ac in eiſdem auxiliũ, conſilium,vel fauorem præſtare non verentur,cuiuſcunque ſint præeminẽtiæ,dignitatis,ordinis,&c. Sunt excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ,vt in Bulla.Cœnæ c.18.vbi etiam c.5.ſunt excommunicati, qui in terris ſuis noua pedagia,ſeu gabellas,præterquam in caſibus ſibi à iure ,ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia permiſſis imponunt,vel augent,aut imponi,ſeu augeri prohibita exigunt.

ADDITIO. Firmiſſima & Generalis ſtatuẽda eſt Regula quod Clerici,& qualibet perſona Eccleſiaſtica gaudent immunitate gabellarum,collectarum & huiuſmodi,eorumque bona a ſimilibus oneribus & exactionibus eſſe exempta,eſt enim priuilegium eis a iure conceſſum ita vt à laicis compelli non poſſint ad ſoluendas gabellas vectigalia.datia &c.cap.non minus vbi Abbas num 3.& 1 ,.&c. aduerſus de immunit. Eccleſ.idem Abbas in conſ.13.par.1.c.quamquam de cenſ.in 6 clem. præſenti eod.tit.cum alijs concord.Concil.Trid ſeſſ.25.de ref c.20.vbi immunitates & priuilegia Eccleſiarum ac Eccleſiaſticarum perſonarum innouantur,& confirmantur.Soto in 4 ſent.diſt.5 q.2.art.2.Alfonſ.de Caſtro lib.1.de lege pen c 12 late Medina in Cod.de reſtit.q.15.Nauarr deciſionem hanc amplificatus in Man. c.17.nu.202.Quam amplia & primo vt non ſolum ſint immunes ab omnibus onerib. & gabellis Clerici in ſacris Ordinibus conſtituti,verum etiam Clerici primæ tonſura dummodo incedant in habitu,& tonſura Clericali , & inſeruiant in diuinis Couarr.notab c.31.practicar.quæſt.ſub nu. 9.(prout de Clericis primæ tõſura adeſt in hoc Regno)Capitulum incip Item ſtatuimus, quod Clerici qui Clericaliter viuut non cogantur communicare cum alijs in Collectis,& exactionibus alijs quibuſcunque nec pro bonis Eccleſiaſticis nec pro patrimonialibus de portionibus eos legitime cõtingentibus quo loco per addentes declaratur,qui dicantur clericaliter viuere Secundo amplia,vt Clerici Græci quamuis coniugati gabellarum immunitate gaudeant,quia ſunt vere,& quoad omnia perſona Eccleſiaſtica Doct.addentes ad præd. Regni c.Clerici autem Latini coniugati illas ſubire,& præſtare tenentur glo. celebris in c.vnic. in verſ. in cæteris de cler.coniug.in 6.Bertacchin.in trac.de gabel.par 7 n.12 Guido Papa deciſ.583 & eſt cõis Doctorum opinio in c. ex parte eo. tit.de qua teſtatur Couar.loco præcit.Tertio amplia ut etiã poſſint Clerici donare & uendere ſiue totum ſiue id,quod eis ſupereſſet de immunitate taxata ſicuti communis uſus comprobat.Quarto amplia, ut nec teneantur Clerici ſoluere datia uini,carnium, panis,& huiuſmodi declarando,ut per Syluest in uerbo Immunitas 1. ſub nu.22.quem refert,& ſequitur Ludou. Lopez in inſtructor.conſcient par.2.ca. 40 q 9.& Rodriq.in ſum.par.2 c.15 concl.14.Quinto amplia , ut abſque gabellæ ſolutione uendere ſeu uendi facere poſſint bladum uinum, oleum & ſimilia habita tã ex fundis,& uineis patrimonialibus,quam beneficialibus non ſolum in pendere magno ſeu ad groſſum ſed etiam ad minutas menſuras Bertachin in tract. de gabel. par.7.col 4 uerſ.An autem &c.Campan.in repet.extrauag.Clem.7.contra Cler.nõ incedentes in hab & tonſ.ſub num.128 Rolland à Valle in conſ.71. num 9.lib. 4. quia cum talia ſint e rebus ſuis recollecta non dicuntur negotiari Panor. in conſ. 6.prope finem par.1.Grauet.conſ 163.nu.3.Roland.ibidem nu.11.Tolet. in Sum.li. 1.c 33.uerſ undecima habetur &c.Extende ut id eis liceat non obſtante prohibitione de hoc publice facta Ignat.Lopez ad Diaz.in pract.crimin.can.c.53 quem ſequitur

Digitized by Google

quitur Matthæus Bois in Addit. ad Stephan. Aufrer. in tract. de poteſt ſecular. in Eccleſiaſt. regula 2. fallent. 32. Neque ex hoc inferetur poſſe Clericum tenere tabernam, & vinum, quod ex poſſeſſione ſua, vel Eccleſiæ colligit, perſonaliter & per ſeipſum vendere, licet poſſit illam etiam in domibus Eccleſiæ tenere, & vinum per aliũ vendere Gem. & Franc. in c. vn. de vit. & honeſt. Cler. in 6. & alij quos congerit Lãber. de iurepatrona. lib. 2. par. 1. q. 6. art. 62. nu. 4. Sexto & denique amplia, ut neque poſſint Clerici cogi ad hoſpitandum milites l. 1. & ibi Bald. notab. 3. C. de Epiſc. & Cler. & in hoc Regno adeſt Capitulum incip. Item ſtatuimus quod domus Prælatorum, &c. & quoad monaſteria extat etiam Bulla Pij V. incip. Dum ab uberes relata ſupra in verbo priuilegia Regularium fol. 405. & de exemptione Religioſorum quoad tributa, & exactiones late loquitur Roderic. tom. 2. quæſt. regul. q. 64. quo loco etiam de fratribus Hieroſolymitanis, quos vulgus appellat de Malta, & de fratribus tertii Ordinis S. Franciſci agit. 1. limit.

Eandem limita, & primo, vt hac immunitate non gaudeant Clerici in fraudem collectarum aſſumentes habitum Clericalem, ſine vlla intentione clericandi arg. 2. limit. tex. in l. qui ſub prætextu. C. de ſacroſ. Eccleſ. Secundo limita, vt neque illa gaudeãt Clerici in rebus eis fraudulenter donatis a patre, fratre &c. Bart. in conſil. 180. nu. 3. lib. 1. Luc. de Pan. in l. vlt. in fine. C. de annon. & tribut. lib. 10. Petrus Dueñ. regula 100. numer. 5. qualiter aũt probetur fraus in donatione facta Clerico. videndi ſunt Speculat. in tit. de Cler. coniug. nume. 17. lib. 4. & Sylueſt. in verbo Excommunicatio quæſt. ſub num. 14. quæ fraus præſertim detegitur, vbi Pater feciſſet ſibi fieri albaranum de illis detinendis nomine ſuo, & tunc tenetur integre reſtituere omnia damna illata vniuerſitati cum ſit facta donatio, ſecus vero, ſiquis donaret filio animo transferendi dominium, & donatio nõ eſſet immoderata, & vltra virilem, quãuis cauſa impulſiua fuerit, vt non teneatur ſoluere collectas, cum enim in hoc caſu ſit uera donatio, excuſatur filius Clericus a collectis, quia cauſa motiua, ſiue cauſa 3. limit. ſine qua non uitiat actum, probatur hoc in ſimili de iure congrui, quod non habet locum quotieſcumque ſit donatio iuxta conſtitutionem Regni ſancimus, quæ donatio ſufficit, quod ſit uera, licet cauſa impulſiua ad illam faciendam fuerit pro euitando retractu, ſeu iure congrui, quia eſt cautela a lege conceſſa. Tertio limita, quod quãuis Clerici de iure Regni hac immunitate in bonis eis donatis nõ gaudeant, hoc non procedit quando eis eſſent data ſeu conceſſa pro titulo ſacrorum Ordinem loco beneficij iuxta decretum Conc. Trid. cum non deceat ſeſſ. 21. de ref. quia cenſentur Eccleſiaſtica Felin. in c. Eccleſia S. Mariæ nu. 10. de conſtitut. Decius in c. Epiſcopus 4. limit. nu. 20 de præben. Nau. in conſ. 5. ſub num. 1. de immunit. Eccl. in nou. Quarto limita, quando ad ipſos Clericos tranſierit res aliquo onere affecta, eo quod haberet annexam annuam præſtationem tributi ſeu cẽſus quis ſoluebatur antequam illius rei poſſeſſio ad eos peruenerit l. Imperatores. ff. de publican. & uectiga. c. tributum 23. q. 8. & arg. tex. in c. ex literis de pigno. cũ concord. idq; intellige dũmodo illud onus eſſet ordinarium, perpetuum, & inuariabile. ſecus ſi eſſet extraordinarium, temporale, & incertum ex allegatis per Campan. loco ſuperius cit. n. 101. & ſeq. ueluti in collecta, quæ ſecundum uarietatem negociorum imminentium, & prout neceſſitas expoſcit interdum in maiori & interdum in minori quãtitate imponitur, quia tale onus cum non ſit perpetuum, neque certum non dicitur durare poſtquam res peruenit ad perſonam priuilegiatam Panorm. & Imola in c. fin. nu. 12 de uita & honeſt. Cleric. Sylueſt. in uerbo Immunitas primo ſub nu. 19. optime addẽtes ad Capitulum Regni primo citatum, & notab. declarat Campan. ubi ſupra nu. 104. in fine, & ſub nu. 109. Quinto limita, ut teneantur Clerici ſoluere onera, & gabellas (ẽt non expectato aſſenſu Apoſtolico) quando ſoluerentur pro communi damno, ſeu periculo euitando, iuxta,

vide me noth. lib. 4. de præſum præſump 82. nu. 4. 5. limit.

Digitized by Google

Hác Panor. doctrina ſequitur etiā Nat. in conſ. 42.

iuxta caſum poſitum per Panor. in c. non minus, ſub nu. 20. de immun. Eccleſ. Bertachinus in præd. tract. par. 7. col. 7. verſ. Sed limita verum &c Syluestr. & Ludou. Lopez locis cit. Campan. in eadem repet ſub num 113. Roderiq. in Sum. par. 2. cap. 95. concluſ. 13 & per Anaſta. Germanium lib. 3. de Sacr. Immuni. c. 17. num. 28. Sexto limita, niſi S. Pontifex immunitates Clericis debitas in aliquem locum pium tranſtuliſſet, eiq. applicaſſet.

Sexta & Septima Limitatio. Et pur. pura compl. 50. Quibus [illegible] ſit inter dicta negotiatio.

Limitatur denique in Clerico negotiatore; Ad cuius materiæ dilucidationem, tria animaduertenda proponimus. Primum eſt, quod Clericus non iudicandus negotiator ſeu mercator per vnius rei emptionem, & venditionem, ſed qui plures negotiationes feciſſet ex gloſ. & ibi Bar. in l. 1. §. licet in vero omnes. ff. de tribut. act. Panor. & Ripa, in c. 1. de iudic. dicentes in hoc conſiderandam eſſe vulgi opinionem, Ancharan. Gem. & Franc. cap. vnic. de vit. & honeſt. Cler. in 6. Philipp. Prob. in cap. vni. num. 1. de Cler. coniugat. in 6. Ignatius Lopez qui alios memorat in eodem cap. 55.

Secundo animaduertimus, quod in propoſito noſtro, ſub prohibitione ſacrorum Canonum, ne Clerici exerceant negotiationem, comprehenduntur duo genera Clericorum, nempe cōſtituti in ordine ſacro, & Clerici beneficiati, cæteri uero in minoribus Ordinibus conſtituti, vel prima tonſura quoad hoc habentur vt laici, ut non ſit eius interdicta negotiatio Panor. in cap. 1. num. 12. ne Cler. vel monach. ſecul. negot. ſe immiſc. Nauarr. in conſ. 3. num. 2. de ſucceſſ. ab inteſt. in antiq. & conſ. 5. in nou. Ignat. Lopez. ubi ſupra. Rodriq. in Sum. par. 2. cap. 1. concluſ. 1. cuius rationem affert. Rebuff. in tract. de ſpolijs Eccleſ. quæſt. 2. numer. 61. quia poſſunt impune ſeculariter viuere, & ad ſeculum redire, ac ordinis Clericalis in totum renunciare, & ſi non verbo ſaltem facto exercendo actum omnino contrarium.

Negotiatio quæ dicatur, & quando non.

Tertio, (quatenus ad id de quo agitur attinet) emptionem, & venditionem in duo tantum genera diuidimus, quorum alterum eſt, quando emitur res aliqua, et in ſua forma integra, qua empta eſt, lucrando reuenditur, & hæc propriiſſime dicitur negotiatio. Alterum eſt, quando emitur res ſeu rudis materia, ut inde ſit occaſio operandi, & mutata forma vendatur charius, & tunc potius dicitur artificium ſeu induſtria, quā proprie negotiatio, quia illud lucrum non prouenit ex re illa uendita forma adhuc integra, & intacta ſed ex artificio, quo mediante ſecundum regulam [illegible] artis ad aliam formam res illa eſt redacta Feder. de Senis in conſ. 207. nu. 2. Panor. in c. [illegible] nu. 10. de vit. et honeſt. Cler. Archid. Ioan. Andr. Gemin. & Franc. in c. quam quam, de cenſ. in 6. Imola, & [illegible] in Clem. præſenti eod. tit. Silueſt. in verbo Excommunicatio [illegible] ſub quæſt. 24. Caſtr. in [illegible] fol. 116. in princ. Rebuff. in [illegible] q. 2. num. 30. & ultra, & Molina de contract. diſpoſitione 339. nu. 3. [illegible] veriſſima eſt propoſitio, quod cū negotiatio mere lucratiua [illegible] quæ ad primum genus pertinet ſit Clericis prohibita, prout Canones [illegible] apparebit [illegible] exercitium ipſis ſub pœna [illegible] ne Cler. vel Mon. [illegible] maxima ratione perſonæ; & dignitatis [illegible] & contra canones, non [illegible] violant, ut [illegible] Clerici negotiatores tenentur [illegible] & honeſt. Cler. [illegible] reg. 100. nu. [illegible] factum ſuit aſſ[illegible] commercio Gemin. & Franc. in [illegible] nu. 112. [illegible] Molina de contra diſputat.

Quando [illegible]

Digitized by Google

ſputat. 34 num. 4 & ſeq cui opinioni etiam adhęſit communis pręceptor admodum Reuer. P. Marius Andria, quicquid in contrarium dicat Ludou. Lopez, in inſtru-ctor. conſcient. par. 2. c. 41. cuius doctrinam ſectatur etiam Rodriq. in Sum par. 2. c. 75. concluſ. 9. in fine moti per tex. in d. cap. fin. cuius intellectum ad defenſionem hu-ius ampliationis recte indicant pręalleg. Doctores, quem ipſi non ſatis animaduerte runt. Secundo amplia etiam ſi per manus alienas à negotiationem exercerent, tū quia & in ea interuenire uidetur aliquid fœditatis, & indecentia ratione ſtatus Clericalis. ut inquit Molina, tum quia maximan bonorum temporalium cupidita-tem pręſeferat, ut ait Igna. Lopez in pręd. c. 55. fallit ſi adeſſet circumſtātia pauper tatis ſui ſiue familia, quę eum excuſaret quę quando eſt uera mutat naturam rei, & operatur, ut licite illa per alios fieri poſſit Medina in Cod. de reſtit. q. 30. imo etiam per ſeipſum quando non fit ad locupletandum, ſed ad propriam, ſeu ſuorum inopiam ſubleuandam ex Imola in cap fin. ſub nume. 13. de uita, & honeſt. Clericor. & Na-uar. in Man. c. 25. ſub nu. 110. & in conſ. 3. num. 3. de ſucceſ. ab inteſt. in antiq & conſ. 5. in nou. Item principalis propoſitio limitationem recipit, ut per ipſum Cleri-cum emerentur res aliquę ad propriam ſubſtentationem, uel ſuę familię pro uictu totius anni, & pręter propoſitum de eis ſupereſſent, ut tunc illa res ſuperflue poſ-ſint licite uendi iuſto pretio, tunc currenti licet maiori, quam emerit abſque peri-culo negotiationis, quia illa uenditio eſt per accidens, & id quod fit per accidens, non eſt in conſideratione D. Thom 22. quęſt. 77. art. 4 Nauar. in pręd. c. 25 ſub eodem num. 10. eritque immunis à gabellę ſolutione quod in practica eſſe notatu dignum aſſerit Ignat. Lopez loco pręcit. idque extende, ut in pręfato caſu, quando ſcilicet emerit neceſſaria ad proprium, ſuorumque uſum abſque animo reuendendi, accre-ſcente poſtea pretio, ex cuius magnitudine ad uendendum ipſe Clericus, attraha-tur (intelligens ſe deinde uilius emere poſſe res ſimiles) liceat ei illa uendere cha-rius quam timuerit, & lucrari ſine ulla tributi obligatione excom. omnium ſenten-tia, de qua teſtatur Molina loco prox. cit nu. 1. eoque maxime ſi dicta uenditio fie-ret propter occurrentem neceſſitatis articulum, attenditur enim prima deſtinatio, prout etiam in alijs ſimilibus concludit Roderic. tom. 3. quęſt regul. q 74. art. 8. ſub 3. concluſ.

Difficultas uerſatur in his, quę de ſecundo genere emptionis, & uenditionis ſunt, uidelicet quando clericus emeret lanam, ut per miniſtros ſeu operarios ſua impen-ſa conductos, illique rei aptos ex illa pannos conficiat, quos uendat quęſtus faciendi cauſa. aliaque ſimilia exempla ad hoc ſecundum genus ſpectantia, quę recen-ſet Molina ibid. numer. 6. & infra, & quidem pręfatus Doctor affirmat, quod cum huiuſmodi negotiationes multum accedant ad primum genus ex identitate ra-tionis in his Clericus immunitatis priuilegio non gaudeat, idem fatetur Roderic. in pręd. q 74. art 8. concluſ. 2. quod & ante ipſos pronunciauit Boni. de Vital. in pręd. Clem. pręſenti, nu. 9 & ſeq. ſcilicet, ut non ſit facienda differentia inter primum, & ſecundum genus, quando id Clericus faceret cauſa lucri, & cupiditatis, ſecus, uero ſi illud lucrum ordinatum eſſet ad finem prouidendi ſuis neceſſitatibus, & ſic ut in primo caſu debeatur gabella, in ſecundo uero non, idque, ut pręd:xi, intellige quando per manus perſonarum mercenariarum faceret, ut in ſimili habetur per Ancharan. in d. c. quam quam num 5 quem ſequitur Syluęſt. in uer. Excomm 9 ſub nume. 4. & Nauarr. in Man c ſub numer. 128. quia tunc nulla uerſatur induſtria Clerici, alias ſecus & ideo excipitur ab hac concluſione negotiatio impropriiſſima, ueluti quoties Clericus, aliquam rem emendo, & poſtea ſua opera & induſtria mu-tatā uendendo uellet aliquo artificio uti, ut aliquid lucretur pręſertim ad neceſſa-ria uitę comparanda iuxta textum in can. clericus ab inſtanti 21. quęſt. 1. gloſ. in

Sum.

iura,& actiones per regularem ordinem profeſſos extra clauſtra ſuorum regularium locorum,etiam de licentia ſuorum Superiorũ degentes, tempore quo extra clauſtra huiuſmodi fuiſſent acquiſita, etiã ſi acquiſitiones huiuſmodi ab ipſis profeſſis ex redditibus beneficiorũ Eccleſiaſticorum cum cura,vel ſine cura per eos obtentorũ,ſeu detẽtorum,aut ex propria induſtria, ſeu,artificio,mercatura,vel ex teſtamento,ſiue ſucceſſione ab inteſtato quorumuis conſanguineorum,affinium, vel amicorum ſuorum,aut quorũcunque aliorum factæ eſſent non fiſco,aut Cameræ Apoſtolicæ, ſed Religioni, aut Monaſterijs,in quo,ſeu quibus primo profeſſi fuiſſent,eo ipſo applicata eſſe,& cenſeri debere,ad iuris,& ſacrarum Conſtitutionum formã reduxerit: Necnon præfata bona Regularium extra clauſtra, vt præfertur,degẽtiũ ſiue mendicantium,ſiue non mendicantium, aut militiarum profeſſorum, etiam,ſi loca,& canonicales portiones,aut dignitates in Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſijs cuiuſuis Ordinis regularib. obtinuerint,ac Epiſcopali Archiepiſcopali, Patriarchali,Primitiali,vel quauis alia pręfulſerint dignitate poſt eorum obitũ ad eandem Cameram Apoſtolicam & iuſtam cõſtitutionem fel.rec. Pauli Papę III.ſuper ſpolijs,ſub Dat.videlicet.Tertio nonas Ianuarij, Põtificatus ſui anno 3. promulgatã legitime ſpectent, & pertineãt idq; per Romanos Pontifices predeceſſores noſtros,ac nos,dũ collector generalis ad recuperãdum ſpolia regulariũ ſpecifice deputatus fuit,aperte demonſtratũ extiterit,ac in poſſeſſione illa exigendi,ac recuperandi eadẽ Camera merito ſemper fuerit nihilominus nonnulli vano ſub dictę conſtitutionis Pauli IIII.prædeceſſoris præfati prætextu contrariũ aliquando aſſerere non dubitarint. Nos omnem circa prædictam dubitãdi occaſionem dimouere,ſimulque æquitate & iuſtitia ſuadentibus,eiuſdẽ Camerę indemnitati,ne in dies moleſtijs,& incommodis afficiatur,cõſulere volentes,pręſentium auctoritate, Declaramus res,& bona quæcũq; per dictos Regulares extra clauſtra Eccleſiarum, Monaſteriorum,domorum, & quorumcunque regulariũ locorum degentes,quocumque iure, & actione,ſiue ex cauſa teſtati,ſiue inteſtati acquiſita,& in poſterum acquirenda,vel ad eos delata in quibuſuis prouincijs,dominijs,regnis,& locis conſiſtant,niſi ijdem,ad quos illa ſpectauerint,ſufficienti fuerint teſtandi,aut de illis diſponendi facultate ſuffulti,eaq; legitime vſi fuerint,ad eãdem Cameram pleno iure pertinuiſſe,& ſpectare, ac bona quæcumque eorundem ſub ſpoliorũ nomine comprehenſa per ipſam Cameram,eiuſq; nomina,a quibuſcumq; occupantibus,& detinentib. recuperari,ac vindicari potuiſſe,& poſſe,ac iuxta Pauli III.& aliorum prædeceſſorum noſtrorũ literas eadem Cam. Apoſt. in huiuſmodi bonis ſpolia nuncupatis vere vniuerſaliter ſuccedente, quod ipſa Camera, quæ cæteris hæredibus,& ſucceſſoribus ampliori eſt priuilegio munita, cuique merito magis fauendum eſt,dum in eam rerum,& bonorum dominium,ac poſſeſſio nulla traditione præcedente tranſeat, in quacumque bonorum, & ſpoliorum ſiue ad ſeculares,ſiue ad regulares dum viuerent ſpectantium ſucceſſione, quibuſcumque in rebus,ſiue pecunijs illa conſiſtant, etiam ſi nominatim, aut alia ſpeciali nota illa deſignanda eſsent, quæ ad eandem Cameram

ram iure ſpoliorum pertinuerunt & pertinebunt in poſterum, omni prorſus fictione penitus ceſſante, ius & nomen veri hęredis in eiſdem ſpolijs habere, illiuſque naturam ſortiri, ac veri hæredis priuilegijs & iuribus in quibuſcunque bonis, pecunijs, iuribus, & actionibus vti ante hac potuiſſe, & nunc poſſe idque eorundem prædeceſſorum, ac noſtræ etiam intentionis ſemper fuiſſe, & eſſe auctoritate præſentium declaramus: ſicque per quoſcunque iudices in quibuſuis cauſis etiam per appellationem, aut alias pendentibus, & futuris, ac in quacunque cauſa, vel inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere necnon quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contingerit attentari, irritum, & inane decernimus. Mandantes, &c. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Huius extrauag ac intentionis d. Pontificis in ipſa edenda meminit Nauarr. in conſi. 15. num. 14. de regular. in antiq. & iuxta eiuſdem diffinitionem, quā declarando proſequitur in cōmentarijs ſuper c. non liceat Papæ 12. q. 2. §. 1. nu. 2. ſpolia ſunt bona Eccle. perſona quæſita immediate, vel mediate ex bonis Eccleſiaſticis, vel redditus eorum debiti, quæ non fuerunt ante mortem eius iure impē ſa nec facta iure patrimonialia nec quæſita alij irreuocabiliter, vel quæ ſunt ex illicita negotiatione comparata, de quibus ante eum copioſe ſcripſit Redoan. in tract. de ſpolij Eccleſiaſt. & ad materiam vide etiam Mandoſ. de ſignat. grat. tit. licētia teſtandi & ſpoliorū conceſſio. & eundem Nauarr. in conſ. 5. de donat. & conſ. 14. de regular. in antiq. & conſ. 5. & ſeq. eo. tit. in nouis, ac Molinam in præal. diſput. 147.

SINODVS DIOECESANA.

DECRETO Concilij Trid. ſeſſ. 24. de ref. gen. cap. 2. præcipitur vt Synodi Diæceſana quotannis celebrentur, ad quas exempti etiā omnes, qui alias, ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum ſecularium Eccleſiarum, etiam annexarum debeant ij, qui illarum curam ge *Cōgruit* runt, quicunque illi ſint, Synodo intereſſe. Ordo ad celebrandā Synodum *titul. de* habetur in Pontificali Romano par. 3. *off. ordi.*

Acta verò, quæ neceſſario in Synodo fidei debēt, ſunt videlicet. Poſt emanatum edictum de Synodo ad certam diem inchoando, & ſucceſſiue proſequenda, debet in primis fieri electio Conſultorum Theologorum, & in vtro que iure Doctorum, Promotoris, & Notarij ſiue Secretatij ipſius Synodi.

Secundo monendi; & requirendi ſunt omnes, qui Synodo adeſſe, & intereſſe debent, & contemnentes, per pænas eccleſiaſticas ad illam venire com pellendi ſunt, ac comparentes obedientiam, & reuerentiam exhibere debēt, iux. tex. in c. quod ſuper his, de maior. & obed. & contra abſentes, nec legitimas excuſationes ad decre. curantes, veluti contumaces procedi vt debita pœna mulctentur.

Tertio debet fieri, & promulgari decretum, quod ſi contigerit quem in

ſedendo,loco ſibi debito non ſtetiſſe,ſeu vocatum fuiſſe,aliudue egiſſe quod nullum circa præcedentiam patiatur preiudicium,ſed cuiuſcunque ius ſemper ſaluum conſiſtat, vocationis tamen ea ſit ratio, vt primo Ciuitatis,deinde Diœceſis Clerus vocetur.

Quarto debet apponi pœna ne quis, niſi tota Synodalis ſeſſionis actione completa,ac benedictione obtenta,diſcedere præſumat.

Quinto moneri debent omnes, qui in ipſa Synodo querelas proponere velint, & ſi quæ ſint, audiantur, legantur, & prouideantur. Solent inſuper eligi Punctatores, & teſtes Synodales, aliaque agi,quæ Epiſcopo expedire videbuntur.

His peractis, alta, & intelligibili voce legi debet profeſſio Fidei, iuxta formulam præſcriptam in bulla fel.rec. Pij. IIII.incip. Iniunctum,&c. qua lecta, accedere debent, qui ad id tenentur vocati iuxta eorum gradum, & dignitatem ad iurandum Fidei profeſſionem ſecundum formulam recitatã, prçſtitoq; iuramento, decet etiam quemque oſculari manus Reuerẽdiſſimi Prælati in ſignum reuerentialis obſequij,ac debitæ reuerentiæ.

Seſſ. 25. de reſor. c. 10. Legatur etiam Decretum Concilij Tridentini de deſignandis perſonis ad id aptis,quibus cauſæ delegandæ committantur,illique,qui Synodales iudices deputati fuerint, pronuncientur, & publicentur.

Seſſ. 24. de ref. ge. c. 18. Legatur etiam Decretum eiuſdem Concilij de proponendis examinatoribus promouendorum ad Eccleſias Parochiales,pro quibus probandis ſuffragia ferantur,& electi nominatim promulgentur,de quibus examinatoribus in Synodo approbandis,extant literæ nomine Sacræ Congregationis Concilij ſcriptè tenoris ſequen.

Illuſtr.& reuerendiſſ. Domino vti fratri D.Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr.& reuerendiſſime Domine vti frater. Conſultationi Amplitudinis tuæ ſuper examinatoribus in Synodo approbandis, ſic reſpondit Congregatio Sacri Trid.Concilii interpret.nempe. Examinatores,qui ab Amplitudine tua propoſiti fuerint, à Sinodo tam per uota ſecreta, quam aperta poſſe probari. Itaque Amplitudo tua eum modum in probatione ſeruari faciat, quem magis expedire iudicauerit. Quod reliquum eſt, Deum illi quam beneficentiſſimum præcamur. Romæ die 11.Iulij M.D.XCII.

Amplitudinis tuæ illuſtr.& Reuerendiſſ.

Vti frater Hieron.Card.Matthæius

Legatur etiam diſpoſitio decretorum Concilij Trid.ſuper perſonali reſidentia facienda c.1.ſeſſ.6.de ref.& ſeſſ.23.de ref.c.1.in cuius fine id expreſſe cauetur,vt in Epiſcopalibus Concilij publicentur. Publicatio autem ſtatutorum Concilij Prouincialis fit in Epiſcopalibus Synodis ex diſpoſitis in c.ſicut olim,de accuſat.

In priuatis Congregationibus tractentur decreta,& conſtitutiones Synodales faciendæ,quæ poſtea publice in Eccleſia promulgentur,illæ autem fieri poſſunt ſine Synodi approbatione,ſuper quo extant literæ nomine Sacræ congregationis Concilij ſcriptę tenoris ſequen.

Illu-

Digitized by Google

Illuſtr. & reuerendiſſ. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illuſt. & Reuerendiſſime Domine vti frater. Sacra congregatio Illuſtr. Patrum, qui Trid. Conci. interpretando a S. D. N. præfeti ſunt, per libellum Amp. tuæ nomine porrectum conſulta reſpondit; eandem Amp. tuam in Sy rodo Diœceſana facere poſſe conſtitutiones abſque conſenſu, & approbatio ne Cleri debere tamen requirere conſilium capituli, licet illud non teneatur ſequi, niſi in caſibus a iure expreſſis: non obſtante, quod ex forma Rom. Pontificalis in celebrãda Diœceſana, & Prouinciali Synodo expreſſe habea tur, vt conſtitutiones in Synodo publicandæ a Patribus per verbum Placet, confirmentur cui congregationis ſententiæ Amp. tua inhærens in ſuam Synodum peragendam nouiter incumbat, & bene valeat in Domino, quem vt illi in huiuſmodi paſtoralibus, ac ſalutaribus munijs ſua gratia ſemper adſit, ex animo rogamus.

Romæ die 27. Aprilis 1592.

Amp. tuæ Illuſtr. & Reuerendiſſimæ.

Vti frater ſtudioſiſſimus Hieron. Card. Matthæius.

Quas, & præcedentes relatas literas habes impreſſas in Sinodo Veneta celebrata in menſe Septembris 1592. fol. 46. & ſeq.

His explicitis, priuſquam Synodus dimittatur, fiant acclamationes ſanctæ cum gratiarum actionibus, iuxta modum, & formulam a prælato præſcriptã, quibus terminatis, omnes Sacerdotes, & Clerici ſurgentes, cum reuerentia oſculum pacis ab Epiſcopo accipiant, & ſibi inuicem dent cũ timore, & amo re Dei, quod verò ſancti oſculi ſignificatione oſtendunt, id re ipſa præſtent, vt coniunctiſſimis animis concordique voluntate, & pacis, atque charitatis ſtudio, quæcunque lecta, ſancitaue ſunt, ſollicitè exequantur, ac æque ab omnibus cuſtodiantur, in ſynodis dioceſanis magis deceret vt omitterentur acclamationes, & pacis oſcula vt habetur in cęrimoniali epiſcoporũ lib. 1. 21. in fi.

Demum Epiſcopus ſolemniter benedicat, & Archidiaconus verbis in Põtificalis libro contenti Synodi concluſionem, abſolutionem, & dimiſſionem ſignificet.

Verum an ſicuti Synodus Prouincialis, ita etiam & Dięceſana antequam publicetur, ſit ad vrbem tranſmittenda, vt eius ſtatuta prius recognoſcantur, & approbentur per Sacram Concilij Tridentini congregationem? Et reſpondeo, quòd non, prout ex ſequentibus literis manifeſte deducitur.

Illuſtri, atq; Reuerendiſſ. Domino vti fratri Domino Epiſcopo Hoſtien.

Illuſtris, & Reuerendiſſime Domine vti frater. Non eſt in more poſitum apud, Patres Illuſtriſſimos, qui Triden. Concilij decreti interpretandis præfecti ſunt Dięceſanas Synodus recognoſcere, ſed Prouinciales tantum emendare. Quare vt voluntati, vterq; Paſtorali amplitudini tuæ zelo in tuæ Synodi correctione quoquomodò ſatis p me fieret, illud pro mea in te & in eccleſiam tuam charitate mihi ſumpſi, vt Synodum ipſam percurrerem, ſimulque ea adnotarem, quę notatu digna viſa ſunt, quemadmodum licebit in extremis ipſis Sinodi pagellis, vbi noſtras animaduerſiones, adſcripſimus, inſpicere.

re. Quod ſupereſt tu, Clerusq; tuus tot ſaltarium conſtitutionum obſeruatione nouiter incumbite, memores vnam, optimaq; legem eſſe legum obſeruantiam. Valete in Domino. Romę pridie Kal. Decembris 1586.

Amplitudinis tuæ Perilluſtris, atque Reuerendiſſimæ
Vti frater ſtudioſus A. Card. Carafa.

TORNEAMENTA.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, ſuper prohibitione taurorum, & ferarum, & annullatione votorum, & iuramentorum ſuper eiſdem pro tempore interpoſitorum extare Bullam Pij V. Romæ publicatam die 15. Nouembris 1567. tenoris ſequentis.

De ſalute gregis dominici noſtræ curę diuina diſpenſatione crediti, prout ex debito Paſtoralis officij aſtringimur, ſolicite cogitãtes, fideles cunctos gregis eiuſdem ab imminentibus corporum periculis, etiam animarum pernicie perpetuo arcere ſtudemus. Sanè licet deteſtabilis Duellorum vſus a diabolo introductus, vt cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex decreto Concilij Tridentini prohibitus fuerit, nihilominus adhuc in plerisque ciuitatibus, & alijs locis, quamplurimi ad oſtentationem virium ſuarum, & audaciæ, in publicis, priuatiſque ſpectaculis cum tauris, & alijs feris beſtijs congredi non ceſſant. vnde etiam hominum mortes, membrorum mutilationes, animarumque pericula frequenter oriuntur. Nos igitur conſiderantes hæc, ſpectacula, vbi tauri, & feræ in circo, vel foro agitantur, a pietate, & charitate Chriſtiana aliena eſſe, ac volentes hæc cruenta, turpiaq; demonum, & non hominum ſpectacula boleri, & animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus prouidere, omnibus, & ſingulis principibus Chriſtianis quacunque tam eccleſiaſtica, quam mundana etiam Imperiali, Regia, vel quauis alia dignitate fulgentibus, quouis nomine nuncupẽtur, vel quibuſuis communitatibus, & reſpublicis hac perpetuo noſtra conſtitutione valitura ſub excommunicationis, & anathematis pœnis ipſo facto incurrendis, prohibemus, & interdicimus ne in ſuis prouincijs, ciuitatibus, Terris, oppidis, & locis huiuſmodi ſpectacula, vbi Taurorum, aliarumq; ferarum, beſtiarum agitationes exercentur, fieri permittant. Militibus quoque, cæteriſque alijs perſonis, nę cum Tauris, & alijs beſtijs in prę fatis ſpectaculis, ipſi tam pedeſtres quam equeſtres cõgredi audeant interdicimus. Quòd ſi quos eorum ibi mortuus fuerit eccleſiaſtica careat ſepultura. Clericis quoque tam regularibus, quam ſecularibus beneficia Eccleſiaſtica obtinentibus, vel in ſacris ordinibus conſtitutis, ſub excommunicationis pœna, ne eiſdem ſpectaculis interſint, ſimiliter prohibemus, omneſque obligationes iuramenta, & vota, a quibuſuis perſonis, vniuerſitate, vel collegio de huiuſmodi Taurorum agitatione, etiam vt ipſi falſo arbitrantur, in honorem Sanctorum, ſeu quarumuis eccleſiaſticorum ſolemnitatum, & feſtiuitatum (quæ diuinis laudibus ſpiritualibus, gaudijs pijſque operibus, cum huiuſmodi ludis celebrari, & honorari debẽt) hactenus factas, & facta, ſeu in futurum fienda (quæ, & quas omnino prohibe-

prohibeamus) caſſamus, & annullamus, ac pro caſſis nullis, & irritis haberi perpetuò decernimns, atque declaramus; mãdamus autem omnibus principibus, comitibus, & baronibus S.R.E. feudatarijs, ſub pœna priuationis feudorum, quæ ab ipſa eccleſia Romana obtinent, reliquos verò Principes chriſtianos, & terrarum Dominos prædictis hortamur in domino, & in virtute ſanctę obedientiæ mandamus, vt pro diuini nominis reuerentia, & honore, præmiſſa omnia in ſuis dominijs, ac terris huiuſmodi exactiſſimè ſeruari faciant, vberrimam ab ipſo Deo mercedem tam boni operis recepturi; ac vniuerſis venerabilibus fratribus patriarchis, primatibus, archiepiſcopis, epiſcopis, alijſque locorum ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ, ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus in ciuitatibus & diœceſibus proprijs præſentes noſtras literas ſufficientes publicari faciant, & præmiſſa etiam ſub pœnis, & cenſuris eccleſiaſticis obſeruari procurent. Non obſtantibus &c.

ADDITIO. Ad huius conſtitutionis intellectum vide tradita per Nauarr. qui eam ad verbum refert in man. c. 15. num. 18. & tribus ſeq. Ioan. Gutier. lib. 1. canon. quæſt. c. 7. Petr. Nauarr. in tract. de reſtitut. lib. 2. cap. 3. num. 300. & ſeq. & Rodriq. in Sum. par. 2. c. 73. Neque ignorandum, quod præfatæ conſtitutionis pœnæ, & cenſuræ in Regnis Hiſpaniarum, quoad laicos, & fratres Milites tantum quarumcunque Militiarum, (dummodo ſacris Ordinibus initiati non fuerint,) reuocatæ fuerunt per Greg. 13. duabus adhibitis conditionibus, ſ. vt agitationes taurorum feſtis diebus non fiant, necnon prouiſo per eos, ad quos ſpectabis, quod exinde alicuius mors, quoad fieri poterit, ſequi non poſſit, per quem in reliquis a Pio 5. ſancitis nihil immutatur, vt latius in quibuſdam literis ab eo editis anno Domini milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo quinto die 25. Auguſti continetur, quarum litterarum ſeriẽ & tenorem recenſet Ignat. Lopez ad Diaz. in pract. crimin. cap. 72. Et inſuper in eiſdem Hiſpaniarum Regnis dumtaxat, ac cum eiſdem conditionibus Sãctiſſimus D.N. Clemens 8. abundantius prædictas pænas, & cenſuras in Pij 5. conſtitutione contentas ſuſtulit, & amouit. ſcilicet, quoad omnes in ea expreſſos (exceptis Monachis, & Fratribus mendicantibus, cæteriſque regularibus cuiuſcunque Ordinis, & inſtituti,) illam ad terminos iuris communis reducendo, non tamen illi derogando. Monet tamen ſua Sãctitas, ac in Domino hortatur Clericos ſeculares beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, vel in ſacris Ordinibus, ſeu in Eccleſiſtica dignitate conſtitutos ibi exiſtentes, ne paterna hac eius benignitate abutẽtur, prout plenius in ſuis literis Dat. ſub Roma Anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſexto die 13. Ianuarij habetur, quarum literarum contextum refert cum annotationibus Roderic. Tomo 3. quæſt. regular. quæſt. 68. art. 2.

VECTIGAL.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter illi, qui collectas decimas r taleas, præſtantias, & alia onera Clericis, Prælatis, & alijs perſonis Eccleſiaſticis, ac eorum, & Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & prouentibus huiuſmodi abſque ſimili Romani Pontificis ſpeciali, & expreſſa licentia impo *r Cõgruit ti. de im. eccl. ſeu tit. de cẽſib.*

nun-

nunt,& diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt,aut ſic impoſita etiam à ſpóte dantibus,& concernentibus recipiunt. Nec non ,qui per ſe, vel alios directè,vel indirectè prędicta facere,exequi,vel procurare,ac in eiſdem auxiliũ, conſilium,vel fauorem præſtare non verentur,cuiuſcunque ſint præeminẽtiæ,dignitatis,ordinis,&c. Sunt excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ,vt in Bulla.Cœnæ c.18.vbi etiam c.5.ſunt excommunicati, qui in terris ſuis noua pedagia,ſeu gabellas,præterquam in caſibus ſibi à iure, ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia permiſſis imponunt,vel augent,aut imponi,ſeu augeri prohibita exigunt.

ADDITIO. Firmiſſima & Generalis ſtatuẽda eſt Regula quod Clerici,& qualibet perſona Eccleſiaſtica gaudent immunitate gabellarum,collectarum & huiuſmodi,eorumque bona a ſimilibus oneribus & exactionibus eſſe exempta,eſt enim priuilegium eis a iure conceſſum ita vt à laicis compelli non poſſint ad ſoluendas gabellas vectigalia datia &c.cap.non minus vbi Abbas num 3.& 17.&c. aduerſus de immunit. Eccleſ.idem Abbas in conſ.13.par.1.c.quamquam de cenſ.in 6 clem. præſenti eod.tit.cum alijs concord.Concil.Trid ſeſſ.25.de ref.c.20.vbi immunitates & priuilegia Eccleſiarum ac Eccleſiaſticarum perſonarum innouantur,& confirmantur.Soto in 4 ſent.diſt.5 q.2. art.2. Alfonſ de Caſtro lib.1.de lege pæn c 12 late Medina in Cod.de reſtit.q.15.Nauarr.deciſionem hanc amplificatus in Man. c.17.nu.202.Quam amplia & primo vt non ſolum ſint immunes ab omnibus onerib. & gabellis Clerici in ſacris Ordinibus conſtituti, verum etiam Clerici prima tonſura dummodo incedant in habitu,& tonſura Clericali , & inſeruiant in diuinis Couarr.notab.c.31.practicar.quæſt.ſub nu. 9.(prout de Clericis prima tõſura adeſt in hoc Regno)Capitulum incip Item ſtatuimus, quod Clerici qui Clericaliter uiuunt non cogantur communicare cum alijs in Collectis,& exactionibus alijs quibuſcunque nec pro bonis Eccleſiaſticis nec pro patrimonialibus de portionibus eos legitime cõtingentibus quo loco per addentes declaratur,qui dicantur clericaliter uiuere Secundo amplia,vt Clerici Græci quamuis coniugati gabellarum immunitate gaudeant,quia ſunt vere,& quoad omnia perſonæ Eccleſiaſticæ Doct.addentes ad præd. Regni c.Clerici autem Latini coniugati illas ſubire,& præſtare tenentur glo. celebris in c.unic.in verſi in cæteris de cler.coniug.in 6.Bertacchin.in trac.de gabel.par 7 n.12.Guido Papa deciſ.583 & eſt cõis Doctorum opinio in c. ex parte eo. tit.de qua teſtatur Couar.loco præcit.Tertio amplia ut etiã poſſint Clerici donare & uendere ſiue totum ſiue id,quod eis ſupereſſet de immunitate taxata ſicuti communis uſus comprobat.Quarto amplia,ut nec teneantur Clerici ſoluere datia uini,carnium, panis.& huiuſmodi declarando,ut per Syluest in uerbo Immunitas 1. ſub nu.22.quem refert,& ſequitur Ludou.Lopez in inſtructor.conſcient par.2.ca. 40 q 9.& Rodriq.in ſum.par 2 c.15 concl.14.Quinto amplia , ut abſque gabellæ ſolutione uendere ſeu uendi facere poſſint bladum uinum, oleum & ſimilia habita tã ex fundis,& uineis patrimonialibus, quam beneficialibus non ſolum in pendere magno ſeu ad groſſum ſed etiam ad minutas menſuras Bertachin in tract. de gabel. par.7.col 4 uerſ.An autem &c.Campan.in reper.extrauag.Clem.7.contra Cler.nõ incedentes in hab & tonſ.ſub num.128 Rolland à Valle in conſ.71. num 9.lib.4. quia cum talia ſint ex rebus ſuis recollecta non dicuntur negotiari Panor.in conſ. 6.prope finem par.1.Granet.conſ 163.nu.3.Roland.ibidem nu.11.Tolet.in Sum.li. 1.c 33.uerſ.undecima habetur &c.Extende ut id eis liceat non obſtante prohibitione de hoc publice facta Ignat.Lopez ad Diaz.in pract.crimin.can.c.55 quem ſe-

quitur

Digitized by Google

*quitur Matthæus Bois in Addit. ad Stephan. Aufrer. in tract. de poteſt ſecular. in
Eccleſiaſt. regula 2. fallent. 32. Neque ex hoc inferetur poſſe Clericum tenere taber
nam, & vinum, quod ex poſſeſſione ſua, vel Eccleſia colligit, perſonaliter & per ſeip
ſum vendere, licet poſſit illam etiam in domibus Eccleſiæ tenere, & vinum per aliũ
vendere Gem. & Franc. in c. vn. de vit. & honeſt. Cler. in 6. & alij quos congerit Lã
ber. de iurepatrona. lib. 2. par. 1. q. 6. art. 62. nu. 4. Sexto & denique amplia, ut neque
poſſint Clerici cogi ad hoſpitandum milites l. 1. & ibi Bald. notab. 3. C. de Epiſc. &
Cler. & in hoc Regno adeſt Capitulum incip. Item ſtatuimus quod domus Prela-
torum, &c. & quoad monaſteria extat etiam Bulla Pij V. incip. Dum ab uberes re
lata ſupra in verbo priuilegia Regularium fol. 405. & de exemptione Religioſorum
quoad tributa, & exactiones late loquitur Roderic. tom. 2. quæſt. regul. q. 64. quo loco
etiam de fratribus Hieroſolymitanis, quos vulgus appellat de Malta, & de fratri- 1. limit.
bus tertii Ordinis S. Franciſci agit.*

*Eandem limita, & primo, vt hac immunitate non gaudeant Clerici in fraudem
collectarum aſſumentes habitum Clericalem, ſine vlla intentione clericandi arg. 2. limit.
tex. in l. qui ſub prætextu. C. de ſacroſ. Eccleſ. Secundo limita, vt neque illa gaudeãt
Clerici in rebus eis fraudulenter donatis a patre, fratre &c. Bart. in conſil. 180.
nu. 3. lib. 1. Luc. de Pan. in l. vlt. in fine. C. de annon. & tribut. lib. 10. Petrus Dec̃. re
gula 100. numer. 5. qualiter aũt probetur fraus in donatione facta Clerico. videndi
ſunt Speculat. in tit. de Cler. coniug. nume. 17. lib. 4. & Sylueſt. in verbo Excommu
nicatio quæſt. ſub num. 14. qua fraus præſertim detegitur, vbi Pater feciſſet ſibi fieri
albaranum de illis detinendis nomine ſuo, & tunc tenetur integre reſtituere omnia
damna illata vniuerſitati cum ſit facta donatio, ſecus vero, ſi quis donaret filio ani-
mo transferendi dominium, & donatio nõ eſſet immoderata, & vltra virilem, quã
uis cauſa impulſiua fuerit, vt non teneatur ſoluere collectas, cum enim in hoc caſu
ſit uera donatio, excuſatur filius Clericus a collectis, quia cauſa motiua, ſiue cauſa 3. limit.
ſine qua non uitiat actum, probatur hoc in ſimili de iure congrui, quod non habet lo
cum quotieſcumque ſit donatio iuxta conſtitutionem Regni ſancimus, quæ donatio
ſufficit, quod ſit uera, licet cauſa impulſiua ad illam faciendam fuerit pro euitando
retractu, ſeu iure congrui, quia eſt cautela a lege conceſſa. Tertio limita, quod quã
uis Clerici de iure Regni hac immunitate in bonis eis donatis nõ gaudeant, hoc non
procedit quando eis eſſent data ſeu conceſſa pro titulo ſacrorum Ordinem loco bene
ficij iuxta decretum Conc. Trid. cum non deceat ſeſſ. 21. de ref. quia cenſentur Ec-
cleſiaſtica Felin. in c. Eccleſia S. Mariæ nu. 10. de conſtitut. Decius in c. Epiſcopus 4. limit.
nu. 20. de preben. Nau. in conſ. 5. ſub num. 1. de immunit. Eccl. in nou. Quarto limi-
ta, quando ad ipſos Clericos tranſierit res aliquo onere affecta, eo quod haberet an-
nexam annuam præſtationem tributi ſeu cẽſus quis ſoluebatur antequam illius rei
poſſeſſio ad eos peruenerit l. Imperatores. ff. de publican. & uectiga. c. tributum 23. q.
8. & arg. tex. in c. ex literis de pigno. cũ concord. idq; intellige dũmodo illud onus eſ
ſet ordinarium, perpetuum, & inuariabile. ſecus ſi eſſet extraordinarium, tempora- vide me
le, & incertum ex allegatis per Campan. loco ſuperius cit. n. 101. & ſeq. ueluti in col noth. lib.
lecta quæ ſecundum uarietatem negociorum imminentium, & prout neceſſitas expo 4. de præ
ſcit interdum in maiori & interdum in minori quãtitate imponitur, quia tale onus ſum præ.
cum non ſit perpetuum, neque certum non dicitur durare poſtquam res peruenit ad ſump 82.
perſonam priuilegiatam Panorm. & Imola in c. fin. nu. 12. de uita & honeſt. Cleric. nu. 4.
Sylueſt. in uerbo Immunitas primo ſub nu. 19. optime addẽtes ad Capitulum Regni
primo citatum, & notab. declarat Campan. ubi ſupra nu. 104. in fine, & ſub nu. 109.
Quinto limita, ut teneantur Clerici ſoluere onera, & gabellas (ẽt non expectato aſ- 5. limit.
ſenſu Apoſtolico) quando ſoluerentur pro communi damno, ſeu periculo euitando,*

iuxta,

Digitized by Google

ſputat. 34 num. 4 & ſeq cui opinioni etiam adheſit communis præceptor admodum Reuer. P. Marius Andria, quicquid in contrarium dicat Ludou. Lopez, in inſtructor. conſcient. par. 2. c. 41. cuius doctrinam ſectatur etiam Rodriq. in Sum par. 2. c. 75. concluſ. 9. in fine moti per tex. in d. cap. fin. cuius intellectum ad defenſionem huius ampliationis recte indicant præalleg. Doctores, quem ipſi non ſatis animaduerterunt. Secundo amplia etiam ſi per manus alienas à negotiationem exercerent, tũ quia & in ea interuenire videtur aliquid fœditatis, & indecentiæ ratione ſtatus Clericalis, vt inquit Molina, tum quia maximan bonorum temporalium cupiditatem præſeferat, vt ait Igna. Lopez in præd. c. 55. fallit ſi adeſſet circumſtãtia paupertatis ſui ſiue familiæ, quæ eum excuſaret quæ quando eſt uera mutat naturam rei, & operatur, ut licite illa per alios fieri poſſit Medina in Cod. de reſtit. q. 30 imo etiam per ſeipſum quando non ſit ad locupletandum, ſed ad propriam, ſeu ſuorum inopiam ſubleuandam ex Imola in cap fin. ſub nume 13. de vita, & honeſt. Clericor. & Nauar. in Man. c. 25. ſub nu. 110. & in conſ. 3. num. 3. de ſucceſ. ab inteſt. in antiq & conſ. 5. in nou. Item principalis propoſitio limitationem recipit, ut per ipſum Clericum emerentur res aliquæ ad propriam ſubſtentationem, vel ſuæ familiæ pro uictu totius anni, & præter propoſitum de eis ſupereſſent, ut tunc illæ res ſuperflaè poſſint licite uendi iuſto pretio, tunc currenti licet maiori, quam emerit abſque periculo negotiationis, quia illa uenditio eſt per accidens, & id quod fit per accidens, non eſt in conſideratione D. Thom. 22. quæſt. 77 art. 4 Nauar. in præd. c. 25. ſub eodem num. 10. eritque immunis à gabellæ ſolutione quod in practica eſſe notatu dignum aſſerit Ignat. Lopez loco præcit. idque extende, ut in præfato caſu, quando ſcilicet emerit neceſſaria ad proprium, ſuorumque uſum abſque animo reuendendi, accreſcente poſtea pretio, ex cuius magnitudine ad uendendum ipſe Clericus, attrahatur (intelligens ſe deinde uilius emere poſſe res ſimiles) liceat ei illa uendere charius quam timuerit, & lucrari ſine ulla tributi obligatione excom. omnium ſententia, de qua teſtatur Molina loco prox. cit nu. 1. eoque maxime ſi dicta uenditio fieret propter occurrentem neceſſitatis articulum, attenditur enim prima deſtinatio, prout etiam in aliȷs ſimilibus concludit Roderic. tom. 3. quæſt regul. q 74. art. 8. ſub 3. concluſ.

Difficultas uerſatur in his, quæ de ſecundo genere emptionis, & uenditionis ſunt, uidelicet quando clericus emeret lanam, ut per miniſtros ſeu operarios ſua impenſa conductos, illique rei aptos ex illa pannos conficiat, quos uendat quæſtus faciendi cauſa. aliaque ſimilia exempla ad hoc ſecundum genus ſpectantia, quæ recenſet Molina ibid. numer. 6. & infra, & quidem præfatus Doctor affirmat, quod cum huiuſmodi negotiationes multum accedant ad primum genus ex identitate rationis in his Clericus immunitatis priuilegio non gaudeat, idem fatetur Roderic. in præd. q 74. art 8. concluſ. 2. quod & ante ipſos pronunciauit Boni. de Vital. in præd. Clem. præſenti, nu. 19 & ſeq. ſcilicet, ut non ſit facienda differentia inter primum, & ſecundum genus, quando id Clericus faceret cauſa lucri, & cupiditatis, ſecus, uero ſi illud lucrum ordinatum eſſet ad finem prouidendi ſuis neceſſitatibus, & ſic ut in primo caſu debeatur gabella, in ſecundo uero non, idque, ut prædixi, intellige quando per manus perſonarum mercenariarum faceret, ut in ſimili habetur per Ancharan. in d. c. quan quam num 5 quem ſequitur Syluest. in uer. Excomm 9 ſub nume. 4. & Nauarr. in Man c ſub numer. 128. quia tunc nulla uerſatur induſtria Clerici, alias ſecus & ideo excipitur ab hac concluſione negotiatio impropriſſima, ueluti quoties Clericus, aliquam rem emendo, & poſtea ſua opera & induſtria mutatã uendendo uellet aliquo artificio uti, ut aliquid lucretur præſertim ad neceſſaria uitæ comparanda iuxta textum in can. clericus ab inſtanti 21. quæſt. 1. gloſ. in

Sum.

vbi vero in impoſito, ne gabellarum nulla factu eſſet mentio Clericorum, & exactores indiſtincte exigerent tam a laicis, quam a Clericis, tunc tantum inciderẽt in excommunicationem cõtentam in c. quamquam, de cenſ. in 6. quæ cum ut per Doctores ibi, & per Caiet. in Sum. in verbo Excommunicatio cap. 39. & Nauar. in Man. ca. 27. num. 61. in fine, & in conſ. 6. num. 8. de cenſib. in nox. habetur, ſummo Pontifici nõ ſit reſeruata, poterit ab ea Epiſcopos præuia ſatisfactione abſoluere ca. nuper, de ſent. excomm. Intereſt etiam inter primum, & ſecundum caſum, ſi quidem in primo recipientes gabellas a Clericis, & ſi ſua ſponte perſoluentibus, adhuc in cenſuram incurrerẽt prout ex lectura eiuſdẽ bullæ clariſſime patet, in ſecundo uero caſu ſecus eſt, Sylueſt. in verbo Excom. 9. nu. 48. in fine & eſt cõmunis opinio teſte Nauar. in Mã. c. 27. ſub nu. 128. in quo aduerte quatenus in hac bulla ſit extenſio etiam ad accipientes ſponte oblata, quod tunc diceretur Clericus ſponte ſoluere, quando nulla præcedente petitione, & coactione illas ſolueret, non autem ſi ſolueret rogatus ſoluere tanquam debitum eſt ouis non adhibeatur, vt docet Caietan. loco prox cit. quem ſequitur Nauar. in d. cap. 27. ſub num. 61. dicuntur ſponte dari, non quia ex abſoluta, & omnino libera voluntate donandi dentur cum hoc non ſit prohibitum, ſed quia ſine aliqua ſpeciali vi, & coactione præter exactionum impoſitionem dantur adeo quod hæc ſit ſufficiens vis, & coactio, ita ut ſi hoc titulo dentur, quocumque modo accipiantur hæc cenſura incurratur, ita nouiſſime explicat Suarez de cenſuris in communi diſput. 21. de cenſuris S. Pontifici reſeruatis in bulla Cœna Domini ſect. 2. cenſura 18. & ideo ſi Clericus ad iurgia, & contentiones euitandas, & ne publicani inter morentur propter bonorum arreſtationem, non valens alio modo ſe iuuarè, aliquid eis ultro offerre, & præſtare eligeret, tunc enim diceretur inuitus, & non ſponte ſoluere.

Item ex eiuſdem bullæ verbis colligunt præfati Doctores in illius cenſuram incurrere non ſolum imponentes exigentes gabellam, & ſimilia onera ſuper bonis, quæ Clerici ab Eccleſiis, ſeu beneficÿ habent, uerum etiam ſuper bonis patrimonialibus proprÿ ipſorum Tolet. in Sum. lib. 1. cap. 29. Sayr. in eod. cap. 22. numer. 9. Vgolin. in præd. cap. 18. §. 3. num. 1. **Contrarium ampliationes aſſeuerare uidetur Suarez loco præcit. & diſp 23. ſect. 4 pag. 452.**

Item huius bullæ cenſura uendicat ſibi locum, nedum quando prædicta onera directe ipſis Clericis, & eorum bonis, ſed etiam ſi alÿs, quorum damnu ad ipſos redũdaret, imponerentur, ueluti ſi fieret ſtatutum, quod coloni clericorum, uel eorum conſanguinei grauioribus oneribus afficiantur, quia dictum ſtatutum clericos per indirectum, ſeu obliquum afficeret, & grauaret arg. tex. in cap. quanto, de priuileg. & c. fin. de immunit. Eccleſ. in 6. & ita Vgolin. exemplificat in eod. cap. 38. ſuper uerſ. directe, uel indirecte, &c. alia exempla uide per Purpurat. conſ. 594. uolum. 2. Rim. conſ. 489. & 499. uolu. 3. Menochi. d. Arbi. iud. centu 6. caſu 562. nu. 46. & 54.

Item ab huius bullæ cenſura excuſantur miniſtri, ſeu famuli conductorum & arrendatorum ipſarum gabellarum, qui ad portam ciuitatis, uel in alio loco deſignato ad illas exigendas præponuntur, & per probabilem ignorantiam etiam a clericis exigerent arg. tex. in c. 2. de conſt. in 6. Nauar. loco prox. cit. Vgol in eod. c. ſuper uer. diuerſis etiam & c. nu 4. in fine.

Item bulla hæc non procedit, quando eſſet facienda contributio pro aliquo extra ordinario, quod immediate ſpectaret etiam ad bona ipſorum clericorum, et quadam ratione naturali illis incũberet, ueluti ſi ageretur de reficienda uia penitus deſtructa, quæ extenderetur etiam per domos, & prædia ipſorum clericorum propter quod eis ad ſuas poſſeſſiones difficilis eſſet acceſſus, nec per illa eorũ plauſtra duci poſſent & alia ſimilia, in quibus ipſorum vtilitas principaliter uerteretur, ut tunc teneantur ad expenſas in contribuere ex dictis per Panor. in cap. non minus ſub numer. 16.

Item dico &c. de immun. Eccleſ. & Syluestr. in verbo Immunitas 1. ſub nume. 19. verſ. Sunt tamen aliqua onera &c. ac per Campan. in ſuprad. repet. ſub num. 118. & Nauar. in Man. cap. 27 ſub num. 115. & in terminis huius Bullæ affirmat Vgolin. in eod. c. 18. §. 3. in fine.

Clauſulam vero v. Bullæ Cenæ Domini ſupra narratam nouiſſime poſt. Nauar. in Man. cap. 27. num. 41. & in conſ. 6. ac duobus ſequen. de cenſibus in nou. declarant Tolet. in Sum. lib. 1. cap. 21. Gregor. Sayr. in theſauro caſ. conſc. libr. 3. cap. 9. late Bartholom. Vgolin. in præd. tract. de cenſuris S. Pontifici reſer. c. 9. Franc. Suarez. loco precit. cenſura. 5.

VICARIVS PERPETVVS.

SCIENDVM eſt, quòd poſt Conc. Trid. ſeſſ. 7. de ref. c. 7. & ſeſſ. 25. c. 16. ad declarationem portionum aſſignandarum Vicarijs perpetuis parochialium pijs locis perpetuo vnitarum, emanauit conſtitutio fel. rec. Pij V. Romæ publicata die 15. Nouemb. 1567. fol. 999. in Bull. incip.

Ad exequendum paſtoralis officij, & infra, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ac declaramus quemadmodum etiam de ipſius Concilij mente fuiſſe colligimus, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos præfatos aſſignatione portionis ipſis Vicarijs perpetuis ex prædicto Concilio ipſorum prælatorum arbitrio facienda, ita ſe continere, & arbitrio debere, vt non maior centum, nec minor quinquaginta ſcutorum annuorum ſumma, computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & alijs obuentionib. communiter percipi ſolitis eis omnino aſſignetur niſi Vicarijs temporarijs ſolitũ fuiſſet plus aſſignari, ſiue in quantitate, aut quota fructuum, pecuniaq; numerata, fundo ſeu alia re ſtabili portio huiuſmodi conſtituatur, cuiuſcunque valoris parochialis eccleſia vnita fuerit, & habita etiam ratione reddituum, & onerum loci, cui parochialis ipſa vnita fuerit, ita quod portiones vltra, vel infra dictas ſummas ſcutorum centum, & ſcutorum quinquaginta hactenus aſſignatæ, vel in poſterum forſan aſſignandæ quoad exceſſum, & defectum huiuſmodi nullius roboris, & momenti exiſtant, & ad ſummas prædictas reductæ, & auctæ reſpectiuè cenſeantur, niſi tamen valor annuus ipſius parochialis vnitæ, habita ratione (vt præfertur) minor ſit quinquaginta ſcutis, quo caſu portio aſſignata, vel aſſignanda Vicario perpetuo, non debeat excedere ſummam annuam valoris dictæ parochialis, ſed ſufficiat, quòd omnes fructus eius dumtaxat attribuantur ipſi Vicario perpetuo. Et quoniam iniquum eſſet, eos, qui commodis priuantur, eadem onera, quæ priuſ ſuſtinebant debere ſufferre, volumus, & ſtatuimus, quod eccleſiæ, monaſteria, collegia, beneficia, & pia loca huiuſmodi in quorum parochialibus eccleſijs vnitis contiget Vicarias prædictas erigi pro quãtitatibus fructuum ipſis Vicarijs perpetuis aſſignatorum, ad ſolutionem quindenniorum, quam nobis & Cameræ Apoſtolicæ ſoluunt, & vlterius non teneantur, ſed eis detractio fiat ad ratã certorum, quæ de fructibus dictarum parochialium percipiũtur. Ita tamen quòd Vicarij perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere a Sede Apoſtoli-

Apoſtolica nouam prouiſionem ſuæ deputationis, & ſoluere annatam pro portione fructuum, reddituum, & prouentuum certorum ſibi aſſignata, & expedire literas Apoſtolicas, nec alias ad poſſeſſionem dictarum Vicariarũ perpetuarum, & ſeruitium earũdem parochialium admitti poſſint, niſi ſoluta annata, & expeditis literis Apoſtolicis nouæ prouiſionis, vt præfertur, alioquin integrum quindennium ſolui debere, nec Vicarij prædicti antea tuta conſcientia fructus percipere poſſint. Volumus inſuper, & ita mandamus, quod dicti Vicarij perpetui nõ ad liberam ordinariorum electionem, ſed ad nominationem illorum, in quorum eccleſijs vnitis ponentur, cum ipſorum ordinariorum, ſed eorum Vicariorum præuio examine approbatione deputentur. Et ſi dictæ parochiales vnitæ erunt monaſterijs regularium mendicãtium, poſſint a ſuperioribus dictorum monaſteriorum nominari ex ipſis mẽdicantibus, quos ſi ordinarij præuio examine per ſe, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendam inuenerint, & ita pro idoneis approbauerint, teneantur Vicarios, ad nutum tamen ſuperiorum ſuorũ amouibiles, deputare. Idemque etiam ſeruetur in regularibus monachis tantum, dummodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis monachis fuerit, ſeruata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo ſaltem quatuor alij ex dictis monachis. Sicque per quoſcunque, &c. Non obſtantibus, &.

Aduertendum ne quis decipiatur, putans præfatam Pij V. Conſtitutionẽ reuocatam fuiſſe per conſtitutionem bonæ memoriæ Gregorij XIII. incip. In tanta rerum, & negotiorum mole, &c. folio 2208. in bullar. Nam vltra quod dicta Gregorij cõſtitutio dumtaxat procedit quoad Vicarios parochialium vnitarum monaſterijs, poſtea idem Gregorius XIII. ore reualidauit eandem Pij V. conſtitutionem, dummodo cum fratre, ſeu religioſo Vicario ad nutum amouibili per monaſterium pro ſubeunda animarũ cura aſsignãdo, vnus dumtaxat alius religioſus extra clauſtrum maneat, & non plures, prout Sacra Concilij Tridentini congregatio declarauit pro interpretatione d. cap. 7. ſeſsione 7. de reformat. adeo quod memorata Pij Quinti conſtitutio eſt hodie ſeruanda, de quibus omnibus teſtimonium perhibet, inſignis Doctor Hieronymus Gonzalez in Romana curia Aduocatus in comment. ad regulan 8. Cancell. glo. 5. §. 3. nu. 79. Romæ impreſſ.

VSVRA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter de vſura circa cambia extat Pij 5. conſtitutio Romæ publicata die 7. Feb. 1571. fol. 1154. in bullar. incipien. in eam & infra.

Primum igitur damnamus ea omnia cambia, quæ ſicca nominantur, & ita confinguntur, aut cõtrahentes ad certas nũdinas, ſeu ad alia loca cambia celebrare ſimulant, ad quæ loca ij, qui pecuniam recipiunt, literas quidem ſuas cambij tradunt, ſed non mittuntur, vt tranſacto tempore vnde proceſſerant, inanes referantur, aut etiam nullis huiuſmodi literis traditis pecunia ibi denique cum intereſſe repoſcitur, vbi contractus fuerat celebratus, nam

inter dantes,& recipientes vſque a principio ita conuenerat, vel certe talis intentio erat,neque quiſquam eſt,qui in nundinis,aut locis ſupradictis huiuſmodi literis receptis ſolutionem faciat. Cui malo ſimile etiam illud eſt, cum pecuniæ,ſiue depoſiti, ſiue alio nomine facti cambij traduntur, vt poſtea eodem in loco,vel alibi cum lucro reſtituantur. Sed, & in ipſis cambijs quæ realia appellantur,interdum(vt ad nos perfertur) campſores præſtitutum ſolutionis terminum lucro ex tacita,vel expreſſa conuentione recepto, ſeu etiam tantummodo promiſſo,differunt. Quæ omnia nos vſuraria eſſe declaramus,& ne fiant diſtrictius prohibemus. Porrò ad tollendas quoque in cambijs,quantum cum Deo poſſumus,occaſiones peccandi, fraudeſque fęneratorum,ſtatuimus,ne deinceps quiſquam audeat ſiue a principio, ſiue alias certum,& determinatum intereſſe,etiam in caſu non ſolutionis paciſci,neque realia cambia aliter quam pro primis nundinis,vbi illę celebrantur: vbi vero non celebrantur, pro primis terminis iuxta receptum locorum vſum exercere, abuſu illo prorſus reiecto, cambia pro ſecundis,& deinceps nundinis ſiue terminis exercendi. Curandum autem erit in terminis,vt ratio habeatur longinquitatis,& vicinitatis locorum in quibus ſolutio deſtinatur, nedum longiores pręfiguntur, quam loca deſtinatæ ſolutionis deſiderant, fœnerandi detur occaſio. Quicumque contra hanc noſtram conſtitutionem commiſerit,pœnis a ſacris Canonibus contra vſurarios inflictis,ſe nouerit ſubiacere. Eos vero,qui conſpirationes fecerint, vel congeſtam vbique pecuniam ita ad ſe redegerint,vt quaſi monopolium pecuniæ facere videantur pœnis,quæ à iure contra exercentes monopolia,conſtitutæ ſunt,teneri ſancimus. Volumus &c. Hanc bullam refert, & declarat Nauar.in Man.c.17.ſub nu.299.in fine.& ad materiam vſurarum vide Philip. port.conſ.30.lib.2.

FINIS.

S. RAYMVNDVS.

RECOLLECTIO, extrauagantium, quæ a diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librum extrauagantium communium emanarunt vſque ad S.D.N.D. Paulum Papam V. ſeu extrauagantium communium liber ſextus in quinque diuiſus libros, iuxta ſeriem titulorum Decretalium, ſic recollectæ a Stephano Quaranta Neapolitano vtriuſque iuris Doctore Canonico, & Iudice Synodali Neapolitano.

Edito iam Bullario cum collegiſſem ex eo extrauagantes illas generales in hanc luculentam conſonantiam ſub titulorum decretalium ſerie, vt ad ſupplementum quinque librorum extrauagantium communium liber ſextus merito dici poſſit, ad exemplum ſexti libri Decretalium Bonifacij Octaui ad Decretales Gregorij Noni. Hæc recollectio vna cum duobus meis tractatibus de Concilio Prouinciali, & de præſtantia, ac auctoritate Archiepiſcoporum in ſuffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota prouincia, Neapoli fuit impreſſa anno 1586. quam modo huic ſummulæ quibuſdam additis ac ceſſionis iure iungendam eſſe cenſui, & canendo receptui præcedentia ſuis coaptando locis ſeu titulis in hunc librum redegi iuxta compilationem decretalium iuſſu Gregorij Noni factam à Sancto Raymundo confeſſore, vt ipſe ſummus Pontifex teſtatur in proœmio Decretalium & feli. recor. Clemens Papa VIII. in literis ſuæ canonizationes, cuius ſancti ordinem compilationis ſequendo, eiuſque interceſſionem inuocando, Oremus.

℣ Deus qui Beatum Raymũdum pœnitentię Sacramẽti inſignem miniſtrũ elegiſti, & per maris vndas mirabiliter traduxiſti, cõcede, vt eius interceſſione dignos pœnitentiæ fructus facere, & ad æternæ ſalutis portum peruenire valeamus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filiũ tuũ qui tecũ viuit & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſecula ſeculorum Amẽ.

LIBER PRIMVS.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

COnſtitutio ſuper ritibus Græcorum, qui tolerari, vel non tolerari poſſunt. Habetur ſupra in verbo Græcorum Ritus fol. 249. *Inno. 4.*

Super vnione Græcorum ad S. R. E. fol. 68. in bullario incipien. Lætentur Cœli, extat liber Gennadij Scholarij Patriarchę Conſtantinopolitani. Defenſio quinque capitum, quæ in Sancta, & œcumenica Florentina Synodo continentur. De proceſſione Spiritus ſancti. De ſacrificio in azimo, vel fermentato. De purgatorio. De fruitione Sãctorum. De primatu Papæ, & dictus liber fuit ex Gręco in Latinũ trãslatus, ac Romę impreſſus anno 1579. vbi ſectione 15. fol. 241. deplorat, & deſcribit excidiũ Cõſtantinopolitanũ, *Euge. 3. in generali Cõcil. Flo.*

Digitized by Google

dicens Græcos propter ſchiſma veniſſe in manus Turcarum. De Andromaco Paleolego ſe Imperatorem Græcorum nominante ſchiſmatico denunciato excommunicato, vide extrauag. com. Clem. 5. Ad certitudinem de ſent. ex comm. Idem Eugenius in eodem Cõcil. Armenis, & Iacobitis ſeu venientibus S. R. E. per duas conſtitutiones veritatem Catholicæ fidei eos inſtruit incip. Cantate domino, & alia incip. Exultate Deo.

Gregor. xiij. Profeſſio orthodoxæ fidei a Græcis facienda iuſſu fel. recor. Greg. Papæ xiij. edita habetur fol. 262. in eodem verbo, & adde ad capitu. vni. de Summa Trin. in 6.

Clem. 8 Ex ſententia cõgregationis ſuper reformatione Grecorum Perbreuis inſtructio ſuper aliquibus Ritibus Græcorum &c. fol. 245. Et hæc de Græcis ad hunc titulum pertinentia, quæ adhuc non ſunt in bullario: ſed in eo habes fol. 98. dictam conſtitutionem Eugenij quarti, in Generali Cõcilio Florentino. Capita in eo diffinita habentur in dicta profeſſione fidei à Græcis facienda ſupra fol. 26. Aduertendum tamen eſt, quod circa articulum in eodem Concilio diffinitum, De fruitione Sanctorum, aderat antea extrauagans Benedicti xij. incip. Benedictus Deus, quæ etiam non eſt in bullario, ſed eam refert per extenſum Alphonſus de Caſtro in libro contra hæreſes in verbo Beatitudo.

Pij 4. Super forma iuramenti profeſſionis fidei fol. 544. & fol. 243. & 516.

Eiuſdẽ. De fidei profeſſione emittẽda in ordinatione, & promotione Doctorum & aliorum cuiuſuis artis, & facultatis profeſſorum fol. 545.

De conſtitutionibus.

Pij 4. Confirmatio æcumenici generalis Concil. Trid.

Eiuſdẽ. Declaratio temporis ad obſeruandum decreta d. Concil. Trid. fol. 813. in bullario incip. ſicut ad ſacrorum, & ſunt impreſſæ in fine eiuſdem Cõcilij, & vide in verbo Concilium Trid. fo. 182. vbi de alijs conſtitutionib. facientibus ad hunc titulum.

Sixti 5. De non publicandis conſtitutionibus Conciliorum Prouincialium abſq; Sedis Apoſtolicæ, approbatione, habetur in verbo Concilium Prouinciale fol. 184. & huius occaſione fuit poſitus tractatus de Concilio Prouinciali.

De electione.

Gre. 11. Contra prouiſos apud Sedem Apoſtolicam dantes, aut promittentes nuntiatoribus, fol. 234.

Iulii 3. Contra prouiſos retinentes beneficia eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis fol. 121. & breue Pij V. ibidem allegatum habes per extenſum fo. 515.

Pauli 4. Quod Archiepiſcopi, & Epiſcopi cuiuſcunq; ordinis profeſſores ad clauſtra ſuorum ordinum redeuntes ad dignitate, & officia aſſumi non poſſint, fol. 235.

Pij 4. Reformatio conclauis in electione Romani Pontificis fol. 767. in bullario

rio incip. In eligendis,& contra aſpirantes ad Papatum ſimoniacæ adeſt cõſtitutio Iulij 2.fol.149. Cũ tam diuino.& vide alia Clem.7.de electione Romani Pontificis,fol.333. Cum chariſſimum,& eiuſdem Pontificis innouatio literarum ſuarum ſuper electione Ro.Pont.fol.352. Licet varie,& præcedentes conſtitutiones adde ad diſpoſita in c.licet de vitanda,de elect. &c. vbi periculum,eod.titu.in 6.& clem.ne Romani d.tit. & contra ambientes ad Papatum vide Pauli 4.conſtitutionem fol.624.in bullario incip.Cum ſecundum Apoſtolum.

Super collatione parochialium eccleſiarum,fol.381. *Pij 5.*

De Abbatiſſis, & alijs monaſteriorum monialium præfectis non vltra triennium per vniuerſam Italiam in futurum eligendis,fol.94. *Gre.13.*

De Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium creandorum numero,ordinæ,ætate,tempore,qualitate,& officio,incip. Poſtquam. *Sixti 5.*

Super noua ordinatione titulorum,& Diaconorum Sanctæ Romanç Eccleſiæ Cardinalium,incip. Religioſa.

Contra ineuntes ſponſiones ſuper vita,& morte,& futura electione Summi Pontificis,ac promotione S.R.E.Cardinalium,fol.234. & habes per extenſum,fol.526. *Eiuſdẽ* *Gre.14.*

De forma faciendi proceſſus,& inquiſitiones ex præſcripto Cõcilij Tri. ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium,& aliarum Superiorum,ſeu Monaſteriorum, atque ad cæteras dignitates, de quibus in Conſiſtorio prouidetur,fol.531. *Eiuſdẽ.*

De renunciatione.

RElaxatio prohibitionis de non admittendis reſignationibus per Ordinarios cum modificationibus,habetur fol.103. *Pij V.*

Conſtitutio de modo & forma publicandi reſignationes, & ceſſiones, fol.113. *Gre.13.*

De temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum.

COntra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut ſine dimiſſorijs,fol.358. *Pij 2.*

Extenſio decreti Conc. Trid.ſeſſ.21.c. quod incipit, Cum non deceat loquentis de clericis ſecularibus ad clericos regulares non profeſſos, quod nõ promoueantur ad ſacros niſi reſeruata forma dicti decreti fol.365. *Pij V.*

Moderatoria Bullæ fel.rec. Sixti Papæ V. contra clericos male promotos, ac in Epiſcopos in ordinum collatione peccantes,fol.370. *Clem.8.*

De ordinatione Regulariũ,& collatione ordinum ab Abbatibus,fo.367. *Decretum Sacra congregat.*

De ſacra vntione.

CONgruunt huic titulo conſtitutiones Summorum Pontificum, & decreta Sacrorum Conciliorum Florenti. & Triden. quæ habentur in verbo Græcorum Ritus fol. 259.

De filijs præsbiterorum, & alijs illegitime natis.

Clem. 7. QVod filij Sacerdotum nullò pacto, aut quouis quæſito colore in beneficijs parentum ſuorum ſuccedere poſſint. fol. 276.

Pij V. Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus eccleſiaſticis feudalibus & emphyteoticis in illegitimos, fol. 277. & fol. 551.

Eiuſdē Ampliatio fol. 280.

Sixti 5. Contra illegitimos, legitimatos &c. ad religionē tranſire volētes fol. 293.

Eiuſdē Declaratio præcedentis conſtitutionis fol. 299.

Gre. 14. Moderatio prædictarum conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos Regulares fol. 365.

De officio iudicis deleg.

Leō. 10. DE aſſeſſore aſſumendo a Iudice iurium non Doctore fol. 281.

Declaratio Sacræ cōgreg. De conſeruatore eligendo per Regulares fol. 395.

De officio iudicis ord.

Leō. 10. in Cōc. generali Lateranen. PRrohibitio imprimendi libros abſque approbatione Vicarij, & Magiſtri Sacri Palatij Apoſtolici in Vrbe; ac Epiſcoporum, & Inquiſitorum hæreticę prauitatis in alijs ciuitatibus fol. 109. in bullar. incip. Inter ſollicitudines, & vide Conc. Trid. ſeſſ. 4. §. ſed & impræſſoribus, ac regulas indicis librorum prohibitorum c. 10. & Nauar. in Manua. confeſ. c. 27. nu. 148.

Pij 4. Literæ in forma breuis, per quas Eccleſiæ Græcorum, earumque Prælati, & adminiſtratores viſitationi, ac ſuperioritati Ordinariorum ſubijciūtur fol. 254. ac faciunt tex. in c. quoniam, de off. ord. & allegata fol. 245. in princ. verbi Græcorum ritus.

Pij 5. Præceptum omnibus Epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ curiæ fol. 575.

Sixti 5. Vt bonorum eccleſiaſticorum archiuum teneantur facere Prælati in eorum diœceſibus, & adminiſtratores eccleſiarum fol. 99.

De maioritate, & obedientia.

Leō. 10. IN Concil. Lateranen. de pulſatione campanæ in Sabbato Sancto fol. 134.

Gre. 13. De præcedentia fratrum Mendicantium, & confraternitatum fol. 387.

Decretum

Digitized by Google

Decretum quo declaratur Epiſcopis in eccleſijs Regularium Pótiſicalia exercentibus licere baldachinum erigere fol.355. *Clem.8.*

LIBER SECVNDVS.

De Iudicijs.

DE nullitatibus alias quam ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati non attendendis fol.357. *Mat.5*

De foro competenti.

COntra Perſonas eccleſiaſticas alias perſona eccleſiaſtica, ad forum laicale trahentes fol.62. in bullario incip. Ad reprimendas, & in verbo forum competens fol.618. vbi alterantur pœna, de quibus in c. ſi diligenti, de foro comp. & contra Iudices; vide etiam bullam cœnæ Domini c. 15. de pœna clerici, qui conqueritur coram iudice ſeculari de prælato eſt tex. in cap. grauem, de exceſſ. prælat. *Pij.5.*

De ferijs.

DE obſeruatione feſtorum fol. 227. & vide decreta Sacræ congregationis fol.526. *Pij.4.*

De ſequeſtratione poſſeſſionum, & fructuum.

FAcultas iudicum lite pendente decernendi ſequeſtra ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſiue affectorum, & ordinaria, vel alia authoritate nulliter collatorum, & pœnæ deſuper litigantium fol.571. *Pij.4.*

Quòd fructus beneficiorum lite pendente deponi debeant apud perſonã a Iudice eligendam, non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis diſponentibus, quod Capitula, & Canonici percipiant fol.573. *Pij.5.*

De iureiurando.

INnouatio conſtitutionis Nicolai tertij, & aliarum ſanctionum contra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa, & eccleſiaſticæ libertati, ac decretis Concilij Trid. aduerſantia fol.552. *Gre.13*

De viſitandis liminibus Apoſtolorum fol. 96. poſſet etiam ſituari ſub tit. de maio. & obedien. *Sixti 5.*

Digitized by Google

LIBER TERTIVS.

De vita, & honeſtate clericorum.

Sixti 5. DE habitu & tonſura per clericos,ſeu milites beneficia,vel penſiones obtinentes deferendis, & pœnis contra inobedientes inflictis fol.265.

Eiuſdē. Conſtitutionis prædictæ moderatio fol.268.

Eiuſdē. Contra eccleſiaſticas perſonas Regni Neap. bannitorũ receptatores fol. 101.& delinquentium & debitorum fol.103.

De clericis non reſidentibus.

Pij 4. SVper reſidentia epiſcopali fol.440.

Eiuſdē. Contra non reſidentes fol.443.

Eiuſdē. Declaratio quod gratiæ de non reſidendo,& percipiendo fructus ratione ſtudij non valeant ſine conſenſu ordinarij fol.438.

Pij 5. Super reſidentia in parochialibus per obtinentes eas,ac canonicatum,aut dignitates,aut aliud beneficium fol.433.

De prœbendis, & dignitatibus.

Pij 4 QVod Iudices cauſarum beneficialium vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium,eorumque affines, & familiares benefica illa impetrare non poſſint fol.566.

Eiuſdē. De pænis conferentium beneficia Sedi Apoſtolicæ reſeruata fol.124.

Pij 5. Reſeruatio beneficiorum,& de beneficijs propter hæreſim,ſeu certo modo vacantibus fol.eod.

Pij 5. Declaratio portionum,quę aſſignari debent Vicarijs perpetuis in vinone beneficiorũ incip. Ad exequendum fol.999.in bullar. ſed an per cõſtitutionem Greg. XIII.incip. In tanta relata fol.398.ſit reuocta & reducta ad terminos iuris cõmunis,& decretorum Conc.Trid.Seſſ.7.de refor.c.7.& Seſ. 25.de refor.c.16.vide in verbo Vicarius perpetuus fol.599.de quibus Vicarijs habetur in clem.1.de iu.patr.,& in cap.extirpandæ,§.qui vero,ca.auaritiæ,& c.de monachis,de præben.& eod.tit.in §.& extrauag Ioan.22.de præben.& ibi gloſ.in ver.vicarios c.ad hæc de off.vica.clem.uni.eo.tit.c.1.de c. mona.in antiq.& in 6.ac extat Petri Rebuffi tract.congruæ portionis beneficiorum vicarijs maxime debitæ.

Gre.13. Decretum de nullitate omnium diſpoſitionum beneficialium, quæ fiunt perſonis prohibitis propter genus,ſeu hæreſim,aut a fide apoſtaſiam contra factiones ſtatuta,vel priuilegia fol.124.

Clem.8 Reſeruatio menſium Apoſtolicorum,& de alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus fol.411. in verſi.Regulæ cancellariæ, vbi de aliis reſeruatis Sedi Apoſtolicæ.

Erectio

Erectio eccleſiæ Bononien. in Metropolim, & Archiepiſcopatum, fol. 1320. in bullario incip. Vniuerſi. vbi enumerat aliqua de auctoritate Archiepiſcopi. hinc ſumpta occaſione tractatum meum inſerui ſupra in ver. Archiepiſcopi auctoritas fol. 31. proſequendo omnes auctoritates quas de iure habet, & congruit huic titulo propter extrauag. com. incip. Saluator de præb. & digni. ſub quo fuit inſerta conſtitutio Ioan. 22. erectionis Epiſcopatus tholoſani in Archiepiſcopalẽ, & poteſt dictus tractatus congruere etiam tit. de off. ord. propter cap. paſtoralis d. tit. vbi de hac poteſtate. Gre. 13.

De clerico ægrotante, vel debilitato.

CONgruunt huic titulo declarationes Sacrę Congregationis ſacrorum rituũ de facultate, quam habent Epiſcopi coadiutores cum futura ſucceſſione, & quęnam exercere poſſint, relatè in ver. Archiepiſcopi auctoritas, auctor. 13. ſub nu. 9. fol. 37. & 43.

Ne Sede vacante aliquid innouetur.

COngruunt huic titulo diſcuſſa in verbo Capitulum Sede vacante fo. 155. & 410. ac 575.

De rebus eccleſiæ non alienandis.

DE alienatione bonorum eccleſiaſticorum non fienda. fuit relata, & dilucidiſſime declarata fol. 1. & 495. Paul. 2.

De officio commiſſariorum in examinandis cauſis alienationum rerum eccleſiaſticarum, quæ a Sede Apoſtolica in forma ſi in euidentem vtilitatem cedant, delegantur fol. 8. Eiuſdẽ

Reductio ad viam iuris communis literarũ Pauli 4. ſuper alienatione bonorum eccleſiaſticorum, cũ ſatis abunde per anteriores canones fuerit prouiſum fol. 681. in bulla. incip. Prouida. Pij 4.

Cõfirmatio cõſtitutionis Sanctę mem. Pij Papę V. de ciuitatibus, terris, & locis S. R. E. non infeudandis, & declarationis fel. rec. Innocentij Papę IX. deſuper factæ. incip. Romani. Clem. 8.

De emptione et venditione.

VT incolæ, & habitatores, ac vniuerſitates Regnorum Siciliæ citra, & vltra pharum contractus cenſuales, modo tamen, & forma de qua in d. conſtitutione inter ſe contrahere liberè, & licite poſſint fol. 216. Nico. 5.

Super forma creandi cenſus fol. 219. Pij 5.

Breue ſuper confirmatione d. conſtitutionis Nicolai V. fol. 221. Iſtud breue non reperitur in bullario, ſed habui à Reuerendiſſimo Antonio Veſpulo Epiſcopo N. & Coadiutore Potentino, & refert in fine tractatus, quem compoſuit Gre. 13.

Digitized by Google

poſuit de cenſibus, vbi vidi authenticum cum ſubſcriptione Reuerendiſſimi Vicegerentis Illuſtriſſimi Domini Cardinalis Ruſticutij Vicarij Summi Pontificis, & morte præuentus dictus tractatus non fuit impreſſus, ſed remā ſit pænes eius fratrem Dominum Thomam Veſpulum Regium Conſiliarium integerrimum.

De rerum permutatione.

Pij V. CONſtitutionem in ea parte, quę ad permutattionem attinet, vide fol. 127. in verbo Beneficiorum permutatio.

Pij 5. Gre. 13.

De peculio Clericorum.

DEclaratio circa bona, quæ non veniunt ſub nomine ſpoliorum fol. 474. Declaratio quod bona regularium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectent, & quòd in omnibus ſpolijs eadem camera eſt vere, & proprie hæres fol. 479. & faciunt ad hunc titulum aliæ conſtitutiones Summorum Pontificum relatæ in verbo ſpolia clericorum fol. 471.

De teſtamentis, & vltimis voluntatibus.

Pij 4. QVòd teſtamenta, donationes, & quæcumque aliæ diſpoſitiones per eccleſiaſticas perſonas facultatem ab Apoſtolica Sede non habentes etiam in fauorem piorum locorum facta de rebus eccleſiaſticis nulla ſint fol. 660.

Pij V. in bullar. incip. Graue nobis.

Eiuſdē Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus eccleſiaſticis, feudalibus, & emphiteoticis in illegitimos fol. 176. & 551.

Applicatio fabricæ Sancti Petri de Vrbe medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium cum declarationibus fo. 540.

Pij 4. *De ſepulturis.*

VT capſæ omnes, & depoſita, ſeu alia cadauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoueantur, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur fol. 924. in bullar. incip. Cum primum. §. & vt in Eccleſijs, & fol. 570. in verbo Reuerentia eccleſiarum.

Decretum Sacra congregat. Ne liceat regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti parocho, fol. 568. Decretum Concil. Lateran. habes fol. 390.

Greg. 7. *De Regularibus, & tranſeuntibus ad Religionem.*

QVòd Religioſi, etiam Capellani ſedis Apoſtolicę, eorum Superioribus in omnibus, & per omnia ſunt ſubiecti, fol. 44. in bull. incipien. per Romani Pontifi.

Reuocatio

Reuocatio indultorum præter iuris communis diſpoſitionem conceſſorum recipiẽdi, vel retinendi Religioſos alterius ordinis, etiam laxiori f. 586. Piȷ 5

De trium votorum profeſſione ab ijs emittenda, qui in congregationibus ſub obedientia voluntaria viuunt, quorum habitus a ſecularibus Presbyteris eſt diſtinctus, fol. 1035. in bullar. incip. Lubricum. Eiuſdẽ

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi monaſteria, & domos Cartuſien. & aliorum quorumcunque regularium Ordinum, etiam Mendicantium quibuſuis mulieribus conceſſarum, fol. 290. Eiuſdẽ

Declaratio præcedentis conſtitutionis fol. 291. Eiuſdẽ

Contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios ad aliquam Religionem tranſire volentes, & contra regulares abſque Superiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes, ſeu tráſmigrantes fol. 293. Sixti. 5 Eiuſdẽ

Super dubijs in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad habitum, & profeſſionem regularibus declaratio, fol. 209. Gre. 14

Moderatio prædictarum conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos regulares. fol. 305. Clem. 8

Reductio ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum vnius ſuper qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum Religioſorum, & alterius illius declaratoriæ conſtitutionum fel. rec. Sixti Papę V. quoad nullitates profeſſionum ſaluis pœnis contra ſuperiores, &c. fol. 588. & ſeq. Eiuſdẽ.

Contra Regulares delinquentes extra clauſtra, fol. 238. Eiuſdẽ

Decretum de nouitijs ad regularem habitum non recipiendis, niſi in monaſterijs, & locis deſignandis, fol. 308. Decretum ſacra Cõgreg.

Decretum ſuper forma recipiendi nouitios Regularium ad habitum, & profeſſionem, fol. 310.

Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione nouitiorum Religioſorum in Monaſterijs, & Conuentibus deſignatis, vel deſignandis, fol. 312.

Contra Regulares ad Vrbem temerè, leuiue ex cauſa accedentes abſque eorum licentia, fol. 319.

De ſtatu regularium.

SVper clauſura, & reformatione quarumcunque monialium, fol. 311. Pii 5.

Prædictæ conſtitutionis declaratio, & de eleemoſynis monialibus prĕſtandis fol. 325. Gre 13. Eiuſdẽ

Declaratio ſuper facultate quam habent Ordinarijs, & alij moniliũ Superiores ingrediendi earum Monaſteria, fol. 331. Eiuſdẽ

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi Monaſteria monialium, & virorum, & prohibitio, ne habentes licentias ab Epiſcopis, vel Superioribus in caſibus neceſſarijs ingrediantur Monaſteria monialium, niſi vrgentibus neceſſitatibus, fol. 332. Pij 5.

Contra moniales, exeuntes à clauſura, & dantes licentiam, comitantes, & receptantes, fol. 335.

Quo

Decreta ſacr. Congr. Quo Religioſi ad monialium Monaſteria cuiuſcunque Ordinis accedere prohibentur, fol. 337.

Ordinationes pro reformatione monialium, fol. 399.

Cle 8. De largitione munerum vtriuſque ſexus Regularibus interdicta, f. 351.

Decretum ſacra congreg. Declaratio quomodo ſint ſoluendę eleemoſynæ pro monialibus ſupra numerum recipiendis, & quando poſſint concedi, vel promitti loca, in monaſterijs puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus. fol. 592.

De celebratione Miſſarum, & diuinis officijs.

Pii. 5. REuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi Miſſas veſpertino tempore, fol. 287.

Eiuſdē Reuocatio licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarum fol. 257.

Leo. x.

Pii 5. Contra beneficiatos non recitantes horas canonicas. fol. 174.

Cle 8. De fructibus quos amittunt, qui horas canonicas non recitant, fol. 274.

Decre. Congr. ſac. rit. Decretum circa litanias obſeruandum, fol. 282.

De ſpectantibus ad parochum exiſtentem in eccleſia exſtauritæ, ſeu magiſtrorum fol. 569.

De Reliquijs, & veneratione Sanctorum.

Pii 5.

Gre. 13. COnſtitutio, ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione glorioſæ dei Genetricis Mariæ, fol. 174.

Cle. 8. Ne Agnuſdei benedicti minio inficiantur, nec venales proponātur, f. 95.

Pii 5. Decretales Literæ canonizationis S. Raymundi Ordinis Prædicatorum.

Cle. 8.

De cenſibus, & exactionibus.

VTriuſque ſexus perſonis Religionis Mendicantium exemptiones ab exactionibus, gabellis, pedagijs, & victigalibus, fol. 495.

Pii 5.

De eccleſiis ędificandis.

Gre. 2.

Leo. X. in con. I. PRæſcriptio normæ dandi licentiam ab Oridinarijs ad ædificanda in poſterū Regularia Monaſteria, fol. 590.

De immunitate eccleſiarum.

COntra deambulantes per Eccleſias, pauperes per eas Mendicātes, ac alios in eis illicita facientes, fol. 570. vbi de feneſtris Eccleſias introſpicientibus fabricandis, & fol. 601.

Super immunitate eccleſiarum, fol. 602.

Ne

Digitized by Google

Ne clerici, vel Monachi ſecularibus negotijs ſe immiſceant.

DE ſtudio Philoſophiæ, aut Poeſis, quando conſtitutis in ſacris non liceat. fol. 565.

LIBER QVARTVS.

De ſponſalibus, & matrimonijs. Pii 5.

DEclaratio decreti Sacri Concilij Trid. ſuper impedimento publicæ honeſtatis fol. 204. & circa ſacramentum matrimonij, quoad Græcos, vide ſupra fol. 247.

De cognatione ſpirituali.

DEclaratio decreti Concil. Trid. de cognatione ſpirituali, fol. 283.

De eo qui cognouit conſanguineam vxoris ſuæ, vel ſponſæ. Pii 5.

DEclaratio decreti Conci. Trid. de impedimento affinitatis ex fornicatione proueniente, fol. 285.

De conſanguinitate, & affinitate. Cle 7.

DIſpenſationes non concedi contrahentibus matrimonia ſcienter in gradibus prohibitis fol. 202. in bulla. incip. Quia, vide Conc. Trid. Seſſ. 24. de refor. matrimonij c. 5. & Clem. vnicam, de conſang. & aff. De cauſis diſpenſationis, vide Abb. in c. quocirca d. ti. feli. in c. nihil de præſcrip. Nauar. in Manua. conſeſſ. c. 22. nu. 87. Mandoſi. de ſignatu. gratiæ tit. Diſpenſationes matrimoniales. & ſupra in eodem verbo fol. 583.

LIBER QVINTVS. Paul. 4.

De ſimonia. Pii 4.

COntra eos, qui pro obtinendis beneficijs ſeipſos pro alijs in examine ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro alijs, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, vt alijs poſtea cum penſione reſignent, f. 574. Pii 5. Eiuſdē

Contra quoſcunque eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quęcunque in cōfidentiam retinentes, ſeu recipientes, fol. 452. Eiuſdē

De confidentijs beneficialibus, &c. fol. 456.

Innouatio cenſurarum, & pœnarum contra ſimoniacos, fol. 447.

Reuocatio priuilegiorum, & conſuetudinum eccleſiarū aliquid recipiēdi

poſuit.

necnon ſchiſmaticos,& eos,qui ſe a noſtra,& Romani Pontificis pro tempore exiſtentis obedientia pertinaciter ſubtrahunt,vel recedunt. Abſolutio a d. excommunicatione ſoli Summo Pontifici reſeruatur,vt in fine d. Bullę habetur,& declaratur per Nauar.in Manuą.confeſ.c.27.& in ea parte quoad libros hæreticorũ fuit relata in verbo libri prohibiti,fo.282.& lege pro vt hic.

Approbatio Indicis librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres a Trid.Synodo electos a Sixto V.aucti & a S.D.N.clem. VIII.recogniti,& publicati,fol.281.& adde d.c.fraternitatis d.tit. *Pii 4.*

Innouatio conſtitutionis fel.recor. Pauli Papæ 4.contra negantes Trinitatem,aut diuinitatem Ieſu Chriſti,aut eius conceptionem de ſpiritu ſancto aut eius mortem,vt nos redimeret,aut virginitatem Beatiſſimæ ſemper Virginis Dei Genetricis Mariæ fol.271. *Cle.8.*

Conſtitutio contra offendentes ſtatum,res & perſonas Sacri inquiſitionis hæreticæ prauitatis officij,fol.548. *Pii 5.*

Declaratio, & conſtitutio, quod ſententiæ in reorum inquiſitorum fauorem per quoſcunque Iudices contra diſpoſitionem ,vel ſtylum iuriſdictionis officij ſanctiſſimæ inquiſitionis latæ , & ferendæ, nunquam tranſierint,nec in futurum in rem iudicatam tranſire poſſint, fol.958. in bulla. incip.Inter multiplices. *Eiuſdẽ*

Quod Principes, Iudices, & Iuſtitiæ miniſtri mandatis Cardinalium inquiſitorum generalium in concernentibus officium Sanctiſſimæ inquiſitionis pareant,& obediant fol.1179.in bulla.incip. Sanctiſſimus. Alias conſtitutiones ad hunc titulum pertinentes habes in directorio inquiſitorum nuper impreſſo cum additionibus Domini Franciſci Pegnæ nunc Rotę Rom. Auditoris,quæ etiam habentur in alio libro ſeparato ſic inſcripto,literę Apoſtolicæ diuerſorum Rom.Pontif.pro officio Sanctiſſimæ inquiſitionis ab Innoc.3.Pont.Max.vſque ad hæc tempora. *Eiuſdẽ*

De apoſtatis.

CONgruunt huic titulo relata in verbo Apoſtata,fol.577.

De homicidio.

COntra abortum procurantes, conſulentes, & conſentientes fol.87. *Sixti 5.*
Eiuſdem moderatio,fol.90.& 513. *Gre.14*
Pro militibus regularibus S. Ioannis, & adde ad c. primum de homic.in 6.vide verbo in foro competens fol.622. *Cle. 8.*

De torneamentis.

SVper prohibitione taurorum & ferarum agitationis,fol. 481. *Pii 5.*
Eiuſdem conſtitutionis moderatio pro Regnis Hiſpaniarum,fol.483. *Gre.13 et Cle.8*

De exceſſibus Prælatorum & ſubditorum.

COntra grauamina Prelatorum in fauorem Ordinum Mendicantium,fol. 982.in bulla,incip.Et ſi Mendicantium,& de grauaminibus in corpore iuris inſertis,vide in c.nimis cum ſeq.de exceſs.prælat. Clem. vni. d. tit.in cle.dudum,de ſepul.& extrauag.com.Sixti 4. de treg. & pace ac extrauag. com.de ſepult.& in extrauag.com.1.de iud. atque in extrauag. com. Inter cũctos,de priui.circa vero in eis,& d.cle.dudũ diſpoſita ad ver.libere valeãt clero,& Populo prædicare,vide Conc.Trid.ſeſs.5.d.refor.c.2.& ſeſs. 24.de refor.gene.c.4.Item ad §.ſtatuimus,& ordinamus auctoritate prædicta,vide in d.Conc.Seſs.23.de refor.c.15.& conſtitutionem Pij V. ſuper confeſſorum approbatione relatam in verbo confeſsor,fol.175. Item ad §. huiuſmodi verſ.verum vide d.Conc.ſeſs.25.de refor.c.13 .quæ Pij 5.conſtitutio contra grauamina prelatorum fuit deinde reuocata per Greg.XIII.per conſtitutionem relata ſupra in verbo priuilegia Regularium fol.398. *Eiuſdẽ*

Conſtitutio de priuatione clericorum propter incontinentiam,& eorum traditione brachio ſeculari,fol.467.

De priuilegijs,& exceſſibus priuilegiatorum.

FAciunt ad hunc titulum conſtitutiones Summorum Pontificum, Decreta Sacrorum conciliorum, & declarationes Sacræ congregationis relatę in verbo Priuilegia Regularium,fol.389.& in verbo Exemptio,fol.125.ac in verbo conc.Trid.fol.192. *Leo.10*

De his quæ obſeruari debent a Prędicatoribus fol. 562. & poteſt ſituari ſub hoc titulo, quia prædicationis officium priuilegiatum eſt, c. quod Dei timorem,de ſtatu monach. *Pij 4.*

Pius 4.reuocat facultates Hoſpitali ſancti Spiritus in Saxia,& Monaſterio Sãcti Sebaſtiani ad Cathecumbas,& Capitulo S.Ioannis Latera.de Vrbe conceſsas erigendi Eccleſias,& Confraternitates,vel illas in eorum mẽbra cum facultatum,& indulgentiarũ communicatione recipiendi,& ſubijcit illas,eorumque Sacerdotes,Miniſtros,& bona iuriſdictioni Ordinariorũ & Rectorum parochialium,fol.757.in Bull.incip.Regimini.& adde d. c.recipimus,de priuileg. *Eiuſdẽ*

Quod omnes,qui impetrabunt aliqua priuilegia,gratias,facultates,licentias,& indulta,aut conceſſiones,quæ aliqua ex parte intereſse Cameræ Apoſtolicæ concernere cenſebuntur,debeant illa infra tres mẽſes a die illarum impetrationis in eadem Camera pręſentare,& ibi regiſtrari facere ſub pæna illorum nullitatis,& inualiditatis fol.873.In bulla.incip.Ingens. *Clem.8*

Super modo,& forma per quoſcunque regulares Ordines,religiones,Inſtituta,ſeu Archiconfraternitates,& congregationes,&c.fol.609.

De pœnis.

Piȷ V. EXtenſio conſtitutionis Bonifacij Papæ 8. quæ incipit. Infelicis, eo. tit. in 6. ad ſcientes,& reuelantes eos qui offendunt S.R. E. Cardinales, fol. 162. in bulla. incip. In felicis ſeculi,& vide bullam in cœna domini.

De pænitentijs,& remiſſionibus.

Eug. 4. SVper communione in Paſchate, fol. 182.

Piȷ 5. Reuocatio indulgentiarum, pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ,& quę continent quęſtuandi facultatem, fol. 969. in bull. incip.

Eiuſdē Et ſi Dominici.& in verbo indulgentiæ fol. 614.

Piȷ 5. Conſtitutio per Medicos obſeruanda in infirmorum curatione, fol. 285.

Super approbatione Regularium ad confeſſiones,& declaratione Sacrę Congregationis, fol. 175.

Cle 8. Decretum ſuper confeſſione Sacramentali, fol. 171.

Eiuſdē Decretum ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus Regularium Superioribus obſeruandum, fol. 136.

Eiuſdē Decretum,& eiuſdem declaratio quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis, fol. 145.

Eiuſdē Bulla indictionis ſancti Iubilei, incip. Annus Domini placabilis.

Eiuſdē Bulla ſuſpenſionis Indulgentiarum plenariarum etiam perpetuarum quibuſcunque conceſſarum durante anno ſancto Iubilei, incip. Cum ſancti Iubilei.& adde cap. ſi quis aliquando, §. in Leuitico. verſ. in Iubileo,& ibi Nauar. de pœn. diſt. 1.& ad extrauag. com. d. tit.

De ſententia excommunicationis.

SVper declaratione quæ ſit leuis, vel enormis iniuria, fol. 509.

Ioā. 22. Decretum de abſolutione ab excommunicatione per confeſſarios priuilegiatos fol. 93.

Leo. x. in Cōc. Lat. De excommunicatorum vitatione, fol. 424.

Eiuſdē. Quod nulla Ciuitas, Caſtrum, Villa, Locus, Territoriū, vel diſtrictus pro

Cle. 8. debito pecuniario Eccleſiaſtico interdicto ſupponi poſsit, fol. 399. in bulla. incip. Licet,& vide extrauag. com. Bonifac. 8. incip. Prouide, de ſent. excom.

Piȷ 4. Contra Nuncios Apoſtolicos ne à Principibus ad quos mittuntur, debeant mendicare fauores, fol. 98.

Piȷ 4. De excōicationibus ad finē reuelationis, fol. 140. & extat meus tractatus

Greg. 13. De datis,& promiſsis pro iuſtitia vel gratia obtinenda, fol. 225. Cōgruūt denique huic titulo relata in verbo Bona Eccleſiæ vſurpantes, f. 133.& Bona naufragantium rapientes, fol. 131.& in ver. vectigal, fol. 484. ac cætera diſpoſita in bulla Cœnæ Domini, quam quicunque audiunt confeſsiones habere debent.& vide in verbo excommunicationis.

De

De verborum ſignificatione.

Familiares,& continui commenſales Rom.Pontificis,qui intelligantur.fol. 489.in bulla.incip.Sanctiſſimus,vide aliam Iulij 3.fol.558.& adde ad cap. fin.d.tit.in 6. *Paul.3.*

Declaratio,quod ordines Sancti Dominici,Sancti Franciſci,ac Eremitarum Sancti Auguſtini,& Carmelitarum,Seruorumque Beatæ Mariæ ſint proprie Mendicantes,& eorum priuilegijs gaudeant etiam ſi in communi bona ſtabilia poſſideant,fol.997.in bull.incip.Romanus Pon.inter quos cō numeratur etiam Ordo Minimorum,& Religio Societatis Ieſu.& adde ad c.vni.§.ſane de religio.dom.ſub quo tit.poſset etiam ſituari, non enim eſt inconueniens vt vna decretalis,ſeu lex ponatur ſub diuerſis titulis,glo.in extrauag.com.de vita,& honeſt.cleric. *Pij 5.*

Conſtitutiones in præcedentibus titulis prætermiſſę.

Breue ſuper ordinatione ad titulum ſeruitij Eccleſiæ,fol.593.& adde ad tit. de temp.ordin.ſupra fol.4. *Sixti 5*

De præeminentia Inquiſitorum Generalium hæreticæ prauitatis,& obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda, fol.605. & adde ad tit.de maior. & obed.fol.5. *Pij V.*

De matrimonij nullitate per eunuchos,& ſpadones, fol.582. & adde ad tit.de frigid.& malef & impot.coeun.in lib.4. *Sixti 5*

De prædicatione facienda Iudæis ſemel in hebdomada,fol.1257.in bul. incip.Sancta Mater,& adde ad tit.de Iudæis. *Gre.13.*

Contra confeſſarios ad turpia ſollicitantes,fol.579 & adde vna cum ſeq. ad tit.de hæreticis. *Pij 4.*

Vt Itali extra Italiam agentes nō habitent niſi in locis,vbi liber,& publicus cultus,ſiue vſus Catholicæ Religionis exiſtat,&c.f.508. *Clem.8*

Quando per Metropolitanos Suffraganeis ſit inhibendum,fol.513.& adde ad tit.de appell.in lib. *Decretum ſacre Congregat.*

Sanctiſſimi D.N.Pauli Diuina Prouidentia Papæ V. Iubileū ad diuinā opem initio ſui Pontificatus pro ſalutari catholicæ Eccleſiæ regimine, & pręſentibus neceſſitatibus imploran.incip.Quod in omni vita.& adde ad ti. de pænit.& remiſs.ſupra fol.25.

Digitized by Google

CANONES, ET DECRETA SACROſancti Oecumenici, & generalis Concilij Tridentini iuxta ordinem titulorum Decretalium.

Cum citationibus conſtitutionum Summorum Pontificum editarum ad declarationem quorundam capitum eiuſdem Concilij.

LIBER PRIMVS.

De Summa Trinitate & Fide Catholica.

CONGRVVNT huic titulo Decreta in ſeſſ.3.& 4.de ſymbolo Fidei,& de canonicis ſcripturis, ac de æditione, & vſu ſacrorum librorum,& in ſeſſ.5.de peccato originali,ac ſeſſ.6. de iuſtificatione,& ſeſſ.25.de Purgatorio.

C.tanta,c.cogit,ſeſſ.25.c.cum dignitate §.prouiſi 24. ſeſſ. Extat Bullæ Pij 4.ſuper forma iuramenti profeſſionis Fidei,& a quibus,incip. Iniunctum,& In ſacroſancta,fol.243.& 544.

De conſtitutionibus.

C.ſicuti publice expedit,ſeſſ.25.

De reſcriptis.

C.Quoniam ob malitioſam,ſeſſ.25.c.diſpenſatione,& c.in commutationibus,ſeſſ.22.c.& quoniam ſeſſ.13.

De electione.

C Ad cathedralium ſeſſ.7.c.ſi in quibuslibet ſeſſ.24.

C.Quicunque poſthac ſeſſ. 12. Extat conſtitutio Gregorij XIIII. de forma faciendi proceſſus ſuper promouendis ad Cathedrales,incip. Onus Apoſtolici,fol.531.

C.In electione,& c. Abbatiſſa,ſeſſ.25.Extat Bulla Gregorij XIII.de monialium præfectis non vltra triennium per vniuerſam Italiam eligendis,incip. Expoſcit,fol.94.

C.inferiora,ſeſſ.7.c.cum dignitates,ſeſſ.24.

C.expedit

Digitized by Google

C.expedit ſeſſ.24.Ad cuius obſeruantiam extat Bulla Pij V.incip.In conferendis fol.381.

De ſupplenda negligentia Prælatorum.

C.eadem §.in monaſterijs,&c.2.§.ſi quæ verò ſeſſ. 5.c. cauſæ omnes §. legati ſeſſ.24.c.quæcunque,in fine ſeſſ.21.c.capitulum Sede vacante, ver. negligens ſeſſ.24.c.Monaſteria ver.quod ſi in his,c.hæc omnia ver. & quia ſeſſ.25.de regular.

C.regularis ſeſſ.25.de regul.ſuper cuius decreti exequutione extat conſtitutio Clem.8.incip.Suſcepti muneris fol.138.

De temporibus Ordinationum,& qualitate Ordinandorum.

De Sacramento Ordinis vide in ſeſſ.23.

C.Ordinationes ſeſſ.23.ferè per totam,c.cũ honeſtius,c.& quoniam ſeſ. 14.c.facultates de promouendo,c.facultates de non promouendo,c.ad maiores ſeſſ.7.c.Eccleſijs ſeſ.23.

C.nulli Epiſcopo ſeſſ.6.& fertur Sacram congregationem declaraſſe, quod Epiſcopus alienus volens conferre Ordines in loco exempto,non ſolũ requiritur licentia Superioris loci exempti, ſed etiam illius Epiſcopi, intra cuius fines locus exemptus eſt conſtitutus.

C.cum non deceat ſeſſ.21.Extenſio huius decreti loquentis de clericis ſecularibus ad clericos regulares non profeſsos, vt non promoueantur ad ſacros,niſi ſeruata forma huius decreti,fuit facta à Pio V.per eius conſtitutionem,incip.Romanus Pontifex,fol.365.

C.non liceat ſeſſ.7.

C.Abbatibus ſeſſ.23.

De ſcrutinio in Ordine faciendo.

C.Sanctæ Synodus,& c.cum nullus cum alijs ſeſs.23.Quorum requiſita plura enumerantur in Bulla Sixti V.contra clericos male promotos,f.371.

De ætate,& qualitate,& ordine prɇficiendorum.

C. Quicunque, ſeſs.22. c. nullus prima tonſura,& c.nullus in poſterum, cum alijs ſeſs.23.c.expedit ſeſs.24.c.cum pleraque,ſeſs.25.de regul.

De ſacra Vnctione.

C.Si quis dixerit Confirmationem cum ſeq.ſeſs.7. Viſum eſt, c. Inſtituta,c.Res porrò,&c.Iam verò ſeſs.14.

De filijs presbyterorum.

C. Vt paternæ, ſeſſ.25.

De Clericis peregrinis.

C.Cum nullus §. nullus pręterea ſeſſ.23. c.Quanta §. deinde ſeſſ.22.

De officio, & poteſtate iudicis delegati.

C.Inſuper cūm nonnulli ſeſſ.14.& adde ad c.1.& fin.eod.tit.in 6.

De officio Ordinarij.

C.1.ver.& ne ſub ſpecie } ſeſ.5.
C.Quia verò, } ſeſ.5.
C.Prædicationis ſeſſ.24.
C.Eccleſiarum Prælati } ſeſ.6.
C.capitula cathedralium } ſeſ.6.
C.1.in princ.ſeſſ.13.de ref.
C.Omnes Eccleſię Prælati ſeſ.14.
C.Ordinarij } ſeſ.7.
C.Vniones } ſeſ.7.
C.Beneficia } ſeſ.7.
C.locum Ordinarij.
C.Quæcunque in diœceſi ſeſ.21.
C.Quæ alias } 24.ſeſ.
C.Epiſ.vt aptius } 24.ſeſ.
C.Prouincialia } 24.ſeſ.
C.Vt Sanctorum ſeſ.23.
C.Epiſcopi etiam } ſeſſ. 21.
C.Quia illiterati } ſeſſ. 21.
C.Epiſcopi etiā tanquā } ſeſſ.22.
C.Adminiſtratores } ſeſſ.22.
C.cum ex notariorum.
C.Statuit ſancta Synodus ſeſ.25.
C.Patriarchæ } ſeſſ. 24.
C.liceat Epiſcopis } ſeſſ. 24.
C.vt fidelis. } ſeſſ. 24.
C.Apoſtolus
C.In monaſterijs } ſeſs. 25.
C.monaſteria ſancti-monialium. } ſeſs. 25.
C.Epiſcopus quoſcunq; ſeſs. 14.

De maioritate, & obedientia.

C.Non poteſt ſancta Synodus,c.ſtatuit ſancta Synodos,c.l 1.§.Epiſcopis & c.poſtremo,ſeſs.25.

C.controuerſias,ead.ſeſs.25. extat conſtitutio Gregorij XIII. circa præcedentiam Fratrum Mendicantium, & confraternitatum laicorum inproceſſionibus,incip. Expoſcit,fol.386.

De pactis.

C.Nulla quoque renunciatio ſeſ.25.de regular.& congruit huic tit.propter cap.quamuis pactum.eod.tit.in 6.

LIBER

LIBER SECVNDVS.

De foro competenti.

C.cauſæ Epiſcoporum } ſeſſ. 13. C.cauſæ criminales } ſeſſ. 24.
C.Quoniam verò } B.cauſæ omnes }
C.Non liceat verſ. & ſic ordinat ſeſſ.7.c.præterea quia nonnulli ſeſſ.14.
C.Nullus prima tonſura ſeſſ.23.

De ferijs.

C.ab Aduentu ſeſſ.24.c.mandat verſ.& Sanctorum celebrationes, &c. inſuper ſeſſ.25.

C.cenſuræ §.dies,ead.ſeſſ.25. Extat Pij V. Bulla de obſeruatione feſtorum,incip.cum primum,f.226.& decretum Sacræ Congregationis, fol.526.

De teſtibus.

C.teſtes ſeſſ.13.

De appellationibus.

C.eadem.§.in cauſis,c.a ſententia,& c.reus ab Epiſcopo ſeſſ.13.cap. legati ſeſſ.22.c.Epiſcopi vt aptius §.Nec in his ſeſſ. 24. c.quam turpe ver.nec ſeſ. 25.c.expedit ver.nec prædictorum ſeſ.24.
C.cauſę omnes ſeſſ.24.

LIBR TERTIVS.

De vita, & honeſtate clericorum.

C.ſacroſancta,§.Epiſcopos ſeſ.2. C.cum dignitates §.veſtitū ſeſſ. 24.
C.cum proprie Epiſcoporum ſeſ.14. C.nihil eſt ſe.22.
C.optandum ſeſſ.25. C.quia verò & ſi habitus ſeſ.14.

Extat Sixti V.conſtitutio contra non incedentes in habitu,incip.cum ſacroſanctam fol.265.

De habitatione Clericorum, & mulierum.

C.quam turpe ſeſ.25.

De Clericis coniugatis.

C.nullus prima §.in clericis,& c.vt Sanctorum,in fine,ſeſſ.23.

De

Digitized by Google

De clericis non reſidentibus.

C.eadem ſacroſancta }ſeſ.6.
C.Epiſcopi inferiores.
C.inferiora ſeſſ.7.
C.cum beneficia ſeſ.21.
C.cum præcepto ſeſ.23.
C.Epiſcopi etiam ſeſſ.22.
C.cum dignitates §.præterea,& §.diſtributiones ſeſ.24.

De præbendis, & dignitatibus.

C.nemo }ſeſ.7.
C.inferiora
C.quicunque
C.Ordinarij
C.ratio poſtulat }ſeſs.25.
C.ſtatuit el 2.
C.& quia in iure }ſeſſ.14.
C.regularia
C.cum pleraque ſeſſ.25.de regul.
C.in eccleſijs. }ſeſſ.24.
C.cum eccleſiaſticus

Faciunt etiam decreta de vnione loquentia in c.vniones ſeſ. 7. cap. & quia ſeſſ.14.cap.vt etiam ſeſſ.21.c.quoniam pleræque ſeſſ.24.&c. ſicuti §.inſuper, ſeſſ.25.

De Clerico ægrotante.

C.cum beneficijs §.in coadutorijs ſeſs.25.

De inſtitutionibus.

C.præſentati ſeſſ.7. c.concedit §. in prædictis ſeſſ.25.de regular. facit tex. in c.auctoritate eo.tit.

De conceſſione præbandæ, & eccleſiæ non uacantis.

C. Decernit ſancta Synodus mandata de prouidendo ſeſſ.24.c.cum in beneficijs ſeſſ.25.

Ne Sede uacante aliquid innouetur.

C.non liceat ſeſſ.7.cap. abbatibus §. pœnam ſeſſ. 23. c.capitulum Sede vacante ſeſſ.24.

De *his, quæ fiunt a Prælatis ſine conſenſu capituli.*

C.ſtatuit el 1.ſeſſ.5.

Vt Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione, conferantur.

C.quoniam pleræque §.ad hæc in poſterum,ſeſſ.24.

De

Digitized by Google

De rebus Eccleſiæ alienandis, vel non.

C.magnam ſeſſ.25.cõtra vero vſurpatores c.ſi quem clericorum ſeſſ.22.

De teſtamentis, & ultimis voluntatibus.

C.Epiſcpi etiam ſeſſ.22.concordat c.tua eod.tit.

De ſepulturis.

c.Decernit ſancta Synodus,ſeſſ.23.& adde ad clemẽt.dudum, de ſepult. & ad c.de quarta,de præſcript.

De parochijs, & alienis Parochianis.

c.quoniam pleræq; §.in parochialibus.& §.in his quoque ſeſ.24. c. Epiſcopi etiam ſeſſ.21. c.quanta §.moneant ſeſſ.22. c.prædicationis §. moneatque ſeſſ.24.

De Decimis.

C.non ſunt ferendi ſeſſ.25.

De Regularibus, & tranſeuntibus ad Religionem.

C.quoniam cum ſequentibus ſeſſ.25.de regularibus c.quia vero Regulares ſeſſ.14.

De ſtatu Regularium.

Congruunt huic titulo decreta d.Concilij ſeſſ.25.de monialibus præcipuè loquentia; veluti c. Bonifacij VIII.c.Abbatiſſa,c.Monaſteria ſanctimonialium,c.attendant.c.in quacunque,&c.libertati.

Pro maiori obſeruantia d.c.Bonifacij VIII. extant conſtitutiones Pij V. & Gregorij XIII.relatæ in verbo Monaſteria monialium fol. 321. cũ ſeq.

De ſtatu Monachorum, & Canonicorum Regularium.

C.nemini,&c.Monaſteria omnia,cęteraq; capita in d.ſ.25.de regularib.

De Religioſis domibus vt, Epiſcopo ſint ſubiecta.

C.curent ſeſſ.7. C.admonet ſeſſ.25.

De iurepatronatus.

C. nemo ,&c.non liceat ſeſſ. 14.c.Patriarchæ §.patroni ſeſſ. 24.c.ſi quẽ clericorum ver. quod ſi ſeſſ.22.c. expedit vel porro, & ver.ſi verò ſeſſ.24. C.ſicuti ſeſſ.25.

De cenſibus, exactionibus, & procurationibus.

C.Patriarchæ §.interimque ſeſſ.14.

De

De celebratione Miſſarum, Secramento Eucariſtię, & diuinis Officijs.

Vide in ſeſſ. 13. 21. & 22.
C. quanta ſeſſ. 22.
C. ſacroſancta ver. Epiſcopos ſeſſ. 2.
C. qui piè §. curet ſeſſ. 23.
C. cum dignitates §. omnes verò ſeſ. 24.
C. contingit ſæpe ſeſſ. 25.
C. attendāt §. quod vero ſeſſ. 25. de regu.

De Baptiſmo & eius effectus.

Vide in ſeſſ. 7.

De Reliquijs, & veneratione Sanctorum.

C. mandat ſancta Synodus ſeſſ. 25. c. vt fides §. fin ſeſſ. 5. Extat Pij V. conſtitutio, Ne in popularibus concionibus diſputetur de Cõceptione glorioſæ Dei Genetricis Mariæ fol. 174. incip. Super ſpecula.

De obſeruatione ieiuniorum.

C. inſuper hortatur ſeſſ. 25.

De eccleſiis ædificandis, vel reparandis.

C. cum illud quoque c. Epiſcopi etiam ſeſſ. 21. c. concedit in fine ſeſſ. 25. Extat conſtitutio Clem. VIII. præſcriptionis normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad edificāda in poſterũ Regularia monaſteria, incip. Quoniã, f. 590

De immunitate Eccleſiarum.

C. quanta §. ab eccleſijs ſeſſ. 22. c. cupiens ſeſſ. 25.

Ne clerici, vel monachi ſecularibus negotiis ſe immiſceant.

Congruunt huic titulo citata ſupra in tit. de vita, & honeſt. cler.

LIBER QVARTVS.

De ſponſalibus, & matrimoniis.

Vide ſeſſ. 24. de Sacramento matrimonij.
C. multi ſunt, qui vagantur, c. ita plerunque ſeſſ. 24.
C. iuſtitia publicæ honeſtatis, d. ſeſſ. 24. ee ref. matrim. Extat declaratio Pij V. incip. Ad Romanum fol. 284.

De Clandeſtina deſponſatione.

C. tametſi ſeſſ. 24

De Cognatione ſpirituali.

C. docet experientia ſeſſ. 24. Extat Pij V. declaratio incip. Cum illius vicem fol. 283.

De

De conſanguinitate & affinitate.

C.ſi quis intra gradus ſeſſ. 24.& adde ad clem.vnic.eod.tit.

C. præterea ſancta ſynodus eadem ſeſſione. Extat declaratio Pij V.incip. Ad Romanum fol.285.& congruit etiam tit.de eo,qui cognouit conſanguineam vxoris ſuæ vel ſponſæ.

De matrimonio contracto contra interdictum Eccleſiæ.

C.tametſi §.qui aliter ſeſſ.24.

LIBER QVINTVS.

De Simonia.

C.quoniam ſeſ.21. c.expedit, §.caueantque,ſeſ.24.

C.in pluribus eccleſijs ſeſſ.23.Ad corroborationem huius decreti extat Pij V.Bulla reuocatoria priuilegiorum,& conſuetudinum Eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione,aut alia prouiſione ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum,incip. Durum nimis,fol.484.

Ne Prælati vices ſuas,vel eccleſias ſub annuo cenſu concedant.

C.magnam §.non liceat ſeſ.25.

De magiſtris.

C.eadem ſacroſancta ſeſ.5.c. cum adoleſcentium ætas ſeſ.28.c.prædicationis §.ijdem etiam ſeſ.24.

De Homicidio.

C.cum etiam qui per induſtriam ſeſ. 14.

De pugnantibus in duello.

C.deteſtabilis ſeſ.25.Ampliatur hoc decretum per conſtitutionem Gregorij XII.incip. Ad tollendum fol.227. & alteram Clementis VIII. incip. Illius vices fol.228.

De Adulterijs.

C.graue peccatum ſeſ.24.de ref.matrim.vbi etiam de concubinarijs.

De Raptoribus.

C.decernit ſancta Synodus ſeſ.24.de ref.matrim.

De Clerico venatore.

C.cum dignitates §. veſtitu ſeſ.24.

De

De Clerico per ſaltum promoto.

C.qui pie §.fin.ſeſſ.23.

De eo, qui furtiuè Ordines ſuſcepit.

C.Ordinationes §.quod ſi quis,ſeſſ.23.

De Priuilegijs.

C.in exemptorum cauſis ſeſſ.7. c.Eccleſiarum Prælati ſeſſ.6. c.inſuper,&c.præterea quia ſeſſ.14.

C.quoniam priuilegia ſeſſ.24.Ad corrobationē huius decreti extat Gregorij XII. conſtitutio incip. Circumſpecta fol.402.

De Pœnis.

C.cum vero tam grauia ſeſſ.13.c.inſuper §.poſt hæc ſeſſ.23.

De Pænitentijs,& Remiſſionibus.

Congruunt huic titulo de ſanctiſſimo Pœnitentiæ Sacramento ſeſſ.14.c. cum Catholica ſeſſ.25.c.Apoſtolus monet,& c.liceat Epiſcopis ſeſſ.24.

C.Quamuis presbyteri ſeſſ.23. Extat Declaratio Pij V.ſuper approbatione Regulariū ad audiendas Confeſſiones ſecularium,incip. Romani Pontificis,fol.185.

C.quia vero ſeſſ.5.in fine. c.cum multa ſeſſ.21. c.cum poteſtas ſeſ. 25.Extat Pij V.conſtitutio reuocatoria indulgentiarū pro quibus conſequēdis manus adiutrices ſunt porrigendæ,& quæ quæſtuandi facultatem quomodolibet continent,incip.Et ſi Dominici,fol.968.in Bullario. Et pertinet ad Ordinarium loci præſcribere formam colligendi eleemoſynas,& alia ob lata Chriſtianæ charitatis ſubſidia,remotis tamē menſis,peluibus,capſis per conſtitutionem Clem.8.incip.Quæcunque fol.612.& vide Conciliū Prouinciale Mediolan. V in tit.de indulgentijs,vbi prouiſum eſt,ne indulgentiarum literę,inſcriptiones earum nomine exaratæ,eo loco vbi capſa ad eleemoſynam colligendam apparata eſt,etiam extra eccleſiam proponantur, affiganturue,ſed vel in Altari maiori,vel in alio vbi indulgentiæ cauſa ſtatio, oratione conſtituta eſt,&c.

Si vere aliquando epiſcopi conceſſu capſa in quam eleemoſyna Fidelium conijciatur,palam ponitur,intus in eccleſia loco longe ab Altari,ubi indulgentiæ ſtatio agitur, decore collocetur,&c.

Digitized by Google

De ſententia Excommunicationis.

C.quamuis excommunicationis gladius ſeſſ.25.de ref. Ad cuius declarationem vide Pij V.ordinationem fol.241.

C.cenſuræ,c.anathemati ſeſſ.25.de regular.

C.ſi quem clericorum ſeſſ.22.

C.ita plerunque ſeſ.24.

De verborum ſignificatione.

C.cupiens ſeſ.24. c.tanta §.quod ſi in his,ſeſſ.25. Circa declarationem Concilij Trid.extat Bulla Pij 4.incip.Benedictus Deus fol.182.

Item vltra prælegatas conſtitutiones particulares ad declarationem quorundam capitum d.Concil.ſciendum eſt extare alias conſtitutiones generales pertinentes ad omnia contenta in d.Conc.Trid.& ſunt. *Pij 5.*

Super confirmatione Conc.Tridentini,incip.Benedictus Deus. *Eiuſdē*

Super declaratione temporis ad ſeruanda decreta Conc.Triden.ad reformationem,& ius poſitiuum dumtaxat ſpectantia,incip.Sicut ad Sacrorum. *Eiuſdē.*

Reuocatoria priuilegiorum,exemptionum,immunitatum,facultatum, conſeruatoriarum, indultorum,confeſſionalium, Maris magni,& aliarum quarumcunque ſimilium gratiarum quibuſcunque locis,& perſonis conceſsarũ in his in quibus ſtatutis,& decretis Sacri Conc.Trid.contrariantur,incip.In principis Apoſtolorum ſede,quæ habentur impreſsæ in fine dicti Concilij. *Gre.13*

Reductio conſtitutionum Pij V.mendicantibus, & alijs Regularibus contra locorum Ordinarios ad terminos iuris,et Conc.Trid. incip.In tanta, f.398.in verbo priuilegia Regularium. *Eiuſdē*

Innouatio conſtitutionis Nicolai III.relata in c.1.de iureiur.in 6.& aliarum ſanctionum contra iurantes,& iurare faciẽtes illicita,impoſſibilia,damnoſa,& eccleſiaſticæ libertati,ac decretis Conc.Trid.aduerſantia,incip. Inter Apoſtolicas,fol.552.vbi relata d.conſtitutione Nicolai,ſequuntur verba Gregorij XIII.a verſi. Veruntamen multi.Quæ Bullæ fuerunt citatę in verbo Concilium Tridentinum fol.192.

Si in hac recollectione aliqua capita multiplicatis vicibus repetita fuerũt non eſt inconueniens,nam vna decretalis,ſeu lex diuerſis reſpectibus,ſub diuerſis titulis ſituari poteſt glo.in extrauag.com.de vi.& honeſt.cler.Et animaduertit ſummarium extrauag.Ioan.22.incip.Suſcepti regiminis,de electio.quę eadem reperitur inter extrauag.com.ſub tit.ne ſede vaca.Imo vna bis ſub eodem titulo in diuerſis compilationibus,vt extrauag.Ioa.22. incip. Execrabilis,in tit.de præben.etiam inter communes.

Ex quibus ſit impoſitus finis huic relectioni per me Stephanum Quaranta in hac ſacra feſtiuitate Sanctæ MARIAE ad Niues, Cuius precibus & meritis, & omnium Sanctorum perducant nos Dominus ad regna cælorum. Amen.

BIBLIO ROMA VITTORIO EM.

Digitized by Google

Digitized by Google

13-25-6-16

Digitized by Google

LEGATORIA S. BENEDETTO